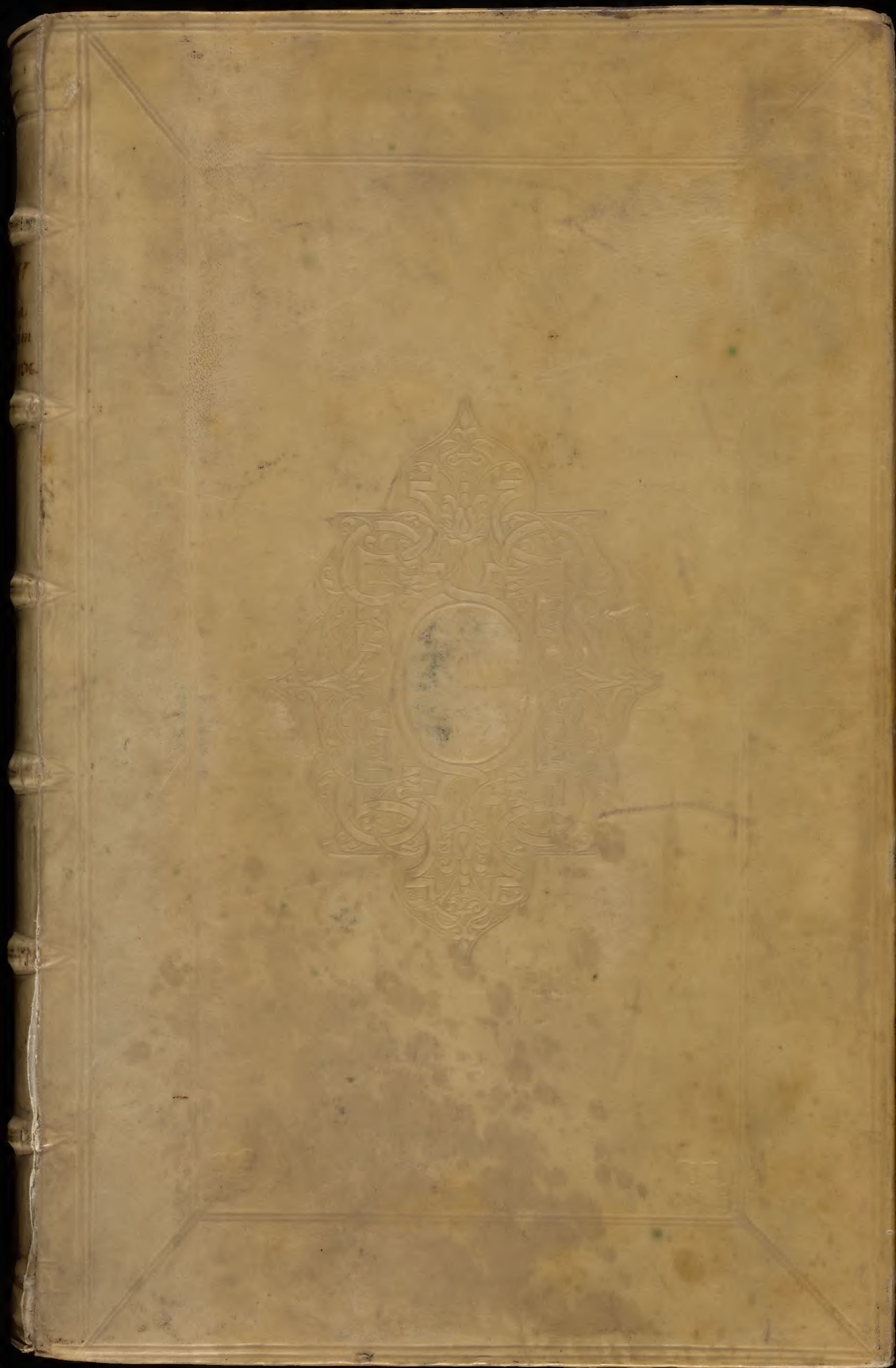
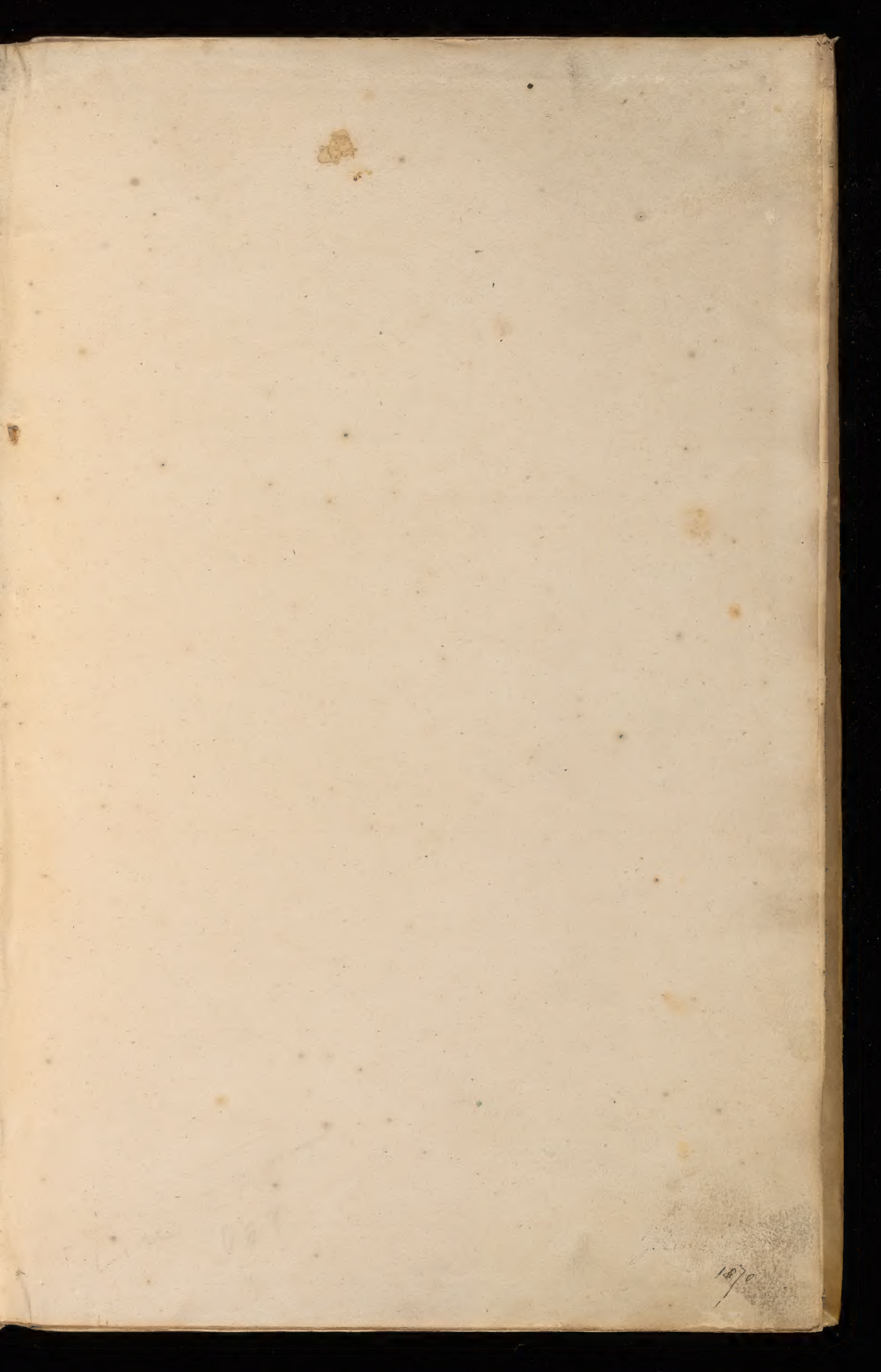

1870

S·P·Q·R·
ROMANORVM
NVMI ATA

IMPERATORUM ROMANORUM NUMISMATA

EX ÆRE MEDIÆ ET MINIMÆ FORMÆ:

Descripta & Enarrata

Per

CAROLUM PATINUM

Doctorem Medicum Parisiensem.

PARISIIS,

Apud VIDUAM CRAMOISY Bibliopolam.

M. DC. XCVII.

CUM PRIVILEGIO REGIS. V

IMPERATORI
CAESARI
LEOPOLDO
AUGUSTO OPTIMO MAXIMO

PRINCIPI,

ROMANORUM, GERMANIÆ,

HUNGARIÆ, BOHEMIÆ, DALMATIÆ,
CROATIÆ & SCLAVONIÆ

REGI,

ARCHIDUCI AUSTRIÆ &c. &c. &c.

PATRI PATRIÆ

ET

TRIUMPHATORI INVICTISSIMO,

Vita, Salus, Gloria.

On potest fieri, quin in dedicatione hujus libri animum meum iste ex reverentia Numinis Majestatisque Augustæ horror su-

beat, quem Poëta disertissimus Cæsari Germanico Fastus suos consecraturus expressit:

Pagina judicium docti subitura movetur
Principis, ut Clario missa legenda Deo.

Trepidat, inquam, ad thronum, quo nullum suo propiorem Deus in terris esse voluit, viam affectans, & circa limen templi quod Augusta Majestas insidet, obstupescit hic liber. Propitium tamen admissionis officium sperare incipit, argumenti sui fiduciâ. Sacratos enim Cæsarum Romanorum vultus, verenda Augustæ domus pignora, decora, honores & vota publica præferentem arceri aditu, Augusta comitate nemini præcluso, ut crederet, induci non potuit. Antiquitas tota Historiæ Augustæ auro, argento, ære consecrata AUGUSTO *vero & unico antiquitatis melioris specimini se hic sistit; & in uno* LEOPOLDI *nomine quidquid sex amplius sæculorum Augusti, divinum, cœleste, immortale, augustum denique habuere, venerari cupit. Hic mos libri, hoc institutum scripturæ, etsi non facundæ, pietate tamen, quæ sola res divinas & sacras aspirare novit, satis confisæ. Dum enim illa tracto ad singulas paginas, ultro in oculis, in animo fuit sacrosancta* LEOPOLDI AUGUSTI *majestas. Modo Augusto qui primus hoc nomen meruit, comparari debere videbam: modo Trajani, Antonini, Constantini Magni, Theodosii, & reliqua meritorum Augustorum genera in unum caput congruere videbam, quod Deus avitis gloriarum elogiis tanquam coronâ Cæsarea cinxisset. Nunc* SALUS

AU-

AUGUSTA, SECURITAS AUGUSTA, FELICITAS AUGUSTA, PROVIDENTIA AUGUSTA, *ut in ſolio* OPTIMI PRINCIPIS *inſcripta nomina ſe legenda præbebant. Sonant imo in auribus piorum civium, leguntur & ſplendent in oculis, æmula omnibus ſæculis* VOTA DUODECENNALIA: *in quibus non poteſt obliterari memoria tot diſcriminum, quæ à* LEOPOLDO AUGUSTO *non aliter tanquam ab Hercule Chriſtiano Benefico & Victore ſuperanda fuerunt, & Divinâ manu pignus & caput Auguſtum, quod ſolandis ſæculi malis dedit, in ſinu tuente, feliciter ſuperata ſunt. Quare non poteſt eſſe alia incitatior pietas quam ut*

Cum tot ab hac Anima populorum vita ſaluſque
Pendeat, & tantum caput hoc ſibi fecerit orbis,

publica VOTA *ad altera* DUODECENNALIA *& ultra proclament. In quo omnium bonorum deſiderio & bona omnia complexo: finio, Deumque*

Comprecor ut repetas cœleſtia ſydera tarde
Parſque ſiem turbæ parva precantis idem.

Exaudi vocem meam CUSTOS IMPERATORIS, ÆTERNE DEUS: *Reſpice tu quoque,* AUGUSTE, *nec dedignare tenue devotiſſimæ Numini Majeſtatique Tuæ ſubjectionis teſtimonium, quod offert humillimè*

Carolus Patin.

V. CL.

CAROLO PATINO

Doctori Medico & Professori
Parisiensi.

S. P.

Ugustos vultus, venerandaque nomina sæclis
Expressit cælo hic elogiisque liber.
Commodat artificem calamum ingeniumque PATINUS,
Ursini *pridem qui reparator erat.*
Felices chartas, quæ Magni Cæsaris audent
Judicium ac oculos veste subire novâ.
Hujus si Solis radios perferre valebunt,
Pignora quis, mihi dic, hæc aquilina neget?

gratulandi causa scribebat

JO. HENR. BOECLERUS.

Ex Epistola Viri Illustris

EZECHIELIS SPANHEMII

Serenissimo Electori Palatino à Consiliis status
& p. t. in tractu inferioris Rheni Residentis,
ad Autorem scripta.

Ed de usu acidularum aliàs. Cæterùm dici non potest, quanta me voluptate perfuderit optatissimus nuntius, de proxima libri, seu verius Thesauri tui editione, cujus me ἐργοδιώκτην nosti. Ergo non in ventos abiere cohortationes illæ assiduæ, quibus præsentem te aut absentem, καίρως ἀκαίρως, ad urgendum omni animi contentione hoc opus, solebam inflammare. Scis autem valde me velle, quæ cupio; nihilque habere jucundius, quam ut delicias illas & suavitates nostras, ornatas novo & insigni aliquo laudis testimonio videam. Quale autem luculentius, aut quod plus ponderis ac auctoritatis erit habiturum, quàm quod iis apud imagines & signa Romanorum Cæsarum, suo isto opere perhibetur? Unde non putes quidquam à te aut ad dignitatem horum studiorum utilius; aut ad tui nominis transmittendam ad posteros memoriam accommodatius fieri potuisse. Volitabis per ora Virûm, mi PATINE, principibus

non

non Achivis, ſed orbis verius permixtus, qui tuâ arte, tuo certe beneficio redivivi, gloriæ tuæ viciſſim ſervient. Adde, nihil mihi privatim optatius, quam ut exſtaret hic velut prodromus & adſertor illius induſtriæ, quam mihi quoque, prout facultas tulit, ornandam ſuſcepi. Tantum abeſt, ut doleam factum, quod dum opus illud noſtrum, cujus te haud minus avidum oſtendis, nondum iteratò, prout dudum potuerat ac certè debuerat, è præli carceribus ſolvit, nonnulla forte habeat tuus liber utrique communia, quippe ex iiſdem fontibus hauſta. Immo volupe imprimis, ſi in diſpari valde, ut noſti, utriuſque operis ratione, viâ, conſilio, in eodem tamen verſemur curriculo; ſeu verius ad unum ſcopum tendamus, excitandi nempe hæc ſtudia, eorumque uſum & præſtantiam adſerendi. Quamquam nec erunt eadem longo intervallo disjuncta, ſi quam ſpem facit Elzevirius noſter adimpleat, de meo ſcilicet intra duos tresve menſes ad finem tandem perducendo. Quod Seguinum monuiſti, de delato, quem ad me curatum voluerat, faſciculo, rectè & ex ordine factum. Mirum eſt, quanta ſit in illo viro facilitas, urbanitas, elegantia, tum in promovendis his ſtudiis non ſimilis certè, ſed florentioris ætatis alacritas. De altero illo tuo Opere Selectorum & theſauro tuo Numiſmatum, de quo ſpem quoque excitas, valde te amo. Urge illud quoque, ſi me amas, ſi te reſpicis, ſi gloriæ tuæ faves: De repertis novis nummis, quos nuntias, præclaris adeò & inſignibus, gaudeo in ſinu, immò Tibi impensè gratulor. Næ tu illos homines, qui in hauriendis ſeu verius inveſtigandis defoſſis Theſauris, (quales vidiſſe memini haud paucos) totos ſe nihil inveniendo exhauriunt, iſta tuâ felicitate ac induſtriâ ad reſtim adiges. Cave autem credas, hic loci, utpote in Romana Colonia, tale quidpiam haberi in pretio. Ita me amet Plutus, ſi omnes æreos Agrippæ aut Agrippinæ, conditorum ſuorum nummos, uno ſplendido aureo redemptos ullus hodie Mercurialis colonus vellet. Sed deſino, Eram enim fortè, cum me ad ſcribendum accingerem, paulò occupatior; neque adeò tamen, quin pauliſper traductum ab aliis curis animum, ad ſuavitates noſtras referrem. Habes proinde Verſiculos, non quia digni, qui æterno tuo Operi inſerantur; ſed quia ita voluiſti. Quare in puncto temporis quo tuas accepi, & illos effudi, & tuis reſpondendum putavi; ut mea ſaltem ſi non in Te laudando induſtria ſaltem in Tibi obſequendo diligentia probaretur. De aliis tuis ζητήμασιν, aliàs. Vale Coloniæ Agrippinæ prid. Non. Decembr. cIↃ IↃc LXX.

AD

AD ROMAM,

In Numiſmata

ROMANORUM CÆSARUM

eleganti induſtria

CAROLI PATINI Medici Pariſienſis

in lucem adſerta.

Quòd ſacros vultus, quod qua licet ora videmus,
Queis dominâ quondam cultus in urbe fuit;
Et facies operum, & Latiæ miracula gentis,
Queis oculos pavit quælibet ora ſuos;
Totaque Cæſarei quod vis veneranda refulget
Numinis, ac priſcum ſpirat in ore decus;
Seu decus hoc Pacis, ſeu quid quondam ære vetuſto
Signaſti laudis, Martia Roma, tuæ;
Eruta cineribus quod tandem tota reſurgis,
Quodque ipſum ſenii ponere viſa metum:
PATINI laus iſta mei, qui ſorte jacenti
Sollerti medicas attulit arte manus.
Crede mihi, valeat tuus ille ſalutifer anguis,
Præſentem ſenſit quem tua turba Deum.
Per quam parta ſalus Dominis, & viva Deorum
Ora vides, priſcis contumulata rogis;
Tabida ſeu quidquid conſumpſerat ante vetuſtas:
An, precor, haud majus numen habere putas?

EZECHIEL SPANHEMIUS.

ILLUSTRI VIRO

CAROLO PATINO

Antiquitatis Vindici.

Fingitur, Ægiden dias revocaſſe ſub auras,
Et caput innocuum ſurripuiſſe neci,
Maximus Alcidæ, poſt fuſa minantia cœlo,
Fuſaque terrarum monſtra, fuiſſe labor.
Qui regum vultus, exeſaque nomina ſanat,
Divinaſque notas, Cæſareaſque notas,

Templa,

Templa, triumphales arcus, ſacra vaſa, coronas,
Eruit è tenebris, funereoque ſitu:
Nonne, Deûm vindex, rapit immortalia morti,
Et patrat in nummis, Hercule majus, opus?
Aſſerat unum hominem natus Jove: quantula res eſt.
Quanta ſed, unum hominem mille juvare Deos?
Præſtitit hoc, ſcripto vigilem ſpirante lucernam,
Artis inexhauſtæ non imitanda manus.
Macte, PATINE, *Tibi decus ære perennius æra*
Æra, quibus per te reddita vita, ferent.
Donec erit pretium rebus poſt funera pulcris,
Donec erit ſtudii nobilioris honor,
Vivere tu facies alios, tuaque æra librique
Vivere te facient, & ſupereſſe neci.
Nec, licet antiquo per Te propiora metallo,
Sunt ſatis in laudes ſæcula noſtra tuas.
Quem labor Herculeus viventem exercuit, aſtris
Hunc decet, at ſero! poſt ſua fata capi.

Ita Virum Summum publicè veneratur

JO. CHRISTIANUS KECK,
Sereniſſimi Principis March.
Durlaco-Badenſis Conſiliarius Aulicus.

GUIDO PATIN
Doctor Medicus Pariſienſis,
& Profeſſor Regius.

LOngioris abſentiæ tuæ deſiderium utcunque levare cogor datis acceptiſque litteris. Video autem Te ad umbilicum perduxiſſe Opus quod parabas, Numiſmatum Cæſareorum à Julio Cæſare uſque ad Heraclium. Animadverto etiam Te aliqua antiquitatis monumenta alia raritate aut arte notabilia inſeruiſſe ſuis locis. Bene factum arbitror, quod otii & negotii tui rationem reddere ſtuduiſti. Faxit DEUS ut in tuis ſtudiis mea ſenectus poſſit quodammodo acquieſcere. Vale.

V. Cl. CAROLO PATINO

Medicæ artis & antiquitatis peritissimo
Distichum hoc amicitiæ ergo objicit
FABER,
Serenissimi FRIDERICI Würtembergiæ &c. Ducis Medicus
Imperialis civitatis Hailbrunnensis Physicus ordinarius.

Roma tibi canitur, dubium est magis anne trophæa
Ipse pares illi, an paret illa Tibi.

V. CL.

CAROLO PATINO Doct. Med. Paris.

Amico suo summo,
Gratulatur JACOB SPON Lugdunensis
Doctor Medicus.

Est aliquid docto celebratum in carmine nomen,
Famaque quo Virtus crescere possit, habet.
Hoc alios, quos & plausus & gloria blandis
Abripit obsequiis ambitioque, juvent:
Sed quod Cæsareos vultus & sacra PATINI
Auspicio vivis exhibet ora notis;
Hoc se jam testatur Opus. Sint cætera laudis
Indiga; sat de se prædicat iste liber.

V. CL.

V. CL.

CAROLO PATINO D. Med. Parif.

OB

RESTAURATAM ROMANORUM NUMISMATUM

GLORIAM

DENUO FAMAM PRÆCIPUAM MERENTI.

Qui novus Aufoniis quondam fubtracta ruinis
Complexus monumenta liber, per pignora prifci
Temporis, & Latii, fed adhuc florentis, honorem,
In tantum furrexit Opus; majora triumphis
Nomina & æternum non interitura, PATINO
Continuat: toties cui debellata vetuftas
In titulos jam tota fubit: Quo dante Quirites
Accepit modo Roma fuos, pridemque renatos
Æterno augurio mirata eft curia fafces
Et radiis fulgere novis. Nunc grandior aftris
Defcendit rerum feries: longo ordine vultus
Cernimus Auguftos: hîc Cæfar & omnis Iuli
Progenies defcripta patet. Quanta ecce fuperbis
Oftentant vel bella notis, vel mitia pacem
Ora gerunt. Quos aut virtus Heroas in altum
Extulit, aut vitiis merfit vefana cupido,
Hinc pretium pœnafque ferunt: hîc viva Tyrannis
Objicit in trifti fceleris veftigia fronte
Majeftas, damnatque truces Clementia vultus:
Quæque coloratis alibi affentatio verbis
Et mendax confundit honos, hîc ora tueri
Incorrupta juvat: quanto præfentior illis
Et Genius & numen ineft: quo vindice fupra
Elogii mortale decus, durabit in ævum
Atque inftaurati fplendefcet gloria fecli.

ULRICUS OBRECHT,
Argentinenfis.

Epigramma
IN
MUSEUM
V. Cl. CAROLI PATINI
Doctoris Medici Parisiensis in rebus antiquis celeberrimi.

SPectatum admissus quorsum se verterit hospes,
Inveniet, quæcunque queant, fugientia quamvis
Lumina, vel tantum cupientia rara morari,
Hac Tibi parte patet nitidissima Bibliotheca:
Parte alia secli stant plurima signa vetusti:
Effigies illic magnorum mille virorum:
Hinc ævi cujusque vides armaria raris
Plena numismatibus digestis ordine pulchro,
Qualia nulla tibi monstrant æraria Regum:
Multaque præterea quæ ponere pectora Musis,
Culta solent in deliciis sunt obvia passim.
Cuncta sed hæc superat mens enthea, gratia morum,
Alloquii veneres, qui possidet ista, PATINI.

Observantiæ testimonium fautori studiorum suorum scribebat Parisiis A. M. DC. LXVI.

HENRICUS AVEMAN
Brunsvicensis, nunc Reip.
Patriæ Secretarius.

V. CL.

V. CL.

CAROLO PATINO

Gloriæ Orbis Romani Reſtauratori.

Amicitiæ M. P. L. M.

JOHANNES RODOLPHUS WETSTENIUS, Filius.

Baſileæ Kalendis April. M. DC. LXXI.

ΔΗμοβόρος Τοτίλας ὅτε ὤλεσεν ἄσπετον ὄλβον,
Σήντε βίην, Ῥώμη, ῥήξατο θαρσαλέη,
Γῆτε περιπλύξασα κεχηνότι δέξατο κόλπῳ,
Ἅτινα ἐκ κείνου πώποτε ὠρύχαται.
Δὴ τότε Ἀονίδες φωνὴν στονόεσσαν ἔρευξαν.
Φεῦ γῆς θησαυροὶ νῦν ἐκρύβησαν ὅλως.
Ῥώμη ἔην, Ῥώμην ἐν Ῥώμῃ τίς ῥα κιχήσει;
Τὸ πρὶν ὕπαι Ῥώμην πᾶν βαθέως ἐκρύβη.
Ταῦτα πάλαι. ἄλλως πάνυ νῦν φορμίζει Ἀπόλλων,
Νῦν ὑμνεῖ Φοῖβος. Ῥώμη ἀνῷκται ἔπαψ.
Ῥώμη ἀνισταμένη ἐπανέρχεται ὡς τὸ πάρος περ
Φαίδιμος, ἐκ χειρὸς φαιδρὲ ΠΑΤΕΙΝΕ τεῆς.
Ἄρα σὺ Αὐγούστων ἐπάγεις, ἀΐδηλον ὅμιλον,
Θησαυροὺς κρυφίους δείξας ἀνευρημένους.

Verſio latina.

Empore quo Totilas *magnam pervertit opum vim,*
Et fregit vires inclyta Roma *tuas ;*
Atque ſinu obſcuro tellus ſua cuncta recepit,
Splendida, quæ ſolers eruit inde manus ;
Miſcuit Aonidum chorus his ſuſpiria verbis :
Heu theſauri orbis, qui patuére, latent !
Roma *fuit !* Romæ *fruſtrà eſt inquirere* Romam,
Priſtina ſub Romä *cuncta ſepulta jacent !*
Hæc olim : nervos aliter nunc pulſat Apollo,
Exclamat Phœbus : Roma *adaperta patet !*
Excita Roma *redit, priſco fulgore coruſca,*
Auxiliante manu, Clare PATINE, Tuâ :
Induperatorum ſeries Romana *reſurgit,*
Et modò theſauri, qui latuére, patent.

Ad Virum Celeberrimum

CAROLUM PATINUM

Antiquitatis Reſtauratorem,

Opus ſuum de Numiſmatibus Imperatorum Romanorum evulgantem.

B ſterilem thalamum, vacuamque propagine ſtirpem
Æthereum fingunt ingemuiſſe Jovem.
Uxor erat Regina Deûm, non illa marito
Principio peperit pignora chara thori.
Ne tamen exiguo Superum genus omne periret
Tempore, conſuluit Juppiter ipſi ſibi;
Percuſſitque caput, duro hoc diſrumpitur ictu,
E cerebro Pallas protinus orta fuit:
Et galeæ fulgebat apex, clypeoque coruſco
Virgineum ſtatim muniit illa latus.
Egregium facinus! non indignumque Tonante,
Quod ſtupuere homines, quod ſtupuere Dii.
Sed licet hoc unum perfecerit, attamen ipſum
Æternos conſtat non genuiſſe Deos.
Ille quidem tutum Ledæum à morte putavit,
Per tamen Elyſios non ſecus ivit agros.
Scilicet humanæ mentis ſolertia vicit,
Nunc demum vires, ingeniumque Deûm.
Orci qui primus ferale recluſerat antrum,
Auguſtoſque rapit; CAROLUS *ecce fuit.*
Qui poterat primus reges ſubducere morti,
Multoſque Heroes; ecce PATINUS *erat.*
Qui vocat è tenebris homines, quo Tullus & Ancus
Decidit, hunc magnum næ patet eſſe Virum.
Hic hominum ſolus proferre Deoſque, Deaſque
(Audi Poſteritas) è cerebro potuit.
I nunc & jacta tua numina magna vetuſtas,
Hic hominum ſolus numine major erit.

gratulabundus fecit

JOH. JOACHIMUS BOCKENHOFFER

Argentinenſis.

PRÆ-

PRÆFATIO.

Quamquam videri poterat locus iste non inconveniens esse, quo vel Notitiæ Numismatum in universum suus in elegantioribus disciplinis ordo assereretur, vel singillatim illis quæ sunt ex ære mediocri conflata, proprium præ reliquis alterius modi & generis, decus, & precium quo præcellunt eximium vindicaretur: Non aliud tamen nunc mihi permittit propositi mei ratio, quam ut æquo & faventi Lectori legem hujus Operis & si quæ illam propius contingunt, interpreter: quo hinc evidentior eorum publicè ratio constet, quæ vel sine legentium dispendio, vel certè citra laboris mei fraudem nequeunt ignorari. Non sum nescius equidem, fore plerosque, quos hæc tam ingens nummorum, qui à me publicantur, multitudo & copia ex admiratione in suspicionem abripiet; qui me conjicient eadem licentia usum esse, quam sibi permiserunt plures ex illis, quorum ante me in hoc argumento versata industria est: quibus neque pudori, & non nisi apud peritos, id est, paucissimos opprobrio fuit, quod cum genuinis ex antiquitate monumentis destituerentur, fingendis nummis & supponendis inscriptionibus, quarum nullum uspiam vestigium extitit, suæ & aliorum conscientiæ sive per imperitiam, sive quod ita famæ suæ & utilitatibus conducere arbitrarentur, illuserunt. Neque ego tantum arrogaverim illi sive peritiæ, sive facultati quam in dignoscendis his rebus, & usu & studio non mediocri mihi poteram acquisivisse; ut sub ejus authoritate sperem quenquam à me posse ad mitiorem sententiam reduci. Nimis mihi, quid recusent ferre humeri mei cognitum perspectumque est, quam ut me ejus litis idoneum judicem feram, quæ inter primores hujus doctrinæ arbitros ambigua est. Defendit me ab omni tam gloriosæ ambitionis sensu, hinc ætas mea; à qua radios expectare tam densis tenebris discutiendis suffecturos non possum: Inde reliqua vitæ meæ munia; à quibus nihil impetravi aliud unquam, nisi ut mihi liceret huic disciplinæ inter aliud agendum intento esse. Ingenti id quidem cum jucunditate semper, & perpetuo fructu tam ingenuæ voluptatis qua simul & delectari me & adversus severiorem legem quotidianæ consuetudinis, quam in vivendo mihi pro præcipua delegeram recreari atque ad alacritatem incendi adeo efficaciter subinde sentiebam; ut hîc me tandem illas delicias reperisse gloriarer, quas alibi quæsieram frustra: Sed quæ omnia oblectamenta, quibus homines ætatis meæ & ordinis distrahi decipique sæpius consueverunt, longo sub se intervallo despicerent.

Ipsa itaque rerum Natura, quæ me voluit simul & Medicæ arti & huic tam eleganti curiositati deditum esse, aliquas sibi jure suo partes vindicare poterat in concilianda dictis meis fide & authoritate ea quam in animo Lectoris ambio. Successit in supplementum ejus labor & diligentia: cui cum ingenii

naturalis

naturalis propenſio velut obſtetricaretur; inſigne ab utraque deliciis meis incrementum acceſſit. Quo pene inducor, ut me credam citra ullius arrogantiæ ſuſpicionem aſſeverare poſſe: Vix metui debere, ut ſucceſſus deſtituat induſtriam, ad quam in quocunque propoſiti ſtudiique genere tanto quis animi ardore incenditur. Quam tamen opinionem quo minus ad me transferam, ſatis prohibet virium & facultatis meæ mediocritas: Cujus quanto magis mihi conſcius eram, tanto ſum ſtudioſius annixus, ut eam quibus poſſem ſubſidiis & auxiliis redderem ſolidiorem. Favor & amicitia illorum, quorum inter manus noveram hos antiquitatis theſauros recondi, ita erat inſtituto meo neceſſaria: ut citra illum vel in minima hujus ſtudii parte conari proficere, ſi non penitus ſtulti, certe, ne quid gravius dicam, non valde circumſpecti hominis indicium deputari potuiſſet. Nulli quippe alii hîc niſi oculorum ſenſui fides eſt. Multum equidem ſplendoris, dignitatis, venerationis denique accedit Antiquorum Scriptorum dictis, cum veteris alicujus ſed genuini numiſmatis imago & illorum authoritatem ſtabilivit, & firmavit fidem, & argumentum, non legendum & luſtrandum obiter, ſed penitus atque pleno obtutu inſpiciendum objecit. Verum præſenti hæc omnia penetranda viſu ſunt, palpanda manibus, examinanda judicio. Quò amplius curæ & ſollicitudini meæ incubuit, ut non perfunctoriè uterer felicitate temporum, in quæ natum me eſſe & reverenti erga ſeculum animo agnoſco, & gratulor mihi; præ quibus nulla ætas unquam digniore æmulatione literas coluit, nulla ſinceriore veneratione antiquitatem proſecuta eſt, nulla vetuſtatis reliquias integriore affectu amplexa eſt, aut ſua æternitati pignora generoſiore ſtudio conſecravit. Conjuncta cum his lubentia, comitas, affabilitas velut publica, effecit, ut cum ego ad exequenda, quæ ſemel deſtinaveram cœpta ſummorum quorumque & Ampliſſimorum Virorum ope vehementer, neque minus neceſſitudine indigerem; ille non ſecius ſuæ erga me & dignitatis & amicitiæ exiſterent prodigi. Et cum eam ego ambitioſiſſimè amplecterer, illi non minus cupidè offerebant: non meo id quidem ſed Reipublicæ literariæ intuitu quam ſibi perſuaſum habebant, poſſe ſub ſuò auſpicio, operâ & miniſterio meo magis magiſque reddi ampliorem. Non ferunt hujus loci anguſtiæ ut enumerationem inſtituam illorum omnium, quorum in me non exiguis talis favoris pignoribus benevolentia defluxit. Quicquid eſt in Gallia hominum ſelectioris elegantiæ curioſorum, in hoc cenſu mihi computandi forent; quorum vix queo ullius recordari, à cujus non vel doctrina facem, vel in ſubmittendis numiſmatibus humanitate facilitateque præſidium aliquod mihi ſim mutuatus. In quo tamen generaliori elogio non debet à me involvi memoria Sacratiſſimi Regis, & quem ulla unquam ſæcula vel tulere elapſa, vel ferent ventura, Optimi, LUDOVICI XIV. Ad quem cum ante octo circiter annos perlata de ſpecimine fama eſſet, quod augendis Romanorum Familiis totum fere ante ſeculi ſpatium à CL. Fulvio Urſino primum editis, parabam publicæ luci; Clementiſſimè paſſus eſt à ſe impetrari, ut theſauri ſui inſignem labori meo acceſſionem, vel ſi verius loquendum eſt, illuſtre præberent complementum. Et tametſi huic Regiæ munificentiæ non una difficultas intercederet; eſt ea tamen omnis majeſtate tam benefici ſideris facilè diſſipata, poſtquam authoritas ejus expreſſo juſſu interpoſita, eâ me felicitate beavit, ad quam non niſi his temporibus & ſub hoc Rege fas erat vel ſpe vel votis aſpirare. Et diffuſa quidem in univerſum orbem hæc gratia, quam latè literis, eruditioni & omni denique elegantiæ honor patet, ipſam etiam aliquando poſteritatem uberrimo ditiſſimorum fructuum proventu demeritura eſt: ſed in me tamen ſicut propiore & ſingulari prorſus beneficio

deſcen-

descendit, sic mihi debet eximio semper peculiaris reverentiæ cultu ante prima fortunæ meæ munera sancta ejus & venerabilis recordatio superesse.

At enim ut revertar eo, unde paulo ante digressus sum; ultra genitale incitamentum, quo me sum professus ad hæc studia esse perlatum; præterque necessitudines quæ me cum plerisque ejusdem disciplinæ studiosius cupidis conjunxerant; sumptibus quoque quantum in me erat manu non illiberali huc erogandis, minimè fuit parcendum. Non alibi quippe magis intempestiva avaritia, vel damnosa minus prodigalitas est. Cujus hîc neminem temerè pœnitentia subire potest; nisi qui id quod raritas eximia, quod singulare pretium, quod venerabilis antiquitas, quod genuina elegantia, quod nativus, & ut ita loquar, originalis decor non ficto splendore commendat, ab iis quæ vulgaria sunt, quæ protrita, quæ rudia, quæque non nisi superbiunt adscititio cultu secernere non novit: quod tamen ut discatur nisi ab iis, qui ipsa hæc monumenta possident, quique ea assiduâ tractatione versant, mihi equidem ratio nulla apparet. Sed neque in hac quoque parte me destitutum à fortuna, jure conqueri possum: quæ tametsi me non permisit magnis opibus gloriari; abunde tamen & quantum satis erat, ardori meo nunquam non suffecit, si quid esset in mercem tam caram & cujus primum semper apud me æstimium steterat, erogandum. Quo factum est, ut in jus meum cumplura cimeliarchia transirent, quæ in hanc ætatem, sors desideriis meis mirum in modum amica & favens, venalia exposuit. Dixisses, duo ista, quæ ante nostrum ævum secula effluxerunt, ob id unum præclara & intenta tam doctæ curiositati ingenia aluisse, vel ad colligenda quicquid ex vetustate ruderum servari potuit, incitavisse; ut ea tandem quasi pleno & unito alveo in meas manus devolverentur. Inter quas, an sit illis is, quem merebantur, honos redditus, dicere non ausim: Id certè sedulo providi, ne qua ex otio ærugine vel situ obsiderentur: Huc animi, huc ingenii mei nervos omnes, huc meipsum denique flagrantissimo zelo converteram, ut si quid abditum in iis, si quid interius abstrusum aut penitius reconditum lateret, id nisi eruerem, at certe eruere laborarem. Quo factum est, ut mihi quoque ea in his tenebris fax interdum alluceret, quam alii multis votis sollicitaverant frustra, magno fuerunt labore pacti.

Et capiebam quidem ego exinde omnem qua unquam honesta mens perfundi potest, maximam voluptatem. Sed quam illa mihi non vili impensâ steterit, publicè aliquando testabuntur nummi non consulares tantum, sed quos præterea vel ex auro, vel ex ære majoris juxta & medii moduli possideo; quibus quod privatim unicè delector non illiberalis ut judico recreatio est, & quod palam glorior, ambitio nulli nocitura. Non enim me adeò fortuna in deliciis suis habet, ut dum ejus beneficia prædico, queam alicujus erga illam adulationis me suspectum reddere; sed superavit ea certè omnem, si qua unquam in me fuit, indulgentiam, dum inæstimabili dono, illustre mihi cimeliarchium contulit, cujus hoc toto libro descriptionem tradere sum agressus: Quo minus expectari à me debet, ut dignitatem ejus, in hoc transcursu tenui & perfunctoriâ commendatione attrectem. Ubi primas tantùm ejus origines brevi commemoratione perstrinxisse suffecerit, ut exinde aliquatenus & laboris mei occasio, & circa quod is occupatus fuit, gravitas argumenti patescat.

LOMENIORVM nomen adeò publica jam pridem per universum orbem fama celebratum est, ut neminem opiner etiam in exteris gentibus facilè repertum iri, ad quem vel minima sive politioris literaturæ, sive de civilibus rebus aura penetraverit; quin cognitum ei simul sit, quibus hæc familia curis,

negotiis, operibus obtinuerit, ut inter præcipua instrumenta, quibus dudum Regum nostrorum Regnique salus & felicitas sustentata est, communi omnium bonorum & honestatis amantium plausu consensuque haberetur. Et quanquam hæc gloria dudum jam in summo civilis honoris fastigio constitisset, accessit ei tamen novum atque ingens incrementum ab HENRICO LVDOVICO LOMENIO: qui sicut natalium prærogativa nomen & dignitatem hujus gentis sustinet; ita virtute suâ collectam à majoribus suis famam vel supergressus est, vel certè nobili accessione locupletavit. Indoles ejus non nisi rebus laude & veneratione dignis intenta & amore omnis elegantiæ acerrimo, inter principia ætatis statim supra curam, quæ in educationem illius insumebatur, evecta, rarum illi in tanto fortunæ & dignationis culmine decus conciliavit, ut cum eloquentia præsertim & genuinis atque propriis politissimæ dictionis gratiis nulli ex ævo nostro concederet; ex ipsa antiquitate nomina M. alicujus Antonii, Bruti, Ciceronis repetenda sint, quæ ad facundiam in epistolis ejus præfulgentem dignè contendi queant & comparari. Quantulacunque inde portio publicæ luci donata est, satis hoc elogium meum à vanitatis & assentationis suspicione absolvit. Quin imò si gravissimæ, quibus distringebatur, occupationes tantum ei ad privata studia temporis indulsissent, inter opera ejus reliqua ITINERARIUM ab ipso publicatum loco non nisi infimo legeretur. Sed enim excelsa muneris amplitudo, cum qua secretiora Regis Acta & externarum necessitudinum cura fidei & diligentiæ ejus concredita fuerat, exigebant ab eo, ut omne tempus suum & oblectamenta omnia in solidum Regis & Regni utilitatibus sacra esse juberet. Hoc ego rerum & occasionis exoptatissimæ momento in notitiam ejus evectus sum. Inter cujus auspicia suavissimo me colloquio delinivit, de pretio, pulchritudine, splendore, vel si magis huc convenientibus nominibus uti licet, majestate potius thesauri, quem in re nummaria sibi curâ, provisu, labore summo, nec minore sumptu paravisset. Et quanquam tum hæc, tum deinceps prolixior quàm ut hîc recenseri debeat, nobilissimi & inæstimabilis depositi prædicatio, ab eo ore profluebat, unde rebus etiam vilibus facile ingens potuisset honor & dignitas accedere: postquam tamen ipse sum ad inspiciendum id & noscendum propius, cujus antea laudem tantum audiveram, gratiosè admissus; præsenti experimento edoctus sum, quantum facundissimi laudatoris eloquentiam, rei laudandæ amplitudo infra se reliquisset: sive quod eam coërcuerat modestia: sive quod elogium suo merito excluserat omni elogio majus ipsum præconii argumentum. Quid enim omninò credas ei cimeliarchio vel ad nobilitatem accedere, vel ad complementum deesse posse, cui amplificando cunctæ penè universi orbis provinciæ sua munera contulerant. Si quis rarior ex Ægypto, si quis ex Græcia elegantior nummus expectari potuit, is huc tanquam in aliquod sacrarium æternitatis & commune contra vim temporis asylum confluxerat. Et Italia præterea ipsa sentiebat suas opes non indignabunda exhauriri, ut splendori hujus musei suffragarentur. Ut non difficulter exinde, quoties rarissimorum nummorum aliquod quasi concilium designandum esset, museum Illustrissimi Briennæ Comitis in hunc usum solenni proverbio nominaretur. Atque hæc tamen, quæ modo memoravi, nihil aliud quam fastigium tam superbo monumento addiderunt; cui summam manum imposuit Musagetes Illustrissimus itinere Gallico ex occasione profectionis Regiæ ad Pyrenæos montes, instituto. Non autem minus insigne fudamentum, à quo surrexit hoc Opus haberi debet: utpote quod primùm Illustri manu PEIRESCII positum est. Cujus Viri nomen sicut eousque Musarum favore inclaruit, ut pridem jam non suis magis quam Mæcenatis Gallici titulis celebratum

tum ſit; ita tota ejus vita tot civilium laudum exemplis effloruit, quot facundiſſimus ejus enarrator Petrus Gaſſendus vel ſagaciſſimo animo complecti valuit, vel aſſequi politiſſimi ſtyli facultate. Hujus poſtmodum exquiſitiſſimam in hoc inſtituto ſollicitudinem excepit MEMMIVS ille, cujus honori primum datum eſt, ut ſua merita videret Magni Præſidis cognomento honeſtari. Ne indicandum quidem eſt, quo æſtimio metiri fas ſit conjuncta duorum iſtorum Virorum induſtriæ pignora; in quibus ſingulis tanta heroicæ virtutis decora, tanta in his præſertim rebus judicii & perſpicacitatis atque intelligentiæ lumina eminuere. Fuerunt nihilominus poſtea, quibus copioſiores redderentur hæ divitiæ, cimeliarchia Domini de Raſcas Bagaris aliorumque multorum, ſuo jam ſeorſim pretio commendata & illuſtria. Quibus colligendis atque conducendis in unum, Lomenius noſter eum authoritatis & operæ ſuæ fructum tulit, quem nemo in hoc eruditionis genere ſibi polliceri auſit, niſi quem ſimilis ardor & par felicitas eò vel accendit vel provehit: Verùm non exiſtimavit ſe inde ſatis beatum eſſe, niſi aliquam ejus partem in publica commoda derivaret. Natum eſt igitur hinc illud plenum ſublimioris generoſitatis conſilium deſcribendi, & in publicum emittendi theſauri ſui, ſine cujus non arbitrabatur injuria fieri poſſe, ut diutius in ſcriniis ſuis deliteſceret; idque cum mihi aliquando ad ſe vocato indicaſſet, profeſſus ſimul eſt; non ſupereſſe ſibi tempus aut otium exequendo deſiderio ſuo neceſſarium, in me itaque oculos conjeciſſe, cujus ſperaret induſtria facile ſibi omnem eximi ſollicitudinem poſſe, qua nunc ab hac parte diſtringeretur, ſi modo non refragarer aliquas horarum mearum, ſuis & communibus eruditorum omnium votis indulgere. Erubui ad hoc alloquium non minus quam ad reliquas quibus eadem opera me onerabat, laudes; quæ ex ipſo quidem argumenti genio colligi queunt, à me autem enumerari non debent: Et quanquam notis ſat manifeſtis aliqua portio defenſionis meæ in vultu meo legeretur, longè tamen intenſior erat pudor, quo animum meum imbecillitatis propriæ conſcientia confuderat. Idcircò eo minore negotio certa potuit verbis meis fides fieri, quàm me ſincero pectore tanto operi imparem judicarem: Sed cum omnia conquiſiviſſem, quibus tam ſplendidum onus ab humeris inæqualibus amolirer; nihil obtinui aliud quàm ut mihi regereretur: Satis abundeque in antiquitatis notitia profeciſſe, ſi quis ejus eſſet amore & veneratione imbutus: Meas denique quas allegaſſem, & à quibus mihi fueram vacationem pollicitus, excuſationes non recipi.

Quid facerem? neque ſervitio me exire licebat
Nec tam præſentes alibi cognoſcere divos:

Amplexus ſum obſequii tam ſpecioſi, tamque honorifici gloriam: & ut mihi ad paratiores in meo labore uſus prompti eſſent, nummos quibus deſtinabatur noſtra commentatio, ordine atque ſerie continuâ conſignavi: atque eos quidem mille octingentos, inter quos vix unus erat, qui non mereretur inter pretioſiſſimos computari. Qui utique ſatis amplam erant materiam complexi, ut exercerer indies, in requirendis urbibus, eruendis coloniis, ſcrutandis ænigmatibus, quæ ſculpturis eorum præferebantur. Ubi aliquid reperiſſem, quod perferri ad Illuſtriſſimum Heroem noſtrum dignum videretur, exprimi non poteſt, quanta is conſueverit lætitia exultare: indeque mox benevolentia ejus in amicitiam erga me converſa eſt, quæ me deinceps ad eam neceſſitudinem & familiaritatem extulit quam inter præcipua felicitatis meæ pignora nunquam deſinam recenſere. Ut enim prætercam hic quibus me ſubinde lauticiis & muneribus ampliſſimè proſecutus eſt, longè mihi eminentiùs profuerat favor ejus; quem facile poſſem omnibus intelligendum præbere, ſi me hujus ſcri-

 ptionis

ptionis institutum pateretur referre, quàm gratiosâ suffragatione mihi viam aperuerit ad ambiendam Regiam benevolentiam. Quam si obtinui, si inde infinita in me beneficia & majora quàm pro sortis meæ modo commoda derivata sunt; si multis magnisque exemplis aliquoties benignissimum & indulgentissimum Principem sum expertus: Cuncta hæc tametsi ab altiore fonte, non alio tamen mihi intercessore sunt conciliata. Sed enim

Invida fatorum series, summisque negatum
Stare diu, nimioque graves sub pondere lapsus;

Quemque alias

- - - - - - Lætis Numina rebus
Crescendi posuere modum:

Hæc meum quoque Mæcenatem eo quem in aula tenuerat gradu deturbarunt: novo documento futurum, quàm in ea palæstra nulla sit nisi quæ in complexu Principalis gratiæ vita ducitur. Citiùs stirpem videas subtracto quo fovetur Sole florere, quam ut quodcunque animi robur (experto credi potest) subducta Principis sui benevolentia non marcescat. Amplexus tamen est noster, quem unum potuit, omnis solatii fontem: mundum abdicat, deserit quibus antea tantopere capiebatur studia sua, omnibus denique humanæ vitæ deliciis & illecebris nuntium mittit. Quo in statu cum me paulo post ad se in cœnobium aliquod, in quod se à turba vulgi subduxerat, accersiri curâsset; Nullum, inquit, ulterius cujusquam curiosioris studii cura locum in pectore meo sibi vindicat, neque ex iis, quibus antea oblectatus sum quicquam mihi reliquum feci, quàm quod amore te meo & memoriâ nunquam desinam amplecti. Numismata quæ habui, apud te, & si tanti putas, tua sunt, laborem iis impendes, qualem ipse volueris, ad quem te nihil attinet mea porrò commendatione incendi: quantum enim me vides, mundo & ejus universæ jucunditati defunctus sum. Non aliter me his verbis quàm aliquo fulminis ictu afflatum sensi, cùm cernerem eum, cujus modo vita erat in selectioris studii disciplina penitus reposita, tantum ab illo mutatum repente esse, ut ejus nullam prorsus rationem & vix memoriam penes se haberet. Innocentissimamque voluptatem quam exinde perceperat, sub tam durâ lege vel extinguere, vel potius ulcisci. Neque quicquam mihi supererat, quod in eventu tam insperato dicerem vel sentirem omninò: quàm ut admirarer tacitus tam sublimem pietatem, quæ sub hoc specimine ex infimo recessu generosi cordis adeo manifestis radiis exsplendescebat.

Poteram ego quoque in eosdem affectus trahi, & cum eo in societatem ejusdem propositi abripi, cum quo me jam in communes animi motus excitatum lacrymæ inter nos mutuis gemitibus profusæ testabantur: si vel æquè ac illi, mihi quoque tum in propinquo divina gratia stetisset, vel constantiæ minus habuissem, qua tam præclari exempli efficaciæ resisterem. Tantum certè abfuit, ut perdiscendæ antiquitatis studium atque cupiditatem deponerem; ut me potius ambitio invaserit, & desiderium parandi mihi, quod sciebam cunctos totius vetustatis thesauros vero æstimio superare. Et, Illustrissimus noster, cumprimum id advertisset promptissima votis meis benignitate annuit. Nec ego gaudia mea reprimere potui, quin subitò exclamarem: Hic est amor meus & ardor, hæ deliciæ:

Quas propter tutum Pisæa lege trementem
Currere & Oenomai fremitus audire sequentis.

Pro quibus nihil à me expeti potest, quin id sim lubentissimè profusurus. Sit, respondit ille, sit maneatque tua hæc Venus sine conditione ulla, sine

lege:

lege: Nimis ejus sincerus amator extitisti, quam ut ab ea repulsam ferres. Quid multa? transactum est inter nos de pretio: sed quid pretium dico? imò de eo, quod mihi pro merce inæstimabili esset persolvendum: & ego ea sum auctus lætitia, quam ex quotidiana contemplatione rerum, quæ sub sensus cadere possunt, venustissimarum ingenua mens recipere potest. Neque tamen sine rivalibus amavi. Testes advocare possum mille nobilium peregrinatorum; nulli unquam, quousque apud me fuit, hoc sacrarium præclusum fuisse; sed cum proprietatem quidem jure meo mihi vindicarem, usum ejus patuisse omnibus. Inde illud tempus processit, quod describendis enarrandisque tot numismatibus impendi. Nulla præteribat dies, quâ non aliquot lineas ducerem: neque aliam magis me perdidisse arbitrabar, quam qua nullum inquirenti, lumen in his rebus affulsisset. Donec tandem, cum septem jam circiter annis huic tam innocenti studio vacassem, mihi quoque novum è cœlo fulmen propositum omne, & calamum, quo diis meis veluti penatibus operabar, excussit. Invidum quoddam & non satis amicum fortunæ meæ caput, instar VE-Jovis alicujus, omnium, quæ mihi propitia erant, Numinum favorem conculcavit, & me propriis damnis edocuit, quanto plus ab inimico uno periculi, quàm à centum amicis præsidii immineret. Sed hæc DEO & REGI Clementissimo curæ erunt. Ut ad cimeliarchium nostrum revertar, Regi denique indicatum est, me hujus tam eximii thesauri possessorem esse: Illustrissimus itaque COLBERTus, ut in cæteris quoque omnibus ad salutem & desideria Principis omni opere, industriâ, conatu intentus, quò à me flagitaretur, curavit: Intercessoribus usus Illustribus Domino de BRIENNE, Domino SEGVINO & Domino de CARCAvy. Ex quibus is quem postremo loco memoravi, postquam in me nulla offerendi omnia tradendique mora esset, curæ suæ habuit ut ea reciperet, & eodem mihi pretio rependeret, quo primum à me cognoverat esse comparata. Atque hoc quidem modo proprietate tantarum opum orbatus, infinitum tamen ampliore gloriâ auctus sum, quod in tam Illustres tamque pretiosas manus illam deposui. Quid enim gratius, quid gloriosius esse uspiam potest, quam Regi suo & tam generosi spiritus Principi inserviisse, amplificando thesauros ejus adeò locuplete incremento, ut illi æquale non potuerit nisi à paucissimis expectari.

Post hæc nihil mihi reliquum erat, quàm ut laborem meum in publicam lucem emitterem, qui tanta mihi, quanquam cum maximo meo oblectamento, temporis impensâ steterat. Sed hîc non una difficultas animi mei intentionem in diversa trahebat. Operis statim frons exigebat à me titulum, ipsâ inscriptione observantiam meam & recordantem beneficiorum mentem testaturum: quæ vix mihi videbatur aliter quam sub elogio THESAVRI LOMENIANORVM NVMISMATVM, idoneè posse declarari. Verùm quod hinc jubebat debiti officii ratio, ab eo inde absolutâ parendi necessitate arcebar. Quodque Illustrissimus Comes noster non posse citra injuriam modestiæ suæ fieri persuasum habebat, id ego facere me prohiberi ipsâ semel addicti obsequii lege censebam. Quæsivi tamen temperamentum, quo componeretur hæc lucta: Cumque in prima pagina obedientiæ satisfecissem, debebam, & ut opinor, non incongruè poteram & reverentiam & pietatem meam in hoc præloquio placavisse.

In ipso progressu operis emersit novæ sollicitudinis materia ex eo quod per itinera mea recentiora, ultra ducentos optimæ notæ nummos mihi comparaveram: quibus neque fraudari eruditos volebam, & verebar tamen, ne si, ut suadebatur, in appendicem aliquam eos coëgissem, simul ordinem laboris mei

 pertur-

perturbarent, & hinc eum redderent in publicum ingratiorem. Malui itaque providere, ut denuò reficerentur tabulæ, quotquot decentiori diſpoſitioni videbantur impedimento eſſe. Cui cauſæ imputandum eſt potiſſimum, quod hic non ejuſdem ſcalpturæ genius apparet. Peritiſſimus cælandi artifex Dn. Chauveau conſuetam ſibi, & ſuo merito placituram induſtriam in pleriſque, decurſu ſeptem annorum, quorum ſuperius indicium feci, mihi commodaverat. Quam non illaudabili itidem dexteritate excepit Ammanus, Helvetius. Reliqua à rudiori manu ſunt; à cujus culpa, eadem, quæ me illi adſtrinxerat, neceſſitas abſolvet. Vix poteſt expectari, ut feliciter cælatura ſuccedat, niſi quæ ad ipſos Numiſmatum ectypos exigitur, unde cum inſcriptiones præſertim, meam præſentiam omnibus modis exigerent, amplectendum fuit quodcunque ſubſidium, quo meum propoſitum qualitercunque vel promoveri potuit, vel maturari.

In ipſo denique complemento libri, cui deſtinaveram dignam clauſulam indice majuſculis characteribus expreſſo, adjicere, deſtituit me ex inopinato literarum & typorum inopia: meque coëgit alii loco reſarciendum emendandumque, in quo hîc peccatum eſt, ſumptu proviſuque majore reſervare. Si me aliquando ſimili inſtituto ſorte magis propitiâ contingat applicari.

Quanquam autem de cætero hîc nulli conſtituiſſem impenſæ parcere, proſpexi tamen quantum fieri potuit, ne ejus cuiquam in minus neceſſariis prodigus ultra modum viderer. Unde cùm ſæpius ultra quinquaginta aut ſexaginta eſſent ab uno Imperatore nummi producendi, arbitratus ſum ſufficere, ſi faciem ejus ſemel exhiberem, contentus ſi qua illam extra ordinem noſci digna inſcriptio nobilitaret, ejus ſeorſim brevem, quantum ſat erat, feciſſe mentionem. Nam ut prolixiori à me enarratione obrueretur, neque opus utique neque conſilium erat. Pridem enim hanc operam alii mihi lucrifecerant, & ego nunquam is fui, quem vel ex muſtaceo laurea juvaret, vel qui agendo actum, poſſem delectari.

Non decebat me tamen eouſque vel pecuniæ, vel ſudoris parcum eſſe, quo minus infinitæ multitudini coloniarum, urbium, provinciarum, fluviorum, montium, quibus hæc numiſmatum ſeries undiquaque præfulget, ſuus ſeparatim honor haberetur. Coercui nihilominus illum duabus Geographicis tabulis partim auſpicio, partim ductu etiam & operâ meâ inciſis, & peculiari conſignatione, quam index tabulis adjectus complectitur. Uterque iſte utilior fortaſſe, quàm ſpecioſior labor eſt: ſed fuit tamen hîc quoque aliquo judicio, neque minore diligentiâ opus: non in diſponendis tantum locis quæ certæ, ſed in repudiandis etiam & diſſimulandis, quæ erant dubiæ poſitionis. In quibus præoptavi ſilentium meum argui, quàm in decidendo errorem fortaſſe reprehendi. Ne autem diffuſiorem in his me præberem, ſatis itidem certâ ratione inhibebar. Cùm hîc quoque ſi quid ulterius præſtari potuiſſet, id jamdudum amplè ſatis ab aliis ſit occupatum. Sicut fidem inprimis præter experientiam propriam facit, quem non ita pridem perinduſtrius & mihi amicus Dn. Simon Paulli Bibliopola Argentinenſis Orbem Terraqueum publicavit, quo prolixâ & laborioſâ recenſione omnes quæ nominari merebantur terrarum deſcriptiones enumeravit. Unde, ſi quid alicui huc videatur deſiderari, id ex tantâ copia ſeligi eſt in promptu.

Ducebat me nunc ordo hujus ſcriptionis ad commemorationem Virorum dignatione vel meritis illuſtrium, penes quos hodie vel præcipuorum cimeliarchiorum, vel potiſſimæ partis ex illis monumentis, quæ hîc deſcribuntur, gloriâ conſiſtit: & huc quoque toto animo propoſitoque ferebar. Sed hanc

viam

viam ingreſſuro manum injicit conatus Illuſtr. Ez. SPANHEMII, Viri qui dudum gentile nominis decus & hæreditariam eruditionis famam rariſſimâ ingenii felicitate & ingenti doctrinæ atque ſcientiæ reconditioris laude tuetur vel vincit. Is quia, ſicut pro comperto habeo huic argumento jamjam aliquam in æterno quod meditatur opere ſedem deſtinavit; nolo cum eo de palma contendere in eo certamine, in quo me Illi lubens meritóque inferiorem agnoſco. Silentio tamen præterire non poſſum Sereniſſimos Fratres EBERHARDVM & FRIDERICVM Duces Würtembergicos &c. &c. Horum muſeis curandis præſunt, illi quidem Clar. SCHMIDLENUS Stutgardiæ, huic Neoſtadii Cl. STOFFELIVS, quos ambos amicitiæ, honoris, amplitudinis causâ nominatos cupio. Et poteſt ſanè ex utroque hoc theſauro nihil aliud expectari, quàm de quo ſibi omnes, quos numiſmatum & antiquitatis reverentia atque amor tenet, jure ſummo queant gratulari. Præſto me hujus promiſſi publicum ſponſorem cunctis, qui ſuum in hoc ſtudio cenſuque nomen profitentur: quos invicem ſpero grata reverentia culturos eam benignitatem atque lubentiam, quâ me Celſiſſimi Principes permiſerunt ſuas opes in publicam diſcentium utilitatem convertere.

Fuerunt præterea alii, qui ſuæ quiſque diligentiæ, obſervationis, acuminis ſpecimina comiter admodum & benevolè mihi voluerunt ad proferendos operis mei terminos patere. Sed ego de iis potius coërcendis eram ſollicitus: Eoque etiam conſilio ex nummorum typis nullos admiſi, niſi quorum ipſe prototypos oculis uſurpaſſem. Ne in illum errorem vel inciderem ipſe, vel alios inducerem, quo HVBERTVS GOLTZIVS tantâ cæterum ex his artibus famâ celebris, tertiam partem Faſtorum ſuorum Conſularium iis numiſmatum exemplis implevit, quorum genuinas origines nemo unquam hominum vidit, nemo fortaſſe videbit unquam.

Sed nec cæterorum nomina tacitus tranſilire debeo, quorum labore prævio ſum aliquid temporis & cogitationum lucratus: Occonis præſertim Medici, cujus me in concinnandis nummorum inſcriptionibus plurimum diligentia juvit. Et inprimis Illuſtris TRISTANI, cujus Commentarii hiſtorici non tantum elegantiſſimis & valdè accuratis cælaturis artificum meorum manus rexerunt, ſed ante omnia mihi omnigena variæ eruditionis copia exoptatum lumen affulſerunt. Ut vel hinc aſſeverare proprio experimento auſim, nihil poſt hoc nomen Galliæ noſtræ deeſſe, in quo ſe ab Italia in hac ſolida literarum celebritate metuat provocari.

Quæ hoc loco refero, non quod exiſtimem horum Virorum tam exigua merita eſſe, ut poſſint præconia illorum vel harum paginarum, vel ingenii mei anguſtiis conſtringi. Sed quo magis impoſterum ſi qui fortean ex noſtro quoque labore utut non admodum ſpecioſo, non tamen ſupervacuo penitus aut inutili, proficient, ii hoc exemplo incitentur, non quò laudent extollantque mea, id enim neque mereor, neque affecto, ſed ut iis facilius ignoſcant. Nam ego quidem ſic animum induxi meum, ut me reputaturus ſim ſatis uberem horarum mearum & laboris fructum eſſe conſecutum, ſi me boni & cordati homines utriuſque uſum non malè penitus collocaſſe arbitrabuntur. Cæterorum qui his diſſimiles ſunt, an judicium admodum & favorem exoptare debeam, neſcio: malignitatem certè, invidiam, iniquitatem non pertimeſco. Præterquam enim quod non tam ſterilis bonorum exemplorum hæc ætas eſt, ut mihi ad ſolatium ſola debeat facti conſcientia ſufficere: attamen etiamſi, quod non ominor, ævum hoc parum gratum eſſet, quid novi; ſuum cuique pretium poſteritas rependet.

INDEX

INDEX
PROVINCIARUM, URBIUM, OPPIDORUM, FLUVIORUM & MONTIUM,

Quorum nomina leguntur in Numiſmatibus ſcalptis in hoc Opere.

A.

B.

C.

CAPI-

Γ.

Δ. D.

E.

F.

G.

H.

Z.

H.

Θ.

I.

**** Ilerda

K.

Λ. L.

M.

N.

IMPE-

TABVLA GEOGRAPHICA
VRBIVM OCCIDENTALIVM
QVÆ IN NVMMIS ANTIQVIS
CONTINENTVR
PER
C.P.D.M.P.
BRITTANNIA
GALLIA
OCEANVS
HISPANIA
Lugdunum
Pyrenæi Montes
Nemausus
Massilia
Calaguris
Gracchuris
Cascantum
Turiaso
Cæsar Augusta
Bilbilis
Osca
Ilerda
Iuliacelsa
Clunia Sulpicia
Ergavica
Tarraco
Osicerda
Segobriga
Saguntus
Valentia
Baleares
Pithiusæ
Emerita
Italica
Hispalis
Illice
Abdera
Gades
Fretum Gaditanum
MARE MEDI
Iulia Cæsarea
MAVRITANIA
AFRIC
Zama
Iubæ Regia
Mons Atlas
10
15
20
25
30
50
45
40
35

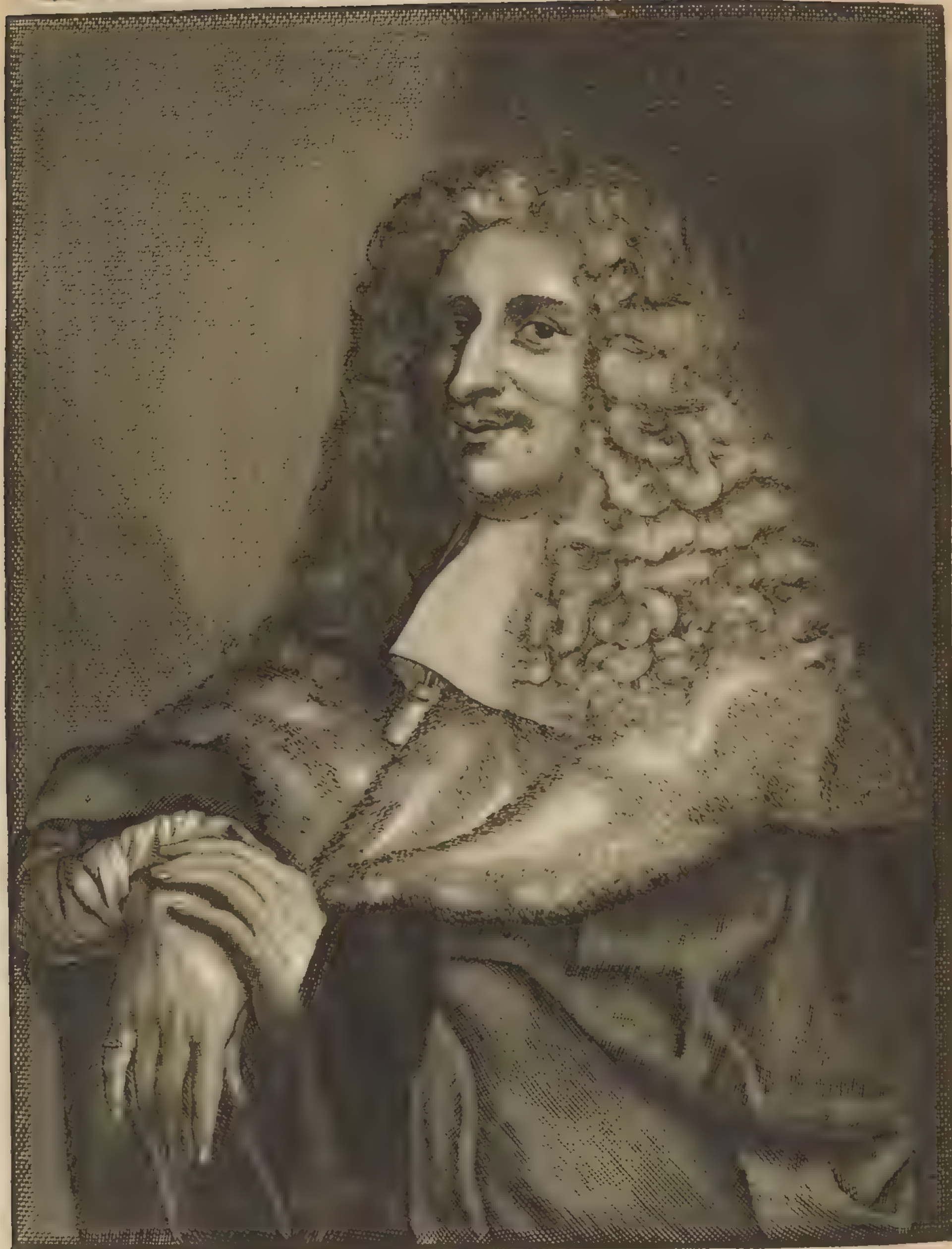
SARMATIA
MANIA
ALAMANNIA
Augusta Tiberii seu Ratisbona
PANNONIÆ
ILLYRICVM
Ulpia Traiana
DACIA
Budalia
Danubius seu Ister
Pons Traiani
Nicopolis
MYSIA
MARE ADRIATICVM
ITALIA
Ravenna
Stobi
MACEDONIA
Thessalonica
Pella
Valentia
Roma
Ostia
Corsica
Sardinia
MARE TYRRHENVM
Apollonias
Philippi
Nicopolis
Delphi
Corcyra
Actium
Naupactus
Corinthus
Patras
Sicyon
Peloponesus
Mons Ætna
Adranum
Sicilia
Plutia
TERRA
NEVM
Carthago
Melita
Tucca Terebintina

45
50
55
60
DACIA
SCYTHIA
Vlpia Traiana
PONTVS E
Danubius seu Ister
Viminacium
Pons Traiani
Tomos
Dionisopolis
Nicopolis
Marcianopolis
Collatis
Odyssus
Mesembria
Deultum
Anchialus
Byzantium seu Constantinopolis
Vlpia Sardica
Stobi
Chalcedon
Nicomedia
Nicæa
Heraclea
Claudiopolis
Amastris
Pompeopolis
Tarsus
Hadriane
BITHYNIA
Amorium
MACEDONIA
Tessalonica
Philippi
Amphipolis
Pella
Prusa
Apollonia
Ancyra
ASIA
MINOR
Mitylene
MARE
ÆGÆVM
Lesbos
Pergamus
Sacra Cæsarea
Nagrasa
LYDIA
Thyatira
Sardis
Colose
Philadelphia
Laodicea
Smyrna
Tralles
Laodicea
Apamea
Antiochia
Synnada
Seleucia
Taurus
Apollonia
Philippi
GRÆCIA
Colophon
Magnesia
Ephesus
Miletus
SAMOS
Nicopolis
Actium
Naupactus
Delphi
Athenæ
Corcyra
Corinthus
Sicyon
Patras
Peloponesus
Zacynthus
Sparta seu Lacedemon
Thera
Patmos
Coos
Rhodus
Perga
Aspendus
Paphos
Creta
Cydon
Gortyna
MARE MEDITERRANE
Alexandria
Memphis
Ptolemais
Cyrene
AFRICA
Piramides
Nilus
ÆGYPT

TABVLA GEOGRAPHICA
VRBIVM ORIENTALIVM
QVÆ IN NVMMIS ANTIQVIS
CONTINENTVR.
PER
C.P.D.M.P.
65
70
75
80
85
VXINVS
Trapezus
Amasus
Heraclea
Amasia
Sebaste
ARMENIA
Cæsarea
Masaca
Mons
Taurus
Tigris Fluvius
PARTHIA
Philadelphia
Tarsus
Nicopolis
COMA
GENE
Samosata
Edessa
Nisibis
Seleucia
Antiochia
Apamea
Zeugma
Carrhæ
PERSIA
Cyprus
Laodicea
Hierapolis
Heliopolis
Germanicia
seu
Cæsarea
MES
OPO
TA
MIA
Aradus
Tripolis
Berytus
SYRIA
Sidon
Tyrus
Libanus
Gabula
Damascus
Samaria
Cæsarea
Eufrates Fluvius
Apamia
Rhesaina
Palmyra
Babilon
VM
PALESTINA
Ascalon
Anthedon
Bostra
Iupiter
casius
Petra
SINVS
PERSI
CVS
MARE RVBRVM
TVS
ARABIA
40
35
30

NUMISMATA
IMPERATORUM
ROMANORUM,

EX ÆRE MEDIÆ ET MINIMÆ FORMÆ:

Deſcripta & enarrata per

CAROLUM PATIN

DOCTOREM MEDICUM PARISIENSEM.

VIolati inſtituti ordinis atque fraudati tituli nemo me opinor accuſabit, ſi Romanis Imperatoribus, Urbis illius quæ hos genuit & aluit, ſacrique ejus Senatus & Populi monumenta præmittam; atque huic ſubjungam æmulam urbem Karthaginem. Julio autem Cæſari Imperatorum Principi adjungam Alexandrum: ad cujus imaginem ingemuit, cujuſque ex victoriis virtuteque bellica exemplum ſibi fabricatus eſt. Alexandro autem Homerum, quem quod laudatorem non habuerit, vehementer doluit, ut ait Cicero, Pro Archia
& ſecum ubique circumtulit.

INVICTA ROMA. *Caput Romæ galeatum. In aversa parte*, XL. *Lupa lactans Romulum & Remum.*

SIve revera lupa expositis fratribus ubera commodavit, seu quæstum corpore faciens uxor Faustuli pastoris, atque ideo lupa dicta, hoc nomine significetur, notior est res, quam ut uberiorem interpretationem desideret. INVICTÆ ROMÆ atque Constantinopoli monumenta honorifica consecravit Constantinus qui hos nummos cudit: sunt etiam, qui faciem armatam in nummo signatam & Imperatoris Constantini & Urbis æternæ Genii esse asserant.

INVICTA ROMA. XX. *Duæ aquilæ arbore intermedia.*

NIhil conjunctius: Aquilis enim hoc est armis quorum apud Romanos signa fuere,

> *Orbem jam totum victor Romanus habebat,*
> *Qua mare, qua terræ, qua sidus currit utrumque*
> *Nec satiatus erat.* —

cum omnia vicisset Roma, à nemine vinci potuit, ipsa seipsam confecit. Binas autem aquilas nummus habet, indicans orbem utrumque, hoc est ad Orientem & Occidentem armis Romanorum devictum iri: eodem fortasse consilio bicipitem aquilam exhibet Imperatorum Romanorum nostræ ætatis scutum. Arborem credibile est, ficum Ruminalem esse, sub qua Romulum & Remum aluit lupa.

ΘΕΑ

ΘΕΑ ΡΩΜΗ, Dea Roma. *Caput Romæ turritum.* ΣΥΝΝΑΔΕΩΝ, Synnadensium, *Victoria stans sistro è manu sinistra pendente, è dextra autem perpendiculo aut bulla.*

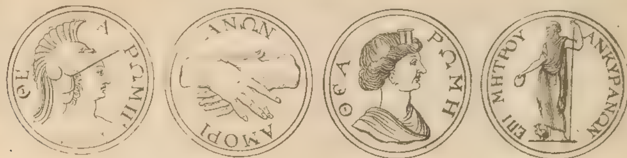
ΘΕΑ ΡΩΜΗ, Dea Roma. *Caput Romæ galeatum.* ΝΕΙΚΟΜΑΧΟΣ ΑΡΧΙΕΡ. ΤΗΜΕΝΟΘΥΡΕΥΣΙΝ. Nicomachus sacerdos. Themenothuritis. *Figura stans coram sedente.*

GEntium Deam, ut vocat Horatius, hi nummi exhibent, qua ut nihil potentius sic superbius nihil. *Terrarum Dea gentiumque Roma, cui par est nihil & nihil secundum,* inquit Martialis. Hujus inscriptionis fastum repræsentavit posterior ætas, dum in alio nummo ΘΕΟΝ ΣΥΓΚΛΗΤΟΝ Deum Senatum cum Augusti facie conjunxit. ΘΕΑΝ ΡΩΜΗΝ Deam Romam Liviæ imagini inscripsit. Huic autem Romæ capiti turris imposita est, solemne urbium ornamentum. Synnada autem seu Synnas urbs Phrygiæ Pacatianæ, inde nomen videtur accepisse quod conventus esset quindecim populorum, quos Romæ assentatos credibile est hunc nummum cudisse; nisi forte ipsi Romæ templum aliquod dedicaverint, quam ut Deam venerabantur. De sistro & perpendiculo è manibus Isidis pendentibus, vide quæ in nummo Triumvirorum R. P. C. dicentur.

Plin. lib. 5. cap. 29. Theodoret. hist. eccles. l. 4. c. 8.

Hæc eadem Temenothuritarum nummum spectant, urbis in Lydia, quæ quamquam *satis obscuri nominis & non magni,* ut ait Pausanias, tamen in tanto tot gentium cultu suam symbolam contulit. Quid sibi velint figura sedens & alia stans quæ nescio quid manu ostentat, ignoro. Apparet in capite sedentis crista quædam seu umbella quæ Serapim aut Isidem videtur innuere. Reliqua conjectoribus relinquo. Nicomachus certe ille qui inscribitur videtur huic urbi præfuisse & cudendo nummo, seu, quod magis placet, sacris, quod indicat ΑΡΧΙΕΡ. ita enim nummus meus maximi moduli ΝΕΙΚΟΜΑΧΟC ΑΡΧΙΕΡΕΥC ΤΥΜΕΝΟΘΥΡΕΥCΙΝ, qui ab alia parte sacrum Senatum celebrat.

In Atticis.

ΘΕΑ ΡΩΜΗ. Dea Roma. *Caput muliebre galeatum.* ΑΜΟΡΙΑΝΩΝ. Amorianorum. *Manus junctæ.*

ΘΕΑ ΡΩΜΗ Dea Roma. *Caput muliebre turritum.* ΑΝΚΥΡΑΝΩΝ ΕΠΙ ΜΗΤΡΟΥ. Ancyranorum sub Metro. *Figura stans, fortasse Jovis cum aquila.*

Strabo. Plinius. Ptolem. Tzetes chil. 1. hist. 2.

IDem venerationis ſignum erga Deam Romam præſtiterunt Amoriani & Ancyrani, quale & Synnadenſes & Temenothuritæ, idem tributum idemque officium perſolventes. Amorium urbs epiſcopalis ſub archiepiſcopatu Synnadenſi in Phrygia, cujus frequens eſt mentio in libris Conciliorum & paſſim apud authores. Ancyra urbs eſt Galatiæ primaria, Concilio Ancyrano clara; ad illam tamen ſecundum nummum referri non puto, ſed potius ad eam Ancyram, ſeu, ut teſtantur codices Græci Ptolemæi, Angyram quæ urbs eſt epiſcopalis Phrygiæ Pacatianæ: hanc conjecturam opinor ſatis probat urbium vicinia, quæ pariter Romam ut Deam ſunt veneratæ.

ΙΕΡΑ CΥΝΚΛΗΤΟC. Sacer Senatus. *Facies Genii Senatus quam Antiquarii non ignobilis notæ Auguſto etiam tribuunt. Partes averſæ infra explicantur.*

QUi Romam Deam indigitaverant, eos non mirum eſt Divum Senatum ſuis nummis inſcripſiſſe: nec ab una gente aut urbe factum eſt; & credibile eſt à pleriſque omnibus quos Romani domuerant aut ſociis eorum, omnibus iis denique qui ab illis aliquid vel ſperabant boni vel mali metuebant. Solent enim homines, maxime vero civitates nationeſque officia utilitate vel metu metiri. Hujus rei ſpecimina, ut in tanta multitudine pauca, ſic in tanta vetuſtate permulta & illuſtria ſubjunximus.

Primum quidem & ſecundum à Smyrnæis tertium Neocoris, ſub eorum 1.
Præfecto Polliano cuſa ſunt. In eis ſtant duæ figuræ: dextra quidem Iſidem 2.
cum ſiſtro, de qua in nummo Triumvirorum dicetur. Altera Nemeſin indicat quæ *Dea ultrix eſt facinorum impiorum, bonorum præmiatrix, arbitra rerum, regina*

Ammian. Marcell.

regina causarum, quæ omnia DEO SENATUI (quandoquidem hunc ita vocare stolida & attonita antiquitas non dedignata est) tam bene conveniunt, ut Nemesis nomine videatur indicatus; alas adjunxerat ejus simulachro innuendæ celeritati: quanquam testatur Pausanias *quondam alas defuisse*, In Atticis. quo tempore forte cusus fuit nummus, sed postea apud Smyrnæos additas fuisse. Rota vero cum gubernaculo subjicitur, ut intelligeretur vehementem Deam, ut ait Catullus, magnarum rerum conversioni præesse.

Sed Dea quæ nimiis obstat Rhamnusia votis Claudian.
Ingemuit, flexitque rotam —

Rhamnusia enim vocabatur ab Atticæ pago ubi colebatur. Adrastea ἀπὸ τοῦ ἀεὶ δρᾷν, ut ait Phurnutus. Nemesin autem Aristoteles interpretatur ἀπὸ τῆς διανεμήσεως, à suo cuique tribuendo. Ad Eudemum. *Fanum ei prope Marathonem sacratum erat in quo ejus signum è marmore Pario, Phidiæ opus, dextra phialam tenet, sinistra ramum mali.* Hæc Pausanias. In Atticis.

3. Proxima duo numismata in ejusdem Sacri Senatus honorem cudi jusserunt
4. Hierapolitani. Inter tot populos ejusdem nominis eos esse arbitror quos Ptolemæus Cyrresticæ regionis in Phœnicia nuncupat. Lucian. in Dea Syria. Hierapolis urbs est non procul ab Euphrate hodie dicta *Alep*, quamvis eam esse quam in Phrygia indicat Strabo, scribat Tristanus. Dea stans in primo dextra cornucopiæ gerens, sinistra tria papaverum capita temoni imposita, & Dea Salus cum Telesphoro patera & serpente in altero, soli fertilitatem, regionisque temperiem, sanitatis comitem perpetuam demonstrant. De quibus singulis infra suo loco dicetur. Conjecturam faciunt tria papaverum capita, Hieropolitanam tellurem horum esse feracissimam, quippe quæ in medicina facienda frequenter tunc usurpabantur: ex his enim succus colligebatur Opium dictus, summis doloribus placandis soporique inducendo apprime conveniens, de quo Hippocrates & Galenus passim.

5. Deam Ægæensium sub Fortunæ typo cujus capiti turris imposita est refert quintus nummus: quem cusum cum Tristano arbitror à populo urbis illius Achaïæ in Peloponneso quæ Αἰγαὶ dicitur: quamvis altera sit ejusdem nominis in Macedonia, altera in Cilicia, in Locride, in Lydia, in Eubœa, in Myrrhine, in Thracensi Chersoneso, in Æolide, & in Ætolia. Αἰγαῖα etiam urbs Emathiæ regionis in Macedonia. Quæ quoniam omnes pari ratione senatum P. Q. R. venerari potuerunt, cuinam earum adscribam, pro certo affirmare non possum. *Fortunæ indicare nequitiam cum antiqui vellent, illam vel pingentes vel fingentes fæminæ specie formabant: non contenti gubernaculum illi attribuebant, &c.* Galenus in Suasoria.

6. Sextum nummum à Phocæensibus cusum, cum illis Præfectus esset Aurelius Eutyches seu Fortunatus, inscriptio docet. Strabo lib. 14. Illi sunt qui Ioniæ & Æolidis oram accolunt à Phocide orti, & qui tandem Massiliam in Gallia coloniam deduxerunt. Phocæa sub archiepiscopatu Smyrnæensi *Foia vecchia* ab incolis hodie nuncupatur. Prora navis Castoris & Pollucis signis illustrata maritimum locum esse satis denotat. T. Livius lib. 47. Eorum stellæ securum navigantibus eventum perpetuo portendebant, quapropter eos in mari Deos invocari scribunt authores passim, maxime Plinius. Hæ stellæ galeris seu pileis eorum sunt impositæ Lib. 2. c. 37. quod Castor & Pollux ab antiquis fratres pileati dicebantur, *A pileatis nona fratribus pila.* Catullus.

7. Id illustrat nummus septimus qui ipsos fratres nudos & armatos demonstrat, cum stellis illorum symbolis: illos sic describit Pap. Statius. Thebaïd. Lib. 5.

 - - - *Chla-*

— Chlamys hic, chlamys ardet & illi
Ambo hastile gerunt, humeros exertus uterque,
Nudus uterque genas, simili coma fulgurat astro.

Cumæ urbs Æolidis maritima quæ hodiè *Foia nuova* pari veneratione in 8.
postremo nummo erga Senatum cum Phocæa sibi vicina certavit: quæ cur Xanthum fluvium signaverit non satis scio. Xanthus enim Ilius sive Scamander procul distat, nec alium ejus nominis novi: nisi fortassis Xanthus Psophidis pater qui regioni præerat, nomen fluvio dederit qui Cumas præterfluit.

Pausanias lib. 8.

De Thyatira in nummo Juliæ Titi dicetur, & de Magnensibus Sipyli, 9.
cum Domitiæ nummos explicabimus. De Cybele inter leones in templo stan- 10.
te plura passim.

Undecimus duas refert figuras muliebres, cum insolito populi nomine; 11.
nunquam enim quod sciam Temetorum Τημείτων nomen legi, si hunc nummum excipias. Temnus quidem est Asiæ minoris urbs in Æolide juxta Hermum fluvium.

Pausan. lib. 5.

Obscuri characteres nummi duodecimi non satis rem declarant: donec inte- 12.
grior suppetat nummus, eundem typum cum primo hujus tabellæ nummo arbitrabor.

ΔΗΜΟΣ, Populus. *Caput diademate cinctum.* ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ, Philadelphensium Neocororum. *Diana venatrix.* ΙΕΡΟΣ ΔΗΜΟΣ, Sacer Populus. ΑΤΤΑΙΤΩΝ. Attaïtarum. *Æsculapius.*

T. Livius passim.

Nullius unquam Populi gloria sese superbius extulit quam Romani: dum enim Senatus tantum decernebat, Populus jubebat, qui nisi rata & fixa habebat senatus-consulta, statim abrogabat, pacem bellumque indicebat; invitoque Senatu rempublicam administrabat. Hanc forte potestatem Philadelphenses & Attaïtæ in suis nummis venerati: illi quidem in Lydia Dianam, hi vero in Laconia Æsculapium repræsentarunt, sua præcipua numina. Minus placet aut Attaïtensis populi aut Philadelphensis Genium hic esse sculptum, cum id moris non esset. Sacri nomen Populo Romano datum, ut Urbi & Senatui, quibus totus orbis regebatur, ex superioribus à Græcis assentatorie concessum, non difficile est interpretari. Græci autem & inter eos præcipue Athenienses suos cives dividebant εἰς τὴν βουλὴν καὶ τὸν δῆμον, sicuti Romani in Senatum & Populum.

Demosth.

Nuper-

NUperrime in meas manus incidit iste nummus, senicula non juvenili facie ut in prioribus videre est insignitus, quem Antochenses cudi curavere: an illi se ipsos celebrent, an Populo Romano adulentur, aveo scire, certe alterutrum est.

Io Io TRIVMP. *Laurus. In aversa parte, duo serpentes caudis impliciti se invicem respicientes; in quorum medio calces equorum ferrei aut quid non absimile.*

PErcelebris acclamationum formula, exultantium propria apud Romanos: Io Triumphe, Io Pæan, Io Hymenæe, Io Invicte, &c. Triumpus autem prisce pro triumphus, quod propius ad originem nominis accedat quod à Græco θρίαμβος dicitur. Laurus victorum propria. Qui victorias suas nuntiabant, laureatis epistolis ad Senatum, ipsi lauro coronati vectabantur, dum triumphabant, qui honor quibusdam senatus-consulto in perpetuum datus est, ut Pompeio. *Solitus est*, inquit Dio, *laurea redimitus incedere diebus festis*; Eumdem honorem Julio delatum esse tradit Suetonius, his verbis: *Et ex omnibus decretis sibi à Senatu Populoque Romano honoribus, non aliud aut recepit aut usurpavit libentius, quam jus laureæ perpetuo gestandæ.* Altera facies tam pace quam bello posse Romanos indicat. Etenim tranquillitatis signum serpentes exhibent, atque etiam eloquentiæ, qua non minus quam armis gloriam quæsierunt. Bellum autem calces equi πολεμικȣ̃ ζώȣ ut vocat Galenus. Soleas equorum vel quidquid illud est, neque enim liquet, serpentes complectuntur; qui aut prudentiam inter virtutes bellicas vel principem, aut gloriam, aut æternitatem apud Ægyptios significant.

Fam. Romanæ, in gente PAPIA.

ΟΜΗΡΟϹ. Homerus. *Caput Homeri.* ΑΜΑϹΤΡΙΑΝΩΝ, ΜΕΛΗϹ. Amaſtrianorum, Meles. *Fluvii decumbentis typus, dextra lyram tenentis.*

Anni mundi 3004.

ET ordo temporum poſtulat ut Alexandro præmittamus Homerum, & conjunctio, ut ſtatim poſt Homerum, Alexandri mentionem habeamus. Tanto enim illum in honore habuit Alexander, ut ſecum in Aſianam expeditionem Homeri verſus circumtulerit. Nec ſane otioſus & tacitus itineris comes Homerus fuit; nam cum Alexandriam condere deſtinaſſet Alexander, de deſignando loco ſollicitus obdormivit; huic autem in ſomnis obverſata eſt ſpecies ſenis decora canitie & facie veneranda conſpicui, à quo monitus eſt, ut ad Pharum ædificaret, inquit Plutarchus. Frequens eſt diſtichon de ejus patria;

Ἑπτὰ πόλεις διερίζουσι περὶ ῥίζαν Ὁμήρου
Σμύρνα, Ῥόδος, Κολοφὼν, Σαλαμὶν, Χίος, Ἄργος, Ἀθῆναι.
Septem urbes certant de ſtirpe inſignis Omeri
Smyrna, Rhodus, Colophon, Salamin, Chios, Argos, Athenæ.

Smyrnæis tamen favent nummi Amaſtrianorum, quos Smyrnæorum coloniam eſſe certum eſt, unde apparet cur Homerum cum fluvio conjunxerint. Illorum civitatem *elegantem & ornatam* nominat Plinius. Quis autem ſcit an Amaſtriani Paphlagoniæ populi victo Darii exercitu ad invidiam nominis declinandam, quod ab Amaſtri Lyſimachi uxore & Darii ex fratre nepte traxerant, oblique per Homerum aſſentati ſint Alexandro, quem Homeri imprimis ſtudioſum noverant. Fluvius Meles appoſitus nomen Homero dedit Meleſigenis. Smyrnam præterfluit hic fluvius, ad quem natum eſſe confirmant Homerum. Ad Meletis caput antrum eſt in quo ſua feciſſe carmina traditur Homerus, quem ideo hoc titulo ſibi vindicant. De iis omnibus ſic ſcribit Herodotus, Ἡ Κρηθηῒς μετ᾽ ἄλλων γυναικῶν &c. hoc eſt, *Progreſſu deinde temporis Critheis cum aliis muliereulis ad feſtum quoddam egreſſa, juxta fluvium Meletem, quum partui jam vicina eſſet, Homerum peperit, non cæcum ſed videntem, nominavitque eum Meleſigenem, à fluvio videlicet prope quem editus eſſet*, ubi porticum quadratam in honorem Homeri, Smyrnæi condidere. Cicero delubrum nomine Homeri dedicaſſe ſcribit, Homeræum nuncupavere: ſua autem numiſmata imagine Homeri ſignaviſſe, autor eſt Ariſtoteles: illaque ex ære eſſe Homeraque dicta aſſerit Strabo: illorum tria hic exempla ſubjecimus.

Stephanus. Cedrenus. Diod. Sic. l. 20. Arrian. de geſtis Alex. lib. 7. Pauſanias, lib. 7. In libello de vita Homeri. In Oratione pro Archia. Lib. 2. Rhetor. Lib. 14.

ΑΛΕ-

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ. *Caput Alexandri Magni nudum, aut cum diademate, Leonis exuviis, aut galea.*

Quoniam eorum omnium quos exhibituri ſumus Imperatorum vultus primum enarrare nobis eſt propoſitum, ab Alexandro Imperatorum omnium Principe ducemus exordium, cujus quatuor omnino effigies exponemus, ſeu potius quatuor capitis ejuſdem habitus. In quo præter formam juvenis egregiam, animadvertenda ubique hæc ἀνάτασις τραχήλου *reclinatio cervicis*, quam commemorat Plutarchus, & à Lyſippo feliciter expreſſam fuiſſe ait. Idem *collum in ſiniſtram flectere ſolitum* teſtatur, ſed id in tam levi extantia fingi vix poterat. Cæterum *hæc pectoroſa*, ut cum Plinio loquar, *cervicis repandæ oſtentatio*, ſuperbum animum & laſcivientem indicat, qualis Alexandri fuit. De Fort. vel virtute Alexandri, l. 2.

Alexandri natalia reſpiciunt, hoc eſt vel oſtentum illud quod Plutarchus commemorat, vel gentis originem. Nam quod ad primum nummum ſpectat, *cum gravida eſſet Olympias, viſa eſt Philippo per quietem obſignari ſigillo leonis effigiem inſculptam habente; quod cum ad hariolos retuliſſet, uxorem gravidam eſſe reſponderunt, non enim obſignari vacua, filiumque parituram leonini animi.* Poteſt etiam & ad originem Alexandri pertinere qui paternum genus ab Hercule ducebat, quem indicat clava leoni impoſita. Credibile autem eſt & capita exuviis leonis induta, & clavam & pharetram & ſagittas & arcum, quæ omnia vel paſſim vel conjuncta in ſuperioribus nummis occurrunt, eodem pertinere. Nummos Alexandri quibus ΒΑΣΙΛΕΩΣ *Regis*, titulus adſcriptus eſt, explicat locus Plutarchi. *Cum Byzantinos Philippus obſideret, curam rerum domeſticarum Alexandro tradidit, ſexdecim annos nato: ille rebellantes Medarenſes fugavit, urbem cepit, coloniam miſit, & cum indigenis miſcuit, urbem Alexandropolim vocavit.* In vita Alexandri.

In Eubœa circa Chæroneam, sua manu dimicavit, primusque in confertissimum, qui sacer dicebatur, Thebanorum globum impetum fecit. Quibus rebus gavisus Philippus, sic amare filium cœpit, ut Macedones hunc REGEM, *se vero Ducem vocitantes jucunde sæpe audiverit.* Ὥστε καὶ χαίρειν τῶν Μακεδόνων μὲν ΒΑΣΙΛΕΑ, Φίλιππον δὲ στρατηγὸν ἀποκαλούντων. Omnes autem hos honores congessit Alexandro Conventus Macedonum, seu Commune, ut numismatibus inscriptum est ΚΟΙΝΟΝ ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ, cui ludorum exhibendorum cura incumbebat, quod per Neocoros intelligere lubet, quique Β. Γ. bis aut ter eundem assequebantur honorem: quod apertius etiam hæc duo sequentia testantur.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ. *Caput Alexandri magni.* ΚΟΙΝΟΝ ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ. Β. ΝΕ. Commune Macedonum iterum Neocororum. *Duæ urnæ altari impositæ è quibus palmæ: inscriptum est basi,* ΟΛΥΜΠΙΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΑ.

Cistæ vel urnæ potius altaribus impositæ, palmis exstantibus indicant suffragia in ludis ferri solita, quibus victores palma donabantur, quod à Neocoris factum fuisse testatur nummus apud Tristanum, ΑΚΤΙΑ ΠΥΘΙΑ ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ, *Actia & Pythia certamina Perinthiorum Neocororum* cura adhibita; unde patet quasi Ædiles sacrorum fuisse, hoc est ludorum religionis Bibliot. hist. l. 17. causa inventorum curatores. Prætermittendum non est Diodori testimonium narrantis Alexandrum post Tyrum expugnatam Apollini catenas & vincula detraxisse; & Deum hunc deinceps Ἀπόλλωνα φιλαλέξανδρον *Apollinem amicum Alexandri* vocari jussisse.

ΚΟΙΝΟΝ ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ Β. ΝΕ. Commune Macedonum iterum Neocororum. *Alexander Bucephalum domans.*

Spectant hæc ad Bucephalum, quem cum à Philippo Thessalo adductum tredecim talentis venalem experturus, per equisones Philippus in arenam In vita Alexandri. adduci jussisset, nemo unquam conscendere potuit. ἁπάντων ἀντεξανιστάμενον, inquit Plutarchus, cum contra omnes se erigeret. Hujus ferociam cum fastidiret Philippus, advolavit Alexander, & in equum ad Solem conversum, ut umbræ territamentum adimeret, insiliit, equi pretium pactus nisi conscendisset. Tantum sessorem gaudenti similis excepit Bucephalus, quem cum manu & voce quie-

quietum reddidiſſet Alexander, tandem geſtientem currere, laxatis habenis, vociferatione, calcaribus ſic incitavit, ut attoniti omnes ſilenteſque quid juvene factum eſſet vehementer expectarent. Hunc ſtatum exhibet alter nummus. Redeuntem ingenti acclamatione exceperunt amici, Pater deſcendentem amplexu fovens, *Quærendum*, inquit, *par tantis animis regnum, neque enim te capit Macedonia.* Quis ſcit autem num ejuſdem Bucephali ſint effigies equus paſcens, & equus tolutim currens? quem omni habitu Græcia Domino exhibuit, cui ſciebat inter inſtrumenta bellicæ virtutis nihil eſſe hoc equo acceptius: Itaque Poro devicto in regnum remiſſo, duas ille urbes condidit, alteram Nicæam, alteram nomine equi Bucephalen. Juſtinus.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ. *Caput Alexandri magni.* ΚΟΙΝΟΝ ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ ΔΙC ΝΕΩΚΟΡ. Commune Macedonum iterum Neocororum. *Bigæ triumphales, moderante currum victoria, anguis ſub curru repens.*

Idem. *Anguis è ciſta ſemiaperta caput emittens.*

Fortaſſis Alexandro gratulaturi Macedones, & præſagium futuræ magnitudinis Alexandri in utero matris concepti, & nuntium hunc quem natalibus Alexandri Philippus accepit, in unum conjunxere. Fabulantur cum angue concubuiſſe Olympiadem, quam hac ſpecie decepit Jupiter Ammon, indeque coclitem factum fuiſſe Philippum qui oculo januæ cubiculi Olympiadis nonnihil dehiſcenti, curioſius applicito, Dei furtum detexerat. Hoc rumore uſus eſt Alexander, voluitque ſe Jovis Ammonis filium haberi. Quo die autem natus eſt, Philippus Potidæam cepit, audivitque ſe per Legatum Parmenionem apud Illyrios, equis autem in ludis Olympicis viciſſe. Quæ tamen conjectura ideo minus placet, *quia quadrigis vicit*, ait Juſtinus. Itaque veriſimilius arbitror victoriam Aſianam ejuſque celeritatem hoc typo contineri: Aſiæ enim ſymbolum anguis eſt. Qui autem è ciſta caput exerit, in ſecundo nummo, is myſteria Bacchi arguit, quibus ita dedidit ſe Olympias ut cicuratos angues thyrſis intortos geſtare ſolita ſit. Hac ſuperſtitione ſic tentavit animum Philippi, ut eam tanquam ἔνθεον & Deo plenam nunquam niſi timens & raro ſit aggreſſus. Ipſa confeſſa viro ſe dum cum magno angue volutatur Alexandrum concepiſſe, hunc poſtmodum non ut regem ſed ut Deum militibus in expeditionem Aſianam proficiſcentibus commendavit. Quoniam autem mire ſemper Alexandro cum Olympiade convenit, Commune Macedonum maternæ religionis, quæ illi divinitatis origo fuit, monumentum hoc nummo repræſentaſſe arbitror.

FOrtitudinis bellicæ non absurdum signum Alexandro à Macedonibus primo nummo tribuitur, ita enim est apud Martialem de Parazonio, 1.

Lib. 14.

Militiæ decus hoc, & grati nomen honoris,
Arma tribunicium cingere digna latus.

Trajanus certè, ut ait Dio, Suræ quem Præfectum Prætorii renuntiabat porrexit gladium ὃ παραζώννυσθαι αὐτὸν ἐχρῆν quod lateri accingere debebat, ideo enim Parazonium dictum est quod è zona dependeret, *Et accipe*, inquit, *gladium, hoc si ex legibus impero pro me, secus contra me usurus.* Illud autem carebat acumine, quod Dux in suos sævire non debeat.

Ant. August. Quod autem spectat ad secundum nummum, Alexander pugnam ad Arbellas contra Darium destinans, non aliàs magis territus, ad vota & preces Aristandrum vocari jubet; Ille in candida veste verbenas manu præferens, capite velato præibat preces Regis, Jovem, Minervam, Victoriamque propitiantis, inquit Curtius: quibus facile adducor, ut credam hunc nummum ea de re percussum fuisse, postquam Alexandri doctissimi fortissimique Regis vota rata fecit Dea litterarum & armorum præses: in ejus Deæ honorem templum aliud Cyrno vel Corcyræ, aliud magnificentissimum Trojæ extrui jussisse Alexandrum, autor est Dio. 2.

KARTHAGO. *Figura stans jaculo dextra innixa.* XII. *Caput equi ferocis.*

Virgilius 1. Æneid.

Lucus in urbe fuit media lætissimus umbra
Quo primum jactati undis & turbine Pœni
Effodere loco signum, quod regia Juno
Monstrarat, caput acris equi, sic nam fore bello
Egregiam & facilem victu per sæcula gentem.

Utramque faciem exponunt hi versus: utrumque enim bellicam virtutem indicat. Locum quærentes condendæ urbi Phœnices, eruere caput bovis: displicuit omen, scilicet animal ferendo jugo natum: Alio loco fodere, caput equi comparuit. Fertilitate soli & armis excelluit hæc urbs. Hanc Caccaben Punica lingua

lingua dictam olim fuiſſe teſtatur Cælius Rhodiginus, quod caput equi denotat. Lib. 18. cap. 38.
Quod autem ad rationem nominis attinet,

Urbs antiqua fuit, Tyrii tenuere coloni
CARTHAGO *Italiam contra* &c.

Hoc indicio impulſi conjectores ad Tyriorum linguam, hoc eſt, Syriam confugere Hebrææ propinquiorem, Chaldææ dialectum. At apud Chaldæos CARTHA urbem, CHADTA novam ſignificat, quo nomine novam coloniam innuebant non longe ab Utica miſſam, quæ ut ſonat nomen, urbem veterem eadem dialecto ſignificat. Et certe Phœnices & Pœni idem ſunt, unde ſcenam hanc Pœnuli apud Plautum, in qua Hanno loquitur indagantes litteratores hanc ex Hebræorum lingua latinam ex dimidio fecerunt, nam Libycis quibuſdam verbis eſt interpolata. Hæ autem gentes duplici lingua utebantur,

Quippe domum timet ambiguam, Tyrioſque bilingues,

inquit Virgilius. Eadem conjectura etiam aſſequuti ſunt, quid Byrſa, quid Megara, quid Hanno, Hannibal, Dido ſibi velint. Hanc urbem anno V. C. DLII. Virgilius 1. Æneid.
diruit Scipio Æmilianus, cum plus ducentis annis poſt Æneæ adventum hanc condidiſſet Dido. Carthaginem ab Carhagine Herculis filia dictam credibile eſt, eo maxime quod Tyrii *illam ut Deam coluerint*, inquit Cicero. Et magis placet 3. De Natura Deorum.
alia conjectura, quam ab homine Romano ignorari non mirum eſt, nam ſua tantum Romani mirabantur, externis illudebant.

NVMÆ POMPILI, ANCI MARCI. *Capita jugata.* ROMA C. CENSO. *Duæ portæ apertæ, prima habet victoriam in columna ſtantem, altera roſtrum navis.*

NUmam Pompilium & Ancum Marcium in unum meritò conjunxit is qui poſt eorum tempora hunc nummum percuſſit. Nam Ancus Marcius Numæ ex filia nepos fuit, ut ait Aurelius Victor, æquitate & religione avo ſimilis. Quamquam autem antiquiſſimus nummus videatur, tamen non ipſa Anci Marcii ætate cuſum fuiſſe argumento eſt, quod ſub Servio Tullio primum ære ſignato uti cœperant Romani, teſte Plinio. Averſus autem ex Urſini Antiquarii doctiſſimi ſententia Oſtiæ coloniæ monumentum eſt, quam deduxit Ancus. Ego vero ut navim eo pertinere puto, ita exiſtimo exiguum Victoriæ ſimulachrum in Obeliſco ſtantis ad victoriam de Latinis referri poſſe, quos Ancus domuit.

DIVOS IVLIVS. *Caput Julii Cæſaris laureatum.*

FAciem vides illius, cui ſi fidem habes, vix credas. Μὴ δεδιέναι, inquit ille ipſe apud Plutarchum, τοὺς παχεῖς ἐκείνους καὶ κομήτας, ἀλλὰ τοὺς ὠχροὺς τε καὶ λεπτούς. hoc eſt, *Obeſos illos & opimos non habere ſuſpectos, ſed graciles & pallidos*, quod ab illo in Caſſium Brutumque jactum, in hunc ipſum redundare videtur. Quamquam Suetonius non tantum excelſa ſtatura fuiſſe ait, nigris vegetiſque oculis, colore candido, ſed etiam teretibus membris, ore paulo pleniore: quod ſi verum eſt, fides nummis omnibus deneganda, in quibus facies filo longiore & extenuato pingitur. Vides etiam moroſitatem ejus in tondenda & radenda atque etiam vellenda barba: nam ruſticitatis habebatur apud eos barbam alere, unde barbatus rex apud Juvenalem pro antiquo. Atque hæc vellendi pili cura ad Hadrianum viguit, ut ait Dio. Calvitii deformitas minus apparet, quam iniquiſſime tuliſſe ait Suetonius. Primus ille Reipublicæ Romanæ libertatem evertit, ſibi dictaturam, morum præfecturam, Patris patriæ agnomen, imperiumque ſumma cum poteſtate arripuit, poſt devictum in acie Pharſalica Pompeium, anno V. C. DCCVII. Tandem confoſſus eſt in Senatu tribus & viginti plagis, æt. LVI. M. Bruto & C. Caſſio conjurationis autoribus. In Deorum numerum relatus eſt non ore modo decernentium, ſed & perſuaſione vulgi. Ut fortiſſimus Imperator, ſic eloquentiſſimus fuit orator, cui nil niſi ſobrium ad evertendam rempublicam adveniſſe exprobrant inimici.

CUm nullus à Regibus ad Cæſarem Imperator ex ære expreſſus occurrat, ſequitur ut de eo ſtatim dicamus; quod etiam fit proclivius per cognationem quæ inter Ancum & Julium intercedit. *Amitæ meæ Juliæ*, inquit Cæſar, *maternum genus ab Regibus ortum, paternum cum Diis immortalibus conjunctum eſt. Nam ab Anco Marcio ſunt Marcii Reges, quo nomine fuit mater: à Venere Julii,* (Suetonius cap. 6.)

cujus

cujus gentis est familia nostra. Est ergo in genere & sanctitas Regum qui plurimum inter homines pollent, & ceremonia Deorum, quorum ipsi in potestate sunt Reges. Id sibi vult caput Veneris in primo & tertio nummo expressum. Indicium autem ac veluti typus Corinthi, ala Pegasi sedenti homini retro apposita. Quantum autem Corinthum demeruerit Julius, Dio docet. Carthaginem enim & Corinthum urbes excisas ipse refecit, colonias deduxit, ἀνέστησε καὶ ἀπῴκισε. Idcirco quæ alias COLONIA IVLIA CORINTHVS dici solet, hic LAVS IVLIA dicitur, quod ille sibi sempiternam gloriam in restituenda Corintho stabiliverit. Ita LAVS POMPEIA quæ nunc *Lodi* dicitur in Umbria. *Corinthii omnium maxime novi sunt in Peloponneso,* inquit Pausanias, *abhinc enim annos ferme ducentos decem & septem, colonia hæc ab Imperatore deducta est.* Quæ quidem annorum computatio ad Julium Cæsarem reflectitur, vivebat enim Pausanias temporibus M. Aurelii. Typus autem Corinthi frequens est Bellerophon Pegaso insidens, sicut notant Julius Pollux: *Pullus est moneta Corinthiaca, ita dicta quod Pegasum habet insculptum.* Narrat Pausanias: *Minervam præ cæteris Diis Bellerophonti cum aliis in rebus opitulatam, tum vero à se domitum freno jam imposito Pegasum dedisse, quapropter fanum ei extructum est*: hinc frequenter in agris Corinthiacis & templis Bellerophontes visuntur, & ex ipsa Pegasi ungula manantes aquæ, ait Pausanias. De Corintho plura dicuntur in M. Aurelii nummis.

Plutarchus in Cæsare. Pausanias in Corinthiacis c. 44. Lib. 2. c. 47.

3. Tertius nummus Veneris caput in Julii honorem exhibet, inscriptionem ad Valentiam in Hispania revocare non placet, quæ à Pompeio deleta est, deinde colonia à Plinio nominata. Nummum sic illustrat Solinus, *sunt qui videri velint Romæ vocabulum ab Evandro primùm datum, cum oppidum ibi offendissent, quod extructum antea* VALENTIAM *dixerat juventus Latina, servataque significatione impositi priùs nominis* ΡΩΜΗΝ *græcè*, VALENTIAM *latinè nominarunt, &c.* sic Roma Julio Cæsari gratulatur & veteri sua appellatione & Dea Anchisis amasia, quibus suam Julius debebat originem.

Cap. 2. Festus.

Capita jugata C. Cæsaris Octaviani, Marci Antonii, & Marci Æmilii Lepidi, Trium-Virorum Reipublicæ Constituendæ.

ΑΡΧΙΕΡ. *Diana Ephesia.*

QUæ ratio tria capita conjunxerit ita manifestum est, ut nec sine meo nec sine legentium fastidio iterari queat. Ecquis enim ignorat studiis alioqui discrepantes Trium-viros & suarum unumquemque partium, cruentum hoc fœdus inter se percussisse prodendæ patriæ, atque effundendi quodcunque supererat liberi sanguinis. Itaque terribili bonis omnibus collegio demerendo ipsemet templi Ephesii sacerdos verbis totius civitatis hunc nummum impressit, ita detrito nomine ut reliqui nihil supersit, præter sacerdotii nomen. An autem uni Antonio gratulabunda civitas fecerit, dubitari potest. Illi certe hæc obvenerat provincia, & ut ait Plutarchus, *trucem alioqui cæteris civitatibus Antonium*

Plutarchus in Vita M. Antonii.

tonium ac vere τεϑνιχὸν, adversus hanc comem admodum fuisse. Principem autem Asiæminoris eam civitatem abunde testantur plures nummi sub diversis Imperatoribus cusi, quibus titulus est ΕΦΕΣΙΩΝ ΠΡΩΤΩΝ ΑΣΙΑΣ. Typus autem Ephesiæ Dianæ ab Ægyptiis ductus esse videtur, quorum fuit figuris naturas ipsas exprimere : atque adeo simulachrum illud ad eorum Isidem pertinere videtur : hujus enim existimabant esse quod Nilus intumescens Ægyptum fœcundaret : quò spectant & sistrum & perpendiculum aliàs huic Deæ attributum. Sistri enim modulamine fabulati sunt increscere & decrescere aquas, quibus ut lacte pueri, sic terra ipsa quasi uberibus pinguior, atque, ut ita dicam, uberior fieret. Perpendiculum autem quod Deæ tutelaris nutu quasi libramento constaret aquarum incrementum. Eodem quo mammæ spectat calathus capiti impositus, fœcunditatis & abundantiæ signum.

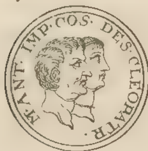
Isidem eamdem esse cum Luna supra diximus. Lunam autem & Dianam unius rei diversa esse nomina tradit Isidorus.

Prudentius contra Symm. lib. priori.

Quando etenim Luna est, sublustri splendet amictu,
Cum succincta jacit calamos, Latonia virgo est,
Cum subnixa sedet solio, Plutonia conjux.

Quidni autem ut alia permulta sic Deos ab Ægypto Græci mutuati fuerint ? Et certe neque ea Diana cujus signum ab hoc longe diversum finxerunt, iis vacat nominibus quæ nonnihil exprimant eorum quæ tam inusitatum atque tam longe accersitum simulachrum indicat. Quorsum enim quæ virgo habita est, nihilominus παιδοτρόφος *puerorum nutrix*, ut est apud Diodorum & Pausaniam ; Priapina apud Plutarchum, Λυσιζώνη apud Theocritum à pudore solvendo, ut ait Virgilius, & Lucina à Latinis obstetrix Dea diceretur. Dianæ Ephesiæ templum apud antiquos ita celebre fuit ut id inter septem orbis miracula fuerit clarissimum. De ea sic D. Hieronymus D. Pauli ad Ephesios epistolam explicans. *Scribebat*, inquit, *ad Ephesios Dianam colentes, non hanc venatricem quæ arcum tenet, atque succincta est, sed illam multimammam quam Græci πολυμαστὸν vocant, ut scilicet ex ipsa quoque effigie mentirentur omnium eam animantium esse nutricem.* Ejus meminit Minucius Felix, his verbis, *& Ephesia multis mammis & uberibus extructa &c.*

In Messeniis. In Lucullo. Præfatio in Epist. Paul. ad Ephesios.

M. ANT. IMP. COS. DES. CLEOPATRA.... *Capita Antonii & Cleopatræ jugata,* PRÆF. CLASS. *Navis.*

M. ANT. IMP. IT. COS. DESIG. III. VIR R. P. C. *Capita Antonii & Cleopatræ adversa ; retro prora navis.* PRÆF. CLASS. *Navis.*

INgenti classi quam quingentarum navium coëgerat Antonius, Alexandrinæ nomen imposuit, sive quod ebrius Imperator cum mulieri Ægyptiæ, ut ait Florus, pretium libidinum imperium Romanum esset pollicitus, expeditionem ejus nomine susceptam non alio titulo celebrari, seu exercitum navalem,

lem, in quem ducentas naves contulerat Cleopatra, totum Reginæ è cujus nutu pendebat Imperator esse & dici voluerit, ut ait Plutarchus. Hujus autem Præfectum hunc nummum percussisse credibile est. Alias conjecturas habes in nostris FAMILIIS ROMANORUM.

Caput Antonii Trium-viri cum exuviis leonis & clava. L. A. PΩMHΣ. Anno primo. Alexandriæ. *Prora navis.*

FAciem Herculi similem hic habes, quam Antonio III-Viro propter cæterorum ejus numismatum conformitatem tribuere non dubito. Clava retro posita exuviæque leonis collo appensæ eum veluti novum Herculem referunt. Erat enim fabula antiqua Antoniorum familiam ab Hercule natam, ab Anteone Herculis filio cognomen accepisse, quam familiæ suæ famam confirmare non solum forma corporis, sed etiam vestitu nitebatur. *Accedebat ad* In vita Antonii.
„ *hæc dignitas formæ*, inquit Plutarchus, *barba quædam haud sane illiberalis, la-*
„ *titudo frontis, eminentia nasi, videbaturque Herculis imaginibus picturisque persi-*
„ *milem aspectum habere.* Eum illo habitu repræsentat hic nummus, quem in Ægypto cusum esse ex tribus conjicio, minus polità fabricâ, characteribus Græcis Alexandriam PΩMHN ἀγυπτίαν dictam designantibus, & prorâ navis victoriam maritimam indicante, quâ Pelusium ceperat, Ptolemæumque in avitum regnum restituerat. *Quas ob res magna erat Antonii apud Ægyptios fama,* Ibidem. *in exercitu vero clarissimus habebatur*, inquit Plutarchus. De characteribus L. A. dicetur in Augusti nummo Ægyptiaco, in quo palma & spica.

Caput Cleopatræ habitu Dianæ. ΚΛΕΟΠΑΤΡΑΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ. Cleopatræ Reginæ. *Duplex cornucopiæ.*

In altero nummo Aquila fulmini innixa cum cornucopiæ.

FAciem vides inflammandis Imperatoribus & miscendis rebus humanis destinatam. Quamquam quid faciem accuso, cum vocis atque sermonis & convictus illecebræ & quidam dictis factisque aspersus lepos pluris longe ipsa facie fuerint. Neque enim ea fuit pulchritudine, cui non facile comparari alia posset, sed ita se gessit, ut illius laqueos vix quisquam effugerit. Itaque & Cæ- Plutarchus in vita Antonii.
sarem Dictatorem *omnium mulierum virum*, ut ait Curio pater, ita cepit atque incendit, ut interfecto Ptolomæo regnum Ægypti inter eam & fratrem divi-

ſerit, atque inter omnes habuerit eximiam. *Itaque cum ea & convivia ſæpe in lucem protraxit, & eadem nave thalamego, pene Æthiopia tenus Ægyptum penetravit*, inquit Suetonius. Marcum autem Antonium tantum non in rabiem atque furorem egit, cum tamen infenſum primum viderit quod Caſſio opem tuliſſet. Habitum Dianæ non eſt quod miremur, nam cum in publicum prodiret ſacra Iſidis ſtola induebatur, atque nova Iſis indigitabatur. στολὴν ἐπεὰν ἱερὰν Ἴσιδος ἐλάμβανε καὶ νέα Ἴσις ἐχρημάτισε. Iſis autem Romanis eſt Diana, ut apparet ex imaginibus. Nam κερασφόρα καὶ μελανόστολος pingebatur, ut ait Plutarchus, hoc eſt *cornigera & nigra veſte induta*. Duplex autem cornucopiæ ideo fortaſſe ſculptum fuit, ut conjunctis Marci Antonii & Cleopatræ opibus ubertatem Aſiæ gratularentur : nam quanto profligatior atque impotentior dominatio premit, tanto projectior atque impudentior adulatio graſſatur. Aquila fulmen librans & Romanos ſimul ſpectat & Ægyptios, quorum Regibus hoc inſigne fuit.

In Cæſare cap. 52.

CUm fruſtra tentaviſſet oculos Auguſti Cleopatra, ſeſeque ſimulata clementia atque inſidioſis ſermonibus duci, revera autem ad triumphum deſtinari ſubolfeciſſet, in locum ſolum ſe recepit, *Et Antoni*, inquit, *non diutius indignabere me ſuperſtitem, neque de te per me triumphum duci patiar*, μηδὲν ἐμοὶ περιίδῃς θριαμβευόμενον σεαυτόν. Cum hæc lamentabili voce fudiſſet, coronata ad menſam inſtructiſſimam, balineo tranſacto decubuit, atque tranſmiſſa per incautam cuſtodiam ciſtula ficuum plena, cum duabus ancillis clauſit ſeſe, miſſis ad Cæſarem codicillis, quibus tumulari ſe cum Antonio miſerabiliter poſtulabat. Curſores quos feſtinanter miſerat Cæſar, veneni celeritas antevertit. Inventa eſt mortua, ornatu regio, in aurea ſponda reclinata, alteram ancillarum ad pedes ejus lamentantem, jam pharmacum extinxerat, alteram ceſpitantem & gravi jam capite labantem viderunt, atque ea etiam diadema Reginæ capiti imponebat. Cum autem iratus aliquis dixiſſet, *grande facinus Charmion? grande per Jovem*, inquit, *& tot Regum nepte digniſſimum*. Hanc videtur exhibere ſignum elegantiſſimum labanti jam Reginæ opitulantem. Fidem

Plutarchus in vita Antonii.

Strabo lib. 17.

ejus & pietatem canis exhibet appoſitus: canis enim φιλητικὸν καὶ θωπευτικὸν ζῶον & homini ante omnia fideliſſimum. Plin. c. 40. lib. 8. & Ariſtoteles de hiſt. animal.

Caput Alexandri, filii Antonii & Cleopatræ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΒΑΣΙΑΕΩΣ. Alexandri Regis. *Jupiter ſedens.*

QUa ratione Antonius Trium-vir Herculem ut patrem erat imitatus, ea ipſa Alexander M. Antonii & Cleopatræ filius Jovem ejus genitorem coluit. Hunc parentes, ebrius ſcilicet Imperator & callidiſſima Ægypti Regina Solem, ſororemque ejus Cleopatram, quæ poſtea Jubæ filio nupſit, Lunam indigitaverant: cui fortaſſis honori indicando appoſita eſt hæc corona, ab imitatione radiorum ſolis radiata dicta, fortaſſis etiam innuendis regnis Armeniæ, Mediæ & Parthiæ, quibus ſi quando ſubigerentur, à patre Rex deſignatus erat. Jovem ſedentem dextra aquilam tenentem averſus nummus exhibet, ſive revera ſic eum ſit veneratus Alexander, ſive ob nominis gloriam Alexandri Magni Macedoniæque Regum ænigmata ſymbolaque ſit imitatus. Non me fugit, hunc nummum à quibuſdam Alexandro Belæ Syriæ Regi tributum eſſe, quod ſit verum nec ne, dubito. Appianus. Plutarchus. Dio.

COLONIA. *Caput Lepidi galeatum.* CABE. *Caput muliebre in laurea.*

FAciem armatam Lepidi cernis, Lector, quem citra potentiam & periculum pugnaſſe multi teſtantur hiſtorici. *Is homo natura ſua ignavus erat*, inquit Dio, ἀπὸ τῆς ἐμφύτου νωθείας, quem nec bonis ſuccurriſſe, nec quidquam in Reipublicæ commodum præſtitiſſe memoria eſt: Ὁ γὰρ Λέπιδος ἐν τοῖς ὀνόμασι μόνον ὥσπερ εἶπον ἦρχε, καὶ πολλάκις γε οὐδὲ τοῦτο ἐν τοῖς γράμμασι προσενεγράφετο, hoc eſt, *Lepidus enim nomine tantum imperabat, ac idipſum quoque ſæpe in litteris omittebatur.* De ejus geſtis, & de Colonia CABE quam in Africa conſtituit, vide FAMILIAS ROMANAS in Gente ÆMILIA. Hiſt. Rom. lib. 48.

ATIVS BALBVS PR. *Caput Balbi.* SARD. *Caput rusticum cum sceptro.*

ATius Balbus paterna stirpe Aricinus*, inquit Suetonius, *multis in familia Senatoriis imaginibus à matre magnum Pompeium arctissimo contingebat gradu, functusque honore præturæ inter* XX-*Viros agrum Campanum plebi lege Julia divisit.* Hunc honorem præturæ indicant litteræ PR. Nummus rudis & antiquitatis subrusticæ, sed rarus & ad Augusti historiam illustrandam percommodus. Avus enim erat Augusti Atius ille cujus filiam Atiam Octavius pater duxerat. Atius autem Juliam C. Cæsaris sororem duxerat: ita cognatione & affinitate & adoptione, tres hæ familiæ Cæsarem Augustum attingunt, cujus historiam quantum ex hoc numismatum genere conjicere licet, deinceps tractabimus. Aversus autem nummus ad Atym ne pertineat, *unde genus* ATII *duxere Latini*, ut ait Virgilius, an ad Sardum patrem qui filius fuit Herculis, in dubio est. Certe huic eo nomine fanum dedicatum fuit Σαρδοπάτορος ἱερόν. Sardi Patris templum,
Pag. 44. ut ait Ptolemæus. Plura vide in nostris FAMILIIS ROMANORUM, sub gente ATIA.

AUGUSTUS forma fuit eximia, & per omnes ætatis gradus venustissima quamquam & omnis lenocinii negligens. Vultu erat vel in sermone
Suetonius in Augusto, 79. vel tacitus adeo tranquillo sereno que, ut quidam è primoribus Galliarum confessus sit inter suos, eo se inhibitum ac remollitum, quo minus ut destinarat in transitu Alpium per simulationem colloqui admissus in præcipitium propelleret. Oculos habuit claros ac nitidos, quibus etiam existimari volebat inesse quiddam divini vigoris: gaudebatque si quis sibi acriùs contuenti, quasi ad fulgorem Solis vultum submitteret; sed in senecta sinistro minus vidit: Dentes raros & exiguos & scabros: capillum leviter inflexum & subflavum, supercilia conjuncta, mediocres aures; nasum & à summo eminentiorem & ab imo deductiorem: colorem inter àquilum candidumque: staturam brevem &c. Hereditate Divi Julii adita, quinque seorsim bella civilia gessit, Mutinense adversus M. Antonium, Philippense adversus Brutum & Cassium, Perusinum adversus L. Antonium III. viri fratrem, Siculum in Sextum Pompeium Cn. filium, & Actiacum contra M. Antonium & Cleopatram. Mæcenate & Agrippa summis suis amicis usus est. Obiit Nolæ æt. LXXVI. anno

V. C.

V. C. DCCLXVII. hunc aut nunquam natum esse, aut diutiùs vixisse oportuit. Anno ejus imperii XLII. Christus Salvator mundi in Bethleem Judæ natus est.

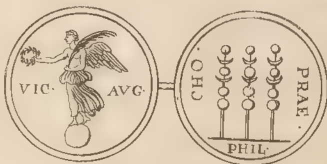

S. P. Q. R. CÆSARI AVGVSTO *Facies Augusti*: VOTA Publica SUSCEPTA PRO SALUTE ET REDITU Jovi Optimo Maximo SACRUM. *Miles dextra labarum, sinistra parazonium gestans.*

SOlebant vota suscipere pro salute, &, si forte abessent, pro reditu Imperatorum; de iis ita Plinius Trajano. *Solemnia vota pro incolumitate tua (qua publica salus continetur) & suscepimus, Domine, pariterque & solvimus, precati Deos ut velint ea semper solvi, semperque signari.* Unde Suetonius, *cum lustrum in campo Martio conderet, aquila eum sæpiùs circumvolavit, transgressaque ad vicinam ædem super nomen Agrippæ ad primam litteram sedit, quo animadverso, vota quæ in proximum lustrum suscipi mos est collegam suum Tiberium nuncupare jussit. Nam se quamquam scriptis paratisque tabulis negavit suscepturum, quæ non esset soluturus*: nam hoc augurio mortem sibi instare cognoverat. Cum autem sæpe & diu ab Urbe abfuerit Augustus, non ita est facile conjicere, quem reditum hæc vota spectent, nisi fortasse eum intelligamus in quem anno V. C. DCCXLI. Senatui visum est in ipsamet curia aram ob Augusti reditum ponere, quod recusavit. ἔδοξε βωμὸν ἐν αὐτῷ τῷ βουλευτηρίῳ ὑπὲρ τῆς τοῦ Αὐγούστου ἐπανόδου ποιήσασθαι. Redibat autem rebus Gallicis & Germanicis & Hispanicis confectis, ut est apud Dionem, aut quod magis placet rebus in Græcia peractis. *Cum enim exinde Augustus in Syriam pervenisset, Phraates quia nihil dum eorum quæ pactus fuerat præstitisset, veritus ne bello ab Augusto impeteretur, signa ei militaria & captivos omnes misit, eaque Augustus quasi bello aliquo Parthum vicisset, accepit; Nam hanc rem magnæ sibi laudi ducebat*, &c.

In Augusto cap. 97.

Lib. 45.

Dio lib. 53.

VIC. AVG. *Victoria globo insistens.* CHO. PRÆ. PHIL. *Tria signa militaria.*

GOltzius legit COHOR. quod si ita se res habet, celebrandæ cohortium Prætorianarum virtuti, quarum opera Philippensi prælio fuit egregia, nummus hic percussus est.

Nummi cum Augusti effigie laureata vel radiata. III. X. XVI.

In Tiberio cap. 43.

MUlti ejuſmodi nummi variis numerorum notis ad XXXV. uſque excurrunt. Credibile eſt ſingulis tribuniciæ poteſtatis annis, ab Auguſto cudi curatos fuiſſe; anno autem XXXVI. trib. pot. mortuus eſt Auguſtus. Alii ſunt nummi cum his notis qui averſa facie monſtroſas ſpintriarum libidines exhibent, ſed hi Tiberio potius quam Auguſto tribuendi videntur: ſic enim Suetonius, *Seceſſu vero Capreenſi ſellariam excogitavit, ſedem arcanarum libidinum, in quam undique conquiſiti puellarum & exoletorum greges, monſtroſique concubitus repertores, quos ſpintrias appellabat &c. Cubicula plurifariam diſpoſita tabellis ac ſigillis laſciviſſimarum picturarum & figurarum adornavit.* Quid autem ſigilla hæc eſſe poſſunt præter impreſſas æri figuras. Harum exemplum hic ne quæſiveris, quorum mentionem feciſſe penè pudet.

AVGVSTVS TRIBVNIC. POTEST. *in laurea.* P. STOLO III. VIR. A. A. A. F. F.

TRium-Viri Auro Argento Aeri Flando Feriundo, quod munus indicant litteræ A. A. A. F. F. pluribus nummis uno Trium-virorum nomine diverſis impreſſæ, Menſarii apud Livium nominantur. *Et Romæ quoque*, inquit, *L. Æmil. Paulo iterum, C. Terentio Varrone Coſſ.* hoc eſt anno V. C. DXXXVII. *Trium-Viri Menſarii rogatione Minutii Trib. plebis facti.* Atque his parebant Nummularii omnes atque formæ percuſſores. Horum numerum auxit C. Julius Cæſar & IIII-Viros fecit, ut ait Dio. Hi tamen ſub Auguſto Trium-Virorum numerum & nomen retinuerunt, ut ex illis nummis apparet, *qui etiam Trium-Viros creavit legendi Senatum & Trium-Viros recognoſcendi turmas equitum*, anno DCCXLI. horum meminit Dio, his verbis, *Porro hi Viginti-viri in locum Viginti & Sex virorum ſucceſſerunt: eorum tres ad capitalia judicia ſunt ordinati, alii tres cudendo numiſmati præſunt*, &c. Apud Livium ſunt Trium-Viri Epulonum, Trium-Virorum Monetalium miniſtri: Flatores qui ducendis metallis operam dabant, Suppoſtores qui rudem nec ſignatam pecuniam ſubjiciebant percutientibus malleatoribus, atque hi formam ſignabant. Quorum quidem nomina in veteri inſcriptione Romæ videntur, quam infra in nummi expoſitione à Tripolitanis cuſi in honorem Auguſti exhibebimus. Laurea in qua Auguſti nomen, forte ea eſt quæ ipſi à Senatu conceſſa eſt, ut jampridem Pompeio Magno, & Julio Cæſari.

Suetonius in Aug. 37. Lib. 54.

CÆSAR

CÆSAR AUGUSTUS DIVI F. PATER PATRIÆ. *Caput Augusti laureatum.* ROM. & AVG. Romæ & Augusto. *Ara, utrinque victoriæ alatæ palmam & coronam gerentes.*

QUod solebat in honorem Pro-Consulis decerni à provincialibus ut his templa dedicarentur, & Augusto contigisse non mirum est. Illud vero insignis aut dissimulationis aut modestiæ quod in nulla provincia; ut ait Suetonius, nisi communi suo Romæque nomine recepit: nam in Urbe quidem pertinacissime abstinuit hoc honore. Defuncto Lepido Pontificatum maximum est adeptus, nec enim viventi adimere sustinuerat. Nomen Patris patriæ plebs prima per Legatos, tum frequens & laureata: demum Senatus omnium consensu detulit in curia, cum Val. Messala mandantibus cunctis: *Quod bonum*, inquit, *faustumque sit tibi, domuique tuæ, Cæsar Auguste, sic enim nos perpetuam felicitatem Reipublicæ & læta huic precari existimamus: Senatus te consentiens cum populo Romano, consalutat* PATRIÆ PATREM. *Cui lacrymans Augustus respondit his verbis; ipsa enim sicut Messallæ sunt verba, Compos factus votorum meorum, Patres Conscripti, quid habeo aliud Deos immortales precari, quam ut hunc consensum vestrum ad ultimum vitæ finem mihi perferre liceat.* In quam rem percussus est iste nummus.

In Aug. cap. 52.

Cap. 58.

A*Ugustus publice opera plurima extruxit; de quibus vel præcipua Forum cum æde Martis Ultoris: templum Apollinis in palatio, ædem Tonantis Jovis in Capitolio.* quod nummum explicat. *Tonanti Jovi ædem consecravit liberatus periculo, cum expeditione Cantabrica per nocturnum iter lecticam ejus fulgur perstrinxisset, servumque prælucentem exanimasset. In ejus cellam sedecim millia pondo auri, gemmasque ac margaritas quingenties H-S una donatione contulit.*

Suet. in Aug. cap. 29.

Cap. 30.

Facies Augusti. AVGVSTVS : *capricornus cornucopiæ gerens.*

Suetonius cap. 94. *IN secessu Apolloniæ, Theogenis mathematici pergulam comite Agrippa Augustus ascenderat, cum Agrippæ qui prior consulebat, magna & pene incredibilia prædicerentur, reticere ipse genituram suam, nec velle edere, perseverabat, metu ac pudore, ne minor inveniretur : Quâ tamen post multas adhortationes vix & cunctanter edita, exsiluit Theogenes, adoravitque eum. Tantam mox fiduciam fati Augustus habuit, ut thema suum vulgaverit; nummumque argenteum nota sideris capricorni, quo natus est, percusserit.* Eodem spectat nummus aureus, apud Occonem, & æreus, in quo capricornus signatus est, tenens globum & temonem cum cornucopiæ, quibus indicatur orbem regimine suo beasse & locupletasse Augustum, quod illi fata præstiterunt.

QUi munus Duum-Virorum coloniæ deducendæ ignorat, is rerum Romanarum non satagit. Etenim non minimæ erat gloriæ ad exteras gentes nativam propagare gloriam quam tot sub Augusto monumentis firmatam vident posteri. Romani, interdum etiam extranei idem munus in coloniis
Ant. August. dialog. 6. obibant quod Consules Romæ, senatum quem curiam vocabant convocabant, Decurionibus Senatorum vices obtinentibus : unde tot nummi duplici DD signati quod Decreto Decurionum perpetuò interpretamur. Et ut Romæ omnia ad nutum Imperatoris transigebantur, sic in coloniis arbitratu Præsidis aut Proconsulis. Ejusmodi Duum Virorum exempla sunto hæc quatuor numismata in nostris Familiis Romanorum jam descripta. Primum quidem ÆBVTIA, gente, alterum in POSTVMIA, tertium in QVINCTILIA, quartum denique in TERENTIA.

VIctori pacatorique orbis Augusto in universarum gentium applausu Hispania, quam missis constitutisque colonis auxerat, non defuit : cujus numismatum in hanc rem cusorum hæc sunt exempla.

AVGVS-

Avgvstvs Divi F. Facies Augusti. Caesar Avgvsta in corona rostrata aut laureata. Colonus instigans boves ad aratrum junctos. Ara super qua vexillum.

AUgusto ne per generum Agrippam, quem primum rostrata corona donatum Siculo prælio Dio testatur, gratulaturus Cæsar-Augustanus conventus hunc nummum cuderit, an Augusti ipsius terra marique victorias innexa rostris laurea celebratura Cæsar-Augusta, dubium est. Nunc vocatur Caragoça Arragoniæ caput ad Iberum sita vulgo *Ebro. Cæsar Augusta colonia immunis amne Ibero affusa, ubi oppidum antea vocabatur Salduba regionis Sedetaniæ recipit populos* CLII. *Ex his civium Romanorum Bellitanos, Celsenses &c. Sunt enim septem Hispaniæ citerioris conventus, Carthaginensis, Tarraconensis, Cæsar-Augustanus, Cluniensis, Asturum, Lucensis, Braccarum.* Quod ad vexillum spectat, quod in quarto nummo cernitur, in ara erectum, Romanorum indicat reverentiam erga Deos, quos omnium suorum bonorum autores potestatisque datores religiose venerabantur. Dum enim in aliquam regionem Coloniam deducebant, primùm aram extruebant, cui tandem vexillum militare imponebant, Divinæ & Romanæ potestatis indices. Plinius Lib. 3. c. 3.

COlonia Victrix Julia Celsa nunc *Xelsa.* Cæsar-Augustanus conventus civium Romanorum, ut supra dictum est.

CAlagurris aut Calagurrium civitas Hispaniæ in Vasconibus collocata, hinc Calagurritani qui in ea habitant, quorum alii Subulacenses aut Fibularenses, alii Nasaci cognominantur, inquit Plinius. Calagurris vulgò dicitur *Calahorra.* Lib. 3. cap. 3.

AVGVSTVS DIVI F. *Facies Augusti laureata.* MVN. ERGAVICA, *Bos.*

MUnicipium Ergavica nonnulli Ergaviam vocant. Citerioris Hispaniæ locus apud Vascones, quorum regio nunc Navarra dicitur. Atque hoc municipium vel deletum jam vel sane ita obscurum, ut nullam ejus mentionem invenerim apud recentiores, nisi illud sit quod Ant. Augustinus *Alcaniz* vocat. *Latinorum veterum*, inquit Plinius, *Cascantienses*, *Ergavicenses* &c. Nisi sane Ergavica illa vetus Celtiberorum intelligitur quæ non longe à Mantua, nunc vocatur *Mondegiar*: sed ea longè distat Turiassone & Cascanto, cum quibus tamen Ergavienses conjungit Plinius. Cæterum bovem coloniæ symbolum esse quod colonia dicta sit à colendo; bobus autem arari soleat, omnibus ita notum est, ut nihil magis.

Dialog. 7. Lib. 3. c. 3.

IMP. AVGVST. DIVI F. *Caput Augusti.* MVN. ILERDA, *Lupa.*

EJusdem provinciæ Ilerda nunc Lerida Cæsar-Augustani conventus cujus hæc pars nunc Catalaunia dicitur: urbs est per se nobilis & bello quod ad eam Julius Cæsar contra Afranium & Petreïum Cn. Pompeii patris legatos summo discrimine gessit, interclusus ab exundante flumine Sycori, nunc *la Segre.*

Ptolemæus lib. 2. cap. 6.

Lucanus lib. 4.

Colle tumet modico lenique excrevit in altum,
Pingue solum tumulo super hunc fundata vetusta
Surgit Ilerda manu placidis prælabitur undis.
Hesperios inter Sicoris non ultimus amnes.

De bello civili & in Comm. Plura vide apud Cæsarem. *Ilerdenses Sardonum gentis*, inquit Plinius. De ea meminit Horatius,

1. Epist. 21. *Aut fugies Uticam aut unctus mitteris Ilerdam.*

& Lucanus,

Fundata vetusta-Surget Ilerda manu.

Lupa autem an Ilerdæ tessera an Romanæ dominationis signum dubito.

AVGVSTVS DIVI F. PATER PATRIÆ. *Caput Augusti laureatum.* MV. AVGVSTA BILBILIS M. SEMP. TIBERI. L. LICI. VARO II VIR. *in corona quercea.*

BILBILIS *Caput Augusti.* ITALICA. *Equos cum hasta currens.*

AVGVSTVS Caput Augusti. BILBILIS. Equos cum hasta currens.

MUnicipium Augusta Bilbilis Val. Martialis natalibus celebratum, nec me tacebit Bilbilis, inquit ille, & ferrariis officinis nobilis. *Hæc alibi atque alibi utilior* aqua *nobilitavit loca gloria ferri sicut Bilbilim in Hispania & Turiassonem.* Ambæ citerioris Hispaniæ urbes. Bilbilis nunc dicitur Calataiud urbs in Arragonia, eundemque equitem quem nummus alter refert pro insignibus suis servat. Hæc autem dicitur ITALICA quod jure gaudeat Italico, privilegiis nempe uni Italiæ concessis de quibus abunde Car. Sigonius. De ITALICA Beticæ vide infra nummum Tiberii. Curiosis lubens indicabo ineptum quendam cetera doctum mihi persuadere voluisse, hanc, quæ in secundo nummo, effigiem cernitur, non Augusti esse sed Regis cujusdam Hispanici, quod falsissimum esse tertii nummi inspectio ideo appositi satis probat: non enim modo Augusti faciem exponit, sed & in eo legitur AVGVSTVS quod omnem aufert dubitandi locum.

Plinius, lib. 34. c. 14.

De jure Italiæ & provinciarum.

IMP. AUGUSTUS P. P. *Caput Augusti laureatum.* TVRIASO *Caput* ἄδηλον.

TUriasso à Plinio ex supra dictis celebratur: ejus autem nullum vestigium reperitur, nisi urbs quæ nunc dicitur Tarazona in Arragonia.

Lud. Nonius in Hisp. cap. 76.

Imp. Caes. Avg. Tr. Pot. Pont. Max. *Caput Augusti laureatum.* Ti. Caesar C. V. T. *Caput Tiberii.*

Poteſt intelligi Colonia Victrix Tarraco, Tarracona nunc dicitur Archiepiſcopalis ſedes, in Catalaunia ad mare ſita. Tarraconenſis
Lib. 3. c. 3. olim conventus caput. Colonia Tarraco, inquit Plinius Scipionum opus, ſicut Carthago Pœnorum. Tiberius autem hic exprimitur qui in gloriæ partem venit poſt devictam Hiſpaniam.

Urbs Victrix Osca Hiſpaniæ citerioris in Arragonia, nunc dicitur *Hueſca.* Oſcenſes regionis Veſcitaniæ, inquit Plinius, hos inter Hiſpaniæ
Lib. 3. c. 1. & 3.
L. 1. de Bel. civili. populos non ignobiles fuiſſe modo ſed inter principes connumeratos docet Cæſar; urbis antiquitatem nomen fortaſſis indidit: oſcum enim pro antiquo uſur-
L. 34. c. 10. pabatur. Oſcenſis argenti meminit Livius, cujus centum & viginti millia pondo quadringenta triginta octo in ærarium tulit Helvius, & ducenta ſeptuaginta octo millia Q. Minucius. Nomen fortaſſis dederunt celebres argenti
Lib. 27. fodinæ quibus Hiſpaniam abundare docet Livius.

.... Cæsaris Aug. *Caput Augusti.* Emerita, *Colonus agens jugum boum.*

Lib. 9. c. 41. Urbs Luſitaniæ cocci baphici ferax. *Coccum Galatiæ rubens granum aut circa Emeritam Luſitaniæ in maxima laude eſt*, inquit Plinius. Ab emeritis militibus quos eo Cæſar miſerat ſic appellata; nunc vocatur *Merida* ad Tagum, caput Emeritani conventus, nunc *Eſtremadura.* Hanc Strabo Αὐγοῦςαν Ἠμερίταν Auguſtam Emeritam vocat, quod ſecundum nummum illuſtrat ab Augu-

Augusto nimirum conditore, de quibus Dio consulatur & Familiæ nostræ Romanæ in gente CARISIA, cujus plures nummi hanc coloniam celebrant. *In Lusitania Pacenses sed & Emeritenses juris Italici sunt.* De castri repræsentatione videas quæ scripserit Dio, & quæ ad ejusdem typi illustrationem in Tiberii nummo dicentur. Pag. 61. Leg. VIII. Dig. de Censib. Lib. 53.

Caput armatum. NEM. COL. *Dea stans arrectos pascens colubros.*
Caput armatum. NEM. COL. *Oleæ rami super vas inversum, in laurea.*

Nemausus colonia Galliæ braccatæ apud Aremoricos hodie *Nismes*, sic dicta à Nemauso Deo cujus effigiem aversus nummus exhibet, si Scaligero & Grutero credimus : & certe apud Stephanum, Nemausus urbs Galliæ à Nemauso Heraclide sic dicitur. Placet tamen Gaillardo Guirano eo libello quem de Nemauso scripsit doctissimè, caput Romæ esse vel quod mavult Martis ipsius, atque Arecomicos ita dictos quasi Ἄρεως κώμη, hoc est Martis pagus, quasi ii præter cæteros Gallos religiosissimi Martis cultores fuerint. *Martem autem studiosissime coluisse Gallos*, ait Cæsar. Salus in averso nummo cernitur colubris lancem præbens ad quam assurgunt. Quo spectent oleæ rami, vas inversum & laurea in altero perexili Nemausensi nummo, non facile est conjicere. De Urbibus.

DIVUS AUGUSTUS PATER. *Caput Augusti radiata corona cinctum.* COL. A. A. PATRENS. *Colonus agens jugum boum.*

Urbs est Peloponnesi, de qua sic Plinius : *Patræ Colonia in longissimo promontorio Peloponnesi condita ex adverso Ætoliæ & fluminis Eveni M. passuum ut dictum est intervallo.* Propter oppidum Patras Scioessa locus est, inquit Solinus, novem collium capacitate umbrosus, & radiis solis ferme invisus, nec aliam ob causam memorabilis. Inscriptionem erudite explicat Illustrissimus Seguinus. Urbs Patrensis primum conditorem suum agnoscit Eumelum regionis illius indigenam, qui cum frumenti serendi rationem accepisset à Triptolemo, urbem suam Aroam appellavit à terræ cultu sumpto nomine, Ἀρόαν ὠνόμασεν ἐπὶ τῇ Ἐργασίᾳ τῆς γῆς ut tradit Pausanias. Patreus Agenoris nepos Aroës pomœrio ampliato illam de suo nomine PATRAS vocavit. At Augustus post Actiacam victoriam, cives Patrenses bellorum injuria dispersos in illorum Lib. 4. c. 4. Cap. 13. in Select. numism. in Achaïcis.

urbem revocavit, quod ejus portum navigationi opportunum existimaret; unde terno nomine dicta est AROA AUGUSTA PATRENSIS, à tribus conditoribus seu restauratoribus Eumelo, Patreo, Augusto, quorum characteres in nummo leguntur. Juxta hanc Io. Austriacus Christianorum Præfectus in Turcas feliciter pugnavit, 1571.

DIVO AUGUSTO. *Caput Augusti.* COL. IVL. AVG. FEL. BER. *Colonus agens jugum boum.*

DIVUS. AUGUSTUS. *Caput Augusti.* BER. *Neptunus stans.*

Lib. 5. c. 20. COloniam Juliam Augustam Felicem Berytum interpretor, de qua sic Plinius, *At in ora etiamnum subjecta Libano fluvius Magoras, Beritus colonia quæ Felix Julia à Julio Cæsare appellatur.* Augustæ deinde titulum consequuta est, quod in prælio Actiaco Phœnices, in quibus Beritus, auxilium Augusto tulerant, qui etiam jus Italicum iis dederat, de quo ita Ulpianus, *sed & Berytensis colonia est in eadem provincia Augusti beneficiis gratiosa, Augustina colonia dicta, quæ jus Italicum habet.* Nonnus Beritum omnium urbium non modo antiquissimam verum & præstantissimam asserit, quam etiam τὴν μητέρα τῶν νόμων Legum parentem nominat. Zacharias Scholasticus Episcopus Mitylenensis, Græcarum litterarum scholam, Jurisprudentiæ omniumque disciplinarum academiam, Musarumque domicilium. Hodie vocatur *Barut.* Secundum nummum explicat Strabo. Beritum enim non ab Augusto, sed sub Augusto ab Agrippa genero restitutam fuisse scribit. *Cum enim Trypho tyrannus eam pene delevisset, Agrippa totius maris & oræ Præfectus Imperator & victor eam reparavit, colonia superaddita stabilivit, duabusque legionibus firmavit.* His de causis grata civitas nummum percussit Divi Augusti facie impressum, & Neptuno dextro pede proram navis calcante, dextra manu delphinum, sinistra tridentem ferente; is autem Neptuni typus in Agrippæ nummis eodem modo cernitur, de quibus infra suo loco dicetur.

Leg. 1. Dig. de Censibus, & leg. 7.

In Dionysiacis.

De mundi opificio contra Philosophos. Lib. 16.

IMP. AVG. DIVI. F. *Caput Augusti. retro caduceus. in aversa verò parte Labyrinthus.*

QUid sibi velit labyrinthus Hispanico ut Occoni placet nummo impressus non facile est conjicere. Si vero in Ægypto percussus fuerit quod magis

gis congruum videtur, utrumque tamen videtur innuere impolitus, rusticus & minus bene sculptus nummus, non erit difficile Thebanum seu Memphiticum labyrinthum in memoriam revocare quod devictam cum Ægypto Cleopatram denotat, pacemque orbi redditam, quare appositus est caduceus, in gloriam nimirum gentium victoris Augusti. Quod autem in eam adducar sententiam, facit nummus M. Aurelii Imp. simili labyrintho signatus, cui appositus est crocodilus, Ægyptum perpetuo denotans. De quo quidem labyrintho hæc Diodorus Siculus; Μένδης ὅν τινες Μάρρον προσονομάζουσι, τάφον αὑτῷ κατεσκεύασε τὸν ὀνομαζόμενον λαβύρινθον &c. hoc est; *Mendes quem nonnulli Marum vocant Ægypti Rex sepulchrum labyrinthi nomine sibi construxit, non tam mole admirandum, quam artificio inimitabile. Ingressus enim ipsum non facile exitum, nisi ducem peritissimum nactus, reperire potest. Sunt qui Dædalum quoque in Ægyptum ferunt delatum, demiratumque operum illic solertiam. Minoi Cretensium Regi labyrinthum ad Exemplar Ægyptii concinnasse, in quo Minotaurum, quem dicunt, versatum esse fabulantur. Atqui Cretensis vel à Regum aliquo exstructus, vel longinquitate temporis vitiatus intercidit; cum Ægyptius ad nostræ ætatis tempus structuram prorsus integram conservarit.* Florebat autem Diodorus temporibus Augusti. Biblioth. hist. lib. 1.

CÆSAR AVGVSTVS. *Caput Augusti.* COR. M. BELLIO PROC. II. VIR. *Pegasus Corinthi typus.*

CAIUM DUELLIUM M. *filium qui Pœnos classe devicerat redeuntem à cœna sæpe videbam puer: delectabatur crebro funali & tibicine, quæ sibi nullo exemplo privatus sumpserat, tantum licentiæ dabat gloria,* inquit Cato major apud Ciceronem. Duelliam hanc gentem inferioris ætatis quadam in loquendo mollitia Belliam esse appellatam ex Cicerone facile colligitur: *Quid vero licentius,* inquit, *quam quod hominum etiam nomina contrahebant quo essent aptiora, nam ut duellum bellum, & dueis bis, sic* DUELLIUM *eum qui Pœnos classe devicit,* BELLIUM *nominaverunt.* M. hic Bellius primum Antonio militaverat, cujus & ad Cleopatram Ægypti reginam & ad Artavasdem Armeniæ regem legatus fuerat, deinde Augusti partes secutus est cui erat & à consiliis & à secretis; sic enim Dio, Μαθὼν δὲ δὴ Καῖσαρ καὶ τὴν διάνοιαν σφῶν παρά τε ἄλλων καὶ παρὰ τοῦ ΔΕΛΛΙΟΥ &c. hoc est, *Sed ubi Cæsar consilium eorum ex aliis ac maximè* DELLIO *intellexit* &c. & hoc ipso die pugnæ Actiacæ contigit. In quorum fortassis pretium, Duum-viratum navalem apud Corinthum accepit, cujus monumentum hic habes: si plura de Duellia gente quæras, consule, quæ scripsimus in FAMILIIS ROMANORUM, de gente BELLIA. Beneficiorum Julii gratam apud Corinthios recordationem nummus hic declarat. *Ultra forum,* inquit Pausanias, *Octaviæ ædes est Augusti sororis qui Cæsari in Imperium Rom. successit, ei nempe à quo est Corinthus restituta.* De Corintho & Bellerophonte vide in Julii nummis pag. 7.

De Senectute. In Oratore. Lib. 49. Lib. 50. In Corinth. Lib. 2.

REX

Rex Ptol. *in corona.* . . . . . . Sapilvs ii-v. Q.

DEtrimentum nummi reliquam inſcriptionem eripuit: Unum Ptolemæum Regem demonſtrat, quem certum eſt filium fuiſſe Jubæ Mauritaniæ Regis, deſponſatum M. Antonii Trium-Viri & Cleopatræ Reginæ filiæ. Hanc *Cleopatram* Plutarchus, *Helenam* Suetonius nominat, hoc eſt σελήνην, quod à parentibus Luna & Iſis diceretur, ut frater Alexander oſiris. *Cæterum Cajus Caligula Ptolemæum Jubæ filium evocavit, ac cum cognoviſſet, de ejus divitiis necavit*, quod quidem bellum excitavit in Mauritania. *Romana arma primùm Claudio principe in Mauritaniam bellante Ptolemæum regem à C. Cæſare interemptum ulciſcente liberto Ædemone*, inquit Plinius. Illius Ptolemæi exhibet numiſma Lævinus Torrentius, faciem ab una parte cum inſcripto nomine, ab averſa ſiſtrum cum ΚΛΕΟΠΑΤΡΑΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ uxoris ejus characteribus. De Sapilo, an ſit pars nominis, an totum nomen, dubitatur; tota res ignoratur.

Dio lib. 59. Turnebus lib. 27. cap. 20. Lib. 5. cap. 2. In comment. ad Caligulam Suetonii.

Imp. Caesar Augustus. *Caput Auguſti.* Col. Jvl. *Colonus agens jugum boum.*

COloniarum ſymbolum, ſed cujus hoc ſit monumentum, ignoro. Plures enim coloniæ dictæ ſunt Juliæ, vel quod beneficium aliquod accepiſſent à Julio vel quod ab eo fuiſſent conditæ, ſic Corinthus, Beritus, & Leptis ex ſuperioribus Juliæ dictæ ſunt. *Ad hunc modum urbe urbanisque rebus adminiſtratis, Italiam duodetriginta coloniarum numero deductarum ab ſe frequentavit; operibusque ac vectigalibus publicis plurifariam inſtruxit: etiam jure ac dignatione urbi quodammodo pro parte aliqua adæquavit, excogitato genere ſuffragiorum, quæ de magiſtratibus urbicis decuriones colonici in ſua quiſque colonia ferrent: & ſub diem comitiorum obſignata Romam mitterent.*

Suetonius in Aug. cap. 46.

Maris

MAris Ægei incolis omnibus adeo gentibus maria aperuerat Augustus, plenamque commercii, quo uno constant maritimarum urbium opes, potestatem fecerat. Id testatur Suetonius nautas Augusto thura libantes, fausta Cap. 98.
omina & eximias laudes congerentes prædicans, *per illum eos vivere, per eum navigare, libertate atque fortunis per illum frui.* Debitam ergo mercedem glo- Plinius.
riæ retulerunt Coi quorum insula nobilis est & Herculi dicata. Ῥόδος δ' ἦν καὶ Κῶς, ἀλλ' ᾤκεῖτο ὑφ' Ἡρακλειδῶν, inquit Strabo, hoc est, *Fuerunt autem Rhodus* Lib. 14.
& Co, sed ab Herculis posteris incolebantur. ἐν δὲ τῷ προαστείῳ τὸ Ἀσκληπιεῖον ἐστὶ σφόδρα ἔνδοξον καὶ πολλῶν ἀναθημάτων μεστὸν ἱερὸν . . . . Φασὶ δ' Ἱπποκράτην μάλιστα ἐκ τῶν ἀνακειμένων θεραπειῶν ἐνταῦθα γυμνάσασθαι τὰ περὶ τὰς διαίτας. Hoc est, *In suburbio Æsculapii templum est celeberrimum & donariorum plenum . . . . Aiunt autem ex descriptis & appensis ac dedicatis curationibus Hippocratem exercuisse ea quæ ad victus*
1. *rationem pertinent.* Inde clava atque serpens intortus virgæ. Sophoclem autem cujus nomen additum est, aut hujus ædis, aut urbis ipsius atque insulæ Præfectum fuisse credibile est. Forsitan Augusto ex morbo convalescenti cusus est ille nummus & Æsculapio; ob quam rem juxta Æsculapii signum Antonio Musæ medico statua ære publico posita fuerat, τὰ τοῦ Θεοῦ προσποιουμένῳ inquit
2. Xiphilinus, hoc est, *Dei beneficia sibi arroganti.* Eodem spectat alter nummus In Augusto.
cum capite Jovis laureati, aut Herculis, in quo Augustus hoc uno verbo notatur ΣΕΒΑΣΤΟΣ. Σεβαστὸν autem cur dixerint Romani, docet Dionis abbreviator: *Volebat*, inquit, *Romulus vocari, sed invidiæ declinandæ causa ne Regis* Xiphilinus in Aug.
ullius nomen affectare videretur, maluit dici Augustus. ὡς πλεῖόν τι ἢ κατ' ἀνθρώπους Suetonius
ὤν. πάντα γὰρ τὰ ἐντιμότατα καὶ ἱερώτατα Αὔγουστα προσαγορεύεται. ἐξ οὗπερ καὶ Σεβαστὸν αὐτὸν cap.
ἑλληνίζοντες προσεῖπον οἷά πως τινὰ σεπτόν. Hoc est, *Tanquam aliquid esset supra hominum* Dio lib. 53.
conditionem; nam quæ in honore atque cultu sunt ea Augusta vocantur, unde qui græcissabant σεβαστὸν *vocabant quasi Sanctum.*

ΚΑΙΣΑΡ. Cæsar. *Caput Augusti.* ΣΕΒΑΣΤΟΣ. Augustus. *Luna falcata cum cometa.*

STellam crinitam seu astrum Divi Julii in gratiam Augusti Cæsaris, quænam ex civitatibus Græciæ signaverit in hoc nummulo, mihi non liquet.

ΤΡΙΠΟΛΕΙΤΩΝ. Tripolitanorum. *Facies Augusti habitu Apollinis cum cithara. In averso nummo Græci characteres sed sine sensu barbaris admixti, forte* ΜΕΝΑΝΔΡΟΣ.

TRipolis alia Syriæ est Phœniciæ, quæ nunc Turcis *Trapoli* dicitur, ut ait Leonclavius, Italis *Tripoli di Souria*, à Sultano Babyloniæ vastata anno Christi MCCLXXXIX. postea refecta: sic dicta vel quod tribus urbibus constaret, vel *quod trium populorum esset colonia, Aradi, Tyri & Sidonis*, ut ait Stephanus: Alia urbs Africæ littoralis apud Syrtim parvam Taphris, & ipsa constans Abrotono & Lepti magna, nunc *Tripoli di Barbaria*. Erant & aliæ ejus nominis minus celebres: Unam in Thessalia collocat Livius, alteram in Caria Stephanus, aliam Plinius in Lydia. Quænam autem hunc nummum fabricaverit, ignoro. Certe quod ad Augustum spectat; *Cœna ejus*, ut ait Suetonius, *secretior in fabulis fuit quæ vulgo* δωδεκάθεος *vocabatur, quasi Deorum duodecim, in qua Deorum Dearumque habitu discubuisse convivas & ipsum pro Apolline ornatum.* Sic fortassis Apollinem reverebatur post prælium ad Actium commissum, in cujus promontorio Apollinis templum erat, quod testantur nummi hisce typis toties signati, APOLLINI ACTIO. Suetonius narrat, *Augustum etiam Apollinis filium existimatum esse.* Unde etiam Augustus Apollo dictus est, quod testantur plures inscriptiones ex quibus sequentem selegimus.

Cap. 70.

Ex Gruter. inscript. pag. 1066.

APOLLINI AVG.
SACR.
FELIX AVG. LIB. OPTIO ET
EXACTOR AVR. ARG. AERIS
ITEM SIGNAT. SVPPOSTORES
MALLEATORES MONETÆ CAESARIS N̄.

Romæ in ædibus Sabellorum in theatro Marcelli.

A latere sinistro sunt nomina Officinatorum.

ΚΑΙΣΑΡ ΣΕΒΑΣΤΟΣ ΠΛΟΥΣΙΑΣ ΥΠΑΤΟΣ. Cæsar Augustus Plutia Consul, *Caput Augusti.* ΑΡΟΛΛΑΣ ΦΑΝΙΟΥ ΑΜΕ. *Minerva victrix.*

Vere-

VErecundiam Augusti & civilitatem ignorat nemo, nisi qui Augustum ignorat. Præclarum monumentum quod in oppido consulatum sibi deferri æquo animo tulerit, ita ut ejus etiam rei quasi accepti beneficii testimonium exstare non sit dedignatus. Plutia autem nunc *Piazza*, teste Aretio, oppidum fuit in Sicilia geminum, novum & vetus, optime habitatum, cujus mentio exstat apud Ciceronem. Apollax Phaniæ filius urbis Præfectus suum nomen adjecit, vel Apollonius. Cætera vetustate detrita sunt; ut legi non possint. Minervam victricem insculpsit, vel urbis illius stemma, vel commendando pacatori & victori orbis Augusto.

ΣΕΒΑΣΤΟΣ. *Caput Augusti.* ΑΣΚΑΛωνειτων. Ascalonitarum. *Figura stans.*

ASCalon urbs est Palæstinæ nunc *Scalona*, una ex quinque primis Philistinorum urbibus. ἐν δὲ τῷ μεταξὺ καὶ ἡ Γαδαρὶς ἐστιν ἣν καὶ αὐτὴν ἐξιδιάσαντο οἱ Ἰουδαῖοι εἶτ' Ἄζωτος καὶ Ἀσκάλων, hoc est, *Interjacet Gadaris, quam ipsam quoque Judæi suam fecerunt, postea Azotus & Ascalon.* *Oppidum Ascalo liberum*, inquit Plinius. *Ascalonensium regio præcipuè cepas fert, urbs ipsa non est magna.* Quid in averso nummo significetur non satis liquebat, hanc tamen eo expressam Semiramidem conjicio, tum ex sceptro coram apposito, tum ex habitu illustris illius Reginæ corona capiti imposita, columbaque ramo innixa: cujus originem sic narrat Diodorus Siculus, κατὰ δὲ Συρίαν τοίνυν ἐστὶ πόλις Ἀσκάλων &c. hoc est, *Est in Syria urbs Ascalon, à qua non procul ingens & profundus lacus piscium copia abundans, & in vicinia illustris Deæ templum quæ Derceto Syris vocatur, facie mulierem & toto aliàs corpore piscem referens: idque has ob causas, accolarum hic disertissimi fabulantur: Venerem ab illa offensam, acrem juvenis in sacrificantium turba non inelegantis amorem Deæ injecisse; susceptaque è complexu Syri filia, cum facinoris eam puderet, juvenem necasse, puellulamque in petricosum quemdam locum ac desertum exposuisse; ipsam vero pudore & mœrore compulsam in lacum se abjecisse, in piscem inde transformatam: hinc factum ut Syri etiam nunc ab id genus animante abstineant, Deorumque ritu pisces colant. Cum vero ad expositæ infantis locum magna columbarum vis nidularetur, miro quodam fato & nutricatio & salus ei contigit; alarum enim complexu corpusculum infantis fovere, & in vicinis attegiis derelictum à bubulcis aliisque pastoribus lac observare rostrisque exceptum mediis ejus labris, ut alteræ nutrices, instillare. Cumque annum egressa firmiore indigeret nutrimento, de caseis quantum sat esset decerptum illi suggerebant. Pastores autem reversi cum caseos viderent circumrosos, primo rem insolitam mirari, tum observatione adhibita causam deprehendere. Virgunculam enim decora forma insignem reperere, quam in magalia deportatam, regiorum jumentorum magistro, cui Simmæ nomen, donarunt. Is liberis carens puellam uti filiam accuratissime educavit, & Semiramidis nomen imposuit, Syrorum lingua à columbis derivatum, quas Syrarum deinde natio ut Deas perpetuò veneratur. Hæc de Semiramidis ortu fabulose narrantur, quam jam maturam nuptiis formæque pulchritudine longe virgines alias supereminentem, Menones regii Senatus Princeps & Syriæ totius Administrator amore captus in uxorem duxit:* & paulo post, *Eam tamen Ninus Rex Assyriorum & propter corporis venustatem morumque elegantiam & propter egregia facta & præcipuè ob expugnatam ejus astu Bactram, tantopere dilexit ut Menoni marito persuadere sit conatus, ut sponte sibi illam concederet, suam ei filiam Sosanam pro merito isto in matrimonium pollicitus. Eo conditionem repudiante*

Strabo lib. 16.
Lib. 5. c. 13.
Strabo lib. 16.
Biblioth. historic. lib. 2.
Plin. lib. V. cap. XIII.
Lucian. de Dea Syria.

oculos ſe homini evulſurum, ni pareat, Rex minatur. Menones igitur regiæ interminationis metu & amoris impotentia ad rabidum furorem adactus, injecto ſe laqueo ſuſpendit; atque hac Semiramis occaſione ad regium evecta eſt ſplendorem, &c. Credibile eſt horum memoriam ſuis nummis Aſcalonitenſes poſteris conſignaſſe. Cur autem id ſub Auguſto factum fuerit, arbitror devictam Syriam Ægyptumque poſt pugnam ad Actium, harumque urbes M. Antonio jampridem faventes aut veniam petentes aut gratulabundas Cæſari, hiſce glorioſis teſtimoniis animum ejus placare voluiſſe.

Caput Auguſti abſque inſcriptione. ΔΑΜΑΣΚΗΝΩΝ. *Damaſcenorum.*

DAmaſcus Syro-Phœniciæ caput urbs fuit celeberrima. Genius urbis capite turrito rupi inſidet, quemadmodum frequens eſt in vicinæ Antiochiæ nummis typus, cum eadem infra pedes figura natantis ſpecie: quid illa teneat præ manibus obſcurum foret, niſi palmarum ubertas in iis regionibus fructus denotaret, dactilos nempe ſeu dactilorum pruna: hinc pruna Damaſcena, de quibus Athenæus facit mentionem. *Aliquantulum agrorum Damaſcen-*
lib. VI. *ſibus Magnus Pompeius dedit*, inquit Paulus Diaconus, *quo lucus ibi ſpatioſior fieret, delectatus loci amœnitate & palmarum*, alii legunt aquarum, *abundantia.* Doctiſſimus Triſtanus duos Damaſcenos nummos excudi curavit, quos pro more accuratiſſimè explicavit; illi tamen à meo plurimum differunt.

ΕΓΗΣΤΑΙΩΝ. Segeſtanorum. *Caput Auguſti. in averſo nummo Æneas Anchiſem cum Penatibus exportans, ſequente Iulo.*

In Verrem. SEgeſtanos vocat Cicero, de cujus nominis formatione Feſtus, *Segeſta,* inquit, *quæ nunc appellatur oppidum in Sicilia eſt, quod videtur Æneas condidiſſe præpoſito ibi Egeſto, qui eam Egeſtam nominavit: ſed præpoſita eſt littera s, ne obſcæno nomine adpellaretur, ut factum eſt in Malevento, quod & Beneventum di-*
In lib. I. Æneid. *ctum eſt.* Ἔγεστα πόλις Σικελίας ἀπ᾽ Ἐγέστου τοῦ τρωός. *Egeſta,* inquit Servius, *Hippotis filia ne belluæ objiceretur à patre navigio impoſita ventis procelliſque permittitur.* Hæc ad Siciliam delata à Criniſo fluvio in urſum aut canem verſo compreſſa edidit Egeſtum quem Virgilius Aceſtem vocat, qui ex matris nomine civitatem Trojanis condidit quæ ante Egeſta, poſt Segeſta dicta eſt.

At

ITa multæ ſunt Cæſareæ, ut vix ſciri poſſit ad quam earum hic nummus pertineat, *Reges, amici, atque ſocii*, inquit Suetonius, *& ſinguli in ſuo quisque regno Cæſareas urbes condiderunt, & cuncti ſimul ædem Jovis Olympici, Athenis antiquitus inchoatam, perficere communi ſumptu deſtinaverunt, Genioque ejus dedicare.* Teſtis ſit Joſephus his verbis, *Oppidum autem provinciæ dedicavit, rebusque advectitiis portum, Cæſari vero conditoris honorem, unde civitati nomen Cæſareæ impoſuit.* Eutropii verba rem noſtram fere dirimunt. *Tanto autem amore etiam apud Barbaros fuit*, Auguſtus, *ut Reges populi Romani amici in honorem ejus conderent civitates, quas Cæſareas nominarent: ſicut in Mauritania à Rege Juba, & in Palæſtina, quæ nunc eſt urbs clariſſima.* Ad quam poſtremam pertinere videtur noſter hic nummulus. In Auguſtò. cap. 60. De bell. Jud. lib. 1. c. 16. Breviarii lib. 7.

ΚΑΙCΑΡ ΑΥΓΟΥCΤΟC Cæſar Auguſtus. ΚΥΔΩΝΙΑ. Cydonia. *Lupa lactans puerum.*

CYdonia una ex præcipuis Cretæ urbibus hoc monumentum Auguſto conſecravit ob reſtitutam libertatem. Hæc illi auxilium tulerat, de quo conſulendus Dio. Hujus præclaram facit mentionem Florus his verbis, *Metellus*, inquit, *totam inſulam igni ferroque populatus intra caſtella & urbes redegit, & Gnoſſum & Erythræam, & ut Græci dicere ſolent, urbium matrem Cydoneam.* Cydonios Cretenſeſque magnanimos nuncupat Homerus, Lib. 51. Lib. 3.

Ἐν δὲ Κρῆτες μεγαλήτορες, ἐν δὲ Κύδωνες.

Quod exhibet averſus nummus, ad Miletum pertinet. Is Apollinis & Acallidis filiæ Minois filius, expoſitus à matre lupæ uberibus educatus eſt, grandior factus in Cariam fugit, ubi Miletum condidit. Ceterum Cydonia hodie Canea nuncupatur Turcarum & Venetorum continuis fere pugnis, & obſidionibus, clara. Anton. Liberal. Metamorph. 30.

ΚΑΙCΑΡΟC. Cæſaris. *Spica. L.* Palma.

CUm Auguſtus M. Antonium viciſſet ad Actium, illum cum Cleopatra in Ægyptum fugavit: illo mortuo hæc etiam ſerpentis morſu mortem ſibi intulit. Utriusque fato Ægyptus tota in Auguſti poteſtatem devenit, quæ quaſi Imperatori ſuo gratulabunda hoc anno fecunditatem ſuam auxit. Unde Virgilius de Auguſto:

Lib. 1. Georgicorum.

- - - - - & te maximus orbis
Auctorem frugum tempeſtatumque potentem
Accipiat - - - - - -

Au-

ΚΑΙΣΑΡΟΣ ΣΕΒΑΣΤΟΥ. Cæſaris Auguſti. *Caput aut ſolum, aut Liviæ capiti jugatum.* ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΡΟΙΜΗΤΑΛΚΟΥ. Regis Rhœmetalcis. *Caput aut ſolum, aut uxoris capiti jugatum.*

CUm Rhœmetalce diademate coronato Auguſtus aut laureatus, aut capite nudo cernitur: nihil enim ita timebat ut Regis nomen & inſignia. Mutuis autem officiis Auguſtum Rhœmetalces, illum viciſſim Auguſtus demeruerat. Nam M. Lollius in Thracia Rhœmetalci avunculo & tutori libero-
Dio lib. 54. rum Cotyos auxiliatus Beſſos fugavit, anno V. C. DCCXXXVIII. Rhœmetalces autem Batonem Dalmatam profligavit. *At ea pars quæ obviam ſe effuderat exercitui, quem Aulus Cæcina & Silvanus Plautius Conſulares ex tranſmarinis adducebant provinciis, circumfuſa quinque legionibus noſtris auxiliaribuſque & equitatu*
Vel. Paterculus lib. 2. *regio, (quippe magnam Thracum manum junctus prædictis ducibus Rhœmetalces Thraciæ Rex in adjutorium ejus belli ſecum trahebat) pene exitiabilem omnibus cladem intulit,* &c. Cum autem in Macedoniam rurſus impetum Dalmatæ facerent, καὶ τούτους μὲν ὅ, τε Ῥυμητάλκης καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ῥασκούπολις μάχῃ κατέλαβον, hoc eſt, *Hos*
Dio lib. 55. *Rhœmetalces & frater ejus Raſcupolis pugnando confecerunt*, anno V. C. DCCLIX. Maxima poſtea duravit hunc inter & Cæſarem conjunctio, cui Cotyos ditionem dedit Caligula, anno V. C. DCCXIC. Capricornus his nummis appoſi-
In Auguſto cap. 94. tus quo ſpectet nemo neſcit, de quo adi Suetonium, & nummum ſupra ſcalptum pag. 24. Cæterum tacere non debeo ſimilem primo nummo videri apud magnum Hetruriæ Ducem, in quo quintum caput videre eſt, nempe Veneris, quod ad originem gentis Juliæ pertinet.

Caput Apollinis aut Auguſti, mallem utriuſque. ΚΑΙΣΑΡΕΙΑΣ Cæſareæ. *Aquila in vertice montis.*

Ita

καὶ παρεχόμενον ἑαυτὸν πᾶσιν ἐπιεικῆ καὶ φιλάνθρωπον, ὑπὸ τοῦ πλήθους πατέρα προσαγορευθῆναι. Aræ autem vivo etiam videntique Augusto ponebantur;

Præsenti tibi maturos largimur honores,
Jurandasque tuum per numen ponimus aras. Epist. 1.

inquit Horatius.

Hunc morem veterum docili jam ætate sequuta Prudentius
Posteritas, mensa atque adytis & flamine & aris contra
Augustum coluit, vitulo placavit & agno, Symm.
Strata ad pulvinar jacuit, responsa poposcit. libro priori.
Testantur tituli, produnt consulta senatus
Cæsareum Jovis ad speciem statuentia templum.

1. Eò spectant & agnus & vitulus juxta templum Augusto dicatum collocati in primo nummo; sive templum illud Romæ constructum fuerit, sive Nolanum intelligitur, *Nolæ enim domus in qua decessit Augustus, in templum mutata est,*
2. inquit Dio, καὶ οἱ καὶ ἡ ἐν τῇ Νώλῃ οἰκία ἐν ᾗ μετήλλαξεν ἐτεμενίσθη. Bos etiam pro- Lib. 56.
cumbens in secundo, quasi victimario ferienti collum præbens eandem indicat venerationem: quam etiam testantur plura inscriptionis fragmenta apud Fratres Arvales,

. . . . . MINERVÆ VACCAM Gruter. inscript. pag. 117.

DIVO AUGUSTO BOVEM MAREM . . Tristanus quidem vir de antiquitate optimè meritus conjecturam præbet huic explicando nummo quem ad taurum cœlestem revocat: sed inscriptio hæc antiqua mihi verius rem Comm. hist. t. 1. p. 32.
declarare videtur.

3. Tertius statuam consularem exhibet in sella sedentem & togatam, orbem sinistra, dextra ramum oleæ gerentem, quasi orbis pacatori CONSENSV SENATVS ET EQVESTRIS ORDINIS POPVLIQVE ROMANI signum hoc publicè positum fuerit. Eò etiam spectant ara, fulgur, temo & gubernaculum orbi impositum, & victoria clypeum præbens cui S. P. Q. Romani characteres impositi sunt. Jovis ales in plerisque cernitur toti orbi quasi prædæ incubans, qua animas heroum in cœlum rapi credebant, ut de eodem Augusto narrat Dio his verbis, κἀκ τούτου δᾷδας ἑκατόνταρχοι ὥς που τῇ βουλῇ ἐδεδόκει Lib. 56.
λαβόντες ὑφῆψαν αὐτήν, καὶ ἡ μὲν ἀνηλίσκετο, ἀετὸς δέ τις ἐξ αὐτῆς ἀφεθεὶς ἀνίπτατο, ὡς καὶ δὴ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐς τὸν οὐρανὸν ἀναφέρων; hoc est, *Post hæc Centuriones acceptis facibus jussu Senatus rogum succenderunt: eo absumpto, aquila ex eo emissa sursum volavit, quasi animam Augusti in cœlum ferens.* Quæ omnia tanti fecere Augusti posteri, ut ea restituere dignati sint, ne horum memoria intercederet, passim Titi, Domitiani, Nervæ nomina inscripta sunt.

ΣΕΒΑΣΤΟΝ. ΔΗΜΟΦΩΝ. Augustum. Demophon. *Templum in quo figura stans.*

ΠΕΡΓΑΜΗΝΩΝ ΚΑΙ ΣΑΡΔΙΑΝΩΝ. Pergamenorum & Sardianorum.
Figura stans alteri coronam imponens.
Aliud cum diversa inscriptione.

Sueton. in Augusto. *Augustus Ægyptum in provinciæ formam redactam, ut feraciorem habilioremque annonæ urbicæ redderet, fossas omnes in quas Nilus exæstuat oblimatas longa vetustate, militari opere detersit.* Hæc omnia denotat exiguus nummus, ab una parte spicam repræsentans fertilitatis Symbolum, ab altera palmam Alexandriæ typum.

Quoniam numerales characteres frequenter in nummis occurrunt, de his disserendum est. Annum primum Imperii L. A. denotant. Alphabetico quodam ordine litterales characteres numerum designare, apud Græcos mos est. Sic A. primum, B. secundum indicat, ί decimum, ια undecimum, κ' vigesimum, κα vigesimum primum. De quibus consulantur Grammatici Græci. Saturnal. lib. 1. L. autem sic explicat Macrobius, *Prisci Græcorum primam lucem quæ præcedit solis exortus* λύκην *appellaverunt*, ἀπὸ τοῦ λευκοῦ, *id est luce temporis. Annum quoque vetustissimi Græcorum* λυκάβαντα *appellant* τὸν ἀπὸ τοῦ λύκου *id est sole* βαινόμενον καὶ μετρούμενον. λύκον *autem solem vocari, etiam Lycopolitana Thebaïdos civitas testimonio est, quæ pari religione Apollinem, itemque lupum, hoc est* λύκον *colit, in utroque solem venerans, quod hoc animal rapit & consumit omnia in modum solis.* Hæc Macrobius.

DIVVS AVGVSTVS PATER. *Facies Augusti radiata corona ornati. Typia versi infra explicantur.*

Divinitatis monumenta & honorum Augusto post excessum S. C. decretorum, hic habes. Corona radiata quæ inclinante & labante jam imperio vivis atque in Divos relatis fuit promiscua tunc temporis, nonnisi post apotheosin tribuebatur. Pater autem dicitur Augustus, quasi caput gentis suæ, ut Sardus Pater dicitur, vel ut Pater patriæ, quod nomen ille à cunctis solennitate ludorum per Val. Messallam delatum præ gaudio lacrymabundus acceperat: Biblioth. hist. lib. 3. vel ut Liber pater, à liberando, vel ut Juppiter quasi *juvans pater, nomine Diis conveniente, quod omnibus sese æquum & humanum præbuerit*, inquit Diod. Siculus,

καὶ

ba, Φασὶν δ' οὖν Ἄμμωνα βασιλεύοντα κτλ. hoc eſt, *Narrant Ammonem Libyæ Regem virginem cui Amaltheæ nomen forma longe pulcherrimam offendiſſe, cumque ea amoris impulſu congreſſum filium genuiſſe tam robore quam ſpecie inſignem. Poſt hæc Amaltheam cum imperio vicinæ regioni præfecit, quæ cum figura ſua bovis cornu referat, Heſperium propterea cornu indigitatur. Et quæ ſoli hic eſt ubertas, vitibus aliiſque arboribus quæ eſculentos fructus geſtant redundat. Mulier rerum illic potita de ſe Amaltheæ cornu locum nuncupavit : & hac de cauſa poſteri ſolum aliquod geniale & fructibus omnigenis refertum Amaltheæ cornu pari modo appellant.* Hinc perpetuo abundantiam, opes, fertilitatem ſub hoc vel illo Principe Amaltheæ cornu in numiſmatibus indicat. Biblioth. hiſt. 1.

ΣΕΒΑΣΤΗ CΥΝΚΛΗΤΟC CΜΥΡΝΑΙΩΝ. ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ. Auguſta, Senatus Smyrnæorum. Hieronymi. *Capita Liviæ & Auguſti ſub ſpecie Senatus adverſa.* ΤΙΒΕΡΙΩ CΕΒΑCΤΩ ΕΠΙ ΠΕΤΡΩΝΙΟΥ. Tiberio Auguſto, ſub Petronio. *Templum quatuor columnarum, figura togata ſtante in medio.*

Q*Uum rumor increbuiſſet, Tiberium Cæſarem Agrippinæ exitium parare, Ille* inquit Cornelius Tacitus, *quo famam averteret, adeſſe frequens Senatui, Legatoſque Aſiæ ambigentes quanam in civitate templum Tiberio ſtatueretur plures per dies audivit. Undecim urbes certabant pari ambitione viribus diverſæ, Hypæpeni, Tralliani, Laodiceni, Magnetes, Ilienſes, Halicarnaſſii, Pergameni, Epheſii, Mileſii, Sardiani, Smyrnæi. Omnibus rejectis præter Sardianos Smyrnæoſque inter eos deliberatum. Sardiani ſua juſta narravere, at Smyrnæi,* inquit C. Tacitus, *repetita vetuſtate, ſeu Tantalus Jove ortus illos, ſive Theſeus divina & ipſe ſtirpe, ſive una Amazonum condidiſſet, tranſcendere ad ea queis maximè fidebant in populum Romanum officiis, miſſa navali copia, non modo externa ad bella, ſed quæ in Italia tolerabantur, ſeque primos templum Urbis Romæ ſtatuiſſe, M. Porcio Cos. magnis quidem jam Populi Romani rebus, nondum tamen ad ſummum elatis, ſtante adhuc Punica urbe & validis per Aſiam Regibus : ſimul L. Syllam teſtem adferebant, graviſſimo in diſcrimine exercitus ob aſperitatem hyemis & penuriam veſtis : cum id Smyrnam in concionem nuntiatum foret, omnes qui adſtabant detraxiſſe corpori tegmina, noſtriſque miſiſſe legionibus. Ita rogati ſententiam patres Smyrnæos prætulerunt.* Senatus conſulto tam celebri ea de re lato, Smyrnæi non tantum condidere templum, ſed ejus etiam effigiem hoc numiſmate expreſſam in omnes gentes atque perpetuam futuri ævi memoriam transmiſere. Huic operi præfuiſſe videtur PETRONIUS quem Tiberii Legatum fuiſſe non verò Smyrnæum, ex nomine Romano ſuſpicio eſt. Num vero illud templum notaverit Dio ſub annum DCCLXVII. dubito. καὶ αὐτῷ ἔν τε τῇ Ῥώμῃ ἡρῷον &c. hoc eſt, *Decretum quoque Romæ Auguſto ſacrarium à Senatu, à Livia autem & Tiberio factum* : alibi quoque multis locis ei fana extructa ſunt à populis partim volentibus partim invitis. Eodem nummo cum ſui erga Tiberium cultus, tum hujus adverſus utrumque parentem pietatis argumentum exſtare Smyrnæi voluerunt : itaque Auguſti & Liviæ capita inter ſe ſpectantia in altera nummi facie repræſentarunt.

Lib. 4. Annal.

Dio l. 56

Dio lib. 56. AUgustum templum hic cernitur quod in honorem Augusti totus fere orbis in omni regione ædificari curavit. καὶ αὐτῷ ἔν τε τῇ Ῥώμῃ ἡρῷον ψηφισθὲν μὲν ὑπὸ τῆς γερουσίας, οἰκοδομηθὲν δὲ ὑπό τε τῆς Λιουίας καὶ ὑπὸ τοῦ Τιβερίου ἐποιήθη &c. hoc est, *Decretum enim Romæ Augusto sacrarium à Senatu, à Livia autem & Tiberio factum.* alibi quoque multis locis ei fana extructa sunt à populis, partim volentibus, partim invitis, idque sub annum DCCLXVI. Templum in sua regione condiderunt Sardiani & Pergameni gratiam referentes Imperatori, quem & Divum colebant: Augusta nominata sunt. Quisnam sit ille Demophon in primo nummo mihi non liquet; ut ille Cephalion in secundo sive revera nomen sit, sive Præfectum scribarum significet. Cur figura stans alteri coronam imponat scire maxime cuperem.

..... AVGVSTA. *Caput Liviæ velatum.* . . . *Caput Augusti.*
ΛΙΟΥΙΑ ΣΕΒΑΣΤΗ, Livia Augusta. *Caput Liviæ.* ΠΑΤΡΟΣ ΠΑΤΡΙΔΟΣ, Patris Patriæ. *Duplex cornucopiæ.*

Sueton. in Aug. cap. 62. In Tib. c. 3. *LIviam Drusillam matrimonio Tiberii Neronis & quidem prægnantem Augustus abduxit, dilexit & probavit unicè ac perseveranter, Drusumque Germanici patrem intra mensem tertium peperit, fuitque suspicio ex vitrico per adulterii consuetudinem procreatum, statim certè vulgatus est versus:*

InClavo.c.1. Τοῖς εὐτυχοῦσι καὶ τρίμηνα παιδία,
Veniunt beatis & trimestres liberi.

Lib. 48. Cujus mentionem facit Dio his verbis, *Livia cum Cæsare agens Claudium Drusum Neronem peperit, eumque Cæsar tollens patri ejus misit, ac idipsum in sua commentaria sic inscripsit,* Plinius 15. CAESAR FILIOLVM QVEM SVA CONIVX LIVIA PEPERIT NERONI PATRI REDDIDIT. Ὅτι Καῖσαρ τὸ γεννηθὲν Λιουίᾳ τῇ ἑαυτοῦ γυναικὶ παιδίον Νέρωνι πατρὶ ἀπέδωκε. Testamentum Augusti Tacitus lib. 1. Annal. Sueton. in Aug. c. 63. illatum per Virgines Vestæ Tiberium & Liviam hæredes habuit. Livia in familiam Juliam & nomen Augustæ, quod nummus exhibet assumebatur; *Ex ea tamen nihil tulit liberorum cum maximè cuperet, atque inde novercalia in Caium Luciumque Cæsares odia. Ita tamen quamvis liberorum expers imperiosa & callida mulier Augustum devinxerat, ut nemini magis servierit: nullum enim officii genus etiam infame prætermiserat, conditionibus etiam quærendis atque arcessendis mulieribus quas corrumperet. Interroganti cuidam, Quanam ratione Augustum ita in suam potestatem redegisset, respondit, Exquisita pudicitia, omnia ejus mandata libenter exequendo; nullas ejus res scrutando, lusus ejus venereos neque persequendo & dissimulando*, inquit Dio. Mortis etiam Marcelli causa Liviæ à quibusdam imputata est, quæ eum suis Dio lib. 54. filiis præferri indigne tulisset, Αἰτίαν μὲν οὖν ἡ Λιουία τοῦ Μαρκέλλου ἔσχεν, ὅτι τῶν υἱέων αὐτῆς προετετίμητο. Augustæ delatum nomen hi nummi repræsentant, quod beneficio Augusti acceperat. *Ea etiam post mortem Drusi solatii causa statuis donata* Dio lib. 55. *est.* Ἡ δὲ δὴ Λιουία εἰκόνων τε ἐπὶ παραμυθίᾳ ἔτυχε &c.

Et quoniam aversus nummus duplicem cornucopiæ figuram exhibet, quæ eadem in pluribus hujus Operis numismatibus occurrit, non inutile fore arbitror testimonium Diodori ad ejus explicationem proferre, cujus hæc sunt verba,

Ephesiorum nomina, quæ procul dubio conjuncta unanimem erga Augustum Augustamque Liviam venerationem testantur. Conjectura est regnante Tiberio conflatos fuisse ejusmodi nummos. Qui Suetonium, Velleium, Dionem intelligunt, eos puto lubenter assensuros.

1. ΜΗΝΗ CΑΜΙΩΝ. Luna Samiensium. *Livia cum capite turrito, juxta quam luna falcata.* ΘΕΟΝ CΥΝΚΛΗΤΟΝ. Deum Senatum. *Caput Augusti.*
ΘΕΑΝ ΡΩΜΗΝ. *Caput Liviæ.* ΘΕΟΝ CΥΝΚΛΗΤΟΝ. *Caput Augusti.*

Samienses Junonem suam *quam Dianam appellat Menander*, inquit Donatus In Andriam, & Virgilius in Bucolicis, sub specie falcatæ lunæ repræsentaverunt. Inde Act. 3. Sc. 1 Juno Lucina partubus præest, *quod edendis in lucem infantibus juvet puerperas*, inquit Donatus. At idem esse Lunæ officium seu Dianæ satis constat, cum mensibus lunaribus & cruoris per naturalia vacuatio & concepti partus maturitas tota constet. Samii autem Junonis toti fuere, ut indicat Virgilius dum Lib. 1. ait, Æneid.

Quam Juno fertur terris magis omnibus unam,
Posthabita coluisse Samo.

quasi non aliter indicare potuerit Junonis amorem in Karthaginenses, quam si eos ipsismet Samiis prætulisse dicat. Nec injuria. Nam *in Samo nata fuerat Juno*, ut innuit Servius, dum eam genitalia Junonis appellat. *Fanum Junonis quod Sami est sunt qui dicant Argonautas ipsos dedicasse: Enimvero Samii natam in Samo Junonem tradunt ad flumen Imbrasum sub vitico quæ hac ipsa ætate in Junonis sacro solo ostenditur: esse vero templum maximè priscum ex ipso simulacro facile conjici possit.* Μήνην autem vocabant Lunam hoc est Junonem, διὰ τὸ, inquit Isidorus Pelusiacus, κατὰ μήνα πάντα ἑαυτῆς πληροῦν τὸν κανόνα. *Eo quod uno quoque mense suam regulam impleat.* Μήνη γὰρ ἡ σελήνη καλεῖται. Luna enim σελήνη & μήνη vocatur. *Dea Mena*, inquit Divus Augustinus, *menstruis fluoribus præest*, & hanc provinciam fluorum menstruorum ipsi Junoni idem Varro assignat. Idem fere stemma suis in nummis apposuere Carrheni Mesopotamiæ populi, Deum Lunum per id venerabantur, de quo dicetur in Antonino.

Pausan. lib. 7. in Achaic. Lib. 4. epist. 88. Lib. 7. de civit. Dei c. 11.

2. Augusti faciem cum inscriptione Divi Senatus supra explicavimus pag. 4. Quod autem Livia hic Deæ Romæ speciem induerit, & propriæ dotes, & perpetuus Augusti erga eam amor satis declarant. Quemadmodum enim Sacer Senatus & Dea Roma omnia peragere videbantur, Augustus & Livia reipsa efficiebant in utriusque commoda.

ΣΜΥΡΝΑΙΟΙ ΣΕΒΑΣΤΟΙΣ. Smyrnæi Auguſtis. *Capita Auguſti & Liviæ jugata.* ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΚΟΛΛΥΒΑΣΙΟΣ. Dionyſius Collybaſius.

Aliud venerationis teſtimonium Auguſto & Liviæ Smyrnæi præſtiterunt, utriuſque faciem conjunxerunt, concordiam, deſignantes qua vir & uxor jungebantur. Quis ſit Dionyſius Collybaſius in nummo expreſſus ignoro, ſuſpicor tamen eum Smyrnæorum Præfectum fuiſſe. Figura ſtans ſiniſtra exiguum victoriæ ſimulachrum tenens, dextra ſceptrum, ad quid referatur, mihi non liquet, niſi Romam capite quodammodo turrito & aquila pilo præfixa mavis intelligere.

Facies jugatæ Auguſti & Liviæ abſque inſcriptione. ΕΦΕσιων. Epheſiorum. *Cervus.*

Libanius. SUam pariter venerationem teſtantes Epheſii cervum Auguſti & Liviæ numiſmatibus ſuis apposuerunt. Ἐφέσιοι δὲ καὶ τὸ νόμισμα καὶ τὴν ἔλαφον ἀμοιβὴν τῇ Θεῷ τῶν μεγάλων ἀγαθῶν. Epheſii Deæ ex qua magnas utilitates acceperant, quaſi mutuum reddituri nummum & cervum dicaverunt; quod illa victima pro Iphigenia ei data fuiſſe credatur; inde cervi Dianæ mactabantur, quæ à cervorum venatione Elaphiæa dicta eſt; unde apud Athenienſes dies feſtus ἐλαφοβολία nuncupatur. Cur Triſtanus hunc nummum Caligulæ uxorique Cæſoniæ tribuerit non video, cum etiam repetita imago Auguſtum & Liviam quales in aliis nummis cernuntur plane referat.

(Pauſanias. lib. 6.)

HIc nummus priori ferè ſimilis eſt. Ærugo plura eroſit luctu digna: quod ex characterum copia conjicimus: ſuperſunt tamen Smyrnæorum & Ephe-

præpoſteri natalis exiſtimatur. Gentile nomen *propter ignobilitatem loci*, ut loquitur Tacitus, omiſit. Atque hanc cauſam tegendi nominis ſatis apertè docet Seneca pater. *Vipſanii nomen*, inquit, *quaſi argumentum paternæ humilitatis ſuſtulerat & Marcus Agrippa dicebatur.* Itaque admiror quid ſibi velit alter Seneca dum ait, *Utrum majus beneficium dedit M. Agrippæ pater, ne poſt Agrippam quidem notus, an patri dedit Agrippa navali corona inſignis.* Nihil enim patri dediſſe ſatis intelligitur qui ſuam originem quantum potuit occultavit; neque enim in numiſmatis præter unum quod ſciam, aut lapidibus Vipſanii nomen apparet. Aquitanos rebellantes obtemperare coëgit, Pompeii legatos ad Mylas, ipſum Sextum Pompeium ad Naulochum vicit, Antonium apud Actium, Lib. 3. benefic. cap. 32. Apud Illuſtr. Gotifredum Roman.

Parte alia ventis & Diis Agrippa ſecundis
Arduus agmen agens, cui belli inſigne ſuperbum
Tempora navali fulgent roſtrata corona. Virgilius.

Quas ob res fortiter ſtrenuèque geſtas vexillo cæruleo donatus eſt ab Auguſto, cui Neptunum reconciliaverat, ipſeque Neptuni habitu fabrefactus eſt, ut hæc numiſmata docent & Neptunus vocari ſuſtinuit, ut ait Dio his verbis, Ὅθέν περ καὶ Ποσειδῶνα ἑαυτὸν ἐπωνόμαζε. De illa Auguſti adverſus Neptunum indignatione ſic loquitur Suetonius, *quaſi claſſibus tempeſtate perditis exclamaverit, etiam invito Neptuno victoriam ſe adepturum.* Quanta autem Auguſti gratia floruerit, teſtis ſit Dio. Auguſtus XI. Conſul cum Calp. Piſone adeo gravi morbo decubuit ut nulla ſalutis ſpes adeſſet, itaque omnibus ut fato conceſſurus diſpoſitis, Piſoni libellum in quem exercituum & redituum publicorum indicem conſcripſerat, Agrippæ annulum tradidit, τῷ δὲ Ἀγρίππᾳ τὸν δακτύλιον. Unde fortè Mæcenas Auguſtum alloquens τηλικοῦτον αὐτὸν πεποίηκας, ὥστε ἢ γαμβρόν γενέσθαι ἢ φονευθῆναι, hoc eſt, *Tantum*, inquit, *Agrippam jam feciſti ut vel gener tuus fiat, vel occidatur neceſſe ſit.* Τά τε ἄλλα ἄριστος &c. inquit idem Dio, hoc eſt, *Cæterum erat vix optimus, omnium ſuæ ætatis, amicitiaque Auguſti ad ejus reique publicæ ſummam utilitatem uſus.* De M. Agrippa vide gentem VIPSANIAM in noſtris Familiis Romanis. Sueton. in Aug. c. 25. Lib. 55. In Aug. c. 16. Lib. 53. Lib. 54.

AVGVSTVS &c. *Caput Auguſti.* C. L. AVG. F. C. V. T. Caius Lucius Cæſares Auguſti filii, Colonia Victrix Tarraco.

Cæteri nummi eoſdem indicant ſed varia inſcriptione, varioque typo ſignati.

J*Uliam quam ex Scribonia ſuſceperat Auguſtus, omnium virorum uxorem primùm Marcello Octaviæ ſororis ſuæ filio, tantumque pueritia egreſſo, dein ut is obiit M. Agrippæ nuptui dedit, exorata ſorore ut ſibi genero cederet. Nam tum Agrippa alteram Marcellarum habebat, & ex ea liberos*, inquit Suetonius. Igitur ex Julia M. Agrippa liberos tulit, maſculos tres, fæminas duas Juliam & Agrippinam. Duos maſculos Auguſtus rejecto tertio Agrippa, nepotes ſuos præpoſitis Caii & Lucii nominibus adoptavit, inquit Velleius. Quibus in familiam Cæſarum inductis, Auguſtus nec dum poſita puerili prætexta Principes juventutis eos appellari, quod patet ex num- In Auguſto cap. 63.

PErrarum hunc nummum alteri quam chariſſimæ Auguſti conjugi tribuere qua ratione fieri poſſet non video. Vultus convenit, adulationis aut reverentiæ formula ſimilis eſt, quam à Samienſibus Liviæ exhibitam ſuperior nummus declaravit. Theſſalonicenſes autem Macedoniæ populi frequenter occurrunt in nummis antiquis Romanorum, ſed qua ratione ii Liviam coluerint, non video. Certum eſt eam fuiſſe prudentiſſimam, quæ primum Auguſtum demeruerat etiam omnibus artibus: nullas deinde omiſiſſe quibus tum ſe tum filium Tiberium ad Imperium deſtinatum populis & exteris commendaret. Mutuorum & viciſſim acceptorum beneficiorum Theſſalonicenſes arrham quamdam ſeu gratitudinis τεκμήριον hoc nummo dediſſe probabile eſt.

M. Agrippa L. F. Cos. III. *Caput Agrippæ.* S. C. *Neptunus ſtans, tridentem ſiniſtra tenens, dextra delphinum.*

Poſtremi duo per Titum & Domitianum reſtituti ſunt.

M*Arco Agrippæ novitas familiæ non obſtitit quominus ad multiplices conſulatus triumphoſque perveneri*t, inquit Velleius. *Quippe*, ut idem ait alibi, *ille virtutis nobiliſſimæ labore, vigilia, periculo invictus parendique ſed uni ſcientiſſimus, aliis ſane imperandi cupidus, & per omnia extra dilationes poſitus, conſultiſque facta conjungens.* Hanc viri δεινότητα, conſtantiam, gravitatem, fidem, Lib. 7. c. 8. celeritatemque facies ea & adducta ſupercilia clarè loquuntur. *In pedes procedere naſcentem*, inquit Plinius, *contra naturam eſt, quo argumento eos appellavere agrippas, ut ægrè partos: qualiter M. Agrippam ferunt genitum unico propè felicitatis exemplo, in omnibus ad hunc modum genitis. Quamquam is quoque adverſa pedum valetudine, miſera juventa, exercito ævo inter arma morteſque ad noxia ſucceſſu infelici terris ſtirpe omni præterea brevitate ævi quinquageſimo uno raptus anno in tormentis adulteriorum conjugis, ſocerique prægravi ſervitio luiſſe augurium*

præ-

NObilitatem Tiberii exponit Suetonius: Illi genus utrumque ex Claudiorum gente patricia fuit, patre Ti. Claudio Nerone, matre Livia Drusilla Augusta, anno V. C. DCCXI. pubescens Actiaco triumpho currum Augusti comitatus est. Tria bella gessit, Rhæticum, Pannonicum & Germanicum, de quibus & ovationem & triumphum egit. Uxorem duxit primùm Agrippinam M. Agrippa genitam sublato ex ea filio Druso, quamquam benè convenientem, rursumque gravidam dimittere ac Juliam Augusti filiam confestim coactus est ducere, non sine magno angore animi, cum & Agrippinæ consuetudine teneretur, & Juliæ mores improbaret. Post Caii Luciique mortem, Augustus Liviæ precibus expugnatus Tiberium annorum LVI. adoptavit, quem, ut ait Dio, successorem ordinaverat quo magis ipsius gloria floreret, ambitione tractus, inquit Suetonius, ut tali successore desiderabilior ipse quandoque fieret. Eum enim necessitate magis quam judicio adoptaverat quem oderat, ferturque de eo tunc dixisse, Miserum populum Romanum qui sub tam lentis maxillis edit. Imperium adeptus ingenii fuit peculiaris, nam neque præ se ferebat quæ cuperet & sermone ab animi sui sententia diversissimo utebatur, negando quæcunque desideraret, annuendo iis quæ odio haberet. Omnium virtutum capax, omnium vitiorum compos fuit. Obiit Miseni, anno V. C. DCCLXXXIX. ætatis LXXVIII. à morte Christi Salvatoris quarto. Corpore fuit amplo atque robusto, statura quæ justam excederet, latus ab humeris & pectore, colore erat candido, capillo prope occipitium submissiore, facie honesta, in qua tamen crebri & subtiles tumores cum prægrandibus oculis, qui & quod mirum esset noctu etiam & in tenebris viderent. Incedebat cervice rigida & obstipa adducto ferè vultu, plerumque tacitus, nec sine molli quadam digitorum gesticulatione. Quæ omnia ingrata atque arrogantiæ plena & animadvertit Augustus in eo & excusare tentavit sæpè apud Senatum ac populum, professus Naturæ vitia esse non animi.

Suet. in Tib. cap. 6. — Cap. 7. — Lib. 56. — Suet. in Tib. c. 21. — Suet. cap. 86.

TI. CAESAR AVGVSTVS. *Caput Tiberii, coram aquila, pone laurus. In aversa parte characteres incogniti cum capite Apollinis & lyra, in laurea.*

DE Apolline plura dicta sunt in Augusto pag. 34. Sed cur illum Tiberio in numismate conjunxerint, ignoro. Nec enim è characteribus quidquam

nummo argenteo, destinare Consules quamquam specie recusantis flagrantissimè cupivit. Ovidius tamen Caium solum nomine Principis juventutis compellans subindicare videtur non simul ad hanc dignitatem evectos fratres fuisse.

Tale rudimentum tanto sub nomine debes,
Nunc juvenum Princeps, deinde future senum.

Hos Tiberio Neroni privigno longè prælatos, quidquid causetur & garriat Velleius, utroque functos magistratu, cum Augustus alterum Lucium ad Hispanienses exercitus, utrumque unius anni, ut ait Velleius & Suetonius duodeviginti mensium spatio amisit. Prior Lucius Massiliæ excessit; posterior Caius cum circa Artageram in colloquio cui se temerè crediderat graviter sauciatus, deinde ægrum corpus trahens revocatus in Italiam invitus rediret (ut ait Velleius ut Tiberii assentator, sic æmulorum juvenum obtrectator perpetuus) in Lyciæ Annal. lib. 1. urbe, Limyram nominant, morbo obiit, vel ut suspicatur Tacitus *novercæ Liviæ dolo.* Charissima capita Colonia Victrix Tarraco Augusto quem demereri volebat exhibuit. Quamquam Lucii maximè causa fecisse facit ut credam hujus ad Hispanienses exercitus legatio: quemadmodum tot nummulis Græcis, de Caio Græcos potissimum cogitasse probabilis est conjectura.

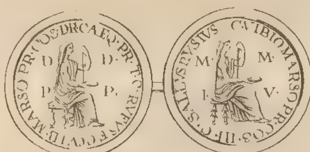
Auctor. inscript. pag. 134. Illorum duæ restant inscriptiones in basibus æqualibus ex Tiburtino Romæ repertæ anno M D LI.

C. CÆSARI AVGVSTI F. PONTIFICI COS. DESIGNATO PRINCIPI IVVENTVTIS.	L. CÆSARI AVGVSTI F. AVGVRI COS. DESIGNATO PRINCIPI IVVENTVTIS.

Nobi-

JUstitiam exhibent hi nummi; quorum primum quidem Tiberius cudi jussit, alterum Titus: virtutes omnes insectatum fuisse astutissimum Impera-
1. torem palam testatur Suetonius, quamvis eas minimè exercuerit. Quod Clementiæ & Moderationi primùm voverat, hoc nummo Justitiæ testatur qui
2. inclementissimus, immoderatissimus & injustissimus fuit toto sui imperii tempore. Raram hanc justitiæ faciem Imperator Titus restituit & vulgavit.

HUnc esse Deæ Vestæ habitum qui in nummo expressus est omnes affirmant Antiquarii, de cæteris tacentes: Quid significent Duplex DD. Decreto Decurionum conjiciunt: sed duplici P. P. M. M. & I. V. nihil tribuunt, sicut inscriptionis parti. Certum est Vibium Marsum Pro-Consule Syriam sortitum obtinuisse anno V. DCCXCV. cum Agrippa Judæorum Rege simultates gessisse & Jerosolymæ munitionem à Rege cœptam impediisse. Provinciæ ultra quadriennium præfuisse declarat Tacitus in actis anni DCCIC. Vibium Marsium scribens Bardani Armeniam tentanti obstitisse: licet Josephus referat Lib. XI.
non diu post Agrippæ Regis mortem successorem à Claudio Imp. ei datum Ann. cap. III.
fuisse. Sed quod hæc omnia post nummum cusum evenerint, illum non attingunt.

1. DE Turiassone pauca dicta sunt in Augusti nummo. Divi Augusti faciem Tiberio conjunctam exhibet primus nummus, quem post ejus mortem & ex corona radiata & ex Tiberii titulis cusum fuisse constat: hunc enim ut bonorum hæredem sic & virtutum æmulum prædicabat. Alter bovem exhi-
2. bet, coloniarum & municipiorum typum vulgarem. De Duumviris coloniæ deducendæ id unum doleo, temporis injurias tot præclara quot licet conjicere facinora, tantosque heroas nobis eripuisse, quorum nomina vix superessent absque numismatum auxilio.

quam licet conjicere, qui nec Romani ſunt nec Græci. Credibilius videtur Punicos eſſe à parte Apollinis, cum tamen ab averſa, Romanè ſcriptum ſit. Ejus eſto exemplar nummus argenteus effigie Regis Mauritaniæ ſignatus cum hac epigraphe REX IVBA, in cujus averſa facie templum litteris incognitis, quas Punicas eſſe arbitror, circundatum eſt.

TI. CÆSAR DIVI AUG. F. AUGUST. IMP. VII. *Caput Tiberii.* CLEMENTIÆ; *Clypeus. Idem* MODERATIONI. *Clypeus in cujus medio effigies Deæ.*

Clementiam Moderationemque impuriſſimi tyranni laudant hæc numiſmata adeo hujus ævi luxuria & fucum populis & adulationem Imperatoribus pepererat. (Lib. 57.) Harum meminit Dio his verbis, τοσαύτην ἐπιείκειαν ἤσκει &c. hoc eſt, *Tanta utebatur clementia ut quùm aliquando Rhodiorum magiſtratus data ad eum epiſtolâ non ſubſcripſiſſent illud conſuetum, quod vota ipſi facerent: celeriter eos excitos, quaſi malè mulctaturus, quum id quod deerat adjeciſſent, indemnes dimiſerit. Quaſi in populari reipublicæ ſi viveret imperio, ita magiſtratus quovis tempore honorabat, etiam Conſulibus aſſurgens; quumque eos convivio acciperet, ingredientes apud januam excipiebat, abeuntes proſequebatur. Ita agebat ut expeditiſſimè & quam minimo labore homines ad ipſum accedere poſſent: ſæpenumero etiam equeſtres ludos de liberti domo ſpectavit: frequenter enim ad ſpectacula veniebat in honorem eorum qui hæc edebant, adeo æqualitati in omnibus rebus ſtudebat* &c. (In Tiberio cap. 53.) Nummum fortaſſis propius attingit locus Suetonii, *Imputavit etiam quod non laqueo ſtrangulatam nurum Agrippinam in Gemonias abjecerit, proque tali Clementia interponi decretum paſſus eſt, quo ſibi gratiæ agerentur, & Capitolino Jovi donum ex auro ſacraretur.* (Lib. 57.) Ad ejus Moderationem fortè refertur illud Dionis, χρόνον γάρ τινα σωφρονέστατα διεγένετο &c. Hoc eſt, *Aliquandiu moderatiſſimè vixit Tiberius*, &c. cujus etiam in ſequentibus plurima refert exempla. *Sed hæc ab eo ita ſunt acta quamdiu in vivis manſit Germanicus; eo autem defuncto plurimùm immutatus eſt; ſive quod eum animum ab initio gerens qualem poſtea oſtendit ita ſe compoſuerit dum Germanicus vita frueretur, quem principatui imminentem ante oculos habebat; ſive quod adverſario ſublato ab egregia natura in vitia curſum deflexerit*: & alibi: (Suet. in Claud. c. 32.) *Parem Moderationem minoribus quoque & perſonis & rebus exhibuit*: Clypeos autem in nummis ſignatos in quorum medio aut CLEMENTIA aut MODERATIO ſculptæ ſunt, veriſimile eſt ad exemplar eſſe factos eorum, quos Tiberius aureos in Capitolio dedicatos ſuſpendit.

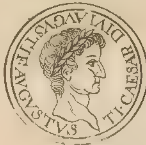

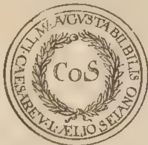

Ti. Cæsar Divi Avg. F. Avgvstvs. *Caput Tiberii.* Mvnicip. Graccvris. *Bos vittatus quasi victima.*

GRaccurris oppidum Hiſpaniæ Tarraconenſis nunc dicitur *Graïal*, vel *Agreda*, ædificatum à Ti. Sempronio Graccho Scipionis Africani genero, poſt victos Celtiberos anno V. C. DLXXI. Ejus incolas privilegiisque Latinorum veterum gaudere ſcribit Plinius. Taurum ut ſolent coloniæ & municipia, exhibet averſus nummus, cujus caput mitra quadam triangulari ſeu infula ornatum *eſt. Infulæ*, inquit Feſtus, *ſunt filamenta lanea, quibus ſacerdotes & hoſtiæ templaque velabantur.*

Sæpè in honore Deûm medio, ſtans hoſtia ad aras
Lanea dum nivea circundatur infula vitta:
Inter cunctantes cecidit moribunda miniſtros.

Inde bos vittatus ab antiquis dicebatur, qui dum ad aras immolandus ducebatur, floribus, coroniſque religionis ergo ornabatur.

Ti. Cæsar Divi Avgvsti F. Avgvstvs. *Caput Tiberii laureatum.* Mv. Avgvsta Bilbilis. Ti. Cæsare V. L. Ælio Seiano Cos. *in laurea.*

DE Municipio Auguſta Bilbili in Hiſpania abundè dictum in Auguſto, pag. 27. Perrari nummi inſcriptioni diutiùs immorandum cenſeo, qui ſuperbum L. Ælium Seianum in conſulatu Tiberii collegam demonſtret, anno ſcilicet V. C. DCC. LXXXIII. Is eſt quem fortuna Romanis irata ad ſummum culmen evexerat graviore lapſu exinde detruſura. Pueritiam ſuam M. Apicio proſtituerat; patre in Ægyptum miſſo ſolus prætorianis militibus Dio lib. 57. præfuit, eoſque in caſtra coëgit, ut ſimul celeriter omnes mandata accipere paſſim. poſſent, omnibuſque deinde terrori eſſent. Hunc Tiberius propter morum ſimilitudinem adſumptum non tam benevolentia, quam ut eſſet cujus miniſterio ac fraudibus liberos Germanici circumveniret, prætoriis honoribus qui nemini antehac ejus conditionis hominum obtigerant, ornavit, Conſiliarioque & Miniſtro in omnibus rebus uſus eſt, ſuum ſuarumque curarum participem identidem vocans, etiam in epiſtolis quas ad S. P. Q. R. ſcriberet.

DE Cæſarea Auguſta ſatis dictum in Auguſto pag. 39. Credibile eſt hanc coloniam etiam Tiberio gratulantem hos nummos cudiſſe, quem Auguſti benefactoris ſui & ſucceſſorem & filium ex ejus teſtamento cognoverat, quod etiam imitatæ ſunt plures aliæ Hiſpaniæ urbes, quod patet ex nummis infra deſcriptis. Boves aratrum ducentes, & bos ſolus coloniarum municipiorumque typi fertilitatem ſoli, pacem incolumitatemque Principis beneficio partam videntur innuere. Signa vero militaria fortitudinem bellicam qua ſe militiamque Romanam adverſus hoſtes tueri prædicabat, indicant.

Ti. Cæsar Avgvstvs Pont. Max. Imp. *Caput Tiberii.* Mvnic. Italic. Perm. Divi Avg. *& in ara*, Providentiæ Avgvsti.

Appianus. Alex. ab Alex. cap. 10. 4. de jure Latii, munic. & coloniarum.

ITalica municipium fuit & urbs Hiſpaniæ Beticæ, Hiſpali vicina, Trajani, Hadriani & Theodoſii ſenioris patria, hodiè dicitur *Sevilla la veia.* Cum Scipio Africanus rebus in Hiſpaniæ compoſitis, de reditu in Italiam cogitaret, omnes Italos vulneribus affectos in una urbe collocavit, quam de ipſorum patria Italicam nominavit. *Italienſibus jus coloniæ non municipii petentibus, Hadrianus bonis eorum conſulens, recuſavit.*

Ti. Cæsar Divi Avgvsti F. Avgvstvs: *Caput Tiberii.* Mvnic. Cascantvm. *Bos.*

CAſcantum oppidum eſt Hiſpaniæ Tarraconenſis ad Iberum fluvium in Navarræ regno, inter Cæſar-Auguſtam & Calagurrim.

Ti.

Ti. Caesar divi aug. F. Augustus. *Caput Tiberii.* Col. Avgvsta Emerita. *Castri figura.*

Hanc coloniam ab Augusto fundatam esse in Lusitania testantur Augusti nummi pag. 28. 29. Cur vero castrum referat is quem iterum in honorem Tiberii fabricavere coloni, opinor Dionem explicasse his verbis, *Finito Hispanico bello, Augustus emeritos milites exautoravit, urbemque eos in Lusitania Augustam Emeritam nomine condere jussit: iis qui militari etiamnum erant ætate, spectacula quædam per Marcellum ac Tiberium quasi ædiles in ipsis castris exhibuit &c.* anno scilicet ab v. c. dccxxviii. Lib. 53.

Ti. Caesar Augustus. *Caput Tiberii laureatum. Quinque coloniarum typi.*

Quinque coloniarum Hispanicarum typos & nomina exponit hæc tabella.

1. Primus quidem nummus bovem circum quem Duumvirorum nomina exhibet. Characteres Coloniam Victricem Juliam Celsam indicant, de qua dictum est in Augusto pag. 25.

2. Alter Mvnicipium Osicerdam exhibet, quod oppidum erat Tarraconensis Hispaniæ, hodie dictum *Ossera.* Ejus meminerunt Plinius, Ptolemæus, & alii.

3. Frequens coloniarum symbolum etiam in tertio nummo cernitur, Bos nempe qui sive aratro trahendo sive colonorum alimoniæ, sive Deorum sacrificiis destinatus, in ejusmodi nummis usurpabatur. m. c. i. Municipium Calagurrim Juliam interpretor, de qua dictum est in Augusto pag. 25.

4. Segobrica legitur in sequenti, circum quam corona è quercu. Hæc urbs Hispaniæ Tarraconensis non obscuræ famæ. Plin. l. 36. c. 22.

5. Quintus nummus Clvniam exhibet, urbem olim præcipuam ac conventum juridicum Hispaniæ Tarraconensis in Arevacis. Celtiberiæ finis erat apud Durium fluvium, nunc dicitur *Corunna del conde.* Hanc coloniam vocat Ptolemæus. In cæteris urbibus Duumviri, hic Quatuorviri quos sic interpretor, Cnæus Pompeius, Marcus Avonius, Titus Antonius, Marcus Ivlius Seranus iiii. Viri. Plin. l. 3. c. 3.

Sejanique etiam vivi ſtatuam æneam in theatro poſuit; inde multæ ejuſdem imagines à multis factæ, patriciis, equitibus, tribubus, ac primariis viris, quas inire nemo poſſit, ejuſque natalis decreto Senatus celebratur. Quum Sejanum ſibi Collegam in quinto conſulatu deſignaſſet, ſtatim ex hoc ipſo homines Sejano perniciem vaticinati ſunt, neque enim Tiberii in conſulatu collega niſi violenta morte obierat; exemplo Quintilii Vari, Cn. Piſonis, Germanici, Druſique aſtu Sejani veneno extincti: nimirum hoc erat Tiberii Imperatoris fatum. Sejanus autem faſtu potentiaque adeo efferebatur, ut,
Ibidem. quo paucis rem expediam, inquit Dio, ſeipſum pro Imperatore, aut Imperatoris tutore, Tiberium pro inſulæ rectore quodam habuerit, quod in inſula cui Capreæ nomen Tiberius agebat. Hinc ſumma erga eum omnium ordinum ſtudia, quibus compeſcendis, ſalutique propriæ ſtudens Tiberius, epiſtolam ad Senatum per Nævium Sertorium Macronem miſit, qui cuſtode nocturnorum vigilum Lacone aſſumpto in palatium aſcendit, Senatus enim in Apollinis templo indictus erat, militibus in locum prætorianorum circum diſpoſitis, ingreſſus litteras Senatui exhibuit, quibus Imperator Sejanum lenta quidem oratione inſectabatur, tandemque duos Senatores Sejani familiares plectendos, illumque in cuſtodia habendum dicebat: neque enim eum palam necari jubebat, non quod hoc nollet, ſed quia verebatur, ne quem id tumultum concitaret. Eadem die prope carcerem in ædem Concordiæ convenit Senatus, morte eum damnavit: itaque capite mulctatus in Gemonias projectus eſt, eumque totum triduum populus ludibrio habitum in Tiberim miſit: liberi ejus ex Senatus conſulto necati ſunt: filia quam pactus erat Claudii filio, conſtuprata prius à carnifice, quaſi impium eſſet virginem in carcere
Sat. 10. perire. De quibus omnibus conſulatur Juvenalis. Nummum adhuc illuſtrat annus quo Chriſtus Salvator mundi crucifixus eſt. Is enim Tiberio quintum & Ælio Sejano Coſſ. paſſus eſt: nempe ab urbe condita DCCLXXXIII.

TI. CAESAR DIVI AVG. F. AVG. *Caput Tiberii.* SAG. L. SEMP. GEMINO L. VAL. SVRA II. VIR. *Navis.*

SAguntus, ut pleræque urbes Hiſpaniæ, ſuam etiam gratiæ conciliandæ teſſeram Tiberio Imperatori obtulit. Urbs olim erat florentiſſima Hiſpaniæ Tarraconenſis, tandem ab Hannibale obſeſſa expugnataque eſt & everſa. Proverbium fecit SAGVNTINA FAMES, extrema nempè quam in obſidione Saguntini paſſi fuerant, qui maluerunt ſe & ſua comburere accenſo rogo, quam Hannibali deditionem facere. Nunc & oppidum regni Valentiæ non obſcurum, ſermone patrio dicitur *Monviedre.*

Silius. l. 2. *Eminet excelſo conſurgens colle Saguntos.*

Navis in averſa parte ea eſt qua coloni ab Inſula Zacintho Saguntum vecti ſunt, qui nomen patriæ ſuæ, novæ manſioni etſi quodammodo corruptum dederunt. Quare ut dicitur Zacinthus non Zacinthum, ſic Saguntus non Saguntum exactius ſcriberetur.

TI.

nummis Hispani Græcos ipsos, à quibus artem assentandi didicerant longo intervallo superasse videntur: ita nimirum arcto spatio omnes & Augusti & Tiberii affinitates germanitatesque contraxerunt: nam & Augusto per Tiberium, & Tiberio per ipsum adoptivum patrem & uxoris nobilissimam affinitatem & Drusum charissimum pignus gratulati fuerant.

TI. CAESAR DIVI AVG. F. AVGVSTVS. *Caput Tiberii laureatum.* V. V. OSCA D. D. *Eques currens lanceam dextra tenens.*

IDem monumentum Tiberio dicavit Urbs Victrix OSCA quam Augusto fecerat, eos ambos suos victores agnoscens: de illa dictum est pag. 28.

INterpretatio characterum C. A. I. qui in nummo leguntur mihi plane est difficilis, ideo tamen sculpi curavi, quo excitetur quispiam aut doctior aut felicior in illis investigandis & explicandis. Si pro I. substitueretur T. quod signo non plurimum differt, ad Ratisbonam Germaniæ urbem celebrem referri posset, ad quam Goltzius revocat nummum hisce insignitum characteribus COLonia AVGusta TIBerii. Vocatur ab incolis *Regensburg*, ad Danubium sita est. An ibi templum aliquod in æternitatem Augusti fuerit ædificatum, nescio; quod tamen videtur nummus innuere. Cæterum videntur Imperatores posteriorum temporum sic loqui, nostra æternitas statuit, jubet &c. Sic in Codice passim.

TI. CAESAR DIVI AVG. F. AVGVSTVS. *Caput Tiberii.* ABDERA. *Templum quinque columnarum.*

HUjus nominis urbem esse in Thracia quam à Clazomeniis Clazomenem dictam esse meminit Solinus, sitam in ora maris Ægei, quæ patria fuit Democriti.

Ti. Cæsar Divi Avg. F. Avgvstvs. *Caput Tiberii.* Sal. Avg. *in ara*, C.I.I.A.M.Ivlivs Settal. L. Ses. Celer. II. Vir.

Lib. 3. c. 3. Coloniam Illicem interpretantur Antiquarii, quam Plinius Immunem vocavit, Augustamque nominavit Augustus. In hujus memoriam aram repræsentarunt, cui Saluti Avgvstæ inscriptum erat, è qua palmæ prodeunt, quas narrat Dio ibi natas esse. Ad flumen *Tader* Illice sita est, unde Illicitanus sinus. In Umbria. Inscriptionem nummi illustrat tabula marmorea quæ adhuc legitur Interamnæ ante summum templum.

Salvti Perpetvæ Avgvstæ
Libertatiqve Pvblicæ Popvli Romani
Genio Mvnicipi
Anno Post Interamnam Conditam dcciiii.
Ad Cn. Domitivm Ahenobarbvm
. . . . Cos.

. . . . . .
Providentiæ Ti. Caesaris Avgvsti
Nati Ad Æternitatem Romani Nominis
Svblato Hoste Perniciosissimo &c.

Quæ omnia in Tiberium congesta sunt ob sumptum de Sejano supplicium.

Ti. Caesar Divi Avgvsti F. Avgvstvs. *Caput Tiberii laureatum.* Divvs Avgvstvs Pater C. V. T. *Caput Augusti radiatum.*

Ti. Caesar Avg. Pont. Max. Trib. Pot. *Caput Tiberii laureatum.* Ivlia Avgvsta Drvsvs Caes. Trib. Pot. C. V. T. *Capita adversa Juliæ & Drusi.*

Dialog. 7. De hac colonia Victrice Taracona, cujus prænomen vel Thyrrenicam vel Togatam cum Ant. Augustino interpretor, jam dictum in Augusto, cum hujus nummum cum facie laureata descripsimus. In his autem nummis

FErtilitatem perpetuò indicant ſpicæ, cujus beneficium Tiberio tribuebant populi adulantes. Quinam ſint illi qui nummum cuderunt, ignoro. Diſſimulare quippe non audeo in hoc nummo Auguſtum forte repræſentatum fuiſſe, magis tamen placet Tiberio quam Auguſto tribuere.

TIB. KAICAP. *in corona è lauro. Palma.*

MInutum hunc nummum hic apponi curavi, quod Tiberium exprimat ſine capite, palmamque in averſa parte referat, quemadmodum in Auguſti nummo, cujus imaginem ſupra expoſuimus pag. 39. Circum litteræ quædam temporis injuria detritæ videntur, quæ fortaſſis civitatem declarabant, quæ nummum percuſſerit. Ægypti vel Syriæ aliquam fuiſſe ſuſpicor.

ΤΙΒΕΡΙΟϹ ΚΑΙΣΑΡ ΣΕΒΑΣΤΟΣ. Tiberius Cæſar Auguſtus. *Caput Tiberii laureatum.* ΕΠΙ ΦΛΑΚΚΟΥ ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. Sub Flacco Antiochenſium. *in laurea.*

QUidni hoc etiam numiſma ab Antiochenſibus ſub Flacco eorum præfecto cuſum ſit in honorem ejuſdem Tiberii, quem ut Auguſtum, ſupremum Pontificem agnoſcunt: eumdem enim typum, coronam nempe ipſi conſecrarunt quam Auguſto, de qua abundè dictum eſt pag. 37. cujus interpretatio huc referri debet.

ΤΙ. ΚΑΙΣΑΡ ΣΕΒΑΣΤΟΣ. Tiberius Cæſar Auguſtus. *Caput Tiberii.* ΕΔΕΣΣΑΙΩΝ ΣΕΒΑΣΤΗ. Auguſta Edeſſanorum. *Caput Juliæ.*

TAntarum virtutum compotem Juliam in Auguſtam aſſumpſerant Edeſſani, qui nihil gratius Imperatori eſſe arbitrabantur, quam ejus matri tot

Abderitanæ pectora plebis habes,

inquit Martialis exprobrans adagium ABDERITICA MENS; Abderitanos enim ſtupori mentis obnoxios ſcribit Cicero. Hanc tamen in nummo ſignatam ſuſpicor eam eſſe quam Αυδήραν vocat Strabo, Αβδήραν Ptolemæus & Pomp. Mela, in Hiſpania Boetica ſitam, quæ nunc *Adra* dicitur: neque enim Græcæ urbi characteres Latini conveniunt.

De nat. Deorum.

SCalptura nummi minus polita, conjecturam ſuppeditat in Hiſpania cuſum eſſe. Sed quid ſibi velit ara ſuper quam protendunt junguntque manus duæ figuræ conſulari habitu, ignoro. IVNCTIO quidem rem quodammodo declarat, fortaſſis enim qui prius in ſtabilienda colonia diſſenſerant, manus menteſque jungebant, aramque intermediam ſuæ fidei teſtem in nummo ſignavere.

COL. ROM. PERM. DIVI AVG. *Caput Auguſti laureatum.* DRVSVS CÆSAR, GERMANICVS CÆSAR. *Capita Druſi & Germanici adverſa.*

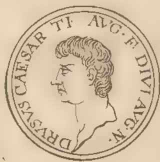
ROmulea oppidum fuit Samnitium inter Equotutium & Hydruntum. Romuliam Stephanus appellat. Eò deductam coloniam PERMISSV DIVI AVGVSTI, nummus ille non ſatis aperte docet. Meminit Plinius Hiſpalenſis coloniæ cognomine Romulenſis, quam fortaſſis nummus hic indicat; ſcalptura enim meo judicio Hiſpana eſt. Hiſpanorum mos Imperatoribus blandiri per uxores, filios, propinquos, quales Tiberio fuerunt Druſus & Germanicus, ille filius, hic ex fratre nepos, de quibus ſuo loco dicetur.

ΠΑΤΗΡ ΠΑΤΡΙΔΟΣ. Pater patriæ. *Caput Tiberii.* ΣΕΒΑΣΤΟΣ. Auguſtus. *Sex ſpicæ.*

Fertili-

nissimum prostat, ejus ætate è porphyro repræsentasset? quis Homerum cujus nummos superius declaravimus, homines ultimæ sortis, si fortunam spectes? Verisimilius esse duco, philosophiæ, poëseωs, litterarumque politiorum cultores, harum autores posteris commendare atque consignare gloriosis hisce testimoniis voluisse.

CUm Agrippina M. Agrippæ filia, Tiberio marito Drusum peperisset, quamvis ei esset gratissima, Augusti impulsu repudiata est, ut Juliæ filiæ nuberet. Drusus quæsturam gessit & post compositos legionum Pannonicarum motus ovans urbem ingressus est; Consul fuit, & tribunitiæ potestatis. Livillam Drusi Germanici sororem duxit, ex qua duos sustulit gemellos. Illius fraude Sejanique adulteri consilio, veneno tollitur, Romæ anno V. C. DCCLXXIV. *Iliensium legatis paulo serius Tiberium consolantibus, quasi oblitterata jam doloris memoria irridens, se quoque respondit vicem eorum dolere, quod egregium civem Hectorem amisissent*, adeò parùm charitate patria illum diligebat. Drusus paternis vitiis imbutus virtutes avitas neglexerat; doctrinam, prudentiam, calliditatem, litteras oderat. Impurissimus homo extremæque sævitiæ Baccho ita indulgebat, ut *nec alio magis Drusus Cæsar regenerasse patrem Tiberium ferretur*.

Dio lib. 57. Suetonius in Tib. cap. 62. Sueton. c. 52. Plinius lib. 14. c. 22.

PIETAS. *Dea velata.* IMP. T. CÆS. DIVI VESP. F. AVG. REST. S. C.

DIfficile prorsus conjicere cur Deam velatam retro Drusi nummum Antiqui signaverint. Quid enim cani cum balneo? aut Druso viro impurissimo cum Pietate? difficilius cur illorum memoriam posteris consignare voluerit optimus Imperator Titus, qui sublato Drusi nomine, suoque imposito, hanc ipsam in hoc monumento restituit. Pietas Dea quidem, & ipsa culta qua & cæteros Deos colebant Antiqui, cujus sacellum ab Attilio dicatum in quo mulier habitasse dicitur, ea quæ uberibus patrem in carcere aluit, ibique imago factum hoc indicans ostendebatur. Vocantur & Sanctitas & Pietas, quæ summa animi integritate peraguntur; quæ omnia nullo modo Druso conveniunt. Rarum aliud numisma PIETATE AVGVSTA insignitum vulgavit liber noster de FAMILIIS ROMANIS. Sed de Druso ne γρῦ quidem.

Festus. Val. Maxim. lib. 5. cap. 4. Livius l. 40. Plinius lib. 7. cap. 36. In Fam. Celia.

H 3 DRV-

honores decernere. Eodem consilio Samii & Thessalonicenses eandem Juliam repræsentavere: illi quidem cum hac inscriptione ΜΗΝΗ ϹΑΜΙΩΝ, Luna Samiensium. Hi vero cum hac ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΩΝ ΣΕΒΑΣΤΗ: de iis dictum est pag. 45, 46. Edessa urbs Mesopotamiæ ad Euphratem, olim Antiochia Osrhœnorum dicebatur.

Strabo, Plinius, Ptolemæus.

NERO ET DRVSVS C. . . . . Q. C. VINC. *Capita adversa Neronis & Drusi.*

Suetonius in Tiberio cap. 54.

Cum ex Germanico tres nepotes, Neronem & Drusum & Caium, ex Druso unum Tiberium haberet Tiberius, destitutus morte liberorum, maximos natu de Germanici filiis Neronem & Drusum P. C. commendavit; diemque utriusque tirocinii, congiario plebi dato, celebravit. Sed ut comperit, ineunte anno, pro eorum quoque salute publice vota suscepta, egit cum senatu, non debere talia præmia tribui, nisi expertis & ætate provectis: atque ex eo patefacta interiore animi sui nota, omnium criminationibus obnoxios reddidit, variaque fraude inductos, ut & concitarentur ad convitia, & concitati perderentur, accusavit per litteras, amarissimè congestis etiam probris, & judicatos hostes fame necavit, Neronem in insula Pontia; Drusum in ima parte palatii. Putant Neronem ad voluntariam mortem coactum, cum ei carnifex, quasi ex Senatus auctoritate missus, laqueos & uncos ostentaret. Druso autem adeo alimenta subducta, ut tomentum è culcita tentaverit mandere: amborum sic reliquiis dispersis, ut vix quandoque colligi possent. Miseros fratres nummus rarissimus exhibet, quem in Hispania cusum esse arbitror.

TI. CÆSAR DIVI AVG. F. AVGVSTVS. *Caput Tiberii. Retro restitutionis notæ ex Senatus-consulto.*

Quos nummos Titus & Domitianus fratres in honorem Tiberii Imperatoris restituerunt, hic habes. Ne temporum injuria effigies intercideret, curavere ut frequenter in nummis occurreret: Solebant enim Imperatores superiorum Principum monumenta aut reparare, aut denuo fabricare, quod ex multorum monetis nobis probare licet. Nec à vero alienum esse opinor, tot statuas signaque quæ supersunt ex ære aut marmore temporibus illorum quos referunt non esse conflata, sed ab iis quos illorum virtus factaque egregia demeruerant. Quis enim Diogenem in modio, qualis apud Regem Christianissimum

Drvsvs Caesar Ti. Avg. F. Divi Avg. N. *Caput Drusi. Nummi ab Imperatoribus Tito & Domitiano restituti.*

CUr Tiberii filium ut ipsum Tiberium in nummis restitutis celebraverint Imperatores Titus & Domitianus, sane non video: huic enim nequidem umbra virtutis illucescebat quæ aut Principibus, aut populis gratam suppeditaret recordationem. Fortassis infelicis Principis sortem pessimis Sejani artibus subversi, miserati Titus & Domitianus ejus monumenta salva esse voluerunt.

Antonia Avgvsta. *Caput Antoniæ minoris.* Ti. Clavdivs Cæsar Avg. P. M. Tr. P. Imp. *Imperator stans habitu Pontificali, dextra simpulum.*

ANtonia M. Antonii Triumviri & Octaviæ, sororis Augusti filia uxor Drusi Germanici fuit. *Fœmina laudibus virilem familiæ suæ claritatem supergressa, amorem mariti egregia fide pensavit, quæ post ejus excessum forma & ætate florens cubiculum socrus pro conjuge habuit, in eodemque thoro alterius adolescentiæ vigor extinctus est, alterius viduitatis experientia consenuit.* Abstemia fuit. Antoniam Drusi nunquam spuisse percelebre est, inquit Solinus. A Caligula nepote Avgvsta & Sacerdos Divi Avgvsti, quod testatur nummus argenteus, facta est. Vestalium deinde honoribus ornata, ac tandem iis omnibus quos Livia Augusta susceperat uno Senatus-Consulto est cumulata. Veneno tandem extincta est, quod optima mulier compescendæ juvenis libidini acriùs insisteret. Claudius tandem Imperator factus in illius memoriam, patrisque Drusi ludos equestres instituit, Templumque condidit, *in quo Herculem appendit Apellis opus.*

Val. Max. Lib. 4. c. 3. Cap. IV. — Dio, lib. 59. — Dio, lib. 60. — Plinius.

Antoniæ Avgvstæ
Drvsi
Sacerdoti Divi Avgvsti
Matri Ti. Clavdii Cæsaris Avg. P. P.

Inscriptiones Gruter. p. 226.

Hanc summopere extollit Josephus. Antiq. Jud. lib. 18. c. 8.

DRVSVS CÆSAR. *Caput Drusi. Templum Veneris Paphiæ cum area.*

Lib. 2. c. 96. C*Elebre fanum habet Veneris Paphos, in cujus quamdam aream non impluit,* inquit Plinius. Utrumque cernitur in numismate; area quidem hoc miraculo clara conspicua est, *cui sanguinem offundere vetitum, precibus & igne* 2. Hist. 2. & 3. *puro altaria adolent, nec ullis imbribus quamquam in aperto madescunt,* inquit Tacitus, *nec fuerit longum initia religionis, templi situm, formam Deæ, neque enim alibi sic habetur paucis differere. Simulachrum Deæ non effigie humana, continuus orbis latiore initio, tenuem in ambitum metæ modo exurgens, & ratio in obscuro*; quæ omnia nummi nostri explicationi mirè conveniunt. Paphos autem urbs est in insula Cypro Veneri sacra, quod ad eam Venus primum Pausanias Lib. 1. appulerit. *Ab Assyriis Paphii in Cypro Venerem cœlestem coluerunt, cum Phœnicibus qui in Palæstina Ascalonem urbem incolunt.*

Justinus Lib. 18. *Mos erat Cypriis virgines ante nuptias statutis diebus dotalem pecuniam quæsituras, in quæstum ad littus maris mittere, pro reliqua pudicitia libamenta Veneri soluturas,*

Virgilius Æneid. 6.
Ipsa Paphum sublimis abit, sedesque revisit
Læta suas, ubi Templum illi centumque Sabæo
Thure calent aræ, sertisque recentibus halant.

Cur Paphos suum Templum in Drusi nummo signaverit non satis scio, nisi quod ipsa Tiberio propter tot Asiæ civitates restitutas gratulabunda quantum potuerat effigiem filii patri offerebat, quod & Venerem celebrabat, & dilectissimam uxorem Agrippinam, ex qua Drusum susceperat.

ΔΡΟΥΣΟΣ ΚΑΙΣΑΡ. Drusus Cæsar. *Caput Drusi.* ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΣ ΚΑΙΣΑΡ. Germanicus Cæsar. *Caput Germanici.*

QUænam Græciæ civitas Cæsarum effigies imperante Tiberio signaverit, ignoro: rem sane mirandam & Græcis solitam, hac arte blandiri voluisse Principi & per filium, quem natura Cæsarem indicabat, & per fratris filium quem Augusti jussu Tiberius adoptaverat.

DRVSVS

Varo devicto reportaverant Germani, hæc recepta tradit Imperator Senatui Populoque Romano, post captos Duces barbaros Segimundum Segestique filium & sororem, uxoremque Ariminii qui Varum vicerat, anno V. C. DCCLXIX. Cum aquilas ante pugnam in sylvas Germanorum volantes vidisset, milites jussit ut sequerentur Romanas aves, propria legionum numina. Bructeros sua urentes expedita cum manu L. Stertinius, missu Germanici fudit, interque cædem & prædam reperit undevicesimæ legionis AQUILAM cum Varo amissam, inquit Tacitus: Ipse (Germanicus) majoribus copiis Marsos irrumpit, propinquo loco defossam Varianæ legionis AQUILAM, modico præsidio servari cognoscit. Missa extemplo manus, quæ hostem à fronte eliceret, alii qui terga circumgressi recluderent humum: utrisque adfuit fortuna. In quorum memoriam & currum suum triumphalem & aquilam in utraque parte signavit.

Tacit. lib. 2. Annal. c. 4. Strabo, lib. 7. Lib. 1. Lib. 2.

GERMANICVS CAESAR C. CAESARIS PATER. *Caput Germanici.* C. C. A. SCIPIONE ET MONTANO II. VIR.

HOs characteres C. C. A. interpretati sunt Coloniam Carthaginem Antiquam: potiori jure Coloniam Cæsaream Augustam designari arbitror, quæ est in Hispania Sedetaniæ regionis, de qua vide Augusti nummum pag. 25. Hujus cultum erga Germanici uxorem Agrippinam pariter exhibet alter nummus, similemque venerationem erga Caligulam filium exhibent alii qui vel solis characteribus vel jugo boum à colono acto coloniæ auctionem aut beneficium aliud acceptum indicant. Conjecturam firmat

hic nummus in quo MVNIcipium ITALIca legitur, cum Germanici effigie, cujus egregia facta ad Romani Imperii seu orbis limites venerationem merebantur, quam suis monetis palam facere populi conabantur: an M. D. inter signa militaria Mandato Decurionum significet? frequentes sunt inscriptiones EX DD. quas ex Decreto Decurionum interpretantur. De Italica dictum est pag. 27.

GERMANICVS CAESAR TI. AVG. F. DIVI AVG. N. *Caput Germanici.* TI. CLAVDIVS CAESAR AVG. GERM. P. M. TR. P. IMP. P. P. S. C.

GErmanicus Drusi & Antoniæ filius fuit, & corporis forma & animi bonis institutioneque juxta ac robore, clementia ac modestia præstantissimus. Imperium pessimo generis humani fato à militibus & populis oblatum sæpius est aspernatus, tanta ejus erat erga Tiberium pietas, à quo jussu Augusti fuerat adoptatus. *Juveni*, inquit Tacitus, *civile ingenium, mira comitas, & diversa à Tiberii sermone, vultu, adrogantibus obscuris. Omnes*, inquit Suetonius, *Germanico corporis animique virtutes & quantas nemini cuiquam contigisse satis constat. Formam & fortitudinem egregiam, ingenium, in utroque eloquentiæ doctrinæque genere præcellens* &c. *Quo defunctus est die, lapidata sunt templa, subversæ Deûm aræ, Lares à quibusdam familiares in publicum abjecti, partus conjugum expositi* &c. *Romæ equidem cum ad primam famam valetudinis attonita & mœsta civitas sequentes nuntios opperiretur, & repente jam vesperi incertis autoribus convaluisse tandem percrebuisset, passim cum luminibus & victimis in Capitolium concursum est, ac pæne revulsæ templi fores, ne quid gestientes vota reddere moraretur. Expergefactus è somno Tiberius est gratulantium vocibus atque undique concinentium*, SALVA ROMA, SALVA PATRIA, SALVUS EST GERMANICUS, &c. Ejus imago in clypeo post excessum à Tiberio inter Oratores exquisitos fuit appensa. Obiit Antiochiæ veneno per Pisonem oblato, ætatis XXXIV. Nummus à Claudio Imperatore Germanici fratre restitutus est.

Dio lib. 55. Annal. lib. 1. In Calig. c. 3. 4. 5. 6. Tacitus lib. 2.

GERMANICVS CÆSAR. *Imperator in curru triumphali.* SIGNIS RECEPTIS, DEVICTIS GERMANIS. *Imperator stans in habitu militari, sinistrâ aquilam.*

Sueton. in Calig. cap. 1.

G*Ermanicus à Tiberio patruo adoptatus quæsturam quinquennio antequam per leges liceret, & post eam consulatum statim gessit, missusque ad exercitum in Germaniam, excessu Augusti nuntiato, legiones universas Imperatorem Tiberium pertinacissimè recusantes, & sibi summam Reipublicæ deferentes, incertum constantia an pietate majore compescuit, atque hoste mox devicto triumphavit.* Qualem hunc Suetonius describit, exponit nummus. Aversus Germanicum demonstrat paludatum Aquilam tenentem, quam satis explicat inscriptio. Quæ signa de Varo

ΣΕΒΑΣΤΟΣ Auguſtus. *Vir paludatus aquilam tenens ...... Europa à Jove ſub bovis ſpecie rapta.*

EOſdem Cretenſes hunc nummum cudiſſe facit ut credam Europa hæc à bove rapta in averſo nummo ſignata : ſed cum nullius Imperatoris nomen legatur, ſed tantum honorificus ille titulus ΣΕΒΑΣΤΟΣ circum militem paludatum aquilam legionariam ſiniſtra tenentem, manum quaſi pacificam extendentem, libuit eidem Germanico tribuere, quem ſupra eodem Typo inſignitum explicavimus pag. 64. Germanico fortaſſis ſunt gratulati quamvis Auguſti nomen nunquam aſſumpſerit, vel potius Caligulæ, Germanici patris triumphum in filium tranſmittentes.

JUlienſes Laodicenſibus juncti frequenter nummos ſuos Imperatoribus Romanis dicavere : fieri ſolebat aut ob aliquod acceptum beneficium aut in alicujus ſpem. Neutrum legiſſe me memini quod illorum cum Germanico neceſſitudinem faciat.

GERMANICVS CÆSAR TI. AVG. F. DIVI AVG. N. *Caput Germanici.* IMP. D. CÆS. DIVI VESP. F. AVG. REST. S. C.

OPtimi Principis per nequiſſimum Imperatorem reſtitutionem hic habes. Cujus conjunctionis cauſam recenſet Suetonius : honores enim dignitateſque Germanici filio Caligulæ fratrique Claudio debebat pater Veſpaſianus. In Claudio c. 45. In Veſpaſ. c. 4. & 9.

Germanicus Caesar. *Caput Garmanici.* C. Heio Pollione iii. L. Mvssidio Prisco ii. vir. *in corona.*

Quænam ſit illa colonia cujus Duum-viri in nummo leguntur, non facile eſt conjicere : certum eſt Germanicum ab illis celebrari, cujus opem fortaſſis apud Imperatorem implorabant vel cujus mores & ingenium mirabantur. Quæ enim alia poteſt eſſe cauſa cur eum qui non erat Imperator, honore tam inuſitato proſequuti ſint ?

ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΝ ΚΑΙΣΑΡΑ. ΓΟΡΤΥΝΙΩΝ. Germanicum Cæſarem. Gortynienſium. *Caput Germanici laureatum.* ΓΑΙΟΝ ΚΑΙΣΑΡΑ ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΝ ΣΕΒΑΣΤΟΝ, Caium Cæſarem Germanicum Auguſtum. *Caput Caligulæ laureatum.*

Strabo, Ptolemæus. Germanicum celebrat hic nummulus quem Gortynienſes Caligulæ conſecrant. Gortyna urbs Cretæ mediterranea quondam clara & epiſcopalis, nunc exiguus pagus, de quo paſſim. Γόρlις vel Γόρτυς eſt etiam Arcadiæ oppidum & Γορτυνία Macedoniæ : ad has tamen nummum non pertinere arbitror, quod iidem Gortynienſes, Cretenſes nummum ſuum argenteum Tiberio tribuerunt cum civitatis ſuæ jure, eumdem Γορτύνιον appellantes : quo forte honoris genere Caium ejuſque parentem Germanicum eodem nomine nuncupant. Eripit enim ultimam ſyllabam detritio nummi, nec ſatis apparet num Γορτυνίων
Plin. hiſt.n. lib. 22. c. 1. ſint characteres vel Γορτύνιον. Cæterum *juxta* Γορτυνίαν *in inſula Creta, platanus quædam ſemper virens fuit, Jovis & Europæ thalamo famoſa. Gortynam amnis Lethæus præterfluit, quo Europam tauri dorſo Gortyni ferunt vectitatam.* Unde *Gortyni Atymnum colunt Europæ fratrem,* inquit Solinus. Cap. XI.

ΣΕ-

Filios majores natu Germanici & Agrippinæ exhibet hic nummus. De iis ſupra dictum eſt pag. 47. 48. Iis Cæſaribus nominatis & ad imperium natis præmaturam mortem Tiberius nefariè procuravit.

Cajus Germanici ex Agrippina filius Antii natus eſt, anno V. C. DCCLXIV. *Caligulæ cognomen caſtrenſi joco traxit quia manipulari habitu inter milites educabatur. Statura fuit eminenti, pallido colore, corpore enormi, gracilitate maxima cervicis & crurum, & oculis & temporibus concavis, fronte lata & torva, capillo raro, ac circa verticem nullo, hirſutus cætera. Vultum vero natura horridum ac tetrum etiam ex induſtria efferabat, componens ad ſpeculum in omnem terrorem ac formidinem. Imperium ingreſſus theſauros maximos breviſſimo tempore exhauſit. Seſe adorari voluit. Statuam ſuam miſit collocandam in templum Hieroſolymæ. Adulteriis fuit inquinatiſſimus; tres ſuas ſorores ſtupravit; ex una etiam natam filiam agnovit. Libidines Tiberii & parricidia non modo imitatus, ſed etiam exceſſit. Oderint, inquit, dum metuant: conatus eſt abolere Homerum, Virgilium, Livium, libroſque Juriſconſultorum: tyrannide tandem omnibus exoſa, à Caſſio Chærea trucidatur, triginta vulneribus confoſſus, ætatis* XXVIII. Senatus numiſmata ejus imaginem referentia conflari juſſit, unde non cur tam pauca, ſed cur tam multa ſuperſint mirandum eſt.

Sueton. in Calig. c. 8.
Cap. 50.
Eutropius.

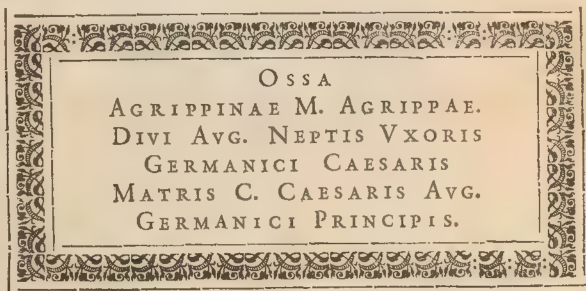

C. Caesar Avg. Germanici Imp. P. M. Tr. P. Cos. *Caput Caligulæ.* Sal. Avg. C. Cn. At. El. Flac. Cn. Pom. Flac. ii. Vir. Q. V. *Caput Salutis.*

ΑΓΡΙΠΠΙΝΑ ΜΙΛΗΣΙΩΝ. Agrippina Mileſiorum. *Caput Agrippinæ.* ΓΑΙΟΣ ΚΑΙϹΑΡ ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΣ ΣΕΒΑΣΤΟΣ. *Caput Caii.* Caius Cæſar Germanicus Auguſtus.

AGrippina M. Agrippæ filia & Juliæ Auguſti filiæ, Auguſti neptis Tiberii nurus, Germanici uxor, Mater Caii. Hanc Germanicus vitæ finem imminere ſentiens per ſui memoriam perque communes liberos obteſtatus ferociam exueret, neve æmulatione potentiæ validiores irritaret. Epitaphium ejus cernitur in urna quadrata ex marmore ſupernè excavata, quæ etiamnum hodie Romæ viſitur.

Gruter. inſcript. p. 3. 237.

OSSA
AGRIPPINAE M. AGRIPPAE.
DIVI AVG. NEPTIS VXORIS
GERMANICI CAESARIS
MATRIS C. CAESARIS AVG.
GERMANICI PRINCIPIS.

Beneficiorum à Mileto per Caligulam acceptorum teſtificationem probat nummulus, qui matris ejus Agrippinæ facie illuſtris illam veluti ſuam Deam celebrat, ut plures alii populi Germanicum patrem cæteroſque Caligulæ majores interpellavere. Illuſtrat priorem alter nummus in quo Agrippina cernitur ſub habitu Palladis circum quam, niſi me in detrito nummo fallant oculi, adhuc ΜΙΛΗϹΙΩΝ legitur : cæterùm ΑΓΡΙΠΠΙΝΑΝ ϹΕΒΑϹΤΗΝ legitur quaſi invocarent illam populi. Sic ſæpè IVNONEM, IVNONEM MARTIALEM, MARTEM PROPVGNATOREM, HERCVLEM, DIVVM SENATVM, DEAM ROMAM, pluresque alios in accuſativo nummi antiqui exhibent. Non auſim autem affirmare hanc Agrippinam matrem fuiſſe Caligulæ : infra nummos apponi curavi, ad matrem Neronis ſpectantes non plurimùm differentes. Quiſque pro placito judicet.

Filios

Tribuno ac ſeorſim equeſter ordo, ſeorſim patricii pueri Trojæ decurſione circum tumulum ejus obequitarunt. Decreta ei omnia quæ Liviæ, ac inſuper ut immortalis haberetur, aurea in curia effigies ejus ut poneretur, ut in foro imago Veneris, ſtaturæ ejus æqualis collocaretur, eamque ſtatuis ſacris, non modo viri, ſed mulieres etiam venerarentur, ut mulieres eam jurarent, quoties aliquid Sacramento confirmarent &c. Itaque tunc Panthea vocata eſt & divinis honoribus per omnes urbes culta. Julia autem quæ & Livia & Livilla dicebatur M. Vinitio à Tiberio uxor data eſt. Hanc Caligula nec cupiditate tanta nec dignatione ut ſororem Druſillam dilexit, tamen cum ea ſtupri conſuetudinem fecit, poſtea in Pontiam inſulam in exilium deportata à Claudio Imperatore una cum ſorore Agrippina reducta eſt: bona iis reſtituta fuerunt. Meſſalina tandem Claudii uxor indignè ferens non honorari ſe ab illa, non adulari, formæque ejus æmula, ac quod ſæpius ſola cum Claudio ageret, extorrem egit, peractis cum aliis tum adulterii criminibus, ob quæ Seneca etiam in exilium pulſus eſt, neque multo poſt Juliam necavit. Has tres ſorores nummus plumbeus repræſentat, primam quidem habitu Deæ Conſtantiæ, alteram Concordiæ, tertiam Fortunæ. Occurrit idem ex auro & ex ære magno. Dio, lib. 60.

C. CAESAR AVG. GERMANICVS *Caput Caligulæ.* GERM. CAESAR, PVLCHRO III. VARIO II. VIR. *Caput Germanici.*

C. CAESAR AVG. GERMANICVS. *Caput Caligulæ.* GERM. CAESAR DOSSENO PVLCHRO II. VIR. *Caput Germanici.*

Caligulæ gratulantes Duumviri Doſſenus & Pulcher in primo nummo & Pulcher & Varius in altero, Germanici ejus patris faciem expreſſerunt, cujus memoriam populus Romanus & univerſus orbis venerabatur. Ejus indolem fortaſſis Imperatori optantes quam optimam noverant. Hiſpanum nummum Triſtanus ſuſpicatur, de quo, quod egregiè cælatus ſit, dubito.

C. CAESAR AVG. GERMANICVS IMP. *Caput Caligulæ.* C. C. A. LICINIANO ET GERMANO II. VIR.

Idem. Jugum boum actum à colono.

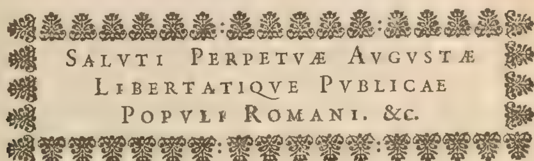
EAndem Cæſaream Auguſtam hi nummi exhibent quam Germanici & Agrippinæ nummi celebrant. De ea ſupra dictum eſt in Auguſto pag. 25. quæ

HUnc nummum cusum esse in honorem salutemque Caii indicat Deæ Salutis facies, sed ubi, non constat, nisi Hispaniam subindicent, rustica isthæc fabrica, Duumvirorumque nomina. Illum fortassis exponit Suetonius his verbis, *Jus arbitriumque omnium rerum illi permissum est, tanta publicæ lætitia ut tribus proximis mensibus ac ne totis quidem supra centum sexaginta millia victimarum cæsa tradantur. Cum deinde paucos post dies in proximas Campaniæ insulas trajecisset, vota pro reditu suscepta sunt: ne minimam quidem occasionem quoquam omittente in testificanda sollicitudine & cura de incolumitate ejus. Ut vero in adversam valetudinem incidit, pernoctantibus cunctis circa palatium, non defuerunt qui depugnaturos se armis pro salute ægri, quique capita sua titulo proposito voverent.* Dio narrat P. Afranium Potitum plebeium hominem stulta adulatione inductum non modo volentem, sed jurejurando etiam sese obstrinxisse vita cessurum si Caius revaluisset: Ataniusque Secundus eques, qui promiserat se depugnaturum gladiatoriis ludis, salute Caio reddita: uterque spe pecuniæ à Caio accipiendæ, vitam suam pro ejus anima se daturum pollicitus, coacti sunt promissum persolvere, ne perjurii se alligarent. Quidni populus quidam cautior numisma cuderit, Saluti ejus etiam quam detestabatur, gratulans? à Græcis & Hispanis summis adulatoribus nihil prætermittebatur quod Principis gratiam quodammodo posset demereri. Frequentissima jurisjurandi formula apud Romanos fuit *per genium Cæsaris* aut *salutem.* Plurimæ supersunt inscriptiones, Genio Cæsaris dicatæ, plurimæ etiam Saluti: ex quibus hanc selegimus

In Caio c. 14.

Lib. 59.

Gruter. inscript.

SALVTI PERPETVÆ AVGVSTÆ
LIBERTATIQVE PVBLICAE
POPVLI ROMANI. &c.

C. CAESAR AVG. GERMANICVS P. M. TR. POT. *Caput Caligulæ.* AGRIPPINA, DRVSILLA, IVLIA. *Tres figuræ stantes.*

AGrippina, Drusilla, Julia filiæ Germanici ex Agrippina, fuere sorores C. Caligulæ quas omnes tres constupravit & pleno convivio singulas infra se vicissim collocabat.* Agrippina quidem Cn. Domitii uxor fuit cui peperit Neronem Imp. postea Claudii Imperatoris. *Drusillam frater ejus Caligula vitiasse virginem prætextatus adhuc creditur, atque etiam in concubitu ejus quondam deprehensus ab avia Antonia apud quam simul educabantur, mox Lucio Cassio Longino consulari collocatam abduxit & in modum justæ uxoris propalam habuit. Æger eam hæredem quoque bonorum atque imperii instituit. Eadem defuncta justitium indixit, in quo risisse, lavasse, cœnasse cum parentibus aut conjuge liberisve capitale fuit, nec unquam postea nisi per numen Drusillæ dejeravit.* Illa mortua Prætoriani milites cum suo Tribuno

Sueton. in Calig. c. 24.

Tacitus annal. lib. 6. cap. 4.

Dio, lib. 56.

Pegaſum Corinthi ſymbolum eſſe nemo non novit. Detritus nummus Duum-Virorum nomina non ſuppeditat. Similem typum exhibet Augusti nummus pag. 31. & noſtræ FAMILIÆ ROMANÆ in gente BELLIA.

ΑΥΤ. ΚΑΙΣΑΡ ΓΑΙΟΣ ΓΕΡΜΑΝΙΚΟϹ ϹΕΒΑϹΤΟϹ. Caput Caii.
ΔΙΔΥΜΕΥΣ ΜΙΛΗΣΙΩΝ. Didymeus Mileſiorum. *Apollo citharœdus.*

Miletus urbs eſt Ioniæ princeps quam primum Cretenſes juxta mare condiderunt : à Sarpedone in locum ubi recentior urbs fuit, coloni à veteri Mileto deducti, quam deinde Neleus inſtauravit. Ibi celebre fuit Apollinis Didymæi templum, qui ideo Mileſius dictus eſt, (Pomp. Mela lib. 1. c. 17.) (Strabo l. 14.)

Βάκχιε ϗ Διδυμεῦ ἑκάεργε λοξία ἁγνέ. (Herod. l. 1.)

Didymus dictus eſt Apollo quaſi Geminus, quia ſol lunam etiam illuminat : vel qui uno partu cum Diana editus eſt, hos enim Διδύμες Græci nuncupant, ut alii Jovem & Apollinem. Hæc omnia probat nummulus in quo ſtat Apollo lyram tenens. In ejus honorem Caligula *Mileti Didymæum peragere deſtinaverat*, inquit Suetonius, templum nempe vetuſtate collapſum. Interpres quidam eo loci Cybeles ſeu Didymææ matris templum intelligit ; ſi nummum hunc noviſſet, non aliud quam Apollinis fuiſſet interpretatus : meminit quidem Pauſanias μητρὸς Δινδυμήνης matris Dindymenæ, ſed ad aliud refertur : imò ipſe teſtatur Apollini templum eſſe in Didymis, ſive Mileti. Strabo ſcribit oraculum clarum fuiſſe Mileſium Didymæi Apollinis. *Seleucum quidem juſtitia & pietate Reges omnes antecelluiſſe facile adducor*, inquit Pauſanias, *quippe qui Apollinis coloſſum Mileſiis à Xerxe ademptum & Ecbatana aſportatum in Branchidas reportandum curavit*, quod idem ſcribit Plinius & Demonactem aras Apollini Didymæo ſtatuiſſe. Didymæum Mileſiis & Thebanis Iſmenium Apollinem fecit Canachus Sicyonius. Ejuſdem Apollinis Mileſii meminit Apuleius, cum Pſyches parentem *Dei Mileſii vetuſtiſſimum percontari oraculum fabulatur, de futuris ejus nuptiis ſollicitum : Apollinemque quamvis Græcum & Ionicum propter Mileſiæ conditorem latina ſorte reſpondiſſe.* Idem etiam celebrat Papinius his verbis, (Orpheus, in hymno.) (In Caio c. 21.) (Sabellicus.) (Lib. 8. in Arcadic.) (Lib. 7. in Archaic.) (Lib. 1. & 2. c. 35. & l. 8.) (Lib. 5. c. 29) (Lib. 6. c. 16.) (Lib. 4. metamorph.) (Lib. 8. Thebaïd.)

Nec Clarias hac luce fores, Didymæaque quiſquam
Limina, nec Lyciam ſupplex conſultor adibit.

At reliquæ ſortes, inquit Lucianus, *quæ in Didymis Claro Delphiſque redduntur* (In Pſeudomante.)

quæ cur hanc familiam peculiari amoris testificatione sit prosequuta, ignoro. A re nostra alienum fecisse non arbitrabor, si eorundem DuumVirorum nomina exponam in hoc nummo quem penes me habeo; ab eadem Colonia cuso, & iisdem temporibus.

C. Caesar Avg. Germanicvs Imp. *Caput Caligulæ.* MV. Avg. Bilbil. C. Corn. Refec. M. Helv. Front. II. Vir. *in laurea.*

MUnicipium Augusta Bilbilis, in Augusto fuit explicatum pag. 27. Quid indicet querna corona circa quam Duumvirorum nomina, præter cives servatos, non satis liquet; eamdem enim municipium illud Augusto aliisque Imperatoribus obtulit. Ea fortassis est quam suo capiti imposuit Caligula cum pontem prætergressus est qui Puteolos ac Baulos conjungit. *Is enim thoracem qui Alexandri fuerat & supra eum chlamydem sericam purpurei coloris, multo auro, multis gemmis Indicis ornatam induit, gladioque se accinxit, & clypeum sumpsit, querna corona capiti imposita,* καὶ δρυΐ ἐστεφανώσατο.

Dio Lib. 59.

EAmdem quernam coronam Caligulæ defert Segobriga, quam Tiberio jampridem obtulerat de qua dictum est, pag. 55. Id erat Hispaniæ ferè totius fatum, ut Imperatoribus etiam nequissimis serviret, adulationisque suæ tesseram posteris consignaret. Forsan ne suum assentandi morem etiam in pessimo Imperatore omitteret aliàs imperiosa natio.

Pegasum

riam quoque invadere inſtituerat, obviam ei repente ad Euphratem factus exterruerat, ita ut in colloquium veniret, ac ſacrificare eum Auguſti & Caii ſtatuis coëgerat, καὶ θῦσαι ταῖς τοῦ Αὐγούστου τοῦ τε Γαΐου εἰκόσιν ἠνάγκασε. De Diva Roma, ſacroque Senatu jam in prolegomenis dictum eſt. Pallas intermedia utriuſque victorias fortitudinemque indicat, cui adulantes Ilienſes Auguſto & Caio ſervire demonſtrant. Ilienſibus quaſi Romanæ gentis autoribus tributa in perpetuum paulo poſt remiſit Claudius, recitata vetere epiſtola Græca Senatus populique Romani Seleuco Regi amicitiam & ſocietatem ita demum pollicentis ſi conſanguineos ſuos Ilienſes ab omni onere immunes præſtitiſſet. Sueton. in Claudio. c. 25.

Claudius Germanici frater Lugduni natus anno V. C. DCCXLIII. patre Druſo, matre Antonia. Annum agens quinquageſimum regnare cœpit, à Prætorianis militibus è latebris extractus; primus imperium mercatus eſt; promittens ſingulis militibus quatuor dena ſeſtertia. Hic fuit deſpectiſſimus infans, hebes & ſtolidus adoleſcens, tandem in ſtudiis eloquentiæ eo proceſſit, ut hiſtorias ſcripſerit; qua in re magiſtrum habuit Livium. Sed fatuitas ejus multipliciter exagitata eſt, cum præcipuè regeretur à libertis, quorum ingentia furta & ſycophanticam populus deteſtabatur. Agrippinam, Germanici fratris ſui filiam, duxit uxorem per inceſtum. Riſus ei fuit indecens, ſpumantibus labris, humentibus naribus, caput in quantulocunque actu vel maximè tremulum, quod Agrippina tandem in cœlum conſcendere juſſit, porrecto ei boleto veneno infecto, conſcio Nerone qui ſucceſſit. Imperavit annos XIII. De eo extat hæc inſcriptio Ravennæ. Gruter. inſcript. p. 136.

TI. CLAVDIVS DRVSI F. CAES. AVG.
GERM. PONT. MAX. TRIB. POT. II.
COS. DESIG. III. IMP. III. PP. DEDIT
OB MEMORIAM PATRIS SVI &c.

Legionum ſigna hic exhibentur, aquilæ nimirum alis expanſis cippis ſuis impoſitæ. Characteres inter utrumque ſignati per Dionem explicatos arbitror his verbis. Κλαύδιος δὲ καὶ τλ. hoc eſt, At Claudius qui ea tenus in tanto

utrum ab authore proficiſcuntur Apolline, an vana ſunt quæ illic redduntur oracula?
In frag. Inſtitut. lib. 9. Ejus meminit Juriſconſultorum Princeps his verbis, *Deos publica autoritate receptos hæredes bonorum inſtitui poſſe, ſicuti Jovem Tarpeium, Apollinem Didymæum &c.*

COorum typus ſolemnis ſerpens hic exhibetur, quorum cum Caligula ne quidem minimam conjunctionem ſuſpicor: nummi tamen raritas id fecit ut illum prætermittere mihi non licuerit. Cos inſula ex Cycladibus ſupra Cretam poſita eſt Divini noſtri Hippocratis patria. Memoratur quidem Claudium Cois tributa remiſiſſe propter Xenophontem familiarem Medicum. In ejus honorem fortaſſis Æſculapii typus expreſſus eſt.

ΓΑΙΟC ΚΑΙCΑΡ ΘΕΟC ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ CEBACTOI. *Duo capita adverſa cippis impoſita Auguſti & Caii.* ΘΕΑ ΡΩΜΗ. ΙΕΡΑ CΥΝΚΛΗΤΟC. ΙΛΙ. Dea Roma, Sacer Senatus, Ilienſium. *Capita adverſa Romæ & Senatus Pallade intermedia.*

MIrum profecto quot quantaque contineat iſte nummulus. Capita Au-
Dio, lib. 51. guſti & Caligulæ ſe invicem reſpicientia cippis Deorum more ſunt impoſita: utrique vivo videntique aras, templa, ſtatuas dicaverunt & populus
Dio lib. 59. Romanus & gentes exteræ. De Auguſto quidem ſupra dictum eſt. *Caligula autem quum initio prohibuiſſet ne qua ſui effigies fieret, deinde ad ſtatuas ſibi ponen-*
Ibid. *das ita delapſus eſt, ut paſſus ſit decretum de ſacrificando fortunæ ipſius in columna incidi, juſſeritque templa ſibi extrui, & rem ſacram tanquam Deo fieri,* ϗ ναὺς ἑαυτῷ ϗ θυσίας ὡς ϗ Θεῷ γίγνεσθαι ἐκέλευσε. Deinde Caius habitu triumphali templum Auguſti dedicavit, nobiliſſimis pueris ætate florentibus cum virginibus ejuſdem ordinis hymnum canentibus, epulumque Senatoribus & earum uxoribus ac populo datum, variaque ſpectacula edita &c. Se etiam Auguſto & ipſo Jove fortiorem & ſanctiorem arbitrabatur, qui indignatus eſt dum à quodam Juvenis Auguſtus eſt nuncupatus. Et hæc ſunt quæ erga Auguſtum & Caligulam parem venerationem populis indiderunt, & quæ fortaſſis Ilienſes Aſiaticum populum impulerunt, ut in eodem nummo utriuſque faciem ſignarent. Niſi
Ibidem. forte eæ ſint quibus Artabanus ſacrificavit. De quo ſic Dio. *Lucius Vitellius Imp. pater inter alia egregiè acta Artabanum qui Armeniam impunè aggreſſus, Syriam*

plebi per spectacula gremio, aut ante se retinens assiduè commendabat, faustisque omnibus cum acclamantium turba prosequebatur. Cumque impubi teneroque adhuc quando statura permitteret, togam dare destinasset, adjecit ut tandem populus Romanus verum Cæsarem habeat. Tres postremos superstites parenti charissimos hic nummus exhibet.

PHilippi urbs est & Colonia Macedoniæ ad mare mediterraneum Ægeum. Philippum Alexandri patrem conditorem habuit, à quo nomen. Romanis in æternum memoranda propter Cæsaris & Pompeii pugnam. Alii enim sunt campi Philippici in quibus paulo post Augustus & Antonius vicerunt Brutum & Cassium.

Romanas acies iterum videre Philippi. Virg. l. 1. Georg.

Adeo ut duo illi viri militari habitu non alii mihi videantur quam Julius Cæsar & Augustus. Conjecturam firmat DIVVS AVGustus basi inscriptus. *In Provincia Macedonia Dyrrhacheni, Cassandrenses, Philippenses &c. juris Italici sunt.* Leg 8 Dig. de Censib.

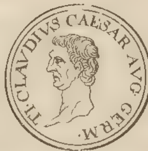

DUplex DD: in nummo signatum solent Antiquarii interpretari Decreto Decurionum. Ii erant quasi coloniæ Præpositi cujus res gerebant. Gratulantes itaque Decuriones Cibiritani in Lycaonia, Claudio palmam quasi gentilitiam & coronam dedicaverunt. Id forte spectabant, quod narrat Suetonius his verbis: *Atque inter hostilia spolia navalem coronam fastigio Palatinæ domus juxta civicam fixit* Claudius, trajecti & quasi domiti Oceani insigne. Pantherarum Cibiraticarum meminit Cicero. In Claudio cap. 17.

metu fuerat, ut paratus ultro ei, Camillo, principatu cedere esset; recepto tum animo, militibus cum aliis donis gratias egit, tum effecit, ut urbanæ legionis septima & undecima CLAVDIANÆ, Fideles, Piæ, à Senatu nominarentur: in cujus rei memoriam nummi cum nominibus utriusque legionis
Lib. 55. cusi sunt. Idem tamen Dio legiones enumerans sub Augusto, septimæ meminit, quæ in Mysia superiori Claudia ut plurimum nuncupabatur, καὶ οἱ ἕβδομοι οἱ ἐν τῇ Μυσίᾳ τῇ ἄνω οἱ καὶ τὰ μάλιστα Κλαυδίειοι ὀνομαζόμενοι. Potuit autem Dio septimam legionem vocare Claudianam per πρόληψιν quia ejus tempore ita dicebatur.

Alia legionum signa hic cernis. Aquila volitans fulguri imposita est; pila, vexilla, lanceæ, imagines, clipei utrinque sunt disposita veluti in acie. Legio vigesima secunda quæ Primigenia, Pia, Fidelis ab Augusto in Ægypto constituta, hoc monimentum sui erga Principem Claudium amoris, erexit. Locum in quo cusus fuerit nummus inscriptio docet, Coloniam Aroem Augustam Patrensem, de qua dictum abunde in Augusti nummis pag. 29.

TI. CLAVDIVS CAESAR AVG. GERM. *Caput Claudii.* LIBERIS AVGusti. COL. A. A. P. *Duplex cornucopiæ, in cujus vertice capita muliebria, intermedio capite adolescentuli.*

Eamdem Coloniam Aroam Augustam Patrensem iterum vides, cui si nummi integritatem adjunxeris, Claudiique liberos sese invicem respicientes, haud dubiè præstantissimum monumentum censebis. De Colonia illa dictum est pag. 29. Quænam sint tria illa capita adolescentuli in medio puellarum utrinque ex Suetonio colligere licet. *Liberos ex tribus uxoribus tulit Clau-*
In Claudio cap. 27. *dius, ex Urgulanilla Drusum & Claudium: ex Petina Antoniam, ex Messalina Octaviam, & quem primo Germanicum, mox Britannicum cognominavit. Drusum Pompeiis impuberem amisit, pyro per lusum in sublime jactato, & hiatu oris excepto strangulatum, cui & ante paucos dies filiam Sejani despondisset. Claudiam ex liberto suo Botere conceptam, quamvis ante quintum mensem divortii natam alique cœptam, exponi tamen ad matris januam & nudam jussit abjici. Antoniam Cn. Pompeio Magno, deinde Fausto Sullæ nobilissimis juvenibus, Octaviam Neroni privigno suo collocavit, Silano ante desponsatam. Britannicum vigesimo imperii die, inque secundo consulatu natum sibi, parvulum etiam tum & militibus pro concione manibus suis gestans & plebi*

RAritatem horumce nummorum vel ex eo intelligas quod duplici exarati sunt idiomate: Cyprii more patrio, Græcè loquuntur in adversa parte: cum Claudii nomen dignitatesque Romanis characteribus legantur, fortassis ob reverentiam. Alter insuper nomen habet magistratus quem non nisi ex nummo novi: Cominius Proculeianus ab Imperatore vel Prætor vel Legatus Cypriis præpositus erat. L. COMINIVS nominatur in inscriptione antiqua, sed ad rem nostram pertineat, nec ne dubito. Cyprum autem in mari mediterraneo Veneri sacram fuisse nemo non novit. De ea dictum est pag. 62. Gruter. inscript.p.168.

IS erat Claudius Imperator, de quo adhuc incertum est, dotes ne in ipso majores fuerint an vitia: eum tamen in præcipuis Græciæ urbibus celebratum nummi probant antiqui. Ne quid quod præstare possumus deesset, quatuor hosce apposui quamvis ex parte mutilos. Primus Sardianos celebrat qui in Asia propria sive in Syria erant. Palladem eam esse quæ galeata est è clipeo in quo Medusæ caput cernitur, nullum est dubium, de illa sic Ovidius, Metamorph. Lib.6.fab.15.

At sibi dat clypeum dat acutæ cuspidis hastam,
Dat galeam capiti, defenditur ægide corpus,
Percussamque sua simulat de cuspide terram &c.

De AMASIA apposita non facile est exponere, videant acutiores: eam enim ad Galaticam revocare non placet. Secundus à Nicæensibus cusus est; sed quale sit illud templum aut potius porticus ut & qualis sit ille Pro-Consul cujus nomen detritum est, docebit nummus integrior, si quandoque occurrat. Cæteri duo & Socratem celebrant & Æsculapium, quibus de causis & à quibus cusi fuerint fateor me nescire, cum tamen illos rarissimos arbitrer.

SOlemnis coloniarum typus hic exhibetur. Colonus agit jugum boum vexillis militaribus ornatum : hæc inter, characteres COL. CL. meo judicio coloniam Claudiopolim indicant, de qua Amm. Marcellinus : *Isauriam* Lib. 14. *duæ civitates exornant, Seleucia opus Seleuci Regis, & Claudiopolis quam deduxit coloniam Claudius Cæsar.*

TYpum insolitum & percelebrem exhibet hic nummus; si illi detrito fas sit credere, Neptunus tridentem tenens æquora & ventos placat. Concha est pro curru quem Tritones trahunt. Insigne fortassis victoriæ Britannicæ monumentum.

QUamvis Arochæorum qui in nummo signati sunt, nullam apud Geographos mentionem repererim, quod in eodem inscriptum est, eorum Lib.3.c.10. regionem patefaciet. Flumen idque navigabile describit Plinius in Locride Italica, Arocham nomine, à quo Arochæos dictos fuisse suspicor. Quid illi cum Myone, de quo ita Thucydides. *Et ante omnes Myonenses sibi finitimos, qua parte Locris maccessa est maxime, aut cum Anchialea Ciliciæ vel Anchialo Mysiæ,* non patet; nisi alteram Anchialam Myonensibus proximam supponamus: quos simul victoriolam in honorem Claudii repræsentasse verisimile est, quam ad Britannicam, quod unica ea sit, revocare placet. Myon & Anchialus urbes Epiri ab Ortelio recensentur.

Raritatem

S*Enatus Claudio persuasit ut propter res in Mauritania gestas honores triumphales acciperet, non modo ab ipso non gestas, sed ne sub ejus quidem imperio.* Paulo post, *Claudius Mauritaniam subditam in duas partes divisit Tingitanam & Cæsariensem, duobus iis equitibus præpositis. Cæsariensi coloniæ Cæsarea inest à D. Claudio deducta. Oppidum ibi celeberrimum Cæsarea,* inquit Plinius, *antea vocitatum Iol, Jubæ regia, à Divo Claudio coloniæ jure donata, ejusdem jussu deductis veteranis.* Eodem tempore finitimi barbari quum Numidiæ quasdam partes infestassent victi bello sunt ac Numidia pacata. Hæ provinciæ Senatui assentientes, honores quantum potuerunt in Claudium congesserunt. Caduceus pacem, Manus junctæ fidem publicam, Hippopotamus Nilum, bos Apim, fruges Ægypti fertilitatem indicant: Prioribus Imperatoris nomen adjectum est ut summi Principis, cæteris anni imperii.

Dio, lib. 60. Solin. c. 29. Lib. 5. c. 11.

ΘΕΑ CΕΒΑCΤΗ. Dea Augusta. *Caput Liviæ.*

DIu cunctati sunt nummorum Interpretes, cuinam hunc tribuerent: cum enim plures uxores habuerit Claudius, ex illis quamdam seligunt suæ interpretationis fundamentum. Ego Juliam Augustam D. Augusti postremam uxorem Claudii Imperatoris aviam, in nummo expressam esse sine ulla dubitatione censeo. Primùm enim nulla ex Claudii uxoribus Dea facta est, quod tamen in nummo legitur ΘΕΑ CΕΒΑCΤΗ. Deinde conjecturam firmat necessitudo, nepotis cum avia quam exprimit Suetonius his verbis: *Conversus hinc ad officia pietatis, jusjurandum neque sanctius sibi neque crebrius instituit quam* PER AVGVSTVM. (Quem sacrilegum per capita humana jurandi morem indignatus Tertullianus his verbis insectatur, *Citius,* inquit, *apud vos per omnes Deos quam per unum genium Cæsaris pejeratur.*) *Aviæ Liviæ divinos honores & circensi pompa currum elephantorum Augustæo similem decernendum curavit. Parentibus,* Druso scilicet & Antoniæ *in ferias publicas, & hoc amplius Patri circenses annuos natali die, matri Carpentum quod per circum duceretur & cognomen Augustæ ab Avia recusatum*; hæc Suetonius. Verùm Plinius Liviam dictam fuisse Augustam asserit cum primùm pacta esset Cæsari: *magnitudo crystalli amplissima,* inquit alibi, *adhuc nobis visa erat, quam in capitolio Livia Augusta dicaverat librarum circiter quinquaginta.* Rem propiùs attingit Dio, his verbis, *Claudius*

In Claud. cap. 11. Apolog. cap. 28. Hist. natur. lib. ultimo.

PErrarus hic nummus Claudii facie insignitus non est, sed quod ejus nomen in eo legatur & ad ejus historiam plurimùm faciat, ideo sculpi curavimus. Caput senile Herodis exprimit fascia regali præcinctum : Illum ita In Select. Numism. benè explicat Illustrissimus Seguinus, ut aut addere aut detrahere nefas esse duxerim : Herodes Agrippa senior à quibusdam magnus appellatus, filius Aristobuli, quem pater Herodes Ascalonita peremit, tantum Caio Caligulæ adhuc Cæsari familiaris extitit, ut in lectica cum eo iter agens, Tiberio celerem mortem optaret, quò Caius citius imperio potiretur. Quod cum rescisset Tiberius, eum in carcerem detrusit. At mortuo opportunè Tiberio, Caius Agrippam carcere liberatum, regem Judææ constituit, eique catenam auream ejusdem ponderis atque ferream, qua detentus fuerat, dedit, & jus etiam concessit, in templum Hierosolymitanum, in Sacerdotium, & res sacras : tantáque amicitia inter eos coaluit, ut vulgò Romæ jactaretur, Agrippam cum Antiocho Comageno, ipsum Caium ad tyrannidem instituere. Nec minori apud Claudium gratia valuit, cui post Caium occisum, egregiam in adipiscendo imperio operam præstitit. Ab eo enim impetravit regnum Chalcidis ad Libanum, HERODI fratri suo, cujus gratia regum Judæorum familiam attigimus. Hic postquam Agrippa (cujus filiam Berenicen in matrimonium acceperat) Act. 12. Cæsareæ ab Angelo percussus interiit, ut narrat D. Lucas : plurima idem à Claudio obtinuit, & eadem qua frater potentia, Judæorum summos Pontifices pro arbitrio mutavit, quod jus in successores usque ad excisa Hierosolyma transmisit. Quo fit, ut minimè mirum videri debeat relictùm esse ab eo grati animi monumentum, nummum insignem æreum secundæ magnitudinis, in quo CLAVDII STVDIOSVS dicitur, φιλοκλαύδιος.

IMperatorem Romanum suo modo venerabantur exteræ gentes. Jovem cujus cognomen celat nummi erosio, Nilum cum cornucopiæ duplici, è quorum uno prodit infans, Deam cum elephantis proboscide Africam referentem, & aquilam fulguri insistentem, diversi populi repræsentarunt, quos omnes Africanos esse ex typis & fabrica certum est.

Senatus

Capita Claudii & Messalinæ.

CLaudius *sponsas admodum adolescens habuit Æmiliam Lepidam, Liviam Medullinam: priorem virginem adhuc repudiavit, posteriorem ipso die qui erat nuptiis destinatus ex valetudine amisit. Uxores deinde duxit Plautiam Urgulanillam & mox Æliam Petinam: cum utraque divortium fecit. Post has Valeriam Messallinam Barbati Messallæ consobrini sui filiam in matrimonium accepit; quam cum comperisset super cætera flagitia atque dedecora C. Silio etiam nupsisse, dote inter auspices consignata, supplicio affecit, confirmavitque pro concione apud Prætorianos, quatenus sibi matrimonia malè cederent, permansurum se in cœlibatu: ac nisi permansisset, non recusaturum confodi manibus ipsorum.* Suet. in Claud. c. 26. *Messallina verò adulteriis & stupris non contenta, jam enim etiam in lupanari in palatio sese & alias primarias fœminas prostituebat, maritos quoque simul multos, scilicet lege quadam habere cupivit &c.* Dio. lib. 60. Erat enim illa extremæ libidinis ac impudicitiæ femina: Narcissus Claudio ab ea sejuncto, pellicum ministerio omnem rem aperit, qui reversus in urbem Mnesterem & multos alios trucidavit, ipsam deinde Messallinam. De hac plura Juvenalis, Satyr. 6.

Respice rivales divorum, Claudius audi
Quæ tulerit, dormire virum cum senserat uxor, &c.

ΤΙ. ΚΛΑΥΔΙΟΣ ΓΕΡΜ. ΣΕΒΑΣΤΟΣ. *Caput Claudii.* ΚΛΑΥΔΙΟΝ ΣΕΒΑΣΤΟΝ. ΑΓΡΙΠΠΙΝΑΝ ΣΕΒΑΣΤΗΝ. *Capita Claudii & Agrippinæ adversa.*

COnjunctos vides hoc in nummo conjuges. *Post necatam Messallinam Claudius fratris sui filiam Agrippinam, matrem Domitii Neronis, uxorem duxit, forma insignem & quæ ad eum ut patruum crebrò commearet, solaque cum eo esset blandius accepta quam fratris filiam decet. Agrippina ubi primùm in regiam venit mulier tractandis negotiis aptissima, Claudio quamquam ipse ex se natos liberos haberet, persuasit ut filium suum adoptaret, eumque ad gerendum imperium instruxit sub Præceptore Seneca &c.* Dio lib. 60. Agrippina tandem marito suo, Neroni quodammodo subinfenso & Britannico faventi, boleto medicato vitam eripuit. Nescio quænam civitas Græciæ primum hunc nummum cuderit.

dius Liviæ Augustæ effigiem in templo D. Augusti dedicavit, ac rem sacram ei fieri à Vestalibus mandavit, mulieresque per nomen ejus jurare voluit. Quibus adducor ut credam, nullam aliam nisi Liviam Augusti in hoc nummo signatam esse: cum enim illi tantos honores & tam divinos decreverit, hic honos imaginis aliàs satis vulgaris prætermitti vix potuit.

ΤΙ. ΚΛΑΥΔΙΟΣ ΓΕΡΜ. ΣΕΒΑΣΤΟΣ. Tiberius Claudius Germanicus Augustus. *Caput Claudii.* ΔΡΟΥΣΟΣ ΓΕΡ. ΑΝΤΩΝΙΑ. *Capita adversa Drusi & Antoniæ conjugum.*

Filii pietas erga parentes optimos hic cernitur. *Claudiæ gentis Drusus erat, cujus solemnis cognominis rationem repetunt ab Drauso hostium Duce comminus trucidato. Is in quæsturæ præturæque honore Dux Rhætici deinde Germanici belli, oceanum septentrionalem, primus Romanorum Ducum navigavit, transque Rhenum fossas novi & immensi operis fecit, quæ nunc etiam Drusinæ vocantur: inde Germanici cognomen senatusconsulto ipsi posterisque ejus decretum est, quod in nummo legitur. Quas ob res ovandi jus & triumphalia ornamenta percepit, ac post præturam confestim inito consulatu, atque expeditione repetita, supremum diem morbo obiit, in æstivis castris, quæ ex eo scelerata sunt appellata. Corpus ejus per municipiorum coloniarumque Primores suscipientibus obviis scribarum decuriis, ad urbem devectum, sepultum est in campo Martio. Cæterum exercitus honorarium ei tumulum excitavit: circa quem deinceps stato die quotannis miles decurreret, Galliarumque civitates publicè supplicarent. Præterea Senatus inter alia complura, marmoreum arcum cum Trophæis via Appia decrevit.* De illo pulcherrima leguntur apud Suetonium & Ovidium.

Suetonius in Claudio c. 1.

In fastis.

> *Et mortem & nomen Druso Germania fecit,*
> *Me miserum virtus quam brevis illa fuit.*

Lib. 55.

Nec prætermittendum censeo Dionis Testimonium, his verbis, καὶ ὁ μὲν ἔστε τὸ Ἄτρειον &c. hoc est, *Drusi funus ab iis qui ordinem equestrem cum dignitate servabant, & à Patriciis in campum Martium est allatum: ibi cremati reliquiæ in Augusti sepulchrum conditæ sunt, Germanicique nomen ei & filiis datum, honoresque statuarum & arcus triumphalis & honorarii ad ipsum Rhenum tumuli dati.* De Antonia minore Drusi uxore, Claudii matre quæ è regione videtur, dictum in pag. 63. Unum addam illam suum filium *Claudium portentum hominis dictitasse, nec absolutum à natura, sed tantum inchoatum*; ac si quem socordiæ argueret, *stultiorem* aiebat *filio suo Claudio.* Scire cuperem à qua Græciæ civitate cusum fuerit hoc numisma.

Suet. in Claud. c. 3.

Capita

QUam hi nummi repræſentent vix conjicerent Antiquarii, niſi in uno ΑΓΡΙΠΠΙΝΑ legeretur, quæ omnem dubitandi locum tollit. Ea eſt Germanici & Agrippinæ filia, Caligulæ ſoror, ſexta Claudii uxor, Neronis ex Domitio mater. Tanta ejus fuit ambitio, tantaque erga filium propenſio, ut ne ſuæ quidem mortis metus imperii ſpem levare potuerit; *Occidat*, inquit, *modo imperet*. Nec Chaldæorum reſponſum fefellit eventus: Nero enim Imperator factus illam veneno aliiſque artibus necare tentavit, quibus fruſtra adhibitis, per Anicetum gladio confodit, ad quem tunc Agrippina, *Hanc tu percute*, Anicete, *percute*, *quoniam peperit Neronem*. Xiphilin. Tacit. l. XIV cap. III.

Fertilitatem referunt quæ in averſis nummis cernuntur effigies. Formam Agrippinæ & Veneris & Cereris in unum cogentes Græci more ſuo uſi; etenim Principes tanquam Deos celebrabant, ΕΥΘΗΝΙΑ dilucide legitur, UBERTAS, quam ſpicæ denotant, in cujus tamen locum ΕΙΡΗΝΗ ſubſtituitur ab Ant. Auguſtino, fortaſſis ob characterum conformitatem aut nummi detritionem. Nulla urbis in qua nummi fuerint cuſi apparet nota. Dial. 2.

ΣΕΒΑΣΤΗΝ ΑΓΡΙΠΠΙΝΑΝ. Agrippinam Auguſtam. *Agrippinæ è cujus ſinu prodeunt ſpicæ intermedio papavere.* ΕΠΙ ΣΕΡΟΤΗΝΙΟΥ ΚΑΠΙΤΩΝΟΣ ΚΑΙ ΙΟΥΛΙΑΣ ΣΕΟΥΡΑΣ, ΑΚΜΟΝΕΩΝ. Sub Serotinio Capitone & Julia Severa, Acmonenſium. *Diana cum nympha.*

NUmmulum faciunt exquiſitiſſimum raritas & integritas. Agrippina ſexta Claudii uxor in eo repræſentatur ſub Deæ habitu quam Cererem ex ſpicis interpretari licet. Is tamen Romanorum mos fuit ſuas Auguſtas ſpicis & papavere intermedio inſignire, fœcunditatis indicandæ & laudandæ gratia. Διὸ καὶ κατέστεψαν τὸ Βρέτας αὐτῆς τοῖς στάχυσι, μήκωνές τε περὶ αὐτὴν τῆς πολυγονίας σύμβολον. Apud Euſebium lib. 3. de præp. cap. 11. de Cerere. Sponſi eadem ratione coronabantur papavere, *quod etiam urbes indicat*, inquit Porphyrius, Πόλεως ὁ μήκων σύμβολον, eas nimirum quæ Auguſtæ ſunt ſubditæ: quamobrem inter ſpicas ſæpe Auguſtis præmittitur, ut paulò ante Meſſalinæ. Averſa facies Dianam exhibet ſagittam è pharetra promentem, arcu vibrandam quem expeditum tenet, cum cervo ad pedes & nympha caput cervi tenente. Certum eſt his in regionibus Dianam ſupra cæteras Deas coli. Acmonenſes populos eſſe Phrygiæ Pacatianæ & ex ejus conventibus docet Plinius. Acmonii

 epiſ-

Capita Claudii & Agrippinæ in ſequenti nummo junxerunt Smyrnæi innuendæ conjugum concordiæ, quamvis ea diu inter eos non permanſerit. Aſtuta fæmina virum ſuſtulit, quo filium Neronem ſummæ rerum præficeret. Victoriam quæ ſerpentem baculo regere videtur ſalutem referre veriſimile eſt. Creſchius ille per quem cuſus fuit nummus, qui fuerit, ignoro.

Nummi Claudii per Titum reſtituti.

QUos nummos Claudii Imperatoris incuria raros fecerat, eos denuo cudi curavit, Titus partim Claudii virtutibus ductus, partim neceſſitudine.
Suet in Claud. c. 4. *Claudius Veſpaſianum cum fratre Sabino in Britanniam legatum miſerat, qui ipſi trajecto amne permultos barbaros improviſo interfecerunt. In eadem expeditione, ſocius paterni honoris atque fortunæ verſabatur Titus qui circundato à barbaris Veſpaſiano &*
Dio l. 60. *in extremo periculo verſato, patri metuens coronam hoſtium incredibili audacia disjecit, fugienteſque inſecutus cecidit.* Hujus legationis meritum compenſaturus erga Claudii patroni ſui memoriam Veſpaſianus Claudium funeratum ſolenni Principum pompa & in numerum Deorum relatum, poſtea hoc honore exutum à
Sueton. in Veſp. c. 9. Nerone, ut narrat Suetonius, reſtituit. *Fecit & templum D. Claudii in Cœlio monte cœptum quidem ab Agrippina ſed à Nerone prope funditus deſtructum.* Pallas 1.
L. 1. c. 79. in primo nummo repræſentatur vulgari habitu: in ſecundo Spes florem manu 2.
tenet, quem ex forma & Artemidori interpretatione lilium interpretari placet:
Hieroglyph. lib. 55. c. 9. *Coronæ,* inquit, *ex liliis concinnatæ res in ſpes differunt atque dilatant.* Pierius uberiùs explicat lilium eſſe ſymbolum ſpei. Conſtantia quæ in argenteo Claudii 3.
nummo ſedet hic ſtat, quo modo vigiles in columna Trajana repræſentantur, quibus Conſtantia maximè opus eſt: hac Claudius demonſtratur conſtanter pro ſalute Reipublicæ excubare. Ejus geſtum ſic explicat Quintilianus; *Index in*
Lib. XI. *exprobrando & indicando, unde ei nomen eſt, valet, & allevata ac ſpectante hu-*
In Claud. c. 18. *merum manu paulum inclinatus affirmat.* Cererem quæ in quarto eſt, explicat 4.
Suetonius, his verbis; *Urbis annonæque curam ſollicitiſſimè ſemper egit* Claudius, & paulo poſt, *nihil non excogitavit ad invehendos etiam in tempore hiberno commeatus: nam & negotiatoribus certa lucra propoſuit, ſuſcepto in ſe damno, ſi cui quid per tempeſtates accidiſſet, & naves mercaturæ cauſa fabricantibus magna com-*
Lib. 60. *moda conſtituit.* Clariùs adhuc Dio his verbis: *Fame ingenti exorta non modo ad præſens tempus copiæ alimentorum, verùm in perpetuum etiam proſpexit, idque maximis ſumptibus.*

Quam

fantiæ Neronis dracones in modum custodum: fabulosa res, & externis miraculis assimilata: nam ipse haud quaquam sui detractor unam omnino anguem in publico visam narrare solitus est.

MAcellum AVGusti interpretari non dubito: quod ædificium tantis fultum columnis Romæ fecit Nero hoc nomine donatum fuit: τότε καὶ τὴν ἀγορὰν τῶν ὄψων τὸ μάκελλον καθιέρωσε; hoc est, Forum obsoniorum MACELLVM nuncupatum dedicavit. Et ne ejus memoria intercideret, hic nummus à Romanis fuit conflatus, quos eventus non fefellit. Multi enim nummi supersunt hoc idem significantes, cùm nullum prorsus Macelli restet vestigium. Xiphilinus.

POrtus cernitur in nummo elegantissimè scalptus, qui quamvis ex majori modulo frequenter occurrat, non mihi nisi semel contigit hunc de mediocri ære vidisse. Scribit quidem Suetonius *Neronem Antium Coloniam deduxisse, ubi & portum operis sumtuosissimi fecit.* (In Nerone cap. IX.) Nullum superesset dubium eum, in nummo scalptum esse, nisi inferior inscriptio aliò rem traduceret. Indicatur enim PORtus OSTiensis quem à Claudio Imp. extructum fuisse scribit idem Suetonius, *Circumducto dextra sinistraque brachio, & ad introitum profundo jam solo mole objecta, quam quo stabilius fundaret, navem ante demersit, qua magnus obeliscus ex Ægypto fuerat advectus, congestisque pilis superposuit, altissimam turrim in exemplum Alexandrini Phari, ut ad nocturnos ignes cursum navigia dirigerent.* (In Claudio cap. XX.) Ea ferè omnia in nummo cernuntur, & insuper statua quæ sive sit AVGVSTI sive istius portus Conditoris, in superiori parte conspicua est. Scribit tamen Suetonius Neronem fecisse *fossam ab Averno Ostiam usque ut navibus nec tamen mari iretur, longitudinis per centum sexaginta millia.* (In Nerone cap. 31.) Neroni autem eos attributos fuisse honores quos Claudius erat meritus apud Romanos, dubium esse non debet: Ii frequenter successoribus eosdem decrevere quos priores Imperatores suscipere non potuerant. Sic decretus Hadriano triumphus ob rem præclarè ab Trajano gestam, quo ipse morte præventus gaudere non potuerat. Firmant conjecturam apposita S. &. C. indicant enim Senatus-Consulto percussum fuisse nummum.

Omnium

episcopatus mentio fit in Conciliorum opere. Quid illi cum Agrippina & quis
Lib. 5. c. 29. sit ille Serotinius Capito & Julia Severa, ignoro. Nisi æditues aut sacerdotes templi Dianæ intelligas.

Ejusdem Agrippinæ effigiem vulgavere Cotyenses Phrygiæ salutaris metropolitani, illam ut alteram Cybelem suæ regionis Deam præcipuam venerantes, quæ ex suis Leonibus dignoscitur. Quis fuerit Julius ille filius qui nummum cudit, nescio.

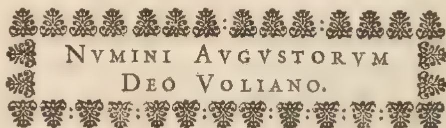

NEro Romæ nascitur, Cn. Domitio Ahenobarbo patre, Julia Agrippina Germanici filia, matre. Nequitiam & petulantiam Neronis Domitius
Xiphil. pater, non ex vaticinio sed ex suis & Agrippinæ moribus prædixit. Non enim, inquit, fieri potest ut ex me & illa vir bonus nascatur. Undecim annorum à Claudio est adoptatus. Ætatis XVII. Imperator fit à militibus, cum promisisset eis tantumdem pecuniæ quantum Claudius dederat. Agrippinam matrem, Octaviam & Poppæam uxores, Senecam Præceptorem necavit. Exercuit magnam sævitiam in Christianos hac occasione quod cum magna pars urbis, incendio periisset, quod ipse excitaverat, falsò dixit autores esse Judæos, quo nomine tunc & Christianos comprehendebant. Senatum universum veneno necare voluit. Audita contra se Galbæ defectione collapsus & animo fractus, diu sine voce jacuit, postea caput converberavit & vestem scidit. Galbæ exercitu accedente fugit, & militibus ad supplicium eum quærentibus, ferrum jugulo adegit, juvante Epaphrodito à libellis, exclamans, *Juppiter, qualis artifex pereo!* Interitum ejus lauri quæ à Livia plantatæ fuerant, & genus albarum gallinarum quæ ante occiderant, non obscurè denunciarunt. Vixit annos XXXII. imperavit XIII.

IMP. NER. CLAVD. CAES. AVG. *Caput Neronis, ad cujus collum serpens.* S. C. *in laurea.*

In Nerone c. VI. SUæ fortunæ Symbolum hic exhibet Nero, serpentem collo appensum. Narrat Suetonius, *missos à Messallina uxore Claudii qui Neronem meridiantem quasi Britannici æmulum strangularent: additum fabulæ est eosdem dracone è pulvino se proferente conterritos refugisse: Quæ fabula exorta est deprehensis in lecto ejus circum cervicalia serpentis exuviis, quas tamen aureæ armillæ ex voluntate matris inclusas dextro brachio gestavit*
Lib. XI. *aliquandiu, ac tædio tandem maternæ memoriæ abjecit, rursusque extremis suis rebus frustra requisivit.* Ejus rei mentionem facit Tacitus, his verbis, *vulgabatur affuisse infantiæ*

VIr & uxor ſeſe invicem reſpiciunt, ſyderum modo, quorum in capite geſtant ſymbola, lunam hæc refert ut ille ſolem, mundi præcipua lumina quibus in cœlis cætera ut Imperatoribus ſublunaria inſerviebant. Cæterum circum Neronis caput VRINO VOLVMNIO legitur, quod Triſtanus interpretatur quaſi cœleſti & benevolenti. Οὐρανὸς enim apud Græcos Saturni parens fingebatur, rerum omnium Servator. Jovis Urii meminit Cicero his verbis, *Quid ex æde Jovis religioſiſſimum ſimulachrum Jovis Imperatoris, quem Græci Urion* 6. in Verrem. *nominant, pulcherrimè factum nonne abſtuliſti?* & Arrianus τὸ ἱερὸν τοῦ διὸς τοῦ οὐρίου διέχει ἀπὸ Βυζαντίου σταδίους εἴκοσι καὶ ἑκατόν. Volumnus à D. Auguſtino ſic explicatur, *Deo Menti*, inquit, *ut bonam haberent*, *Deo Volumno & Deæ Volumnæ ut bona* Lib. 4. de civit. Dei, cap. 20. *vellent*, quæ recenſentur inter conjugalia numina. Is eſt fortaſſis qui Volianus in inſcriptione antiqua nominatur.

Hos titulos Neroni non tantum dicat nummus, verùm & Sardonix antiqua, in qua NERO VOLON. id eſt Volonico aut Volonio, ut bona vellet.

NERO CLAVDIVS CAESAR AVG. IMP. TR. P. P. P. *Caput Neronis.* COL. IVL. AVG. CASSANDRENS. *Caput Jovis Ammonis.*

COloniam Juliam Auguſtam Caſſandrenſem interpretor, quæ in prima Macedonia juxta mare in Iſthmo Pallenenſi ſita eſt; hanc quondam Potidæam nunc Caſſandriam coloniam nuncupat Plinius. Lib. 4. c. 10. Ubi lapidem è cœlo Lib. 2. c. 58. delapſum coli ſcribit, terramque in mare demerſam lapideſcere. Lib. 35. c. 13. Autorem Coloniæ nomen indicat Caſſandrum: ſed cur Julia, cur Auguſta nominetur, non video. Certum eſt hanc id debere alicui ex ſex primis Imperatoribus Romanis, ſed legiſſe non memini. Quemadmodum Claudio colonia Cibaris erat gratulata ut dictum eſt pag. 77. ſic Neroni filio ſuum obſequium hoc nummo teſtata eſt. Doleo plura neſciri quæ hanc coloniam ſpectant: conjicio EX CONSENSV omnium ordinum hunc nummum fuiſſe conflatum qui taurum ſacrificandum exhibet.

Plutarchus. OMnium meo judicio antiquarum inſcriptionum ſuperbiſſimam hic nummus exhibet. In medio cernitur templum Jani Quirini quod Numa ſecundus Romanorum Rex extruxit, qui index pacis foret & belli, ut apertus in armis, clauſus in pace civitatem eſſe ſignificaret. Ab ipſo Numa primùm clauſum eſt. Iterum poſt primum Punicum bellum anno V. C. DXIX. Tertiò poſt Actiacam pugnam ab Auguſto DCCXXV. quartùm ab eodem poſt bellum Cantabricum anno DCCXXIX. quintùm ab eo ipſo circa tempora CHRISTI Salvatoris. Sextum cluſit Nero DCCCXI. *Janum Geminum clauſit tam nullo* Ner.cap.13. *quam reſiduo bello,* inquit Suetonius; & id nummus indicat. Sed quia Nero ſine vera cauſa clauſerat, prætermiſerunt Tacitus & Oroſius. Septimùm Veſpaſianus anno V. C. DCCCXXIV. à quo magnum apud hiſtoricos ſilentium ſuper InGordiano. Jani portis. Eam tamen manſiſſe conſuetudinem antiquam teſtatur Capitolinus; ait enim anno DCCCCXCV. Gordianum Jano aperto quod ſignum erat indicti belli profectum eſſe contra Perſas. Sed & ſub Chriſtianis Imperatoribus ſer- Lib.XVI. vatum aliquandiu vetus hoc inſtitutum, teſtis locuples Ammianus Marcellinus, qui in hiſtoria rerum geſtarum à Conſtantio, clauſi ab eo Jani mentionem facit, cum devicto Magnentio & ſublatis omnibus tyrannis, unus ille Romani orbis Dominus exſtitit anno V. C. CIↃ CV. formulam autem quæ in nummo legitur frequentem eſſe & illuſtrem probat Suetonius his verbis, In Aug. cap. XXII. *Janum Quirinum ſemel atque iterum à condita urbe memoriam ante ſuam clauſum, in multo breviore temporis ſpatio, terra marique pace parta, Auguſtus ter cluſit.* Jani templum fuiſſe in medio foro ex adverſo Capitolii tradit Procopius; *Erat*, inquit, *Sacellum totum ex ære conſtitutum, quadrata quadam dimenſione tantæque altitudinis quanta integra Jani ſtatua poterat ænea quinquepedalis capi, capite duntaxat bifrons. Captis Faliſcis*, inquit Servius, *civitate Thuſciæ ibi inventum eſt ſimulachrum Jani cum frontibus quatuor, fuerat enim bifrons apud theatrum Marcelli, unde quod Numa inſtituerat tranſlatum eſt ad forum Tranſitorium & quatuor portarum unum templum inſtitutum.*

NERO CLAV. CAES. AVG. IMP. VRINO VOLVMNIO. *Caput Neronis.* NERO CLAV. CAES. AVG. IMP. OCTAVIA AVG. *Capita ſeſe invicem reſpicientia Neronis & Octaviæ, hoc Lunæ illud Solis figura inſignitum.*

Vir

ΝΕΡΩΝ ΚΑΙΣΑΡ. Nero Cæſar: *caput juvenile Neronis.* ΓΑΙΟΣ ΠΟΣΤΥΜ. ΛΑΟΔΙΚΕΙΑΣ. Caius Poſtumius Laodiceæ. *Vir togatus aquilam dextra tenens, ſiniſtra veluti aræ innixa, juxta columnam ſuper qua corona in qua B.*

QUis ſit ille Caius Poſthumius quem nummus demonſtrat, ignoro: Cur Laodicea in honorem Neronis adhuc vivente Claudio nummum cuderit, non ſatis liquet, niſi huic urbi Cæſar privilegia quædam contulerit. Narrat Tacitus, *Neronem ut ſtudiis honeſtis & eloquentiæ gloria niteſceret, cauſa Ilienſium* Lib. XII. cap. XII. *ſuſcepta, Romanum Troja demiſſum & Juliæ ſtirpis authorem Æneam, aliaque haud procul fabulis vetera facundè executum, impetraſſe ut Ilienſes omni publico munere ſolverentur.* Plures ſunt Laodiceæ: ſed ex iis non liquet cui illarum hic nummus tribuatur. Aquila quidem & ara fœlicitatem & imperium videntur portendere Neroni: corona columnæ innixa in qua B legitur æternitatem fortaſſe τῆς Βασιλείας ſubindicat. Scribit Suetonius, *inſtituiſſe civitates apud quas muſici* In Nerone cap. 22. *agones edi ſolent, omnes citharœdorum coronas ad Neronem mittere, quas adeo gratè recipiebat, ut legatos, qui pertuliſſent, non modo primos admitteret, ſed etiam familiaribus epulis interponeret: aiebat ſolos ſcire audire Græcos, ſoloſque ſe & ſtudiis ſuis dignos.* Caius Poſthumius Laodiceæ fortaſſis Legatus fuit. Quidni ſpectaret hæc corona ad eam quam obtinuit citharœdorum, de qua ſic Xiphilinus; In Nerone. *cæteris enim omnibus ut indignis victoria judicatis, coronæ ad Neronem ex omnibus certaminibus, quaſi ſolus victoria dignus eſſet, poſtea mittebantur.* Leves conjecturæ probabiliorem fortaſſe ſuſcitabunt.

1. POpulum Romanum primum hujus tabellæ nummum obtuliſſe Neroni ex inſcriptione notum eſt: ſed quis fuerit populus ille Romanus examinandum eſt. Certè Roma in Italia latinè ſcribebatur: nummus græcis characteribus inſcriptus conjecturam facit, Byzantii in Thraciæ parte quæ Romania dicitur ſignatum fuiſſe, quare Conſtantinopolitani dicti ſunt Romæi. Vernacule hæc provincia *Romeli* nuncupatur. Byzantium à Conſtantino Magno Νέα Ρώμη dictum eſt, quod & Conſtantinopolis.

2. Citharœdi mores affectaſſe Neronem palam eſt, quamobrem ſæpe in nummis eorum habitu cernitur. Græci ingenioſiores eum ſub Apollinis figura repræſentabant, qualis cernitur in nummo. Populos qui nummum cuderunt, non ſatis novi.

TRiplex Corinthi erga Neronem officium hi nummi repræſentant. In primo 1.
quidem Bellerophon Pegaſum domans, Corinthi ſymbolum explicatum 2.
eſt in Julii nummo pag. 15. Coronam alter refert quam fortaſſis propter inchoatam in Iſthmo Achaico foſſam Corinthiaci Neroni detulerunt. De hac
In Nerone cap. XIX. expeditione ſic Suetonius, *In Achaia Iſthmum perfodere aggreſſus, Prætorianos pro concione ad inchoandum opus cohortatus eſt, tubaque ſigno dato, primus raſtello*
Xiphilin. *humum effodit & corbulæ congeſtam humeris extulit.* Eam tamen coronam potius
Plutarch. ad Iſthmios ludos referri arbitror, qui & Achaici & Corinthiaci à loco in quo celebrabantur, nominantur. Fauces ſunt anguſtæ inter maria Ægeum & Ionium, Achaiam Helladi jungentes, in quibus illi ludi omnium celeberrimi in
Suet. cap. XXIV. honorem Neptuni ſunt inſtituti. Poſt quos ſuo tempore exactos Nero provinciam univerſam libertate donavit, ſimulque judices civitate Romana & pecunia grandi: quæ beneficia è medio ſtadio Iſthmiorum die ſua ipſe voce pronunciavit. Iſthmi pars altera cum delubro Neptuni quinquennalibus inclyta ludis,
Lib. IV. c. V. inquit Plinius. Iſthmici ludi ne exciſa quidem à Mummio Corintho intermiſſi
Pauſanias in Corinth. ſunt, ſed etiam in ipſa urbis vaſtitate, ut eos faciundos curarent, datum negotium fuit Sicyoniis: reſtituta Corintho ad eos, qui nunc ſunt, inquilinos priſtinus honos rediit. Cæterum corona illa ex Apio, Σέλινον Græci vocant, rem totam dirimit, ἵν' ἐν ἀγῶνι βαρυκλύπου θάλησε Κορινθίοις σελίνοις, hoc eſt, quo
Pindarus in Nemeis Hymno IV. pacto in certamine Neptuni decoratus fuerit Corinthiacis Apiis. Solebant Corinthii ſuos athletas Iſthmiorum victores Apio coronare,

Græcæque Apium meruiſſe coronæ,

inquit Juvenalis: meminit etiam Horatius,

Quis udo deproperare
Apio coronas curatve myrto.

In Bucol. ipſe etiam Virgilius hujus mentionem facit,

Floribus atque Apio crines ornatus amaro.

Illud eſt Apium quod Galenus urinas & καταμήνια ciere tradit, & magis ſemen quam herbam ipſam, quodque jucundum, familiariſſimum & ſtomacho gra-
Lib. 2. de Dieta. tum eſſe ſcribit. Hippocrates urinam movere potius quam alvum etiam aſſerit.

Eſt Apium dictum quod Apex hanc ferre ſolebat
Victoris, veterum fieret dum more triumphus.
Macer. *Ipſe ſibi talem prior impoſuiſſe coronam*
Dicitur Alcides; morem tenuere ſequentes.

Diodorus. Nec prætermittendum Timoleonta pro Syracuſanis in Carthaginenſes depugnaturum, quum forte Apii vis magna extruendis toris ſubvectaretur, victoriæ omen inde concepiſſe, quoniam Iſthmiaca corona contexi Apio conſueſſet, proinde milites ſic juſſiſſe coronari, moxque inſigniter hoſtium copias conciſiſſe.

Tertius nummus navim prætoriam exhibet qua vectus cenſetur Imperator: 3.
Duum-viri circum nummos inſcripti vix leguntur.

ΝΕΡΩΝ

ΑΥΤ. ΚΑΙϹΑΡ ΚΛΑΥ. ΝΕΡΩΝ ΣΕΒ. Imperator Cæſar Claudius Nero Auguſtus. *Caput Neronis.* ΚΛΑΡΟϹ ΕΠΙ ΕΡΜΟΓΕΝΟΥϹ ϹΜΥΡ. Clarus ſub Ermogene, Smyrnæorum. *Fluvius decumbens dextra & humero arundinem geſtans, ſiniſtro cubito urnæ ex qua aqua fluit, impoſito.*

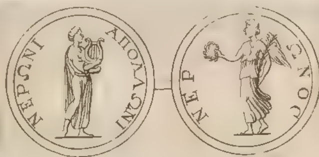
UNum hunc nummum vidi in quo Clarus legatur : hæc Colophonis urbs fuit oraculo ſuo celeberrima. Ejus meminit Tacitus his verbis, *Germanicus relegit Aſiam, appellitque Colophona ut Clarii Apollinis oraculo uteretur. In Apollinis Clarii ſpecu,* inquit Plinius, *lacuna eſt, cujus potu mira redduntur oracula bibentium breviore vita.* Ob Smyrnæorum viciniam quibus parebat Clarus, illorum fluvius Meles hic eſt appoſitus, quemadmodum in Homeri nummo ſupra explicato pag. 8. De Ermogene nihil legiſſe memini : conjectura eſt illum rexiſſe Clarum Smyrnæorum nomine. Pauſan. l.X. Pomp. Mel. l.1.c.17. Lib. 2. Lib. 12. c. 103.

ΑΥΤ. ΚΑΙϹ. ΚΛΑΥΔ. ΝΕΡ. ϹΕΒ. *Caput Neronis.* ΣΕΒΑΣΤΟΣ ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ. Auguſtus Macedonum. *Clypeus.*

PLuribus Romanis Imperatoribus ſuum clypeum obtulerunt Macedones, quaſi ut ſuis Principibus & patronis. Macedonum clypei ſæpe ex auro & argento aut utroque ingenioſa arte fabrefacti varioque ornatu erant conſpicui. Clypeos Macedonicos ex ære laudat Ælianus ut optimos, eoſque parum cavos longitudinis VIII. palmarum eſſe ait. Ἀσπὶς μὲν οὖν ἐςὶν ἀρίςη Χαλκῆ Μακεδονικὴ οὐ λίαν κοίλη ὀκταπάλαιςος. Pollux lib. 1. cap. 9. De milit. ordin. inſtituend. c. 12.

Tertium nummum interpretari difficile. Clarum est quidem per Aulum 3. CAIUM ERISIPPUM cusum fuisse: sed quis fuerit? qua de causa & à quo populo, obscurum.

Suet. in Ner. c. 24. & 25. NEronem habitu Apollinis & citharœdi vides, qualem post tot acquisitas in variis certaminibus coronas Suetonius describit his verbis: *Item statuas suas citharœdico habitu, quâ nota etiam nummum percussit.* Quod Romanis & Græcis characteribus insignitos ejus formæ nummos videamus, id indicat & in Italia & in Græcia signatos esse, è qua discedens provinciam universam civitate Cap. 12. donavit, citharam à certaminum judicibus ad se delatam adoravit, ferrique ad Augusti statuam jussit. *In theatrum prodiit*, inquit Xiphilinus, *stetitque Cæsar in scena, habitu citharœdi.* Neronem dictum fuisse Apollinem cujus nomen in nummo legitur, docet idem Xiphilinus, dum adulantes ipsi viros exclamasse frequenter ait, *Quam pulcher Cæsar, Apollo, Augustus, unus veluti Pythius* &c. & alibi Νέρωνι τῷ Ἡρακλεῖ, Νέρωνι τῷ Ἀπόλλωνι, *Neroni Herculi, Neroni Apollini* &c. Victorias has quæ coronas tenent in nummis forte celebrat Eusebius, dum ait Suet. in Ner. c. 23. Neronem Romæ in citharistarum agone contendentem cunctos superasse. Dio etiam narrat Neronem post victoriam in omnis generis certaminibus adeptam sic per virum consularem præconium instituisse: ΝΕΡΩΝ ΚΑΙϹΑΡ ΝΙΚΑι ΤΟΝ ΔΕ ΤΟΝ ΑΓΩΝΑ ΚΑΙ ΣΤΕΦΑΝΟΙ ΤΟΝ ΤΕ ΤΩΝ ΡΩΜΑΙΩΝ ΔΗΜΟΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΙΔΙΑΝ ΟΙΚΟΥΜΕΝΗΝ: hoc est *Nero Cæsar victor hujus certaminis coronat populum Romanum & suum orbem terrarum.* Hunc citha-Xiphil. lib. 62. rœdi habitum Neroni exprobrat Angla nobilis Bunduica, dum exercitum in Romanos concitans, illos citharœdo servire dicit, muliebriterque ornato, voce sua & cithara canenti. κιθαρῳδῷ καὶ τούτῳ κακῷ δουλεύοντας. Idem fere dicebat alter in vinculis qui adversus Neronem conjuraverat, *non possum citharœdo servire.*

NEronis nomen in corona legitur, palmam circundat Cæsaris dignitas, sic ferè Tiberio nummulus dicatus est supra scalptus pag. 59. Conjectura est eos in Ægypto aut Syria cusos: Græca lingua id indicat; rudis confirmat cælatura.

AYT.

ΟΚΤΑΟΥΊΑ ΣΕΒΑΣΤΗ, Octavia Augusta. ΑΥΤ. ΝΕΡ. ΚΛΑΥΔ. ΚΑΙΣ. ΣΕΒ. Imperator Nero Claudius Cæsar Augustus.

OCtavia Claudii Imperatoris & Messalinæ filia primùm L. Sillano nupsit, deinde Neroni. Iratam habuit fortunam optima mulier, matre Messallina per Claudium patrem necata, patre per uxorem Agrippinam, fratre Britannico per eandem Neronemque veneno extincto, ipsa demum in Pandatariam relegata apertis venis obiit. In perraro nummo cernere cuperem cuinam urbi Græcæ hanc Octaviæ effigiem debeat posteritas. Suet. in Ner. c. 35.

Effigies Poppeæ & Neronis, aut solæ; aut jugatæ, aut adversæ.

EFfigiem Poppææ diversis modis exponit hæc Tabella, cultum Imperatoris subindicans: tanto enim amore illam est prosequutus Nero, ut nullis sumptibus ejus causa pepercerit. Quam ab Othone abduxerat etiam vivente Octavia omnibus muneribus magnificentissimè cumulavit. Quingentarum asinarum, quarum lacte pro balneo utebatur, soleas aureas esse jusserat. *Defunctæ tantum in concremando rogo cinnamomum profudit, quantum annuo fœtu suppeditare par non fuerit tota Arabia*: hæc Plinius, cujus errorem obiter notabo, Arabiæ cinnamomi fertilitatem falsò tribuentis, nam in sola insula Ceilan apud Indos nascitur; sed commercio per Arabas Romanis innotuerat. Elegantiam formæ mirabatur impurissimus Princeps, & in cæteris suis portentis, inquit idem Plinius, capillos quoque conjugis suæ Poppææ in hoc nomen adoptaverat, quodam etiam carmine succinos appellando. Hæc nitorem capitis tanto studio curabat, ut quum aliquando se non satis bona forma in speculo cerneret, mori prius quam senescere optavit. Hanc curam exhibent Poppææ nummi, capillis mirum in modum dispositis & cincinnatis supra cæteras Principes: Plin. l. 12. c. 18.

primi

Thessalonicensium cum Nerone necessitudinem ullam me legisse non memini. Peragravit quidem universam Græciam, ubique cantavit, ac ex omnibus civitatibus coronas etiam per legatos accepit. Fortasse Thessalonicenses quam Neroni miserant, in suo nummo signari voluerunt. *Romam introiit eo curru quo Augustus olim triumphaverat, & in veste purpurea distinctaque stellis aureis chlamyde coronamque gerens Olympiacam, dextra manu Pythiam, præeunte pompa cæterarum cum titulis, ubi, & quos, quo cantionum, quove fabularum argumento vicisset, sequentibus currum ovantium ritu plausoribus* &c. Sacras coronas in cubili circum lectos posuit &c.

Sueton. cap. XXV.

Nihil peculiare in his nummis cernitur præter illam majestatem, quæ Romanos Imperatores apud exteras gentes celebrabat. Nilus cum suo duplici cornucopiæ & aquila Ægypti Deum & Jovem repræsentantes quasi divisum imperium cum Jove Cæsarem habere, in orbe, ut in nummo demonstrant. Moneta ab antiquis sacra per se dicebatur, sanctioremque existimabant si sui Dei & sui Principis imagine signata fuisset.

ΑΓΡΙΠΠΕΙΝΗ ΣΕΒΑΣΤΗ. Agrippina Augusta *sedens.*

Sedet Agrippina, lauream dextra tenet, sinistra copiæ cornu : hæc illam ut Deam indigitant, Imperatori adulante Græciæ quodam populo, cujus nomen non exstat in nummo.

ΟΚΤΑΟ-

SER. GALBA IMP. AVG. *Caput Galbæ.* QVADRAGENS. REMISSAE. *Arcus triumphalis ſuper quem duo equites : infra quatuor captivi.*

REm mirandam & dolendam Romanos ſuæ famæ ita cupidos infinita pene geſſiſſe, quæ vel temporum injuria vel ſcriptorum negligentia perierunt, ut in hoc nummo cernitur. Circum arcum triumphalem magnificentiſſimum quantum magnitudo nummi capere poteſt legitur Remiſſio Quadrageſimarum. Quadrageſimæ autem vectigal erant, à ſumma nomen habent. Eam exactionem ut plures alias ejuſdem generis Neronem quondam ſuſtuliſſe autor eſt Tacitus ; verum eo loco addit illa Neronis decreta *brevi ſervata dein* Annal. lib. *fruſtra habita.* Illam abolitionem adhuc ſua ætate manſiſſe ſcribit. Quis hoc XIII. vectigal remiſerit ignoraremus, niſi ſingularis ille nummus doceret in hujus beneficii memoriam hunc arcum fuiſſe extructum. Cur ſiluerit Tacitus, ea ratio eſt : Principum qui non diu regnavere, ætas frequenter ut nulla prætetitur. Tanti autem momenti eſſe hunc nummum exiſtimavit doctiſſimus Caſaubonus ut eum unum ſculpi curaverit in iis quos ſcripſit Suetonii Commentariis.

SVL. GALBAE AVG. IMP. P.P. *Caput Galbæ.* L. CAN. AGRIPPAE II. VIR. COR. *Templum.*

RAriſſimum hunc nummum Corinthi ſignatum fuiſſe ex inſcriptione certum eſt : alter videtur ROMAE ET IMPERIO dicatus, à cujus averſa parte ejuſdem Lucii CANINII AGRIPPAE II. VIRI nomen legitur cum CORinthi nomine : quem ex utroque nummo conſtat Corinthi Duumvirum fuiſſe. De templo niſi ſit Corinthiacum nihil certi conjicio. Sed quo animo Galbam in ſuis nummis Corinthus ſit venerata, præter generalem adulationem, res eſt obſcurior.

primi quidem nummi conjugum effigies demonſtrant. Tertius & quartus jugatas & adverſas facies Romæ ſimulachro oppoſitas quam capite turrito aut comato fingebant Romani. Hac arte Nero ſuam uxorem Genium Urbis eſſe perſuadere contendebat.

Clodivs Macer S. C. *Effigies Clodij.* Propraetor Africæ. *Navis prætoria.*

Cum Neronem publicum humani generis odium oppreſſiſſet, multis rerum novarum ea viſa eſt occaſio. Vindex in Gallia vivo Nerone ceciderat. Galba Hiſpaniæ Tarraconenſi Præfectus, Imperator Senatus decreto deſtinabatur, Romæ Nymphidius turbabat, in Germania Rufus poſtque eum Capito. Hos inter L. etiam Clodius Macer Africæ Proprætor avaritia & crudelitate magnus, de cætero tantis cœptis per omnia impar ſeſe eminere prorſus ſperavit: molientem Trebonius Garucianus Procurator, juſſu Galbæ interemit. Ejus effigiem refert perrarus nummus in una parte, in altera navim qua ſibi mare liberum, cæteris clauſum contendebat: quibus artibus Italiam fame preſſurum minabatur, ſi alter eligeretur Imperator, frumentis ditaturum ſi ſibi cederet imperium.

Sueton. Tacit. Plutarch.

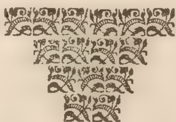

Naſcitur Galba prope Terracinam, patre Servio Sulpicio Galba, matre Achaia. Vir juſtæ ſtaturæ, capitis calvi, & cæruleis oculis, adunco naſo, qui in univerſo corpore morbo articulari conflictabatur. Famæ nec incurioſus nec venditator, pecuniæ alienæ non appetens, ſuæ parcus, publicæ avarus. Hunc tandem aliquando deguſtaturum imperium Tiberius prædixerat. Nec eventus fefellit, Nerone enim mortuo in Imperatorem eligitur à S. P. Q. R. Prætorianis militibus pecuniam petentibus, Legere, inquit, ſoleo milites non emere: ſed conjuratione in ipſum facta trucidatur in foro Romano ætatis LXXIII. imperii menſe IX. anno Chriſti LXX. Ejus caput ad Othonem delatum eſt, qui lixis & calonibus deridendum donavit. Uxorem, & quos ab ea liberos ediderat, amiſit ante adeptum imperium. Piſo, quem ante ſex dies adoptaverat, Othonis artibus etiam necatus eſt.

Xiphil. Sueton.

M. Salvius Otho ex Principibus Etruriæ natus in ambitionibus nihil omisit: homo nimiæ elegantiæ & mollitudinis, corporis studiosus, nam vulso corpore galericulo capiti propter raritatem capillorum adaptato & annexo ut nemo dignosceret: faciem quoque radere & pane madido linire consuevit à prima lanugine ne barbatus unquam esset. Pueritiam incuriosè, adolescentiam petulanter rexerat. A Vitellio per Legatos ad Bebriacum victus est, cum imperasset dies VC se ipsum confodit. Multi manus & pedes ejus deosculati sunt, & cum incolumem gravissime eum detestati essent, mortuum laudibus extulerunt, & dixerunt Galbam non tam dominandi quam Reipublicæ & libertatis causa ab Othone fuisse interemptum. Imperium quod magno scelere invaserat, maxima virtute deposuit.

Suetonius cap. 1. Suet. c. 12. Tacitus. Sex. Aurelius. Dio. Suet. cap. 12. Xiphilin.

Sed quum lex mihi à me ipso dicta sit, ne quidquam aut commemorarem aut depingerem numisma quod non esset indubitatæ veritatis, videam autem à nonnullis non tantum pro certo haberi, sed doceri, nullos superesse imò nec cusos fuisse Othonis nummos æreos: Putavi officii mei esse, de re tantis studiis agitata, quænam mihi sit sententia sine cujusquam injuria breviter dicere. Aiunt multos jactatos falsos pro veris: non novum in re tanti pretii peccatum esse in fidem publicam à nonnullis rei suæ quam publicæ diligentioribus. Itaque non mirarer si plures suppositios quam veros affirmarent; illud miror quod videri non posse putent, quod à se visum non est. Testes adducunt illustres viros qui se vidisse pernegent: probarem, nisi plus in judicio duo testes oculati valerent in re probanda, quam in refellenda decem qui se vidisse negarent. Utuntur etiam auctoritate Serenissimæ Suecorum Reginæ CHRISTINÆ ALEXANDRÆ, omnium rerum quæ ad litteras pertinent ut cætera taceam, peritissimæ, atque hujus dictum commemorant: Qui æreum, inquit, Othonem repererit antiquum, philosophicum lapidem invenerit. Grave procul dubio testimonium & illis peropportunum, nisi mihi etiam faveret. Nummus Othonis philosophici lapidis instar habendus est, credo si Reginæ magnificentissimæ atque in his sumptuosissimæ offeratur, thesauro fortassis, ut est harum rerum cupida, nummum rarissimum redemptura. Quamquam quid in interpretando Reginæ Serenissimæ dicto laborem, cum certis nuntiis compererim, habere eam apud se collectum olim ab Illustrissimo FRANCISCO GOTTIFREDO nummorum antiquorum thesaurum, inter quos unus est æreus Othonis indubitatus, cujus typum hic expressum ad me humanissime misit idem Gottifredus.

DE CoLonia Aroe Augusta PATRensi dictum est in superioribus pag. 29. ut & de Legione vigesima secunda. Sed ejus cum Galba necessitudinem scire plurimum averem : nullum apud antiquos ejus mihi occurrit vestigium.

HIc nummus Isidis effigie signatus est, quæ Ægypti est Genius. Sistrum in plerisque nummis gerit, quod etiam in marmoreis monumentis frequens est, cujus motu Nili accessus significatur. *Ego Isis sum*, inquiebat, *Ægypti regina à Mercurio erudita : quæ ego legibus statui , nullus solvet. Ego sum Osiridis, ego sum prima frugum inventrix, ego sum Hori regis mater. Ego sum in astro canis refulgens : mihi Bubastia urbs condita est : Gaude Ægypte, gaude, quæ me nutristi.* Plutarchus quoque pavimentum templi Isidis inscriptum his litteris refert, *Ego sum quidquid fuit, est & erit, nec meum peplum mortalium quisquam retexit.* Ἐγώ εἰμι πᾶν τὸ γεγονὸς καὶ ὂν καὶ ἐσόμενον καὶ τὸ ἐμὸν πέπλον οὐδεὶς τῶν θνητῶν ἀπεκάλυψεν. Inscriptionem ad id pertinentem refert Gruterus. Flos ejus capiti impositus Abrotonum refert, roborando utero, vel Erucam de qua sic dictum,

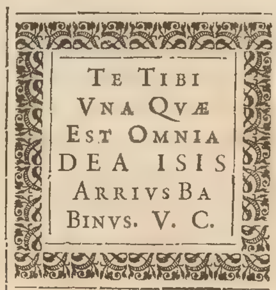
Diod. Siculus. — In lib. Isid. & Osirid. — Plin. lib. 21. cap. 10. & 21.

Excitat ad venerem tardos Eruca maritos.

Perseam etiam interpretantur cujus fructum Persis venenosum, Ægyptiis frequentem & sanum, Theophrastus, Dioscorides & Galenus exhibent.

Inscriptionem ad id pertinentem refert Gruterus :

De alim. facult. lib. 2. — Inscript. antiq. pag. 82.

TE TIBI
VNA QVÆ
EST OMNIA
DEA ISIS
ARRIVS BA
BINVS. V. C.

M. Sal-

CAROLO PATINO,
THOMAS CHIFLETIUS,
S. D.

Honoro te Medicum non propter necessitatem sed propter necessitudinem, quæ tuum inter meumque patrem vetus coaluit. Sed in Opusculo tuo gallico omitte spes illas concipere, ex quo regii fruor honore obsequii, me posse tibi nummorum CHRISTINÆ REGINÆ *Dominæ maximorum congeriem accurate exponere, ænigmata solvere, obscura elucidare. Ingenue fatebor enim Vopisci verbis, sum unus ex curiosis, quod infinita scire non possim, incendentibus vobis, qui cum multa sciatis, scire multo plus cupitis. Hoc me nimirum nomine tacite compellas, Patine Guidonis fili dignissime, cum ais in eodem opusculo tuo Gallico curiosum quemdam Antonii Pisonis opinioni adhæsisse de inaudito & incomperto Italis Antiquariis numismate Othonis æreo, & dissertationem arguis quam admodum adolescens auditor tantum nondum inspector Othonum æreorum edidi & inscripsi Leopoldo Guillelmo Austriæ Archiduci, ad quem Ferdinandus III. Imperator à Patre Archiducali Medico primario & patruo Abbate Eleemosynario examinanda miserat ærea quatuor numismata Othoniana, quæ illi ut pote noverant quam rectissime Horatianum,* In Probo.

Quid sculptum infabre quid fusum durius esset.

ficta censuere ex Augusti, Galbæ, Hadriani numismatis & Antonini. Vestrates Othones æreos Ludovici Henrici Lomenii Briennæ comitis, Achillis Harlæi, & amicissimi Abbatis Seguini, Taciti verbis loquar, neque confirmare argumentis neque refellere in animo est: ex ingenio suo quisque demat vel addat fidem. Tantum de Othone loquar, qui Francisci antea Gottifredi Patritii Romani; nunc CHRISTINÆ REGINÆ *Dominæ possessione inclaruit, cum antica inscriptione* CA. ΟΘΩΝΟϹ ΚΑΙϹ. ϹΕΒΑΣΤΟΥ. *& postica* ΚΑΙϹΑΡΕΙΑϹ *cum montis simulacro. Reus tandem temeritatis efficiar, si uni, quod omnium instar sit,* CHRISTINÆ REGINÆ *Dominæ judicio, si Leopoldi Principis Medicæi consensui, si regii thesauri Præfecti Francisci Gottifredi in cujus verba solent jurare Antiquarii approbationi, si magni Ducis Etruriæ gazæ custodis Fittoniano calculo, si Abbatis Seguini in nummorum veterum intelligentia & copia Antistantis viri confirmationi accedere verear, aut sequi potius tot tantarum de ejus nummi fide autoritatum testimonia, ipseque ego antiquum nunc ex veteri formula* EX VISV, *qua valeo in nummis dignoscendis autoritate judico, cum in hoc genere industriæ transalpinorum non æquè sit ac Italorum Romæ laudata solertia. Insignitum Othonem prænomine Salvii, Victor uterque memorat, & Cæsariensem quæ in postica parte visitur inscriptionem mons indicat referendam ad Cappadociæ Cæsaream, cui provinciæ nova jura dedisse Othonem, ut & nova Africæ, leges in Tacito. Nummum hunc sola visa inscriptione damnavi, simul reputans nullos reperire græcos nummos cum figura monticuli & Cæsareæ inscriptione signatos ante Macrini Mauri Imperatoris, ut Dio testatur, Cæsarea oriundi tempora. Exhibuit mihi in urbe ectypum nummi ærei è thesauro magni Ducis cum eadem Cæsareæ inscriptione & montis simulacro cusum Claudii temporibus doctissimus Spanhemius, cujus non minus celebrabitur quam Minutii olim Felicis Octavius: sive præclara illa de præstantia & usu numismatum antiquorum editionis Romanæ, quâ me donavit vir humanissimus dissertatio. Exhibuit mihi alios æreos Titi Vespasiani, Commodi & Severi temporibus cusos, cum simili schemate è thesauro* CHRISTINÆ REGINÆ *Dominæ Franciscus Gottifredus. Exhibuit mihi Lutetiæ Parisiorum è nummorum suorum divite penu alium æreum Antonini Pii Cusum temporibus, immodicus meæ crescentis*

De moribus German.

Hist. l. 1.

 curiositatis

NEgatur de Occone quemquam vidisse; sed ipse tantum abest ut fateatur, ut quinque afferat. Qui nummos negant ullos æreos Othonis ætate cusos fuisse, hujus rei causam quærunt: Senatus-consulto ærei nummi cudebantur, inquiunt; At Senatus Othoni à quo pessimè fuerat acceptus, infensissimus erat: Quid tum? nempe nec sponte nec ex animo nummum æreum Othonis effigie signavit: sed an cogi non potuit vel terrore vel vi ut faceret? sed ab ipso Principe non expectata Senatus, quem despiciebat, authoritate, imperari monetariis non potuit? Addunt materiam vilem & olentem delicatissimum Imperatorem tolerare non potuisse, quasi omnes nummos Imperatoris facie expressos, ab ipsomet Imperatore teneri manibus & teri opportuisset. Æreis nummis in largitione usus nusquam legitur: forte ab historicis omissum est. Præterea aliud est cudi nummum, aliud ab ipso Principe dari: at hic de cudendo nummo agitur. Denique æs flavum ab Italis *Ottone* dicitur, forte per ἀντίφρασιν quod æs Otho contemneret; forte etiam naturali verbi hujus & plebeio sensu, quod æs amaret.

Hæc igitur omnia ut in re dubia vel vera acute, ita in re falsa frustra quæsita sunt. Nam quod censuram attinet fictitiorum nummorum quorundam, id ut libenter concesserim diligenter ab eo scriptore (quem potissimum hæc spectant) & ingeniosè factum, tamen ad me non pertinent. Tu vero eos quos subjeci nummos, si mihi credis, veros arbitrabere: sin contra, quod malim, tibi tantum fidis, apud me penes quem sunt otiosè recognosces: quæ mihi probandorum Othonis æreorum nummorum ratio certissima brevissimaque visa est. Nam qui rem esse negat; objecta re ipsa facillime, oratione & verbis ne vix quidem convincitur.

Quæ cùm scripsissem, admonitus per libellum à me nuper editum vir præstantissimus THOMAS CHIFLETIUS Serenissimæ Suecorum Reginæ Christinæ Alexandræ ab eleemosynis, mihi non usquequaquam probari sententiam eorum qui negant ullos superesse Othonis æreos nummos, videretque eorum nomine, libellum quem ille olim ea de re adolescens peringeniose commentatus fuerat, in Disceptationem & judicium à me tacite vocari; sponte sua ut est homo non minus ingenuus quam doctus ad me scripsit elegantes & plenissimas humanitatis litteras, quibus quoniam non tantum aliam ac olim super ea re sententiam præ se fert, sed etiam multa affert argumenta quæ ad rei confirmationem & celebris illius Othonis ærei illustrationem faciunt qui in Serenissimæ Suecorum Reginæ scriniis servatur; putavi pergratum me iis facturum quos auctoritas tanti viri deterrere posset, si earum litterarum quibus sententiam mutasse testatur exemplum subjungerem.

collo, & quaſi ſuggillato, ventre tumido in modum hydriæ, cum dorſo æqualiter tereti, qualis à Rufino deſcribitur. Ejus quidem originem & claritatem ſic commemorat. *Ferunt Chaldæos per omnes orbis regionis* IGNEM *circumtuliſſe, cumque omnium nationum Diis contendiſſe, ut qui Deus viciſſet ab omnibus coleretur: quare cum aurei, argentei, ærei, terrei aliuſque generis Dii igne conſumerentur, omnibus in locis Chaldæorum Deus cæteros ſuperavit. His cognitis* CANOPI *ſacerdos aſtu rem aggreſſus eſt: nam unum è vaſis illis quas vulgò hydrias vocant, minimis foraminibus pertuſas cepit, cera foramina obturat, extrinſecus elegantiſſimè depingit, aqua complet, atque inſtar Dei cujusdam efformat, exciſumque à veteri ſimulacro caput ei quàm ſcitiſſimè adaptat. Venientibus itaque cum igne Chaldæis itur in conflictum, accenſoque circa hydriam foco, cera liqueſcit, itaque apertis circumquaque foraminibus quibus incluſa tenebatur effluxit, ignisque extinctus eſt. Quo quidem aſtu Canopus ſuperato Chaldæorum Deo ab Ægyptiis potiſſimum cultus eſt. Qui Sacerdotia gerunt moribus Ægyptiorum,* inquit Vitruvius, *oſtendunt omnes res è liquoris poteſtate conſiſtere. Itaque cum hydriam tegunt, quæ ad templum, ædemque caſta religione defertur, tunc in terra procumbentes, manibus ad cœlum ſublatis, inventionibus gratias agunt divinæ benignitatis.* Inſcriptus annus primus eſt Imperii Orthonis qui cuſum eſſe nummum probat quamprimum Imperator eſt ſalutatus. *Sacra Iſidis ſæpè in linea religioſaque veſte is propalam celebraverat,* quod fortaſſis nummus innuit: per quæ factum putem ut mors ejus minimè congruens vitæ, majori miraculo fuerit. L. Otho Imperatoris pater proconſulatum Africæ adminiſtraverat, & hujus fortaſſis memoria per effigiem filii Canopique poſteris citò fuit conſignata. Inſularum una eſt in Canopico oſtio Nili, à Canopo Menelai gubernatore ut ferunt dicta, inquit Plinius, quindecim millibus Alexandria diſtans.

Girald. de Diis gent.

Lib. XI. hiſt. Eccl. c. 26.

In præfat. 8. libri.

Sueton. in Othon. c. 2.

Cap. 1.

Hiſt. nat. l. 5. cap. 31.

QUoniam autem de nummis Othonis ex ære frequens fuit apud antiquitatis ſtudioſos diſceptatio, horumce duorum exemplaria his appoſuimus quæ rem magis declararent: eorum copiam nobis fecit Illuſtriſſimus Seguinus: ille eſt cujus autoritas tanti apud me valet quanti quis exiſtimare poteſt. Summa probitate, eruditione inſigni, prudentiſſima in rebus antiquis ut in cæteris omnibus ſagacitate, ita is innotuit per orbem, ut quos antiquos judicavit nummos ſuſpectos habere religio ſit: nec immeritò dictaturam obtinet, ſi quæ ſit in dignoſcendis nummis: quam eleganter hoſce explicaverit, tu ipſe videas in ejus SELECTIS NVMISMATIS.

Aulus

curiositatis æstimator Regii ærarii Senator Sevius, & argenteos binos Antoninorum fratrum Caracallæ & Getæ, ille & cujus amicitia gloriari soleo, Petrus Abbas Seguinus. Licet erroris gloriam ex Othonis speculo à Juvenale memorato, sive ut in alium sensum convertam exemplo Othoniano occupare, quod se proprio Imperator mucrone confoderit, unde & measmet ipse rationes jugulabo quas duas in ea dissertatione attuli, cur Othones ærei non requirantur. Tertiam enim quæ conjectura verius dicenda est ut non despiciam, paterni nominis reverentia facit: & primam quidem imperii Othoniani brevitatem aliorum Cæsarum imperia breviora debilitant: alterum infensum Othoni Senatum & pene nullam aut certe modicam Othonianam memoriam, quamvis probare conatus sim ex aliquot autorum locis, sunt alii eorumdem favorem Senatus Othoni conciliantes. Omnia decreta fuisse Othoni à Senatu quæ solent Principibus decerni notat Plutarchus, & disertis verbis confirmat Tacitus. Accurrunt Patres, decernitur Othoni tribunitia potestas & omnes Principum honores. Ipsius Othonis verba disserentis apud Tacitum leges, Senatus nobiscum est. Si pro Othone jam olim Senatus, si principalis potestas & Triumvirorum Gottifredi, Fittonii, Seguini Senatus contra me est, quæ diutius tergiversandi ratio relinquitur? Sequor, sequor suffragante responso Modestini Constitutiones tempore posteriores, potiores sunt his quæ ipsas præcesserunt.

Lib. 11. Excusat. dig. l. 41. de Constit. Princip.

IMP. M. OTO. CA. . . . . . . *Caput Othonis laureatum.* S. C. *in laurea.*

MEndum monetarii miror qui in nomine Principis litteram H. prætermisit: nec ideo tamen antiquitas nummi in suspicionem adduci debet, cum nihil penitus meo quidem judicio in eo desideretur. Laureæ senatus-consulto Othoni oblatæ, ut olim Cæsari aut Pompeio, nullus quod sciam classicus autor mentionem facit.

. . . . ΟΘΩΝΟΣ . . . *Caput Othonis laureatum.* L. A. Anno primo *Canopus.*

RArissimum hoc Othonis monumentum esse arbitror, de quo nulla prorsus legitima suspicio esse possit. In minuto ære legitur Othonis nomen ΟΘΩΝΟΣ, quod tanti mihi pretii videtur esse ut reliquæ inscriptionis jacturam facile compensare possit. Aversus Canopum exhibet pedibus exiguis, attracto collo,

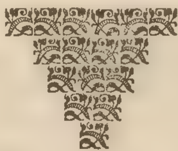
versis cupide recepit, AVGVSTI *distulit* &c. Hæc Suetonius, quæ meo judicio duos priores nummos explicant. FIDEM EXERCITVVM junctæ dexteræ repræsentant, CONSENSVM EXERCITVVM Imperator Martis habitu. Apertius etiam exponit inscriptio circum caput A. VITELLIVS IMP. GERMAN. cum Augusti nomen quale in sequentibus legitur nondum assumpserat.

3. Hanc VITELLII AVGVSTI VICTORIAM quæ in duobus sequen- In Othone cap. 9.
4. tibus nummis legitur ad eam referre non dubito quam ad Bebriacum per legatos novissimo maximoque prælio, ut ait Suetonius, fraude consequutus est, cum eam unam felicem me legisse meminerim.

5. Pacem miror in nummo ejus qui arma vivo Othone ponere non potuit: nisi forte vir paludatus togato dexteram porrigens reconciliatum Othone sublato Senatum exercitui significat.

6. Sextum nullum illustrat Suetonii locus, *Tunc solutum à latere pugionem, consuli primum, deinde illo recusante, magistratibus, ac mox Senatoribus singulis porrigens, nullo recipiente quasi in æde Concordiæ positurus, abscessit: Sed quibusdam acclamantibus ipsum esse Concordiam, rediit; nec solum retinere se ferrum affirmavit: verum etiam* CONCORDIÆ *recipere cognomen.* Ita ut ille A. VITELLIVS CONCORDIA diceretur, quemadmodum L. ANTONIVS Triumviri frater dictus erat PIETAS quod in nummis & Dione legitur. In Vitellio cap. 15. Fam. Rom. in gente Antonia.

7. Ostendere videntur sequentes nummi non titulorum minus quam ciborum
8. avidam fuisse hanc belluam; nec stultitiæ Vitellii minus adulatos esse Romanos
9. quam gulæ, cum in eum unum sapientissimorum felicissimorumque Princi-
10. pum ut Augusti, elogia congesserint.

Nullum hic, Lector, nummum quæras qui coloniarum gerat insignia, quive in Græca urbe percussus sit: tanta fuit imperii brevitas, tanta Imperatoris incuria, ut mirum videri possit aliquos hodieque superesse.

FLavius Vespasianus vir fuit staturæ quadratæ membrisque compactis & firmis, vultu veluti nitentis, valetudinis prosperrimæ, quam abstinentia & frictionibus fovebat. Res graviter administravit in Syria, copias, legiones & civitates in se convertit, Hierosolymam oppugnavit. Avaritia in eo notata est quod exprobravit ei bubulcus, qui negata sibi liberalitate suppliciter oranti proclamabat, vulpem pilum non mores mutare. Eos irrisit qui Flaviam originem ad Herculis comites referebant. Ingenia & artes maximè fovit; primus Suetonius cap. 20.

Suet. in Vitel. cap. 2. AUlus Vitellius naſcitur obſcuro genere, avo Caſſio Severo ſutore veteramentario. Vir fuit enormi proceritate, facie rubida, ventre obeſo, tam ſordidæ gulæ fuit ut ne in ſacrificio unquam aut itinere ullo temperaverit quin inter altaria ibidem ſtatim viſcus & farra pæne rapta è foco manducaret, Cap. 7. circaque popinas viarum fumantia obſonia vel pridiana atque ſemeſa. Fuit ſatis comis mulionibus & viatoribus, ut manè ſingulos num jam jentaſſent ſciſcitaretur, Cap. 15. ſeque feciſſe ructu quoque oſtenderet. Veſpaſiani fratrem Sabinum compulit in Capitolium quo ſuccenſo ipſum cum ſociis cremavit. Pannonici, Cap. 17. Mœſiaci, Judæi & Syriaci exercitus defecerunt ab ipſo ad Veſpaſianum: ipſe Romæ in cellulam janitoris confugit in palatio, unde ab exercitu Veſpaſiani extractus eſt, injecto cervicibus laqueo, reducta à capite coma, atque etiam mento mucrone gladii ſubjecto ut viſendam præberet faciem, tractus eſt in forum, quibuſdam ſtercore & cœno inceſſentibus, tandem ad Gemonias ſcalas parvis ictibus excarnificatus & unco tractus eſt in Tiberim.

A. Vitellius Germ. Imp. Avg. p. m. tr. p. *Caput Vitellii: Averſi typi infra explicantur.*

Suet. in Vitel. c. 7. & 8. *VItellius à Galba in inferiorem Germaniam contra opinionem miſſus eſt, quod* 1.
Galba præ ſe tulit nullos minus metuendos quam qui de ſolo victu cogitarent, 2.
ac poſſe provincialibus copiis profundam ejus expleri gulam, ut cuivis evidens ſit, contemtu magis, quam gratia electum. In caſtris degens ſubitò à militibus è cubiculo raptus Imperator eſt conſalutatus; circumlatuſque per celeberrimos vicos ſtrictum Divi Julii gladium tenens detractum delubro Martis, atque in prima gratulatione porrectum ſibi à quodam &c. conſentiente deinde etiam ſuperioris provinciæ exercitu qui prius à Galba ad Senatum defecerat cognomen Germanici *delatum ab univerſis*

IMP. VESP. AVG. P. M. T. P. *Caput Veſpaſiani.* ANTIOCHIA. *Caput turritum.*

IMP. CAES. VESP. AVG. P. M. TR. P. COS. IIII. CENS. *Caput Veſpaſiani.* MVNICIPI. STOBENSIVM. *Templum.*

ANtiochia præcipua Syriæ urbs cum capite turrito in primo nummo deſignatur. *Prima Roma, ſecunda Alexandria, tertia Antiochia, quarta Conſtantinopolis,* inquit Egeſippus. Idem confirmat Joſephus his verbis, Veſpaſianus Antiochiam exercitu adducto quæ Syriæ metropolis eſt magnitudine ſimul aliaque felicitate ſine dubio tertium inter omnes, quæ in Romano orbe ſunt, locum obtinens, &c. Antiochiæ multæ ſunt, illam tamen quæ in nummo ſculpta eſt propter excidium Hieroſolymitanum conterminam eſſe non dubito. Id monumentum autem fortaſſis Veſpaſiano conſecravit, quod pacatori ſuo debebat, is enim motus contra Judæos compeſcuit, qui totam civitatem evertere poterant. Abundè narrat Joſephus, collapſam reſtituit, in ea poſuit Cherubin ex ære, Seraphinque Salomonis donum quos Titus in templo Hieroſolymitano ceperat. Macedoniam deſcribens Plinius Municipii quod in ſecundo nummo deſcribitur facit mentionem his verbis : *Oppidum Stobi civium Romanorum.* Ejus etiam meminit T. Livius, Pæoniæ aut Pelagoniæ illud adſcribens. Pauli Juris-conſulti hæc ſunt verba : *In provincia Macedoniæ Dyrracheni, Caſſandrenſes, Philippenſes, Dienſes,* STOVENSES, *juris Italici ſunt.* Legio XXXII. ut legitur in antiqua inſcriptione STOBENSIS nominabatur. Cur hæc civitas Veſpaſianum ſuo nummo celebraverit, mihi obſcurum eſt.

Lib. 3. c. 5.
De bello Jud. lib. 3. c. 3.
Strabo l. 16.
De bell. Jud. lib. 7. c. 9.
Chronicon. Alexand.
Lib. 4. c. 10.
Lib. 5. & 45.
Dig. de Cenſ. lege 8.

ΟΥΕCΠΑCΙΑΝΟC CΕΒΑCΤΟC. *Caput Veſpaſiani laureatum.* KOINON KΥΠΡΙΩΝ ΕΤΟΥC Η. Communitas Cypriorum, Anno VIII.

ΘΕCCΑΛΟΝΙΚΕΩΝ. Theſſalonicenſium. *Aquila palmam gerens in corona querna, roſtro coronam.*

PLura dicta ſunt de Venere Paphia ejuſque celeberrimo templo quod in primo nummo ſignatum eſt, in Druſo pag. 62. Quod attinet ad Veſpaſiani nummum explicat Suetonius his verbis; *Aditoque Paphiæ Veneris oraculo, dum de navigatione conſulit, etiam de imperij ſpe confirmatus eſt.* De quo fortaſſis gratulantes Cyprii benevolentiam Principis hocce monumento ſibi demereri

In Tito c. 5.

cupiebant. Cur Thessalonicenses Macedoniæ populi suam symbolam Vespasiano contulerint, ignoro.

RArissimum nummum hic habes elegantissimo ænigmate insignitum. Tigris urnam custodire videtur, aut aliquid in illam immittere, sed quo consilio non novi. Ex inscriptione patet Nicomedienses forte vel Nicæenses hoc nummo fuisse veneratos, quibus Plancius Varus præfuisse videtur. Hunc eundem typum in Achate antiquitùs scalpto me OEniponti vidisse penes Cæsareum cimeliarchium Lectorem certiorem facio.

IMP. CAES. VESPASIAN. AVG. COS. III. *Caput Vespasiani.* TVTELA AVGVSTI. *Dea sedens utraque manu Titum & Domitianum stantes fovens.*

T. VESP. COS. . . . D. CAESAR AVG. F. COS. DESIG. IMP. *Capita adversa Titi & Domitiani.*

T. ET DOMITIANVS CAESARES PRIN. IVVENT. *Equites.*

FLaviæ gentis gloria hic cernitur. Curavit Vespasianus in suis aversis num- 1
mis apponi filiorum suorum effigies, quos successores sibi, & orbi imperatores designabat. Eos primùm Deæ TVTELÆ committit quam antiqui custodem & Genium arbitrabantur. Hæc utrosque ambabus fovet manibus, seque tutò servaturam demonstrat, donec ipsos totius orbis dominos constituerit. Firmat conjecturam Suetonii locus: dum enim ostenta narrat quibus Vespasianus in spem imperii veniret sic scribit, *Non defuerunt, qui interpretarentur, quandoque proculcatam desertamque Rempublicam civili aliqua perturbatione in* TVTELAM *ejus, ac velut in gremium, deventuram.* Rem illustrat D. Hieronymus his verbis, *Nullus fuerit locus qui non idololatriæ sordibus inquinatus sit in tantum ut post fores domorum idola ponerent, quos domesticos appellant Lares & tam publicè quam privatim animalium suorum sanguinem funderent. Hoc errore & pessima consuetudine multarum provinciarum urbes laborant, ipsaque Roma orbis domina in singulis insulis domibusque* TVTELAE *simulacrum cereis venerans & lucernis, quam ad Tuitionem isto appellant nomine.*

In Vespas. cap. 5.

In Esaiam lib. 16. c. 58.

Postremi nummi provectiores Principes exhibent capita adversa designato- 2
rum consulum quos alter nummus equis insidentes ac veluti ad expeditionem 3
aliquam properantes, quæ etiam aliis in nummis inscribitur. Reliquos dignitatum

tatum gradus partim ex argento partim in ære majori cernas. Argenteus enim nummus eos in ſellis ſedentes & prætorio munere fungentes, æs autem majus pilam & ſcipionem tenentes quaſi imperio maturos exhibet.

ΦΛΑΟΥΙΑ ΔΟΜΙΤΙΛΛΑ. Caput Domitillæ. L. ε. anno ſexto. *Serpens equi currentis dorſo impoſitus.*

UXorem Veſpaſiani perrarus hic nummus exhibet, de qua ſic Suetonius, *Inter hæc Flaviam Domitillam duxit uxorem, Statilii Capellæ equitis Romani Sabratenſis ex Africa delegatam olim, latinæque conditionis, ſed mox ingenuam & civem Romanam recuperatorio judicio pronuntiatam: patre aſſerente Flavio Liberale Ferenti genito, nec quidquam amplius quam Quæſtorio ſcriba. Ex hac liberos tulit, Titum, & Domitianum, ac Domitillam. Uxori ac filiæ ſuperſtes fuit: atque utramque adhuc privatus amiſit.* Uxoris imaginem (cujus memoriam Imperatori jucundam Græci noverant) quaſi redivivæ, ex ære cuderunt dignitatis ſummæ quam illi fata inviderant participem facturi. Hoc vero ſymbolum ſerpentis & equi vitæ brevitatem Domitillæ deſignare videtur, ſerpente enim annus in ſe recurrens, equo currente celeritas exprimitur. In Veſp. c. 3.

Affirmare autem non auſim hanc uxorem fuiſſe Veſpaſiani, cum ejus filia eodem nomine donata fuerit. Hujus exſtat inſcriptio ad D. Clementis.

FLAVIA DOMITILLA
FILIA FLAVIAE DOMITILLAE
IMP. CAESARIS VESPASIANI NEPTIS
FECIT GLYCERAE I. ET LIBERTIS
LIBERTABVSQ. POSTERISQVE EORVM.

Gruteri inſcript. pag. 245.

FIlius Veſpaſiani & Domitillæ, Titus natus eſt Romæ eo anno quo Caius occiſus eſt. Eloquentiſſimus fuit in pace, fortiſſimus in bello ſemper. In puero ſtatim animi corporiſque dotes magis ac magis ſplenduerunt: Forma enim fuit egregia, memoria ſingulari, acceſſit docilitas ad omnes tam belli quam pacis artes. Latinæ & græcæ linguæ in orando vel fingendis poëmatibus promp- Sueton. c. 2. Cap. 3. Cap. 2

tus & facilis. Princeps fuit liberalissimus qui quemquam à sermone Principis tristem discedere non oportere aiebat. Amici diem perdidi, sub cœnam exclamavit, quod toto die cuiquam nihil præstitisset. In imperio quod rarissimum est omni caruit invidia. Solus Domitianus frater insidiari ipsi non desinebat quamvis secreto lacrymans precibus eum Titus orasset ut tandem mutuo erga se animo vellet esse. Cap. 10. Veneno ut putant, extinctus est, multum conquestus eripi sibi vitam immerenti, neque enim exstare ullum suum factum pœnitendum; excepto duntaxat uno. Qui vivus amor & deliciæ generis humani fuerat inter Divos post mortem relatus est.

T. CAES. IMP. AVG. P. TR. P. COS. VI. CENSOR. *Caput Titi.* IVDEA CAPTA S. C. *Judæa lugens sub palma inter arma.*

Suetonius cap. 5. T*itus ad perdomandam Judæam relictus, novissima Hierosolymorum oppugnatione duodecim propugnatores totidem saggittarum confecit ictibus, cepitque eam natali filiæ suæ, tanto militum gaudio ac favore ut in gratulatione* IMPERATOREM *eum consalutaverint, & subinde decedentem provincia detinuerint.* Hæc Suetonius. Xiphil. Capta urbe incensum est templum, existimantibus Judæis non suum interitum sed victoriam salutem & felicitatem esse quod unâ cum templo caderent. Barphoras qui apud eos principatum tenebat, is solus in triumpho supplicio est affectus. Judæi à Tito jussi sunt quotannis didrachmum pendere Jovi Capitolino, ii scilicet qui patrias leges servare vellent. His de causis uterque, Vespasianus nempe & Titus, Imperatoris nomen obtinuit, quamvis neuter Judaicus cognominatus sit, sed alia multa ut par erat tam magna parta victoria atque inprimis arcus triumphales eis decreti sunt. Priores nummi qui etiam à Vespasiano signati sunt Judæam lugentem sub palma referunt, qualem exhibuerat Jeremias In lament. Propheta post captam urbem à Rege Persarum: *Quomodo sedet sola civitas plena populo, facta est quasi vidua domina gentium: princeps provinciarum facta est sub tributo: Omnes qui glorificabant eam spreverunt illam, quia viderunt ignominiam* Lucas in Evang. cap. XXIII. *ejus, ipsa autem gemens conversa est retrorsum,* &c. Hoc ipsum & clarius demonstrat Christus dum crucem bajulans mulieribus plangentibus illum sequentibus, dixit, *Filiæ Jerusalem ne flete super me, sed super vosmetipsas flete & super filios vestros: quoniam ecce venient dies in quibus dicent, beatæ steriles & ventres qui non genuerunt, & ubera quæ non lactaverunt.*

Cap. X. Tertius nummus his Suetonii verbis explicatur. Triumphavit cum patre. 3.
De bel. Jud. lib. VII. c. XVI. De eo abundè Josephus. *Pro merito autem narrari multitudo eorum spectaculorum & magnificentia non potest, in omnibus quisque cogitaverit vel artium factis, vel divitiarum opibus, vel naturæ novitate: nam quæcunque aut mirabilia aut magnifica* Cap. XVII. *sunt hæc universa illa die Romani Imperii magnitudinem probavere. Argenti aurique nec non eboris in omni specie operum multitudinem non ut in pompa fieri solet, sed ut ita dixerim omnia diffluere: vestes ex rarissimis generibus purpuræ portari, alias diligentissima pictura variatas arte Babylonia: gemmæ autem clarissimæ, aliæ coronis aureis,*

aureis, aliæ aliis operibus inclusæ traductæ sunt. Eminebant quæ apud Hierosolymam in templo reperta sunt, mensa aurea ponderis talenti magni, & candelabrum similiter &c. post hæc portabatur lex Judæorum novissima spoliorum. In hoc bello nonaginta septem millia hominum in captivitatem sunt redacti, undecies centum millia cæsi, quapropter triumphus magnificentissimus Romæ visus est. Effossum fuit superiori sæculo marmor in Circo in quo titulus hic erat sculptus.

IMP. TITO CAESARI DIVI VESPASIANI F.
VESPASIANO AVG. PONTIFICI MAXIMO
TRIB. POT. X. IMP. XVII. COS. VIII. P. P.
PRINCIPI SVO S. P. Q. R.
QVOD PRAECEPTIS PATRIS CONSILIISQVE ET
AVSPICIS GENTEM IVDAEORVM DOMVIT ET
VRBEM HIEROSOLYMAM OMNIBVS ANTE SE
DVCIBVS REGIBVS GENTIBVSQVE AVT FRVSTRA
PETITAM AVT OMNINO INTENTATAM DELEVIT. Gruter. p.CCXLIV.

T. CAES. IMP. PON. TR. P. COS. II. CENS. *Caput Titi.* VICTORIA NAVALIS. S. C. *Victoria coronam dextra gerens, sinistra palmam, proræ insistens.*

NUllum nummum VICTORIA NAVALI insignitum vidi, si Vespasiani & Titi excipias. Hunc Tristanus tribuit pugnæ maritimæ qua Judæos Titus devicit ad lacum Genesareth post captam Tiberiadem, de qua sic Apollonius, quamvis nuperus scriptor,

Jam de tot lembis nullum superesse videres,
Partem ignis, partem gurges absumpserat altus, Lib. III. de excid. Hierosol.
Romanæ plausit volitans Victoria classi.

Ejus etiam meminit Josephus, dum in Vespasiani Titique triumpho ait, *rostra navium à militibus portata esse.* Alii post victoriam Germaniam navalem in Rheno adeptam, nummum cusum esse arbitrantur. *Titus enim Tribunus militum in Germania & in Britannia meruit,* inquit Suetonius. *Vespasianus in Britannias translatus tricies cum hoste conflixit: duas validissimas gentes superque* XX. *oppida & insulam Vectem Britanniæ proximam in deditionem redegit, quare triumphalia ornamenta &c.* Utriusque Imperatoris nummum eodem typo insignitum hæc satis declarant. Ad ejus memoriam fortassis refertur illud Suetonii, *Dedit & navale prælium in veteri naumachia: ibique & gladiatores, atque uno die quinque millia omne genus ferarum.* Duo sequentes nummi aliud declarare videntur dum VICTORIAM AVGVSTI celebrant & ejus triumphum. Etenim eum demon- Cap. IV. In Vesp. cap. IV. In Tito cap. VII.

demonstrari certum est, quem adeptus est Titus cum Patre post Hierosolymam captam. Elegantem nummum ex auro inter mille alios vidi Vindobonæ, in nobilissimo LEOPOLDI Augusti Cæsaris cimeliarchio, in quo circum trophæum armis Judaicis refertum legitur DE JUDAEIS.

IMP. T. CAES. VESP. AVG. P. M. TR. P. COS. VIII. *Caput Titi.* S. C. *Meta.*

LApides coni imagine quadam prominentes à Romanis Metæ sive metulæ dicebantur. Plures in Urbe exstabant à variis extructæ. Meta sudans in quarta Urbis regione fuit extructa, cujus gloriam sibi vindicavit Domitianus, si Paulo Diacono credamus, qui hujus opera sic commemorat, *Pantheum*, *Capitolium*, *Forum Transitorium &c. Vespasiani templum &c.* METAM SUDANTEM. Hæc tamen in nummo Titum conditorem veneratur. Meta hæc latericia erat, juxta arcum Constantini: Sudans dicta est à Sex. Rufo quod ex ea aquas manasse dicitur, quibus populus sitim extingueret: in ejus vertice Jovis simulachrum olim fuisse proditum est. In ejus locum nostris temporibus Innocentius Papa X. aliam quam è circo sumpserat erexit suæque familiæ symbolum columbam in vertice posuit: non injucundum erit ejus nummum hac de re cusum subjicere: Recentiores nummi suam habent elegantiam, quorum maximam copiam à Carolo Magno ad nostra usque tempora, Deo dante, publici juris faciemus.

P. Victor. Lib. IX.

Marlianus.

T. CAES. IMP. TR. POT. *Caput Titi.*
ANTIOCHIA. *Caput turritum.*

DE Antiochia dictum abundè in Vespasiano, pag. 107. Sed quæ Titum respiciunt, ejusque fortassis nummum explicant, scribit Josephus his verbis: Ὁ δὲ τῶν Ἀντιοχέων δῆμος &c. hoc est, *Antiochensis autem populus post quam*

De bell. Jud. lib. VII. cap. XIII.

quam Titum adventare cognovit, manere quidem intra mœnia præ gaudio non sustinebat: omnes autem obviam ei pergere properabant & usque ad tricesimum vel amplius stadium progressi non modo viri sed etiam fœminæ cum pueris expectabant, & cum appropinquantem vidissent ex utroque viæ latere stantes dextras cum salutatione tendebant, multisque favoribus exultantes cum ipso revertebantur. Crebro autem inter omnes alias laudes, precabantur ut Judæos expelleret civitate, &c. Caput turritum velut Genius urbis perhibetur, cujus plurima in sequentibus exempla declarabimus.

Τ. ΑΥΤ. ΚΑΙΣ. ΣΕΒ. ΟΥΕΣΠΑΣΙΑΝΟΥ. *Caput Titi. Aversi typi infra explicantur.*

GRæcos nummos refert hæc tabella, omnes in honorem Titi cusos. Primi quidem ejus victoriam de Judæa designant: utraque lingua tantum exprimi triumphum Romanorum gloria postulabat. Victoria clypeo palmæ appenso quæ tum acta erat scribens, aut trophæum ex armis Judæorum constructum externis gentibus aviditatem famæ Romanorum celebrabant. Judæam perditam esse indicant.

1.
2.

Tertius nummus Neapolim Samariæ exponit: sic enim lego ΦΛΑΟΥΙΕΩΝ
3. ΝΕΑΠΟΛΙΤΩΝ ΣΑΜΑΡΕΙΑΣ. Samariæ Palæstinæ pars in qua urbs ejusdem nominis, quam mutato nomine Sebastiam appellavit Herodes in honorem Augusti, à quibusdam mendosè Neapolis etiam dicitur, cum ab hac 8000. passibus distet. Flavia Neapolis alio nomine Sichem dicitur, quæ victoris Titi cognomen sibi adsumpserat. Corona in qua est inscriptio, Imperatori forte post devictam Judæam ab Samaritanis fuit oblata, (Joseph. Ant. lib. XV. c. X.)

- - - - - tum enim more vetusto
Insuper Eoi Reges misere coronas. (Appollon. de Excid. Hierosl.)

mentionem facit Scaliger nummi Domitiani cum hac epigraphe ΦΛΑΥΙΟΠΟΛΙΤΩΝ ΣΑΜΑΡΙΕΩΝ, sed illum non vidimus. (in Animad. ad Euscbium.)

Eamdem fortunam secuti Ascalonitæ, suam etiam tesseram victori Tito hoc
4. in nummo tribuerunt, de iis & Semiramide nummo impressa dictum est in Augusto pag. 35. hæc tamen adjungenda sum arbitratus quæ Titum respiciunt & bellum Judaïcum. Ascalon civitas est antiqua DCCXX. stadiorum spatio Hierosolyma distans & Judæis semper invisa. Ideo fortassis Titum in suis nummis celebravit cujus opera hostes infensissimi fuerant debellati, gratum hocce monumentum ejus victoriæ superaddens. (Joseph. de bell. Jud. l. III. c. II.)

5. ΦΛΑΥ. ΚΥΡΗΝΗ in quinto nummo scripta est, cujus caput elephantis

Suet. in Vesp. c. II. & IV. probosċide decoratum eſt, ob illorum copiam. Veſpaſianus *Quæſtor Cretam & Cyrenas ſorte cepit quas integerrime, nec ſine magna dignitate adminiſtravit.* In hac regione plures Judæi ſunt interfecti poſt excidium Hieroſolymitanum per Catulum regionis Præfectum, ut narrat Joſephus. (De bel. Jud. lib. VII. cap. ult.) Hujus fortaſſis gratulantes Tito, aut beneficiorum à parente Veſpaſiano acceptorum memores Cyrenæi hunc nummum cudi juſſerunt. Cyrenæ urbs eſt primaria Cyrenaïcæ regionis in Africa. Laſerpitifera interdum dicitur quod ſola Laſerpitium producat ſeu Sylphium, cujus ſuccus Cyrenaïcus nuncupatus, *magnificum in uſu medicamentiſque & ad pondus argentei denarii penſum* ſcribit Plinius, (Hiſt. nat. lib. XIX. cap. III.) unde & Cyrenæi Sylphii figuram in nummo expreſſerunt, de quo inter Cl. Dieuxiuoye & Douté Medicos Pariſienſes nuper ſcripto docte ſed acriter diſceptatum eſt: cujus typum egregium hic publici juris facio. Flaviæ cognomen in utroque nummo conſiderandum venit quod à Flavia gente, ex qua Veſpaſianus, honoris cauſa accepiſſe credibile eſt. Tota hæc regio ſterilis prorſus eſt, nec aliud hodie quam deſerti Barce nomen obtinet.

Victoria cum Palma & corona ut ſolet Tito gratulatur in ſequentibus 6.
nummis per Agrippam Regem qui in eo eſt deſignatus ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΑΓΡΙΠ- 7.
ΠΑΣ. *Is illi auxilium tulerat in bello Judaïco*, inquit Joſephus. (Lib. IIII. cap. V.) De illo ſic Xiphilinus: *Per id tempus Berenice maxime florebat ob eamque cauſam cum Agrippa fratre Romam venit.* Is prætoriis honoribus auctus eſt: ipſa habitavit in palatio cœpitque cum Tito coïre. Spes erat eam Tito nuptum iri, jam enim omnia ita ut ſi eſſet uxor, gerebat: Sed Titus quum intelligeret Populum Romanum id moleſtè ferre eam repudiavit invitus invitam &c. Annus vigeſimus tertius in ſeptimo nummo hiſce characteribus notatus ΕΤΟ. ΚΓ. regnum Agrippæ denotat.

ΕΙΡΗΝΗ Pax quæ in octavo nummo cernitur Joſephi verbis dilucidè ex- 8.
plicatur. (De bel. Jud. lib. VII. c. XVIII.) *Poſt triumphos vero & Romani imperii firmiſſimum ſtatum, Veſpaſianus* PACI *templum ædificari decrevit; itaque mira celeritate & quod hominum cogitationem ſuperaret effectum eſt: magna enim largitate uſus, inſuper perfectis id picturæ ac figmentorum operibus exornavit. Omnia namque in illud fanum collecta ac depoſita ſunt, quorum viſendorum ſtudio per totum orbem qui ante nos fuerunt vagabantur. Hic autem repoſuit etiam quæ Judæorum fuerant inſtrumenta, his ſe magnificè ferens* &c. (D. Hieron. Dion. Chryſoſt. Tacit. l. XV. Plin. lib. XXXIII. cap. VIII. Galen lib. I. de pulſib. & in ſermone de lib. propriis.) Statuas innumeras quibus Græciæ templa Nero ſpoliaverat in eo repoſuit: in eo frequentes decumbebant valetudinarii, quo priſtinam recuperarent ſanitatem: Illud autem templum Commodi tempore incendio exhauſtum eſſe, ſic ſcribit Herodianus; nam cum neque imbres neque nubes tantumque exiguus terræ motus anteceſſiſſet, ſeu nocturni caſu fulminis, ſeu igni aliquo in ipſo terrarum motu veluti extrito, totum de improviſo Pacis templum conſumptum incendio eſt, quod unum ſcilicet opus, cunctorum tota urbe maximum fuit atque pulcherrimum. Locus ille ædes nunc continet Deo ſacras ſub invocatione SS. Coſmæ & Damiani. Gloriam patris per filii hic nummus celebrat.

Diana ſagittam è pharetra feriendæ belluæ detrahit. Epheſii frequentiſſimè 9.
eam in ſuis nummis repræſentarunt, qui fortaſſis hunc cudere: nullum enim aut civitatis aut populi nomen apparet: ad Cretenſes referri poteſt quibus ſolis ex omnibus Græcis gentilitium telum ſagittas fuiſſe ſcribit Pauſanias. (Lib. I.) Unde fre-

frequenter ut in nummo cernitur, eo habitu pingebatur quo à Græcis πολέμαχος, τόξοτης, ἐκηβόλος, Bellatrix, Jaculatrix, & Sagittaria nuncupatur. De iis vide nummum Domitiani. Lucian. in Dial. Lexiphanis.

10. Decimus Veſpaſiani filios refert, Titum ut Imperatorem, & Domitianum ut Cæſarem. A Samiis cuſum eſſe numiſma inſcriptio docet. Ad id fortaſſis refertur quod ſcribit Suetonius, *Achaïam, Lyciam, Rhodum, Byzantium, Samum libertate adempta in Provinciarum formam redegit* Veſpaſianus, cujus fortè recuperandæ ſpe Tito & Domitiano adulabantur. In Veſpaſ. cap. VIII.

Τ. ΑΥΤ. ΚΑΙΣ. ΣΕΒ. ΟΥΕΣΠΑΣΙΑΝΟΥ. Titus Imperator Cæſar Auguſtus Veſpaſiani filius: *Averſi typi infra explicantur.*

MOs erat antiquus ſignare in nummis annos imperii: ſic Ægyptii Reges & Græci, ſic Romani Imperatores qui nobis illud hodie etiam præſtandi exempla dedere: Quod Pontifices, Reges, Principes in ſuis diplomatibus etiamnum imitantur.

1. Harpyiæ fabuloſæ Deæ ſunt Aello, Ocypete & Celæno, Iridis ſorores,

Virgineus quibus eſt vultus fœdiſſima ventris
Proluvies, uncæque manus & pallida ſemper
Ora fame. - - - - - - Virgil. Æneid.

Unam ex iis repræſentat hic nummus, cum anni deſignatione, litteræ enim apud Græcos numerum indicant, Α. primum Β. ſecundum Δ. tertium imperii annum demonſtrant. Ut dictum eſt in Auguſto pag. 40.

2. Secundus nummus Iſidem refert, cujus hiſtoriam & ſymbolum abundè in Galbæ nummo deſcripſimus.

3. Tertius &
4. quartus nummus Serapidem demonſtrant, qui quamvis proprius & peculiaris eſſet Ægyptiorum Deus, nihilominus & in Græcia multis in locis cultus fuit, & in primis Athenis, Romæ etiam ei in circo Flaminio fanum fuit conditum, cujus nonnulla ſuperſunt veſtigia. Inde eſt quod ejus imago in multis urbium nummis adſcribebatur. Serapidis templorum omnium habent clariſſimum Alexandrini, antiquiſſimum Memphitici, quo neque exteris hominibus neque ſacerdotibus ipſis aditus patet, priuſquam Apim bovem humarint. Interdum Pluto, Oſiris, Dionyſius, Ammon, Jupiter dicebatur. Calathum, inquit Macrobius, ejus capiti affingunt & ſimulachro ſignum tricipitis animantis adjungunt, quale in quibuſdam nummis cernitur. Libet inſuper Rufini verba ſubtexere quæ de Serapidis origine leguntur in hiſtoria. Alii, inquit, Jovem putant cujus capiti modius ſuperpoſitus, vel quia cum menſura modoque cuncta indicet moderari, vel vitam mortalibus frugum largitate præberi. Cum in Ægypto de firmitate imperii Veſpaſianus capturus auſpicium, ædem Serapidis, ſubmotis omnibus, ſolus intraſſet; ac propitiato multum Deo, tandem ſe convertiſſet, &c. E plebe quidam luminibus orbatus, item

Pauſanias lib. 1. P. Victor. Euſebius. lib. 4. de præp. Evang. Pauſanias. lib. 1. Tacit. lib. XX. hiſt. Suet in Veſp. cap. VII.

alius debili crure ſedentem pro tribunali pariter adierunt orantes opem valetudinis demonſtratam à Serapide per quietem, reſtituturum oculos ſi inſpuiſſet, confirmaturum crus ſi dignaretur calce contingere: cum vix fides eſſet rem ullo modo ſucceſſuram, ideoque ne experiri quidem auderet; extremo hortantibus amicis palam pro concione utrumque tentavit, nec eventus defuit. Veſpaſiano ingreſſo in Alexandriam Nilus inundavit uno die ultra quam conſueverat amplius quatuor digitis, quod nunquam antea niſi ſemel factum eſſe dicebatur. Mortuum Imperatorem per nummos Ægyptii laudabant, qui ejus miracula celebrabant, idque filio Imperatori gratiſſimum fore arbitrabantur: Serapidem etiam fortaſſis Tito obtulerunt quod hic Veſpaſiani Legatus qui Africam ſortitus erat quamque integerrimè rexit nec ſine magna dignatione.

Xiphil. in Veſpaſ.

IVLIA IMP. T. AVG. F. AVGVSTA. *Caput Juliæ.* VESTA. S. C. *Dea ſedens.*
CERES AVGVSTA. S. C. *Dea ſtans.*
CONCORDIA AVG. S. C. *Dea ſedens.*

JUlia Titi & Marciæ filia Sabino nupſit, quamvis Domitiano patruo fuerit promiſſa. Hic amore ejus tandem captus adulterio & inceſtu corruptus ad mortem illam coëgit cum abortivum eam abjicere perſuaſiſſet. Averſi nummi Deas exhibent quas Imperatorum uxores ſibi tribuere ſolebant, pudicitiæ, abundantiæ & tranquillitati tum publicæ tum privatæ innuendæ.

ΙΟΥΛΙΑ CEBACTH. Julia Auguſta. ΘΥΑΤΕΙΡΗΝΩΝ, Thyatirenorum. *Tripus.*

SImilitudo faciei cum ſuperioribus hunc nummum tribuit Juliæ Titi filiæ, quamvis ejus cum Thyatira Lydiæ oppido nullam conjunctionem ſciam, præter illam obſequii erga dominantes. Id ex ſeptem Eccleſiis Aſiæ in Apocalypſi Divi Joannis memoratur. Macedonum coloniam faciunt Strabo & Tertullia-

Ptolemæus. Cap. 2. L. 13. lib. de pudicitia.

tullianus: Alia etiam Thyatira una ex Æchinadibus. *Thyatira civitas Lydiæ quæ est provincia Asiæ, templo quondam Æsculapii famosa, cujus civis erat illa Lydia purpuræ venditrix, quæ in Philippis fidem Christi suscepit.* Ad Æsculapii filium Apollinem tripus videtur referri. Plin. lib. 4. c. 12. D. Hieronymus.

Domitianus natus est Romæ patre Vespasiano, matre Domitilla. Statura fuit procera, vultu modesto ruborisque pleno, grandibus oculis, verum acie hebetiore, pulcher ac decens toto corpore maxime in juventa, postea calvitio & obesitate ventris & crurum gracilitate deformis: homo audax & iracundus, insidiator & vafer, temerarius & fraudulentus, inopia rapax, metu sævus: neminem unquam verè & ex animo dilexit præter paucas mulieres. Patrem, fratrem & amicos ignominiosè tractavit, eos enim oderat, quod ei non concessissent omnia quæ postulaverat. Erat non solum impatiens laboris corporis, sed etiam animo timido & imbelli, petulansque & libidinosus non modo in mulieres, sed & pueros. Omnia insolenter egit & ad rapinas & cædes conversus, amicorum libertorum & uxoris conspiratione in cubiculo suo trucidatur, æt. XLV. imperii XV. Cadaver ejus Phyllis nutrix furata sepelivit in templo Fulviæ gentis. Suet. c. 1. c. 18. Xiphilin. Cap. 14.

Utriusque effigiem hic habes, Parentis & filii. Hic per illum sese commendare S. P. Q. R. voluisse verisimile est. Unum addam, cum multæ in nummis facies occurrunt eò rariores sunt habendi.

IMP. CAES. DIVI VESP. F. DOMITIAN. AVG. GER. COS.
Caput Domitiani. Equus, Victoriæ, tropæa, clypei, quadriga.

Suet. cap. 2. D*Omitianus expeditionem in Galliam, Germaniaſque, neque neceſſariam, & diſſuadentibus paternis amicis inchoavit: tantum ut fratri ſe & operibus & dignatione, adæquaret*: Cur etiam id in nummis ſponte non tentaverit? *In Germaniam cum exercitu profectus hoſte nunquam viſo revertit, deinde in Dacos & Decebalum, ſed bellum nulla ex parte attigit: magno militum parte turpiter amiſſa, ut victor Romam litteras miſit. De Cattis Daciſque poſt varia prælia duplicem triumphum egit.*

Trophæa variè diſpoſita barbarorum quidem armis onuſta ſunt: ſed GERMANIA CAPTA, quæ legitur in nummo ex ære majori cum ſimili trophæo & hæc etiam eadem mente in ære minori ſignata fuiſſe apertè demonſtrat. Ex tanto ejuſmodi triumphorum victoriarumque numero, hos tantum nummos cælari curavi, qui Domitiani hiſtoriam illuſtrant, omiſſis ejus ambitionem demonſtrantibus; cupiditati enim gloriæ ſic ſerviebat, ut nihil prætermiſerit. Primus quidem nummus equum æneum auro ſuperfuſum repræſentat, qui in honorem Domitiani erectus eſt prope Milliarium Aureum, quod ſtat in medio foro: ſub altero pede erat Rheni ſimulachrum Germaniam indicans de qua Domitianus triumphaverat.

Papinius. *Ænea captivi crinem tegit ungula Rheni.*

IMP.

IMP. &c. *Caput Domitiani.* COS. XIIII. LVD. SÆC. FEC. *Sacrificium multiplex quale in ludis sæcularibus fieri solebat.*

HOs nummos exponit Suetonius his verbis, *Domitianus fecit & ludos sæculares: computata ratione temporum ab anno, non quo Claudius proximè, sed quo olim Augustus ediderat*, quod etiam commemorat Sextus Aurelius. De his ludis è re nostra esse arbitror paulisper differere. Celeberrimi erant apud Romanos ludi sæculares, sic dicti non quod post centum annos fierent, sed quod plerumque semel hominis ætate fierent; ut multa alia quæ rara sunt post sæculum evenire loquentium consuetudo usurpat. Instituti primi sæculares ludi post exactos Reges à P. Valerio Poplicola, qui primus Consul fuit, existimantur, cum enim morbus civitatem gravissimus invasisset, ita ut fœtus perfectus nullus à mulieribus ederetur, hic ex libris Sibyllinis & Ditem placavit & ludis quibusdam qui oraculo traditi erant revocatis, depulso morbo, civitatem in spem meliorem adduxit. Divus Augustus abolitos eos paulatim atque intermissos instauravit magno apparatu. Huic hac de causa hymnum dicavit Horatius acclamantis formula,

Cap. 4. Val. Max. lib. 2. c. 1. Plin. l. 7. T. Livius.

Jam fides & pax, honor pudorque
Priscus & neglecta redire virtus
Audet, apparetque beata pleno
Copia cornu.

Claudius quasi anticipatos ab Augusto nec legitimo tempori reservatos, sextos edidit: in iis vox etiam irrisa præconis traditur, invitantis more solemni ad ludos quos nec spectavisset quisquam, nec spectaturus esset, cum superessent adhuc qui spectaverant, & quidam histrionum producti olim, tum quoque producerentur, ut Stephanio.

Septimos in nummis variis sacrificiis descriptos Domitianus fecit Consul XIV.

Restat ut de illorum ritu pauca perstringam. Instantibus itaque ludis tota Italia præcones missitabantur, convocatum ad ludos qui nec spectati nec spectandi iterum forent: tum æstatis tempore paucis antequam spectacula edebantur diebus, Quindecim-Viri sacris faciundis in Capitolio & Palatino templo pro suggestu considentes, piamina dividebant populo quæ erant tæda, sulphur & bitumen. Coibat autem populus cum in loca supra dicta, tum in Dianæ templum, quod erat in Aventino & cui triticum, faba, hordeumque dari mos. Tum ad instar Cereris initiorum pervigilia fiebant. Ubi vero jam advenit festus dies, triduum trinoctiumque sacris intenti in ripa ipsa maximè Tiberis agitabant. Sacrificia vero Jovi, Junoni, Apollini, Latonæ, Dianæ, prætereaque Parcis & quas vocant Ilithyas, tum Cereri & Diti & Proserpinæ suscipiebantur. Igitur secunda primæ noctis hora, Princeps ipse tribus aris ad ripam fluminis extructis, totidem agnos & una Quindecimviri immolabant, & sanguine imbutis aris, cæsa victimarum corpora concremabant. Constructa autem

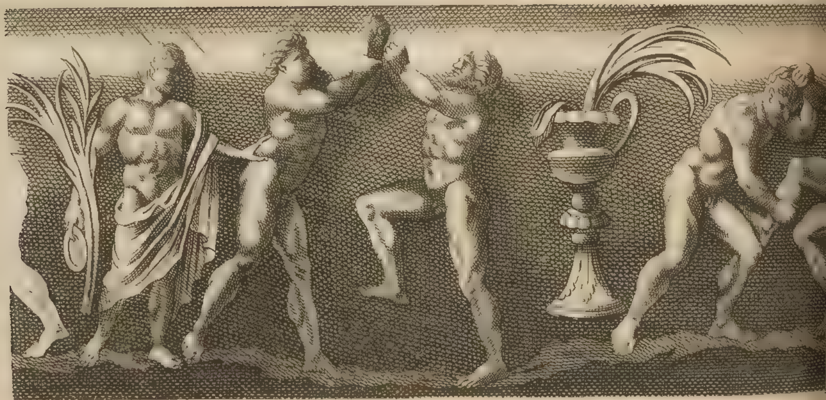
autem scena in theatri morem, lumina & ignes accendi, & hymni concini ad hunc usum compositi, & item spectacula edi solemniter solebant, data celebrantibus hac mercede tritico, faba, hordeo &c. Manè vero Capitolium ascendere, sacra ibi de more agitare, tum in theatrum convenire ad ludos in honorem Apollinis & Dianæ faciundos consueverunt. Sequenti die nobiles matronas qua hora præcipitur ab oraculo convenire in Capitolium, supplicare Deo, frequentare lectisternia, canere hymnos ex ritu, mos habebat. Tertio denique die in templo Apollinis Palatini, ter noveni pueri prætextati, totidemque virgines, patrimi omnes matrimique, Græca Romanaque voce carmina & Pæanas concinebant, quibus imperium suum & incolumitatem populi Diis immortalibus commendabant. Ludi celebrabantur omnibus theatris, atque omne genus, & sacrificia templis omnibus noctu pariter atque interdiu.

Ludorum sæcularium appendix esto urna perelegans cujus ambitus figuris aliquot ex opere exstantibus ornatus est. Hæ πάλιω hoc est ludum exhibent, ut simplicissimum ita antiquissimum palæstræ genus. Hanc expresso exemplo publici juris facio, iniquum enim mihi visum esset opus integerrimum & pulcherrimum uni mihi reservare, quod & doctorum eruditioni, & artificum industriæ promovendæ nonnihil conferre posse, visum est. Quod autem id monumentum ad solemnes ludos & res sacras veterum pertineat, vel hoc esto argumentum, quod Colluctatorum paria quæ diversa & multa effcta sunt, vel ara vel labro lustrali distincta sunt. Prima mihi figura videtur ἀγωνοθέτης stans seminudus coronam dextra & palmas tenens, sinistra vicinum par ad luctam capescendam impellens. Sequuntur Luctatores bini per intervalla dispositi. Qui primi mihi videntur ii sunt qui brachiis extentis & elatis sese mutuo prensare velle videntur, hoc enim ad supplantandum adversarium vel præcipuum est, expansa manu aliquem ex ejus artubus comprehendere, quem postea raptare & circumducere & torquere possis. Itaque nulla mihi πάλης verior ἐτυμολογία videri solet quam quæ ἀπὸ τῦ παλαιστῦ, hoc est, expansa manu, deducitur: hîc ergo lucta incipit. Primum hoc par à secundo labrum dividit, in eo palma vel aspergendæ aquæ

luſtrali vel potius victori donando, & corona. Secundi paris certamen prope jam confectum eſt: alter enim alterum apprenſo pede reſupinat fruſtra capillos victoris raptantem & editiori ceſpiti innixum caſui autem proximum. Sequitur tripus ſeu potius ara cui impoſita ſunt vel ſerta & coronæ vel coliphia ſpiſſi

& gravis panificii genus, augendæ corpulentiæ cujus pondere in dejiciendo adversario utebantur qui luctam hoc est, ut vocat Galenus καταβλητικὴν exercebant. Post aram, tertium par quasi jam inito certamine cernitur pari utrinque marte susceptum, ut uter sit victurus, nescias. Cur alteri è luctatoribus caput sit opertum casside, non satis assequor, nec cur corpus pube tenus stricta veste veluti thorace sit indutum. Certè quod ad cassidem attinet

attinet quamquam non utique manifestum sit cur capiti luctatoris sit imposita, quum luctator nudus esse debeat, tamen ea rei alioqui dubiæ satis plausibile signum esse videtur; nam quo sæculo sit cælatum præclarum monumentum subindicat. Vix enim ac fortasse ne vix quidem talis capitis armatura cernitur ante vel post Trajani ætatem. Succedit aliud labrum ut apparet vacuum, nisi aquam intus latere suspiceris. Quartum provecta & jam affecta pugna cernitur, sic ut primo aspectu agnoscas quinam sit futurus superior; alter enim alteri cervicibus comprehenso totus imminet eximia conatus significatione & vultus ferocia. Inferior ita nutat ut reluctetur etiam & non tam cito lapsurus videatur. Hæc paulo fusius fortasse quam fert consuetudo mea & necessitas postulat, brevius certe quam venustissimum opus postulare videtur. Conjectura probabilis est fuisse fabricatum condendis Illustris alicujus Athletæ cineribus, quamquam enim certum sit columnæ Trajani impositam fuisse urnam servandis ejus cineribus destinatam, ætas præterea conveniat, nec indigna plane tanti operis existimatione sit urnæ illius mea cælatura, tamen non ausim tantum huic aut meæ fortunæ tribuere, ut eam esse arbitrer quæ olim hujus columnæ summum occupabat.

Urceolos addidi sacris olim usibus vel domesticis usurpatos. Ænei sunt. Unius ansula quoniam multis figuris protuberat seorsim plana sculpta fuit. In ea multæ arietum caprarumque formæ. Imum puer

occupat quasi mulgendæ capræ: Ut suspicio sit sacerdotis Jovis aut Flaminis Dialis fuisse, nam capræ

Dictæo cœli Regem pavere sub antro.

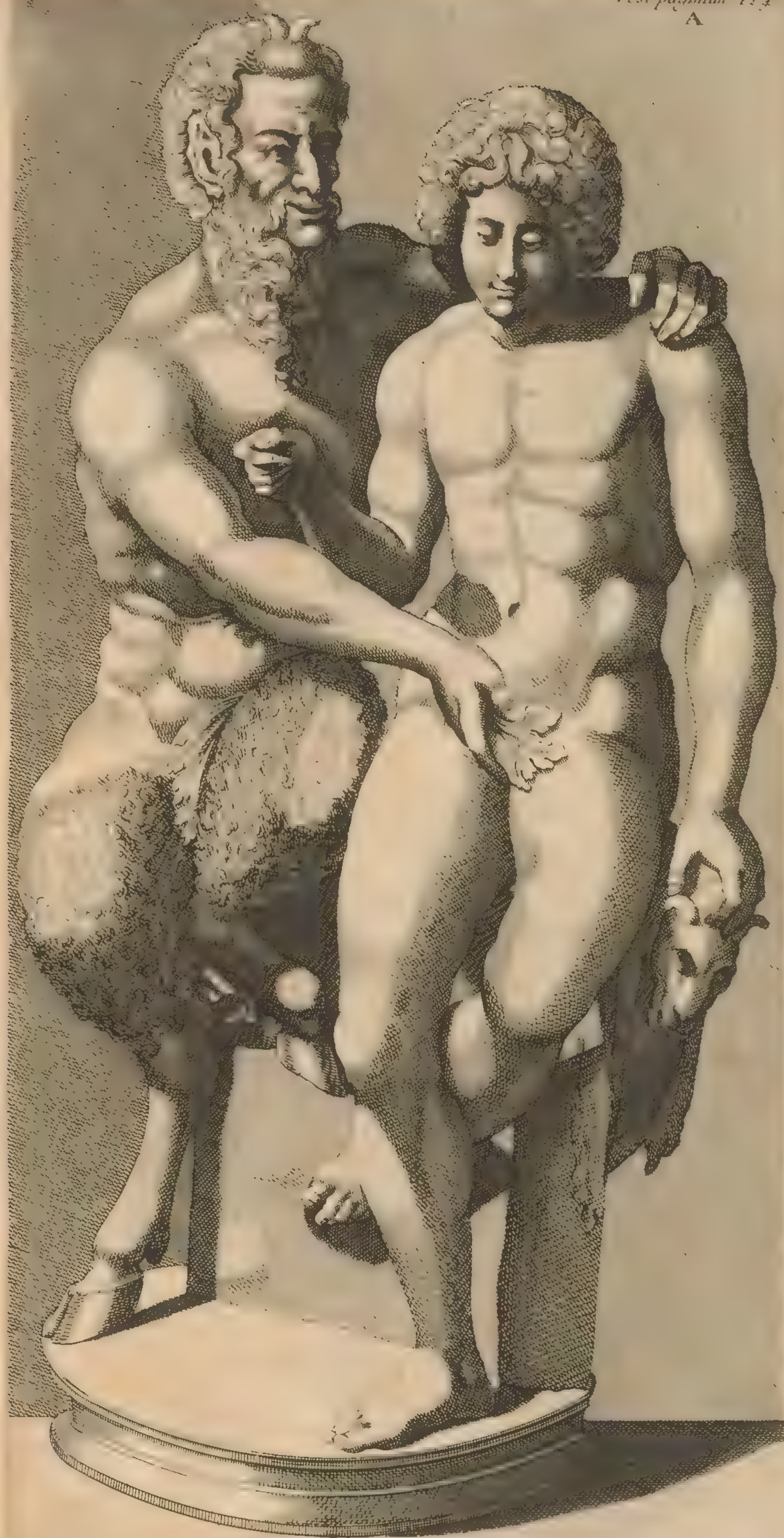
Nec grave erit fortasse Lectori si occasione data capræ antiquæ cum Panisco insidente & urgente typum illi exhibuero. Quam conjunctæ res sint capræ, Fauni, Satyrisci, Panisci & reliquum genus capripedum nemo non novit. Longiori sermone res non indiget: ipsa per se loquitur.

 Alia

Alia etiam hic habes antiqua ſigna, quæ quamvis præcisè ad hanc rem non pertineant, tamen quod antiquitatem illuſtrent & hac de cauſa mei juris fecerim intueri non pigebit.

Occurrit

B

1. Occurrit primùm ea illustrissima statua ex ære, quæ Satyrum repræsentat cum juvene ludentem. Pudor hujus mirus est, & qualem depingit Alciatus :

Ergo sedens velat vultus, obnubit ocellos, In Emblem.
Ista verecundi signa pudoris erant.

Alterius cernitur & petulantia & libido : eam indicant oculi, os, nares, aures arrectæ, uno verbo facies tota. Arietis pellis ideo fortassis est apposita, *quod Satyrus lingua Laconica*, ut ait Servius, *arietem significet.* Referri potest ad Sylvanum, pecorum & agrorum Deum, ita dictum, quòd in sylvis versaretur : Is Cyparissum puerum amasse perhibetur, qui mansuetissimam habebat cervam, quam cum Sylvanus ignarus occidisset, puer est dolore extinctus. Eum Deus amator in cupressum arborem ejus nominis vertit, & eam pro solatio portasse dicitur. Quidni etiam ad Pana Deum, qui veluti universi Deus censebatur. Illius Dei simulacrum caprina facie pingebant, rubro colore, hirtis cornibus, quæ huic signo mirificè conveniunt : *Pan Deus rusticus*, inquit Servius, *in naturæ similitudinem formatus est, unde & πᾶν dicitur, id est omnis ; habet porrò cornua in radiorum Solis & Lunæ cornuum similitudinem : Rubet ejus facies ad ætheris imitationem, superior pars est hominis inferior hispida, propter arbores, virgulta, feras. Caprinos habet pedes, ut ostendat terræ soliditatem.* Lascivum & libidinosum hunc ipsum Deum induxerunt *propter copiam spermaticarum rationum, & quæ commixtiones ipsarum fiunt :* inquit Gregor. Gyraldus, hinc ipsum dicunt consequi Nymphas : *sed & famosos pueros*, ut est apud Theocritum, quare ἄγριος Θεὸς dictus est. De illo sic Sylvius : Lib. XV. De Diis gentium. lib. Panic. 13.

Ac parva erumpunt rubicunda cornua fronte,
Stant aures, summoque cadit barba hispida mento :
Pastorale Deo baculum, pellisque sinistrum
Velat grata latus, teneræ de corpore damæ.

Satyros dictos volunt παρὰ τὴν σάθην, qua voce membrum virile Antiqui significabant, quod perpetuò erectum habebant *ad declarandam omnem virtutem veneream*, ut ait Eusebius. Id instar veli folium operit, mirificè adornatum Pontificis Maximi Urbani VIII. jussu, ne quod Magnatibus traderetur, aliquid adhuc haberet impudicitiæ. Illa mihi statua olim accessit beneficio Illustrissimi Lomenii Briennæ Comitis, mihique gratulor, quod in cimeliarchio reposuerim amplissimo, Illustris Eliæ Brackenhofferi inclytæ civitatis Argentoratensis Quindecimviri. Is ille est, qui supra suæ sortis viros antiquitates amat, nummos antiquos & recentes, & omnis generis cimelia. lib. 3. Præpar. Evang.

2. Ad illustrandam Satyrorum historiam, de quibus in hoc Opere frequens est mentio, scalpendam curavimus illam Satyram fœminam ex argento, quam jam pridem Cl. Senator P. Petavius vulgaverat : quantum hæc delineatio aliam superet, judicent, qui utramque viderint, qui peritiam scalptoris eximii D. Chauveau cognoscunt. Scribit Pausanias : *insulas esse quasdam, quæ Satyrides vocantur, quas Satyri incolunt, & caudas haud multo equinis minores intra clunes habentes : &c.* Illam breviorem quidem repræsentat hocce antiquissimum monumentum. Satyri autem suas habebant fœminas, sicuti Deus Faunus seu Fatuellus suam uxorem Fatuam, qui à vaticinando & fando dicti, inconsideratè loquentibus Fatuorum nomen dederunt : Hæc traditur mulierum castissima, quare eam Romani Bonam Deam appellarunt, cujus templum in Aventino, in quo fœminæ tantùm sacrificabant, ingressu maribus prohibito. Observandum est maximè, *ejus templi fores non manibus, sed precibus solis aperiri posse*, quod mulierum propensionem quodammodo declarat. Eas enim flecti potius precibus quam vi nemo est qui non noscat. In Atticis.

R Ter-

Tertium ſignum cujus ſcalpturam copioſis laudibus apud me extulerunt 3.
Pauſanias. præſtantiſſimi delineatores, Silenum repræſentat. *Provectioris ætatis Satyri dicebantur Sileni*, illoſque ait Plutarchus, ἀπὸ τοῦ σιλαίνειν, id eſt, ab invidendo &
Lib. 3. de præpar. Evang. oculis præcipuè cognominatos; quod in hoc ſigno patet. Quod manu ſiniſtrâ retrò humeros tenet, cave ne clavam exiſtimes in modum Herculis; baculus eſt ſive pedum recurvum, propter annum, qui in ſe recurrit, quia hic totius naturæ eſt Deus.

Fauni, Satyri, & Panes cognominati ſunt ſemicapri & capripedes à for- 4.
Herodotus. Suidas. Diodorus. mâ, quam geſtabant à fiſtula Cicuticines. *Sub hirci autem ſpecie cultus Pan fuit.* Legimus mulieres cum hircis coiiſſe: non mirum eſt, ſi puer Satyrus hirco inſideat ferulam tenens.

Quantùm valeat iſta Floræ ænea ſtatua, ſatis docet elegantiſſima delinea- 5.
tio: illam ultro indicant & nuditas & flores in calatho: *Flora cum magnas opes*
Lactantius lib. 1. c. 20. *ex arte meretricia quæſiviſſet, Populum Romanum ſcripſit hæredem, certamque pecuniam reliquit, cujus ex annuo fœnore ſuus natalis dies celebraretur, editione ludorum, quos appellabant Floralia: Quod quia Senatui flagitioſum videbatur, ab ipſo nomine argumentum ſumi placuit, ut pudendæ rei quædam dignitas adderetur, Deam finxerunt*
Valer. Maxim. *eſſe, quæ floribus præeſſet &c.* Ludi autem Florales Calendis Majis celebrabantur, in quibus omnes nequitiæ, & laſciviæ nudis mulieribus peragebantur.
Plutarchus. *Fuit ſimulacrum Floræ in æde Caſtoris & Pollucis à Praxitele ſummâ induſtriâ formatum, in cujus dextrâ flores, &c.*

Variis modis Minerva ab Antiquis picta eſt; Phurnutus eam vultu virili; 6.
In Atticis. & armis inſignem; Pauſanias ſimulacrum deſcribit aureum cum veſte ad talos
Lib. 34. demiſſa, Meduſæ capite eburneo ejus pectori inſerto: Plinius hanc ipſam ſta-
Lib. 10. tuam à Praxitele effictam commemorat. Apuleius galeam ejus deſcribit. Ei adſunt vel noctua, vel cornix, vel draco. Quæ omnia huic ſigno mirè conveniunt, quod ab artis ſcalptoriæ peritiſſimis ſupra antiqua opera à ſe viſa laudatum audivi.

Colonias à Domitiano deductas quæ nobis ſuperſunt in nummis exhibet
hæc tabula: Coloniam Auguſtam Philippenſem primus refert, de qua di- 1.
ctum eſt in Claudio pag. 77. Alicujus coloniæ Juliæ reſtitutionem in ſecundo 2.
nummo ſibi fortaſſis vindicare voluit ſuperbus Imperator; ſed quænam illa ſit,
in hoc ut nec in cæteris Imperatoribus, non licet interpretari. In tertio Ge- 3.
nium Coloniæ Antiochenſis fortaſſis repræſentat figura ſacrificans, ſed quo animo id faciat non novi.

Triplex

Post paginam 130
B

TRiplex Domitiani nummus Coloniam Aroem Augustam Patrensem celebrat cum diversissimis typis. Primus Neptuno est insignitus Delphinum tenente: horum copiam in Ponto, & Græciæ littoribus esse maximam nemo non novit: obliterati characteres aliquid designasse videntur, præter loci situm qui ad mare Ionium est: *Prope portum Patrensis urbis Neptuni ædes sunt cum signo ejus marmoreo*, inquit Pausanias. De Legione vigesima secunda quam Lib. 7. in Achaïc.
sæpius in Patrensibus nummis vidimus dictum est pag. 76. Colonum agentem boves coloniam indicare res satis per se nota est, quæ ulteriori interpretatione non indigeat, sive ad coloniæ fundatores is referatur, sive ad Domitianum eorum habitum præferentem.

JAm in Tito fuit explicatum pag. 114. quis fuerit Agrippa Judææ Rex, quapropter denuo commemorare superfluum. Domitianus in partem triumphi Judaïci venit, cùm equo albo insidens patrem & fratrem triumphantes sit comitatus: Hujus etiam gloriæ participem demonstrant hi nummi qui victoriam & Agrippam exhibent. Cæteri palmam & Canopum, hunc Ægypti, illam Judææ symbolum, quasi Imperatori servientes & sub ejus ditione constitutas repræsentant. De Canopo vide Othonis nummum pag. 103.

ΑΥΤΟΚ. ΚΑΙΣΑΡ ΔΟΜΙΤΙΑΝΟΣ ΣΕΒ. ΓΕΡΜ. Imperator Cæſar Domitianus Auguſtus Germanicus. *Caput Domitiani. Populorum nomina infra explicantur.*

Herodotus l. 4. & 5. Diod. Sicul. l. 16.

Perinthiorum numen Jupiter vel ſtans vel ſedens in duobus primis nummis 1.
ſignatus eſt. Perinthus cognominata Mygdonia & Heraclea, in Thracia 2.
ſita erat, ἐν τῇ Προποντίδι, hodie dicitur *Pera*. De illa paſſim.

Jovem Cretenſes ut ſuum Deum perpetuò coluere, quare illum Cretenſem 3.
& Cretagenem nominavere, quod in Creta nutritus fuerit, ne à Saturno pa-
tre voraretur. Aquilam dextra tenet qua venari juvenis conſuevit. Fingunt (Athenæus lib. 11.)
Poëtæ hanc illi nectar è rupibus, & columbas ex Oceano Ambroſiam deportaſſe: in cujus beneficii remunerationem illis impertivit immortalitatem, juſſitque ut æſtatis hyemiſque eſſent prodromi, Pleïadum nomine.

Ammian. Marcel. l. 14.

Jovem etiam Claudiopolitanorum quartus nummus refert; hi Iſauriæ ſeu 4.
Ciliciæ populi ſuum nomen ab Imperatore Claudio trahebant hujus coloniæ conditore: cum priùs eorum urbs Andrapa vocaretur.

Trallianorum ſeu Trallienſium Deus in quinto ſignatus eſt. Apollo ſini- 5.
ſtra lyram dextra laurum tenet. Ludorum Pythiorum qui Trallis celebrantur mentionem facit marmor antiquum inter Arundelliana à doctiſſimo Seldeno explicatum, in quo enumerantur Victoriæ C. Sept. Publii Citharœdi, Ἐπίδαυρον Ἀσκλέπεια, Ἀθήνας Ἀδελάνεια, Σάρδεις Χρυσάνθινον, ΤΡΑΛΛΕΙΣ ΠΥΘΙΑ &c. quod rem noſtram mirificè illuſtrat. Trallis Lydiæ urbs ad Mæandrum eſt ſita. Hujus nummi meminit Ill. Falconerius in eleganti libello quem nuper edidit de Nummo Apamenſi.

Diana multimamma à Clariis ut & Epheſiis colebatur. Locorum vici- 6.
nia id forte præſtabat. De illa dictum eſt in Triumvirorum nummo pag. 16.

Sub Agathone quidem cuſum eſſe ſeptimum nummum ex inſcriptione con- 7.
ſtat, ſed quis fuerit illa Agatho; quænam ejus civitas lubenter ſcirem: certe nummi fabrica Græca quidem eſt, ſed longe inferioris cælaturæ vulgaris Græciæ, quare nummum in ora Perſidis cuſum arbitrer.

Nicomedienſes ut Nicæenſes de principatu Bithyniæ ſæpe certaverant, utra- 8.
que ſibi hunc honorem vindicante. Illos ſic diſſerere facit Dio Chryſoſtomus,
Orat. 38. ἡμεῖς δὲ οἰόμεθα ἐὰν ἐπιγράφωμεν πῦ πρῶτοι, τὸ πρωτεῖον ἕξειν, hoc eſt, *Nos autem putamus ſicubi nos inſcribimus primos primas habituros partes.* Id diſſidium ita erat frequens

frequens apud Græcos ut horum nomine redarguat Dio, ἑλληνικὰ ἁμαρτήματα. Libanius orat. 6.
Anguis ſerpens Nicomediæ originem procul dubio refert in nummo: cum enim ejus populi civitatem condere deſtinaſſent, ſubitò aquila caput victimæ ex igne rapit, illam anguis exiliens terruit, atque ultra fretum fugere coëgit; ſequitur, tunc populi illos veluti Deos & civitatis condendæ indices arbitrantes conſilium mutavere, ibique Nicomediam condidere.

9. Cur Cydutenſes templum in nummo Domitiani cuderint, ignoro: conjectura eſt in ejus honorem fuiſſe conſtructum, cum Deum ſe & Dominum appellari coëgit. ΚΟΔΟΥΤΑΙ à Ptolemæo memorantur & Cydum vel Cudum à Mela his verbis, *Ab Iolide ultra Gangem ac Cudum recta ſunt littora, timidique populi & marinis opibus affatim dites.* Alterum nummum ejuſdem oppidi in honorem Domitiani cuſum exponit Triſtanus, in quo Dea ſedens capite turrito ſpicas & papaverem tenet. Suet. c. 5. Lib. 7. c. 2. Lib. 3. c. 7.

10. De Macedonum clypeo Imperatoribus offerri ſolito, dictum eſt in Nerone pag. 93.

Caput minutum Domitiani, retro Caput Deæ. ΕΣΤ. ΑΡΑΔΙΩΝ. Aradiorum. *Bos currens.*

Aradus in mari Phœnicio ſita ſic deſcribitur à Dionyſio,
Ἀγχὶ δὲ Φοίνικης Ἄραδος μεγάλῳ ἐνὶ πόντῳ.
In Phœnicio mari eſt Arados, inter quam & continentem quinquaginta cubitos alto mari ut autor eſt Mutianus, *à fonte dulcis aquæ tubo coriis facto uſque à vado trahitur*, inquit Plinius. *Ante Joppe eſt Pariæ tota oppidum in qua objectam belluæ Andromedam ferunt, & jam dicta Arados.* Tripolim Tyrii & Sidonii & Aradii obtinent. Geroſtratem Aradiorum Regem Alexandro Magno auream obtuliſſe coronam narrat Arrianus: Q. Curtius eorumdem etiam mentionem facit. Ventidius pro M. Antonio eam quidem oppugnavit, ſed fruſtra: paulò poſt Soſius expugnavit & delevit. Bos fertilitatem ſoli indicat, fortaſſiſque colonorum miſſionem. Dea Domitianum quaſi ſuo ſinu fovens ornato capillitio Venus eſt fortaſſis quæ Aſtartis nomine his in locis ſumma veneratione colebatur. Fortuna temoni impoſita vel Iſis quo pertineat, præter generalem ergo iſtas Deas Syrorum & Ægyptiorum venerationem non ſatis perſpectum habeo.

Pomp. Mela. l. 2. c. 7. Strabo. l. 16. Hiſt. nat. l. 5. c. 31. Lib. 5. c. 20. Lib. 2. Dio. lib. 48. 49.

In Domit. c. V. Synnada de qua dictum est pag. 3. hunc nummum cudi curavit in honorem Domitiani cum Jovis adscripto peculiari nomine: is ΠΑΝΔΗΜΟΣ sospitator seu servator dicitur: an quia Domitianus novam excitaverit ædem in capitolio Jovi custodi, ut ait Suetonius.

ΚΑΙCΑΡ ΔΟΜΙΤΙΑΝΟC. *Caput Domitiani.* ΔΟΜΙΤΙΑ ΣΕΒΑCΤΗ ΔΟΜΙΤΙΑΝΟΥ CΕΒ. *Caput Domitiæ.*

Suet. in Dom. c. 1. cap. 3. cap. 7. cap. 13. Contrectatis multorum uxoribus, Domitiam Longinam Ælio Lamiæ nuptam etiam in matrimonium abduxit Domitianus, ex qua in secundo suo consulatu filium tulerat, alteroque anno consalutaverat ut Augustam: eamdem Paridis histrionis amore deperditam repudiavit, intraque breve tempus impatiens dissidii quasi efflagitante populo reduxit. Hæc erat Domitii Corbulonis filia cujus viventis gloria, mortui fama in æternum valebit. Xiphilinus. Venerat in odium mariti Domitia uxor, timebatque ne se interfici juberet, deprehensis tabulis quibus interficiendorum nomina erant inscripta.

ΔΟΜΙΤΙΑΝΟC CΕΒ. ΔΟΜΙΤΙΑ CΕΒ. *Facies adversæ Domitiani & Domitiæ* ΘΕΩΝ ΣΕΒΑΣΤΩΝ, Deorum Augustorum. *Templum.*

ΔΟΜΙΤΙΑΝΟΣ ΚΑΙΣ. ΣΕΒ. ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΣ. ΔΟΜΙΤΙΑ ΣΕΒΑΣΤΗ. *Facies adversæ Domitiani & Domitiæ* ΕΠΙ ΔΙΜΟΣΤΡΑΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΟΥ, ΣΜΥΡ. Sub Dimostrato Præfecto Smyrnæorum. *Figura stans dextra urceolum, sinistra clavam & exuvias leonis.*

Domitiani & Domitiæ aversus nummus templum exhibet utrique sacrum sub invocatione Deorum Augustorum: Is Imperator eò devenit insaniæ

insaniæ ut Deus appellari voluerit. Pari arrogantia cum procuratorum suorum nomine formalem dictaret epistolam, sic cœpit: Dominus & Deus noster sic fieri jubet, unde institutum posthac ut ne scripto quidem ac sermone cujusquam appellaretur aliter: In reducenda post divortium uxore edixit vocatam eam in pulvinar suum; acclamari etiam in amphitheatro, epulari die, libenter audiit DOMINO ET DOMINÆ FELICITER. A quo Græciæ populo constructum fuerit illud templum, erosus hac parte nummus conjicere non sinit. Sueton in Dom. c. 13.

Alter à Smyrnæis cusus est sub Dimostrato illorum Præfecto, Herculis specie insignitus est, urceolus enim in dextra est; in sinistra clava & exuviæ leonis. Sed quid Baccho cum Hercule?

Domitiani nummorum facies aversas hic habes, quos numerales vocant. In iis enim Græci characteres numeri locum obtinent juxta illorum morem. Serapis & Isis quales fuerint supra fuit explicatum. Aquila fulguri innixa Jovem designat cui Domitianum comparabant. Bos vittatus flore inter cornua insignitus Apim Deum Ægyptium indicat. Equus currens cui draco est impositus etiam in Domitiani nummis reperitur, sed quid sit non satis scio. Anni Græcis characteribus sunt notati.

ΔOMITIA

ΔΟΜΙΤΙΑ ΣΕΒΑΣΤΗ. *Caput Domitiæ.* ΟΜΟΝΟΙΑ ΣΜΥΡ. ΕΦΕ. Communitas Smyrnæorum & Ephesiorum. *Diana Ephesia.*

Eadem inscriptio: Duæ figuræ muliebres.

ΚΑΛΟΗΝΩΝ Caloenarum; *Diana Ephesia.*

ΜΑΓΝΗΤΩΝ ϹΙΠ. Magnetensium Sipylus: *Fluvius decumbens.*

SMyrnæos & Ephesios simul nummos cudisse exempla sunto primi duo nummi. Tacitus narrat undecim populos invicem certasse, contendentes sibi deberi gloriam ex ædificatione templi in honorem Augusti & Liviæ: Ephesios causa tandem cessisse qui soli cum Smyrnæis volente Romano senatu disputabant. Ea fortassis ratione ducti, societatem iniit uterque populus, quam ΟΜΟΝΟΙΑΝ nominabat. Diana Ephesia in primo signata est; de qua dictum est in Trium-virorum nummo pag. 16.

Lib. 1. Alter duo signa exhibet, quæ cum Pausania interpretor Hygææ fuisse & Minervæ Sospitæ quæ etiam Hygæa dicebatur, cum altera Æsculapii filia fuerit.

Coloes meminit Strabo his verbis quæ quodammodo nummum explicant.
Lib. 13. Κολόη ὅπε τὸ ἱερὸν τῆς Ἀρτέμιδος μεγάλην ἁγιστείαν ἔχον: hoc est, *Prope Sardim in Lydia est Coloe, ubi & templum Dianæ maximè venerandum.* Caloe pro Coloe
Pausan. lib. 4. Messen. nostram, ut arbitror, non impedit conjecturam. *Ephesiam autem Dianam urbes prope cunctæ eodem celebrant cognomine, & præsertim viri omnes præ cæteris eam diis prosequuntur honoribus. Hoc opinor cum Amazonum gloriæ tribuunt, à quibus fanum illud cum simulacro dedicatum fama vulgavit, tum operis prisci antiquitati. Tria præterea templi celebritatem augent; magnitudo primùm qua cætera omnia hominum opera anteit: Ephesiorum deinde civitatis splendor, & ipsa postremò Deæ claritas.*

Rejectis Ioniæ & Macedoniæ Magnesiis, quartum nummum iis tribuere non dubito, qui in Lydia proximi Sardibus sub Archiepiscopatu Smyrnæensi. Id probat mons Sipylus in nummulo nominatus, cujus quidem nomen &
Lib. 2. c. 91. L. 5. c. 29. fluvii simul & oppidi fuit. Plinius Sipylum in Magnesia describit, oppidum quod absorptum est, & Magnetes quos à Sipylo nuncupat: conveniunt loca,
Lib. 1. Magnetes commemorat Pausanias, *Sipyli incolas qui Mithridatis ducem Archelaum*
In Epist. *fines eorum vastantem vulneraverant. De Te*, scribens Cicero ad Quintum fratrem, *à Magnetibus ab Sipylo mentio est honorifica facta.*

Nerva

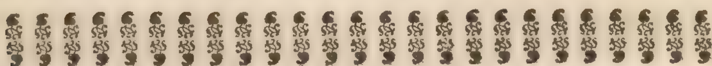

NErva poſt Domitiani cædem Romæ Imperator deſignatus eſt: Vir nobiliſſimus atque humaniſſimus, princeps juſtus ac beneficus. Is ſtatim eos qui rei facti erant impietatis, abſolvit, exſuleſque reſtituit; prohibuit ſævitiam quæ in Chriſtianos exercebatur: Afflictas civitates relevavit, puellas puelloſque parentibus natos egenis, ſumptu publico per univerſa Italiæ oppida ali juſſit: Suſtulit ſpecioſa ſpectacula: uſque adeo bonus Princeps fuit, ut aliquando dicere auſus ſit ſe nihil feciſſe quo minus poſſit depoſito imperio privatus tutò vivere: id quod præſtitit haud ita multo poſt: nam cum propter ſenectutem minime honoraretur, ſed contemptui eſſet, Capitolium conſcendens M. Ulpium Trajanum Hiſpanum natione adoptat, cenſebat enim virtutem cujuſque non patriam exiſtimari & ponderari debere, eundemque poſtea in Senatu Cæſarem deſignavit. Vir probus & honeſtus omniumque laude dignus, omnibus rebus in ordinem bonum redactis & conſtitutis, febre correptus moritur, æt. LXV. Imperavit annum unum menſes IV.

Vide Fam. Romanas in gente COCCEIA. Xiphilin.

FRuſtra virtutes Imperatorem in nummis celebrant, cum virtus ejus ex factis abunde ſit cognita: ÆQVITAS quidem FORTVNA, LIBERTAS PVBLICA, CONCORDIA EXERCITVVM, quæ frequenter occurrunt, Romanorum benevolentiam & felicitatem ſub hoc Imperatore teſtantur. Utinam Græcos characteres tam exactè liceret interpretari. Inſcriptio circum caput nomen & dignitatem Imperatoris exponit. Facies averſa Jove ſedente Victoriolam dextra tenente inſignita eſt, ΔΙΑΠΑΝΔΗ ΜΟΝΣΥΝΑΣΙΣ à pluribus legitur; Ego autem ΔΙΑ Jovem interpretor, ΠΑΝΔΗ vero videtur prima pars vocis πάνδημον, quod Jovis ἐπίθετον. Forte Nervam Jovem ſuum Paudemum, id eſt, Soſpitatorem vocat aliquis populus quem ex cæterorum characterum detritione dignoſcere non licet; niſi ad eoſdem Synnadenſes revocemus, qui ejuſdem Jovis Πανδήμου nummum jam Domitiano ſacraverant.

NErva Trajanus natione Hiſpanus erat: Æt. XLII. Agrippinæ Coloniæ dum Germaniæ præeſt à Nerva Imperator declaratur; vir juſtus & robore præſtans. De Dacis eorumque Rege Decebalo triumphavit; quo denuo deficiente Daciam repetit, ubi ex inſidiis propemodum extremum diſcrimem adiit, tamen devictis Dacis coloniam eò deduxit, in Iſtro pontem lapideum ſtruxit, opus mirandum. Euphratem ponte junxit. In foro ingentem columnam erexit pro ſepulchro. Bellum in Armenios & Parthos movit, ductus gloriæ cupiditate: quibus devictis, Optimus à Senatu appellatus eſt, & Parthicus, quemadmodum antea Dacicus. Ineunte vere Aſſyriam ingreditur, & Babylonem occupat. Poſt Cteſiphontem ingreditur, & Meſſenem cepit: inde venit ad Oceanum, in Indiam trajecturus ſi juvenis fuiſſet, tamen id navigavit: dum revehitur provinciæ occupatæ deficiunt, quas per Legatos recuperat: inde Cteſiphontem reverſus, Regem Parthis dedit. Profectus in Arabiam adoritur Agarenos, quos reliquit, & haud ita multo poſt in morbum incidit, quo ingraveſcente, iter in Italiam cepit, Hadriano in Syria cum exercitu relicto. Trajanus morbi ſui cauſam venenum exiſtimavit, alii hæmorrhoidum ſuppreſſionem. Apoplexia quoque laboravit, ut parte aliqua corporis ſenſum amiſerit; ſed omnino aqua intercute correptus in Cilicia Selinuntem delatus obiit. Regnavit annis XIX. vixit annis LXIV.

Xiphil. in Trajano.

HUmanitatis ſummæ perilluſtre exemplum exhibet hic nummus. Solebant Imperatores congiaria diſtribuere, certa quadam frumenti aut olei portione ſingulis diſtributa, quæ à congiis nomen habebat: numerum adaucturæ matres, filios etſi parvulos deducebant, quibus ut cæteris, Imperatoris munus tribuebatur. Trajanus verò præcavens periculis quibus aut incauti aut imbecilli infantes in tanta hominum multitudine exponebantur, abſentibus iis ſua munera eſt elargitus. *Quocirca*, inquit Plinius, *nihil magis in tua tota liberalitate laudaverim quam quod congiarium das de tuo*, ALIMENTA *de tuo*, & alibi; *ut jam inde ab infantia parentem publicum munere educationis experirentur, creſcerent*

In Panegyrico.

crescerent de tuo qui crescerent tibi quantum parentibus tuis quisque deberet &c. *Hæc prima parvulorum civium vox aures tuas imbuit, quibus tu daturus alimenta; hoc maximum præstitisti, ne rogarent. Pueris ac puellis*, inquit Spartianus, *quibus etiam Trajanus alimenta detulerat incrementum liberalitatis adjecit. Romam deinde regressus*, inquit Xiphilinus, *multa fecit ad emendandam Rempublicam atque in bonorum gratiam, quorum imprimis curam gessit: nam civitatibus Italiæ multa largitus est ad educationem liberorum, in quos magna beneficia contulit.* Materfamilias filios suos Imperatori sedenti quasi gratias agentes offert in nummo: Ejus superest inscriptio antiqua In Hadrian.

IMP. NERVAE TRAIAN. AVG. GERM.
P. MAX. TRIB. POTEST. COS. IIII. P. P.
NOMINE PVELLORVM PVELLARVMQVE
VLPIANORVM
EX S. C. P.

Gruter. Inscript. pag. 1084.

1. QUod nunquam aut Persæ aut Macedones præstiterant, sub Trajano factum fuisse asserit primus hic nummus in quo legitur, ARABIA ADQVISITA. *Palmas Syriæ præfectus eam Arabiæ partem quæ ad Petram vergit, edomuit*, inquit Xiphilinus, *redegitque in ditionem populi Romani. Arabiam provinciæ imposito nomine rectoreque attributo obtemperare legibus nostris Trajanus compulit Imperator incolarum tumore sæpè contuso, cum glorioso marte Mediam urgeret & Parthos.* Ammian. Marcell. l. 14. c. 27.

2. Nummus alter ARABIAM AVGVSTI PROVINCIAM VT Daciam alter celebrat, quod Trajanum Augustum primum suum Imperatorem hæc provincia receperit, ut Bithynia Hadrianum: *leges barbarorum inde abrogatæ, ritus Romanorum recepti*, inquit Bardesanes Syrius. Camelus juxta appositus Arabiam denotat, ut equus Mauritaniam, crocodilus Nilum, noctua Athenas. Strabo *Arabiam equis carere* ait; *quorum cameli implent officium*: Livius Romanorum pugnam adversus Antiochum scribens sic narrat; *Ante hunc equitatum falcatæ quadrigæ, & cameli quos Dromades vocant, his insidebant Arabes sagittarii gladios tenues, longosque quaterna cubita, gerentes ut ex tanta altitudine contingere hostem possent.* Aristoteles velociores camelos Arabes esse asserit equis Nyseanis. Attamen quoniam Amicus quidam meus non camelum sed struthionem hic scalptum esse pertinaciter asseruit, quod struthiones in Arabia occurrant, ideo nummum argenteum ex cimeliarchio nostro vulgavimus quo rem apertius declararemus. In Eusebio lib. 6. c. 10. Præparat. Evang. Lib. 16. Hist. animal. lib. 9. c. ult.

Arabiam accuratius denotant quæ in manibus figuræ ſtantis cernuntur. Ramus arboris thus ferentis in dextra eſt, de qua ſic Theophraſtus, Γίνεται μὲν ἐν τῇ Λίβανῳ &c. Hoc eſt, *Gignitur ergo thus & myrrha & caſia & cinnamomum regione Arabum media circa Saba* &c. Arborem thuris non magnam ſed quinis fere cubitis attolli, permultoſque ramos gerere ferunt. Folium pyri niſi quod multo minus & colore plane herbidum modo rutæ: corticem levem omni ex parte, lauri modo, quæ omnia prior nummus exponit. Rem conficit Plinius, his verbis, *Thura præter Arabiam nullis, ac ne Arabiæ quidem univerſæ* &c. *Thus collectum Sabotam camelis convehitur, porta ad id una patente, digredi via capitale leges fecere: ibi decimas Deo quem vocant Sabin menſura non pondere ſacerdotes accipiunt, nec ante mercari licet* &c. In ſiniſtra Arabiæ ſtantis calamus eſt odoratus quem *præſtantiſſimum in Arabia trans Libanum naſci* narrat Plinius, in qua *propter eum aſpirationem agri odoratiſſimam eſſe inter omnes conſtare* ſcribit Theophraſtus. Ad id fortaſſis refertur quod narrat Galenus, *cinnamomi virgulas abſque ramis & foliis in ſcriniis Imperatorum Trajani & Hadriani aſſervari, quas & ob uſum & ob elegantiam & ob opus maximi faciebant.*

Hiſt. platit. lib. 12. c. 14.

Hiſt. nat. lib. 12. c. 14.

cap. 22.

Lib. 9. c. 7.

Lib. de antidotis.

QUem optimum Principem Senatus populuſque Romanus judicaverat hic triumphans variis modis cernitur. Poſt devictos Dacos eorumque Regem Decebalum, innumera victoriarum monumenta ubique extructa fuere. Trophæa, arcus, ſtatuæ, columnæ, nummi, omniſque generis ſigna adhuc
extant. Primus hujus tabellæ nummus Trajanum exhibet equitem, Deceba- 1.
lum calcantem: proximi duo trophæa in quorum poſtremo, unum amplecti- 2.
tur Imperator ad alterum manum tendens: quo quidem ſignificatur breviſſimo 3.
tempore duas fuiſſe partas victorias,

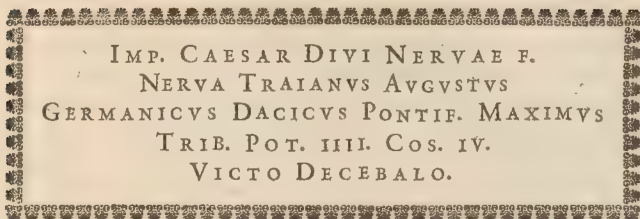
Et duo rapta manu diverſo ex hoſte trophæa. (Virgilius.)

Pax in quarto cernitur ſtans more ſolito, cornucopiæ ſiniſtra tenens quæ bo- 4.
norum omnium proventum ſignificat: arma in globum congeſta dextra, face admota comburit, velut humanæ fœlicitatis impedimenta, quæ quidem omnia
imperii tranquillitatem indicant. Poſtremus tandem triumphus demonſtrat, 5.
qualis frequens in Imperatorum nummis occurrit: de illo ſic Plinius; *Accipiet ergo aliquando Capitolium non inanes currus, non falſæ ſimulachra victoriæ, ſed Imperatore veram ac ſolidam gloriam reportante, pacem, tranquillitatem & tam confeſſa hoſtium obſequia, ut vincendus nemo fuerit. Pulchrius hoc omnibus triumphis* &c. Trajanus itaque de Dacis triumphavit, & Dacicus cognominatus eſt; Hunc nummum arbitror mortuo jam Trajano Hadrianum cudi juſſiſſe. Conjecturam Spartianus ſuppeditat, his verbis: *Quum triumphum Hadriano ſenatus qui Trajano debitus erat, detuliſſet, recuſavit ipſe, atque imaginem Trajani curru triumphali vexit, ut Optimus Imperator, ne poſt mortem quidem triumphi amitteret dignitatem.* Redeunti enim Trajano ex India, inquit Xiphilinus, parabant cives longius obviam procedere, ſed is nunquam in urbem reverſus eſt. De his ſupereſt egregia hæc inſcriptio antiqua.

In Panegyrico.

Xiphil. in Trajano.

IMP

IMP. CAESAR DIVI NERVAE F.
NERVA TRAIANVS AVGVSTVS
GERMANICVS DACICVS PONTIF. MAXIMVS
TRIB. POT. IIII. COS. IV.
VICTO DECEBALO.

Gruter. pag. 246. ex Panvinio.

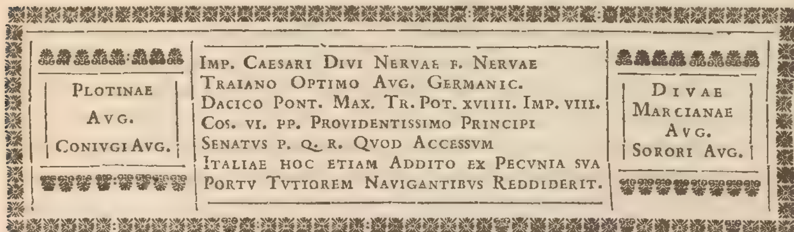

1. MAgnificentissima Trajani opera exponit hæc tabella: primum quidem, quod huc usque Antiquarii pontem interpretati sunt per quem nempe trans Danubium Romani tutò deduci potuerant, aliò revocandum esse censerem. Norunt qui portum Anconæ viderunt Piceni civitatis primariæ, hanc illi formam esse utrinque turribus ornatam, in modum amphitheatri concavam, in cujus medio navis cernitur, citra quam catena tutiori reddendo portui. Conjecturam firmat arcus Trajani adhuc integer in Anconæ portu:

PLOTINAE
AVG.
CONIVGI AVG.

IMP. CAESARI DIVI NERVAE F. NERVAE
TRAIANO OPTIMO AVG. GERMANIC.
DACICO PONT. MAX. TR. POT. XVIIII. IMP. VIII.
COS. VI. PP. PROVIDENTISSIMO PRINCIPI
SENATVS P. Q. R. QVOD ACCESSVM
ITALIAE HOC ETIAM ADDITO EX PECVNIA SVA
PORTV TVTIOREM NAVIGANTIBVS REDDIDERIT.

DIVAE
MARCIANAE
AVG.
SORORI AVG.

Gruter. Inscript. p. 247.

Novimus quidem Trajanum fundatorem fuisse pontis super Danubium, sed an id cum nummo conveniat videant acutiores, ego certe non video.

2. Templum sumptuosissimum repræsentat alter nummus, columnis, porticibus, figuris ornatum. Sed quale sit illud inter tot à Trajano ædificata non facile est affirmare.

3. Tertium nummum in quo figura muliebris humi procumbens rotam dextra tenet, satis explicat inscriptio, VIA TRAIANA. Ne tamen ejus brevitas obscurum opus relinquat, Galeni nostri verba rem totam definient; *Veluti nunc quoque videmus quasdam veterum in terris viarum, quibus pars quæpiam est lutosa, vel lapidibus sentibusque impedita, vel molestè ardua, vel periculosè prona, vel feris obsessa, vel propter magnitudinem fluminum invia, vel longa, vel aspera: itaque cum sic se haberent omnes in Italia viæ, eas Trajanus ille refecit. Quæ quidem earum humidæ ac lutosæ partes erant, lapidibus sternens, aut editis aggestionibus exaltans, quæ senticosæ & asperæ erant, eas expurgans, ac flumina quæ transiri non possent, pontibus jungens: ubi longior quam opus erat via videbatur, aliam breviorem exscindens: sicubi vero propter arduum collem difficilis erat, ab illa transfe-*

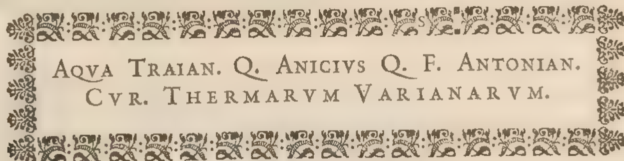
Lib. 9. c. 8. meth. med.

transferens ac per habitata ducens, tum asperas complanans. Omnium viarum maxima & celeberrima Appia dicebatur, quæ ideo *Regina viarum* dicta est, quæ ab Urbe ac porta Capena initium sumebat ab Appio Claudio Censore ad Capuam usque munita. Brundusium usque stratam quidam prodiderunt, quare sunt qui à Julio Cæsare, cui ejus viæ cura commissa fuit, Brundusium usque Capua munitam tradant. Ea fuit latitudine ut plaustra duo ex adverso invicem occurrentia liberè exciperet, longitudine passuum CCCXXXM. Hanc novissimè Trajanus restituit, desiccatisque paludibus, excisis collibus, aggeratis vallibus ac pontibus extructis permeabilem fecit, & de suo nomine Trajanam appellavit. Viarum Trajanarum trium est mentio in marmore antiquo quod Auximi superest.

Tacitus. Dio.

Quartus peculiari symbolo AQVAM TRAIANAM repræsentat, ea quæ inter 20. urbis Aquas à P. Victore commemoratur: *Aquæ Martiæ partem Trajanus in Aventinum derivaverat unde Trajana dicta est.* Hanc laudat hæc inscriptio. 4.

Topogr. Romæ.c.4.

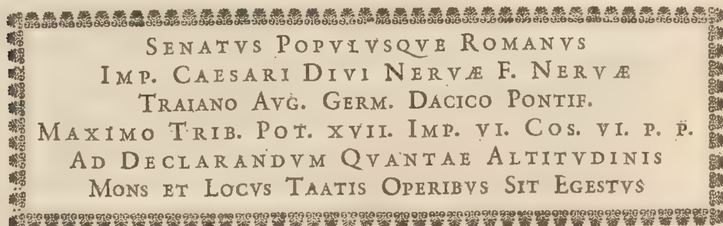

AQVA TRAIAN. Q. ANICIVS Q. F. ANTONIAN.
CVR. THERMARVM VARIANARVM.

Aliam aquam Trajanam in Hispania fuisse, docet marmor antiquum, quod ad nummum nostrum facere non arbitror.

Quintus columnam superbissimam repræsentat, quæ adhuc hodie ab autore Trajana dicitur. Opus mirabile & omnium totius antiquitatis integerrimum, cujus *singularem sub omni cœlo fuisse structuram & vel numinum assensione mirabilem*, scribi Amm. Marcellinus. *In foro ingentem columnam statuit*, inquit Dionis abbreviator, *sive ut ea pro sepulchro esset, sive in ostentationem ejus operis quod ille circa forum egit*: In ea etiam Trajani ossa sepulta esse idem asserit. Structa est lapidibus XXIIII. tantæ vastitatis, ut opus videatur non hominum, sed gigantum. Alta CXXVIII. pedibus. In ejus circuitu res gestæ ab Imperatore, bellum Dacicum aliæque expeditiones elegantissimè sculptæ sunt, quarum imaginibus non Roma tantum, sed totus orbis gaudet hodie ac fruitur, impensis Christianissimi Francisci I. Gallorum Regis, rerum antiquarum percuriosi, eruditorumque omnis generis Mæcenatis, libello 130. figuras in ære cœlatas continente, hac de re edito. Audivi Pictorem illum Illustrissimum RAPHAELEM Urbinatem ex ejus figuris, eam quam adeptus erat suæ artis elegantiam excerpsisse. Supersunt enim integræ absque ullo fere detrimento: cum hac inscriptione, 5.

Xiphil. in Trajano. In Hadrian.

Gruter. inscript. pag. 247.

SENATVS POPVLVSQVE ROMANVS
IMP. CAESARI DIVI NERVÆ F. NERVÆ
TRAIANO AVG. GERM. DACICO PONTIF.
MAXIMO TRIB. POT. XVII. IMP. VI. COS. VI. P. P.
AD DECLARANDVM QVANTAE ALTITVDINIS
MONS ET LOCVS TAATIS OPERIBVS SIT EGESTVS

DE Colonia Augusta Felice Beryto abundè dictum in Augusto pag. 30. Quæ Trajanum respiciunt, veniunt examinanda. *Gloriæ aviditas bellique studium*, ut loquitur Xiphilinus, *illum in Orientem compulit, Parthos, Arabes, vicinosque populos, Romanis subjicere meditantem.* Terra marique omnia expedivit, militum robore, navium copia, quam subministrasse Berytum verisimile est, quod idem fecerat temporibus Augusti, ad quod etiam typi similitudo refertur. Boves soli fertilitatem, aquilæ legionum in laurea quasi eò deductam aut amplificatam à Trajano coloniam indicant. In Trajano.

DE templo Veneris Paphiæ, quod in insula Cypro celeberrimum erat abundè dictum est in nummo Drusi pag. 62. Hoc monumentum fortassis Trajano dicavit Cypri communitas, suum erga illum amorem patefaciens & prolis Ulpiæ desiderium, quam à Venere generationis parente summopere postulabant. Fortassis etiam ob subactos in Cypro Judæos ope Lucii quem eò Trajanus miserat, quod ii in Ægypto Cyproque ducenta quadraginta hominum millia trucidaverant : ex quo fit ut Judæo in Cyprum venire non liceat, quod si forte vi tempestatis appulerit, interficitur : gratam hujus beneficii recordationem insulares Cyprii hoc nummo testantur. Xiphil. in Trajano.

JUpiter Casius in monte colebatur de quo Lucanus,

Et Casio præferre Jovi . . . . .

Qui prope Pelusium est ad ostium Nili, in cujus colle magni Pompeii tumulus : hæc tamen nummum non attingunt : quæ enim ei inscripta sunt ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ, ad montem Casium in Seleucide referuntur : Seleucis autem pars est

Solin. cap. XLVII. Stephanus. Strabo. l. 16. Plin. l. 5. c. 12. & 22. Lact. Firmian. Libanius in Antioch.

eſt Syriæ quæ τετράπολις ob urbes ſuas quatuor dicitur, Antiochiam, Apameam, Laodiceam & Seleuciam, quarum hæc rem noſtram conficit. Dicebatur enim Seleucia in Pieria Syriæ ſicut nummus exponit ΠΙΕΡΙΑϹ ϹΥΡΙΑϹ: illam expugnato Tigrane liberam Pompeius reddiderat. *In promontorio autem,* inquit Plinius, *Seleucia libera Pieria appellata, cujus latitudo ad oppidum in Euphrate Zeugma* CLXXV. *M. P.* Antiochus Seleuci filius eodem loco reſtituit Seleuciam, ait idem Plinius. Ejus mons non Jovis templum tantummodo fundamentum cenſebatur, ſed Jupiter ipſe ab incolis viciniſque regionibus cultus, unde ἐπάκειος Ζεὺς quaſi montanus dicebatur, & mater ejus Rhea petroſa & montana qualem nominat Theodoretus, Ῥέαν πετρώδη καὶ ὄρειον. *Quomodo autem,* inquit Cicero ad Trebatium, *tibi placebit Jovem lapidem jurare, cum ſcias Jovem iratum eſſe nemini poſſe*; quod apud Romanos ſanctiſſimum erat jusjurandum. *Quid igitur,* inquit Apuleius, *jurabo per Jovem lapidem?* unde Jupiter Lapis, ſive lapideus dictus eſt. Aberravit fortaſſe Ptolemæus, quod ſæpius illi contingit, in hujus Caſii montis deſignatione: illum enim in Meſopotamia exponit qui in Syria eſt verſus Euphratem. Trajani munera poſt Dacicam expeditionem in Parthos properantis exponit Spartiani illuſtrator Salmaſius, dum Uri cornu, pelves argenteæ, crateres, aliaque magnifica Jovi Caſio oblata ſunt, de quibus epigramma confecit Imperator Hadrianus.

Lib. 5. c. 21. Lib. 6. c. 16. Lib. 7. epiſt. Eraſmus in Adagiis.

Ζηνὶ τόδ' Αἰνεάδης Κασίῳ Τραιανὸς ἄγαλμα &c.

Unde Seleucenſium gratam recordationem interpretari non erit difficile: Spartianus narrat Hadrianum ad verticem Caſii montis aſcendiſſe Jovi ſacrificaturum. *In ejus vertice talis ſpecula eſt, ut lucem prius videas quam auſpicetur dies.* Cæterum, templum in quo mons ſuper quod Aquila Jovis eſſe cenſetur, quod idem eſt ac templum in monte, cujus inæqualitates mali Punici formam referunt, ut loquitur Achilles Tatius, tereti ambitu in ſublime porrectum eſt: coronam refert apex, qui etiamnum in nummo cernitur.

Solinus cap. XLIX. Lib. 3. Amm. Marcel. lib. 22.

COmmunitas Cretenſium hos nummos in honorem Trajani cudi curavit; ejus prædeceſſoris Nervæ origine Cretenſis memoriam laudantes & Plotinam patria Cretenſem Imperatoris uxorem. Jupiter Europam rapit in primo, 1.
ſedet in altero, aquilam habens juxta pedes: hoc Rex Dei habitu, illo famo- 2.
ſus ille legiſlator Minos celebrabatur Jovis ex Europa filius, quibus ſupra omnia Creta gloriabatur: quos ideo devinciendis Romanis Imperatoribus perpetuo eorum imaginibus ſuis in nummis jungebant. De Cretenſium erga Jovem cultu dictum eſt ſupra in Domitiani nummo, pag. 132.

Tertius Æſculapium & Hygæam repræſentat, Medicum Sanitatis paren- 3.
tem. De iis plura paſſim.

1. Europa bovi insidens quo habitu à Jove rapta est, in primo nummo signatur. *Est & aliud templum in Phœnicia quod Sidonii tenent Astartæ ut ipsi quidem dicunt. Utque mihi aliquis ex sacerdotibus narravit*, inquit Lucianus, *Europæ illud est, Cadmi sororis: quam, cum esset Agenoris Regis filia, nec amplius appareret, Phœnices templo honorarunt, & sacrum de ipsa sermonem evulgarunt, nimirum Jovem ejus amore captum, quod esset pulchra, formam in taurum mutata eam rapuisse, & in Cretam deportasse: atque hæc quidem etiam à cæteris Phœnicibus audivi, & nummus quo Sidonii utuntur, habet Europam tauro, Jovi videlicet insidentem:* hæc Lucianus. Lucianus. de Dea Syria.

2. Alter nummus mulierem in navi dexteram protendentem, sinistra vestem circa femen attollentem repræsentat, quam Didonem Sidoniam Principem interpretantur. Quæ sive, ut narrat Virgilius Æneam deperiverit, sive quæ trecentis annis ab illo vixerit, Carthaginem fundavit, quasi gradiens exteras terras quærere tentat. Hæc Sichæo Herculis Sacerdoti nupserat, quem Pygmalion ejus thesauris inhians necari jussit; Vidua, opum quod supererat, plursque tum viros tum fæminas in naves suas transportavit, occidentem versus pergere jussit. Characteres lubet interpretari DIDONE SIDONIA CLASSIS DVCE.

ΑΥΤΟΚΡ. ΚΑΙϹ. ΝΕΡ. ΤΡΑΙΑΝΟϹ ϹΕΒ. ΓΕΡΜ. Imperat. Cæsar Nerva Trajanus Augustus Germanicus. *Caput Trajani.* ΚΟΙΝΟΝ ϹΥΡΙΑϹ. Communitas Syriæ. *Caput turritum.*

ΘΕΑϹ ϹΥΡΙΑϹ ΙΕΡΑΠΟΛΕΙΤΩΝ. Deæ Syriæ Hierapolitanorum, *in laurea.*

Communitas Syriæ Opim in terris, Rheam in cœlis, Cybelem quæ utraque est, venerabatur. Testantur inscriptiones antiquæ,

DEÆ SYRIAE SACR.
VOTO SVSCEPTO PRO
SALVTE . . .

D. M. SYRIAE SACRVM.
L. MAIANIVS HOMER.
CVM MAIANA HOMERIDE FIL.
V. SP. L. D. D. D.

Lib. 34. Eclog. 2. Has explicat Diodorus Siculus qui Cybelem Deam Magnam & Syriam interpretatur. Nihil jucundius fore Imperatori arbitrantes Syri quam ſuam Deam illi offerre, hanc in ſuo nummo qui primus cælatus eſt ſolemniter pro more ornatam obtulerunt.

De Dea Syria. Alterum explicat Lucianus. Ἔστιν ἐν Συρίᾳ πόλις &c. hoc eſt, *In Syria non procul ab Euphrate fluvio eſt civitas quæ vocatur ſacra, eſtque ſacra Junoni Aſſyriæ; ſed nomen hoc urbi ſimul atque fuit condita, non inditum fuiſſe videtur, imo aliud illi erat antiquitus, cum vero Magna Sacra ibi celebrarentur, hoc cognomentum accepit, ideoque à Græcis* ἱερόπολις: *& in ſequentibus cum multa ſint magna & antiqua templa in Syria, nullum tamen majus eo eſt quod in ſacra civitate,* ἐν τῇ ἱερῇ πόλει *habetur, neque etiam ædes alia ſanctior, nec terra magis ſacra.* Plura leguntur de Hierapoli in Sacri Senatus nummis pag. 6.

De Dea Syria.

Adrichomius de terra Sancta. S*Epphoris urbs eſt opulenta & totius Galilææ primaria, in meditullio regionis tutiſſimo loco ſita, arce, portis, mœnibus, muriſque firmiſſimis munita & habens circa ſe vicos plurimos.* A Sephore Moabitarum Rege, de quo in Numeris & Joſue, fortaſſis nominata fuit, aut à Sepphora Moyſis uxore, de qua in Exodo. Palmarum in tota regione fecunditas hanc quæ in nummo videtur fieri fecit; niſi hac etiam Trajani victoriæ contra Arabes celebrantur.

ΑΥΤ. ΚΑΙϹ. ΝΕΡ. ΤΡΑΙΑΝΟϹ ΑΡΙϹΤΟϹ ϹΕΒ. ΓΕΡΜΑΝ. ΔΑΚ. ΠΑΡΘ. *Caput Trajani.* ΚΥΡΡΗϹΤΩΝΑ. Cyrrheſtenſium *in laurea*, ΒΕΡΟΑΙΩΝ Γ. Beroenſium *in laurea.*

ΦΛ. ΧΑΛΚΙΔΕΩΝ Κ. Ε. Flavienſium Chalcidenſium. *in laurea.* ΚΑΡΥΣΤΙΩΝ, Caryſtiorum. *Caput Jovis.*

COronas ex auro Imperatoribus Romanis Græciæ populos ſæpius miſiſſe, palam notum eſt. Exempla hic appoſuimus plurima. Populorum nomina in mediis coronis leguntur quaſi offerentium. Cyrum urbs eſt Syriæ-cavæ prope quam Ventidius Parthos vicit: ἐν τῇ Κυῤῥηστικῇ inquit Appianus. Cyrrheſtæ ſunt quidam Macedoniæ populi quorum Plinius mentionem facit: Iis nummum Κυῤῥηστῶν tribuit Goltzius.

Lib. de bello Parthico.

Vicinæ urbes Beroæa & Chalcis quæ etiam ſunt in Cæle-Syria prope Palmyrenos, hac laurea Trajanum ſuum victorem teſtantur. Beroæa à Seleuco condita

Strabo. l. 16.

dita hodie nuncupatur *Alep.* Chalcis variis bellis diruta à Tito Imperatore Flavia dicta eſt, ut multæ aliæ quæ aut coloniæ ab ipſo factæ ſunt, aut inſtauratæ, aut privilegiis donatæ. Eſt etiam alia Chalcis primaria Eubœæ vulgo *Negroponte,* Caryſto proxima quam refert tertius nummus, quæ etiam Chalcis habita eſt apud priſcos ut Callidemus autor eſt *ære ibi primum reperto,* inquit Solinus. Utramque *opulentiſſimam* nominat Mela. Hæc in Euboico mari inſula & oppidum à Caryſto Chironis filio nomen habet, & ab Ægæone gigante Ægæa dicta eſt. *Unde Briareo rem divinam faciunt Chalcidenſes, ſicut Ægæoni Caryſtii, Titanas utrique venerantes, qui ibi regnaverant.* Celebris hic olim erat latumia ex qua nobiliſſimum marmor effodiebatur, unde Caryſtiæ columnæ exſcindebantur. Caryſti etiam lapis naſcebatur ἐξαινομένη *quem lanæ inſtar pectere & nere poterant, ex illoque parabantur mantilia egregiè contexta, quæ ubi ſordibus inquinata erant, in flammam projecta non ſecus emundantur, quam ſi maculas elueres.* Neque diu eſt quod Caryſtia rupes deſiit, ſimul cum marmore &c. inquit Plutarchus. Quod Græci Ἄσβεστον lapidemque Caryſtium vocabant, id fortaſſis Amiantum intelligimus.

Plin. l. 6. cap. 28.
l. 2. c. 7.
Solin. c. XVII.
Strabo. Plinius.
Lib. de Orac. defectu.

FRequenter occurrunt in nummis characteres quibus dignitates deſignantur, Conſulatus præcipuè & Tribunitia poteſtas, cæteris majores: has etiam in longinquis regionibus populi venerabantur. Horum enim nummorum ſcalptura & typus Africam denotant.

1. Caput Elephantis ornatum proboſcide Cyrenaicam indicat regionem, ut & Jovis cornigeri quem Ammonem incolæ nuncupant.

2. Iiſdem etiam Africam totam repræſentari palam nummi teſtantur: hos autem ideo cuſos arbitror quibus non modo generali cultu ſuam Imperatoribus reverentiam populi teſtarentur, ſed peculiariter eam quam ob ſummum ab Trajano acceptum beneficium Ægyptii debebant. Is enim propter deficientem Nili inundationem Ægypti ſterilitati annonæ abundantiâ opem tulerat: de quo ſic Plinius. *Igitur inundatione id eſt ubertate regio fraudata,* (Ægyptus) *ſic opem Cæſaris invocavit ut ſolet amnem ſuum, nec longius illi adverſorum fuit ſpatium quam dum nunciat.* * *Tam velox, Cæſar, potentia tua eſt tamque in omnia pariter intenta bonitas & accincta, ut triſtius aliquid ſæculo tuo paſſis ad remedium ſalutemque ſufficiat, ut ſcias* &c. In Panegyrico.

3. Triumphi ſupra memorati pag. 141. recordationem ſibi gratam eſſe ſignificant illi Græciæ populi qui tertium nummum cuderunt. Eos vel Syros vel Ægyptios ob nummi characteres fuiſſe ſuſpicor.

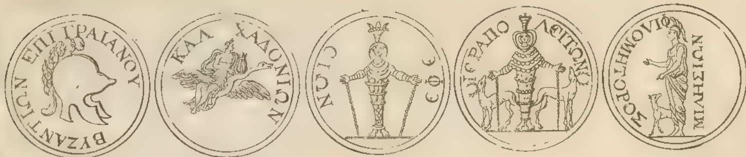

PErinthiorum Fortunam refert primus nummus, qua fortaſſis frui ſe per 1.
Trajanum aſſerebant. De iis dictum eſt in Domitiano pag. 132.

Nacraſa urbs eſt Lydiæ cujus meminit Ptolemæus. Nummum Severi ſub- 2.
jiciemus, in quo Æſculapius ſtat, circum quem ΑΚΡΑΣΙΩΤΩΝ. num eamdem urbem indicent nummi dubito, potuit quidem N. ſubduci ob detrimentum.

Julienſes & Laodicenſes nummum ſimul cudiſſe probat hæc inſcriptio. Id 3.
moris erat, Græcas civitates non ſeorſim tantum, ſed & conjunctim ſuos Imperatores in nummis venerari. Communitates tunc vocabant quæ frequenter leguntur in inſcriptionibus antiquis & nummis, hoc verbo ΟΜΟΝΟΙΑ. Placet etiam uni Laodiceæ nummum tribuere quæ Julia dicta fuerit ob aliquod acceptum beneficium : ſic plures aliæ urbes Juliæ dictæ ſunt.

De Nicomedia abundè dictum eſt in Domitiano. pag. 132. 133. Epigraphe 4.
hic obſervanda venit, Nicomedia enim ſe metropolim, & primariam Ponti & Bithyniæ in hoc nummo jactitat, cum Nicæa eumdem ſibi honorem vindicet, quare acris fuit inter has civitates contentio.

Tiberienſes hos eſſe ex temone & prora navis ſuſpicor qui Galilæam juxta 5.
mare accolunt. Τιβεριὰς paſſim legitur in ſacris litteris. Tiberia quædam à Tiberio in Thracia conſtructa eſt.

INuſitatus & inſolitus typus exhibetur à Byzantiis in primo nummo qui Tra- 1.
janum non tantum ut Imperatorem, verum etiam ut ſuum peculiarem magiſtratum venerabantur : id forte tot privilegia à Plinio commemorata effecere : ſed cur galea criſtata ? Antiqui Autores id videntur explicaſſe fuſius, cum recens quidam Trajanum ſuum caput ornaſſe ſcribit non diademate, ſed galea: Heroem ſuum Byzantem interdum galeatum in nummis expreſſere Byzantii, cur eodem habitu Imp. Romanum non deſignarent ?

Lib. X. Epiſt. tribus locis. M. Zverius Boxhornius de vita & moribus Trajani. Goltz. in Græcia.

Vicini Chalcedonenſes ſecundum nummum cudere, grati erga Trajanum 2.
animi ob ſua firmata auctaque privilegia teſtificationem præbentes. Eos ab oraculo Pythio cæcos appellatos fuiſſe, tradit Tacitus, quod priores Byzantiis ad Boſphorum Thracium advecti, minus proviſa locorum utilitate pejora elegiſſent, ubi urbem conderent. Apollinem ſupra cæteros Deos venerabantur in ejus honorem ædificaverant. Καὶ ἀφικόμενοι ἐς τὴν χαλκηδόνα ἐν τῷ Απόλλωνος ἱερῷ

ὅπερ

ὅπερ ἀρχαιότατόν ἐστι χαλκηδονίοις &c. Teſtantur plures nummi apud Goltzium, Lucian. in dialog. Alexand.
Deum lauro coronatum Apollinem ſcilicet & tripodem & lyram in Chalcedonenſium nummis referentes. Apollo rapitur ad cœlum cygno inſidens, de quo ſic Mart. Capella, *ſed ſcandente Phœbo Muſarum pediſequus adhærensque comitatus candenti canoraque alite vehebatur.* Lib. 1. *Cygnos currum Apollinis, cui ſacræ ſunt aves, vehere finxerunt Poëtæ, fortaſſis ob harmoniam quam paulo ante obitum edunt.* Cæterum ΧΑΛΚΙΔΟΝΙΩΝ paſſim apud autores legitur, in nummis vero ut apud Strabonem ſolum, ſemper ΚΑΛΧΑΔΟΝΙΩΝ aut ΚΑΛΧΗΔΟΝΙΩΝ. Eumdem typum exhibet Triſtanus in Tranquillinæ nummo: Cygno pavonem ſubſtituit Strada in Plotina: eodem conſilio fortaſſis quo in conſecrationibus Imperatorum aquilæ ſemper occurrunt, Auguſtarum vero pavones.

3. Dianam Epheſiorum & Hierapolitanorum referunt duo ſequentes nummi, de qua paſſim in ſuperioribus & præcipuè pag. 5.

4. Quintum nummum Mileſii condidere: de his vide **Caligulæ nummum** pag. 73. Inſcriptionem nobis eripit eroſio nummi, in qua integrum ſupereſt φιλομήτορος nomen, quod mihi ad explicandum nummum non ſufficit.

1. DE Tripolitanorum & Aradiorum conjunctione dictum eſt in Domitiani nummis pag. 133. quare Tripolim eam eſſe Syriæ certum eſt. Tripolitani autem Imperatorem ſibi ipſi trophæa ſtruentem maluerunt in averſo nummo repræſentare quam ejus caput, cujus loco ſuæ urbis Genium exhibent, quod fermè huic nummo peculiare eſt.

2. Caſtorem & Pollucem exhibet alter nummus, quos ideo urbes ferè omnes maritimas veneratas eſſe dictum eſt, quod hi ventos & æquora placare prædicabantur: de his dictum eſt pag. 6.

EQuidem Trajanum exhibent Phœnices, cum in Arabiam properaret. Tanta fuit illius Imperatoris virtus bellica, ut ipſi Alexandro comparari potuerit. Mirum itaque non eſt, omnes fere orbis populos illum in ſuis nummis celebraſſe. Hæc provincia nomen videtur accepiſſe à palmis quibus ſola abundat, Græcis enim Φοῖνιξ dicitur. Nummum in Antonini Pii honorem fabricavit in quo Palma cernitur retro ſtantem figuram quod ſuum eſt ſymbolum.

DE Pergamo jam abunde dictum eſt pag. 41. 42. in detrito nummo non ſatis licet proſpicere quænam ſint figuræ in templo, an Jovis an Æſculapii? utrumque enim colebant Pergameni. Inſcriptionis pars prior quæ abolita eſt, fortaſſis dignitatibus Trajani ritè reſtitueretur, apparent enim veſtigia quædam quæ eas indicant, ſic ergo legerem ΑΥΤΟΚΡΑτωρ ΚΑΙΣαρ. Quæ ſi characteribus manifeſtis jungantur ſic ſonant. IMPERATOR CAESAR TRAIANVS PERGAMENORVM.

PLotina *ſanctiſſima fœmina*, ut loquitur Plinius, Trajani uxor fuit. Palatium aſcendens ex gradibus ad populum converſa, Talis, inquit, huc ingredior qualem me etiam egredi opto. Exactiones improbans, fiſcum lienem vocabat, quod eo creſcente reliqui artus contabeſcant. Hæc una fortaſſis ex Principibus modeſtè & ſanctè in ſumma poteſtate ita ſe geſſit, ut de ea nullus jure conqueri potuerit. *Tibi uxor in decus & gloriam cedit*, inquit Plinius Trajano, *Quid enim illa ſanctius? quid antiquius? nonne ſi Pontifici maximo eligenda ſit conjux, aut hanc, aut ſimilem, ubi autem ſimilis, elegerit? &c. Eadem quam modica cultu? quam parca comitatu? quam civilis ingreſſu?* &c. Harum virtutum admiratores Perinthii nummum cudere, viri & uxoris facie inſignitum.

Lib. 9. epiſt. ad Roman. — Aur. Victor. — Xiphil. — In Panegyrico.

Eidem officio non defuere Byzantii, qui piſces ſuos Plotinæ obtulerunt. Pelamydes eſſe & forma & Strabo, & Heſychius docent. *Eſt cornu Byzantio muro conjunctum, Sinus verſus occidentem ad ſexaginta ſtadia penetrans, ſimilis cornu cervino, quod in multos ſinus quaſi in ramos ſinditur, in quos incidens Pelamys facilè capitur, cum ob copiam, tum ob vim fluctus intro compellentis & anguſtiam ſinuum, ob quam etiam manibus poteſt comprehendi.* Ἔστι δὲ τὸ Κέρας &c. Hæc oraculum Apollinis explicant ab Heſychio Mileſio commemoratum.

Strabo.

Ὄλβιοι οἳ κείνην ἱερὴν πόλιν οἰκήσουσιν
Ἀκτὴν Θρηικίην τ' ἐνύγρον παρά τε στόμα πόντου,
Ἔνθα δύο σκύλακες πολιὴν λάπτουσι θάλασσαν
Ἔνθ' ἰχθὺς ἔλαφός τε νομὸν βόσκονται ἐς αὐτόν.

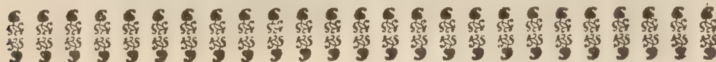
Gillius de Boſphor. Thr.

hoc eſt, *Felices qui habitabunt ſacram hanc urbem littuſque Thracium prope Ponti oſtia, ubi lambunt mare duo canes, & in eodem paſcuo cervus piſciſque veſcuntur.*

tur. Cydarus enim & Borbyſes fluvioli hunc in locum defluunt. Pelamys piſcis etiam cervus dicitur à loci figura cornu referente, in quem fluctuum violentia, delatus nutritur & ſaginatur. Byzantii Imperatorem optimum per optimam uxorem ſibi demereri conabantur.

DE Amaſtrianis dictum eſt in Homeri nummis pag. 8. Eorum cum Plotina ullam legiſſe conjunctionem non memini: ſufficit ad nummi dilucidationem omnes imperio Romano parentes populos Trajano blanditos eſſe quem ſibi interdum per optimam uxorem devincire conati ſunt.

FIlius Trajani per adoptionem fuit Hadrianus, idque Plotinæ artibus: Vir erat procerus ſtatura, forma comptus, promiſſa barba quam primus Imperatorum nutrivit, ut vulnera quæ in facie erant, naturalia tegeret, flexo ad pectinem capillo. Memoriæ & omnis pæne artificii incredibilis, ingenii lucidi & laſcivi, & ad oſtentationem ſui inſolentis. Princeps alioquin humaniſſimus. Bellum nullum movit ſed mota compoſuit: nullius bona pro injuria proſcripſit. Privatis debitoribus in urbe & Italia in provinciis etiam ex reliquiis ingentes ſummas remiſit, ſyngraphis in foro Divi Trajani quo magis ſecuritas omnibus roboraretur, incenſis. Ob ſanguinis effuſionem contabuit & in hydropem incidit. Moribundus exclamavit Πολλοὶ ἰατροὶ βασιλέα ἀπώλεσαν. Vixit annos LXII. imperavit XX. ſepultus eſt ad Pontem Ælium in ſepulchro à ſe condito, quod & Moles Hadriani dicitur nunc verò Caſtrum Sancti Angeli.

Hadrianvs Avgvstvs. *Caput Hadriani. Averſi typi infra explicantur.*

Superbiſſima hæc ſunt monumenta rerum ab Hadriano geſtarum variis in regionibus. Nullus unquam Imperator tantis deditus ſtudiis aut felicius peregrinatus eſt, aut magnificentius populos ditavit. Singulæ quas peragrabat provinciæ ſuum erga Principem beneficentiſſimum amorem in nummis omnis generis & modi ſignabant. De his quæ in ære mediocri occurrunt breviter nobis dicendum.

Primus quidem alter & tertius Mauretaniam indicat. Hanc inter & Im- 1.
peratorem ſtat ara quam hæc ſua patera aſpergit, Principis libans ſaluti & 2.
Adventvi. Ejus vota benignè audit Imperator, ſuoque habitu gratum 3.
ſibi eſſe hoc ſacrificium teſtatur. Cum hæc provincia velociſſimis equis ſit fecundiſſima, hos ideo nummis inſculpſit. *Luſium Quietum ſublatis gentibus Mauris quas regebat, quia ſuſpectus imperio fuerat, exarmavit Hadrianus, Martio Turbone Judæis compreſſis ad deprimendum tumultum Mauretaniæ deſtinato. Germanis Regem conſtituit, motus Maurorum compreſſit & à Senatu ſupplicationes emeruit* &c. In quorum fortaſſis facinorum memoriam hi nummi fuere ſignati.

Spartian.

Ægyptus cubat in quarto nummo ſiſtrum dextra tenens; ſiniſtra calatho 4.
floribus pleno innixa. Ibis ſacra ejus avis juxta pedes veluti obſequens ſtat in baſi: quæ omnia & fertilitatem Ægypti, ut in triumvirorum nummo dictum eſt, & religionem, indicant. Siſtrum crepitaculum æneum quo Ægyptii ſacerdotes in Iſidis ſacris uti ſolent ἀπὸ τοῦ σείειν hoc eſt à quatiendo, propterea quod concuſſum, argutum ſonorumque ederet tinnitum,

Virg l.VIII. Æneid.

Patrio vocat agmina ſiſtro.
Quid nos ſacra juvant, quid nunc Ægyptia proſunt
Siſtra?

Invo-

Invocant & Ægyptii Ibes ſuas contra ſerpentum adventum, ut Elei Myia- Ovid. 3. Amor.
gron Deum muſcarum multitudine peſtilentiam adferente, quæ protinus inter- Plin. lib. X. c. XXVIII.
eunt qua litatum eſt illi die. Hadrianus per Judæam in Ægyptum tranſivit
ubi Pompeio parentavit, carmenque hoc addidit, dum disjectum monumen- Dio.
tum inſtauravit, &c.

5 Alexandria in quinto ſpicas habet adjunctas fertilitati indicandæ: Ægyptus enim, cujus caput eſt, & Siciliam & Italiam & Græciam, totaſque pene maris mediterranei accolas ſuis nutrit meſſibus.

6. Nilum qualem demonſtrat Philoſtratus, ſextus nummus exhibet: ſenex decora facie, cornucopiæ ſiniſtra tenens, Ægyptum alluendi ditandique impreſſam ſibi vim denotat. Crocodilus veluti blandiens adſtat. Nilum in itinere ſuo Hadrianus navigavit.

7. In ſeptimo, Africa elephantis ornata proboſcide ſcorpionem ut ſolet & copiæ cornu tenet. Calathus ad pedes floribus & fructibus refertus eſt. Africæ monſtra fertilitatemque ejus hæc indicant.

Tunc ſpicis & dente comas illuſtris eburno Claudian.
Et calido rubicunda die ſic Africa fatur.

8. Cappadociam miles refert in octavo nummo vexillum ſiniſtra tenens, Deam
putat Ant. Auguſtinus. In Dialog.

9. Dacia ſub habitu militis in rupe ſedentis dextra aquilam legionariam, ſiniſtra palmam tenentis ideo in ſequenti nummo ſignata eſt, quod Hadrianus
& pugnæ & victoriæ Dacicæ fuerit particeps. Poſt quæſturam acta Senatus Æl. Spart.
curavit, atque ad bellum Dacicum Trajanum familiarius proſequutus eſt. Secunda expeditione Dacica, Trajanus eum primæ legioni Minerviæ præpoſuit, ſecumque duxit, quandoquidem multa egregia ejus facta claruerant: quorum memoriam renovat ejus figura, quæ exſtat in columna Trajana, & hæc inſcriptio antiqua.

IMP. CAES. DIVI NERVAE TRAIANO HADRIANO
PONT. MAX. COS. III. PP.
CVIVS VIRTVTE DACIA IMPERIO ADDITA FELIX EST.

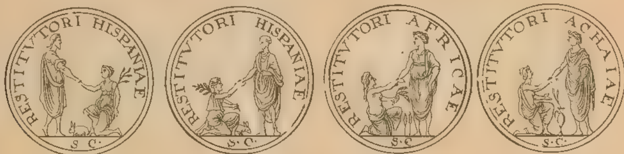
10. Hiſpaniam decumbentem cui ſuum nomen dederat non deſerit cuniculus, Bochart. de
hic enim apud Hebræos dicitur שפן Saphan, unde Σπανία à Græcis & Phœni- animal. ſacr.
cibus quaſi *cuniculoſa* Hiſpania dicta eſt. Meminit Medicinæ Princeps Gale- ſcript. l. III. c. XXXIII.
nus his verbis: *Non igitur opus erit amplius pluribus exſequi animalia omnia quæ* Lib. III. de
apud ſingulas gentes propriè naſcuntur, cujus generis eſt animalculum in Iberia, alim. facult.
quod lepori ſimile eſt, cuniculum vocant. M. Varro autor eſt *à cuniculis ſuffoſ-* cap. I.
ſum in Hiſpania oppidum. Hiſpaniæ cuniculos appellat fœcunditatis innumeræ, Plin. l. VIII. c. XXIX.
famemque Balearibus ſingulis populatis meſſibus afferentes. Certum eſt Balea- Plin. l. VIII.
ricos adverſus proventum eorum auxilium militare à D. Auguſto petiiſſe. In cap. LV.
Ebuſo cuniculi non ſunt, ſcatent in Hiſpania, Balearibuſque. Cuniculoſam Plin. lib. 8.
Hiſpaniam nominat Catullus, *Cuniculoſæ Celtiberiæ fili.* Olivæ ramus non tan- cap. 51.
tum pacem provinciæ demonſtrat, ſed & abundantiam illius ſtirpis in Hiſpania, unde Claudianus,

- - - - - - Flavis dum prima Minervæ Lib. II. & laud. Stilic.
Nexa caput foliis, fulvaque intexta micantem
Veſte Tagum, tales profert Hiſpania voces.

V Bri-

Britannia quam ante Julium Cæſarem non noverant aut neglexerunt Romani, 11.
Strabo. eorum armis tandem ceſſit, quorum Duces ideo dicti ſunt Britannici. Sub Hadriano Britanni teneri ſub ditione Romana non poterant, ergo converſis regio more militibus Britanniam petiit, in qua multa correxit, murumque per LXXX. millia paſſuum primus duxit qui barbaros Romanoſque divideret. Cui expeditioni adjungendus venit alter nummus majoris modi, in quo EXERCITVS BRITANNICVS per Imperatorem & milites deſignatur, alterque Imperatori dicatus RESTITVTORI BRITANNIÆ. Haſta clypeus provinciæ arma demonſtrat.

Roma denique gratulatur ſuo Principi quem omnium provinciarum, po- 12.
pulorum, urbium noverat benefactorem. Pluribus modis pingitur. Hunc habitum militis dextra Palladium, ſiniſtra haſtam puram tenentis convenientiorem arbitror, nomenque Græcum explicans. ΡΩΜΗ enim robur ſonat: ut dictum eſt ex Solino, pag. 15. (Solinus.)

HADRIANVS AVGVSTVS—COS. III. P. P. *Caput Hadriani. Averſi typi infra explicantur.*

QUod de nullo unquam Principe dictum fuerat, de Hadriano in nummis ſcriptum eſt. Reſtituit nempe provincias ferè ſingulas imperii Romani; & interdum orbis terrarum ſuam in nummis demonſtrat reſtitutionem.

Hiſpania quam peragraverat ſuam in duobus primis refert teſſeram per 1.
olivæ Ramum & cuniculum utrumque à copia, ſupra explicatum. *Poſt* 2.
hæc Hiſpanias petit, inquit Spartianus, *& Tarracone hyemavit, ubi ſumptu ſuo ædem Auguſti reſtituit. Omnibus Hiſpanis Tarraconem in conventum vocatis, delectumque joculariter ut verba ipſa ponit Marius Maximus, detrectantibus Italicis vehementiſſimè, cæteris prudenter & cautè conſuluit.* (In vita Hadriani.)

Reſtitutæ Africæ in tertio nummo exſtat monumentum. *Inde Romam* 3.
venit, inquit idem Spartianus, *atque ex ea in Africam tranſiit, ac multum beneficiorum provinciis Africanis tribuit.* Fortaſſis quod eſſet ipſe Africanus, aut quod ejus in Africam adventus pluvia celebratus fuerit, cum ſuperioris quinquennii ſiccitate Afrorum agri ſqualerent. (Ibidem.)

Achaïam eodem habitu ſua manu ſublevat Imperator. *Is poſtquam per* 4.
Aſiam & inſulas ad Achaïam navigavit, & Eleuſinia ſacra exemplo Herculis Philippique ſuſcepit, multa in Athenienſes contulit & pro agonotheta reſedit. Et in Achaïa quidem etiam illud obſervatum ferunt, quod cum in ſacris multi cultros haberent, cum Hadriano nullus armatus ingreſſus eſt. Beneficiorum Imperatoris Hadriani erga provinciam teſtis ſit ejus ſtatua è marmore Pario, quam in templo Jovis, Achæi collocari juſſerunt. Nummum illuſtrat Lipſius, Achaïam pro tota Græcia deſignatam eſſe tradens tempore Hadriani, de quo ſic Pauſanias, *Hic tum de omnibus nationibus Imperio Romano ſubditis, tum de Græcis optimè meritus.* (Idem. ib. — Pauſanias lib. V. — In Tacit. lib. 1.)

1. De colonia Corintho jam dictum in Julio, pag. 15. & Augusto pag. 31. quod hic reponere superfluum. Grata Corinthus Hadriano suis nummis rependit honores ejus magnificentiæ debitos. *Is balnea Corinthiis aliaque sua impensa exædificavit*, ut ait Pausanias. Λουτρὰ δέ ἐστι μὲν πολλαχοῦ Κορινθίοις καὶ ἄλλα τὰ μὲν ἀπὸ τοῦ κοινοῦ τὸ δὲ Βασιλέως Ἀδριανοῦ κατασκευάσαντος. Paulo post, Κρῆναι δὲ πολλαὶ &c. hoc est, *Aquæductus multi in diversis urbis regionibus (luculenta enim Corinthiis perennium aquarum copia suppeditat) & is quem ducta è Stemphylo aqua erigendum curavit Hadrianus.* In agro Stymphaliorum fons est è quo Hadrianus aquam Corinthiis intra mœnia deduxit. Alibi etiam Ἀναθήματα δὲ τὰ ἄξια &c. hoc est, *Dona quidem digna quæ historiæ mandentur, in eo templo sunt, pavo ex auro & fulgidis lapidibus, quem dedicavit Hadrianus Imperator.* Quæ omnia Hadriani benevolentiam erga Corinthum testantur. Inter tot Corinthi templa, quale sit illud in primo nummo signatum non facile est
2. conjicere. De Bellerophonte satis in superioribus.
3. Quid tertius nummus exhibeat præter Dianam venatricem docebit alter integrior.

Lib.2.c.46.
Pausanias lib. 8. in Arcad.
Pausanias lib.2.c.59.

1. Colonia Ælia Hadriana Augusta in veteri inscriptione & fortassis in nummo legitur: ea est Zama regia Jubæ in Africa.

Et Zama & uberior Rutulorum sanguine Tapsus.

Juxta quam Africanus major Annibalem insigni clade affecit, inquit T. Livius. Juppiter sedens in medio templo dispositis hinc inde stantibus figuris, quid significet, mihi obscurum est. Duarum quidem statuarum meminit Pausanias, his verbis, *Ibidem Jupiter stat cognomento Eleutherius, & Imperator Hadrianus, vir cum de aliis quibus imperabat gentibus, tum de Athieniensibus optimè meritus, apud quos Jovis Olympii ædem & aram sibi dedicavit.* Probabilius tamen est COLoniam AELiam CAPitoliam in nummo indicari, quæ caput erat Judææ, Hierosolyma dicta. Cum enim Judæi seditionem in toto orbe excitassent Trajani & Hadriani temporibus, ab hoc per Martium Turbonem compressi fuere: Hadrianus postea illam instauravit quam inde Æliam à se nuncupavit, Capitolinam à Jove Capitolino ibi consecrato.
2. De COLonia BERytho abunde dictum in Augusto pag. 30. Hoc monimentum Hadriano ut aliis benefactoribus consecravit hæc civitas ob aliquod

Silius lib. 3.
L. 10. bel. Punic.
Lib. 1.
Spartian. in Hadriano.
Dio.

§ Sed & Ber. peculiare beneficium quod innuere videtur lex 1. Dig. de Censibus, *Sed & Berytensis colonia in eadem provincia, Augusti beneficiis gratiosa*, & ut D. Hadrianus in quadam oratione ait, *Augustana colonia quæ jus Italicum habet.*

Pomp. Mela Lib. 2. c. 3. Quamvis Pella alia sit in Achaia, alia in Cœlesyria & in Thessalia; con- 3.
jectura tamen est COLoniam IVLiam AVGustam PELLam Macedoniæ urbem, Philippi Græciæ domitoris, & Alexandri Magni natalibus celebrem in hoc nummo signatam esse, de qua sic Juvenalis,

Sat. 10. *Unus Pellæo juveni non sufficit orbis.*

Lib. 16. Lib. 4. c. 10. Lib. 42. 44. & 45. Hanc Strabo Macedoniæ *metropolim*, Plinius *coloniam* nominat; *veteremque Macedonum regiam* T. Livius, cujus situm abundè explicat in sequentibus.

Cæsarearum numerus obstat hujus nummi explicationi. Multas enim 4.
peragravit Hadrianus, sed quæ ex his nummum cuderit, in quo figura turrita caput dextra tenens, captivum dextro pede calcat, ignoro. Nisi fortè Romam ipsam barbarico opere designet. Characteres sic interpretor Colonia FLAVIA CAESAREA quæ urbs est Palæstinæ, quam etiam hodie Cæsaream nuncupant. De hac fusius in Antonini nummo dicetur.

SOlebant Orientales singulis annis nova munera Imperatoribus offerre, suosque Deos aut fructus aut rarum quid aliud illis consecrare: id refert hæc tabula, quæ Ægyptiorum præcipuè & Græcorum vota in nummis refert. Primus 1.
quidem Canopum repræsentat, de quo in Othone abunde dictum est p. 102. 103.

Alter calathum fructibus & floribus plenum: indicandæ nempe horum 2.
fœcunditati: uterque anno primo imperii Hadriani cusus est.

Tertius annum quartum designat, cum serpente giris multiplicibus. 3.

Caduceus

Caduceus retrò & ſpica coram eſt appoſita innuendæ videlicet ubicunque paci & ubertati. Serpens imperii apud Ægyptios ſymbolum utramque tueri videtur.

4. Quartus capite Jovis ſignatus eſt anno nono; alicujus fortaſſis templi in ejus honorem extructi ab Hadriano, græca quædam civitas monumentum poſuit.

5. In quinto Serapis ſtat, de quo vide nummos Titi pag. 115.

6. Cur tigris in ſexto nummo ſit ſignatus, aut à qua Græciæ civitate anno undecimo, ignoro; niſi forte ob aliquod inter venandum facinus, quo potiſſimum delectabatur Hadrianus; ut de leone quem propria manu interemiſſe paſſim legitur apud autores, aut propter Bacchi cultum.

7. Caput Solis ſeu Orientis eodem anno percuſſum, divinitatis ſymbolum erat apud antiquos, cujus Græci Hadrianum participem prædicabant.

8. Quid ſignificet figura in ſequenti nummo expreſſa non facile eſt conjicere, paludata enim eſt quæ calatho ſuo capiti impoſito Serapidem mentitur: Aviculam, ni fallor, dextra tenet, ſiniſtra haſtam, illam doctioribus diſcutiendam relinquo.

9. Ceres ſtat in duobus ſequentibus cum face & ſpicis quæ Imperatorem
10. etiam venerari videtur: hanc populi Hadriano objiciebant, pro tot erga eos collatis beneficiis, & præcipuè frumenti copia.

11. Victoriam aliquam Hadriani celebrat undecimus nummus, corona & palma, ut ſolet, ornatam: inſcripti characteres annum ſextum & decimum
12. denotant, ut in ſequenti, Iſide Orum nutriente inſculpto: τῆς ἀθανασίας φάρμακον *immortalitatis pharmacum* illa ſuo lacte præbet, ut ait Diodorus Siculus; unde τιθήνη nutrix dicebatur: retro præfericulum eſt appoſitum innuendæ aquæ cui omnia ſuam debent originem, maximèque in Ægypto. Bibli. Hiſt. lib. 1.

13. Decimus tertius ſedentem exhibet Serapidem.

14. Decimus quartus Iſidem ſiſtrum dextra gerentem exprimit, de qua vide nummum Græcum Titi pag. 115.

15. Decimus quintus Serapidem ſedentem.

16. Decimus ſextus anno decimo ſeptimo ſignatus turrim exhibet ſuper quâ turricula cernitur: hanc vidi ab Antiquariis peritis referri ad Alexandrinum Pharum navigatoribus perutilem; quod ſi ita ſit perrarum numiſma & elegantiſſimum arbitror.

17. Apis bellua divina Ægyptiorum in decimo ſeptimo cernitur, *Bos in Ægypto etiam numinis vice colitur, Apin vocant*, &c. inquit Plinius; de eo plura dicta ſunt in ſuperioribus. Solin. cap. XLV. Hiſt. nat. lib. VIII. cap. XLVI.

18. Sequens Nilum repræſentat cubantem cum cornucopiæ & ramo, cui crocodilus pro more blanditur.

19. Decimus nonus anno vigeſimo ſecundo percuſſus Deam Providentiam ſtantem exhibet, hæc ut anus fatidica interdum pingebatur, quæ mundum & mundi partes adminiſtrare tradebatur ut optima & frugi materfamilias. Cicero de nat. Deor.

20. Poſtremus denique nummus quo anno fuerit ſignatus non liquet propter duplicem K. K. Ara cum ſolitis ornamentis veluti Deo ſuo juſta perſolvere parata cernitur.

DUplex priori tabellæ adhiberi poteſt nummus, uterque Ægyptiacus. Prior Canopo eſt inſignitus, de quo in Othonis nummo dictum eſt pag. 102. 103. Harpocrates in altero ſcalptus eſt: eum deſcribit Plutarchus *non puerum fuiſſe ſed Deum, juvenilis adhuc imperfectæ & inarticulatæ orationis præſidem ac moderatorem: ex quo digito ori admoto illum effingebant, utpote ſilentii & taciturnitatis ſymbolum.*

Ovid. met. *Quique premit vocem digitoque ſilentia ſuadet.*

Proboſcis qua ornatus eſt Africam deſignat in qua primùm & ſummopere colebatur.

COronam refert hic nummulus in qua littera A Antinoum procul dubio ſignificat, à quo corona hæc dicta eſt Antinoia ab Athenæo deſcripta.
Lib. 15. Ex Loto parari juſſit Hadrianus Alexandriæ in honorem ſui Antinoï, de quo ſuo loco dicetur. Illam poëta Pancrates natam eſſe fabulatur ex ſanguine leonis quem ſua manu Hadrianus occiderat, cujus colore Lotus purpurea intelligitur, atque hæc ἀντονομαστικῶς vocatur στεφάνωμα: hujus coronæ meminit Gruterus;
Pag. 517. quatuor pinxit, in uniuſcujuſque medio nomen ſcripſit, quarum una ἀντινόεια inſcribitur. Ejus etiam meminit Tertullianus, his verbis: *Nunquid & agoniſticæ cauſæ diſputabantur quas ſtatim tituli ſui damnant, & ſacras & funebres ſcilicet, hoc enim ſupereſt ut Olympius Jupiter & Nemæus Hercules & miſellus Archemorus & Antinous infelix in Chriſtiano coronentur, ut ipſe ſpectaculum fiat.*

SUb Bacchi habitu exprimitur Antinous, cujus imaginem gratiſſimam fore 1.
Lib. 5. c. 18. Hadriano arbitrabantur Philadelphenſes qui Syriam cavam incolunt: hanc enim indicat perrarus nummus, quam *fertilem* Plinius nuncupavit. Rem accuratè

curatè deſignat Pauſanias cum *ſe plurimas Bacchi ſtatuas vidiſſe aſſerit quarum* προ-*ſomαῖς impoſitum erat Antinoi caput.* Thyrſus quo coronatur, tigridis pedes ad Bacchum pertinent. In Arcad.

2. Petra urbs præcipua Arabiæ inde dictæ Petreæ hunc nummum Hadriano dicavit quem potentiſſimum Imperatorem noverat. Mulier in rupe ſedens ſitum non tantum provinciæ ſed urbis denotat, quam Plinius *circumdatam montibus inacceſſis amne interfluente* ſcribit: *Arabes mitratos eſſe aut intonſo crine*, ſcribit Plinius, quare mitram capiti muliebri impoſitam eſſe dicunt. Nummus tamen quem integerrimum habeo turrim denotat quemadmodum Genii urbium ſignari ſolent. Lib. 6. c. 28. Ibid.

3. Vicini Gazeenſes tertium nummum in honorem Hadriani cudere, in quo Pax & Abundantia videntur junctis manibus innuere imperii tranquillitatem.

1. QUarumdam Civitatum Græcarum vota exponit hæc tabella. *Delphi liberum oppidum Phocidis in Achaia ſub Parnaſſo monte clariſſimum in terris oraculo Apollinis* in primo nummo exprimitur. Umbilicus terræ dicitur τῆς γῆς ὀμφαλὸς ſuum Deum per lyram ſignificat rupi impoſitum. Plin. lib. 4. cap. 3.

2. Elea Ἠλεία Peloponneſi regiuncula Cauconia etiam dicta eſt juxta Arcadiam. Aquila roſtro coronam gerens frequenter in nummis occurrit, quæ Imperatorem veluti coronare videtur, ad id à Jove mandata, cujus fulguri inſiſtit. Eleos autem à Jove ſuam deducere originem per Protogeniam Deucalionis filiam, narrat Pauſanias. Strabo. Lib. 5. in Æliacis.

3. De Antiochia abundè dictum in nummis Veſpaſiani, & Titi.

4. In quarto nummo Imperator ſedens navigio moderatur: FELICITATEM fortaſſis indicat, quam pari fere typo deſcribit alter nummus latinis characteribus inſcriptus.

ΚΙΛΒΙΑΝΩΝ . . . . . . Cilbianorum. *Hygieia & Æſculapius ſtantes.*

ΠΕΡΓΑμηνων ΕΠΙ ΚΕΦΑΛΙΩΝΩΣ. Pergamenorum ſub Cephalione; *Teleſphorus.*

ΦΛΑβιας CΑΜΟσατης ΜΗΤΡΟπολεως ΚΟΜαγῶνης. *in corona.*

ΣΙΔΩΝΟΣ ΘΕΑΣ ΗΚΣ. Sidoniæ Deæ. *Currus.*

1. CIlbiani campi & Cilbiani populi à Plinio memorantur. Cilbium olim ſub conventu nunc archiepiſcopatu Epheſino in Lydia ad Cayſtrum Flu- Lib. 5. c. 29. Strabo. Propertius.

vium,

vium, cygnæum dictum à cygnorum copia. Cilbium in libris Conciliorum
Valentinianopolis nominatur. Alterius populi nummo inscripti nomen deside-
ratur: erosi characteres conjecturæ locum vix faciunt. De Æsculapio & Hy-
geia passim.

Pausanias lib. 2. Telesphorus, qui in nummo scalptus est, ut Deus à Pergamenis cultus 2.
fuit, ex oraculo sic nuncupatus: non desunt qui Telesphorum vatem interpre-
Lib. 14 Epig. 128. tentur perfectum aut ἐγγαστρίμυθον, id est, ventriloquum. Lingonicum bardo-
cucullum nominat Martialis ejusmodi vestem à capite ad genua devolutam.

Flaviam Samosatam metropolim Comagenes lego in tertio nummo, quæ 3.
excisa, deinde reparata, *Scempsat* hodie vocatur ad Euphratem. Patria fuit
Hist. nat. lib. 2. c. 104. Luciani qui sub Trajano vixit: De ea sic Plinius: *In Comagenes urbe Samosatis*
stagnum est, emittens limum maltham vocant flagrantem. Comagene quæ inter-
dum duplici MM scribitur in Syria est propè Armeniam majorem & Adiabe-
nem, non procul ab Euphrate. Flavia dicta est à Flavio Vespasiano qui
In Vespas. lib. 8. *Tracheam Ciliciam & Comagenem ditionis regiæ usque ad id tempus in provinciæ for-*
mam redegit, inquit Suetonius.

Sidon cujus symbolum in quarto nummo est, urbs est Phœniciæ mariti- 4.
Lib. 5. c. 19. ma, cui Venus Astartes nomine dominabatur, ideoque Sidonia Dea in num-
mis dicta est. *Sidon artifex vitri Thebarumque Bæotiarum parens*, inquit Plinius,
Id. lib. 1. cap. 26. *Ex massis vitrum rursus funditur in officinis, tingiturque: & aliud flatu figuratur,*
aliud torno teritur, aliud argenti modo cælatur, Sidone quondam iis officinis nobili,
siquidem etiam specula excogitaverat. Hunc currum fuisse Cybeles omnes autu-
mant Antiquarii.

ΑΔΡΙΑΝΟΝ ΚΑΙΣΑΡΑ ΘΕΣΣΑΛΟΙ. Hadrianum Cæsarem Thessali.
Caput Hadriani. . . . . . . ΝΙΚΟΜΑΧΟΥ Nicomachi, *Pallas gradiens.*

Hadrianum suum Cæsarem Thessali celebrant in hoc nummo, sed quo consilio Palladem armatam cum jaculo & clypeo cuderint, non satis constat; ut nec quis fuerit ille Nicomachus cujus nomen inscriptum est. Thessaliam vicinam esse provinciam Macedoniæ, fertilissimum solum, nemo non novit.

ΦΑ.

ΦΛ. ΧΑΛΚΙΔΕΩΝ. Flavienſium Chalcidenſium, *in corona.*

NUllam memini Chalcidem Flaviæ nomen habuiſſe, nec conſtat quænam ex tot ejus nominis in hoc nummo ſit ſignata. Alia enim in Eubœa quæ & Oechalia, teſte Plinio, Athenienſium colonia *Negroponte* nunc dicitur, verbum fecit chalcidiſſare, quod fœdos puerorum amores exprobrat. Alia in Ætolia; alia ultra Palmyræ ſolitudines. *Chalcia etiam Rhodiorum inſula locum habet in tantum fœcundum ut ſuo tempore ſatum demetant hordeum, ſublatumque protinus ſerant, & cum aliis frugibus metant.* Idem Plinius Chalcidem memorat cognominatam ad Belum unde regio Chalcidene fertiliſſima Syriæ. Quænam hunc nummum cuderit in Hadriani gratiam, difficile eſt affirmare, præſertim cum hæ omnes Græcè ſcripſerint.

Lib. c. 12. Lib. 5. c. 26. Lib. 17. c. 4. Lib. 5. c. 23.

ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ ΚΑΙϹΑΡ ΤΡΑΙΑΝΟϹ ΑΔΡΙΑΝΟϹ ϹΕΒ. Imperator Cæſar Trajanus Hadrianus Auguſtus. *Caput Hadriani.* ΑΔΡΙΑΝ .... ΜΗΤΡΟΠΟΛΙϹ. Hadrianea metropolis. *Mulier in rupe ſedet, ſiniſtra trophæum gerens.*

HAdrianopolim ſuſpicor, non licet enim eroſi nummi poſtremos characteres legere: ſed quænam ſit ex ſeptendecim eodem nomine donatis, non facile eſt interpretari: *multas civitates Adrianopoles* appellavit Hadrianus *ut ipſam Carthaginem, & Athenarum partem*, inquit Spartianus. Duæ tamen notiſſimæ Hadrianopoles dictæ ſunt nec alio nomine cognitæ, cum reliquæ ſub prioribus nominibus remanſerint: prima eſt in Cyrenaïca quæ Hadrianopolis in vetuſta Peutingerorum tabula appellatur; altera in Thracia 24. millibus paſſuum diſtans à Plotinopoli.

In Hadriano.

ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΩΝ. Lacedæmoniorum. *Caſtor & Pollux equites.*

LAcedæmones Caſtorem ſcilicet & Pollucem repræſentat hic nummus. [Plut. περὶ φιλαδελφίας.] Spartiatæ antiqua Dioſcurorum ἀφιδρύματα hoc eſt ſimulachra dedicata δόκανα vocabant illiſque templum dedicaverant. Fuerunt Caſtores etiam interdum [Solin. c. XII.] in equis albis ſedentes efficti, quales apud Sagram Locrenſium in notiſſimo [Gregor. Gyrald.] proverbio celebrati: hiſtoria eſt notiſſima Ciceroni, Val. Maximo, Quintiliano. Sed & Phormioni Lacedæmonio eorum ædes poſſidenti, à quo cum [Pauſanias in Lacon. & Meſſen.] partem ædium non accepiſſent, in qua ejus filia virgo cuſtodiebatur abiiſſe ferunt, ac poſtridiè nec puellam inventam nec comites. Amyclæi præterea fratres nuncupati ſunt ab Amyclis notiſſimo Laconiæ oppido, ubi nutriti dicun- [Eraſmus. Servius Æneid. l. 10.] tur. Differunt ab Amyclæis de quibus exſtat adagium *Amyclas perdidit ſilentium.* Plura vide in ſuperioribus pag. 5. dum Senatus nummos expoſuimus. Meminit Pauſanias Dioſcurorum templi perantiqui in quo ipſi juvenes equis inſidentes ſpectantur. Nonne id cum nummo congruit? Stellas ipſis ſemper ap- [L. X. meta.] poſitas commemorat Horatius, *ſic fratres Helenæ lucida ſydera.* Apuleius refert eos caſſides in capite geſtare ſtellarum apicibus inſignes.

ΑΥΤ. ΚΑΙCΑΡ. ΑΔΡΙΑΝΟC CΕΒ. *Caput Hadriani.* ΚΟΙΝΟΝ ΚΡΗΤΩΝ ΓΟΡΤΥC. Communitas Cretenſium, Gortys. *Mulier equo inſidens.*

COmmunitas Cretenſium in honorem Hadriani ſuam contulit ſymbolam: nec provinciæ tantum, ſed & urbis nomen, quod rarum eſt, nummo inſcriptum eſt. Gortys ſeu Gortyna urbs eſt Cretæ mediterranea olim clariſſi- [Plin l. 4. cap. 12.] ma, de qua dictum eſt in Germanici nummo pag. 66. An nummus equeſtrem Minervam repræſentet, dubito. Ei pleræque aræ in Græcia extructæ [In Atticis. lib. 1.] erant, teſte Pauſania, cur nummis etiam eadem non celebraretur?

ΤΡΙΠΟ-

ΤΡΙΠΟΛΕΙΤΩΝ ΗΚΥ. Tripolitanorum. *Genius urbis capite turrito dextrâ tridentem tenens, pede proram calcans.*

QUæ ſit illa Tripolis quam deſignat nummus, non facile eſt conjicere : videtur tamen unam eſſe ex duabus aut quæ in Phœnicia aut quæ Leptis magna dicebatur apud Syrtim parvam. Utrique, cum ſint maritimæ, convenit prora navis pede calcata figuræ ſtantis quæ ſuo capite turrito urbem denotat. Hanc autem eſſe probat alter nummus majoris moduli eadem inſignitus inſcriptione, in quo Hadrianus eques leonem haſta configit, quod Lepti patratum fuiſſe deſcribit Athenæus. Cujus memoria etiam ſupereſt in marmore antiquo.

AYT. KAIC. TP. AΔPIANOC CEB. *Caput Hadriani.* KOINON BEIΘYNIAC. Communitas Bithyniæ. *Templum.*

BIthyniam ſupra omnes provincias diligebat Hadrianus. Antinoum ſuum non ſatis laudaſſet, niſi etiam ejus patriam ſummis cumulaſſet beneficiis. Hæc Principi gratulabunda in ære mediocri & magno nummum cudit, in quo templum ejus memoriæ dicatum à communitatibus Bithyniæ conſecratum cernitur : id fortaſſis locus Dionis exponit : *Severum dein debellatis Judæis in Bithyniam miſit Hadrianus, non quidem ad bellum, ſed indigebat provincia Præſide & gubernatore iſto ſapienti, & qui in dignitate fuiſſet, authoritatemque haberet, quæ omnia in eo inerant. Hic res Bithynicorum tam privatè quam publicè ita diſpoſuit & correxit, ut nos omnes Bithyni in hanc uſque diem ſemper ejus memoriam magni faciamus.* In Hadriano.

ΑΥΤ. Κ. ΤΡ. ΑΔΡΙΑΝΟϹ. ϹΕΒ. *Caput Hadriani.* ΤΙΒΕΡΙΕΩΝ. Tiberienſium. *Templum in quo Jupiter.*

URbem in Thracia ſuo nomine conſtruxit Tiberius Imperator : quæ cur templum & Jovem in eo ſedentem Hadriano obtulerit, non ſatis ſcio, niſi forte templum referat quod Jovi Olympio dedicavit Hadrianus, in quo ſignum, quod magnitudine cum Romanis & Rhodienſibus coloſſis conferri poſſit, poſuit : de quo Pauſanias. Qui, plurima de Hadriano diligentiſſimè ſcripſit eorum præſertim quæ ad ſigna antiqua pertinent. Obſervandum venit, illum non ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΑ *Imperatorem ſed* ΒΑϹΙΛΕΑ *Regem* perpetuò nominaſſe ; cujus non aliam ſuſpicor rationem niſi apud Græcos parem fuiſſe nominis rationem cum Romani unum extollerent, alterum contumelioſum haberent, quare Auguſtus illum recuſaverat.

In Atticis. Lib. 1.

IMperatoris Hadriani & Sabinæ conjugis effigies conjunxit antiquitas indicandæ eorum concordiæ. Quid detritus nummus ſua vetuſtate Curioſis omnibus eripiat, conjiciat lector ex Pallade Tritonem calcante, cujus & inſcriptionem & typum omnium fortaſſis pulcherrimum ſuſpicor. Alter quidem ab Hadrianopolitanis in eorumdem honorem cuſus eſt, de quibus ſupra dictum eſt pag. 161. Victoria coronam dextra, ſiniſtra palmam gerens eis fortaſſis gratulatur.

EAſdem exhibet facies Hadriani & Sabinæ iſte nummulus : ſed à quibus fuerit cuſus docebit integrior : Ceres ex frugibus dignoſcitur, quæ aliquam poteſt ſuppeditare conjecturam.

Tri-

TRiplicem qui in nummis Sabinæ cernitur capitis ornatum hic habes: flexi capilli & veluti diademate cincti, aut coronati, aut sursum elati, inconstantiam morum ejus ævi in ornamentorum frequenti mutatione exhibent. Quod priscæ rusticitatis indicium posterioris & delicatioris ævi mollitie antiquatum fuerat, id Hadrianus in ornamentum vertisse videtur: primus enim barbam alere instituit. Hujus exemplum quod ad capillitium attinet sic æmulatæ mulieres ejusdem ætatis videntur ut longo intervallo superaverint: exemplum in Plotina, Marciana, Matidia, Sabina cernitur: nam superiori ætate tam delicatus & subtilis capillorum cultus tam contorti & compositi cincinni etiam ornatissimis mulieribus non occurrit. Sabina ex sorore Marciana neptis & Matidiæ soror, Hadriano Imperatori uxor fuit. Hanc ut asperam & moro- Victor.
sam & quod cum Claro præfecto prætorii & Suetonio Tranquillo epistolarum magistro familiarius quam reverentia domus aulicæ postulabat, egerat, dimissurus erat, si privatus fuisset. Servilibus pene injuriis affecta ad voluntariam mortem compulsa est, nec sine fabula veneni dati ab Hadriano expiravit. Palam autem testata est quam immane ingenium Hadriani pertulisset. & se studiosè conatam ne ex eo in perniciem generis humani gravida fieret. Frequentes tamen sunt nummi illius PUDICITIAM & CONCORDIAM cum marito referentes & ipsum quoque Hadrianum. Unum subjecimus in quo arbor est conspicua infra quam puer delphino incumbit: Corinthi percussum esse inscriptio docet, quæ tangere videtur historiam Delphini, pueri cujusdam amatoris. Ea legitur apud Pausaniam.

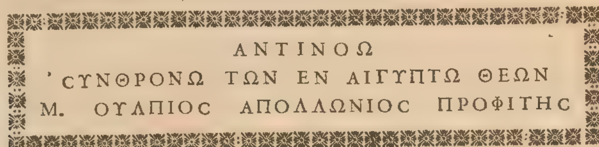

DE Phocæensibus dictum est pag. 5. ut & de pileis stellatis Castorem & Pollucem indicantibus. De Smyrnæis quoque & Melete fluvio in nummo Homeri pag. 8. De Perinthiis pag. 132. Dea cum canistro capiti imposito Isidem refert, & eatenus ab Ægyptiis aut vicinis cusum esse quartum num-

mum verisimile est : sed quid illi cum Sabina præter summam erga ejus virum reverentiam, non satis scio. Multoties jam diximus id unam esse adulandi formulam quam Græci præcipuè usurpabant.

ANtinous Claudiopoli Bithyniæ ortus, eximiæ pulchritudinis puer ab Hadriano in deliciis habitus, cui statuas per universum terrarum orbem atque etiam effigies erexit, templum apud Mantineam constituit, *quinquennale ludicrum instituit*, multaque numismata in honorem ejus procudit. Antinoum suum dum per Nilum navigat, perdidit, inquit Spartianus, quem muliebriter flevit; de quo varia fama est, aliis eum devotum pro Hadriano asserentibus, alii quod & forma ejus ostentat & nimia voluptas Hadriani, & Græci quidem volente Hadriano eum consecraverunt, oracula per eum dari asserentes. Ejus exstat Romæ antiquum hoc monumentum.

Pausanias lib 8. In Hadriano.

ANTINOΩ
ΣΥΝΘΡΟΝΩ ΤΩΝ ΕΝ ΑΙΓΥΠΤΩ ΘΕΩΝ
M. ΟΥΑΠΙΟΣ ΑΠΟΛΛΩΝΙΟΣ ΠΡΟΦΗΤΗΣ

De cujus interpretatione vide commentarios Casauboni & Salmasii in Spartianum.

Lib. 8.

Primus nummus à Sardianis cusus est Asiæ propriæ populo in Lydia. Saturnus filium voraturus quo consilio scalptus sit non est facile conjicere : Quid si Jupiter Bacchum è femore recens extractum gestans, Antinoi enim sub habitu Bacchi multæ colebantur imagines teste Pausania, his verbis, Αἱ δὲ Ἀντινόῳ εἰσὶν αἱ πολλαὶ Διονύσῳ μάλιστα εἰκασμέναι. 1.

In Arcadicis.

Antinoum equo impositum refert alter quem Heroem designaverant Hadrianus & Hadriano adulantes : inscriptus est in nummo ille titulus. Flos capiti impositus indicat Antinoum jamjam Deum fuisse renuntiatum ab Hadriano, quem ideo sub stellæ specie venerabatur. Caduceus quodammodo ad Mercurii similitudinem revocatur. 2.

Nico-

NIcomedia quæ Bithyniæ fuit metropolis, Antinoo ex Bithynia orto ſuam offert teſſeram, ſeu potius Hadriano qui eum in deliciis habuerat. Bovem in nummo duplici modo interpretantur Antiquarii: conjiciunt bovis ſtatuam in Antinoi honorem erectam fuiſſe, quod ſub Polemone factum eſſe probat elegantiſſimus is quem poſſideo nummus maximi moduli, in quo circum bovem ϹΜΥΡΝΑΙΟΙϹ ΠΟΛΕΜΩΝ ΑΝΕΘΗΚΕ. *Smyrnæis Polemon poſuit.* Autumant alii bovem in Antinoi nummis repræſentatum in ejus honorem mactatum fuiſſe, quamvis aut Principum aut populorum nomine tantum immolabatur, idque Jovi ſoli aut Auguſto. Quæ omnia ſummam tunc fuiſſe Antinoi famam indicant. Addendum cenſeo quod Strabo docet *paſcua Bithyniæ fuiſſe fertiliſſima*, quod quidem per bovem etiam ſignificatur. Gemmam antiquam poſſidet Amicus quidam meus in qua Antinoi nomen & urna & ſerpens conſpiciuntur, quæ illius cum Nicomedia conjunctionem probant & illius originem referunt ut dictum eſt pag. 133. Lunam & ſtellas appoſitas ad Talismannos & aliquid magicum referunt. Inveſtigent qui has res curant. Lib. 12.

AELIVS vir fuit comptus, decorus, pulchritudinis regiæ, oris venerandi, eloquentiæ celſioris, verſu facilis, in Republica non inutilis, vitæ lætiſſimæ boniſque litteris præditus. Ab Hadriano adoptatus eſt, ſed cum illum minus ſanum videret ſæpiſſimè dictavit, in caducum parietem nos inclinavimus & perdidimus quater millies H-S. quod populo & militibus pro adoptione Spart. in Hadrian.

adoptione Commodi dedimus. Hic autem præ valetudine nec gratias quidem in Senatu agere potuit Hadriano de adoptione: Denique accepto largius antidoto, ingravescente valetudine per somnum periit, ipsis calendis Januariis. Sepultus est in mole Hadriani cum hoc epitaphio.

In Hadr. *Hadrianus ergo*, inquit Spartianus, *adoptavit Ceionium Commodum Verum invitis omnibus, eumque Ælium Verum Cæsarem appellavit. Ob cujus adoptionem ludos circenses dedit & donativum populo ac militibus expendit, quem prætura honoravit ac statim Pannoniis imposuit, decreto consulatu cum sumptibus, eundem*
In Ælio. *Commodum secundum Consulem designavit* &c. *statimque Prætor factus & Pannoniis dux ac rector impositus, mox Consul creatus. Nec provinciæ quidem cui præpositus erat defuit, nam bene gestis rebus vel potius feliciter, etsi non summi medii tamen ducis obtinuit famam.* Hæc fortassis Spem & Fortunam in nummo Ælii conjunxere, quo utramque sibi invicem successisse significatur.

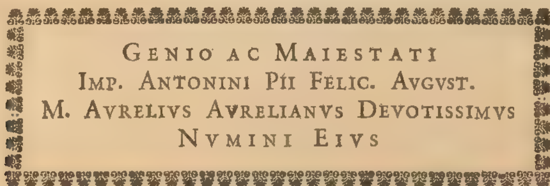
AElius Hadrianus Antoninus, post mortem L. Ælii, ab Hadriano fuit adoptatus, ea lege ut sibi adoptaret M. Antoninum fratris uxoris suæ
Jul. Capitol. filium, & is L. Verum L. Ælii filium, quod factum est. Vir forma conspicuus, ingenio clarus, moribus clemens, nobilis vultu & placidus, singularis eloquentiæ, nitidæ litteraturæ, præcipuè sobrius, diligens agri cultor, mitis, largus, ab alieno abstinens, & omnia hæc cum mediocritate & sine jactantia. Illud encomium ab Hadriano tulit, quod nihil temere propter juventutem, nihil negligenter propter senectutem posset facere. Adeo tranquillè & sanctè

rem

rempublicam gubernavit ut meritò Pius & pater patriæ nominatus sit. Oros. lib 7. cap. 14.
Hunc Romani Pium cognomine appellarunt, quod unus omnium religionum studiosissimus fuerit, inquit Pausanias. Senex obiit, fuitque ei mors dulcissima Lib. 8.
similis somno jucundissimo. Regnavit annos XXIV. vixit LXXIV.

ÆQuissimum Imperatorem sub habitu Genii exprimit S. P. Q. R. illumque tanquam sui tutelarem Deum veneratur. Hic Senatus Genius ut in argenteo nummo Genius Populi Romani nuncupatur. Mos ille ad inferiora etiam tempora viguit, Diocletianum enim, Maximianum, Licinium, aliosque Principes referunt nummi cum inscriptione GENII CÆSARIS. Imperatores enim suos inter se & Deos Romani collocabant, quibus etiam interdum viventibus divinos tribuebant honores: sic Numam suum possent Genium dicere, inquit Dio Chrysostomus, οὕτω δὲ καὶ τὸν Νουμᾶν μὲν Ῥωμαῖοι τυχὸν Orat. XXV.
ἂν λέγοιεν αὐτῶν δαίμονα; unde fortassis Antoninum in cunctis laudabilem scribit Capitolinus, merito Numæ Pompilio ex bonorum sententia comparandum, cujus felicitatem potestatemque & securitatem ceremoniasque semper obtinuit. Quo sensu Dio Chrysost. optimos Imperatores Genios nominabat, eodem prorsus κακοδαίμονα Domitianum nuncupat. Hanc etiam inscriptionem GENII Nicephor. l. III. c. XXXI.
SENATVS referre possemus ad gratiarum actionem propter legem ab Antonino latam, qua Senatores totam suam hereditatem legare poterant, cujus dimidium Ca- Suet. c. 38.
ligulæ lex Imperatoribus addixerat. Hæc exstat inscriptio Romæ in via Ostiensi.

GENIO AC MAIESTATI
IMP. ANTONINI PII FELIC. AVGVST.
M. AVRELIVS AVRELIANVS DEVOTISSIMVS
NVMINI EIVS

Gruter. p. MLXXXV.

PRimordia Romæ hæc attingunt, quæ Romani ad Antoninum veluti ejusdem restitutorem referunt. Illi enim Æneæ pietatem, Martis fortitudinem, altricis lupæ fatum, Numæ religionem Tiberisque quietem tribuebant.

Lib. 1. Primi nummi typum eleganter exprimit Dionysius Halicarnasseus his verbis: Æneas vero & socii paratis omnibus ad sacrificium coronati consistunt circum altaria. Interea dum hi vota faciunt, porca destinata ad victimam, gravida tum & vicina partui, parantibus eam mactare sacrificis, proripit se excussis vinculis petens mediterranea. Sensit Æneas hanc profecto quadrupedem designasse oraculum, eamque cum paucis mox subsequitur à tergo paulo remotior, veritus ne strepitu territam à via fatali averteret. Illa ferme viginti & quatuor stadiis à mari digressa in collem quemdam procurrit, ibique fessa quievit. At Æneas qui animadvertebat finem oraculi, videns se agrum & terram habere non bonam & procul abesse à mari, eoque importuoso, incertus erat animi utrum deberet parere vatum monitis, & male per omnem vitam habitare in bonarum rerum inopia, an longius meliorem terram quærere. Hæc agitanti & incusanti numina, repente vox quædam è nemore accidisse dicitur, incerto autore edita, jubens maneret ibi & celeriter oppidum conderet, neve præsenti hæsitationi indulgens, quasi agrum habiturus ad degendam vitam parum commodum, brevi post venturam felicitatem pateretur elabi è manibus: esse enim in fatis ut ex hoc inopi & modico profecti domicilio tandem multos ac bonos agros acquirant, eorum vero liberi & posteri sibi parent imperium longe amplissimum & pluribus duraturum sæculis: in præsentiarum Trojanos debere contentos esse his sedibus; post totidem annos quot sus porcellos peperit, fore ut illius posteri condant aliam urbem magnam & florentem opibus. Tum vero Æneam ratum divinam esse vocem imperata fecisse, Laviniumque condidisse, Romanæ gentis in Italia imperiique Romani fundamentum. Ficum Ruminalem ramos extendentem idem ostendit nummus, de qua sic Ovidius, 1.

Lib. 2. Fast. Dion. Halic. lib. 1.

Arbor erat, remanent vestigia, quæque vocatur
Romula, nunc ficus, rumina ficus erat.

Secundum nummum sic explicat Livius, pulso Numitore fratre Amulius regnat; addit sceleri scelus: stirpem fratris virilem interimit: fratris filiæ Rheæ Silviæ per speciem honoris, quum Vestalem eam legisset, perpetua virginitate spem partus adimit. Sed debebatur, ut opinor, fatis tantæ origo urbis, maximique secundum Deorum opes imperii principium. Vi compressa Vestalis, quum geminum partum edidisset, seu ita rata seu quia Deus autor culpæ honestior erat, Martem incertæ stirpis patrem nuncupat. Mos erat antiquis omnia sua ad Deos referre: suæ gentis autorem Martem Romani in nummo signavere quem ad comprimendam Rheam quasi è cœlo descendisse finxerunt. 2.

Ovid. lib. 3. Fastor.

Mars videt hanc, visamque cupit, potiturque cupita,
Et sua divina furta fefellit ope.
Somnus abit: jacet ipsa gravis: jam scilicet intra
Viscera Romanæ conditor urbis erat, &c.

T. Livius lib. 1. Tertius nummus expositos exhibet geminos fratres Romulum & Remum ad quorum puerilem vagitum fama est lupam sitientem ex montibus qui circa sunt cursum flexisse: eam summissas infantibus adeo mitem præbuisse mammas, ut lingua lambentem pueros magister regii pecoris invenerit. 3.

In vita Numæ. Anciliorum historiam quorum figuram quartus nummus exhibet sic scribit Plutarchus: Annum jam octavum regnante Numa, morbus pestifer Italiam occupans, Romam quoque invaserat. Mœrentibus verò cunctis traditur peltam æneam è cœlo delapsam, in Numæ manus decidisse. De ea autem mirabilia quædam ferunt Regem ex Ægeria Musisque audivisse. Peltam enim in urbis salutem missam, oportereque eam asservari, aliis undecim ad illius figuram 4.

guram magnitudinemque & formam effictis, quo minus ob similitudinem, cœlestis illa inveniri possit, &c. His igitur testimonium attulisse dicunt pestem ipsam, quæ continuò cessaverit. Peltam autem ex ejus autoritate atque imperio effingere artifices cum certassent, differentibus desperantibusque cæteris, Veturium Mamurium ex summis unum opificibus usque adeo similitudinem effinxisse, struxisseque omnes similes, ut neque Numa jam ipse dignosceret. Harum autem custodes ac ministros constituisse dicitur Salios sacerdotes &c. Eas autem peltas Ancilia propter figuram vocant. Circulus enim non est, neque veluti pelta circumferentiam reddit, sed excisuram habet lineæ helicoïdis, cujus apices curvaturam habentes, & densitate in conversæ figuram recurvam faciunt, aut propter ancona, id est cubitum ad quem circumferuntur.

5. Tiberis jacet in quinto nummo solemni fluminum more. Illum fortassis Antonino dicavit S. P. Q. R. ob expurgatum alveum aut ripam reparatam, aut potius ob pacatum fluvii Genium ejus temporibus, *Illis enim fuit & inundatio Tiberis*, inquit Capitolinus. Tantus autem erat Antonini erga Romam Romanosque favor, ut Pallantienses Arcades quod eorum majores ad Tiberim Coloniam olim miserant, summis affecerit beneficiis. *Urbem ex pago fecit, incolis libertatem & à tributis immunitatem dedit.* In Antonino. Pausan. in Arcad. l. 8.

CUm primùm Antoninus ad imperium evectus est, hanc suæ adoptionis tesseram hoc nummo publicavit, quo se Augustum palam faceret, idque Hadriani autoritate. *Hic enim mortuo Ælio, ingruente tristissima valetudine adoptavit Antoninum, ea demùm lege ut ille sibi duos adoptaret, Verum & M. Aurelium, qui postea duo pariter Augusti primi Rempublicam gubernaverunt:* hæc Spartianus. *Adoptatus est quinto Kalendas Martias in Senatu gratias agens, quod de se ita sensisset Hadrianus, factusque est patri & in imperio proconsulari & in tribunicia potestate collega.* In vita Hadriani. Capitol. in Anton.

1. E*Dita munera in quibus elephantos & crocutas & crocodilos etiam atque hippopotamos & omnia ex toto orbe terrarum cum tigridibus exhibuit Antoninus*,
2. inquit Capitolinus. Hinc elephas & tigris MVNIFICENTIAM AVGusti In vita Antonini.
3. designant, hinc variæ LIBERALITATES quæ in sequentibus nummis vi-
4. dentur, celebrantur. *Congiarium militibus ac populo de proprio dedit, & ea quæ promiserat, & ad opera Hadriani plurimum contulit, & aurum coronarium quod adoptionis suæ causa oblatum fuerat, Italicis totum, medium provincialibus reddidit.* Capitol.

Vini, olei, & tritici penuriam per ærarii sui damna emendo & gratis populo dando sedavit, unde inscriptiones antiquæ,

CVRATOR ANNONÆ CIVILIS
DIVI ANTONINI.

Quoniam congiarii in hoc opere frequens est mentio, non erit inutile pauca de eo disserere. Nomen habet à congio mensura rerum liquidarum ut
Quintilian. est modius solidarum, unde congiarium commune nomen est liberalitatis atque mensuræ: sed semper aut oleum aut pecunia aut granum in eo distribuebatur & hoc frequentissimè. Triplicis istius liberalitatis formulæ plures exstant
Lib.XXXV. in antiquis libris. Ædilitia largitio hæc fuit, inquit Livius, Ludi Romani pro temporis illius copiis magnificè facti, & diem unum instaurati, & congii
Suetón. in Aug. c.XLI. olei in vicos singulos dati. Augustus congiaria populo frequenter dedit, sed diversæ ferme summæ, modo quadragenos, modo tricenos, nonnunquam ducenos, quinquagenosque nummos. Ac ne minores quidem pueros præteriit, quamvis non nisi ab undecimo ætatis anno accipere consuevissent. Frumentum quoque in annonæ difficultatibus, sæpè levissimo, interdum nullo precio viritim admensus est, tesserasque nummarias duplicavit.

Quintus nummus restitutionem indicat templi in honorem Augusti, 5.
cujus tamen in libris nullum legi vestigium. Nonne potius ad Hadriani
In Anton. templum refertur, sic enim Capitolinus, *Opera ejus* Antonini *hæc exstant, Romæ templum Hadriani, honori patris dicatum* &c.

NOn minus bello quam pace clarum fuisse Antoninum hi nummi demonstrant. VICTORIA quæ in primo legitur ejus esse comitem 1.
perpetuam demonstrat, quamvis nullius omninò belli gerendi Romanis voluntarius autor fuerit.

Pausanias in Arcad. lib. 8. *Brigantibus qui in Britannia sunt, quod Genunios P. R. socios armis lacessi-* 2.
verant, magnam agri partem ademit. Per legatos suos plurima bella gessit, nam & Britannos per Lollium Urbicum Legatum vicit, alio muro cespititio submotis
In Antonino. *barbaris ducto*, inquit Capitolinus.

Hinc lugens cernitur in nummo BRITANNIA rupibus insidens armis 3.
circum dispositis. Hinc Victoria gradiens clypeum tenet in quo BRITANNIA legitur, Imperatori nimirum victori serviens.

SICILIA quæ in sequenti nummo legitur, nihil opinor significat præter 4.
insulæ erga Antoninum reverentiam; ille enim tanta diligentia subjectos sibi populos rexit, ut omnia & omnes quasi sua essent curaret. Provinciæ sub eo cunctæ floruerunt. Coronam quam præfert Sicilia, veluti imponendam

Impe-

Imperatoris capiti cernere eſt. Spicæ quibus decoratur, fertilitatem ejus indicant, Italiæ & Hiſpaniæ nutriculam.

5. Titulum inſolitum quintus nummus exhibet. Pio Principi ſe OBSEQVENTEM in omnibus profitetur Fortuna: temo & prora navis ſuperiores victorias, legionumque felicem reditum videtur denotare. Cæterum obſervanda eſt hæc quæ in nummo cernitur ὀρθογραφία, OPSEQVENS pro OBSEQVENS legitur, pro hujus ævi ſcribendi more. Hunc teſtantur antiquæ inſcriptiones, quarum una Comi legitur in ſacello D. Mariæ Milatinæ,

FORTVNÆ OPSEQVENTI &c. Gruter. inſcript. pag. LXXV.

MIra meo judicio exhibet hic nummus. Innuendæ temporum felicitati quatuor hic ſunt appoſiti pueri, ſecurè viventes ſuam quique anni partem deſignantes. Primus quidem calathum capite ſuſtinet fructibus & floribus plenum: alter falcem quaſi fruges ſecaturus videtur: ſequens racemos ſiniſtrâ tenens cum cane venatico ludere videtur: poſtremus denique veſtitus eſt quò ſe à frigore tutet. Quid ingenioſiùs deſcribendis tempeſtatibus? Ver ſiquidem florum parens dictus eſt, ut æſtas frugum. Venationibus opportunum eſſe autumnum nemo non novit. Veſtes denique ita hyemem denotant ut abſque foco clariùs demonſtrari non queat.

QUod arſerat Antiochenſe oppidum tempore Antonini, ut narrat Capitolinus, reſtitutum & auctum ab eodem docet Paulus I.C. his verbis: *Divus Antoninus Antiochenſes colonos fecit ſalvis tributis*; quod inſcriptionem nummi explicat. Typus vero ſtantem Lunum exhibet: ut Venus interdum Maſcula & Barbata dicebatur, ſic antiquos Lunam & Lunum dixiſſe certum eſt: θῆλυ τε καὶ ἄρσεν, *fœmina & mas* ab Orpheo nominatur. Sciendum doctiſſimis, inquit Spartianus, quibuſque id memoriæ traditum ut qui Lunam fœmineo genere & nomine putaret nuncupandam, is addictus mulieribus ſemper inſerviret; qui vero marem Deum eſſe crederet, is dominaretur uxori, neque ullas muliebres pateretur inſidias. Hinc licet Græci vel Ægyptii eo genere quo fæminam hominem, etiam Lunam Deum dicebant, myſticè tamen Deam intelligebant. Irridens Paganorum Deos Tertullianus, maſculi Lunæ meminit. Certe cornua veluti Lunæ creſcentis pone humeros, hujus

l. 8. Digeſt. de Cenſibus. §. Divus.

Hymno. 8.

Dei ſigna ſunt. *Latonæ gallum gallinaceum in deliciis fuiſſe*, ait Ælianus, *quod ei parturienti affuerit, & quod etiam nunc parturientibus adſit, eiſque faciles partus efficiat:* Dianæ ejus filiæ eundem fortaſſis hac de cauſa appoſuerunt, quæ & Lunus dicebatur. Galerus qualem geſtant qui Meſopotamiam & Armeniam etiam nunc accolunt, indicat locum in quo Deus ille Lunus adorabatur. Superbum illi templum erexerant Carrheni Meſopotamiæ populi à quibus Antiochenſes vicini ſuam hanc religionem deduxere. *Ad Apollinis & Dianæ fanum Antiochenſes alioſque finitimos ad feſta celebranda de more convenire* ſcribit Strabo. Diſſimulandum non eſt in hoc alioquin integerrimo nummo abundare litteram M. ſic enim ſcriptum eſt COL. CAES. ANTIOCHMENSIS, quæ fortaſſis error ſcalptoris eſt: Fortaſſis etiam Dei Luni nomen ſignificat; cum enim Luna à Græcis dicatur σελήνη, Strabo qui Luni mentionem fecit, non σελήνε nomine ſed MENIS uſus eſt, quod quodammodo inſcriptioni congruit. Videat lector num M aut S ex utraque ſuſpicione redundans ad certius quid poſſit revocari. Cæterum agit de Antiochia Piſidiæ Strabo, nummus vero Antiochiam Syriæ exhibet.

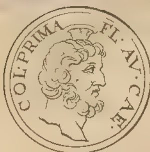
Strabo lib. 16.

Galerum Armeniacum ei quo Deus Lunus in nummo inſignitus eſt ſimilem illuſtrant antiquæ lucernæ duæ varietate ſua inſignes, quarum una apud me eſt, altera Neoſtadii in Sereniſs. Ducis Wirtembergici Friderici cimeliarchio: Utramque incidi & hic apponi curavi.

COLO-

COloniam PRIMAM FLAVIAM AVGUSTAM CAESARIENSEM lego quæ in Palæstina olim Pyrgos vel Turris Stratonis à Ptolemæo, Apollonia à Plinio nuncupatur. Cæsarea ab Herode conditore dicta est, deinde colonia prima Flavia à Vespasiano Imperatore destructa. Hanc quidem primùm non condiderat Herodes, sed *lapide albo palatiisque pretiosissimis ornaverat*, inquit Josephus, Portum quoque tranquillum magnitudine similem Pireæo tutaque confugia navibus præbentem constituerat. *Divus Vespasianus Cæsarienses colonos fecit, non adjecto ut & Juris Italici essent, sed tributum his remisit capitis, D. Titus etiam solum immune factum interpretatus est.* Serapis modio capiti imposito in aversa parte expressus est. Hæc colonia Deos Ægyptios sibi ob viciniam adsciverat, qui jam per totum fere orbem terrarum erant recepti. De Serapide vide Titi nummum pag. 115.

Lib. 5. c. 13. Lib. 15. c. 10. l. 8. Dig. de Censibus §. Divus.

COLONIA AELIA CAPITOLINA in altero nummo legitur quæ Hierosolymam significat. Longè clarissimam urbium Orientis, non Judææ modo: hæc à Tito primum destructa, deinde ab Hadriano, ab eodem colonia facta est, dictaque AELIA. Moverant ea tempestate Judæi bellum, inquit Spartianus, quod vetabantur mutilare genitalia; abrogatum esse id Hadriani rescriptum per Antoninum docet Modestinus, his verbis, Circumcidere Judæis filios suos tantum rescripto Divi Pii permittitur, in non ejusdem religionis qui hoc fecerit, castrantis pœna irrogatur. Conjectura est Bacchum cum thyrso, urceolo & tigride expressum esse, de quo supra.

Plin. lib. 5. cap. 14. Leg. circumcid. ff. ad legem Corneliam.

Troias

TRoias à Troo Dardani nepote hujus regionis rege primùm, deinde Antigonia ab Antigono, tandem Alexandria à Paride dicta est: quamvis has vicinas quidem sed diversas faciat Strabo, ἔστι δὲ τόπος ἐν τῇ Ἴδῃ τῇ τρωικῇ Ἀλεξάνδρεια λεγόμενος ἐν ᾧ φασὶ τὸν Πάριν διακρῖναι τὰς θεάς, hoc est, Locus est prope Idam
Lib. 12. Stephanus. in Troade nominatus Alexandria, in quo fertur Paridem judicasse Deas. Hanc Augustum fecisse coloniam, & Augustæ nomen sumpsisse facit Strabonis lo-
Lib. 5. c 30. cus, qui eamdem hanc gratiam Ilio collatam esse asserit. Plinius eam Coloniam Romanam nuncupat. Id probat lex VII. *Dig. de Censib.* his verbis, *Juris Italici sunt* Τρωὰς Βήρυτος, Δυῤῥάχιον, & lex VIII. ejusdem tituli. Aquila volitans caput bovis unguibus tenet cujus historiam legisse non memini: scio equidem capita boum cum anteriore illorum parte templis appendi solita, cujus antiquum exstat apud me hujus magnitudinis exemplum.

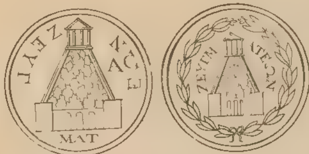

ΑΝΤΩΝΙΝΟϹ ΚΑΙϹΑΡ. *Caput Antonini.* ΡΟΔΙΩΝ. Rhodiorum. *Caput Solis.*

ADversa temporibus Antonini hæc provenerunt : *Fames, circi ruina, terræ motus, quo Rhodiorum & Asiæ oppida conciderunt*, inquit Capitolinus, *quæ omnia mirificè instauravit. Cum Lyciorum & Carum urbes Coon etiam & Rhodum terræ vehemens motus evertisset, eas Antoninus infinitis prope sumptibus & summa in coloniis deducendis diligentia restituit*, ut loquitur Pausanias : cujus beneficii gratiarum actiones publicas & æternas Rhodii per hunc nummum instituisse videntur. Solis caput repræsentaverunt qui in ejus honorem colossum erexerant altitudinis LXX. cubitorum, qui post LVI. annos eversus est tempore Antiochi. DCCCLXXVII. ab hinc annis, Madias Saracenorum Dux hunc Judæo vendidit cujus fragmentis nongentos currus implevit : huic fabricando æris talenta D. ferri CCC. impensa fuere, unde inter septem orbis miracula numeratur. Ideo fortassis Solem ut Deum supremum venerantur, quod Rhodi nunquam tanta nubila obduci constet, ut non aliqua hora Sol cernatur. In anthologia græca ut omnium insularum felicissima Rhodus celebratur, quæ tali Sole illuminatur.

In Antonino. In Arcad. Lib. 8. Philo Byz. Plin. l. 2. cap. 62.

μακαρτάτη ἐσ' ἀέρα νήσων
Καὶ Ῥόδος ἡ τοίῳ λάμπεται ἠελίῳ. L. 4. c. 12

Cur Solem Rhodii peculiariter coluerint, aperit Pindarus. Quo tempore Jupiter & cæteri Dii universum orbem inter se dividerent; Rhodus sub aquis tecta latebat, Sole autem absente, cursumque suum conficiente, cum in divisione ab omnibus præterita esset, Jupiter re cognita voluit novam divisionem inire, sed Sol hoc recusavit & Rhodum cæteris Diis occultam sibi vero perspectam elegit, quod à Jove cæterisque Diis illi concessum fuit. Olymp. 7.

ZEugma trans Euphratem est imperii Romani urbs finitima prope Parthiam.

Alter Achæmentum secludit Zeugmate Persen. Pap. Stat. lib. 5.

Nomen habet à riparum Euphratis conjunctione, quam ponte prope Thapsacum structo fecit Alexander Macedo, unde Zeugma Pellæum dictum est, Strabo l. 16.

Z *--- nunc*

- - - - - - nunc Parthia raptis
Lucian l. 8. vers. 237. *Excedat claustris vetitam per secula ripam*
Zeugmaque Pellæum.

Pausan. lib. 2. Aliud erat Zeugma eidem riparum junctioni nomen suum debens. Bacchus enim Indias petens prope Comagenem, pontem fieri curavit unde *Zeugma* Lib. 5. c. 24. LXXII. *millia passuum à Samosatis transitu Euphratis nobile*, inquit Plinius. Conjicit Tristanus templum illud Zeugmatense quod in vertice montis cernitur consecratum esse à Vespasiano sub Pacis latinæ titulo, cui etiam magnificentissimum Romæ dicaverat, de quo in ejus nummis & apud authores passim. Lib. 3. Quod id autumet faciunt versus Statii ad Domitianum,

Tu rapidum Euphratem, & regia Bactra, sacrosque
Antiquæ Babylonis opes, & Zeugma latinæ
Pacis iter - - - - - -

Religionis ergo peregrinari solebant Romani: inde tot institutæ peregrinationes quarum unam ad Latinæ Pacis templum fortassis Statius intelligit. Hunc morem servavere posteri, in hac enim regione celebres sunt peregrinationum termini, Mecca, Medina, Damascus, Babylon, Hierosolyma, &c. Quamvis potius hic locus intelligatur de præsidio Romanorum quod tutum iter viatoribus præstabat.

ΑΥΤ. ΚΑΙϹΑΡ ΑΝΤΩΝΕΙΝΟϹ. *Caput Antonini.* ΑΒΩΝΟΤΕΙΧΕΙΤΩΝ, Abonotichitarum, *Pallas cum tigride, thyrso & urceolo.*

Ptolemæus. In Pseudomante. Ἀβώνου τεῖχος Aboni murus nunc *Bolli* dicitur, Paphlagoniæ in ora maris Euxini urbs est. Ejus meminit Lucianus scribens impostorem Alexandrum ab Imperatore Romano postulasse ut illa Ionopolis nominaretur. Pallas in nummo scalpta est sub habitu Bacchi, thyrsum enim tenet sinistra, carIn Hippolito. chesium dextra, tigride juxta pedes cubante, qualem pingit Seneca,

Et tu thyrsigera Liber ab India
Intonsa juvenis perpetuum coma
Tigres pampinea cuspide territans
Ac mitra cohibens cornigerum caput
Non vinces rigidas Hippoliti comas.

Cynegetic. 3. versu 78. Bacchum à tigride educatum fuisse tradit Oppianus, quam ideo perpetuam sibi Lib. 8. Epig. 26. ascivit comitem, unde Martialis,

Nam cum captivos ageret sub curribus Indos
Contentus gemina tigride Bacchus erat.

Et alibi,

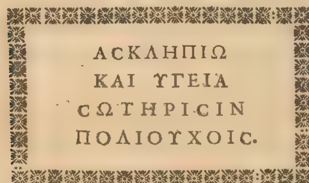
Lib. 14. Epig. 97. *Nos Satyrus, nos Bacchus amat, nos ebria tigris*
Perfusos domini lambere docta pedes.

Parens

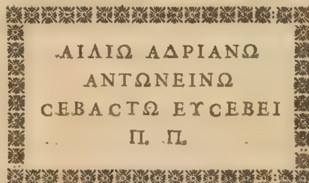

PArens Æſculapius & filia Hygeia in his nummis cernuntur. Serpens quem uterque præfert hæc in patera, ille circum baculum, prudentiam demonſtrat. Medicina enim eſt ars captandæ ad ſanandum occaſionis, quæ cum ſit velociſſima acutum & prudentem virum deſiderat. *Morborum malignitatem deſerunt ægrotantes ope Medici, ut ſuam veterem pellem ſerpentes,* inquit Theodoretus. Sermon. 7. Quamvis fabulatrix ars poëtica hæc invenerit, ſuſpicio tamen eſt & Græcos & Ægyptios id didiciſſe ab Hebræis, neque enim ſacras litteras ignorabant, & in his legerant infidæ & ſeditioſæ Hebræorum genti plagas à Deo O. M. inflictas fuiſſe, ſeditionis ulciſcendæ cauſa, cujus remedium his verbis divinus Æſculapius Moyſi præſcripſit, *Fac ſerpentem æneum & pone eum pro ſigno, qui percuſſus aſpexerit eum, vivet; Fecit ergo Moyſes ſerpentem æneum & poſuit eum pro ſigno, quem cum percuſſi aſpicerent, ſanabantur*: Numer. c. 21. quæ myſticè crucem Chriſti ſalvatoris denotant. Ipſe Chriſtus Nicodemum docens dixit, *Et ſicut Moyſes exaltavit ſerpentem, ita exaltari oportet filium hominis,* &c. Evang. Joannis cap. 3. v. 14.

Vota facta fuiſſe à Pergamenis & Nicæenſibus pro Antonino dum ægrotaret non tantum hi nummi docent, verum & hæc inſcriptio in columna Meſſinæ inventa,

In averſa parte.

Hoc eſt, ÆSCVLAPIO ET HYGEIÆ SERVATORIBVS, VRBIS CVSTODIBVS, PRO ÆLIO HADRIANO ANTONINO PIO AVGVSTO PATRE PATRIÆ.

Epidauriâ cultus Æſculapii Pergamum traductus fuit; in quo Æſculapius officinam condiderat, Ἐν Περγάμῳ δὲ τὸ ἰατρεῖον ὁ Ἀσκλήπιος κατεστήσατο, inquit Lucianus. In Icaromenippo. Acceptam à Pergamenis religionem deinde Smyrnæi templo conſecraverunt, quod noſtra ætate, inquit Pauſanias, Æſculapii nomine ad mare eſt. Lib. 2. Corinth. Idem etiam meminit ædis Æſculapio & Hygeiæ dicatæ his verbis, Quæ vero opera Antoninus vir ſenatorius ætate noſtra fecit, hæc ſunt, Æſculapii balneæ &c. dicavit præterea ædem Hygeiæ, Æſculapio &c. Cumque Epidaurii fani accolæ ægerrimè ferrent quod & fæminæ ſub tecto non parerent, & ægri ſub dio animam agerent, Antoninus domo ædificata, incommodum removit; fuit itaque in poſterum & ad moriendum ægris & ad pariendum mulieribus conſecratus religione locus.

Νίκαια πόλις Βιθυνίας Βοττιαίων ἄποικος. ἐκαλεῖτο δὲ πρότερον Ἀγκώρη: εἶτα Ἀντιγόνεια. Stephan. de urb. Strabo.

ὕστερον δὲ ἀπὸ τῆς Λυσιμάχου γυναικὸς Νίκαια, ἐκλήθη. Hoc eſt Nicæa urbs Bithyniæ, vocabatur primum Anchore, deinde Antigonia, denique ab uxore Lyſimachi Nicæa.

Elicius. JOvis cognomen nos docet primus hic nummus. Jupiter interdum Catæbatus dictus eſt, quod eſt Elicius, illum interpretatur Ill. Triſtanus cum Libanio, fulminis dejectorem quemadmodum Iceſius & Milichius hoc eſt bonus & favens dicebatur : Καὶ μὴν καὶ Ζεὺς οὐ καταιβάτης ἀλλὰ καὶ Ἱκέσιος καὶ Μειλίχιος &c. Giraldus rectius deſcenſorem : Καταβαίνειν enim apud Græcos ſignificat deſcendere, unde καταιβασίαι dicuntur ſigna quæ cœlitus ad terram demiſſa ſunt. Sive propter amores potiundos ſive propter fulmina ſæpiſſime Jupiter in terram deſcendiſſe dictus eſt. Huic explicationi favet Plutarchi locus his verbis ; *Demetrius cui Alexandreæ potentiæ parvam fortuna portiunculam contulerat, paſſus eſt ſe Catæbatem, tanquam Deum qui in terras deſcendiſſet, appellari* &c. Hunc ſub eo colebant Athenienſes : eidem Sicyonii aram erexerant, ut refert Pauſanias, τοῦ δὲ Καταιβάτου Διὸς περιβέβληταί με πανταχόθεν περὶ τοῦ βωμοῦ τραῦμα. De Cyrreſtenſibus dictum eſt in nummo Trajani pag. 146. 1.

De fortun. vel. virt. Alex. or. 2. — In Æliacis, Lib. 5.

In Comment. pag. 41. Aper exhibetur in ſecundo pro quo leonem rugientem quidem & quaſi venatori infenſum deſcribit Triſtanus. Narrat Capitolinus Plures imperatores venationi incubuiſſe præcipuè Antoninum. *Piſcando*, inquit, *& venando oblectatus eſt.* Celebris alicujus venationis fortaſſis hoc eſt ſymbolum quod Epheſii venatricis Deæ clientes Imperatori & poſteris dicavere. 2.

De Nicomedia vide quæ dicta ſunt in Domitiani nummo & Trajani. 3.
Quis ſit ille Demetrius in tertio nummo ſignatus & quid agat hæc figura non ſatis ſcio.

L. 3. c. 5. Teanum cognomine Sidicinum Campaniæ oppidum à Plinio Colonia 4.
Romana dicitur. Tianum apud Pompon. Melam legitur in Apulia, quod
L. 3. c. XI. Cicero & lapis antiquus inſcriptus Theanum Apulum vocant, & Plinius Tea-
L. 6. c. 3. num Apulorum. Tyanam nominat idem Plinius Cappadociæ oppidum prope Euphratem. Sæpe autem Tianum illud in numiſmatibus antiquis occurrit ſemper ſcriptum per i. Optarem ſcire quid typus ſignificet ſive ſit flos ut quibuſdam placet, ſive fax, quod mihi.

Mons Argæus in hoc nummo exprimitur cujus ſimilitudinem in aliis num- 5.
L. 6. c. 3. Strabo. mis etiam cernimus. *Juxta eum ſita erat Mazaca quæ nunc Cæſarea nominatur*, inquit Plinius. Sita eſt ad Argæum montem omnium excelſiſſimum, cujuſque vertex nunquam ſine nive conſpicitur. Ea quoque tempeſtate, inquit Caſſiodorus, Cæſaream Cappadociæ maximam ac feliciſſimam civitatem ita
Lib. 6. hiſt. trip. c. 4. vocari prohibuit Julianus Imperator, eique appellationem antiquam Cæſaris abrogavit quam à Claudio Cæſare promeruerat. Solinus nummum propius attingit his verbis ; *Qui Argæus mons nivalibus jugis arduus, ne æſtivo quidem tor-*
Nicephorus l. 10. c. 4. hiſt. Eccleſ. *rente pruinis caret, quemque indigenæ populi habitari Deo credunt*, quapropter Ζεὺς πολιοῦχος, Jupiter urbis patronus cenſebatur. Inde religioſa quædam cognatio urbis

urbis & montis : quorum monumentum in honorem Antonini nummus in æternum traducere conatur.

1. Alter recurrit nummus priorem illustrans in quo ΤΙΑΝΩΝ scriptum est. Bacchi statua videtur basi imposita, ex thyrso, & uva racemi is dignoscitur : Accumbunt duæ figuræ muliebres quas terram & aquam interpretor : illa cornucopiæ & flores, hæc arundines tenet : fortassis duos fluvios referunt, quod ex aliis nummis eodem fere typo signatis conjici potest. Detriti characteres in superiori nummi parte egregium quid & fortassis eorum nomina nobis eripiunt, sed certe nummus est insignis & raritate & typo.

2. Eumdem typum Ascalonitarum hic habes quem in Augusti & Titi nummis : explicatus est pag. 35.

3. Adrianopolitani quales fuerint dictum est in Hadriano, pag. 161. de iis cum Antonino conjunctionem nullam scio.

4. Societatem vides Amisi & Amastris : duæ civitates Galatiæ in Asia minori & characteribus appositis & turritis capitibus dignoscuntur. Hanc Coloniam Smyrnæorum fuisse dictum est in Homeri nummis pag. 8. illam ex bipenni Smyrnæorum ornamento Smyrnam quoque facilè judicarem. Ara interposita non communitatem tantum seu ut nummi solent ΟΜΟΝΟΙΑΝ indicare videtur sed fœdus aliquod, cujus nihil me legisse memini.

5. Quintus nummus Dianam quidem Ephesiam polymammam exhibet, de qua supra diximus, sed populi qui nummum cudit nomen in nummo alioquin satis integro non legitur : conjectura est in Asia minori fabricatum esse, sed ΑΣΤΥΡΙΑΝ qualis scripta est assignare tuto non possum.

6. Flavia Samosate Comagenes Metropolis hic sacra & Asylus nominatur, & suis utens legibus, quod priscis temporibus summa erat urbium dignitas. De ea dictum est in Hadriano pag. 159. 160.

DE monte Casio & Seleucia in Pieria Syriæ dictum est in Trajani num- 1.
mis, pag. 144. Ut de Dea Syria Hierapolitanorum pag. 5. 2.
Nicæenses Solem in suo Antonini nummo cudi fecerunt qui illum veluti 3.
rerum omnium autorem venerabantur. Is mos etiam est Orientalibus populis, qui etiamnunc Solem adorant, omnium animalium conservatorem & thesaurorum qui è terra eruuntur parentem.

Si epitheta urbium in omnibus nummis & in quarto hujus tabellæ occur- 4.
rerent, nullus esset ubi frequens est dubitandi locus. Tanta enim est locorum ejusdem nominis diversitas, ut ferè sit impossibile illum certò indicare, qui in nummis scriptus est. Nonnulli sunt tamen nummi qui omnem dubitationem elevant. Sic nummus noster Hierapolim designat quæ ad Libanum sita est, in Phœnicia Cyrresticæ regionis. Hodie vocatur *Alep.* Typus militem aut Imperatorem sub habitu Martis aut militis exhibet paludatum, scipione humeris appenso, signum militare dextra humi figentem quasi sedato bello tutam pacem Hierapolitanis promittentem, quam avidè cupiebant.

Ptolem.

Iis vicina est Emessa vel Emisa quæ est in quinto nummo, à Stephano 5.
Ἐμίσων πόλις nominatur. Urbs erat Syro-Phœniciæ ad Libanum. In Phœnicia quæ ad montem Libanum est, multæ quidem sunt aliæ civitates, sed *aliarum omnium præstantissima & ad partes boreales sita Emesa*, inquit Simeon Metaphr. Hanc Latii jure donatam, factamque fuisse coloniam à Caracalla autor est Ulpianus, *sed & Emisenæ civitati*, inquit, *Imperator noster jus coloniæ dedit, jurisque Italici fecit.* A Balista tandem eversa est, Quieto Macriani filio ibi necato. Emessam celebrem facit illustris Aureliani ad eam victoria, quam sic describit Trebellius Pollio: *Pugnatum est post hac de summa rerum contra Zenobiam & Zabam ejus socium apud Emessam, magno certamine, fugata est Zenobia cum Zaba & plenissimè parta victoria. Recepto igitur Orientis statu, Emessam victor Aurelianus ingressus est, ac statim ad templum Heliogabali tetendit, quasi communi officio vota soluturus.* Aquila quæ in nummo globo imposita est, rostro coronam gerens, summam imperii Romani potestatem indicat.

In vitis SS. MM. Galactionis & Epithemiis. L. 1. ff. de Censib.

In Aureliano.

Omnes

OMnes provincias nummos cudiſſe in honorem Antonini veriſimile eſt, cum *ejus temporibus cunctæ floruerint*, ut ait Capitolinus. Specimina ſunto qui hic apponuntur. Delphin circa tridentem maris quietem demonſtrat, ſeu ſecuram commercii tranquillitatem. De Serapide dictum eſt pag. 115.

Serpens cum flore ſuper caput ſive Deus ſit Ægyptius, ſive ille ſit jubatus anguis, de quo idem Capitolinus ſcribit majorem ſolitis qui ſe à cauda medium comedit in Arabia viſum, magnitudinem Antonini reſque mirandas celebrat. Flos quidem ille Deum eſſe denotat, de quo alias. Aquila potentiam Jovis, ut Juſtitia ſedens virtutes Imperatoris declarant: hujus peculiariter meminit Herodianus, his verbis: *Quin etiam Indi, Bactri, Hircani, legatos miſere juſtitia tanti Imperatoris comperta, quam ornabat vultu ſereno &c.* Urbes quæ hos nummos percuſſere, ignorantur. In Antonin. Victor.

1. JUlienſes una cum Laodicenſibus primum hujus tabellæ nummum cudere:
2. juncti populi ſimilem in nummis erga ſuum Imperatorem reverentiam profitebantur eamdem prius erga Trajanum teſtati. Ex tot ejuſdem nominis urbibus licet ex vicinia illas conjicere quæ in Cœle-Syria ſitæ ſunt. Caput turritum ſolemne urbium ornamentum eſt. Jovem ubique terrarum adorari teſtantur nummi veteres, veteres ſtatuæ, & veterum religio.

3. Illis vicina eſt Gadera urbs Cæle-Syriæ, quæ & Antiochia & Seleucia dicitur frequenter occurrit in veterum libris. Gazara ſoli Straboni Gadara & Gazara, quamvis una & eadem ſit. Thermæ ibi ſunt, poſt Baïas Campaniæ totius imperii Romani optimæ. Palladis caput in nummo cernitur ſed quo conſilio mihi eſt ignotum. Suidas Stephanus. Caſaub. in Strabo. l. 16. Eunapius in vita Iamblichi.

4. Liberalitatem Antonini celebrat quartus nummus, quam in aliqua urbe Græca factam fuiſſe veriſimile eſt.

5. Aquila roſtro coronam gerens, orbi inſiſtens, ſummum Antonini imperium teſtatur.

Moca

MOca oppidum eſt Arabiæ Petrææ, cujus mentionem facit Ptolemæus. Epitheta in numiſmate adjecta indicant eam ſacram fuiſſe, aſylum, & ſuis legibus utentem, quorum nullum veſtigium apud antiquos reperi. An ad aliquid aliud referrentur, ſed certè Moka cæterique characteres in nummo obſervantur. Templum & Dea in templo quid commune habeant cum Antonino fateor me neſcire. Hanc Fortunam eſſe ex temone & copiæ cornu ſatis declaratur.

Sequens nummus Communitatem indicat Julienſium & Laodicenſium, capite turrito deſignatam ſicuti in nummo ſupra ſcalpto pag. 183.

Tertium nummum ſic interpretarer, Publius Ælius Dionysius Laodicensium Prætor hac laurea Antoninum donavit. Conjecturam tamen ex veterum lectione non firmo.

HAnc Canopi egregiam repræſentationem prætermittere non poſſum quam Antonino ſuis in nummis dicaverunt Ægyptii. Egregius ille Deus qualis fuerit ſatis exponunt Veteres. Excerpſimus quæ ad rem noſtram faciunt, dum Othonis nummum ſupra explicavimus pag. 102. 103.

FAuſtina Annii Veri filia fuit, ſoror Ælii Cæſaris: nupſit Antonino ante adeptum per Hadriani adeptionem imperium. De ea multa dicta ſunt ob nimiam libertatem & vivendi facilitatem, quæ vir cum animi dolore compreſſit, inquit Capitolinus. (In Anton.) Illam tamen à ſenatu Auguſtam appellari permiſit. Tertio anno imperii ſui illam perdidit quæ à ſenatu conſecrata eſt, dedicatis Circenſibus atque templo & flaminicis & ſtatuis aureis atque argenteis, cum etiam ipſe hoc conceſſerit, ut imago ejus cunctis Circenſibus poneretur. Ejus ætatem docet hæc inſcriptio quæ Romæ exſtat,

Memo-

MEMORIÆ
DIVÆ FAVSTINÆ AVG.
PIÆQ. CLARISSIMÆQ.
RELICTA MATRE INFELICISSIMA
VIXIT ANN. XXXVI. MENS. III. DIEB. XI. Gruter. pag. 261.

Quod in Faustinæ nummo caput Antonini signatum sit rarissimum nummum efficit; cum enim viri & uxoris capita occurrunt in eodem nummo & eorum potestatem summam & concordiam indicant, pretiumque plurimum adaugent.

SUnt hæc monumenta honorum Faustinæ delatorum. Elephanti in uno nummo, leones in altero currui juncti sunt AETERNITATEM indicantes. Faustina cum inter Divos relata est, æterna habita est. Elephas autem ideo æternitatem designare videtur quod nullum aliud animal homine vivacius est. Leones matris Deûm currui junctos esse palam est. Testatur nummus Juliæ Domnæ ex argento quem hic apponi curavi. Faustinam autem Aurelii matrem veluti alteram Cybelem Deûm matrem à Romanis existimatam fuisse verisimile est. Notabile est quod Lampridius scribit de Elagabalo, *Junxit sibi & leones Matrem magnam se appellans, junxit & tigres Liberum sese vocans.* Alter Augustam repræsentat à Pavone ad cœlos delatam. Quemadmodum enim aquilæ à Jove in terras demissæ fingebantur quæ Imperatorum animas inter Deos deferrent, sic Junonis avibus idem officium erga Augustas commissum erat, quod ex aliis nummis etiam patet, ut Paulinæ & Marinianæ.

Aristoteles.

In Eliogab.

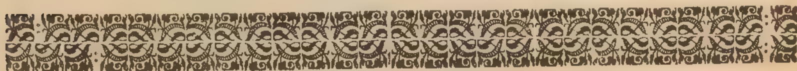

LUdorum Pythiorum in honorem Apollinis frequens est apud veteres mentio, præcipuè apud Pausaniam: sed quid illi cum Faustina, certe non video. Huic quidem inter consecrationis notas circenses ludi delati sunt. Ara quidem, corona, urceus, simpulum & pullus ludos, sacri- In vita Anton.

 ficia

ficia & auguratum denotant, quæ omnia Apollini conveniunt. Urbis nomen quæ nummum cudit nulli characteres declarant.

RAriſſimus hic nummus Deam Fauſtinam celebrat, & ejus filium Marcum Annium Galerium Antoninum, cujus in nullo alio monumento, aut effigiem, aut titulos offendi. Ill. Triſtanus illum prior vulgavit. Hunc Antonini Imperatoris filium fuiſſe inſcriptio nummi demonſtrat, quem ante adoleſcentiam mortuum eſſe ex hiſtoricorum ſilentio veriſimile eſt. Commemorat quidem Capitolinus *Antonino fuiſſe filios duos mares, duas fœminas.*

MArcus Aurelius Annii Veri è Domitia Calvilla filius, ab Antonino Pio adoptatus eſt decimo octavo ætatis anno. Is propinquum ſuum L. Annium Verum ad imperii partem novo benevolentiæ genere aſcivit. Homo æger toto fere principatus ſui tempore, in plurimos morbos incidit, uſus opera Galeni Pergameni Medici ſuo tempore clariſſimi. Sanctitate vitæ omnibus Principibus antecelluit: dabat ſe totum philoſophiæ, amorem civium affectans unde Philoſophus cognominatus eſt. Tandem omnium hominum qui unquam principatum tenuerunt optimus, mortuus eſt ætatis anno LVIII. imperii XVIII.

Gal. lib. περὶ τοῦ προγινώσκειν.

Contra

Contra Germanos res feliciter gessit Aurelius, *specialiter ipse bellum Marcomannicum, sed quantum nulla unquam memoria fuit, tum virtute tum etiam felicitate transegit: & eo quidem tempore quo pestilentia gravis multa millia & popularium & militum interemerat. Pannonias ergo Marcomannis, Sarmatis, Wandalis, simul etiam Quadis extinctis servitio liberavit, & Romæ triumphavit. Ferocissimos Germaniæ populos,* inquit Pausanias, *& plurimas Barbarorum in Europa nationes & in his Sauromatarum gentem, armis domuit.* Hæc probant hi quinque nummi; lugentes captivi, trophæa, corona, Rhenus decumbens, Germaniæ symbolum Germanos subactos exhibent. Capitol. In Arcad. lib. 8.

1. Quid sit VALENTIA, & cur COLONIA JVLIA dicta sit in nummis
2. Julii fuit explicatum pag. 15. ut & de Beritho pag. 30. de Colonia Aroë Augusta Patrensi pag. 29. 30. Dianam in nummo signatam sic explicat Pausanias: Lib. 7.
Est Patrensibus in arce Laphriæ, Dianæ fanum, peregrinum Deæ cognomen & ipsum in Achaïcis.
Deæ signum aliunde huc deportatum: præfert id Venatricis habitum, ex ebore & auro fabricatum est. Laphriæ Dianæ anniversarium sacrum patrio ritu Patrenses
3. *faciunt* &c. De Antiochensi colonia pag. 173. 174. Hujus cum Aurelio con-
4. junctionem explicat Capitolinus his verbis: *Ignovit & civitatibus quæ Cassio* In Aurelio.
consenserant, ignovit & Antiochensibus qui multa in Marcum pro Cassio dixerant, quibus & spectacula & conventus publicos tulerat & omnium concionum genus, contra quos edictum gravissimum misit. Denique noluit Antiochiam videre quum Syriam peteret, postea tamen Antiochiam vidit, cui & spectacula & alia civitatis ornamenta reddidit.
5. Quintus eandem Coloniam Patrensem designat ut currus à cervis vectus Dianam.

DE Troade abunde dictum eſt in nummo Antonini pag. 176. Diana 1.
in primo & ſecundo nummo non ipſa Dea, ſed Deæ ſtatua per 2.
baſim dignoſcitur, cui impoſita eſt. Solebant Veteres ſuos Deos ex ære & marmore repræſentare quos populus ſibi ſemper præſentes arbitrabantur. Hinc tot quæ hodie etiamnum ſuperſunt: illa præſertim elegantiſſima Dianæ ſtatua, quam Epheſi olim oracula tradidiſſe dicunt, in Chriſtianiſſimi Regis opulentiſſimo cimeliarchio. Ignis & laurus ſactificium & ludos indicant ipſi Dianæ & fortaſſis fratri Apollini ſacros.

Ænigma obſcurius eſt quod in tertio nummo latet: nummus anti- 3.
quitate quodammodo detritus ruſticum, ut videtur, repræſentat ſacrum humeris geſtantem: an ille ſit Satyrus aut quidpiam aliud lubenter ſcirem, nullum alium ejuſdem typi me vidiſſe contigit.

COLonia AELia CAPitolia ſive CAPitolina in utroque nummo legitur, quæ Judææ caput Hieroſolyma ante Hadrianum vocabatur. De illa dictum eſt in Hadriano pag. 155. & Antonino pag. 175. Num quidpiam peculiare habuerit cum Divis fratribus præter omnem gentium erga Romanos Imperatores cultum, non ſatis ſcio. Quale ſit trophæum illud, ignoro. Veriſimile eſt Serapidem in altero nummo repræſentatum fuiſſe ob ejus peculiarem reverentiam, quam ei palam Ægyptii & ob viciniam Syri teſtabantur: de quo dictum eſt in Tito pag. 115.

1. Corinthi pulchetrima symbola hic exhibentur. Mirum quantam urbs
2. hæc & Aurelio & Vero fuerit blandita. Quinque primos nummos ex-
3. plicat Pausanias, his verbis: *Fuit hoc ipso in loco & Melicertæ ara. Eo enim* In Corinth.
4. *à delphine evectum puerum memorant: quem cum offendisset expositum Sisyphus &*
5. *humarit in isthmo & isthmicos in ejus honorem ludos instituerit.* In Corinthiaco Neptuni templo plurima fuisse dedicata ab Herode Atheniensi narrat idem Pausanias, inter quæ rectus delphini insistit Palemon puer, ebore & auro expolitus. Alibi delphino insistentem Portunum narrat.

6. Sextus nummus Herculem exhibet. Fortassis signi imaginem cujus meminit Pausanias, his verbis, *Prope templum Minervæ Frænatricis, Herculis nudo* In Corinth. *corpore ligneum signum, quod à Dædalo factum tradunt.* Ei & frequentia signa ex ære, saxo & ligno Corinthii fecerant, tanquam Heroï parentabant: Festorum vero dierum quos in Herculis honorem agitant, priorem Onomatam, Herculeum alterum vocant.

7. De cæteris dictum est in nummis Julii & Neronis. Characteres C. L.
8. I. COR. facile explicantur Colonia Latina Julia COR inthus.

9.

10.

Audacem me fateor qui hos nummos M. Aurelio tribuam quorum aliquos Tristanus L. Vero assignat, Aurelii in imperio collegæ, aliquos etiam Sexto Vero Aurelii & Faustinæ filio, Commodi fratri. Illius opinioni favet inscriptio, etenim circum capita legitur ΟΥΗΡΟC ΚΑΙΣΑΡ. Quod tamen illam rejiciendam arbitrer, faciunt Veri hujus qui in hisce nummis cernitur, & Aurelii faciei conformitas; aqua enim aquæ non est similior. Deinde neutri Verorum possunt assignari, Sextum enim Verum Cæsarem execto Capitol. in sub aure tubere, septennem amisit Aurelius, quem non plus quinque diebus Marc. luxit, consolatusque etiam medicos actibus publicis se reddidit. Cur septennem

Amaſtriani repræſentaſſent? forte propter parentis cultum: at Verus in nummo expreſſus non tantum VII. ſed XX. annorum eſt. Hujus Galenus frequenter meminit, ſeque illum à febre ſervaſſe teſtatur, cum nullam avulſionis tuberis mentionem faciat, vir alioquin optimus, quod innuit illum operi non interfuiſſe. Lucius Verus nonniſi poſt trigeſimum tertium ætatis annum imperavit, at in nummis adoleſcens tantum cernitur, abſque barba cæteriſque provectiorem ætatem deſignantibus. Et quod rem totam meo judicio conficit inſcriptioniſque ſolvit difficultatem, facit textus Capitolini, his verbis; *M. Antoninus principio avi ſui nomen habuit, is erat Annius Verus item Conſul & Præfectus urbi, adſcitus in patritios à Principibus Veſpaſiano & Tito Cenſoribus. Poſt exceſſum patris ab Hadriano Annius Veriſſimus vocatus eſt. Poſt virilem autem togam Annius Verus patre mortuo ab avo paterno adoptatus eſt & educatus.* Quem quidem textum alter ejuſdem Capitolini confirmat his verbis, *Dato igitur imperio & indulta tribunitia poteſtate, proconſulatus etiam honore delato, Verum vocari præcepit, ſuum in eum transferens nomen, quum ante Commodus vocaretur.*

Lib. de præcognit. ad Poſt. c. 10.

In Marco.

In Vero.

Averſarum partium typi Amaſtrianorum ſolertiam & doctrinam indicant. Æſculapius & Hygeia frequenter in nummis Aurelii occurrunt, fortè propter ejus valetudinem. Baccho & Herculi tanquam primi ævi heroïbus comparatur Aurelius in ſequentibus. Quid bos indicet, ignoro, præter peculiare quoddam ſacrificium aut ſtatuam.

DE Deo Luno jam dictum eſt in Antonini nummo pag. 173. 174. Hunc Nyſæi colebant ut Charreni in Meſopotamia; falcatum aſtrum humeris geſtat ut ſolet, Phrygio pileolo caput tegente. Obſcura mihi eſt inſcriptio quamvis integerrima, legitur ΚΑΜΑΡΕΙΤΗϹ ΝΥϹΑΙΩΝ, ſed ex tot Niſis quamnam eligerem? Alia enim eſt in Armenia minore, alia in Arabia, alia in Thracia, alia in Ægypto, alia in India &c. Primam ex galero Armeniaco ſupra cæteras eſſe conjicio.

Cyzicus

1. CYzicus urbs præcipua insula ejusdem nominis in Mysia, binô ponte continenti juncta est; à Rege Cyzico ædificata est qui ab Argonautis ad vellus aureum pergentibus incautè occisus est. Hanc à Jove in dotem Proserpinæ datam asserit Appianus Alexandrinus quemadmodum & fabulantur Poëtæ Siciliam in Plutonis & ejusdem Proserpinæ nuptiis novæ nuptæ ab eodem Jove donatam pro anacalyptris quæ sunt exhibita sponsæ munera, cum retecta primùm facie in virorum conspectum prodit. Hinc serpentes, hinc tædæ, quæ Cyzicenorum nummos ornant. In tædæ locum quidam putant columnam esse, sed qua ducti ratione, ignoro. Plut. in Lucullo.

2. Vaccam in altero nummo sculptam eam esse verisimile est quæ nigra publicis asservabatur stipendiis, in honorem Proserpinæ Cyzici servatricis victima futura.

Narrat Xiphilinus Antonini temporibus horribilem terræ motum plurimas civitates Bithyniæ & Hellesponti corruisse, ac præcipue Cyzicum funditus concidisse, ejusque urbis templum maximum omnium atque pulcherrimum, quod Aurelio & Vero restitutum asserit, cujus fortassis beneficii signum æternum reddere voluerunt Cyziceni hisce numismatibus. In Antonino.

LAbyrinthi artificium peculiari more hic exhibetur, non enim continuum ut Cretense, sed quadripartitum est. Memphiticum illum esse probat crocodilus juxta caput Aurelii, Ægyptiorum numen; probat etiam nummus Augusti supra expositus pag. 30. 31. Cur Caduceum pacis tranquillitatisque symbolum retro caput Aurelio tribuerint Ægyptii exponit Capitolinus, qui Aurelium apud Ægyptios civem se egisse & Philosophum in omnibus studiis, templis, locis scribit, cumque multa Alexandrini in Cassium tyrannum dixissent fausta, tamen omnibus ignovit, & filiam suam apud eos reliquit.

TAnta erat apud exteras gentes Aurelii fama, ut illum ſæpe tanquam Deum venerarentur. Exempla ſunto hæc numiſmata, quorum prius fulgur exprimit. Jupiter interdum Fulminator Κεραύνιος & Fulgur dicebatur, inquit Feſtus, qui ſcilicet interdiu caderet, ut qui noctu Summanus. Fortitudinem Imperatoris hic nummus celebrat, qui fulguris inſtar Populi Romani hoſtes Marcomannos mira celeritate penitus deleverat; juxta illud Cælii carmen. 1.

Perfringit, penetrat, cremat omnia fulmen adactum.

In Aurelio. Ad id fortaſſis referendus eſt nummus quod ſcribit Capitolinus *Fulmen inquit de cœlo precibus ſuis contra hoſtium machinamentum extorſit.* Macedones forte id etiam in nummo expreſſerunt quod ii auxilium Imperatori tulerant in ejus expeditionibus, ſeque fulminibus comparabant, inter quorum genera, ut ait Seneca, *auxiliaria quædam dicta à Cæcinna quæ Advocata dicuntur, ſed advocantium bono veniunt.* Deinde fulmina victoriæ ſunt ſymbola inquit Nonnus, ut Baccho Indos debellanti. Inſcriptio ΚΟΙΝΟΝ ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ quæ etiam in ſequentibus nummis legitur, docet Macedonas hos in honorem Aurelii cudiſſe, cujus avos Macedoniæ imperaſſe ſcribit Polyænus, Aurelium & Verum alloquens, his verbis Τοῦτο μὲν δὴ καὶ ἴδιον τῶν ἄλλων συγγράψας ἐν ᾧ καταμάθοιτ᾽ ἂν τὰς ἀρετὰς τῶν ἡμετέρων προγόνων, οἱ τῆς Μακεδονίας ἐβασίλευσαν: hoc eſt, *Hunc vero librum ſeparatim ab aliis conſcripſi, in quo veſtrorum parentum ac majorum virtutes conſpiceretis qui Macedoniæ imperium tenuerunt.* De clypeo Macedonum dictum eſt pag. 93. 2.

Quæſt. natur. lib. 2. c. 49.
L. 4. Dionyſ.
Prœm. 4. Stratagem.

Caput Alexandri Magni idem Macedonum officium teſtatur, illo enim nihil charius, nihil ſuperbius offerre Imperatori poterant. 3.

ABgari caput Perſica tiara & diademate ornatum in hoc nummo exprimitur. Abgari nomen illis Principibus in eodem erat uſu quam Antonini Romanis, Ptolomæi Ægyptiis, Darii Perſis, &c. Abgarum nominat Sextus Rufus eum qui Craſſum in Parthia prodidit. Abgarum alterum nominat Euſebius qui Chriſto Syriacè ſcripſerat, proſperam implorans valetudinem, ad quem viciſſim Chriſtus ſcripſit per Thadæum Apoſtolum, inquit D. Hieronymus: Recuperata inde ſanitate ſacroſanctæ fidei ſeſe addixit, ejuſque mentionem facit Euſebius his verbis: *In Syria quondam & Oſrhoene pleroſque*

L. 1. c. 13. hiſt. Eccleſ.
Matth. c. 10.
De Præp. Evang. lib. 6.

Opis

Opis in honorem abſcindi mos erat. Verum cum repente juſſiſſet Rex Abgarus, ut quibus abſciſſa verenda eſſent, iis etiam manus abſcinderentur, nemo ſe deinceps in tota Oſrhoëne abſcidit. Alterius Abgari Arabum Regis, Edeſſæque Domini, meminit Tacitus ſub Claudio Imperatore. Abgarum nominant Xiphilinus & Suidas qui Trajanum muneribus placavit per filium Arbandum, qui Rex exinde factus, nominatuſque Abgarus juxta patriæ mores, is eſt fortaſſe quem Regem ex Orientis partibus ſola autoritate deduxit Antoninus. Hos omnes Phylarchorum & Arabum regioni præfuiſſe Oſrhoëniis & Edeſſenis aſſerit Strabo. Quod autem Imperatori Romano Rex barbarus conjunctus ſit, frequenter accidit: Cotys, Rhemetalces, Rhaſcypolis, Thraciæ Reges ſic ſe Auguſto junxerant, de quibus, vide ſupra pag. 38. Sic ſe Aureliano Vabalathus poſtea conjunxit.

Lib. 12.

Capitol.

NIcomedienſes quemadmodum cæteri Græciæ populi, Imperatoribus quantum poterant gratulabantur: Marco Aurelio Cæſari tunc, ut in nummo legitur, nominato Vero per viventem patrem Antoninum in primo, poſtea eidem Aurelio per L. Verum imperii conſortem & L. Vero per Aurelium in ſecundo. Hac arte ſibi præſentes habebant Imperatores, quorum vultus perpetuo in monetis ſignati erant. De Nicomedienſibus ſupra dictum eſt, pag. 132.

IIdem Divi fratres ſed latine expreſſi in hoc nummo ſcalpti ſunt. Colonia Berythus eum fieri fecit quo & ab Imperatoribus accepta beneficia & eorum concordiam palam faceret. Uterque Auguſtus nominatur, quod notandum: quamvis enim Verus ad ſocietatem imperii cum Aurelio pervenerit, hic ſolus Auguſtus cenſebatur, Vero tantum dicto Cæſare. Dignitati convenit ornamentum, uterque enim laurea cinctus eſt. De Berytho quidem dictum eſt pag. 30. Sed cur bina aquila? an utramque imperii partem deſignet, Orientem & Occidentem? an ad Jovis majeſtatem, cujus in terris uterque perſonam ſuſtinebat?

EPhesus Ioniæ caput Dianæ templo clara, in superioribus frequenter suos 1.
exposuit nummos: cervum Dianæ symbolum & Dianam ipsam sub ha- 2.
bitu Fortunæ Aurelio offerunt Ephesii in prioribus nummis. *Amavit pugilla-*
In Aurel. *tum, luctamina & aucupatus est, & pila lusit apprimè, & venatus est,* inquit Capitolinus: unde fortassis exercitiorum venationisque Deam in ejus nummis
Ὑγιεινῶν lib. 6. signavere. Autor est Galenus noster Antoninum curandi corporis fuisse admodum
Ptolem. studiosum, certamque vitæ rationem constantissimè tenuisse. Phaneas urbs Syriæ Cæsarea etiam nominatur, interdum in nummis ΠΑΛΑΙCΤΙΝΗC 3.
adjectum est, ad expressius designandum situm. Diana hic ut Ephesi adorabatur, sculpta est in naturæ modum pluribus ornata mammis quibus alendis viventibus indigebat: Ops, Diana, Cibele, Natura, Tellus, idem sunt, quod omnia nutriant,

Orpheus hymn. 25. Γαῖα θεὰ, μῆτερ μακάρων θνητῶν τ' ἀνθρώπων
Πάντροφε.

Verubus suis ut rerum omnium principiis firmissimisque fundamentis innititur: tauros habet ad pedes, quos agriculturæ exercendæ omnis ætas designavit.

De Tianensibus dictum est pag. 180. 4.

In quinto nummo stella vertici montis imposita est quem, cum Clariss. 5.
Tristano Vesuvium esse placet, flammis hinc, illinc frondibus onustum, de
Lib. 66. quo sic Dio; *Vesuvius mons mare spectat ad Neapolim, habetque fontes ignis maximos & perennes. Ac olim quidem ex omni parte pariter excelsus erat, & tunc ex medio ejus exstitit, nam ea parte tantum flammas concepit, extrinsecus vero intactus ab igne permanet, ex quo fit ut quum ignis externas partes non exurat, eaque quæ sunt in medio consumantur igni, redigantur que in cineres: Vertices qui circum sunt usque adhuc veterem altitudinem habeant, ut quidquid ignem concepit diuturnitate temporis absumptum, concavum subsidendo factum sit, ita ut totus mons, si licet parva cum magnis conferre, formam habeat amphitheatri. Culmina montis ejus multas arbores habent vitesque, sed ambitus igni expositus est, & interdiu fumum, nocte flammam sic emittit, ut in eo suffimenta cujusvis generis fieri semper videantur,* &c. Hæc Dio. Vertici figuram impositam in nummo Veri, Jovem montanum interpretatur Tristanus, ἐπάκριον, vel Jovem Servatorem sub habitu Imperatoris, regionem ab ignibus fædaque tempestate vindicantem. Cur eodem sensu Aurelius per solem aut stellam non exprimeretur?

Eamdem

1. EAmdem Palladem Thessalonicensium communitas Aurelio consecrat quam Hadriano olim Thessali, de quo vide pag. 160. Eo habitu in primo nummo sculpta est quem describit Apuleius, *capite*, inquit, *galeam gerens contextam oleaginea corona, clypeum attollens, hastam quatiens.* Unam fuisse ex Tritonidibus inscriptio docet. Triplicem enim fuisse Palladem notant Apollonii interpretes, unam in Bœotia, alteram in Thessalia, tertiam in Libya, quam ideo Tritonidem antiqui appellavere, quod hæc tria mortalibus fuerit elargita, Lib. X. In Lib. 1. Argonaut.

Βουλεύειν καλῶς, κρίνειν ὀρθῶς ἢ πράττειν δικαίως. Democritus.

hoc est, *Benè consulere, rectè judicare & justè facere.* Hanc etiam in nummo sculptam ad Itoniam Minervam referre placet, cui Bœotii qui venerant ex Thessalia, expugnata Coronæa templum in plano condiderunt, eodem quo Thessalicum nomine. Itone autem civitas Bœotiæ Minervæ sacrata, inquit Palladius.

2. Thera quam ἱερὰν νᾶσον nominat Pindarus insulam sacram, una est ex Sporadibus juxta Cretam, Caliste cum primùm emersit vocata, à Therate Thebano nomen habet. Colonia fuit Lacedæmoniorum, è qua Battus qui Cyrenem condidit. Terminum à cæteris diversum exponit hic nummus, cum femoribus & tibiis, capiti imposita est corona radiata. Tristanus similem nummum Vero assignat, fortassis Divis fratribus iidem nummi sunt oblati. Jovi Terminali seu Contermino templum dicaverant Crotoniatæ, Sybaritæ & Coloniatæ, propter finita inter se jurgia ob terminorum difficultatem. Ode. 4. Pythion. Pausan. Lib. 3. & 7. Herodot. lib. 4. Strabo. l. 10. Tom. 1. Polyb.

3. De Milesiis supra dictum est in Caligulæ nummis pag. 73. Optarem lubens quis fuerit Themistocles ille in nummo scriptus exponere. Figura quidem muliebris stans dextra Centaurum tenet, sinistra forcipes, aut quid simile: cujus quidem insoliti typi explicationem tradit Pausanias scribens Thetin inter plurimas alias arcæ sculpturas à Vulcano arma accipere sequente famula forcipem tenente, & adstante Centauro quem Chironem esse dictitant, qui jam vitæ muneribus perfunctus, ac in Deorum numerum receptus præsto Achilli est, ejus luctum levaturus. Hæc omnia in nummo quasi coacta visuntur: sed cur à Milesiis in M. Aurelii honorem sculpta sint, ignoro.

4. Sphingem & Harpyiam repræsentaverunt in his nummis Gabaleenses dum prudentiam & fortitudinem bellicam M. Aurelii designare voluerunt, illi enim astutia ab Ægyptiis, huic fortitudo dicatur. Nummum refert Tristanus in quo impositus est Sphingi M. Aurelius, hocque typo Barbarorum quos vicit artes prævidisse declaratur. Sphingi πανουργίαν tribuit Clemens Alexandrinus, summam videlicet industriam ad omnia: his enim animantibus humanæ naturæ fere nihil deest nisi solum oratio, quare *galea Palladis Sphingem ornatam fuisse* notat Pausanias, & suis in porticibus Sphinges pingebant & sculpebant Ægyptii supra cæteros homines πανοῦργοι, hi enim artem bellicam, nauticam, rusti- Stromat. lib. 5. Anast. Sinaïta in Hexaemeron. Lib. 10. Lib. 1.

cam cæteraſque primi didicerunt, ut Philoſophiam, Theologiam &c. ὅθεν καὶ αἰγυπτιάζειν λέγεται τὸ ὕπουλα πράττειν fecit proverbium ægyptiſare, quaſi omnia

In Euſebium. induſtriè facere. Sphinges abſque alis ab Ægyptiis fingi aſſerit Scaliger, cujus tamen contrarium frequentes exhibent nummi. Hic inter alios prope Ægyptum cuſus, nomen enim inſcriptum ΓΑΒΑΛΕΩΝ, Gabalam deſignat urbem

In Lauſiacis. Syriæ cavæ in Caſſiotide regione: *Parva quidem erat ſed elegans*, inquit Palladius, prope quam templum erat dedicatum dæmonibus, & quod ab iis qui jam erant antiquitus impii multis honorabatur ſacrificiis. Quidni ſuos dæmonas per Sphingem & Harpyiam in nummo ſignaverit? *Apud Dotos in Gabalis ſanctiſſimum eſt templum*, inquit Pauſanias.

lib. 2. Strabo lib. 10. L. 4 c. 12. Quintus nummus Zacynthiorum eſt. Zacynthus eſt urbs & inſula juxta 5. Echinadas in mari Ionico: *Hanc liberam* ſcribit Plinius *cum oppido magnificam & fertilitate præcipuam.*

HAnc ipſam inſcriptionem vidimus in Hadriani nummo, ſi epitheta ex- 1. cipias, quam in primo hujus tabellæ. Flavia Samoſate ſacrum aſylum ſuis utens legibus Comagenes metropolis dicitur; quibus numiſmata amplius

Lib. 4. & 18. & accuratius rerum antiquarum hiſtoriam tradere ſupra libros probatur: Quis enim author horum privilegiorum meminit? Samoſatam quidem amplam civitatem & Comagenes caput nominat Marcellinus: Flaviam ideo dictam fuiſſe ſuſpicor quod Comagenem ditionis regiæ uſque ad id tempus in provinciæ

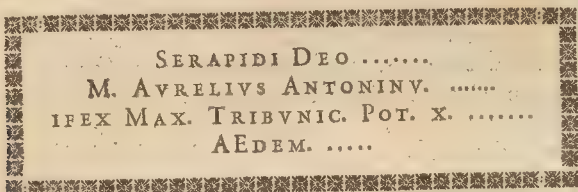
In Veſpaſ. cap. 8. formam redegit Flavius Veſpaſianus, inquit Suetonius, à quo credibile eſt & ſacrum eam fuiſſe aſylum, & propriis legibus utendi poteſtatem habuiſſe, quod per αὐτόνομον Græci intelligebant. Figura ſedens turrita Genium urbis repræſentat, inſidet rupi, ſitum ſuum indicans. Genius etiam Euphratis ad cujus ripam ſita eſt, per hominem veluti natantem repræſentatus fuiſſe videtur, un-

Aur. Victor. de Comagene Auguſtophratenſis dicta eſt. Eumdem typum repræſentavimus in Antonini nummo pag. 181.

De Lacedæmoniis & Dioſcurorum pileis & ſtellis dictum eſt in Hadriani 2.
nummo pag. 162. ut de Tripolitanis eoſdem fratres repræſentantibus pag. 149. 3.
Calchedonii ut dictum eſt in Trajano pag. 148. 149. ſuum ſemper venerabantur 4.
Apollinem, qui ex tripode ſatis abunde conjicitur. De Zeugmate in An- 5.
tonino pag. 177. 178. dictum eſt.

1. TAbellam vides Diis Ægyptiis plenam, quos ſingulari religione venerabatur Aurelius.
2. Scribit Capitolinus illum apud Ægyptios civem ſe egiſſe & philoſophum in omnibus ſtudiis, templis, locis; templumque Romæ ſtruxiſſe in honorem Serapidis quem peculiariter adorabat, cum inſcriptione cujus ſupereſt fragmentum in marmore,

SERAPIDI DEO ....
M. AVRELIVS ANTONINV. ....
IFEX MAX. TRIBVNIC. POT. X. ....
AEDEM. .....

Gruter. p. 85.

Sacra Serapidis à vulgaritate Peluſiæ ſubmovit, inquit Capitolinus, non quod hæc Peluſiotis abſtulerit, ſed ab eis excluſerit vulgus promiſcuum, cura eorum demandata ſacerdotibus tantum ac viris primariis. In Aurel. cap. 23.

3. Hinc Serapidis caput in nummis Aurelio oblatum eſt, quaſi gratias agentis ſe in poſterum nobilius adoratum iri. Gruter. De Serapide dictum eſt in ſuperioribus pag. 115. & de Iſide quæ in tertio nummo repræſentatur, pag. 98.

4. Quartus nummus Deum refert diademate cinctum coram cornucopiæ: Hunc Jovem ἐπικάρπιον nominat Triſtanus in nummo Veri quem Heſichius adoratum fuiſſe in Eubœa tradit, Ἐπικάρπιος Ζεὺς ἐν Εὐβοίᾳ inquit. Fortaſſis Genium refert alicujus fluvii, barba promiſſa & opaca id ſubindicat, cur Nilo non tribuerem? cujus aquæ Ægypto tribuunt fertilitatem per fructus & fruges in cornucopiæ deſignatam.

5. Quintus nummus Fortunam exhibet jacentem in lectiſternio, de quo ſic Capitolinus; In Aurel. Tantus autem terror belli Marcomannici fuit, ut undique ſacerdotes Antoninus acciverit, peregrinos ritus impleverit, Romam omni genere luſtraverit, celebravit & Romano ritu lectiſternia per ſeptem dies. Ad rem noſtram faciunt hæc Arnobii verba, *Lectiſternium Cereris erit idibus proximis. Habent* Lib. 7. *enim Dii lectos, atque ut ſtratis poſſint mollioribus incubare pulvinorum tollitur atque excitatur impreſſio.* Ejus ceremoniæ rationem reddit T. Livius his verbis, *Triſtem* Lib. 5. *hyemem peſtilens omnibus animalibus æſtas excepit*, annum notat V. C. CCC LVI., *cujus inſanabili pernicie quando nec cauſa nec finis inveniebatur: Libri Sibyllini ex ſenatus conſulto aditi ſunt. Duumviri ſacris faciundis Lectiſternio tunc primum in urbe Romana facto per dies octo, Apollinem, Latonamque & Dianam, Herculem, Mercurium atque Neptunum tribus quam ampliſſimè tum apparari poterat, ſtratis lectis placavere.* Ejus religionis monumentum fortaſſis hoc nummo poſteris Ægyptii dicavere.

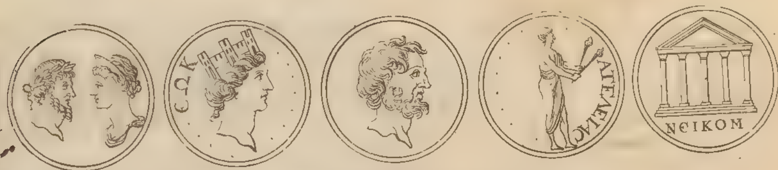

IMperatoribus Aurelio & Vero ſuam contulerunt obſequii teſſeram Aradii, 1.
fortaſſis in Orientem properantibus. De Arado dictum eſt pag. 133. in
Domitiani nummo.

Flaviopolitæ quales ſint qui ſecundum cudere nummum non facile eſt con- 2.
Ptolem. jicere. Flaviopolis enim altera Bithyniæ civitas Κρῆλα quondam nominata,
de qua in Conciliorum opere: altera Thraciæ urbs & Colonia; altera Ciliciæ
Plinius. urbs mediterranea quæ in Concilio Antiocheno Flavias nuncupatur. Quædam
erat etiam Φλαβιόπολις Σαμαρέιτων, quam ſuſpicor hunc cudiſſe nummum ob vici-
niam populorum Ægypti, nempe Serapidem & Iſidem peculiari ritu colen-
tium.

Gaza quæ tertium cudit nummum urbs eſt Syriæ inferioris Palæſtinæ nun- 3.
cupatæ: cur taurum juxta pedes habeat, non ſatis ſcio, vel felicitatem ſoli,
vel aliquod ſacrificium indicat.

Inſolitum typum exhibet quartum numiſma. Veneris equeſtris meminit 4.
Lib. 17. Strabo, ἔφιππον nominat, quæ forte in eo repræſentatur, in honorem Fauſti-
næ. Ex ſexdecim ejuſdem nominis urbibus difficile eſt illam Antiochiam de-
clarare quæ nummum percuſſerit, quamvis ſe ſacrum aſylum ΙΕΡΑCΥΛΟΝ
prædicet.

QUamvis monumentorum integerrimorum plenus ſit hic liber, ea tamen
non cenſui negligenda, quæ rei noſtræ quamdam poſſint afferre lucem,
ſeu typorum varietate ſeu conjecturis quas certiores ex minus detritis nummis,
ſi unquam occurrant, inferre licebit.

Videtur quidem in primo nummo populus aliquis Græciæ cujus nomen 1.
non legitur, caput Veri & Fauſtinæ retro Aurelium poſuiſſe quibus veluti per
gentilitia numina ejus ſibi conciliare gratiam cupiebat. Veriſimile enim eſt
tunc Verum & Fauſtinam obiiſſe, & in Deorum numerum jamjam relatos eſſe.

Caput quale cernitur in ſecundo nummo corona veluti murali cinctum 2.
urbis alicujus Genium repræſentat, ejus nomen ex integriori ſcire cuperem.

Caput Jovis frequenter occurrit in Impp. Romanorum nummis & 3.
præcipue M. Aurelii.

Quid ſit typus quarti nummi penitus ignoro: aut duplex cornucopiæ, aut 4.
duplicem facem in manibus figuræ ſtantis quæ muliebris videtur, licet interpretari.

Quintus

5. Quintus templum exhibet à Nicomedienſibus cuſum. Cæteri characteres detriti cæteram ejus cognitionem eripiunt.

1. DUos primos nummos ad Tianenſes pertinere inſcriptio docet, ſed in
2. primo veluti nomen conditoris apparet, fœlicior declarabit. Bacchus cum cantharo & thyrſo conſpicitur, ut in ſecundo Mercurius cum crumena & caduceo. De Tiano dictum eſt pag. 180.

3. Tertius nummus Jovem repræſentat, ſed Ægyptium inſignitum nominibus Ammonis, Serapidis, Oſiridis, Solis, Plutonis, Æſculapii & Nili, quæ calatho, corona, cornu, & ſerpente baculo intorto indicantur: Nummum ex ære maximi moduli vulgavit Illuſtr. Seguinus, in quo Antoninus Pius anticam In Select. partem occupat & ſimilis Jupiter poſticam, quem pro more elegantiſſimè explicat. Numiſm.

4. Quartus & quintus in Græcia cuſi ſunt, ſed à quibus populis, & qua ra-
5. tione, characterum eroſio nobis eripit.

ANniæ Galeriæ Fauſtinæ nummos exhibet hæc tabella, Antonini ex Fauſtina filia fuit, Aurelii uxor. Hujus vitia ita vir tulit ut nec ea curioſius inveſtigaret nec puniret: Dicitur Commodum ex gladiatore genuiſſe, tandem Xiphil. podagra correptam obiiſſe. Narrat Capitolinus Fauſtinam in radicibus montis In Aurel. Tauri in vico Halalæ exanimatam ſubito morbo, Aurelium amiſiſſe: deinde petiiſſe à Senatu ut honores Fauſtinæ ædemque decernerent, laudata eadem, quum tamen impudicitiæ fama graviter laboraſſet, quæ Aurelius vel neſcivit vel diſſimulavit. Divam etiam Fauſtinam à Senatu appellatam gratulatus eſt, quam ſecum & in æſtivis habuerat ut matrem caſtrorum appellaret: Fecit & coloniam vicum in quo obiit & ædem illi extruxit, &c. hæc Capitolinus,

1. Venus ſtat in primo nummo cujus habitum induiſſe videtur Fauſtina ſui temporis mulieres formâ antecellens: Pomum Veneri ſacrum fuiſſe ex antiquis palam eſt, hinc pulchritudinem, amoris etiam & laſciviæ ſymbolum. Læva tenet

tenet inversum temonem instar Fortunæ cujus moderamini omnes populi parebant, & ipse Imperator.

Eamdem Venerem sed minus pudicam exhibet alter nummus. Nuda fere 2.
nudum maritum retinere videtur ad bellum properantem sub Martis specie: Victrici autem Veneri ædem constructam fuisse in theatro Pompeii constat; (Lib. 8. c. 7.) *Pompeii*, inquit Plinius, *altero consulatu, dedicatione templi Veneris Victricis pugnavere in Circo viginti Elephantes.* Plurimæ exstant inscriptiones VENERI VICTRICI quas & ad victoriam supra Junonem & Palladem per Paridem reportatam, & ad victoriam libidinis supra cæteras hominis passiones revocare placet: Quidni etiam Faustina victorias Aurelii effecisse prædicetur quæ in altero nummo MATER CASTRORVM legitur.

Tres nummi sequentes FECVNDITATEM AVGVSTÆ indicant 3.
quam interdum SÆCVLI interdum TEMPORVM FELICITATEM effi-
cere declarant. His duos primum, deinde quatuor, sex denique liberos pro- 4.
creasse dicitur. Res satis obscure legitur apud authores qui tres masculos, 5.
(Herodian. Spart.) totidem numerant fœminas, L. Verum Cæsarem, Antoninum Geminum & Commodum, Lucillam, Fadillam & Faustinam, quidam addunt Vibiam Aureliam (Capitol.) Sabinam. L. Verus Cæsar & Antoninus Geminus infantes mortui sunt; Commodus post patrem Aurelium imperavit; Lucilla Uxor fuit Veri, Fadillam occidit Caracalla; Faustina Burrho jugata est quem Commodus necari jussit; Vibiæ Aureliæ Sabinæ hæc exstat inscriptio.

VIBIÆ AVRELIÆ
SABINÆ
D. MARCI AVG. F.
HELIODORVS LIB.
ET PROC. P. V.

DE COLONIA PRIMA FLAVIA AVGUSTA CÆSAREA Palæstinæ urbe dictum est in superioribus pag. 175. & alibi. An figura stans Imperatorem repræsentet qui gentem vicerit nempe Judæorum? id mihi videntur indicare, tum victoria in ejus manibus, tum captivus ad ejus pedes.

Ama-

AMastrianum Smyrnæorum colonia quale fuerit, dictum est in nummo Homeri pag. 8. Horum nummorum partes aversæ Deas exhibent quarum laudes Faustinæ Græci tribuebant, hoc est Isidis solertiam, Salutis felicitatem, Apollinis scientiam, Justitiæ decus & Victoriæ gloriam, prout eos adulationis vertigo circumagebat: nullam enim, quod quidem sciam, veram his laudibus occasionem Faustina dederat.

DUos hosce nummos Amarianorum in ejusdem Faustinæ honorem cusos addidi, qui & Isidem repræsentant & Justitiam, hanc quidem sine rota & serpente, quod potius ad Nemesin referretur ultricem impiorum facinorum. Isidem verò velum expansum præ manibus habentem, hæc enim navigationi apud Ægyptios præerat, quare PELASGIA dicta est, ut patet ex inscriptione antiqua apud Gruterum. Florem impositum capiti alii Abrotonum, alii Ervum, alii Perseam interpretantur, quæ cum fuerit venenum in Perside natali solo, si in Ægypto colatur, alimentum est suavissimum, inquiunt Dioscorides & Galenus. pag. 312. Gal. de aliment. facult.

ΠΑνταλίαν vocat Procopius, dum illius muros à Justiniano restauratos & munitos esse scribit: refragantibus omnibus nummis perpetuo Παυταλίαν indicantibus. Hæc Pautaliotarum regiunculæ in Thracia caput, inquit Ptolemæus. Trajanopoli & Plotinopoli vicina ULPIÆ cognomen ideo sibi assumpsit, quo Trajanum privilegiorum suorum largitorem celebraret, quemadmodum in nummis legitur ΟΥΛΠΙΑ ΣΕΡΔΙΚΗ. Illa fortassis Aurelio & Faustinæ suos nummos dicavit ob partam sibi quietem post devictos ab ipsis Barbaros. Lib. 4. de Ædific. Lib. 3. c. 2.

Salutem, quæ frequenter ſtat in Græcorum & Latinorum nummis, ſic explicat Ælianus, Lanuvii, urbe Latii, ſacer eſt lucus magnus & opacus, juxtaque ipſum ædes Junonis Argolidis. In eodem luco latibulum eſt amplum ac profundum, draconis cubile: lucum quotannis virgines certis diebus ingrediuntur, quæ mazam geſtant manibus, oculos faſciis devinctæ. Eas recta ad latibulum divinus quidam ſpiritus deducit: progrediuntur illæ ſenſim ac pedetentim ſine offenſione ac ſi detectis oculis viderent. Quod ſi virgines fuerint, cibos tanquam puros & Deo gratos animanti convenientes admittit Draco; ſin minus, non attingit, corruptas eſſe intelligens & divinans; formicæ vero hanc relictam ab illo mazam minutatim confractam, ut levius ferant, è luco exportant, expurgandi gratia loci &c.

L. 1. c. 16. De Animal.

NUmmos Ægyptios hic habes. Serpens florem Iſidis capite geſtans Deam 1. refert: Fauſtinam autem Iſidem indigitabant. Nilus ex Crocodilo co- 2. mite dignoſcitur in altero. Spes in ſequenti florem ut ſolet manu tenet. Cornu- 3. copiæ deinde quaſi abundantiam à Fauſtina ortam declarat. Griphus denique ſeu 4. Draco in quinto ſignatus eſt, ne alicujus erga Auguſtam cultus ſpecies deeſſet. 5.

DE Adrianopolitanis dictum eſt in Hadriano pag. 161. de quorum con- 1. junctione cum Fauſtina, quæ huic cudendo nummo occaſionem dediſſe videtur, nihil me legiſſe memini.

Elegantiſſimum typum quem exhibet alter nummus difficile mihi eſt ex- 2. plicare. Statua quædam baſi impoſita eſt, coram ſeſe erigit aſinus, cujus dorſo inſidet figura quædam: pauci characteres ſed detriti inſcripti ſunt, ex quibus nihil probabilis conjecturæ elicere potui: potero fortaſſis ſi mihi unquam integrior nummus occurrat. Hæc tamen ad Priapum pertinere ſuſpicor.

Quod ad tertium nummum attinet, Æſculapius ſerpentem intortum ba- 3. culo tenet veluti ſanaturus. Jam dictum eſt cur Antonini & Aurelii familia tot Æſculapio & Saluti monumenta erexerit: Nam illi Imperatores nihil ſine ſanitate fauſtum exiſtimabant, quod tum dictis tum ſcriptis præ ſe ferebant, identidem optantes mentem ſanam in corpore ſano. Quod viros imitatæ fuerint uxores, fortaſſis Pergameni apud quos Æſculapii ſumma erat veneratio, earum vultus in ſuis nummis publicavere.

Militem

4. Militem ſtantem & veluti ſacrificantem ad aram exhibet quartus nummus, ſed ejus ſignificationem ignoro.

5. De Cyzicenis dictum eſt in Aurelio pag. 191. Ceres tædas accenſas tenet quærendæ Proſerpinæ à Plutone raptæ.

PHilippopolitani Thraciæ populi *interdum etiam dicti ſunt Adrianopolitani*, ut ait Ptolemæus. Illorum urbem Poneropolim vocant Plinius & Suidas. Strabo quidem docet Boſtram in Arabia Petræa reſtitutam ab Imperatore Phi- Lib. 16. lippo, à quo Philippopolis nominata fuit. Hanc certe nihil ad rem noſtram facere docet temporum ſeries. Dea inſtar Cereris frugum abundantiam ſeu ſoli fertilitatem videtur demonſtrare, quod convenit nummis Severi infra ſcalptis in quibus Bacchus & uvæ vinorum copiam & præſtantiam indicant. Diana Epheſia in ſequentibus nummis repræſentatur. Hanc ſupra cæteras Græci præcipue Aſiatici colebant: quam rem ne alias auctoritates quæram abunde teſtatur templum illud quod inter orbis miracula in ejus honorem Epheſii condidere. Phaneenſes & Ancyrani eamdem veluti tutelarem aſciverant, de his dictum eſt pag. 4. de illis pag. 194. Perinthiorum obſequium exhibet alter nummus. Quintus aquilam quidem repræſentat, ſed cur & à quibus, neſcio.

1. PRimum nummum à Plotinopolitanis cuſum eſſe inſcriptio docet. Ii in Thraciæ Plotinæ Trajani uxori originem debebant, quemadmodum Trajano Trajanopolitani, Marcianæ Marcianopolitani in illius honorem num-
2. mos ſuos ejus ſimulachro ornarunt. De Magnetenſibus jam dictum eſt pag. 136.
3. typos quidem explicare eſt difficile. Tertius Victoriam refert in quadriga vectam, quin referatur ad M. Aurelii victorias nullum eſt dubium: innuit L. Γ. characteribus Græcis qui annum tertium deſignant.

AUrelius Verus L. Ælii filius ex Domitia Lucilla Nigrini filia à Marco ad imperium aſcitus. Is ad Parthicum bellum à Vologeſo geſtum profectus, reverſus Romam cum Marco triumphavit, & cognomen Armeniaci Parthici Maximi meruit. Inde cum eodem adverſus Germanos profecturus, inter Altinum & Concordiam emenſis Alpibus in vehiculo ſedens cum fratre Marco, apoplexia correptus interiit, ætatis anno XLII. imperii XI.

Galen. περὶ προγι-νώσκειν.

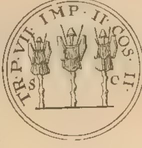
Fuit decorus corpore, vultu geniatus, barba prope barbarice demiſſa, procerus, & fronte in ſupercilia adductiore venerabilis. Dicitur ſane tantam habuiſſe curam flaventium capillorum, ut capiti auri ramenta reſpergeret, quo magis coma illuminata flaveſceret. Lingua impeditior fuit, aleæ cupidiſſimus, vitæ ſemper luxurioſæ, atque in pluribus Nero, præter crudelitatem & ludibria. Neque inter bonos, neque inter malos Principes ponitur, quem conſtat non inhorruiſſe vitiis, nec abundaſſe virtutibus. Tantæ ſanctitatis fuit Marcus ut Veri vitia & celaverit & defenderit, quum ei vehementiſſimè diſplicerent, mortuumque eum Divum appellaverit.

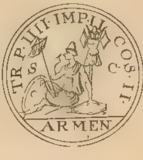
Capitol. in Vero.

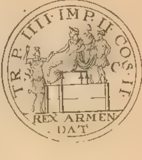

Capitol. in Vero.

AD *Parthicum Bellum Verus à Marco miſſus eſt, ne vel in urbe ante omnium oculos peccaret, vel ut parſimoniam peregrinatione addiſceret, vel ut timore bellico emendatior rediret, vel ut ſe Imperatorem eſſe cognoſceret.* Proficiſcentis ad expeditionem typus in primo nummo cernitur: Per ſe nihil penitus, per legatos Parthicum bellum confecit. *Etenim Statii Priſci opera & Avidii Caſſii poſt quadriennium devicta eſt ipſa Babylon, & tota Media, & tota Armenia: quæ & Vero & Marco tunc Romæ degenti, Armeniaci, Parthici, Medici nomina pepererunt.* Victoris habitu captivum proſternens in ſecundo exhibetur. Poſt partas per Legatos victorias Armeniaci, Parthici, Medici nomen illi delatum eſt, inquit Capitolinus, quod innuit trophæum triplex in tertio nummo. Armenia decumbit in quarto ſub habitu captivi, quaſi lugens. Rex Armeniis datur in quinto cujus quidem ſic meminit Capitolinus, *confecto ſane bello, regna regibus, provincias vero comitibus ſuis regendas dedit*, quamvis cætera taceat;

(Margin: 1. 2. 3. 4. 5. — Capit. in Antonio.)

taceat; quibus nummus supplet. Conjecturam autores tradunt Regem istum Soæmum fuisse, Achæmenis filium Arsacis nepotem. Quum à Vologeso spoliatus fuisset, Romam advectus Senator, ac inde consul creatus, demum post Veri victoriam Armeniæ Rex est denuntiatus. Photius. Jamblicus in Babylonicis.

1. DE Colonia PRIMA FLavia AVGusta CÆSAREA dictum est in Antonino pag. 175. quod repetere superfluum.

2. Ad explicationem alterius nummi id sufficit quod scribit Capitolinus, *Amavit venatus, palæstras, & omnia exercitia juventutis.* Ad Isthmicos enim ludos refertur in quibus lauream in nummo signatam reportasse verisimile est. COLonia AVGusta TROAS qualis sit supra dictum est, pag. 176. In Vero.

NUlla fortassis Colonia tot nummos in honorem Imperatorum Romanorum signavit quam Corinthus, an quod à Julio eorum primo instituta sit? an quod ab Augusto firmata? an quod Italiæ vicina, aut quod divitiis supra cæteras abundans? Sane hæc omnia eam Romæ devotam subindicant. De ea jam dictum est pag. 15. Ad nummorum explicationem notandum id quod scribit Pausanias, *Ipsi quidem Corinthii Neptunum narrant in certamen cum Sole de regione descendisse: Disceptatorem inter eos Briareum fuisse: qui cum isthmum Neptuno, Soli verò promontorium quod urbi imminet, adjudicavisset, ex eo isthmum Neptuni fuisse.* Sed quod propius nummos nostros attingit docet Capitolinus, *Multa in ejus*, Veri, *vita ignava & sordida belli tempore deteguntur: Nam quum interfecto Legato, cæsis legionibus, Syriis defectionem cogitantibus Oriens vastaretur, illi in Apuleia venabatur & apud Corinthum & Athenas inter symphonias & cantica navigabat, & per singulas maritimas civitates Asiæ, Pamphiliæque, Ciliciæque clariores voluptatibus immorabatur.* In Corinthiacis. In Vero.

QUinque Græcas urbes exponit hæc tabella. Primus nummus egregium templum exhibet, in cujus medio Diana Ephesia mammis & uberibus ornata. Hanc in tota fere Asia coli Historici & nummi palam docent. Quisnam in ejus honorem templum exstruxerit in Abydo civitate, ignoro: Ea est Phrygiæ urbs maritima juxta Seston, de qua sic Ovidius, 1.

Lib. 1. Trist.

Quaque per angustas male vectæ virginis undas,
Seston Abydena separat urbe fretum.

Ibi castella munivit Turcarum Imperator, *Dardanellos* vocant, Constantinopoli tuendæ adversus Christianorum conatus. Alter nummus Anazarbum designat secundæ Ciliciæ metropolim, Dioscoridis patriam, quæ hoc honore 2.
Verum excepit dum is ad Parthicum bellum proficisceretur. Cæsar-Augusta dicta est ab instauratore Augusto. *Intus autem dicendi Anazarbeni,* inquit
Lib. 5. c. 26. Plinius, *qui nunc Cæsar-Augustani vocantur.* Fluvius decumbens Pyramus est qui à Tauro monte Anazarbum præterfluens in mare prope Mopsuestiam sese exonerat. De Jove Catebate Cyrrestensium qui in tertio nummo legitur, 3.
dictum est pag. 180. ut de Zeugmatensibus pag. 177. 178. & Dea Syria Jeropolitanorum; pag. 5.

IN honorem Divorum Fratrum hi nummi scalpti sunt. Difficile est conjicere à quibus Græciæ populis; quamvis primus ab aliqua metropoli signatus esse videatur. ΠΑΡ initium videtur esse provinciæ quam indicabit nummus integrior, si unquam occurrat. Alter characteribus quidem insignitus est, sed detritis, qui rem nobis eripiunt.

Armenia

ARmenia lugens ad trophæum, brachiis à tergo vinctis in modum captivi, clarissimum nummum efficit: Eum cusum esse cum Verus ARMENIACVS dictus est, verisimile est. Annus enim convenit, quintus nempe imperii, quo Armenia divicta est.

1. PRimus nummus societatem celebrat Nicomediensium, tunc Neocororum, quamvis sociorum nulla facta sit mentio. De iis dictum est pag. 132.

2. Nicæenses vicini eodem officio erga Verum functi sunt, iis procul dubio temporibus quibus Orientem perlustravit, & à Marco adversus Parthos missus est.

3. Abgarus Rex ut Marco Aurelio suum nummum dicaverat sic Vero eundem honorem tribuit.

4. Prusiensium ad Hypium est quartus nummus. Bos vel ad sacrificium spectat, vel ad alicujus statuæ erectionem, sicut tunc temporis frequens mos erat.

5. Quintus nummus alicujus provinciæ metropolim celebrat, quæ sacra erat & asylus; sed qualis fuerit eripit nummi detrimentum.

LUcilla Marci Aurelii & Faustinæ filia, uxor L. Veri matre nihilo melior, Xiphil. fratre Commodo nihilo continentior fuit. A Marco patre mittitur ad Verum maritum in Syriam; ad quam suscipiendam Ephesum venit Verus, ne Marcus cum ea in Syriam veniret, & flagitia sua cognosceret. Vero mortuo M. Aurelius eam in uxorem dedit Claudio Pompeiano. Tandem à fratre Commodo quia ei insidias per Quadratum adulterum struxerat occisa, & filius ejus Lætus Pompeianus à Caracalla.

Primus nummus Lucillam refert sub imagine Fortunæ: sic illam suam esse fortunam celebrabant Adrannenses Siciliæ populi, ob collatum fortassis aliquod beneficium, quod mihi obscurum est.

Alter

Alter Palladem refert circum quam detriti characteres civitatem à qua percussus fuit nummus, eripiunt.

Tertius Isidem in lectisternio decumbentem etiam sub Fortunæ habitu. Utinam populi qui nummum cudit nomen in eo legeremus. Ad Ægyptum spectare videtur, ex sculpturæ modo.

AUrelius Commodus M. Aurelii filius, ex adulterio natus credebatur. Congruens ei corporis modus præter ætatis florem, pulchra virilisque facies, tranquillæ faces atque miçantes, flava & crispa cæsaries, ut in sole ambulanti velut igne quodam rutilaret. Sed pater spe filii, quem optime quoad ejus fieri potuit educari atque institui curaverat, frustratus est. Natus erat annos decem & novem cum pater ejus moritur, & à prima statim pueritia turpis, crudelis, impius, improbus, libidinosus, scurram & gladiatorem magis quam Imperatorem egit, & primis imperii initiis, multos clarissimos viros occidit. Sæviit in Senatum & matrem Faustinam, quam & in exilium egit. Sororem Lucillam occidit, matronas & meretrices sine delectu constupravit. Tandem post sævissimam tyrannidem, cum urbem etiam tanquam coloniam suam incendi jussisset, sed prohibitus à Læto præfecto prætorii, facta ab eo & Electo in ipsum conspiratione, adjuvante Marcia concubina Commodo dilectissima veneno inefficaci ei prius exhibito tandem strangulatur æt. XXXII. Imp. XIII. Cadaver Pertinacis jussu translatum in molem Hadriani. Triduo post ejus mortem dejectæ sunt ejusdem statuæ, aliaque monumenta quæ passim in urbe Romana magnifica sibi posuerat. (Capitol.)

IN primo cudendo nummo Commodus Neronem videtur imitatus : hunc sic explicat Lampridius : *Commodus* XIV. *ætatis anno in collegium sacerdotum ascitus est* ; *cooptatus inter trossulos principes juventutis quum togam sumpsit.* Trossulos autem pro equitibus usurpavit Capitolinus. (Salmasius.) Retro clypeum decussatim 1.

positæ

positæ lanceæ seu hastæ equestrem dignitatem indicant. Has enim ut & clypeum juvenibus Principibus offerre solebant Romani.

2. Sequens triumphum exhibet de quo sic Lampridius: *Profectus in Germaniam XIV. calendas Ælias, ut postea nominavit, iisdem Coss. togam virilem accepit, cum patre appellatus est Imperator V. calendas Exuperatorias: Pollione iterum & Apro Coss. triumphavit X. calendas Amazonias.* In Commodo.

3. Tertium sic explicat idem Lampridius, *Victi sunt sub eo per Legatos Mauri, victi Daci, Pannoniæ quoque compositæ in Britannia, in Germania & in Dacia, imperium ejus recusantibus provincialibus: Quæ omnia ista per Duces sedata sunt.*

4. Congiaria frequentia fuisse sub Commodo docet Xiphilinus his verbis, *Erat is liberalis, nam & populo sæpe aureos V. denarios XV. viritim dedit. Adhuc in prætexta puerili congiarium dedit atque ipse in basilica Trajani præsedit. Congiarium dedit populo, singulis denarios septingentos vicenos quinos: circa alios omnes parcissimus fuit, quod luxuriæ sumptibus ærarium minuerat.* Hanc summam quæ unicuique pendebatur ad LXX. ducatos aureos Erizzus æstimat. Lamprid.

1. VEsanum Imperatorem sub Dei habitu exhibent hujus tabellæ nummi. Xiphil. Lamprid.
2. *Hercules Romanus dici voluit propter feras occisas & elephantum conto &*
3. *orygem hasta transfixum.* Menses omnes ex se sic nominari voluit; Amazonius, Invictus, Felix, Pius, Lucius, Ælius, Aurelius, Commodus, Augustus, Herculeus, Romanus, Superans. Accepit statuas in Herculis habitu, eique immolatum est ut Deo, quod in nummis perspicitur. Pellis quidem leonis clavaque gestabantur ante eum quum iter faceret, cujus etiam facit mentionem Athenæus his verbis, *Quid igitur mirum si Commodus Imperator apud nos in curru appositam habuit clavam Herculeam substrata ipsi Leonis pelle, & Herculem se vocari voluit.* Clavâ non solum leones in veste muliebri & pelle leonis, sed etiam multos homines afflixit. Commodum Severus Imperator amantissimus nominis sui, odio ut videtur senatus, inter Deos retulit, Flamine addito quem ipse vivus sibi paraverat HERCVLANEO COMMODIANO. Lib. 12.

4. Quartus nummus Apollinem refert Palatinum, qui Cæsarum domibus præerat, quas palatia appellabant; quo sensu Palatinas domos Cæsarum repletas esse signis probatissimis testatur Plinius. Templum Apollinis in Palatio struxit Augustus cum porticu & bibliotheca post Actiacam pugnam, qua de re erudita exstat Propertii elegia, cujus initium est, Sueton.

Musa Palatini referamus Apollinis ædem &c.

Variis in locis ejus meminit Horatius In Epist. In Od. l. 1.

Scripta Palatinus quæcunque recepit Apollo &c.

Xiphilin. TAnta erat ambitio Commodi ut *Romam ipſam Commodianam*, *immortalem*, *fortunatam*, *coloniam*, *orbem terrarum appellaverit*, *volebat enim omnino* 1.
Lamprid. *urbem ſuam coloniam videri.* Et eo quidem tempore quo ad Senatum retulit de Commodiana facienda Roma, *non ſolum ſenatus hoc libenter accepit per irriſionem*, *quantum intelligitur*, *ſed etiam ſeipſum Commodianum vocavit*, *Commodum Herculem & Deum appellans.* Urbem incendi juſſerat ut pote coloniam ſuam, quod factum eſſet, niſi Lætus Præfectus prætorio Commodum deterruiſſet. Illam primus nummus refert quemadmodum exteræ coloniæ per jugum boum à colono agitatum.

Colonia Prima Flavia Cæſarienſis quæ fuerit jam fuit explicatum pag. 2.
156. & pag. 175. fortaſſis hunc nummum vulgavit Commodus poſt victos per legatos Mauros, ut tradit Lampridius.

Sequentes duo nummi CoLoniam Aroem Auguſtam PATRenſem deſi- 3.
gnant, de qua dictum eſt in Auguſto p. 29. *Æſculapii autem cultum ab Epi-* 4.
daurio ad Pergamenos, *Smyrnæos*, *Cretenſes*, *Cyrenaïcos*, *omneſque fere Græciæ*
In Corinth. lib. 2. *populos tranſlatum* fuſe ſcribit Pauſanias; eum in Patrenſium nummis celebratum minus mirandum eſt.

Quam coloniam quintus indicet, ignoro. Capita enim muliebria turrita 5.
omnibus conveniunt.

DE CoLonia AVguſta TROADe pag. 176. Equus paſcitur in primo 1.
nummo qui ſoli fertilitatem & equorum velociſſimorum proventum indicat.

Aquila ſuis unguibus victimæ caput gerit in ſequenti quod fortaſſis refertur 2.
ad id quod dictum eſt in Antonino pag. 176.

Tertii nummi typum, qui etiam ſimilis videtur in Criſpinæ nummo, tri- 3.
buit Triſtanus Herophilæ Sibyllæ in petra exſtante ſive cippo vaticinari ſolitæ,
Tom. 1. p. 753. ut docet Pauſanias. Ramum lauri dextra tenet, quæ arbor multum facit ad furorem vaticinantium; ut ait Heſiodi Scholiaſtes. Hæc in Alexandria Troadis multum vixit & in luco Apollini Sminthio ſacro ſepulta eſt. Sminthum autem municipium quoddam erat non longè ab Alexandria Troadis. Non ergo mirum quod jure vicinitatis & proprio Alexandrini Herophilæ figuram cujus memoriam colebant, & ſibi putabant honorificam in ſuis nummis exhibuerint.

Ideo

1. IDeo ſerpentes Æſculapio conſecrantur, quod hi qui medicina utuntur non diſſimile quidpiam à ſerpentum natura patiuntur. Renovantur enim exactis morbis & quaſi ſenectutem exuunt. Simul etiam attentionem & diligentiam qua plurimum opus eſt Medico in curationibus ſerpentes deſignant. Quidni Æſculapio ſuo Cl. Galeno Pergameno Medicorum Principi, ſuam gratitudinis teſtificationem per nummum Commodus dicaverit; ab illo enim curatus eſt dum faucium tumore vexaretur, ut ait ipſe Galenus. Phurnutus. Lib. de Præcog. ad Poſthumum.

2. Lampſacus quæ ſecundum nummum cudit civitas erat clara & nobilis Myſiæ ad Helleſpontum. Ejus typum non ſatis novi: certum eſt quidem Lampſaci coli Priapum, de quo exſtat vetus illud epigramma quod res antiquas & nummos hujus operis illuſtrat.

Dodona eſt tibi Juppiter ſacrata
Junoni Samos & Mycena Diti,
Undæ Tænaros æquoriſque Regi,
Pallas Cecropias tuetur arces,
Delphos Pythius orbis umbilicum,
Creten Delia, Cynthioſque colleis,
Faunus Mænalon Arcadumque ſilvas;
Eſt tutela Rhodos beata Solis,
Gades Herculis, humidumque Tibur.
Cyllene celeri Deo nivoſa,
Tardo gratior æſtuoſa Lemnos.
Ennææ Cererem nurus frequentant,
Raptam Cyzicos oſtreoſa divam,
Formoſam Venerem Cnidos, Paphoſque.
Mortales tibi Lampſacum ſacrarunt.

3. In tertio nummo mulier equo inſidet, quod in quibuſdam aliis obſervavimus, fortè equeſtrem Minervam repræſentat de qua Pauſanias. Litteræ quamvis aliquantulum detritæ Heliopolitanos fortaſſis indicant, qui aut Ægyptum aut Cæle-Syriam incolunt, in utraque enim Heliopolis. Lib. 1. in Atticis.

4. De Cyzicenis dictum eſt pag. 191. & Nicomedienſibus pag. 132.

5.

ITerum prodit nummus à Nicomedienſibus cuſus in alicujus templi memoriam quod fortaſſis ipſi Commodo ſacrum fuit ; cujus tamen nihil me legiſſe memini. 1.

Sequens eumdem typum exhibet quem ſupra vulgavimus, dum Senatus nummos edidimus pag. 5. Phocæenſes frequenter hiſce iiſdem Diis ſuos nummos ſignavere. 2.

Pautalia quæ Ulpia in nummo nuncupatur, ſuæ adulationis teſſeram in hoc tertio nummo edit, quemadmodum olim Fauſtinæ matri Commodi. De ea dictum eſt pag. 201. Commodum Herculis perſonam affectaſſe ſupra dictum eſt ex Lampridio ; quare non mirum eſt ſi aſtuti populi hanc ſibi artem conciliandi Imperatoris non neglexerunt. Unum addam eumdem eſſe Herculis habitum in nummo quam in celeberrima illa ſtatua quæ etiamnum hodie viſitur in ædibus Farneſianis. 3.

Metropolis Cæſarea inſcribitur quarto nummo ſed plures ſunt ejuſdem nominis & epitheti. Ex ara & ſpicis veluti ex ea naſcentibus nullam certò poſſum aſſignare. Annus quidem decimus aræ inſcriptus eſt, qui aliquam feliciori & ingenioſiori poterit ſuppeditare conjecturam. 4.

Jam idem typus prodiit & eadem inſcriptio quare ulteriorem interpretationem non aggrediar. 5.

PRimus nummus Dianam in curru venantem exhibet : velocitatem animi quæ in venatione requiritur, & ſummam voluptatem qua per venationem Commodus oblectabatur, indicant cervi currui juncti. Quintum ſuum librum, qui totus eſt de venatione, Julius Pollux Commodo dicavit, Ἐπεὶ δὲ κυνηγέτιόν σοι προσήκει μέλειν, ὅτι τὸ ἐπιτήδευμα ἡρωικὸν καὶ βασιλικὸν, καὶ πρὸς εὐσωματίαν ἅμα καὶ εὐψοχίαν ἀσκεῖ καὶ τλ. 1.

Capita Aurelii & Fauſtinæ ſequens repræſentat. Utrumque parentem fuiſſe Commodi, nemo non novit, ut de Athleta taceam. Detrimentum nummi populi nomen eripit qui nummum cudit. 2.

Ptol. lib. 5. cap. 17. Boſtra urbs erat Arabiæ Petrææ quam Novam TRajanam nummus nuncupat. *Arabia*, inquit Ammianus, *civitates habet inter oppida quædam ingentes, Boſtram, Geraſam & Philadelphiam, murorum firmitate cautiſſimas.* Situm indicat typus, camelus enim Arabiam deſignat, ut ſupra dictum eſt in Trajano 3.

pag.

pag. 139. Hanc restauravit Trajanus subacta Arabia, coloniam fecit, nomenque suum indidit, quod postea ab instauratore Philippo in Philippopolim mutatum est.

4. Templum quod in quarto nummo repræsentatur procul dubio in honorem Commodi constructum est, ubi non liquet; reliquos characteres quibus vetustas pepercit, Nicæenses indicare suspicor. De quibus dictum est pag. 179. Certamina fuisse Commodalia dicta docet marmor Arundellianum à Doct. Seldeno explicatum, in quo victoriæ cujusdam Athletæ recensentur: ea fortè à Severo Imperatore instituta sunt, Commodum in divos referente.

5. Mulier insidens tauro currenti similis videtur in superioribus pag. 144. Europam referre probabilis est suspicio, quam integrior nummus patefaciet.

1. BYzantinos dictos fuisse Herculeos quemadmodum Romæos docet hic nummus. Illa fuit Commodi vesania se ipsum Herculem alterum prædicasse, populos suos Herculeos nuncupasse. De Romæis vide pag. 91. in Nerone.

2. Aliam Commodi laudem exhibet alter nummus, dum à Pallade coronari videtur: urbis quæ nummum cuderit nullum exstat vestigium.

3. Adhuc Herculem repræsentant Nicæenses in suis nummis dum Commodo gratulantur, quasi post tot partos labores quiescentem.

4. Trapezuntini Deum Lunum referunt, de quo dictum est pag. 174. Trapezus urbs erat Cappadociæ seu Colchorum regionis, quæ hodie *Trebizonda* dicitur. Stephan.

5. Sebastenenses quintum nummum cudere, qui è græco in latinum mutato sermone Augustopolitani dicti sunt, ut patet ex Geographis qui eumdem tradunt situm Sebastenes & Augustopoleos. Ejus nominis urbs erat in Armenia, nummus tamen Syriam indicat hac syllaba CΥΡ. unde Sebasten in Syria, quæ Portus-Cæsaris dicta est, facile est conjicere.

1. DE Adriane Tarsi dicetur in Crispinæ nummo Pallade insignito.

2. Quemadmodum Herculem agebat Commodus, hoc est violentum & dominatorem, ita etiam Mercurium hoc est astutum. *Ferebat enim caduceum quale Mercurius solet, & habitu Mercurii introibat in theatrum*, inquit Lampridius. In Commodo.

 Cur-

Currum triumphalem tertius nummus exhibet, ſimilem iis qui frequenter occurrunt in nummis inferioris ſæculi, circa tempora Conſtantini, ſed qualem nullus alter ſuperioris ſaltem quem viderim repræſentat. 3.

Hercules in quarto videtur Diomedem domans Thraciæ Regem qui cum equos ſuos humana carne aleret, ab Hercule equis iiſdem devorandus objectus eſt. 4.

Ovid. 9. metam. *Quid quum Thracis equos humano ſanguine pingues.*

Adrianopolitani Imperatorem Commodum quaſi alterum Herculem venerantes, tyrannos & monſtra debellantem in his duobus nummis referunt; Ii autem in Thracia.

Philippopolis in Thracia à Ptolemæo etiam Adrianopolis nominatur, quare ſuſpicamur eamdem urbem etiam diverſis nominibus Commodi benevolentiam ambiiſſe. De ea ſupra dictum eſt. 5.

NUmmos litterales aut potius numerales exhibet hæc tabella: Primus & alter primum imperii annum indicant: tertius ſextum: quartus decimum quintum: quintus decimum ſeptimum. Eorum typus ſupra fuit explicatus, ſcilicet Spes, Roma, Victoria in quadriga, Jupiter. Dea quæ in primo nummo cernitur Lunam licet ſuſpicari ob appoſitum dimidium circulum. Fortaſſis ipſa eſt Criſpina quæ aliquam cum luna conjunctionem ſic indicat. Luna enim fœcunditatis parens dicitur, quare in alio nummo Juno dicitur Luna Samienſium ΜΗΝΗ ΣΑΜΙΩΝ. Tacere nolo quod me docuit L. 2. c. 38. Cl. Triſtanus ex Artemidoro, *Conjugibus progeniem portendi, ſi de Luna ſomniaverint, præcipuè ſi in illa quaſi in ſpeculo ſe inſpexerint*: quod ad nummum facere poteſt: Potuit enim Criſpina ita ſomniare aut ſomnum fingere, ob prolis deſiderium.

Criſ-

CRispinam Brutii Præſentis, qui bis Conſul fuerat, filiam Marcus Aurelius filio Commodo celeriùs quam vellet in uxorem dedit propter bellum Scythicum. Eam Commodus iratus adulterii cauſa Capreas relegavit, poſt occidit.

1. Pelamides Euxini maris piſces præcipuos habes in primo nummo, quos veluti quodam fato Byzantini Imperatorum Romanorum uxoribus offerre ſolebant. Eoſdem Plotinæ Trajani prius obtulerant, de quibus abundè dictum eſt, pag. 150. Inſcriptionem ad Byzantinorum Prætorem referri veriſimile eſt, AElium PONTICVM.

2. Magnetenſes ſuos nummos obtulerunt Criſpinæ ſicut Domitiæ obtulerant. Idem Sipylus idem indicat, de quo vide pag. 136. Cybele hic indicatur ex adſtantibus leonibus, quamvis ex cætero habitu Diana ſubintelligi poſſit.

3. Tarſum dictam fuiſſe Adrianem inſcriptio docet, quam Bithyniæ metropolim fuiſſe veriſimile eſt: ſed cur Palladem coluerit, aut ſub ejus habitu Criſpinam, non ſatis ſcio: certum quidem eſt eamdem urbem pari honore Commodum eſſe proſequutam ut patet ex nummo in præcedenti pagina Commodo dicato.

4. Epheſiorum Deam Dianam exhibet quartus nummus, quam ab Græciæ omnibus populis coli nemo neſcit. Urbis nomen, quæ nummum cudi juſſit, legere detritio characterum non patitur. Epheſum urbem Aſiæ celeberrimam ſuis uſam eſſe legibus, aſylum & liberam fuiſſe palam teſtatur antiquitas, quod nummus etiam comprobat.

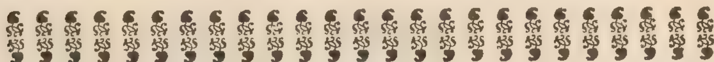
5. Germia Hadrianopoleωs in Thracia contigua quintum nummum cudi curavit. Γερμὴ πόλις Ἑλλησπόντια πλήσιον Κυζικοῦ ἣν Ἡρωδιανὸς Ἀσίας φησιν, ὁ πολίτης Γέρμηνος καὶ Γερμηνή. Ejus typum explicare mihi difficillimum eſt. Mulieres duæ globulum imponunt columnæ, in quarum medio eſt vas quod aſſervandis teſſeris ob aliquos ludos ibi poſitum, veriſimile eſt. Idem typus in aliis etiam nummis occurrit.

6. Smyrnæi inſignem aliquam Commodi venationem in nummo notaſſe videntur.

dentur. Insidet is equo jaculum in leonem vibrans. Quod cur à Smyrnæis celebratum fuerit non satis scio, nisi cum intelligerent Imperatorem venationi dare operam tanquam præcipuæ voluptati, populus per eam ei gratulari voluerit, quem illam deperire noverat.

Plin. lib. 5. cap. 30.

Miletopolitani septimum nummum cudi curavere. Hos inter Bithyniam & Cyzicum collocat Strabo. Erizzus nummum illorum vulgavit quo Commodum celebrabant: noster Fortunam in aversa parte exhibet, quæ ut alibi solet, temonem dextrâ, & cornucopiæ sinistrâ tenet. Num aliquo beneficio illos affecerit Crispina, ut ob id illa ab iis Fortuna dicta sit, ignoro. Certum est quidem Græcos sæpè Imperatorum liberalitatem per uxores, liberos aut chariora capita provocasse. Felicis facit mentionem Commodi nummus ΕΥΤΥΧΟΥΣ nomine, qui fortassis in hoc nummo occurrit, nisi ad sacram Fortunam id referre magis placeat. 7.

Imperator appellatus est Helvius Pertinax post Commodum interfectum, sexagenario major. Erat vir bonus, statura imperatoria, eloquentia mediocri, optimo ingenio & robusto corpore præditus. Imperium adeptus Princeps senatus vetere consuetudine vocatus est, tum vero corrigere omnia cœpit quæ fierent sine ordine & modo: humanitas enim & probitas & optima administratio rei familiaris ac prudentia in publicis rebus gerendis, cuncta pari diligentia in hoc Imperatore cernebantur. Is dum conatur omnia emendare, brevi temporis spatio à Læto Præfecto qui eum Imperatorem fecerat, est confossus in Palatio, Didio Juliano conscio. Neque noverat homo multarum rerum peritus, multa simul tuto corrigi non posse, sed si quid aliud in rebus humanis, tum in primis civilem statum tempore egere & consilio: hic doctrina omni ac moribus antiquissimis, immodicè parcus, Curios æquaverat Fabriciosve. Vixit annos LXVII. Regnavit menses IV. à Severo inter Divos relatus est.

Aur. Victor.

Provi-

1. PRovidentiam Deorum exhibet primus nummus, quam ſibi imperium detuliſſe teſtatur Pertinax. *Providentia eſt voluntas Dei*, inquit Gregorius Nazianzenus, *huic quidquid agimus, debemus.* Globum quo regimen orbis ſignificatur ipſi delatum eſſe Diis volentibus nummus indicat. Orat. 1.

2. *Lætitia temporum beatitudo populorum eſt*, inquit Caſſiodorus, utrumque ſecundus nummus indicat, Pertinace ſumma rerum potiente poſt mortem Commodi, omnium ordinum conſenſu. Narrat Zonaras *tantam tunc fuiſſe populi Romani lætitiam, ut vicos urbis coronis ſtraverit*, quod nummum illuſtrat. Dea etenim juvenis & gratioſa coronam tenet floribus & frondibus refertam. Lib. 1. Epiſt. 20.

3. Tertius nummus Imperatoris virtutem celebrat qui ſemper æquiſſimus fuit: *mitiſſimum & humaniſſimum* nominat Capitolinus: *Sanctius eſt*, inquiebat Pertinax, *inopem rempublicam obtinere, quam ad divitiarum cumulum per diſcrimina atque dedecoris veſtigia pervenire.* In Pert.

4. Solebant Imperatores Romani vota ſuſcipere & exacto tempore illa ſolvere: Vota ſuſcipit Imperator Pontificis habitu quibus ſolvendis obſtitit imperii brevitas, quamquam Capitolinus illum ſolviſſe in Capitolio autor ſit, ſed fortaſſis alia de cauſa.

5. Quintum nummum illuſtrat inſcriptio apud Gruterum, Pag. 26.

OPI DIVINÆ
ET FORTVNÆ PRIMIGENIÆ SACRVM
IMP. CÆS. HELVII PERTINACIS AVGVSTI &c.

Gratias agit Imperator OPI DIVINÆ quod eam & Fortunam proſperas ſemper habuerit, qui gente vilis ad Imperatoriam dignitatem fuerit evectus. Qualis fuerit Ops ſive Cybele ſupra dictum eſt. Plura ſi cupis adi Gregorium Gyraldum de Diis gentium.

MARCUS DIDIUS SEVERUS JULIANUS vir ſenex, guloſus, aleator, ſuperbus, & armis gladiatoriis exercitus, imperium à militibus mercatus, quibus fidem non præſtitit, quam ob cauſam contemptui habitus militibus infenſus à populo contemnebatur. Autoritate Senatus ei imperium abrogatur, miſſique à Senatu qui eum occiderent: à quodam gregario milite inter fœdiſſimas comprolationes ab omnibus amicis deſtitutus, trucidatus eſt imperii ſui menſe ſecundo, die quinto poſt interfectum à ſe Pertinacem, æt. LX. Corpus ejus uxori traditum eſt ad ſepeliendum.

Multa paſſim de Fortuna ſupra dicta ſunt, quæ fruſtra repeterem. In Julian. Hanc ſibi proſperam optabat Julianus quam à militibus pretio conduxerat. Erat is pecunioſiſſimus, inquit Dio, & præſentibus nummis imperium à militibus prætorianis venundatum ſolverat. Brevitas imperii raros effecit ejus nummos aureos & argenteos; frequentiores ſunt ærei majores, rariſſimi mediocres, de quibus hic agitur.

MANLIA SCANTILLA Didii Juliani Imperatoris uxor fuit: ab hac perſuaſus imperium ſuſcepit: hæc poſtea à Senatu Auguſta eſt appellata, cum filia Didia Clara. Junonem averſus nummus exhibet, quæ quod eſſet omnium Deorum mater, ut ait Servius, ideo Regina nuncupabatur, ſic Virgilius,

Lib 1. Æneid.

Aſt ego quæ Divum incedo Regina, Joviſque
Et ſoror & conjux.

Hæc imperatoria dignitate non contenta Auguſtæ cognomen præter cæteras & Reginæ Junonis gloriam avide optaverat, quam indicat pavo in nummo ſcalptus quemadmodum aquila poteſtatem Imperatorum & Jovis majeſtatem.

CAIVS PESCENNIVS NIGER JVSTVS, Equeſtris ordinis homo, ſtatura fuit procera, forma decorus, ore verecundo ac ſemper rubido, cervice adeo nigra ut ab ea Nigri nomen acceperit, cætera corporis parte candidus, pinguis, capillo ad gratiam in verticem reflexo, Miles optimus, Tribunus ſingularis, Dux præcipuus, Legatus ſeveriſſimus, Conſul inſignis, domi foriſque conſpicuus, Imperator infœlix, ita appellatus ab exercitu Syriaco poſt Julianum necatum. Ejus exercitus Æmiliano Duce ad Cyzicum à Severo fuſus fugatuſque, deinde apud Iſſicum ſinum, ubi quondam debellatus erat Darius ab Alexandro Magno, inſignis ſtrages edita. Niger fuga dilapſus, Antiochiam pervenit qua capta ad Euphratem confugit; quem inſecuti Severiani in ſuburbano quodam latitantem equites repererunt, & caput ejus amputatum piloque affixum Byzantium miſerunt cruci affigendum. Filii ejus cum matre in exilium acti & paulo poſt occiſi, omneſque illius amici ſupplicio affecti. Obiit æt. anno LVIII. Illum calumnioſè vocavit Victor, virum omnium turpitudinum: Cujus contrarium vulgavit Apollinis oraculum de Nigro, Severo & Albino conſultum, qualis foret optimus Imperator, Spartian. Herodian.

Optimus eſt Fuſcus, bonus Afer, peſſimus Albus.

QUam ſint rari hujuſce Imperatoris nummi norunt omnes qui nummos tractant, ex quocumque ſint metallo: at æreos ſupra argenteos raros eſſe, certum eſt, cum in cimeliarchiis aſſervatos compererim ſupra viginti ex argento, & unus tantum aut alter occurrat in ære. Rationem ſuppeditat imperii brevitas, & quòd in Oriente regnaverit. Cæſarea Germanica, Comagenes urbs erat non ignobilis, de qua Ptolemæus: Γερμανικεία, inquit Stephanus, πόλις Εὐφρατησίας, *Germanicia urbs eſt in Syria Euphratenſi.* Hæc fortaſſis ideo nummum cudit quod victoriam aliquam contra Severi legiones in hac regione reportaverit; quamvis enim nulli Authores quod ſciam ejus mentionem faciant, arguit & probat is quem poſſideo ex argento nummus Peſcennii Nigri; quem tum propter inſcriptionem tum propter eximiam raritatem hic ſcalpi & apponi curavi. Lib de urbibus.

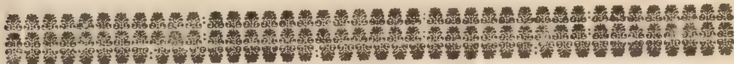

Priorem

PRiorem nummum ſequens illuſtrat, in quo legitur Cæſaream eſſe caput provinciæ, Metropolim vocabant. Stat Fortuna coram figura ſedente cujus caput turritum eſt: videtur hæc Cæſarea quam jubet Fortuna bene ſperare pro Peſcennio, cui favebant omnes Orientis urbes. Conjecturam firmat alter nummus quem poſſideo ex argento, in quo Fortuna eodem planè habitu cernitur, quem ideo hic vulgavi. Conveniunt & aliorum Peſcennii nummorum inſcriptiones in quibus SPEI BONÆ. Aut BONVS EVENTVS cernuntur. Spei tamen eventus defuit, victus enim fuit Peſcennius, & interfectus. Diſſimulandum non eſt hos duos quos hic vulgavimus Peſcennii nummos ex ære, paulò majores & graviores eſſe quam ſoleat æs mediocre, quare ad æs magnum referri non debere non contenderem.

DECIMVS CLODIVS SEPTIMIVS ALBINVS nobilis Romanus, Adrumeti in Africa natus, ſtatura fuit procera, capillo criſpo, fronte lata, admirabili candore, voce muliebri, ad ſonum eunuchorum. Cum Severus adverſus Peſcennium exercitum duceret, metuens ne Albinus qui tum exercitui Britannico præerat, cum exercitu Romam conveniret, eum Cæſarem prius, poſtea imperii conſortem fecit. Victo Peſcennio primum inſidiis eſt petitus, quibus detectis, manifeſtè contra eum exercitum duxit, multiſque præliis vario marte acerrimè pugnatum, ultimo prælio Lugduni commiſſo fuſæ ſunt Albini copiæ. Ipſe ſauciatus à militibus captus, ſemivivus ad Severum ductus, cujus abſciſſum caput pilo prius circumlatum, Romam miſſum publico patibulo affixum eſt. Corpus ejus ante prætorium ad fætorem jacuit, laceratumque à canibus, & in profluentem conjectum.

Quem

1. QUem cernis Deum in primo nummo Mercurius erat in Galliis præcipue cultus, ut summus mundi Genius, fœcunditatis omnis generis parens, quare Frugifer cognominabatur. Is tridentem conjungit caduceo, qui piscium abundantiam, maris divitias & commercii securitatem designant. *In Mercurio solem etiam coli ex caduceo claret*, inquit Macrobius, *quod Ægyptii in specie draconum maris & fœminæ conjunctorum figuraverunt Mercurio consecrandum.* Lib. 1. Saturn. cap. 19. Per caduceum autem concordiam, & harmoniam rerum omnium terrestrium repræsentabat antiquitas; Infra dicetur circa caduceum in Postumi nummo qui etiam in Galliis regnavit, eamdem legi inscriptionem, SAECVLO FRVGIFERO.

2. FELICITAS quæ in secundo nummo legitur, lætitiam Romanorum designat, qui felicia omnia Albino precabantur. Is enim ob morum facilitatem & summa merita Senatui populoque Romano erat gratissimus, exoso per omnia Severo quem crudelissimum arbitrabantur: testantur ejus nummi nota S. C. insigniti.

3. Æsculapium frequenter exhibent Imperatorum Romanorum nummi, quod ejusmodi cultu Deum sibi prosperum conciliare putarent, sanitatem optimum Naturæ donum tuendo aut restituendo. Deinde, ut ait Spartianus, Albinus erat voracitatis maximæ, quam obstructionum, intemperiei & morborum parentem esse passim docet Hippocrates, quibus vitandis Æsculapio litabatur.

4. FORTVNÆ REDVCI quam exhibet quartus nummus gratias agere solebant Romani, dum Imperatorem suum ex distantibus provinciis reducem salutabant: id probant Augusti, Vespasiani, Trajani, Hadriani, Antonini, Aurelii, Veri, Commodi numismata. Sed quod ad hos attinet hæc inscriptio, gratiarum est actio; quod vero pertinet ad Albinum votum est: nam & hunc Romam ex Galliis pervenire peroptabant, nec unquam ab eo die quo Imperator salutatus est, Romam pervenire potuit.

SEPTIMIVS SEVERVS vir fuit decorus, promiſſa barba, cano capite & criſpo, vultu venerando, canorus voce, bellicoſus, liberalis, litteratus, ac inſignis Mathematicus. Juliano interfecto Romam armatus mirifico apparatu ingreditur, amicos Juliani neci dat, eos qui Pertinacem occiderant morte mulctat, prætorianos urbe ejicit, decrevit & juravit de non interficiendis Senatoribus, quod non præſtitit. Nigro bellum intulit, contra eum Antiochiæ tunc degentem exercitum educit, eumdem bis prælio victum interficit. Eo occiſo Byzantium triennio obſeſſum vaſtat & agrum Perinthiis adjudicat. Albinum Cæſarem in Galliis poſt varia prælia profligat. Romam redit, & majorem ſuum filium Cæſarem declarat, cui cum Parthos, Arabes, Adiabenoſque viciſſet triumphum conceſſit. Orta in Britannia diſſenſione ad eam ſedandam cum ambobus filiis expeditionem ſuſcepit, ſed decrepitus & articulari morbo vexatus, Eboraci è vita diſceſſit. Antequam moreretur fertur hæc dixiſſe filiis, Facite ut conveniat inter vos, locupletate milites, cæteros omnes contemnite. Vixit annos LXV. regnavit XVII. Oſſa in urna Romam perlata ſunt, & in Antoniano repoſita ſunt. Ad eam urnam paulo ante obitum dixerat, Tu virum capies, quem totus terrarum orbis non cepit.

Πάντα ἐγενόμην ϗ ὐδὲν ἐμοὶ λυσιτελεῖ.

Omnia fui & nihil expedit.

PRiuſquam Severus in Aſiam properaret, primum hunc nummum cudi 1,
curavit, Herculem & Bacchum repræſentantem; Illum ut tyrannorum domitorem, hunc ut Indiarum triumphatorem coluerant veteres. Utriuſque auſpiciis & Peſcennium Nigrum & Parthorum Regem, alioſque Nigro faventes, victurum ſe non dubitabat, quod eleganter demonſtrat typus. Severus enim promiſſa barba & in Herculis modum clavam dextra tenet, ſiniſtra exuvias ferens. Bacchus juvenis qui per cantharum, pantheram & thyrſum innoteſcit, Severi majorem natu filium Baſſianum Caracallam exhibet, quorum fortitu-

fortitudine bellica veluti DIS AVSPICIBVS omnia prospere cessura significabantur.

2. Conjectura est in Ludis sæcularibus, quos post aliquot annos Severus celebravit, Deorum suorum auspicum meminisse, in quorum memoriam & venerationem templa erexerat, sacrificia instituerat, nummos cuderat. Narrat quippe Xiphilinus, *Severum quamvis in sumptu parcissimum Herculi & Baccho templum maximum ædificasse.* In Severo. De ludis sæcularibus abunde dictum est pag. 119. 120. *Severus cum anni CX. adpetiissent, cum filiis Antonino & Geta ludos eosdem ordinavit*, inquit Zosimus; Quamquam popularis esse in primis volebat edendis omnifariam magnificentissimis spectaculis, centenis etiam sæpenumero occisis Herodian. belluis, quas omnibus regionibus nostris, barbarisque conquirebat. Sed & lib. 3. congiaria dedit uberrima, & certamen proposuit, undique accitis ludionibus atque athletis. Vidimus item sub illo quosdam omnis generis ludos, cunctis editos theatris, simulque supplicationes & pervigilia ad formam Cereris initiorum. Sæculares hi tunc appellabantur, celebrati ut aiunt decurso trium spatio ætatum. Siquidem urbe tota atque Italia præcones itabant convocatum omnes ad ludos quos nec vidissent hactenus, nec visuri postmodo forent: itaque scilicet intervallum præteritæ futuræque celebritatis supra omnem esse hominum ætatem significantes. Hæc Herodianus. Octavùm itaque Severus ludos sæculares celebravit, anno Urbis DCCCCLVII. Dio.

3. Ejus templi formam fortassis repræsentat tertius nummus in quo Hercules inter duos angues victor stat.

4. Quartus Fœlicitatem sæculi per Severum, Juliam, Caracallam & Getam exhibet, illos concomitante Liberalitate, quæ populum semper allicit, fœlicemque videtur efficere.

5. Occiso Pertinace Legiones Illyrici imperium Severo detulerunt quæ fidelissimæ ipsi perpetuo fuerunt, acriterque pro eo in Pescennium & Albinum pugnaverunt. Earum fides per hunc nummum celebratur.

1. VIctoriarum Severi hæc sint monumenta. Victoria Britannica clypeo arbori appenso suam scribit symbolam. Severus Heraclitum ad obtinendas Britannias misit, inquit Spartianus. Deinde ipse post aliquot annos, quod In Severo. maximum ejus imperii decus est, muro per transversam insulam ducto, utrimque ad finem Oceani munivit, unde etiam Britannici nomen accepit.

2. *Circa Arabiam plura gessit, Parthis etiam in ditionem redactis, nec non etiam* Spartian. *Adiabenis, qui quidem omnes cum Pescennio senserant, atque ob hoc reversus triumpho delato appellatus est Arabicus, Adiabenicus, Parthicus*: quod indicat VICToria PARThica MAXima quæ expressis verbis in argenteo ejus nummo legitur, cæteræque quas alii exhibent nummi.

3. Tertium nummum illustrat locus Taciti, *In vestibulo Capitolii omissas habenas bigæ cui Victoria institerat.* Lib. 1. hist.

Testes

TEstes sint hi nummi amoris S. P. Q. R. in Severum. Primus cusus est 1.
Spartian. postquam Severus restituit omnes fere ædes publicas quæ temporum vitio labebantur. *Nova enim ædificia extruxit, vetera restituit,* inquit Xiphilinus, *inter quæ Septizonium & thermas Severianas.* Ob ea Severus appellatus est RESTITVTOR VRBIS. Typus urbis Genium repræsentat, ut solet, victricis habitu.

Carthaginensibus plurima indulsit, inquit Spartianus, quod secundum num- 2.
mum explicat. Indulgentia autem apud antiquos remissio erat tributorum ex
Baron. lib. V. annonis, quam Severus Carthaginensibus fecit. Ita D. Ambrosius his verbis, *Nihil gloriosius exitus tanti Principis habuit,* (de Theodosio loquitur) *qui cum omnia jam filiis tradidisset, regnum, potestatem, nomen Augusti, nihil inquam speciosius ei in mortem servatum est, quam quod immane quantis promissa annonarum exigendarum relaxatio, dum moratur, facta est successio ejus* INDVLGENTIARVM
In Vitell. cap. 5. *hereditas.* Trium Principum erga Vitellium indulgentiam commemorat Sue-
De Censib. Lib. I. Tit. XV. tonius. Numeretur hic Severi beneficium quod legitur in Digestis, *In Africa Carthago à Divis Severo & Antonino, juris Italici facta est.* Cæterum in inscri-
Gruter. pag. 254. ptionibus antiquis frequenter Principes dicti sunt Indulgentissimi, sic Antoninus in marmore antiquo.

Gaudium publicum testatur tertius nummus, quem sic explicat Dionis ab- 3.
Xiphil. breviator. *Occiso Juliano Severus in urbem venit, quumque sedisset in equo usque ad portas urbis amictus veste equestri, inde urbana indutus, pedibus introiit. Comitabatur eum omnis exercitus, pedites equitesque armati consequebantur ; fuitque illud spectaculum omnium quæ vidi unquam magnificentissimum,* &c.

Portum habes in quarto turribus magnificis ornatum : portum autem esse 4.
non pontem, ut multi putant, indicio est nummus in Trajano expositus pag. 141. specie persimili, tum & agger in semicirculum ductus qui portui quam ponti longe similior est : nam amplas futuras fuisse fauces fluminis credibile est, in cujus utraque ripa turris gemina ædificata fuerit : at his ripis ponte conjungendis non est verisimile pontem unius arcus ædificatum fuisse & stare potuisse. Eum ultro indicat navicula cum rectore, tutum esse tum navibus asylum quem Severo debere demonstrat : qualis ille sit, nummus non docet : Suspicio est illum esse quem Severus restituit apud Cæsarienses in Palæstina.

Onirocrit. cap. 79. Navis designat Salutem quæ tranquillitatem maris, benignitatem Impera- 5.
toris & securitatem populorum inducit.

Jovi

1. IOvi Optimo Maximo Helvio COLonia HELvia legitur in primo num-
2. mo, quem coloni gratias agentes ſuæ coloniæ fundatoribus Pertinaci & Severo obtulerunt. Ea erat in Piceno : quamvis ejus origo obſcura ſit, conjectura eſt hoc illi nomen inditum fuiſſe à Severo in honorem Helvii Pertinacis, cujus memoriæ alios etiam detulerat. *Funus enim cenſorium*, inquit Spartianus, *Pertinacis imagini duxit, eumque inter Divos ſacravit, addito Flamine* In Severo.
& ſodalibus Helvianis qui Marciani fuerant, ſe quoque Pertinacem vocari juſſit &c. quod ex nummis patet.

3. Quæ fuerit COLonia AVGuſta TROAS dictum eſt in ſuperioribus pag. 176. Veriſimile eſt obſeſſo aut capto Byzantio vicinas civitates & præcipuè Romanorum colonias victoris animum ſibi conciliare conatas, à quo ſuam expectabant conſervationem, & fortaſſis diruti Byzantii campos, quòd Perinthiis contigit.

4. MVNICIPium STOBENSIum explicatum fuit pag. 107. quid illi cum Severo, non ſatis ſcio. Ei tamen, Juliæ uxori, & filiis Caracallæ & Getæ ſuos nummos dicaverunt, eodem typo nempe Victoriâ inſignitos, ut ſuo loco dicetur.

5. *Antiochenſibus iratior fuit Severus, quod & adminiſtrantem ſe in Oriente riſerant, & Nigrum etiam victu juverant*, inquit Spartianus. Placando Severo, aut illi pro venia conceſſa gratias agendo, nummum fuiſſe conditum, probabile eſt.

COlonia Latina Iulia CORinthus hic ſignificatur, cujus jam multa ſupra vulgavimus numiſmata. Ad typorum explicationem faciunt quæ dicta ſunt in M. Aurelio pag. 189.

ÆSculapius in nummo Acrasiotarum videtur qualis apud Romanos & 1.
Græcos colebatur, serpentem intortum baculo dextrâ tenens, togam
sinistrâ sublevans. Mos erat populis illum precari pro suo Imperatore. Quinam fuerint Acrasiotæ hi qui nummum cuderunt, difficile est conjicere propter varias urbes ejusdem nominis. Acra quidem est in Sarmatiæ isthmo paludi Mœotidi vicina, atque hanc fuisse suspicor, ob vicinam Pannoniam cui Severus præfuerat: Hanc autem provinciam vicinasque urbes Severum præter cæteras coluisse patet ex nummis. Plautillæ etiam Severi nurui ejusdem urbis nummus oblatus est cum Dianæ Ephesiæ typo, quæ Asiæ viciniam indicare videtur.

Tres nummos sequentes cudi curavere Philippopolitani in Thracia, de 2.
quibus dictum est pag. 203. Bacchus cum pardo, uva & bos, soli fertilita- 3.
tem & vinorum abundantiam denotant. Notandum porro est quod hæc urbs 4.
à quibusdam autoribus Botrus dicta est; quare suspicio esset uvam racemi hac de causa in nummo signatam esse, quæ Græcis βότρυς dicitur.

Idem Bacchus nummum Marcianopolitanorum illustrat, quos Philippopo- 5.
litanis proximos juxta Pontum Euxinum nemo nescit: *Dein Mysia*, inquit Ammianus Marcellinus, *ubi Marcianopolis est à sorore Trajani Principis cognominata.* Hanc ferunt Trajanum ad honorem suæ sororis Marcianæ condidisse, cum didicisset ex ipsius manibus in præterfluentem amnem auream pelvim excidisse, & rursus se dolenti Dominæ ex profundo sponte reddidisse: Itaque Trajanus numini loci gratificaturus eam condidit civitatem. Quis fuerit Gentianus sub cujus nomine prodiit nummus, ignoro; nec multum interest.

Lib. 27.

Jornandes Getic. c. 16. Jo. Magnus hist. Goth lib. 5. c. 18.

Tomi, Mœsiæ inferioris oppidum plus claruit exilio illustris poëtæ Ovidii 6.
quam alia commendatione, quamvis Ponti vocetur Metropolis: Hic illam Miletidam nominat, quod Milesiorum esset colonia. Kioviam urbem celebrem hodie nuncupari autumant quidam recentiores ex lacu vicino Ovidii nomen ferente.

L. 1. Tristium Eleg 9.

Ulpiæ Pautaliæ mentio facta est in superioribus pag. 201. Aquila globo 7.
insistens coronam rostro gerens, summam orbis potestatem denotat, quam suis victoriis acquisiverat Severus.

Toties de Thessalonicensibus & Seleucia Pieriæ diximus, ut iis aliquid ad- 8.
dere superfluum sit. 9.

Occo primum, Tristanus deinde Augustæ Trajanæ meminerunt: uter- 10.
que

que Cybelem leoni insidentem exponit. Occo quidem nihil explicat, Tristanus autumat Trajanopolim eam fuisse quæ Augusta Trajana à posteris dicta est. Ejus conjecturæ favet nummus noster, ex quo inversis characteribus Hebræorum & Arabum more à dextra ad sinistram insignito, licet suspicari in remota aliqua civitate nummum fuisse conditum. Trajanopolis autem in Phrygia superiori, de qua Ptolemæus, seu Salutari ut tradit quinta synodus Constantinopolitana. Diana venatrix in tota fere Asia colebatur. Lib. 5. c. 2.

Horum autem nummorum conjunctionem cum Severo vix video, præter quod Illyricum & Pannonias rexerat, quarum civitates & vicina loca gratum illi animum per suos nummos testatas esse verisimile est.

FOedus Imperatoris Romani & Edessenorum Regis duo primi nummi demonstrant, quo Parthorum Regem simul aggredientes percusserant. Abgarus Severo filios suos obsides dederat; sagittarios plurimos & exercitum Romanis junxerat, quibus usque ad Ctesiphontem gloriosè perventum est. Cum Romam inde venisset non dissimili pompa ac Neronis temporibus Tiridates, REX MAGNVS à Severo dictus est ΒΑCΙΛΕΥC ΜΕΓΑC, quod in nummo legitur. Hunc autem cum Severo copias conjunxisse mirum videri potest, cum à Severo victum fuisse Spartianus, & Aur. Victor affirment; sed fieri potest ut vel ante hanc conjunctionem bello confecto Abgarus cum victore Severo fœdus inierit, vel post fœdus & belli adversus Parthos societatem dissociatis animis, ut sæpe fit, inter Severum & Abgarum bellum exarserit; prior conjectura videtur verisimilior. De Abgaris vide quæ dicta sunt pag. 192. 193. Herodian. lib. 3.

CAput Juliæ in medio templo videtur, non tantum ut Imperatoris uxor, verùm ut Dea FORTVNA cujus nutu res humanæ volvuntur. Sic alterum nummum Cl. Tristanus dum Juliam in templo cum titulo Servatricis vulgavit: Quamvis enim in neutro urbis nomen legatur quæ nummum cuderit, probabile est aliquam Syriæ civitatem è qua Julia orta erat, salutem suam & fortunam suam ejus conjugio acceptam retulisse. Cum enim omnes fere Orientis civitates Pescennio favissent, nonnisi eversionem & ruinam illo victo expectare debuerant, nisi Fortuna quædam illas servasset, quod Juliæ tribuunt. Crispina etiam dicta est Fortuna à Miletopolitanis, cum temone & cornucopiæ; scalpturam vulgavimus supra pag. 216. Alterius nummi Comment. historic. tom. 2.

 Juliæ

Juliæ meminerunt Goltzius & Occo cum hac epigraphe ΤΥΧΗ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΝ, quod ad rem noſtram facit. Ut alter iſte à Triſtano commemoratus quem ſcalpi & hîc apponi curavi: in eo caput Juliæ conſpicitur in medio templo, quod circundat hæc inſcriptio ΚΟΙΝΟΝ ΣΥΡΙΑC & ea rem dirimit; quid enim indicaret, niſi hoc templum cum illa Juliæ ſtatua coloſſica à communitate Syriæ in ejus honorem ædificatum fuiſſe. De Julia, plura ſuo loco dicentur.

Pathmos Icarii maris inſula, Divi Joannis exilio clara fuit, in qua Apocalypſin conſcripſit, cùm ab Imper. Domitiano eò pulſus eſt. Populorum qui in nummis antiquis ſignati ſunt nomina fere omnia in genitivo caſu leguntur, hîc res aliter ſe gerit, cùm legatur meo quidem judicio EN PATHMO. Certè rariſſimus eſt nummus, quem in honorem Severi cuſum eſſe inſcriptio docet. Avidè cuperem ejus typi explicationem noſſe. Miles ſtat ſuper aram, enſem dextra tenens, ſiniſtra clypeum & lanceam, aras habet, hinc inde duas. Hunc militem opinantur plures eſſe Martem, militum Ducem & belli Deum: ſed id non ſatis placet, mallem ad Jovem referre, quamvis ſic armatus eſſe non ſoleat. Ad ejus conjecturæ illuſtrationem ſtatuam incidi curavi, quam quidem in privatis ædibus cultam fuiſſe ſuſpicor: nec enim publicos tantùm Deos, ſed privatos etiam & familiares & ſuos tunc temporis colebant.

Plinius Strabo.

Signum eſt antiquum ex marmore albo, in portu Maſſilienſi repertum. Conjectura eſt à Græcis Phocæenſibus deportatum fuiſſe, quorum Maſſilia noſtra colonia eſt, quod vel naufragio vel aliquo alio infortunio ſubmerſum eſt. Aſſervatur hodie in eo nobiliſſimo cimeliarchio Stutgardienſi, quod Sereniſſimus EBERHARDUS Dux Wirtembergenſis &c. nummis antiquis & recentioribus, libris, gemmis, ſtatuis, operibus antiquis & uno verbo omni cimeliorum genere adornari curavit. Princeps in tantum laudandus, in quantum probitas poteſt, humanitas & magnificentia. Id olim mihi acceſſerat dono Illuſtriſſimi Lomenii Briennæ Comitis, Regi Chriſtianiſſimo à conſiliis, actis & epiſtolis: Ad ſignum redeo; Id Jovem celebrat Dolichenium penè ignotum, niſi ejus mentionem facerent aliquot aliæ inſcriptiones antiquæ à Grutero commemoratæ, è quibus hanc ſelegimus, quæ ad rem noſtram plurimùm facit,

Pag. 20. & 22.

ΚΑΤΑ ΚΕΛΕΥCΙΝ ΘΕΟΥ ΔΟΛΙΧΗΝΟΥ
ΑΝΕCΤΗCΑ ΚΑΤΑ ΘΗΝΕΟΥ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ
ΜΑΡΚΟC ΟΥΛΠΙC ΚΑΙ ΥΙΟC ΜΑΡΚΟC ΟΥΛΠΙC ΑΡΤΕΜΩΝ.

Fragmen-

Post pagin. 228.
A
Nota, hancce Statuam duplo ampliorem
esse hac coelatura.
DEO DOLICHENIO
OCT·PATERNVS·EX·IVSSV·EIVS·PRO·SALVTE·
SVA·ET·SVORVM·

Post paginam
B
G. De Vianen f.

Fragmentum viſitur Romæ in vinea Epiſcopi Neapolitani, *in quo taurus eſt ſuper quo quidam, neſcio an ipſe Deus*, inquit Smetius, *ſoccatus barbarè &c.* Soccos autem quæ in marmore noſtro ſignatæ ſunt, pro ocreis uſurpatos fuiſſe docent, qui rem veſtiariam antiquorum tractavere. Noſter inſuper Jupiter Dolichenius galeam habet in capite, gladium expanſum è latere pendentem, ſpatham vocabant, quæ fortaſſis nomen gallicum indidit, *Eſpadon*; Paludamento & veſtitus & ornatus eſt Græcorum more, in cujus medio cernitur caput Meduſæ; quod frequenter eodem loci ſibi appoſuerunt Imperatores Romani, ut probant antiqui nummi, præſertim ejuſdem Severi & Caracallæ. Taurus adeſt Jovi immolari ſolitus, aquila inter ejus pedes alis expanſis, ne quid deſit quod Jovem potuerit indicare. Cæteris tamen pretioſior eſt inſcriptio quam DEO DOLICHENIO OCTavius PATERNVS fieri curaverat EX JVSSV EIVS PRO SALVTE SVA ET SVORVM. Eum religionis morem adhuc hodie plures imitantur Chriſtiani, cùm frequenter imaginibus vel Deo vel ejus Sanctis dicatis id adſcribunt EX VOTO. Doliche autem eſt urbs Comagenes regionis, in Aſia. Aliquot huic addidi ſigna antiqua in agris noſtris Gallicis reperta, eaque elegantiſſimæ ſcalpturæ. Primum videtur Floram repræſentare. Alterum caput galeatum Martis vel militis, in cujus cavitate duodecim priorum Cæſarum nummi ex argento reperti ſunt. 3. Genium alicujus urbis repræſentat: Quartum fortaſſis miniſtrum Sacrorum.

1. GRæcorum adhuc populorum nummos exponit hæc tabella. In primo ſtat Hercules dextra clavam, ſiniſtra poma tenens, ſed à quibus cuſus fuerit non ſatis liquet, nihil enim apud antiquos Geographos de VTIRANIS reperi. Inter nummos quidem Juliæ Severi unum vulgabimus in quo ΤΥΡΑΝΩΝ ſcriptum eſt, num id utrumque explicat; ſed certè diverſi characteres in utroque ſunt integerrimi.

2. An ſecundus Samoſatam Comagenes urbem denotet, non audeo affirmare, ob poſtremorum characterum eroſionem.

3. Pergæ ſive Perga quæ tertium nummum cudit urbs eſt Pamphiliæ mediterranea. Diana ubique terrarum fere colebatur, at in Aſia minore præcipuè. Nummum argenteum ex maximo modulo cis paucos menſes vulgabimus in THESAVRO noſtro, in quo templum DIANÆ PERGEæ conſecratum cernitur.

4. Quartus videtur in diſſitiſſimis regionibus cuſus ob ſcalpturæ modum: ſuſpicor Abaſinos Arabiæ gentem, cujus meminit Stephanus. Conjecturam firmat Jupiter ſedens qui in Ægypto & Arabia ſupra cæteros Deos colebatur.

5. Difficilius eſt quinti explicationem attingere, cujus tamen typum in ære incidi curavimus, quo alterum etiam detritum citius poſſemus inveſtigare & certiùs explicare. Severum qui diu imperavit ad fines uſque terrarum à populis cultum fuiſſe tot nummi demonſtrant, ut eos gratam ejus recordationem poſteris ſuppeditare voluiſſe veriſimile ſit.

HOnores Juliæ delatos exhibet hæc tabella. In primis quidem nummis 1. sacrificium pingitur juxta fores templi. Quatuor figuræ muliebres vel 2. interdum sex illud celebrare videntur, quod in cæteris nummis vix occurrit. Fortassis Vestales ignem æternum servant.

Mater Castrorvm nominatur in tertio, non ea ratione qua olim 3. eodem titulo Faustina nuncupata fuerat, *Eam enim*, inquit Capitolinus, *Divam Marcus à Senatu appellatam gratulatus est, quam secum in æstivis habuerat, ut Matrem castrorum appellaret*; sed quod S. P. Q. R. ei tanquam Faustinæ filiæ eosdem honores deferret. Cum enim Severus, Aurelii filius appellari voluerit, hunc probabile est ut sibi paternum, ita mulieri maternum nomen affectasse: istius tituli mentio frequens est in inscriptionibus antiquis, ex quibus hanc unam selegimus.

In Aurel.

Gruter. inscript. pag. 266.

Ivliæ Avg.
Matri Castrorvm.

Sequentem nummum illustrat Luna in curru quem interdum equi trahunt, 4. interdum tauri: Ideo bigis Luna vehi dicitur, sive ob velocitatem sive quod die ac nocte apparet, quod equo albo & equo nigro significatur. Lunam apud inferos Proserpinam vocaverunt, seu quod nocte luceat, sive quod humilior currat & terris præsit, unde boves ad currum ejus junctos fuisse aiunt. Juliam Lunæ comparabant Romani, ut Soli Severum & Orienti Caracallam, quorum typi exstant in nummis antiquis. Lunæ Luciferæ quæ eadem est cum Diana titulum illustrat hæc inscriptio antiqua.

Bassus.

Gruter. inscript. pag. 39.

Dianæ
Pro Salvte
Imp. L. Septim. Severi
Et M. Avr. Antonini Avgg.
Et Ivliæ Avg. Matr. Castrorvm.

Elegan-

5. Elegantiſſimam comparationem cernis in poſtremo nummo. Julia ſub habitu Telluris ſedens humi jacet ſiniſtram imponens calatho frugum & florum pleno; Dextra globum tenet Zodiaco ſtelliſque inſignitum quem circumſtant quatuor puellæ. Terra enim rerum omnium parens ſua FECVNDITATE divitias dat ubique, & tunc Ceres nominatur.

Γῆ μήτηρ Δημήτηρ πλουτοδότειρα.

Fruges & flores id indicant. Orbis ſtellatus mundum, quatuor puellæ anni tempeſtates deſignant. Juliæ omnia deberi exiſtimant adulatores Romani, ideo Piam nominabant. Mundum quem cum Severo regebat, orbis indicat ſtellatus, cujus regimini duos ſuos filios Caracallam & Getam, totidem puellas deſignabat ſuæ fecunditatis indices.

EQuus paſcens abſque fræno libertatem fortaſſis indicat, qua fruebantur coloni Alexandriæ Troadis in Phrygia: fortaſſis etiam equorum feracitatem de quibus ſic Claudianus,

- - - - - - - - Delectus equorum
Quos Phrygiæ matres, Argæaque gramina paſtæ
Semine, Cappadocum ſacris præſepibus edunt.

De Troade dictum eſt in ſuperioribus pag. 176. Hæc autem Severo Juliæ & Caracallæ ſuos nummos dicavit, ut Colonia Latina Julia Corinthus & MVNICIPium STOBENSIVM quæ in ſequentibus deſignantur. Hic notanda inſcriptionis ὀρθογραφία cum STOBESIVM legatur in nummo non STOBENSIVM. De quibus ſupra dictum eſt.

1. ELegantiſſimos nummos hic habes. Primus Bacchi triumphum deſignat
2. quem jam vulgavit & commentariis ornavit Illuſtris Seguinus. In Select. numiſm. pag. 157.
Alter pertinet ad Epheſios quorum Diana ita per orbem erat celebris. An alia figura Genium Epheſi repræſentet cum tauro ſacrificando, non ſatis mihi liquet.

Plures

PLures populos Juliam veneratos eſſe quantum poterant hi nummi demonſtrant: quamvis illorum peculiaris conjunctio apud hiſtoricos à nobis ſedulo inveſtigantibus reperta non fuerit; felicior fortaſſis erit cui paucas has noſtras conjecturas doctius eliminandas lubenter dabimus.

Theſſalonicenſes primum hunc nummum cudiſſe inſcriptio docet & typus. 1.
Hic enim Cabirum in templo exprimit ex Vulcano & Cabira genitum, quem cum fratribus ejuſdem nominis miniſtrum Deorum fuiſſe antiqua teſtatur Paganorum religio: is ſeminudus malleum ſiniſtra tenet, dextra vero aliquid incudi ſimile: quod ſatis explicat Cabiros ignis uſum & ferri æriſque fabricam primum docuiſſe. Vulgò traditur exſtitiſſe Vulcani officinam in inſula Lemno, vicinamque Theſſalonicam ſibi Cabiros quaſi protectores ſumpſiſſe, fortaſſis ne terræ motibus urbs illa everteretur, quibus tota illa regio erat admodum obnoxia. *Cabirorum religiones qui violaſſent, inexpiabilis ſceleris pœnam effugere non potuiſſe, certiſſimis rerum eventibus ſæpius compertum eſt*, inquit Pauſanias; quod exemplis comprobat. Nummum hunc explicat alter ex noſtris, in quo ΚΑΒΕΙΡΟC legitur circa ſimilem figuram, ΘΕCCΑΛΟΝΕΙΚΗ vero circa caput turritum, Theſſalonicæ Genium. De ea dictum eſt pag. 46.

In Bœotiis lib. 9.

Vetus alter vetuſtiſſimæ urbis nummus figuram exhibet ſacrificantem coram

ram Iſidis ſtatua ſuper baſim collocata. Veriſimile eſt poſt dirutum Byzan-
2. tium Ilienſes Juliæ veluti Iſidi ſacrificaſſe, qua Severum ſibi conciliare ſpera-
bant. De Ilienſibus dictum eſt pag. 74. 75.

Pallas in ſequenti eodem habitu cernitur quo apud Trojanos colebatur: Ii Palladium veluti urbis ſuæ ſacrarium cuſtodiebant, quo ſublato à Græcis
3. diruta eſt. Hujus regionis populos Juliæ ſuos Deos dicaſſe veriſimile eſt.

De Pautalia dictum eſt pag. 201. De Perinthiis pag. 132. & de Epheſiis pag. 15. 16. Hos omnes Juliam coluiſſe ex his nummis certum eſt, qui in Severum eoſdem honores congeſſerant.

4. Plures fuiſſe Flaviæ urbes ſupra dictum eſt in Aurelio; hanc quæ in
5. nummo legitur Cratiam eſſe inſcriptio docet, quæ eſt Bithyniæ civitas.
6. Typus Fortunam refert cum Iſidis calatho quæ in tota fere Aſia coleba-
7. tur; ſub cujus habitu veriſimile eſt Juliam à Cratienſibus Flaviopolitanis Ptol.
8. coli.

Lyra in ſequenti nummo cælata eſt ſolemne Apollinis ornamentum, quem ſupra omnes Deos populus Chalcedonenſis venerabatur: De iis dictum
9. eſt pag. 148. 149. Ejus ὀρθογραφίαν commemorat Illuſtr. Seguinus in eo libro quem eruditè & perpolitè ſcripſit, de ſelectis ſuis numiſmatis.

Ἑρμιονέων nummi facit mentionem Ortelius in ſuo Theſauro Geographico cum Ἑρμιόνην deſcribit in Peloponneſo, urbem ad Argolicum ſinum. Mercurius in eo ſcalptus eſt dextra aliquid tenens ranæ ſimile quod ex integriori
10. probare cuperem. Veriſimile eſt hanc urbem ſummè veneratam eſſe Mercurium à quo nomen etiam deduxiſſe videtur. Mercurius enim Græcis dicitur Ἑρμῆς. Triſtanus nummum vulgavit Ἑρμιονέων Severi & Juliæ faciebus Tom. 2.
inſignitum, cum typo Mercurii & Veneris.

Ex pluribus urbibus quæ Pruſæ dictæ ſunt eam eſſe arbitror quæ Bithyniæ urbs eſt ad Olympum montem ſita. Hæc ut fere omnes Aſiæ minoris
11. Dianam Epheſiam colebant, quæ mammoſa inter cervos cernitur.

12. De Mileto dictum eſt pag. 73. Typum nummi Solem eſſe ex capite radiato non dubito. Hujus ſimulachrum nobiliſſimum fuiſſe Mileti ex Pau- In Arcadicis.
ſania conſtat, quod primum ſuſtulerat Xerxes, Mileſios criminatus quod cum adverſus Græcos pugnaret, propenſiores ii in Athenienſes fuiſſent: id deinde à Seleuco redditum. Apollinem dextra cervum tenentem repræſentat hic nummus, qui ſymbolum Solis ob velocitatem dicitur.

13. Typum Phocæenſibus ſolitum exhibet hic nummus. Duas enim Deas repræſentat quarum unam Cybelem eſſe indicant Leones hinc inde poſiti. Alteri nulla eſt peculiaris nota ſi turritum capitis ornatum excipias, qui in omnibus fere urbium Geniis cernitur. Præfecti nomen ſub quo cuſus fuit nummus vix legitur: huic ſimilem refert Triſtanus in quo ΑΦΦΙΑΝΟΝ eſſe aſſerit. Idem Tom. 2.
typus in ſacri Senatus nummis ſcalptus eſt pag. 6. & in Commodo pag. 212.

14. De Emiſa ſeu Emeſſa dictum eſt in Antonini nummis. Ex ea natam eſſe Juliam Domnam ſcribunt Herodianus & Dio: quare non mirum ſi ea ipſi ſuum nummum dicaverit.

15. Eucarpia quidem eſt Phrygiæ urbs quam tamen Eucarpeam nummus nominat. Eamdem tamen fuiſſe facit ut credam typus Dea inſignitus quam Cybelem eſſe ex Leone comite arbitror, quæ in tota Phrygia colebatur: De illa paſſim.

16. Elaitarum meminit Pauſanias. An qui Æſculapium in nummo ſignarunt in Æolide ſint, an in Palæſtina, ex qua orta erat Julia, in hac enim erat Elaïs.

Elegantiſſimum nummum Smyrnæi cudere, in quo figura galeata ſedens 17.
dextra templum tenet, ſiniſtra haſtam: Hi primatum inter urbes Aſiæ obtinuerant, quem nummo inſcriptum cernimus. De iſto certamine à Tacito commemorato, facta fuit mentio in ſuperioribus pag. 43. Conjectura eſt templum aliquod in honorem Juliæ extructum fuiſſe, quod me legiſſe non memini.

Iidem Smyrnæi ſequentem nummum Juliæ dicaverunt, quam velut Fortu- 18.
nam ſuam & ſuam Nemeſidem indigitabant: de quibus dictum eſt pag. 4.5.

Difficile eſt populos deſignare qui decimum nummum cuderunt. ΤΥΡΑΣ 19.
quidem eſt Mœſiæ inferioris urbs ad Tyram fluvium de qua Strabo & Ptolemæus. Tyritas ejus accolas vocat Herodotus, qui fortaſſis Tyrani etiam dicti ſunt. Cybele ſedens in nummo repræſentata videtur quæ non in Phrygia tantum ſummo cultu colebatur ſed & vicinis regionibus, Mœſiâ præcipuè.

Vigeſimus nummus Hypæpenos celebrat. Ii erant Lydiæ populi non 20.
ignobiles, ad Hermum fluvium, de quibus Geographi paſſim: Ovidius parvas Hypæpas bis commemorat,

Metam. Lib. 6.

- - - - - - Lydas tamen illa per urbes
Quæſierat ſtudio nomen memorabile, quamvis
Orta domo parva, parvis habitabat Hypæpis.

Lib. 11.

- - - - - - - - Illinc parvis finitur Hypæpis.

Templum aliquod celebre exponit hic nummus: Illud eſt fortaſſis de quo Pauſanias mentionem facit, totque miraculis clarum eſſe probat cineribus coloris inſoliti & igne vatis cujuſdam incantamentis ſponte accenſo. *In ejus templo cellæ ſunt cum aris, ſuper his cinis alio longe colore à vulgari cinere. Huc ingreſſus Magus ubi foco aridis lignis impoſitis tiara caput velavit, invocat Deum neſcio quem &c.* Ille eſt fortaſſis qui in templo cernitur. Iſtud templum poteſt etiam referri ad id quod Petronius Priapo ſacrum eſſe ſcribit,

In Æliacis. lib. 5. — In Satyrico.

Cui Lesbos, viridiſque Thaſos quem Lydus adorat
Veſtifluus, templumque tuis imponit Hypæpis,
Huc ades, ô Bacchi tutor, Dryadumque voluptas
Et timidas admitte preces, &c.

De Urbibus. Ad quod poteſt referri Stephani locus, pulcherrimas Hypæpis eſſe mulieres, Veneris dono; Καλλίστας ἔχειν γυναῖκας τὴν πόλιν, δῶρον Ἀφροδίτης.

Herodian. Dio.

M. AVR. ANTONINVS CARACALLA patrem habuit Severum: Matrem fuiſſe Marciam tradunt quidam, plures Juliam. Ejus pueritia blanda, ingenioſa, parentibus affectabilis, amicis jucunda, populo accepta fuit: eam egreſſus mores mutavit, gravior, ſævior, & truculentior factus, ſuper-

ſuperbus, arrogans. Fratrem Getam occidit, deinde ejus domeſticos & amicos, nec infantium ætati pepercit. Romam, Senatum, terrarum orbem cædibus replevit contra jus faſque. In Meſopotamia inter Carras & Edeſſam, inſidiis à Macrino poſitis, per Centurionem pugione trajectus eſt, dum ſubligacula deduceret ventriſque oneri levando intenderet. Macrinus mortem ejus deplorans, corpus cremari juſſit; reliquias in urna novercæ aut matri Juliæ ad ſepulturam miſit, quas in ſepulchro Antoninorum condidit. Vixit XLIII. imperavit VI.

IMP. CAESAR. M. AVRELIO
DIVI SEPTIMI SEVERI PII PERTINACIS AVG.
PARTHICI ARABICI ADIABENICI
PACATORIS ORBIS
ET FVNDATORIS IMPERII ROMANI
RESPVBLICA MALAC. D. D.

1\. CUm Severus in Britanniam contendit ambos filios ſecum deduxit, quos etiam ſuæ gloriæ participes fieri juſſit. *Britannis enim terra marique victis & ad imperium Romanum coactis, Caracalla cum Patre omnibus honoribus potitus eſt. Nec omiſit agnomen Britannici qui etiam ſe Lucanicum nominaſſet ſi Lucanos viciſſet.* Victoriam in clypeo ſcribentem ſæpè nummi Romanorum repræſentant. Spartian.

2\. Quadriga Imperatorem triumphantem exhibet, ſceptrum tenens eburneum, in cujus vertice aquila, de quibus ſic Juvenalis:

Da nunc & volucrem ſceptro quæ ſurgit eburno. Sat. X.

3\. Tertium nummum explicat Dio his verbis, *Dicebat ſe in agitandis curribus Solem imitari, eaque in re maximè gloriabatur,*

Hoc ſidus currum, rapidaſque agitare quadrigas
Commenti, & capitis radios, & verbera dextra Prudent. in Symm. l. 1.
Et frenos, phaleraſque, & equorum pectora anhela
Æris inaurati, vel marmoris aut orichalci
Juſſerunt nitido fulgere polita metallo.

4\. Leonem qui Alexandri Magni ſignum fuerat in annulo figuratum gerebat, ut eumdem propius imitaretur ſicuti *truci fronte ad lævum humerum depreſſa cervice.* Illum fortaſſis fulgur ore tenentem quartus exhibet nummus, qui improviſò de monte deſcendit in Parthos & pro Caracalla pugnavit. *Per Caduſios fines & Babylonios ingreſſus, tumultuarie cum Parthorum Satrapis manum contulit,* inquit Spartianus, *feris etiam beſtiis in hoſtes immiſſis.* Leonem quem Acinacem vocabat, in ſuam menſam recipiebat & lectum, huncque publicè ſæpe deoſculabatur. Plutarchus. Aur. Victor. Epit. 21. In Caracalla. Dio.

5\. Quintus trophæum refert cum captivo, quod frequenter occurrit in Romano-

manorum nummis. Illuſtrat hunc ejuſdem Caracallæ nummus argenteus in quo Imperator hos captivos proſternit cum hac epigraphe VIRTVS AVG.

CAracallæ munificentiam deſignat primus nummus per elephantem quam 1. forte in ludis ſæcularibus à Severo celebratis præſentibus filiis publicam factam eſſe teſtatur. Forte etiam refertur ad id quod tradit Dionis abbreviator, his verbis; *Ex his cædibus animum ad ludos applicat, in quibus itidem multas cædes fecit; Nam ut omittam elephantum, rhinocerotem, tigrim, hippotigrim, cæſos in amphitheatro*, &c.

In Caracalla.

In altero, eoſdem Deos patrios ſibi proſperos fore optabat aut optare fin- 2. gebat Caracalla, quos Severus ſibi exempla propoſuerat, Bacchum nempe & Herculem, de quibus in Severo dictum eſt. Iſtius gloriæ quæ propter ludorum ſæcularium celebrationem Imperatoribus deferebatur, participem factum fuiſſe Caracallam hic nummus demonſtrat, adeo illum Parens Romanis commendare ſtudebat.

Æſculapium cum Teleſphoro de quo dictum eſt pag. 160. venerabantur 3. tum Græci tum Romani, ut autorem ſuæ ſalutis & familiæ Auguſtæ; quare ita ſæpe in nummis occurrit. Caracallam *Pergamum adiiſſe* ſcribit Herodianus, *ut Æſculapii curationibus uteretur.*

In Caracal.

Quartus exhibet ſigna Pontificalia, lituum nempe, ſeceſpitam, pateram, 4. urceolum, capedinem & aſpergillum: His utebantur Romani peragendis ſacrificiis. Lituus quidem Auguris nota formam præbuit pedo paſtorali & Epiſcopali. Seceſpitam & ſecurim quibus aut Flamines, Flaminicæ Virgines & ipſi Pontifices in ſacrificiis utebantur, aut Popæ victimas mactabant, Chriſtiana neſcit religio, quia neſcit ſanguinem. Patera aurea quæ victimarum præcordia ſuſtinebat, in religione noſtra Patenæ nomen retinet, Euchariſtico Chriſti ſalvatoris corpori ſuſtinendo. Urceolus quem cum amplus erat, urceum vocabant, oleo, vino, lacti, melli continendo dicatus erat. Vaſis huic ſimilibus ſacerdotes noſtri aquæ & vino ſervando utuntur dum ſacroſanctum miſſæ ſacrificium peragunt. Antiquiſſima & integerrima exemplaria quæ poſſideo publici juris lubens facio.

Capeduncula quæ parum à Simpulo differt, à capiendo thure dicta eſt; hac utebatur ſummus Pontifex libationis cauſa. Aſpergillum quo aqua luſtrali populus aſpergebatur & luſtrabatur, ut prioris ævi ſic noſtri temporis mores retinent. De illo ſic Virgilius,

Idem

Idem ter ſocios pura circumtulit unda,
Spargens rore levi, & ramo felicis olivæ
Luſtravitque viros &c. Æneid. lib. 6.

Ramo lauri interdum, interdum etiam equinæ caudæ pilis conſtabat. His omnibus ſummam ſacerdotii dignitatem, una cum imperio Caracallæ collatam eſſe quemadmodum cæteris Imperatoribus nummus indicat: indicat etiam non Romanos modo ſed univerſas gentes pleroſque ritus ſacraque organa à Judæis deſumpſiſſe, quemadmodum etiam mythologiæ ſuæ partem aliquam ex initio Geneſeως.

5. In quinto ſcalptus eſt Jupiter Soſpitator, qui eo ſenſu dictus eſt quo Juno Soſpita, cum ſalutaris & ſervatrix erat.

Soſpita delubris dicitur aucta novis. Ovid. lib. 2. Faſtor.

Hanc frequenter nummi celebrant & Conſulum & Imperatorum Romanorum. Caracalla & Geta Jovem Soſpitatorem in nummo vulgaverunt quibus templum condidiſſe probabile eſt, ob partam ab eo ſalutem. Docet Dio Caracallam Jovi ſacraſſe gladium quo Getam interfecerat. In Carac. Ὁ καὶ τὸ ξίφος δι᾽ οὗ τὸν ἀδελφὸν ἀπεκτόνει ἀνέθηκε τῷ Θεῷ: Cur etiam eidem templum non dicaverit?

6. De Dea in curru dictum eſt, cum ſimilis Juliæ nummus fuit ſupra expli-
7. catus ut de INDVLGENTIA AVGG. IN CARTH. Severi nempe & Caracallæ qui gloriæ paternæ particeps factus eſt, propter beneficia ab utroque in eos collata, de quibus vide pag. 225.

8. Salutem, ut dictum eſt, ut omnis navis indicat. Hæc quæ octavi nummi typum facit, Fortunam reducem celebrat quæ in nummis Caracallæ videtur: is enim Occidentem Orientemque peragraverat, fineſque poſuerat imperio, in Britannia videlicet & Parthia.

9. Nonus demonſtrat à Principum liberalitate oriri populorum felicitatem. Sedet Severus inter Caracallam & Getam, quos his artibus Senatui Populoque Romano commendare voluerat; cujus recordationem gratam ſibi ſuiſque fore, Caracalla exiſtimabat.

10. Poſtremus Jovem & ſub ejus habitu Imperatorem repræſentat, orbem dextra tenentem, quem ſibi commiſſum & regendum ultro prædicabat veſanus Caracalla.

SUpra decem Laodiceas numerant Geographi: hanc quæ nummos cudit in Cœle-Syria fuiſſe facit ut credam Ulpianus his verbis, *Eſt & Laodicena colonia in Syria-Cœle, cui Divus Severus jus Italicum ob belli civilis merita conceſſit. Laodicæa enim in Syria,* inquit, *& Berytos in Phœnicia juris Italici ſunt & ſolum earum.* Lib. 1. Dig. de Cenſibus. Cujus quidem beneficii à Severo collati Laodicenſes gratias agebant filio Caracallæ per ſuos nummos.

1. Primus quidem aquilam repræſentat in templo, quæ Jovis ales eſt. Severum fortaſſis benefactorem ſub Jovis habitu colebant, Laodicæam Cariæ Plinius vocat *Dioſpolim*, ſive Jovis urbem, quam etiam *celeberrimam* nominat. Lib. 5. cap. 29.

 Alter

Alter duas luctantes figuras exhibet, cujus conſilium non novi. 2.

Tertius caput turritum in templo : an illud ſit Dianæ aut Palladis, quæ 3.
teſte Pauſania Laodicææ celebrantur : an Juliæ quæ eodem habitu cernitur :
certè Severi nummus ſupra vulgatus poſtremam hanc conjecturam ſtabilire videtur.

In quarto equum frænо retinere videtur figura quædam, quam interpreta- 4.
ri mihi eſt difficile.

Quæ prioribus Imperatoribus ſui obſequii teſſeram obtulerant, eædem coloniæ Caracallam ſuis in nummis celebrant.

Corinthus qualis fuerit dictum eſt abundè pag. 15. & Colonia Auguſta 1.
Aroë Patrenſis, pag. 29. 2.

Figuram templi Jovi Optimo Maximo Helvio dicati tertius nummus refert, 3.
quod Severus poſt Pertinacem ædificaverat, ſe ipſum etiam gratitudinis ergò Helvium nominans. Idem coloni ejus filio Caracallæ denuo offerunt.

Inſcriptionem quarti legere non patiuntur detriti characteres. Certum eſt 4.
capite illo turrito indicari alicujus provinciæ metropolim.

Municipium Stobenſe explicatum eſt in Veſpaſiano, pag. 107. obſervan- 5.
dum hoc ipſum Severo & Juliæ & Caracallæ & Getæ ſuos nummos fere ſimili typo dicaviſſe.

Inſolitum typum ſextus refert. Ruſticus enim aut Satyrus videtur, ſaccu- 6.
lum humero geſtans, ſed quo fine aut à quo populo, neſcio : aliquid ſimile ſupra ſcalptum eſt pag. 188.

Sidonis metropoleωs & currus Cybeles mentio facta eſt in ſuperioribus 7.
pag. 160.

De Colonia Alexandria Auguſta Troade jam dictum eſt. Equus paſcens 8.
explicatus eſt pag. 210. & Sibylla laurum dextra tenens tripodi pedem impo- 9.
nens pag. 210. Romulus & Remus lactentes lupam, ſuam demonſtrant ori- 10.
ginem quam ab Ænea Trojano deducunt, quo Caracallæ gratulantes Trojani typum in nummo expreſſerunt.

Alias

AQuilam imperii Romani ſymbolum fuiſſe palam teſtatur antiquitas : has ideo vexillis legionum impoſitas fuiſſe nummi, marmora, libri ſatis probant, quas ut Deos Romani primùm venerabantur & barbaris adorandas proponebant, cultum etiam vi exigentes. Has variis modis exhibet hæc tabella : interdum innititur fulguri quod indicat ſummam rerum poteſtatem : ſtella inter ejus pedes poſita Orientem deſignat, in cujus regionibus veriſimile eſt hos nummos cuſos eſſe. Quidni caput corona cinctum, Caracallam repræſentaret, qui foveretur à Jove cujus aquila ales eſt perpetua & ſymbolum.

TAntus erat populorum erga Severum amor ut in ejus filium etiam immeritum tot teſtimonia congeſſerint quot ulli alteri Imperatori. Hujus quidem pueritia blanda, ingenioſa, parentibus affabilis, amicis parentum jucunda, populo accepta, grata Senatui, ipſi etiam ad amorem conciliandum ſalutaris fuit, inquit Spartianus. Hinc à tot populis amoris teſſeræ quas exhi- In Carac.
bet hæc tabella, de quibus ſeorſim ſuo loco dictum eſt.

1. De Perinthiis pag. 132. Antiochenſibus pag. 107. hanc hic nominari co-
2. loniam & metropolim notandum eſt.

3. Quales fuerunt Adrianopolitani dictum eſt in ſuperioribus pag. 203. Ar-
4. cus quidem & ſerpens plurimis gyris implicatus nihil aliud declarant præter
5. Apollinem

6. Epheſiorum nummi ſupra frequentes fuerunt, quapropter conſulantur,

ANtiochensis colonia duos hos nummos in honorem Caracallæ cudi curavit, *in qua per hyemem deliciis fruebatur*, inquit Dio. Herodianus tradit *eum Ilio decedentem Asiaque omni & Bithynia, gentibusque reliquis pertransitis, atque ubique rebus compositis devenisse Antiochiam, ibique exceptum honorificentissimè atque aliquamdiu moratum.* Magnificentiæ autem ejus temporis pars numismatum fabricatio & publicatio. Deinde *Antiochensibus & Byzantiis interventu suo jura vetusta restituit, quibus iratus fuit Severus, quòd Nigrum juverant*, inquit Spartianus. De Antiochia dictum est pag. 107. & de Deo Luno qui in primo nummo signatus est, pag. 173. 174. Prætermittendus tamen non est Spartiani locus quo constat Caracallam *cum hybernaret Edessæ Carrhas Luni Dei gratia venisse*, quod Imperatoris erga eum religionem innuit, aut potius hypocrisin. Notatu dignus est alter typus qui non coloniam exprimit sed Genium Coloniæ.

In Caracalla.

Herod.

EJusdem Imperatoris similes typos exponit hæc tabella. Lupam nempe Romulum & Remum lactantem ; quod ad primordia Urbis refertur. ROMA FELIX scripta est in primo nummo, sed meo judicio à quibusdam populis etiam gloriam & felicitatem celebrantibus. Rudes characteres videntur quidem in provinciis ab Urbe longe dissitis scalpti. 1.

COLONIA FLAVIA PACIFICA DEVLTVM in sequenti legitur : Hanc à Vespasiano Flaviam dictam esse verisimile est & Pacificam ob istius Imperatoris summum erga Deam Pacem cultum, cui Romæ templum superbissimum condiderat. Nummo debemus ejus rectam ὀρθογραφίαν, cum apud antiquos ferè semper corrupta sit. Urbem bellis dirutam instauravit supra centum annos Bajazethus Turcarum Imperator, Amurathis Pater, ut narrat Chalcondylas : dictaque est *Zagora*. 2.

Lib. 2.

Aquilam

VArios Græciæ populos Caracallam venerantes exhibet hæc tabella.

1. Primus nummus Seleucienses quidem celebrat, quos quòd novem sint urbes à Seleuco Rege conditæ eodem nomine donatæ, vix possemus conjicere quales fuerint, nisi tres litteræ ΚΑΛ. nodum solverent. Cilicia enim urbem habet Seleuciam ad Calicadnum fluvium qui in nummo scribitur, quasi ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΚΑΛΥΚΑΔΝΟΥ. Ejus mentionem facit Amm. Marcellinus, his verbis, *præterito Calycadni fluminis ponte, cujus undarum magnitudo, murorum Seleuciæ alluit turres, &c.* Pallas captivum sternit, neque enim semper artibus dat operam, sed etiam aliquando bello, quapropter interdum ϛρατεῖα & Ἀρεία hoc est bellatrix & Martia dicitur. Strabo l. 14. Marcell. l. 14. Plin. lib. 5. cap. 17. Lib. 14. Plin. lib. 5. cap. 17.

2. Alter nummus templum exhibet, in quo ut in Jovis Cassii templo lapis cernitur, aut conus Veneris Paphiæ simulachrum ex Tacito supra commemoratum pag. 62. Hanc Seleuciam Syriæ fuisse inscriptio docet, ut quæ in tertio nummo legitur. Seleucia enim quæ in Syria juxta mare est mediterraneum primaria dicebatur, quod exprimit Π. hoc est Πρώτη.

3. Tertius nummus rem clarius dilucidat, cum in illo Seleucia Πιερία dicatur, quod soli Seleuciæ quæ in Syria est, convenit. Hanc illustrat caput Juliæ Domnæ ex Syria ortæ, quam ut Deam suam Seleucienses colere simulabant.

4. Odesseenses celebrat quartus nummus qui Pontum accolebant, de quibus Stephanus. De Urbibus.

5. Insolitum typum quintus refert, militem nimirum sibi manus inferentem ex cujus vulnere sanguis in flores mutari videtur. Id ad Ajacem pertinere conjectura est, de quo Ovidius. Prusa autem urbs est Bithyniæ celebris, de qua supra dictum est, pag. 233. cum Juliæ nummos vulgavimus. Metamorph. l. 13.

6. De Edessenis supra dictum est pag. 59. 60. Edessam à Caracalla aut coloniam factam aut instauratam verisimile est. *Edessam in Osrhoëna, in provinciæ formam redegit, amico Rege Abgaro non victo sed vincto perfidissimè*: juxta illam iter faciens necatus est. Spartian.

præcipuè pag. 16. De Epheſo & ejus templo Dianæ ſacro ſic Solinus, *Ephe-* 7.
ſus in Aſia minore urbs clariſſima eſt. Epheſo decus templum Dianæ Amazonum fabrica, adeo magnificum ut Xerxes cùm omnia Aſiatica templa igni daret, huic uni pepercerit. Sed hæc Xerxis clementia ſacras ædes non diu à malo vindicavit. Namque Heroſtratus ut nomen memoria ſceleris extenderet, incendium nobilis fabricæ manu ſua ſtruxit, ſicut ipſe faſſus eſt, voto adipiſcendæ famæ latioris. Notatur ergo eadem die conflagraviſſe templum Epheſi, quo Alexander Magnus Pellæ natus eſt, cap. 53. *poſt Romam conditam anno* CCCLXXXV. hæc Solinus. Hoc templum tam celebre & excellens fuit ut inter ſeptem orbis miracula annumerari meruerit. Unde L. 36. c. 14. Plinius, *Græcæ magnificentiæ vera admiratio exſtat templum Epheſiæ Dianæ,* CCXX. *annis factum à tota Aſia. In ſolo id paluſtri fecere, ne fundamenta tantæ molis lacarentur, ante calcatis ea ſubſtravere carbonibus, dein velleribus lanæ. Univerſo templo longitudo eſt* CCCCXXV. *pedum, latitudo* CCXX. *Columnæ* CXXVII. *à ſingulis Regibus factæ,* LX. *pedum latitudine, ex iis* XXXVI. *cælatæ. Convenit & inter auctores templi ejus tectum fuiſſe è cedrinis trabibus, valvas è cupreſſo.*

De Tomis Metropoli Ponti dictum eſt pag. 226. Octavus labor fuit 8.
Herculis taurus enectus:

Octavo domuit magno luctamine taurum.

Byzantii uvam racemi obtulerunt ſuo Imperatori indicandæ ſuæ telluris fe- 9.
cunditati & præſtantiæ; ſeu quod *ipſe vini appetens erat*, teſte Spartiano, quod eximium prodit ex Byzantino ſolo. Thraces omnes Bacchum fuiſſe veneratos palam teſtatur antiquitas, quod illi vinoſi maxime eſſent & οἰνόφλυγες, quare In Melpom. fortaſſis *Byzantii delubrum Bacchi ædificaverant*, ut narrat Herodotus. Severo eamdem racemi uvam pro ſui nummi typo exhibuerunt vicini Philippopolitani, quem ſcalptum vulgavimus ſuprà pag. 226.

De Smyrnæis abunde ſupra dictum eſt & Cyzicenis pag. 191. & Philippo- 10.
politanis pag. 203. Urnam è qua palmæ quam in medio ſuo nummo po- 11.
ſuerunt, eam eſſe quæ ludos Apollinares ſignificabat veriſimile eſt. ΠΥΘΙΑ 12.
enim, ſupple certamina, id indicat,

Ovid. met. Lib. 1.

Neve operis famam poſſet delere vetuſtas
Inſtituit ſacros celebri certamine ludos
Pythia perdomiti ſerpentis nomine dictos.

Exercitationes autem ludorum Pythiorum ſic deſcriptæ ſunt.

Hic juvenum quicumque manu, pedibuſve rotâve
Vicerat, Herculeæ capiebat frondis honorem.

Suidas. Actia autem certamina ludi erant in Actio Epiri promontorio, quinto quoque anno celebrari ſoliti, in honorem Apollinis qui & ipſe Actius cognominaba- Strabo L. 7. tur. Hos ludos vetuſtiſſimos fuiſſe conſtat, ſummo tamen apparatu ab Auguſto inſtaurari fuerunt, poſtquam Antonium & Cleopatram navali prælio Stephan. juxta Actium ſuperaſſet. Tertio deinde quoque anno celebrabantur, tribuſque certaminibus inſignes erant, gymnico, equeſtri & navali.

Virgil. 3. Æneid.

Actiaque Iliacis celebremus littora ludis.

De Chalcedonenſibus dictum eſt pag. 148. 149. De Cæſarea pag. 39. & Dea 13.
Syria Ierapolitanorum pag. 5. 14.
15.

Varios

1. EOdem habitu Thessali pinxerunt Palladem in suis nummis dum Hadrianum aut Caracallam sunt venerati, de quo dictum est supra pag. 160.

2. Quod ad Alexandrum Magnum spectat qui Bucephalum antea indomitum conscendit, dictum est pag. 10. 11. Quæ Caracallam spectant hic dicenda sunt. *Is egressus pueritiam*, inquit Spartianus, *seu patris monitis seu calliditate ingenii, sive quod se Alexandro Magno Macedoni æquandum putaret, restrictior, gravior vultu etiam truculentior factus est, prorsus ut eum quem puerum scirent, multi esse non crederent. Alexandrum Magnum ejusque gesta in ore semper habuit.* Confirmat id Dio, his verbis, *Erga Alexandrum ita erat affectus ut armis poculisque similibus iis quibus ille usus fuerat, uteretur; eique complures statuas in castris atque adeo in urbe collocavit, comparavitque phalangem ex solis Macedonibus, in qua erant hominum sedecim millia, eamque phalangem Alexandri cognominavit. Hi utebantur eodem armorum genere quo vivo Alexandro armati fuerant. Sese Alexandrum Orientalem Augustum appellavit, scripsitque aliquando ad Senatum, animum Alexandri in corpus Augusti introiisse, ut quoniam illi fuerat vita brevis, in hoc viveret diutius. Alexandrum & ipsos Macedones tanto amore prosequebatur*, &c. hæc Dio; Quibus inter Alexandrum & Caracallam conjunctio manifesta est, quæ hunc etiam in nummis alterius acta imitatum fuisse declarat.

In Caracal.

In Caracal.

3. Tertium nummum quodammodo explicare videtur Dionis abbreviator. *Cum Caracalla hybernaret Nicomediæ, exercuit phalangem Macedonicam, ibique ludos gladiatorios fecit suo natali die, ne illo quidem abstinuit à cædibus.* De Nicomediensibus dictum est pag. 132. 133. dum eorum originem ad anguem spectantem explicavimus. Tripus quidem & lauri ramus & corona mysterium quoddam designant, quod Apollini tribuendum videtur. Xiphil.

4. Anthedonis symbolum exhibet quartus nummus, sub habitu fortassis Astartis Veneris, quæ Dea in Syria summo cultu colebatur. Anthedon in Palæstina, Agrippias deinde dicta est. De templo nihil memorabile suppetit.

De ΜΑΡΕΔΕCCA quæ in ſeptimo & octavo legitur præter Edeſſam nihil 7.
auſim affirmare. 8.

Nonus Metropolim deſignat quæ eſt in Ionia ut diſtinguatur ab aliis trede- 9.
cim ejuſdem nominis : hanc Ptolemæus inter Colophonem & Cayſtrum collocat in Lydia, quæ etiam in Ionia continetur. Dea ſtans Caracallam videtur excipere & proſperum in Parthos ad quos properabat eventum, promittere; ſive illa ſit provinciæ Genius ſive Cybele Ioniæ patrona.

Dea ſedet in decimo ad cujus pedes fluvius natare videtur, eodem prorſus 10.
modo quo in Antiochenſium nummis.

Camelus Arabiæ ſymbolum eſt, in qua nummum cuſum fuiſſe veriſimile 11.
eſt : quamvis omnes characteres ſint eroſi.

Navem Corcyræi ſuis nummis frequenter præfixere, aut illarum copiæ in- 12.
Lib 5. in Eliacis. nuendæ, aut *quod*, ut ait Pauſanias, *Neptunus Corcyram cognovit :* illos CXX.
Lib. 1. armaſſe adverſus Corinthios narrat Thucydides. Triplicem in illorum inſula
Lib. 50. collocat *Dio* portum, ex quibus unus dulcis nominabatur, à fluvio eo ſe exonerante. Quòd Corcyra libera dicta fuerit à Romanis & ſuis uſa fuerit legibus, proverbio locum dedit, ἐλευθέρα Κέρκυρα χέζ᾽ ὅπου θέλεις. *Corcyra libera eſt, caca ubi libet.* Dicterium illud Corinthii hoſtes perpetui in Corcyræos canebant. Corcyra hodie *Corfu* Venetorum Reipublicæ paret.

Quæ jam Severo ſuos nummos dicaverat, Caracallam in ſequenti celebrat 13.
Imperatoris habitu paludatum, haſtam dextra, ſiniſtra tenentem ſcipionem. Togata effigie antiquitus ſtatuæ dicabantur, placuere & nudæ tenentes haſtam ab Epheborum gymnicis exemplaribus quas Achilleas vocant. *Græca res eſt*
Lib. 34. c. 5. *nihil velare, at è contra Romana ac militaris thoracas addere*, inquit Plinius.

Ancyram ſequens nummus celebrat : hanc Galatiæ metropolim fuiſſe te- 14.
ſtantur plurimæ inſcriptiones antiquæ. De illa dictum eſt pag. 4.

L. 5. c. 2. Midæum collocat Ptolemæus in Phrygia juxta Ancyram nec procul à Syn- 15.
nada. Ex nomine ſuſpicio eſt Midam quem fabulæ prædicant Phrygiæ Regem
Plin. l. 5. c. 29. illud condidiſſe. Æſculapius ſignatus eſt in nummo, qualis in tota fere Græcia colebatur.

Eodem

Damaſcenenſibus in honorem Caracallæ celebrata ſunt, quæ prius ΑΥΓΟΥϹΤΑΛΙΑ & ϹΕΒΑϹΤΑ in gloriam Auguſti erant inſtituta: firmat conjecturam corona quam ut Auguſto ſic Caracallæ tributam fuiſſe nummi teſtantur, in quarum utraque legitur OB CIVES SERVATOS probabile eſt. Tot à Syris monumenta perhonorifica Caracallæ dicata fuiſſe, facit matris patria, etenim Julia Domna è Syria orta erat, & quod *Sacra Iſidis Romam deportaverit & templa ubique magnifica eidem Deæ fecerit.* Spartian. in Carac.

Sequens Tomos celebrat urbem ad Pontum Euxinum exilio Ovidii claram. De ea dictum eſt pag. 226. ſed quid typus exhibet: certè infans ille alatus prope pyramidem? mihi videtur Cupido: an illum Tomitæ ſignaverint in honorem ejus Præceptoris Ovidii.

Tertius quin pertineat ad fretum Abydum inter & Seſton nullum eſt dubium. Celebris eſt hiſtoria ab Ovidio commemorata Leandri & Heronis. Hæc in excelſa turri cernitur, illo inter procellas luctante, Deóſque ita rogante,

Parcite dum propero, mergite cum redeo.

Quartus ad Philippopolitanos pertinet de quibus dictum eſt pag. 214. Corona videtur ea fuiſſe quæ in ludis iſtis Alexandrinis Pythiis Victoribus donabatur. De Pythiis quidem ſupra dictum eſt. Ludi Alexandrini obſcuriores ſunt. Ad eorum tamen elucidationem facere videtur Spartiani locus ubi Caracalla ſe Alexandro Magno Macedoni æquandum putabat; illum & ejus geſta in ore ſemper habens. Fortaſſis ludi qui primùm Pythii erant inſtituti Alexandrini etiam dicti ſunt in honorem Caracallæ, quem Alexandri imitatorem Græci jactabant, & præcipuè Macedones, quibus vicini erant Philippopolitani, nummi percuſſores.

In quinto ΠΡΥΜΝΗϹ manifeſtè legitur: an ſit pars alicujus nominis neſcio, ſubſunt enim alii characteres? an ad Prymneſiam debeat revocari, Phrygiæ urbem. Alia eſt ejus nominis in Caria. Prymneſienſis Epiſcopi Phrygiæ Salutaris meminit Concilium Conſtantinopolitanum primum. Caput turritum certe urbem indicat: ſed quid hæc cum Caracalla, ſane non video, præter generalem populorum erga Romanos Imperatores adulationem.

1. DUo ſerpentes in primis nummis ſignati ſunt, quorum primum ſignaverunt
2. Pautaliatæ, alterum Nicæenſes: de his dictum eſt p. 179. 180. de illis p. 201.
3. Ad quid referri debeat tertius nummus certe vix poſſum definire: Imperator quidem ad aliquam expeditionem properare videtur, quam quod eques ſit & quod lanceam teneat hoſtibus veluti feriundis, intelligere eſt. Characteres detriti locum ubi cuſus eſt, ni fallor, indicant.
4. Quartus templum repræſentat in quo caput turritum quod vel Genium alicujus urbis vel Fortunam refert.
5. Quinti quidem inſcriptio omnimode legitur, non tamen magis conſtat cui ſuam debeat originem, ſiquidem ΠΥΛΙΩΝ nil niſi Pylum indicat. Tres autem hujus nominis in ſola Meſſenia Peloponneſi regione enumerat Strabo.

Pylus

Optarem quinti ampliorem inſcriptionem ſuppeditare, & templum quale 5.
fuerit interpretari, id nobis eripit nummi detrimentum.

De Nicæenſibus dictum eſt pag. 179. 180. Templum in nummo ſcal- 6.
ptum illud forte ipſum eſt, quod pridem Juliæ dicaverant.

Plin. Steph. Solin. Diodor. l. 3. & 4.

Septimus ad Nyzeanos pertinet, ſed ad quos ex Nizeanis, difficile eſſet 7.
conjicere, ob urbium ejus nominis multitudinem. Niza enim in Armenia, in Helicone, in Thracia, in Caria, in Arabia, in Ægypto, in Naxo, in India, in Libya, in Eubœa, in Bœotia, in Syria & in Arabia. Veriſimile tamen eſt hanc quæ nummum cudit in limite Syriæ & Ægypti ſitam fuiſſe in qua Bacchi templum fuiſſe magnificentiſſimum memorat Philoſtratus, ob id fortaſſis culti quod ibi natus fuerit, unde Nyzæus dictus eſt & vinum & hederam aſportaverit. Satyrus quippe ſeu potius *Pan Deus Bacchi comes perpetuus cenſebatur*, τῶν Διονύσου θεραπόντων τὸν βακχικώτατον vocat Lucianus. Quid trahat niſi aut capram, aut capræ pellem non ſatis novi.

In vita Apoll. l. 2. c. 4.

In Dialog. In his accuſat.

Nummum hunc ſequens illuſtrat, 8.
in quo dilucidè tigris & Satyrus Bacchum comitantur; De Sileno quidem res eſt vulgaris, ſed quid illi cum Satyris? Docet Pauſanias his verbis, *Maximos natu Satyrorum Silenos nuncupant*. Cæſareenſes quidem Agenenſes ubi fuerint, ignoro.

Carrhenorum coloniam eamque primariam dictam fuiſſe docet nonus 9.
nummus. Agrum celebrem facit Craſſi legionumque Romanarum ſtrages temporibus Auguſti. Nummum tunc temporis cuſum fuiſſe veriſimile eſt, *cùm Caracalla Edeſſâ Carrhas Dei Luni gratia veniſſet*, ut ait Spartianus.

Eumdem fere typum ſervat decimus, ſed diverſam inſcriptionem, quam 10.
integrior aliquando fortaſſis docebit.

Strabo. Stephan. Ptol.

Maſtaura urbs eſt in Lydia, cujus meminit Synodus ſexta Conſtantinopo- 11.
litana & concilium Epheſinum: idem fere nomen adhuc hodie ſervat. Quid dextra teneat Dea ſtans in nummo non ſatis novi.

Duodecimum nummum non ſatis explicat inſcriptio: Gadaram enim 12.
Cœle-Syriæ triremis innuere videtur, de qua dictum eſt pag. 183.

Ludorum ſymbola exhibent tres poſtremi nummi, priores quidem Apol- 13.
linem celebrant, ultimus Neptunum. Urnam, laurum & coronam illos in- 14.
dicare certum eſt. De iis abunde dictum eſt in ſuperioribus pag. 119. 120. 15.
I. . . AIA ΠΥΘΙΑ & ISTHMIA quæ ſcripta ſunt certamina denotant eſſe ſupplenda: Quæ quoniam in proximis Romæ regionibus celebrantur, ideo etiam caput Imperatoris, Romanis hoc eſt latinis characteribus circumſcribitur.

PRimum hujus tabellæ nummum vulgavit Triſtanus, exceptis Damaſci epithetis, quam Metropolim & Coloniam nominat, cum in noſtro nummo *ſacra & Aſylus* indigitetur: De ea jam dictum eſt pag. 36. addendum videtur quod Julianus ſcribit: Διὸς πόλιν καὶ τὸν τῆς ἑῴας ἁπάσης ὀφθαλμὸν, τὴν ἱερὰν καὶ μεγίστην Δάμασκον, hoc eſt, *Damaſcum eſſe Jovis urbem & totius Orientis ocellum, ſacram & Aſylum.* Conjecturam ſuppeditat Cl. Triſtanus CEBACMIA quæ in medio nummo leguntur ad certamina referri debere quæ fortaſſis à Damaſce-

Epiſt. 24.

PLautilla Fulvii Plautiani viri ditiſſimi filia uxor fuit Caracallæ: *illam impudentiſſimam fuiſſe* docet Dio, ἀναιδεστάτην. In Siciliam primùm fuit relegata: Lib. 75. vixit in Lipara cum fratre Plauto calamitoſiſſimè in maximo metu & inopia rerum neceſſariarum, donec tandem ambo juſſu Caracallæ interfecti fuerint.

1. VENVS VICTRIX in primo ejus nummo cernitur: eam pridem Fauſtinæ filiæ nummi celebraverant, ſed diverſo habitu. Plautilla ut Venus altera pomum tenet & palmam, orbis & victoriæ indicia. Per præeuntem Cupidinem demonſtrare videtur eximia ſua forma Caracallam ſibi devinxiſſe. Amorem hoc ſimulacro indicari docet primùm ætas, tum alæ, quamquam ejus oculos ut ſolet nulla vitta cingit, fortaſſe ne cæcus Cæſaris amor in Plautillam exiſtimaretur, & ſubindicaretur tam judicio quam affectu hanc ſibi uxorem cooptaſſe. Clypeus in quo leo ſcalptus eſt victum Caracallam demonſtrat: is enim quam avidè leonis ſymbolum ſuſceperit, in ejus commentariis dictum eſt. Illam Venerem celebrat hæc inſcriptio.

VENERI VICTRICI
L. CORDIVS SYMPHORVS MEDICVS
SACR. EX VOTO.

Gruter pag. 70.

Notatu etiam dignum eſt illud epigramma quod Veneris victorias celebrat,

Sol calet igne meo, flagrat Neptunus in undis,
Penſa dedi Alcidæ, Bacchum ſervire coëgi
Quamvis liber erat, feci ſervire Tonantem
Quamvis liber erat, Martem ſine marte ſubegi.

2. Concordiam Auguſtorum exponit alter ſub habitu Deæ ſedentis pateram & cornucopiæ tenentis. Primis conjugii annis veriſimile eſt hunc nummum fuiſſe cuſum, non procul enim diſſociatis animis vir uxorem in perpetuum relegavit.

3. Pietatem exprimebant Romani Deâ puellum fovente: ſic in hoc nummo Plautillam venerantur quæ filium ſuum Antoninum aut filiam, utroſque enim ex Caracalla ſuſceperat, ſanguine primum deinde amore materno quo nullus major, fovere videtur.

Pylus quidem eſt in Macedonia prope Illyridem: At Æſculapius, qui per univerſam Græciam colebatur, priores ſubindicat.

PRiores duos nummos Tarſi nomine inſcriptos difficile eſt interpretari. Corona primum occupare videtur in qua ΔΗΜΙ legitur: an ad plebeiam 1.
aliquam coronam, an plebi conceſſam pertinere videatur, an quid aliud non ſatis liquet.

In ſecundo quidem Tarſus dicitur Libera quod figura muliebri ſedente in- 2.
nuitur ſuffragii teſſeram in vas mittente, id enim ſummam libertatem indicare videtur. Cur ejus beneficii à Caracalla accepti gratum animum Tarſus teſtata non fuerit cum ſe Antoninianam & Severam dici voluerit, quod patet ex nummis? Tarſus urbs erat Ciliciæ metropolis, in qua D. Paulus educatus fuerat.

Liberam aliquam urbem exhibet tertius nummus, cum Dianæ Epheſiæ ty- 3.
po inter tauros erecto, quale in aliis cernitur: nomen urbis eripit eroſio nummi.

De Samoſata Comagenes metropoli ſupra dictum eſt pag. 160. 4.

Nicopolim quintus exhibet, quam ex pluribus ejuſdem nominis ſacræ 5.
nomen indicat eam eſſe quæ in Myſia juxta Iatri & Danubii confluentiam eſt conſtituta, notiſſima quoniam devictis Sarmatis Trajanus eam ædificavit, & appellavit *Victoriæ civitatem.* Hanc liberam fuiſſe probat id ſolenne Nicopolitanorum ſacramentum, *Ita nos fortuna Cæſaris*, Hadrianum intelligebant, *adjuvet; liberi ſumus*, ὅτω ϗ Νικοπολῖται ἐπιβοᾶν εἰώθασι, νὴ τὴν Καίσαρος τύχην ἐλεύθεροί ἐσμεν.

Amm. Marcell. lib. 31.

Epictet. l. 4. cap. 1.

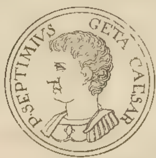
ULpia Serdica Thraciæ urbs à Trajano ſuum agnomen accepit quemadmodum Pautalia, de quo ſupra pag. 201.

Ceres cernitur in primo nummo Proſerpinam quærens, indicant id angues 1.
currum vehentes.

Æſculapius ſtat in altero, quem Pergami primum, deinde in vicinis regio- 2.
nibus cultum fuiſſe tradit Pauſanias.

Tertius ſeu Deum ſeu Imperatorem ſedentem repræſentat, quem vulgavit 3.
Cl. Triſtanus.

SEPTIMIUS GETA patre Severo, matre Julia genitus, adoleſcens aſperis moribus non tamen impiis, natura decorus, guloſus, ciborum cupidus & vini conditi, veſtitus nitidi cupidiſſimus, probus, moderatus & lenis, litteris & honeſtis ſtudiis deditus, diſciplinarum gloria viros celebres amavit, & in palæſtra exercitatos, placidus, humanus in optimos quoſque, matri amabilior quam frater, cui ſemper erat inviſus. Poſt Parthicum bellum cum ingenti gloria floreret, Baſſiano Principe imperii appellato, Geta quoque Cæſaris & Antonini nomen accepit. Mortuo patre à fratre petitus eſt inſidiis, quos Severi amici & Conſiliarii reconciliare ſtudebant, diviſo utriſque conſentientibus Romano imperio, ut Europa cum partibus meridionalibus Baſſiano cederet, Aſia & Orientis imperium Getæ. At Julia mater illos alloquens, Herod. Terram quidem & mare, ô filii, jam inveniſtis quo pacto dividatis, matrem vero quonam modo dividetis? quonam modo infelix ergo deſtituar inter utrumque veſtrum, aut diſſecabor? &c. Sed odium fraternum in dies gliſcebat: & Antoninus fratri infenſus quia eum major pars ob probitatem ſectabatur, primum paravit inſidias veneno, quibus non procedentibus, nihil tale expectante Geta, in ejus irrumpit cubiculum & ſupra matris pectus obtruncat. Mortuus in Septizonium quod Severi ſepulchrum erat, in via Appia illatus eſt. Vixit annis XXII. menſ. IX. Obſervandum in nummis Getæ & Lucii & Publii nomen exſtare; Interdum etiam aut Cæſarem aut Auguſtum nuncupari.

1. REm ſanè illuſtrem exhibet primus nummus, cum hoc titulo NOBILITAS. Figura muliebris ſiniſtra tenet exiguum victoriæ ſimulachrum, niſi mavis imaginem quod ad id referri poteſt, quod nobiles apud Romanos demum ii dicebantur qui magiſtratum curulem geſſerant, quorum primus erat ædilitas curulis, quâ jus imaginis ponendæ habebant, ut & paſſim ſe adeptum

COloniam Latinam Juliam Corinthum ſuos nummos frequenter Romanis Imperatoribus obtuliſſe ſupra dictum eſt. Exempla ſunt nummi Julii, Auguſti, Caligulæ, Neronis, Galbæ, Hadriani, Sabinæ, M. Aurelii, Veri, Commodi, & Severi, quos ſupra ſuo loco vulgavimus. Quid in illam beneficii congeſſerit Plautilla quod hoc redhoneſtamentum merita fuerit, non novi, niſi propter virum Caracallam.

In Sever. & Caracal. PErrarus hic nummus nomine & cognomine Fulviæ Plautillæ inſcriptus eſt, quæ Fulvii Plautiani filia fuerat, de quo Spartianus. Averſam partem explicat Triſtanus, Gazam Azeorum. Gaza enim in illa Syriæ parte ſita eſt quæ Aza dicitur, ob montem ejus nominis. Diana & Jupiter in templo cernuntur qui præcipuè Gazæ colebantur.

EUmdem Æſculapium Plautillæ offerunt Elaitæ quo pridem Julia ejus ſocrus condecorata fuerat. Is nummum indicat potius in Æolide cuſum, quam in Palæſtina, ob Pergami viciniam, ibi enim cultus Æſculapii originem. De qua ſic Stephanus, Ἐλαία πόλις τῆς Ἀσίας Αἰολικῆ Περγαμηνῶν ἐπίνειον. (De Urbibus.)

SEPTI-

Quo puer ipse modo, secum quo Troïa pubes
Albani docuere suos : hinc maxima porro
Accepit Roma, & patrium servavit honorem,
Trojaque nunc pueri Trojanum dicitur agmen.

Unde ejusmodi lusus Troia dicebatur, ab Julo Trojano inventore : sic Festus, *Troia lusus puerorum equestris dicitur.* Ejus frequenter meminit Suetonius. Illius frequens est mentio apud antiquos autores. Pro omnibus sit locus ille Dionis, *Porro in sacrarii consecratione, ludi omnis generis facti sunt*, de templo Julio Cæsari dicato loquitur, *Patriciique pueri Troiam luserunt, virique simili ratione equis celeribus bigis & quadrigis certaverunt.* Celare non debeo in meas manus incidisse nummum Severi indubitatæ antiquitatis cum eodem typo : an Monetarii errorem commiserint, patris faciem nummo filii applicantes : nusquam enim Severus dictus est PRINCEPS IVVENTVTIS. In Aug. In Ner. Alex. ab Alex. l. 6. Lib. 51.

3. De Sæcularibus ludis dictum est abunde pag. 119. Hos celebravit Severus, cujus honoris participes filios fecit : cernitur ideo inter utrosque sacrificans super ara in illorum medio posita. Typus similis exstat in nummis patris & filiorum.

4. An Parthicam an Britannicam victoriam celebret hic nummus incertum est, posteriorem tamen arbitror. Victoria trophæo imposita coronat Caracallam togatum & Getam paludatum ; infra jacet captivus : Res ita clara est ut uberiori explicatione non indigeat.

5. Dexteritatem Getæ in regendis equis postremus nummus docet, dum illum Castori comparat. Hic generosissimum equum Cyllarum à Junone muneri acceperat, quem Deæ Neptunus dederat. De eo sic Propertius, Lib. 2. Eleg. 6.

Quod si Romanæ comitarent castra puellæ,
Non mihi sat magnus Castoris iret equus.

1. 2. COlonias plurimas Getæ gratulatas esse testis sit hæc tabella, quas sive ob claram ejus indolem, sive ob patrem Severum id fecisse verisimile est. Quæ fuerit Colonia Latina Iulia CORinthus in superioribus frequenter dictum est.

3. COLoniam HELviam Ricinam eosdem honores in Getam contulisse quam in Caracallam & instauratorem Severum hic nummus demonstrat : de ea dictum est pag. 225.

4. Quartus COLoniam PTOLemaidem refert jugo boum à colono acto : sed

gloriatur Cicero, poſtquam Ædilis curulis factus eſt. Fortaſſis imaginem teneret Nobilitas tanquam propriam honoris notam.

In altero miles ſtat dextra coronam imponens trophæo qui virtutem Getæ 2.
In Geta. bellicam celebrat: *Is enim in Parthico & Britannico bello ingenti gloria floruerat*, inquit Spartianus. Notandum autem in hoc nummo Getam Auguſti nomen ſumpſiſſe quod ex autoribus non patet.

Tertius templum exhibet in quo Hercules ſtat inter duos angues. Similem 3.
typum ſibi prius vindicaverant Severus & Caracalla, quòd Herculem tanquam ſuum & proprium Deum venerabantur. Veriſimile eſt ambos fratres Herculem ſibi propitium ambiiſſe, qui Severo ſemper faviſſe videbatur; Is enim à Tripolitanis colebatur apud quos Severus natus erat, hinc Deus patrius dicebatur. Θεὺς πατρώυς vocabat antiquitas,

Virgil. *Dii patrii ſervate domum, ſervate nepotem.*
- - - - - - - - patrioſque penates.

Quartum ſic interpretatur Triſtanus. *Roma ſedet*, inquit, *felicis habitu*: 4.
ſerpens olivæ intortus felicitatem & pacem indicat, cornix clypeo inſidens fratrum concordiam. Conjecturam deſtruit nummus noſter integrior; noctuam enim exhibet non cornicem. Quamobrem Palladem non Romam ſedere certum eſt, quæ ſerpentem paſcit prudentiæ ſymbolum. Ei enim olivam ſacram eſſe palam teſtatur antiquitas.

Oleæque Minerva --- Inventrix.

Minervam celebrant Getæ nummi ex argento, cum hoc lemmate, MINERVA, aut MINERVÆ SANCTÆ, aut MINERVA VICTRIX.

Fortunam indicabant Antiqui figura muliebri temonem & cornucopiæ te- 5.
nente; dum illam ut reducem venerabantur rotam ſuperaddebant, qua iter ſignificabatur: ſic via Trajana in ſuperioribus muliebri figura rotam moderante
De conſol. philoſoph. lib. II. ſcalpta eſt. Rotam quæ Fortunæ appoſita eſt illuſtrat Boëtius, ipſam Fortunam ſic loquentem fingens. *Rotam volubili orbe verſamus infima ſummis, ſumma infimis mutare gaudemus.*

RAriores & illuſtriores Getæ nummos exhibet hæc tabella. Primus qui- 1.
dem FELICITATEM SÆCVLI demonſtrat ſub typo Imperatoris Severi ſedentis in theatro congiarium Populo Romano largientis coram filiis Caracalla & Geta. Cum enim imperium Romanum ſumma frueretur pace, Severus Caracallam iterum, Getam primùm Conſules fecit, in cujus honoris memoriam & liberaliter egiſſe & nummum cudiſſe veriſimile eſt. Mulier iis aſſidens videtur eſſe Julia ſub Liberalitatis habitu.

Geta in ſecundo nummo gaudet equis, cum duobus aliis Principem juven- 2.
tutis comitantibus.

Virgil. Æneid. 5. *Hunc morem, hos curſus, atque hæc certamina primus*
Aſcanius longam muris cum cingeret Albam
Rettulit, & priſcos docuit celebrare latinos.

Quo

aquilam aræ impoſitam quaſi Jovis alitem triumphantem inter duo ſigna militaria in nummis ejus ſignarunt. De Adrianopolitanis dictum eſt pag. 161. Hercules leonem ſuffocans pro typo eſt, cui Getam comparabant, Ex Catalect. Virgilii.

Compreſſit Nemeæ primùm virtute leonem.

1. QUæ primum Stratonice ab uxore Antiochi dicta eſt, Hadrianopolis ab inſtauratore Hadriano demum eſt nominata. Fertilitatem ſoli indicat typus: Ceres ambabus manibus faces tenet quibus filiam Proſerpinam quæſiiſſe fabula eſt: juxta pedes cernitur ejus currus à ſerpentibus vectus. De Cerere abunde dictum in noſtris FAMILIIS ROMANIS. In gente Vibia.

2. Corcyræos ſuos nummos dicaſſe Caracallæ ſupra dictum eſt, eoſdem Ge-
3. tam ſimili honore affeciſſe probant hi nummi. Quamobrem veriſimile vide-
4. tur eos populos qui Severo gratulati ſunt, etiam Caracallæ & Getæ ſuos num-
5. mos eodem conſilio obtuliſſe: Patet id ex ſequentibus, Nicæenſes enim,
6. Chalcedonenſes, Perinthii, Pautaliatæ, Epheſii, quorum nummos qui ad
7. Getam pertinent hic ſubjecimus aut Severo aut Juliæ aut Caracallæ nummos
8. jampridem cuderant, quod populorum mentem benevolam erga iſtam fami-
9. liam ſatis demonſtrat. Strabo Steph.

10. Diana quam omnes fere Aſiatici ſumma religione colebant cernitur in decimo nummo venatricis ut ſolet, habitu. Anchialam autem Tarſum ipſam Ciliciæ fuiſſe aut ei vicinam ſatis conſtat ex Autoribus quos legi, quamvis utra ſit harum non auſim affirmare.

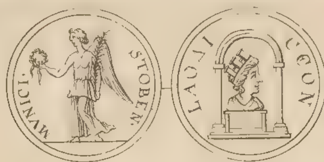
11. Viginti quatuor urbes fuiſſe Apolloniæ nomine memorat Stephanus; ſeptem alias Ortelius, quæ an ad nummum AΠOAAΩNIATAN pertineant nec ne, dubito: *Apollonias quidem urbs eſt metropolis majoris Phrygiæ*, inquit Strabo; hæc tamen quæ propius ad nummum noſtrum accedit videtur eſſe Apollonia Corinthiorum colonia in Illyria prope Epidamnum, in finibus Macedoniæ, quod multi vicinarum huic urbium nummi ſuperſint. Interpretatio typi non liquet quamvis elegantis. Navis maritimam urbem denotat: id confirmat nummus Severi ex magno ære quem poſſideo, in quo Neptunus pro ty- Plin.

po

ſed qualis fuerit hæc Ptolemais in tanto urbium ejuſdem nominis numero non nobis conſtat.

Piſcis in medio nummo cernitur cum inſcriptione Sinopes : hæc Aſiæ mi- 5.
noris urbs eſt & colonia in Paphlagonia ad Pontum Euxinum : cur Pelamidem eſſe dubitaremus cum iis piſcibus Pontus Euxinus abundaret, de quibus dictum eſt in Plotinæ nummo pag. 150. Præcedentes litteras C. I. F. non intelligo, C. quidem coloniam indicat.

STABOV in ſexto ſcriptum eſt quod interpretari difficillimum fuiſſet, niſi 6.
typus, vacca nempe rem noſtram elucidare & illuſtrare videretur. Docet Ga-
Lib.5.meth. medendi. lenus noſter lac Stabianum Phthiſicis eſſe ſalubre : hæc ſunt Symmachi verba ad Nicomachi filios, *Stabias ire deſiderant ut reliquias longæ ægritudinis armentali lacte depellant.* An Stabiæ legendum an Tabii? utrumque enim apud Autores, hoc tamen mendosè. Locus eſt Campaniæ in imo ſinu qui inter Nea-
De Thermis. polim & Surrentum conſpicitur : hodie vocari *Monte de la Torre* ſcribit Andr. Baccius : quare eumdem eſſe locum ſuſpicor quem *lacteum montem* vocat Procopius circa Veſuvium ad Draconis fluminis ripam. Cum igitur lacte vaccino locus ille commendaretur, ideo vaccam in nummo cælatam eſſe exiſtimamus, quemadmodum cæteri populi id quod aut ſoli, aut quod pretioſius habebant ſuis nummis inſculpebant, ſic Perinthii uvam, Damaſceni pruna, Byzantii pelamides, Carthaginenſes equum in nummis ſcalpſiſſe ſupra expoſuimus.

OCcurrit iterum MVNICIpium STOBENſium, eadem Victoria inſignitum quam Severo patri, Juliæ matri, Caracallæ fratri jam pridem Municipes obtulerant. De iis dictum eſt pag. 107. Conjectura eſt eos ſibi conciliandæ Imperatoris benevolentiæ gratiâ tum ipſi tum familiæ dilectiſſimæ ſuos nummos dicaviſſe, eodem typo inſignitos.

De Laodicæa dictum eſt pag. 183.... Templum & Dea in templo ad quid referri debeant incertum. Certè characteres partim latini partim græci utriuſque populi & viciniam & concordiam innuunt, qui & Severo & Caracallæ ſuos nummos jampridem dicaverant.

EAmdem Ponti metropolim celebrat primus hic nummus : hæc jampridem ſuos nummos Severo & Caracallæ dicaverat. Tomenſes de quibus dictum eſt pag. 226. Getæ etiam gloriæ & victoriæ honores tribuerunt, dum aqui-

Non modo boni Imperatores sed etiam qui malis artibus ad summam imperandi potestatem erant evecti, solebant omnia tuta Senatui Populoque Romano promittere; idque non modo privatim sed & publicè per suos nummos patefaciebant: sic Macrinus plurima promisit quorum duo testimonia hic exprimi curavimus.

1. SECVRITAS TEMPORVM Deâ columnæ innixâ repræsentatur & FE-
2. LICITAS Deâ caduceum tenente.

3. Tertius nummus Jovem esse Imperatorum patronum testatur, dum Macrinum exhibet quem tuetur Jupiter conservator, simili habitu in priorum Imperatorum nummis repræsentatus.

4. Sequentes duo Victoriam de Parthis reportatam celebrant, quamvis Ma- 5. milliones aureor. gallicor.
5. crinus copias Artabani vix fuderit, sed pacem ingenti pecunia mercatus fuerit,
nimirum ad bis millies H-S. Hic tamen ad Senatum epistolis laureatis ut victor, scripsit. Et revera de ea re sic est apud Spartianum, *Pugnavit tamen & contra Parthos & contra Armenios & contra Arabas, quos Eudæmonas vocant, non minus fortiter quam feliciter.* In Macrin. Alter triumphum exhibet Macrini in quadrigis à victoriâ coronati. Nummum hunc describit Occo, medicæ artis & nummariæ peritissimus, se tamen illum non vidisse testatur. Ejus autem triumphi nullum apud Autores vestigium superest. Hetodian. Quomodo triumphasset qui ab eo tempore quo factus est Imperator nunquam in Urbem introiit?

1. Duplicem de Cæsarea in Macrini nummis sententiam aperit Tristanus. Xiphilin. Ea est fortassis in Mauretania ex qua Macrinum ortum esse arbitrabantur, ὁ μὲν γένος Μαῦρος ἀπὸ Σικελίας Καισαρείας, quod tamen ita corrigi potest ὁ μὲν γένος Μαῦρος ἀπὸ Κιλικίας Καισαρείας. Rem dirimere nobis videtur Cedrenus, his verbis, Μετὰ Ἀντωνῖνον ἐβασίλευσε Μακρῖνος ὃς ἦν τὸ γένος Μαῦρος Καππαδόκης, hoc est, *Post Caracallam regnavit Macrinus genere Maurus Cappadox.* Strabo Cappadociam Ponticam dividit in quinque præfecturas, Maurimenam, Cammanenam, Sargaricenam, Sargusenam & Lavinosenam. Lib. 12. Quibus cum Tristano Cæsaream illam quæ nummum cudit illi tribuendam esse existimamus, quæ est in Cappadocia ex qua ortus erat Macrinus. Hanc Mazacam priùs dictam à Claudio Imperatore Cæsareæ nomen sumpsisse supra dictum est. Colonus agit bovem in nummo, quod restitutam coloniam indicat.

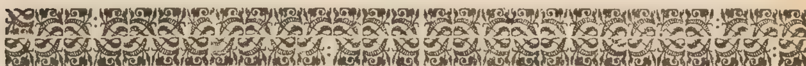
Bos

po eſt, ΑΠΟΛΛΩΝΙΑΤΑΝ pro inſcriptione. Porro iterum notandum & Getam in hoc nummo Auguſtum ΣΕΒΑΣΤΟΝ nominari.

Sicyonenſium typus exſtat in duodecimo: Salus pateram tenet ejus collo 12.
ſerpens involvitur. Sicyon urbs eſt Peloponneſi, quæ apud Suidam Ἑλλάς, Stephano Τελχινία & Μήκων, Straboni Αἰγιάλεια quaſi littoralis & Ἰωνία. Supra dictum eſt Sicyoniis mandatam fuiſſe ludorum Iſthmiorum curam vaſtata Co-
Pauſan. rintho apud quam fieri ſolebant, reſtituta Corinthiis commiſſam, quod proximitatem locorum arguit.

Decimus tertius Heracleam in Ponto denotat expreſſis verbis quibus à vi- 13.
L. 6. c. 1. ginti duabus aliis ejuſdem nominis urbibus differret. *Oppidum Heraclea Lyco flumini appoſitum*, inquit Plinius, *abeſt à Ponti ore milliariis ducentis*, *Portus Acone veneno aconito dirus*, Palladem ibi cultam fuiſſe teſtatur nummus noſter, etſi Jovem & Bacchum ut in Thracia etiam adorari ex aliis nummis certum ſit.

Poſtremos nummos à quibus fuerint cuſi, alii integriores, ſi aliquando 14.
occurrunt, docebunt. 15.

M. Opelivs Severvs Macrinvs natione Maurus, obſcuro genere natus, probitate & æquitate ſua obſcurabat ignobilitatem generis, neque enim æquum bonumque tam diligenter didicerat, quam tractabat fideliter. Prætorio Præfectus magiſtratum juſtiſſimè adminiſtravit. Quarto poſt interfectum Caracallam die, à militibus Imperator creatur, homo animi atque oris impudentis. Imperium aſſecutus nunc Severum, nunc Antoninum ſe vocavit, militibus promittens ſe liberaturum eos bello quo maximè defatigabantur. Magiſtratus indignis hominibus dedit; ratus hoc modo contegere ignobilitatem generis. Cum Artabano Magno Rege duobus diebus conflixit, cum quo tandem fœdus percuſſit. Interea factionibus Soëmiadis Elagabalus Imperator eſt deſignatus, cujus ætatem ac mores Macrinus ad Senatum per litteras notat & Diadumenianum filium Elagabalo multo juniorem Imperatorem deſignat: ſed legiones ad Antoninum deficiunt, qui magna celeritate cum Macrino confligit in vico Antiochenorum, eumque in fugam vertit. Hic miſſo ad Artabanum filio Antiochiam venit, mox Ægas Ciliciæ, tandem Chalcedonem navigavit, ubi à militibus Elagabali cum filio comprehenſus occiſus eſt, abſciſſumque utriuſque caput ad Elagabalum perlatum. Regnavit menſibus XIV. homo faſtuoſus, arrogans, & ſanguinarius.

Non

tum, urbes in numiſmatibus frequenter illuſtrant. Legitur ΜΑΓΝΗΤΩΝ ϹΥΠΙΛΟΥ in nummo Domitiæ, ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ ΠΡΟϹ ΕΥΦΡΑΤΗΝ in nummo Severi, ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΚΑΛΙΚΑΔΝΟΥ in nummo Caracallæ, ΗΡΑΚΛΕΙΑϹ ΕΝ ΠΟΝΤΩ & ΜΗΤΡ. ΠΡΟΥϹΙΕΩΝ ΠΡΟϹ ΥΠΙΩ in nummis ejuſdem Macrini: plura alia ſunt in hoc libro ſimilia exempla, quæ brevitatis cauſa tacebo. Celeberrima erat illa Nicopolis prope Actium, juxta quam Auguſtus vicit Antonium & Cleopatram; altera etiam in Thracia, ut cæteras taceam, ad Neſſum fluvium, ſed hæ ad nummum noſtrum non pertinent. Nicopolis enim ad Iſtrum urbs erat Myſiæ quam indicium victoriæ contra Dacos Trajanus condiderat. Iſter autem apud antiquos idem erat quam nunc Danubius. Æſculapius & filia Hygiea hic ſcalpti ſunt, ut in Antonini nummo ſupra vulgato & explicato pag 179. Amm. Marcell. lib. 31.

M. AVR. ANTON. DIADVMENIANVS puer fuit omnium ſpecioſiſſimus, ſtatura longiuſcula, crine flavo, nigris oculis, naſo diducto, Lamprid. ad omnem decorem mento compoſito, ore ad oſcula parato, fortis naturaliter, exercitio delicatior, Macrini, & Noniæ Celſæ filius fuit. Hunc cum Patre Imperatorem dixit exercitus. Stupenda ei facta erant omina imperii, ſed non diuturni, ut evenit. Ejus verba ad milites commemorat Lampridius cum ad Imperium evectus eſt. *Gratias ago vobis, Commilitones, quod me imperio donaſtis & nomine*, nempe Antonini quod nummum explicat, *ſiquidem dignos & me & patrem meum duxiſtis quos Imperatores Romanos diceretis, & quibus committeretis Rempublicam. Et pater quidem meus curabit ne deſit imperio: Ego autem elaborabo ne deſim nomini Antoninorum. Scio enim me Pii, me Marci, me Veri ſuſcepiſſe nomen, quibus ſatisfacere difficile eſt. Interim tamen cauſa imperii, cauſa nominis, id omne quod pater & tantumdem promitto, honoribus ut venerandus Macrinus pater præſens promiſit, duplicatis.* Macrinus tandem ob incivilem atque aſperum principatum ab exercitu interfectus: Plures tunc Diadumenum ſervare voluerunt; ſed exſtitit cubicularius, qui ejus epiſtolas concioni legit quibus illum ultra ætatem ſæviiſſe compertum eſt. Quare cum patre interfectus eſt. Amborum capita pilo affixa ſunt. Vixit annis ſedecim: Duodecim tantum ſcribit Lampridius.

Bos etiam in ſecundo coloniam eſſe SEPFYRUM indicaret, niſi colonia 2.
in eodem nominaretur, ut & Metropolis. De ea jam dictum eſt. Vexillum militare in quo LEGIO XII. ſcripta eſt, conjecturam facit legionem duodecimam hac in urbe hyemaſſe : concha in ima nummi parte poſita ex earum genere quæ purpuram fundere ſolent, viciniam Tyri indicat, de qua dictum eſt pag. 239.

Quid indicet tertius nummus incertum eſt. Ælium municipium videtur 3.
deſignare Hieroſolymam : De ea appellatione dictum eſt pag. 155. Sed ad quid prora navis ? Hieroſolyma enim urbs eſt mediterranea.

PHaneam in Palæſtina ſupra explicavimus pag. 194. Aquilæ alis expanſis 1.
mons eſt impoſitus, in cujus vertice templum conſpicitur : Nummum noſtrum etſi integerrimum illuſtrat ille ex majori modulo, quem in ampliſſimo ſuo nummario penu poſſidet vir bono publico natus Illuſtriſſimus Galliarum Senatus Princeps LAMONIUS.

Nicæenſes ſecundum nummum cudere, in quo Macrinus ſtat ſub habitu 2.
Jovis urbis Cuſtodis : Is enim Πολιεὺς à Nicæenſibus vocabatur & ſumma veneratione colebatur. De eo ſic Dio Chryſoſtomus, Orat. 39. Εὔχομαι δὴ τῷ τε Διονύσῳ τῷ Προπάτορι τῆς τε τῆς πόλεως ϗ Ἡρακλεῖ τῷ κτίσαντι τήν τε τὴν πόλιν ϗ Δία Πολιέα ϗ Ἀθηνᾶν ; hoc eſt, *Precor Bacchum primum authorem hujus urbis, Herculem conditorem, Jovem protectorem & Minervam.* Statuam fortaſſis eo habitu Macrino dicaverant, qui eos à Parthorum bello liberaverat.

Effigies Diadumeniani tertium nummum illuſtrat de quo ſuo loco dice- 3.
tur.

Diana venatrix arcu & pharetra ornata cum cane venatico frequenter oc- 4.
currit in nummis Epheſiorum. De illa frequenter dictum eſt in ſuperioribus.

Gabalitanorum Fortunam ſedentem exhibet poſtremus nummus. Gabala 5.
in Cæle-Syria ſita eſt, de qua dictum eſt pag. 196.

PLures ejuſdem nominis urbes à Geographis perhibentur, quarum confuſionem omnimodè dirimit epithetum cùm appoſitum eſt, ut in hoc nummo in quo NICOPOLIS AD ISTRUM, ſcriptum eſt : Id divitias numiſmatum ſupra libros arguit : ſic nomina fluviorum vel montium vel provinciarum,

1. RAritatem horum nummorum illuſtriorem facit illorum typus & inſcriptio. Quæ Phana urbs Palæſtinæ nummos Macrino dicaverat, eadem Diadumeniano etiam obtulit. Dea medium templi occupat, quam Palladem eſſe ex habitu ſuſpicor.

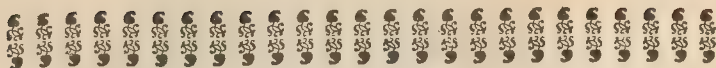
2. Byzantini Victoriam Diadumeniano offerunt, quæ corona & palmâ nil niſi fauſtum præbere videtur.

PRimus hic nummus à Corcyræenſibus videtur cuſus; navem enim propemodum ſimilem ſupra vulgavimus in Caracallæ nummo, qui vix occurrit in aliorum populorum nummis. Rationem diximus pag. 244.

Alterum nummum explicaſſe videtur Lampridius, dum Diadumeniani habitam ad milites concionem refert, gratias agentis quod illi imperium & Antonini nomen donaverint: *Hac enim habita concione, ſtatim apud Antiochiam moneta Antonini Diadumeni nomine percuſſa eſt:* Aquila & corona ex laurea frequenter occurrunt in aliis Antiochenſium nummis. In Diadum.

Quomodo autem S. C. hic Senatus conſultum ſignificet, ſane non video, nec enim Senatus de moneta Antonini cudenda decreverat aut decernere potuerat, tanta erat populorum diſtantia, tanta imperii brevitas. Conjectura eſt Antiochenſes id placiturum Senatui quod exercitui placebat arbitratos eſſe, nec Antonini electionem irritam fore, quare Senatus ratihabitionem ſuis votis deſignare voluerunt, ad id fortaſſis coactos fuiſſe veriſimile eſt.

AVREL. ANTONINVS ELAGABALVS Varii Marcelli Sacerdotis Solis, ſimulatus eſt Baſſiani Caracallæ ex Soëmiade filius. A primis incunabulis in ſummo enutritus luxu & tantùm matri deditus, ut cum ipſa meretricis more omnia turpia exerceret. Cum templi Elagabali Sacerdos eſſet, à militibus Imperator creatur; homo omnium impuriſſimus qui fato quodam Romanum deformavit imperium. Morte mulctavit homines ſibi amiciſſimos quod ipſum hortarentur modeſtè & temperanter vivere: Tandem omnibus inviſus à militibus interfectus eſt & cum eo mater quæ eum mordicus tenebat. Utriuſque capita abſciſſa, denudataque cadavera, primùm per Circum & totam urbem trahuntur, deinde mulieris corpus aliò, iſtius cadaver in Tiberim pondere annexo præcipitatur, ne unquam ſepeliri poſſet. Vitæ & regni anni incerti ſunt, varios enim tradunt autores: certum eſt non ſupra viginti vixiſſe, nec quinque regnaſſe.

Lamprid. in Eliog. IMpuriſſimum ſacerdotem ſi unquam fuerit habes in prioribus nummis: fuit enim hic Imperator Alagabali vel Jovis vel Solis ſacerdos. *Cum primùm Varius à patre dictus eſſet, Antonini nomen ſibi aſcivit, poſt Heliogabalus dictus eſt, à ſacerdotio Dei Alagabali cui templum Romæ conſtituit quem è Syria ſecum advexit; deinde Alagabalum in Palatino monte juxta ædes imperatorias conſecravit, ſtudens & Matris typum & Veſtæ ignem & Palladium & ancilia & omnia Romanis veneranda in illud transferre templum, & id agens ne quis Romæ Deus niſi Alagabalus coleretur. Dicebat præterea Judæorum & Samaritanorum religiones & Chriſtianam devotionem illuc transferendam, ut omnium culturarum ſecretum Alagabali ſacerdotium teneret:* Hæc Lampridius. Xiphil. lib. 24. *Inter ejus ſcelera illud eſt de Eliogabalo, non ſolum quod Deum peregrinum introduxit in urbem, aut quod eum novis & magnis honoribus affecit, ſed quod Jovi eum antepoſuit, ſeque Sacerdotem ejus fieri decreto ſenatus juſſit: itaque indutus veſte barbara quali Syri ſacerdotes utuntur, ſæpe publicè viſus eſt,* ex quo potiſſimum Aſſyrii cognomen cepit. Dubitatum

tùm à Capitolino & Lampridio de hoc Syrorum idolo, Solne eſſet àn Jupiter, ſed tollunt omnem dubitationem lapides in quibus conjunctim SOL ALAGABALVS nominatur, & hi nummi quorum tertius Solem capite radiato exprimit. Dio deinde & Herodianus Ἥλιον Solem ſine ulla dubitatione interpretantur. Pleraſque gentes orientis præcipuo cultu Solem veneratas eſſe cum alia multa teſtantur, tùm etiam ex hoc nomine poteſt colligi; ut enim Athenienſes τὴν Θεὸν ſimpliciter cùm dicerent Minervam intelligebant, ſic iſti Solem communi nomine Deum dixerunt: notanda veniunt hæc Herodiani verba. Φήσας δὲ ἀπαρέσκεσθαι, hoc eſt, *Negans autem cordi eſſe ſuo Deo belligeram uxorem atque armatam*, Palladem ſubintelligebat, *ſimulacrum Uraniæ juſſit afferri, quod ſcilicet Carthaginenſibus omnique Africæ incredibilem in modum venerabile poſitum* Caſaubon. *fuiſſe à Phœniſſa Didone creditur, quo tempore antiquam Carthaginem diſſecto corio ædificavit. Hanc Afri Uraniam vocant, Phœnices Aſtroarchen, Lunam eſſe affirmantes: Congruere igitur aiebat Elagabalus matrimonium Solis & Lunæ.* Frequenter occurrunt nummi ex argento, in quibus circum Imperatorem ſacrificantem legitur SACERDOS DEI SOLIS ELAGABALVS. Prætermittendum non eſt in ſingulis Elagabali nummis latinis ſydus cerni in ſtellæ modum cum ſex aut 7. aut 8. radiis, quod procul dubiò Solem repræſentat, Imperatoris numen præcipuum. Autumant quidam hoc perpetuo in ejus nummis reperiri, ex quo Baſſiani Caracallæ nummos ab Eliogabali differre arbitrantur, cum utriuſque ſimilia ſint nomina, ſimiles tituli: verum quamvis hac nota ſignatos prorſus ad Eliogabalum referam, alteri tamen adſcribendos omnino non cenſeo qui hac nota carent. Præterea Caracallæ facies longior eſt, Eliogabali eminet & veluti pendet labrum inferius.

1. ELiogabalo eoſdem delatos eſſe honores ac bonis Imperatoribus denotat hæc tabella. Eques cernitur in primo nummo cum Romam venit è Syria poſt devictum Macrinum. In ſejuge vehitur triumphantium more quamvis nulla victoria potitus fuerit, nullum bellum geſſerit: ſi illud excipias quo Macrinus fugatus eſt, deinde occiſus. Quis tamen de Macrino illum triumphaſſe dicere audeat, cum veteres omnes tacuerint? Veriſimilius eſt ſuperbum Imperatorem etiam in aurigandi certamine quo ſummoperè oblectabatur triumphos ſibi decreviſſe; *nam eo proceſſit veſaniæ*, ut teſtatur Lampridius, *ut gemmata vehicula & aurata habuerit, contemptis argentatis & eboratis & æratis.* In Eliogab.

2. Scribit Lampridius, *Elagabalum una die ad omnes circi & theatri & amphitheatri & omnium urbis locorum meretrices, tectum cuculione mulionico ne agnoſceretur, ingreſſum, quum tamen omnibus meretricibus ſine effectu libidinis aureos donaret addens, Nemo ſciat, Antoninus hæc donat.* Hæc tamen minùs ad nummum ſpectare videntur cum privata ea cenſeri debeat prodigalitas potius quam liberalitas publica, cui laudandæ nummi fabricabantur. Herodianus propius rem attingit his verbis, *Diviſo igitur congiario in populum, ut mos eſt imperium ſuſcipientibus, ſpectacula omnifariam edebat magnificentiſſima*, &c. In Eliogab.

Tres

TRes hos nummos quos Eliogabalo tribuo etiam Caracallæ poſſe adſcribi
non inficior, cum ex facie, titulis, aut averſis typis vix quidquam certi
conjicere poſſim, omnia enim utrique conveniunt. Conjectura eſt ex facie 1.
Eliogabalum in his ſignatum eſſe. De Stobenſium municipio dictum eſt 2.
pag. 107. & de Tyro pag. 239. quam & ex inſcriptione & ex concha mu-
ricis & ruſtico & palma eam eſſe certum eſt.

Quamvis de Laodicea jam facta fuerit mentio pag. 91. quid illam interſit 3.
& Eliogabalum aperiendum videtur. Supra dictum eſt hunc res ſacras coëgiſſe in templum quod Alagabalo ſacraverat, *Lapides qui Divi dicuntur*, inquit Lampridius, *ex proprio templo abſtulit, & Dianæ Laodiceæ ſimulachrum ex adyto ſuo in quo id Oreſtes poſuerat, auferre voluit: Et Oreſtem quidem ferunt non unum ſimulachrum Dianæ nec uno in loco poſuiſſe, ſed multa in multis.* Horum autem lapidum divinorum hiſtoria ſic perhibetur: *Eſt Pharis aqua Mercurio ſacra. Prope ipſum Dei ſignum lapides fere triginta erecti ſunt quadrangula figura; ſingulos certis Deorum nominibus appellantes venerantur. Et ſane Græcis olim omnibus patrium fuit rudes lapides pro Diis perinde ac ſimulachra ipſa colere.* Ex iis conſtat hanc Laodiceam Achaiæ fuiſſe quam Pauſanias *Oreſtidem* ideo vocat, Λαόδικεια τῆς Ὀρεστίδος. Sive Dianam in templo ſive Genium urbis, ex eo quod ejus caput turritum ſit intellexeris, ſcalpturam nummi intelliges.

In Elagab.

Pauſan. lib. 7.

INterdum nummi annos imperii deſignant. Hi tres Herodiano favent qui Elagabalum ſex annis imperaſſe aſſerit, cum Dio, Lampridius, & Victor tribus tantum ſcripto reliquerint. Δ porro & E annum quartum & quintum ſignificant. Quod Serapidem ille coluerit Deum patrium, Deum Syrum & Ægyptium, ſi quemquam coluerit, veriſimile eſt. Teſtantur etiam inſcriptiones antiquæ,

Gruterus pag. 85.

SERAPI SACR.
IMP. CÆS. M.
AVREL. ANTONINVS
AVG. PIVS FELIX
COS. IIII.
P. P.

PRO SALVTE IMP. CÆS.
M. AVR. ANTONINI AVG.
PII FEL. P. P.
VOTO SVSCEPTO
DEI MAGNI SERAPIDIS
TEMPLVM COLVMNIS &c.

Ab

Ab Antiochensibus cusos esse duos posteriores nummos ubi ovis & aquila cernuntur, ex iis quæ supra dicta sunt pag. 107. probabile est. Postremus quidem ab iis certo cusus est ex inscriptione & typo solito. In eo lubet observare numerum Græco more positum & notam senatus-consulti Romanis characteribus.

Rarissimi hujus nummi inscriptionem vix essem assequutus, nisi prævium haberem πολυμαθέςατον Tristanum. ΑΔΗΡ, inquit ille, Lingua Syriacà solem significat quod capiti radiato Solis & Elagabali convenit: ΒΗΝΟϹ non plurimùm à Belo distat quem Jovem fuisse constat. Illorum dotes Elagabalo tribuuntur ab Hierapolitanis in averso nummo signatis: hi Salutem sedentem exprimunt quam eam fuisse denotant serpens è patera comedens & Telesphorus de quibus supra pag. 160. dictum est. Illam etiam suspicatur Adargatim Deam in iis regionibus cultam, quo nomine Juno, Cybele, Venus, Isis, Terra, Ceres, Hygieia, Salus designabantur; quod mirè nummo nostro convenit. Edessæ enim quæ Hierapolis nominatur, Adirgatis colebatur. Serapidem ab iis cultum fuisse testantur duo nummi quorum alter Serapidem ipsum, alter Isidem in aversa parte denotat, & nummum nostrum illustrant. Faciem Imperatoris cum facie Solis in nummo conjunxerunt Hierapolitani, quo suam erga utrumque venerationem illustrius testarentur: quippe Sol à Syris supra cæteros Deos colebatur: Elagabalus SVMMVS EIVS SACERDOS & INVICTVS dictus est, quod patet ex nummis.

Comm. hist. Tom. 2. In Eliogab.

Strabo lib. 16.

1. 2. Nicopoleωs epithetum illud quod in his duobus nummis scriptum est, facit, ut ab aliis ejusdem nominis urbibus secernatur. De illa jam dictum est in Macrino pag. 257. Sub NOBIO RVFO cusos esse nummos inscriptio docet, quem Romanum fuisse Magistratum ex nomine conjectura est. Turris & mœnia fortassis urbis instaurationem indicant, ut Imperator paludatus sacrificans adeptam aliquam victoriam.

3. Sequens nummus in vicina urbe AVGVSTA TRAIANA cusus est. De ea dictum est pag. 226. ANNIVS MARCVS ejus Prætor in inscriptione indicatur. CYBELE sedens ex leonibus, capite turrito & tympano demonstratur.

DUos priores hujus tabellæ nummos illustrat Marcianopolitanorum nomen 1.
quod à Marciana Trajani sorore deducebant. Ii in Mysia ad Pontum 2.
Euxinum inter Odyssum & Anchialam. De ea passim. IVLIVS ANTONIVS
Am.Marcel. aut ANTONINVS SELEVCVS, & SERGIVS TATIANVS quales fuerint non est
facile asserere, nisi Magistratus urbis conjicias: Cæterum monendus est lector
me alium vidisse nummum fere primo similem, in quo non Fortuna sed Dea
pateram tenens juxta aram sacrificat.

Urbes Apolloniæ nomine tres & triginta fuisse constat, quare difficile 3.
esset eam designare quæ tertium nummum cudit. Mercurius rupi insidet,
caduceum tenens; qui in nummis rarus est.

Quarti typus perrarus est & nisi me fallat conjectura, Saturnum Deorum 4.
Parentem exhibet, quem in nullo alio nummo vidisse memini. Herculis
suæ urbis conditoris avum fortassis Heracleotæ hoc monumento celebraverunt.
Heracleæ autem urbes non minus fuere quam quinquaginta, quare difficillimum est certò nummum hunc alicui assignare: conjectura est ex superioribus
nummis eam esse quæ in Mysia prope Marcianopolim & Nicopolim.

ASiæ populos exhibet hæc tabella. Gadaræenses primum cuderunt. 1.
Sunt ii Cæle-Syriæ populi, de quibus dictum est pag. 183. Quod
superest in detrito & rarissimo nummo, quanquam non satis est ad ejus intelligentiam, sufficit tamen ad accendendum desiderium, reliqua si unquam
datur occasio cognoscendi.

Quales fuerint hi tres qui in Tripolitanorum nummo scalpti sunt, non 2.
satis scio: An alludant ad tres populos Tripolim habitantes, Tyrios, Sidonios, Aradios.

Dianam in tota fere Asia cultam esse ut priores sic tertius nummus docet: 3.
gradiens è pharetra sagittam carpit post explosum arcum, eam sequitur canis
silvaticus innuendæ venationis studio. Thyatiram urbem fuisse Lydiæ supra
dictum est pag. 116. 117.

Sardiani Asiæ propriæ populi fortassis leonem in suis nummis expressere 4.
quo Eliogabalum sibi celerius demererentur, symbolum exprimendo illius
quem patrem designaverat. Impurus enim Imperator cum Macrini mortem
audiisset, non amplius Varium Marcellum sed Caracallam citra veritatem sibi
in patrem asciverat. De conjunctione Leonis cum Caracalla dictum est in
superio-

superioribus pag. 235. Sydus appositum Solem designat cujus sub Alagabali nomine summus erat Pontifex Eliogabalus.

5. De Nicæa supra dictum est pag. 179.180. Signa militaria videntur designare summam imperii per exercitus delatam fuisse Eliogabalo post Macrini necem.

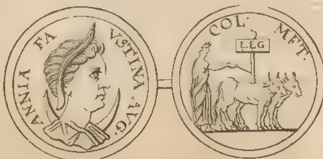

1. Ludos exhibent hi nummi aut potius ludorum præmia. Primus quidem Augustales, quos Damasci ab Augusto institutos esse licet conjicere tum ex nomine, tum ex corona quercea quam sibi palam adscripsit in nummis cum hoc titulo OB CIVES SERVATOS. Similem nummum Caracallæ tribuit Tristanus ob ejus matrem Syram; Eliogabalo propius accedit qui ipse Syrus erat. Comm. hist. tom. 2. Epist. 24.

2. Herculeos Olympienses alter designat & typo & inscriptione: Palma è medio vase prodit, quod videtur oleis ornatum. Horum enim ludorum præmium erat corona ex oleastro, velut grande virtutis præmium: sunt in Isthmiis ex pinu, Pythiis ex lauro, in Nemeis vero ex apio: Bene herculè cum posteritate actum quod Græcis in mentem venerit hoc ludicrum summa religione quinto quoque anno celebrare; nam ejus beneficio, temporum exacta fuit postea notitia observata, & historiæ res gestas per olympiadas distinguunt. Curru primo certatum, mox varia certamina fuere addita, præcipua verò fuere jactus disci, stadii cursus, lucta, saltus & jaculatio, unde & πένταθλον Græcis, Latinis Quinquertium dictum. Observare oportet in hoc nummo & nomen & titulos Imperatoris. Etenim circum caput visuntur Romani characteres, cum vas Græcis ornetur: quæ circum illud scripta sunt ex integriori si unquam appareat scire expecto.

ANNIAM FAVSTINAM primam Elagabali uxorem celebrat perrarus hic nummus, quæ jampridem Pomponio Basso nupserat ob id ab Elagabalo necato. Avum habuerat Marcum Aurelium per patrem Claudium Severum qui uxorem duxerat Vibiam Aureliam Sabinam Aurelii & Faustinæ quartam filiam. Herodianus illam, sed mendosè, nuncupat tertiam Elagabali uxorem. Aversam partem Tristanus vulgavit, ex cimeliarchio viri suo ævo in antiquitatis peritia primas tenentis illustris Peirescii. Characteres Græci vix leguntur. Dexteras jungunt vir & uxor quemadmodum in Caracallæ & Plautillæ nummis visitur, cum eadem inscriptione, innuendæ conjugum CONCORDIÆ.

Aſtrum etiam oppoſitum eſt Solis ſignum, quod frequenter in nummis Elagabali occurrit.

EAmdem Anniam Fauſtinam repræſentat rariſſimus hic nummus. Doleo plurimùm quod urbem in eo legere nequeam quæ Colonia & Metropolis indicatur: Colonus agens jugum boum, & vexillum in quo Legionis alicujus nomen ſcriptum eſt, denotant certe inſtauratam vel ornatam fuiſſe aliquam coloniam, cui firmandæ aliqua legio conſtituta eſt; integrior cætera docebit. Attendendum ad Fauſtinæ ornatum, caput cujus in Luna falcata collocatum eſt.

GRæcos nummos ut ſolemus, poſt latinos & colonias adjicimus. Urbem in qua cuſus eſt hic nummus non facile eſt ſcribere: Conjectura eſt aliquem eſſe ex iiſdem locis ubi tot ejus viro Elagabalo fuerunt cuſi, nempe aut in Thracia aut in Macedonia. Fortuna temonem & cornucopiæ tenens ſtat in averſa facie, quaſi ejus habitum induiſſet hic Fauſtina. Sic olim Liviæ Auguſti Cnidenſes nummum percuſſerant, quem ob conformitatem typi & raritatem apponi curavi. Utrumque illuſtrat rarus ille Anniæ Fauſtinæ nummus, quem poſſidet in ſuperbiſſimo

ſuo cimeliarchio Sereniſſima Suecorum &c. Regina Christina Alexandra, in quo circum ſtantem Fortunam legitur ΑΓΑΘΗ ΤΥΧΗ ΝΙΚΑΙΕΩΝ quaſi illa Auguſta diceretur Bona Fortuna Nicaeensium. Ingenioſiorem adulandi formulam vix reperires.

IVLIAM CORNELIAM PAVLAM illuſtriſſimam feminam duxit Elagabalus quo fieret pater celeriùs, qui ne vir quidem eſſe poterat. Hanc etiam Auguſtam appellavit, cum ea tamen haud ita multo poſt, eo quod maculam haberet in corpore, ſicut dicebat, divortium fecit; ademptiſque honoribus privatam vitam agere juſſit. Illam arbitror filiam fuiſſe Julii Pauli inſignis Juriſconſulti, qui Præfectus prætorio in exilium actus eſt, deinde ab Alexandro Severo patriæ redditus. Aur. Victor.

Concordiam conjugum exhibent hi nummi & cum ipſa ſedet, & cum utrumque conjugem ita jungit ut vix unquam ſeparari dubium eſſe poſſit. Vetus erat mos Concordiæ ſacra facere ut concordes inter ſe conjuges in perpetuum eſſent, quare in eorum medio apposita eſt ara.

RArissimum hunc nummum fusè explicat Triſtanus. Anazarbus urbs eſt metropolis Amanicæ Ciliciæ, è qua Dioſcorides: nomen habuit à conditore, deinde ab inſtauratore Auguſto Cæſar-Auguſta dicta eſt. *Intus autem dicendi Anazarbeni qui nunc Cæſar-Auguſtani vocantur*, inquit Plinius. Lib. 5. cap. 26. Dio-Cæſarea eſt nuncupata fortaſſis propter Divum Julium quemadmodum legitur apud Ptolemæum Καισάρεια πρὸς Ἀναζάρβῳ. Quartùm motu terra concuſſam & pæne deletam quod frequenter accidit in his regionibus, Juſtinus è ſuo condidit nomenque indidit Juſtinopolim. Illam Procopius *illuſtriſſimam* In Anecdotis. vocat ἐπιφανεστάτην Ἀνάζαρβον. Typum novit qui lemma Auguſti non ignorat, capricornum orbi moderantem, de quo dictum eſt pag. 24. Anazarbenos illud in ſuis nummis ſervaſſe ad majorem Inſtauratoris gloriam arbitror. Quid illi cum Paula, ignoro. Inſcriptionem ſic lego cum Triſtano ΑΝΑΖΑΡΒΕΩΝ ΜΗΤΡΟπολιτῶν. ΑΜανικῆς Κιλικίας, ANAZARBENSIVM METROPOLITANORVM AMANICÆ CILICIÆ. Hi ultimi characteres etiam in aliis nummis occurrunt. Γ. & Β. etiam in nummis Gordiani leguntur qui Tarſi cuſint ſunt, eorum interpretatio me latet.

Xiphilin.

IVLIAM AQVILIAM SEVERAM Elagabalus duxit apertè, contra jus faſque: eam enim habuit cum probro & dedecore cum eſſet virgo Veſtalis, idque ſe feciſſe auſus eſt dicere, ut ex ipſo Pontifice & ex ſacerdote Veſtali liberi divini naſcerentur. Illam paulo poſt remiſit, quarta ducta, quæ referre ſuum genus ad Commodum dicebatur; deinde aliam atque aliam, poſtea iterum ad Severam rediit.

Nonnus lib. 4. Dionyſ.

Pars averſa antiquæ Tyriorum religionis inſigne monumentum exhibet. Aſtrochiton Hercules, cui cognomen à veſte aſtris ornata, Tyrios docuit navem fabricare & tandiu navigare quandiu occurrerint fluctuantes Petræ Ambroſiæ inter quas olivæ ramus eſſet enatus, cui inſideret aquila juxta quam crater. Olivam eſſe circundatam flammæ intortam ſerpente, utramque innoxiè. Cumque id offenderint, præcepit ut aquilam ſacrificarent Neptuno, ſanguinem ejus Jovi cæteriſque Diis libarent: ſubitò has Petras forè ſtabiles ſuper quas urbem condere juſſit: inter navigandum illis occurriſſe nautilum qui concha ſua artem naves regendi & illos docuit; tandem hæc facta eſſe & Tyrum conditam. Quæ ferè omnia perrarus nummus noſter exhibet, Ambroſias Petras, olivam cui ſerpens eſt implicitus, & concham quæ vocatur nautilus. Credibile eſt canem qui juxta concham ſcalptus eſt eum eſſe qui purpuram primus detexit cum poſt comeſtas oſtreas ad herum rediit ore purpurato quod ad Tyrum pertinet. De ea dictum eſt pag. 239. Sacrum Herculi
In Euterpe. templum opulentiſſimum Tyri fuiſſe memorat Herodotus, in quo columna ex auro, altera ex ſmaragdo ſpectantium oculos abripiebant, καὶ ἐν αὐτῷ ἦσαν
L. 37. c. 5. στῆλαι δύο, ἡ μὲν χρυσοῦ ἀπέφθου, ἡ δὲ σμαράγδου λίθου &c. hujus meminit Plinius his verbis, *ſe ſcribente eſſe in templo ſtantem pilam è ſmaragdo*, quæ ipſiſſima verba
Lib. de Lapidibus. è Theophraſto deſumpta eſſe videntur. Cultum Herculis ex his Tyri deno-
Saturnal. l. 1. cap. 20. tari patet. Macrobii verba hac de re clara ſunt, *Deus Hercules religiosè quidem & apud Tyrum colitur.* Aras Herculis apud Tyrios fuiſſe, cujus numini urbem
Lib. 4. cap. 3. Cicero de Nat. Deor. 3. 16. dicaverant narrat Q. Curtius. Ei ſacrificare voluiſſe Alexandrum Magnum idem teſtatur.

COLO-

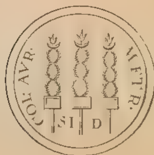

Coloniam Alexandriam Troadem Phrygiæ urbem ſæpe vidimus in ſuperioribus nummis: De ea abundè dictum eſt pag. 176. Rarum efficit nummum cum Aquiliam Severam celebrat.

Iulia Maesa Soror Juliæ Domnæ uxoris Severi Imp. mater fuit Söæmiadis, avia Eliogabali, ab Emeſa urbe oriunda. Hæc vivente ſorore multos annos in aula vixit Severo & Antonino Principibus; ſed poſt mortem Baſſiani ex aulica domo per ſuperbiam Macrini expulſa. Hujus aſtu ad imperium pervenit Elagabalus, militibus enim perſuaſit eum eſſe Baſſiani filium: Plurimam pecuniam largita eſt, ut legiones à Macrino abduceret, quod factum eſt. Hæc frequenter in Senatum deducta eſt ab Eliogabalo: cognitis tandem pravis ejus moribus ita prudenter cum eo egit, ut Alexandrum ex ſorore Mammæa nepotem deſignaret Cæſarem. Obiit ſexagenaria femina fortis, prudens & bellicoſa. Quoniam *adepta erat honores imperatorios, ut mos Romanis eſt, inter Divas relata eſt*, inquit Herodianus. Averſæ Lib. 6.
nummorum partes Pudicitiam & Fecunditatem Augustæ celebrant, quas frequenter in feminarum nummis uſurpabat antiquitas.

Colo-

COLoniam AVReliam METropolim SIDonem celebrat hic nummus, de qua jam dictum est pag. 145. Tria signa militaria indicare videntur legionum quæ tum in Syria erant benevolentiam erga Mæsam nepotemque Eliogabalum post necatum Macrinum.

SAgaci feminæ etiam Græcæ urbes suum obsequium testatæ sunt. Amastriani qui primum nummum cudere quales fuerint dictum est pag. 8. Typus profecto eximius. Deus & Dea stant hastam gerentes præ manibus duodecim signis cœlestibus in circulo rite dispositis: cernuntur etenim Aries, taurus, gemini, cancer, leo, virgo, libra, scorpius, sagittarius, capricornus, aquarius, pisces. Puto figuras illas & Deis posse tribui orbem regentibus, aut Mæsæ & Alexandro quorum prudentia imperium Romanum florebat. Auget conjecturam Mæsæ nomen quod Syro-Phœnico idiomate solem significat orbis moderatorem.

De Nicæensibus & serpente qui illorum typus est dictum pag. 179. 180. ut de Laodicensibus pag. 183. & Philadelphensibus pag. 6.

OFficio solito non defuere Perinthii favorem sui Imperatoris ambientes, quam per aviam sollicitabant. Hos ex nummis comperi supra cæteros Græcos adulantes. Idem typus etiam in aliis nummis occurrit: at hic rarissimus est, quem nec in libris editum nec in cimeliarchiis latentem observavi.

IVLIA SOÆMIAS filia fuit Mæſæ, mater Elagabali ex Vario Marcello, quem tamen filium Caracallæ aſſeruit. Non parum contulit cum Mæſa ad promovendum Elagabalum, legiones omnibus artibus ſibi devinxit; cum filio Senatum ingreſſa eſt, quamvis juris privati publicique ignara. Senatum muliebrem conſtituit in quo decernebantur ridicula de legibus matronalibus, quæ quo veſtitu incederent, quæ cui cederet, quæ ad cujus oſculum cederet, quæ pilento, quæ equo ſagmario, quæ aſino veheretur, & utrum pellicea an oſſea, an eborata, argentata & quæ aurum vel gemmas in calceamentis haberent. Tandem omnibus infenſa, femina impuriſſima cum filio à militibus necatur; poſt mortem unco trahitur & in cloacam præceps data eſt.

Veneris cœleſtis typi in utroque nummo cernuntur: pomum Auguſta tenet, quod ad Paridem refertur, qui neglectâ Junonis & Palladis formâ, pomum aureum pulcherrimæ munus Veneri detulit. Duplex autem Venus, alia cœleſtis quæ οὐρανία conjugalem amicitiam fovebat & liberos donabat; altera popularis πάνδημος quæ ſcortatorum Dea.

TEmplum iſtud eo avidius dignoſcere cuperem quo ſimile cernitur in Elagabali nummis, circum quod characteres ita ſunt detriti ut quale fuerit intelligere non potuerim: ex integriori ſi unquam occurrat, edocebor. Cæterùm cum vel Semiamira vel Symia, vel Semiramis vel Socemis vel Socemias à variis dicta ſit, variam hanc nomenclaturam nummorum inſcriptionibus emendare debemus, in quibus & græcè & latinè legitur SOAEMIAS.

BYsantii hunc nummum cudere in honorem Soæmiadis; arbitror primis imperii mensibus post devictum Macrinum: hæc enim suas & filii copias à Macrino in fugam versas intuens, militibus sese interficiendam objecit, ni vellent in hostes iterum impetum facere & vincere: Pudore ii perculsi & fortassis metu in Macrini copias victrices irruunt, illasque deleverunt. Quo facto vicinas civitates facinoris memoriam posteris consignare voluisse hoc nummo verisimile est. De Nemeside hic apposita dictum est pag. 4. 5.

IVLIA MAMÆA filia Julii Aviti Lupi & Juliæ, soror Soæmiadis, primùm Marciano nupsit viro Consulari, è quo Alexandrum peperit, deinde Claudio Juliano. Pia erat mulier & moribus castis modestisque. Ἦν γὰρ ἡ
Lib. 5. c. 17. γυνὴ θεοσεβὴς μᾶλλον καὶ τὸν τρόπον εἴπερ μάλιστα εὐλαβής, inquit Nicephorus Calistus. Dicitur ad se Origenem accivisse, ab eoque religionem Christianam edocta esse. Matris consilio & artibus Alexander factus est Imperator, qui ad nutum matris omnia peragebat. Cum ipso necata est à Maximini militibus. Pars aversa nummi typum exhibet elegantissimum, scalptura quippe in tam parvo opere eam refert Mamææ similitudinem, ut aqua aquæ non sit similior. Sedet ipsa ut Augusta & Domina. Retro Mæsam habet quæ caduceo pacem in orbe ut in familia imperatoria fundasse videtur. Coram duæ figuræ muliebres Theocliam filiam & Memmiam Alexandri uxorem significare conjectura est, quod inter eas & Mamæam tanta esset concordia ut FELICITAS PERPETVA per illas designari videatur.

OMnibus fere Imperatorum uxoribus aut matribus nummi sunt dicati etiam ab ultimis & remotissimis imperii Romani urbibus. Conjectura est sic has ab Imperatoribus gratias aut expetere aut agere. Id DEVLTVM seu

ſeu Develtum colonia Thraciæ videtur feciſſe, quæ Flavia & Pacifica à Veſpaſiano dicta eſt. Is enim cum Flavius eſſet origine, ſuum nomen pleriſque dedit urbibus aut à ſe conditis aut reſtitutis. De illa dictum eſt in Caracallæ nummo pag. 240. Dianam in hiſce regionibus cultam fuiſſe ſæpe dictum eſt, tametſi Serapidem, Mercurium & Charites exhibeant ejuſdem coloniæ nummi.

Boſtra ubi ſita & qualis fuerit dictum eſt pag. 212. 213.

1. GRæcos nummos Mamææ hic habes. Primus quidem concordiam innuit matris & filii, qui in utraque nummi parte ſignantur: Hanc uſque ad invidiam extollunt veteres, dum Imperatorem accuſant quod nihil inconſulta matre fecerit. Illius tamen ſeveritate & avaritiâ factum eſt ut milites rebellaverint, Maximinumque ad imperatoriam dignitatem evexerint, necatis Alexandro & Mamæa. Annus quintus in nummo deſignatur, quod ad imperium Alexandri pertinet. Locus ubi cuſus fuerit nummus non deſignatur, obſervandum eſt in hoc nummo MAMEAM per E ſimplex ſcribi, cum in cæteris ſcribatur per AI, MAMAIA.

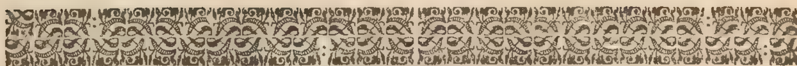
2. A Smyrnæis alter cuſus eſt. Hercules aut Bacchus in eo ſignatus eſt, fortaſſis uterque. De illorum cum Mamæa conjunctione nullum apud Hiſtoricos monumentum reperi.

3. Tertium nummum illuſtrem facit inſcriptio ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΕΚΑΤΗ. Nullus enim alter hanc profert numerandi formulam, quamvis certum ſit hâc decimum imperii annum deſignari, ſive ad Alexandrum referatur, quod veriſimilius eſt, ſive ad Mamæam.

4. Poſtremus ſolitis numerandi characteribus ſignatus eſt. Annus decimus tertius in eo deſignatus eſt, qui tum matri tum filio imperii ultimus fuit. Ad quid referatur trophæum cum captivis & palma non ſatis ſcio, certum eſt tamen ex iis quamdam innui victoriam, quam ad Parthicam revocari placet.

TRes alteros ejuſdem Mamææ nummos vulgavit Cl. Triſtanus. Primum quidem inſcriptio docet ad Magnetes ad Sipylum referri, de quibus dictum eſt pag. 136. Alter ad Ægienſes de quibus pag. 5. Alter ad Epheſios de quibus paſſim. Non mirum ſi adulatores populi Imperatoris matrem venerati ſunt, cujus nutu omnia in imperio dirigebantur.

ALEXANDER SEVERVS Marciani & Mamææ filius fuit. In pueritia ingenio clarus, dexteritate conſpicuus, tam civilibus quam militaribus artibus inſtitutus, & tantæ aſſiduitatis, ut ne ullum diem ſine exercitio aliquo tranſire liceret. Mortuo Macrino, Cæſar à Senatu dictus eſt; poſt adoptionem Elagabali, iterum Cæſar declaratus, poſtea Imperator, familiarem ſe omnibus præbuit. Parthos & Perſas vicit. Romam reverſus ſpecioſum egit triumphum. Bello Germanico collecto exercitu in Gallias profectus eſt, ibique à militibus, quod ſeverior eſſet & matre avarior, Maximino Duce trucidatus eſt, Moguntiæ XXVIII. Junii, qui fuit dies mortis Alexandri Magni, ætatis XXIX. eodem die quo natus erat, cùm imperaſſet annis XIII.

S. P. Q. R. ei cenotaphium in Gallia, Romæ deinde ampliſſimum ſepulchrum ſtatuit, & in Deos retulit. Dati ſunt & Sodales qui Alexandrini appellati ſunt. Chriſto templum facere voluit, eumque inter Divos recipere, quod & Hadrianus cogitaſſe fertur, qui templa in omnibus civitatibus ſine ſimulacris juſſerat fieri; quæ hodie idcirco quia non habent numina, dicuntur Hadriani, quæ ille ad hoc paraſſe dicebatur. Sed prohibitus eſt ab iis qui conſulentes ſacra repererant omnes Chriſtianos futuros, ſi id optato eveniſſet, & templa aliqua deſideranda. Hæc frequenter in ore habuit optimus Imperator, quæ in periſtylio domus ſuæ ſcalpi curaverat, ALTERI NON FECERIS QVOD TIBI FIERI NON VIS.

Optimi

1. OPtimi si unquam fuit Imperatoris perhonorifica testimonia hic habes. Sub Martis Ultoris habitu cernitur Alexander in primo nummo, quem sumpsisse verisimile est cum audiisset Artabanum ab Artaxerxe victum esse, Assyriam Mesopotamiamque occupatam. Cum enim ille Populi Romani amicus esset, oppressus copias petit, quibus sua regna & recipere & tueri posset. Utrumque præstitit Alexander: magno apparatu in Persas profectus est, quod
2. testatur secundus nummus. Peculiarem istius profectionis mentionem facit Herodianus his verbis, Ὁ δὲ ἐπιδοὺς αὐτοῖς χρήματα, &c. hoc est, Alexander *diviso largiter stipendio jubet ad iter accingi: mox ad eam ferme sententiam loquutus in Senatu diem discessui dixit: quæ ubi advenit, sacris discessus causa de more peractis, deducente Senatu populoque universo Roma proficiscitur, respectans urbem ac lacrymans. Sed neque popularium quisquam fuit qui siccis oculis aspexerit abeuntem* &c. Lib.6.cap.4.
Expeditionem bellicam fusè narrat Lampridius è quo hæc excerpsimus. *Artaxerxem Regem potentissimum vicit, septingentis stipatum elephantis, falcatis mille & octingentis curribus, de quo triumphum egit pulcherrimum*: quare Parthicus & Per- In Alex.
3. sicus dictus est. Hunc exponit tertius nummus.
4. Quartus Imperatorem sacrificantem exhibet coram Jovis figura. Retro miles illum coronare videtur FIDEM MILITVM celebrans. *Alexandrum septimo quoque die in Capitolium ascendisse Jovi supplicaturum*, autor est Lampridius. In Alex.
5. Alexandrum quintus celebrat tanquam RESTITVTOREM MONETÆ, de quo sic Lampridius. *Vectigalia publica in id contraxit, ut qui decem aureos sub Heliogabalo præstiterunt, tertiam partem auri præstarent, hoc est tricesimam partem. Tuncque primùm semisses aureorum formati sunt: tunc etiam quùm ad tertiam partem auri vectigal decidisset, tremisses dicente Alexandro etiam quartarios futuros, quod minus non posset. Quos quidem jam formatos in moneta detinuit, expectans ut si vectigal contrahere potuisset & eosdem ederet. Sed cùm non potuisset per publicas necessitates, conflari eos jussit, & tremisses tantùm solidosque formari. Formas binarias ternarias & quaternarias & denarias etiam atque amplius usque ad bilibres quoque & centenarias quas Heliogabalus invenerat, resolvi præcepit, neque in usu cujusquam versari, atque ex eo his materiæ nomen indictum est, cùm diceret plus largiendi hanc esse Imperatoris causam, si cùm multos solidos minores dare possit, dare decem vel amplius unâ formâ, triginta & quinquaginta & centum dare cogeretur.*

Cæterùm nummos ex argento puriori ab eo cusos esse, ejus nummi non testantur.

Sextus nummus sic explicatur. *Opera veterum Principum instauravit; ipse multa nova constituit; in his thermas nominis sui, juxta eas quæ Neronianæ fuerunt, aqua inducta quæ Alexandrina nunc dicitur*, inquit Lampridius. Et paulo post, *Vectigal pulcherrimum instituit, ex eoque jussit thermas & quas ipse fundaverat, & superiores populi usibus exhiberi. Alexandrinum opus marmoris de duobus marmoribus, hoc est porphyretico & Lacædemonio primus instituit, palatio exornato hoc genere marmorandi. Basilicam Alexandrinam instituerat inter campum Martium & septa Agrippiana in latum pedum centum, in longum pedum mille, ita ut tota columnis penderet, quam efficere non potuit morte præventus.* Pulcherrimum hoc ædificium, Thermas interpretati sunt qui ante me scripserunt, sed cur ad Basilicam non retulerint, sane non video. 6.

Congiarium populo ter dedit, donativum militibus ter, carnem populo addidit, deinceps post triumphum Persicum. Quæ verba septimum & octavum nummum explicant. Principem fuisse liberalem, nec sordidum nec prodigum testantur infinita ejus acta quæ passim apud Lampridium, Herodianum & Victorem scripta sunt. 7. 8.

Pulcherrima & integerrima numismata exponit hæc tabella: quorum pars una Alexandri & Mamææ concordiam denotat. *In matrem Mamæam unicè pius fuit*, inquit Lampridius, *ita ut Romæ in palatio faceret diætas nominis Mamææ. Puellas & pueros quemadmodum Antoninus Faustinianas instituerat, Mamæanas & Mamæanos instituit.* Et cùm puer ad imperium pervenisset, fecit cuncta cum matre, ut & illa videretur pariter imperare, mulier sancta; Uno verbo egit omnia ex consilio matris, cum quâ occisus est. Sed quoniam res antiquas imitari conantur posteriora sæcula, observandum est priscè personarum situm dispositionemque in nummis parùm curari. Politior ætas omnia ordinavit, dextrum latus nobiliori tribuens, sinistrum alteri. Sic in nummis antiquis Nero Poppææ anteponitur, Titus Domitiano, Trajanus Plotinæ, Aurelius Vero, Macrinus Diadumeniano, in his Alexander Mamææ. Hoc ipsum imitati sunt in Hispania, cùm Ferdinandum Regem Catholicum Isabellæ uxori anteponunt nummi ex auro, quamvis in aversis partibus regni Castellæ lemmata à dextris collocata sint, Aragoniæ typo sinistras occupante. Castellam enim Reginæ ditionem ideo prætulerunt, quia nobiliorem. Ad nummos nostros revertamur. FIDEM MILITVM exponit primus: Ab iis tamen proditus & occisus est bonus hic Imperator. Scribit Lampridius: *eum de præda quam Persis diripuit suum ditasse exercitum:* Noverat ille militum fidem ex lucro pendere quod liberalissimè illis elargiebatur.

In Alex.

In Alex.

Colonias

COlonias quæ in honorem Alexandri nummos cuderunt, exhibet hæc tabella. Colonia Alexandria Troas Augusta toties in nummis repræsentatur, ut quamvis eam quoties occurrit in diversis Imperatoribus vulgare non tædeat, tamen ultro aut interpretari aut repetere non placet. De illa dictum est pag. 176. Diana venatricis habitu columnæ innixa & stans in medio templo, ea est quæ in tota fere Asiâ colebatur. Trojani fortassis suam cum Imperatore conjunctionem celebrant; cùm enim Troja Alexandria ab Alexandro Paride diceretur, cur etiam in verbo non luserint, cognomen ad Alexandrum suum Imperatorem deferentes.

De Tyro supra dictum est pag. 133. & 239. Typus utrumque Alexandrum celebrat Macedonem, & Romanum, inter quos maxima erat conformitas. Hic enim elaborabat ut dignus illo nomine videretur, imo ut Macedonem vinceret, dicebatque *inter Romanum Alexandrum & Macedonem multùm interesse debere. Illum tamen præcipuè imitatus est & inter Divos & optimos in larario majore consecravit.* Lamprid. Victoria columnæ imposita Imperatorem coronare videtur, manu trophæum attingentem ad cujus basim Satyrus vel Silenus cernitur; *Maximos enim Satyrorum Silenos nuncupant*, inquit Pausanias. Lib. I. in Atticis. Ad id fortassis refertur quod narrat Plutarchus, In Alex. *Dormienti Alexandro Tyrum obsidenti evenit insomnium. Videre se Satyrum existimabat qui procul et jocabundus applauderet, cumque ipsum capere vellet, fugiebat. Postremò cum multa versatus orasset, in manus venit. Consulti vates partito nomine longe credenda dixerunt:* SA *hoc est tua* TYRUS *est.* Nonne suspicio est eosdem honores Alexandro Romano in hisce nummis tribui quos olim Macedo sibi paraverat. De concha quæ Tyriorum nummos semper illustrat dictum est pag. 239. *Purpuram claram dictam fuisse Alexandrinam*, docet Lampridius, *quamvis ejus gravissimus & fastidiosus exactor exstitisset Alexander.*

Colonia Flavia Pacifica Deultum & Colonia Augusta Pia Metropolis Sidon supra explicatæ fuerunt, hæc pag. 145. & illa pag. 240. Currus Cybeles in postremo notandus est, etenim Alexandrum coluisse matrem Deûm certum est, cùm *ejus die qui* HILARIA *nominabatur phasianum suæ mensæ adhibuisse* scribit Lampridius, qui quidem celebrabatur VIII. Kal. April. Macrob. Casaubon.

ger; De emend. tempor. V.
..us est. Pag. 159.
Num-

In Alex. AD horum nummorum explicationem ſatisfaciunt hæc Lampridii verba, *Iſium & Serapium* templum *decenter ornavit, additis ſignis & deliacis & omnibus myſticis.* Suæ enim gratitudinis monumenta Ægyptios hiſce nummis dedicaſſe veriſimile eſt. Anni in nummis ſcripti deſignant annos imperii.

Romam etiam illas veneratos eſſe ſequentes demonſtrant, edocti Alexandrum noluiſſe exiſtimari Syrum ſed à majoribus Romanum, in odium fortè Lamprid. Elagabali. *Stemma depinxerat quo oſtendebatur genus ejus à Metellis deſcendere.*

Effigiem galeatam ad Alexandrum Magnum refert Cl. Triſtanus, id tamen, pace ejus dixerim, minus congruum videtur: Quamvis enim Alexander Romanus Macedonem ſummopere dilexerit, ut ſupra diximus, hunc nummum ad eum non pertinere indicat facies venuſta quidem & juvenilis ſed muliebris, qualis aut Palladis aut Romæ eſſe ſolet. Characteres certo explicare non poſſum, quamvis nummus cætera ſit integerrimus.

GRæcos nummos Alexandri Severi exhibet hæc tabella. Seleucia ad Ca- 1.
lycadnum quam referunt duo priores ſupra fuit expoſita pag. 243. 2.
Laodicenſes Bacchum ſignavere in tertio quem in iis regionibus ſummope- 3.
re cultum fuiſſe teſtantur nummi antiqui, libri & marmora.
Marcianopolitani quartum cuderunt, quorum Magiſtratus videtur fuiſſe 4.
[illegible] APHISTVS. De eorum urbe dictum eſt, pag. 266. in nummis He-

Typus

5. Typus quinti qualis Ephesiorum esse solet, Dianam exponit venatricem, cane silvatico quasi ad captandam prædam sagitta confixam currente. Ephesios quartùm tunc Neocoros indicat illud appositum ΤΕΤΡΑΚΙϹ. Eumdem fere nummum habemus, in quo circum eamdem Dianam legitur Ephesios primos esse Asiæ, hoc est primatu gaudere; de quo magna inter eos, Smyrnæos & Pergamenos disceptatio fuerat.

6. Smyrnæis frequens mos fuit in Romanorum Principum honorem templa extruere: verisimile est sextum hunc nummum aliquod repræsentare quod propter Alexandrum ædificatum fuerit, cujus tamen nihil apud Autores reperi.

7. Nicæenses septimum & octavum nummum cudere: Hos victoriam à quâ
8. nomen habent, ut suam Deam coluisse, supra dictum est. Eam autem cum Nemeside unam esse jam explicavimus. Rota & perpendiculum hujus veluti sunt indicia. Signa legionum quæ priùs Elagabalo dicata erant, ideo fortassis Alexandro offeruntur à Nicæensibus, quo suam erga pessimum Imperatorem observantiam delerent, optimo sese committentes.

9. Figuram illam quam Nicomedienses signaverunt non satis novi.

10. Decimus & sequens ad Metropolim Cæsaream pertinent, de qua supra di-
11. ctum est pag. 39. Fertilitatem soli indicant spicæ.

NUmmus hic non minus integritate quam typo & inscriptione est conspicuus. Urna medium nummum occupat è qua palmæ prodeunt, victoriæ præmia. Byzantinos eum cudisse inscriptio docet, reliqua ad ludos refertur Antoninianos, quos ad Caracallam referri certum est. ΑΝΤΩΝΕΙΝΙΑ enim scriptum est, & in media urna, ni me fallant oculi, ΣΕΒΑCΤ. *Augusta*, quibus si ΑΓΩΝΕϹ *certamina* superaddas, rem claram reperies. Illustrat hunc nummum alter Imperatoris Caracallæ ex ære maximi moduli, quem nobis benignissimè communicavit Sereniss. FRIDERICVS Marchio Badensis-Durlacensis. Ejus ut multorum Principum Germanorum summa est delectatio Romanorum monumenta penes se habere & intelligere.

In hoc cujus cælaturam hic habes, ludorum Pythiorum Alexandrinorum facta est mentio. Caracalla autem & Alexander Severus Alexandrum Magnum quantùm potuerunt sunt imitati, ut dictum est in superioribus. Mentionem istius nummi facit eruditorum superioris sæculi facilè princeps Joseph Scaliger: De emend. tempor. V. Pag. 159.
Seldenus cum doctissimè explicat, cum marmora Arundelliana aggressus est.

NUmmum hunc efficit rariſſimum utraque facies. Mæſa ſuo nepoti Alexandro Severo conjuncta eſt, quemadmodum Mamæam vidimus in ſuperioribus. Tam gratus erat iſtius Imperatoris animus, ut omnis generis honoribus ſuos affecerit benefactores. Certum eſt imperium Romanum in ejus manus deveniſſe ope ac induſtriâ ſagaciſſimarum fœminarum aviæ & matris. Utraque artibus pene infinitis Alexandrum ab Elagabali ſævitiâ ſervaverat, ſtudiiſque & moribus egregiis condecoraverat: quare non mirum eſt ſi & hanc & illam in ejus numiſmatibus ſignatam videamus. De iis dictum eſt ſupra. Bona Fortuna in averſo nummo repræſentata eſt ΑΓΑΘΗ ΤΥΧΗ, ad quam alludebant Tuccitæ Terebentinorum Carthaginenſium propè Carthaginem, qui fortaſſis ob nominis ſimilitudinem eam ut Deam ſibi aſſumpſerant. Tuccæ Terebentinorum facit mentionem Antonini Itinerarium.

Strabo lib. 13. lib. 14.

Lib. 2. Annal. L. 1. c. 17.

TEmnus prodit in primo nummo urbs Æolidis in Aſia minore, *parva* 1.
quidem, ut ait Xenophon, *ſed munita & antiqua & propriis utens legibus*, αὐτόνομον vocabant: Concuſſam terræ motu cum quatuordecim aliis reſtituiſſe Tiberium Imperatorem docent Tacitus & Nicephorus. Docet etiam nummus ex ære magno in quo legitur Civitatibus Asiæ Restitutis: Cujus facinoris memoriam poſteris commendare voluit Imp. Titus cùm ſimilem nummum vulgavit propriis reſtitutionis notis. Quem ob egregium factum hic apponi curavimus. Minerva Victrix ſubindicat hanc urbem Athenienſium fuiſſe coloniam, quorum præcipua Dea Minerva Ἀθήνη, quemadmodum in eorum monetis cernitur.

Ariſtides.

Lectiſternium alter exhibet, de quo abundè dictum eſt pag. 197. 2.
Deſſeni hunc nummum ſignaverunt: hi prope Nili cataractas ſiti ſunt in 3.
Ægypto prope Æthiopiam. Eorum urbis & Deæ idem eſt nomen Deſſa, quæ provinciæ caput ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ in inſcriptione indigetatur. Iſis ſiſtrum tenens in hiſce regionibus colebatur: Aſtrum retro poſitum Solem ſeu Oſiridem indicat.

Quartus

4. Quartus nummus ad Tenienses pertinet. Tenos urbs & insula ex Cycladibus non ignobilis, quam etiam supra Delum extollunt. Tridens Neptunum indicat, cui sacra urbs erat: serpens ei intortus ad copiam referri potest aut potius ad Æsculapium, qui ubicunque terrarum hoc lemmate significabatur.

NUmmus hic ab Ephesiis se primos Asiæ nuncupantibus cusus est. Carpentum Dianæ appositum est, quasi donum pretiosissimum Imperatori futurum. Similem typum infra vulgabimus inter Valeriani nummos.

MAXIMINVS in prima pueritia pastor & opilio in montibus Thraciæ ubi & natus erat, occiso per fraudem Alexandro Severo sine senatus consulto Augustus à militibus dictus est, filio sibi in imperii administratione participe adscito. Crudelis in omnes, præsertim nobiles, quò fortassis ignobilitatem tegere conabatur. Virili forma decorus, moribus agrestibus, protervus atque superbus, corpore adeo procerus ut & proceritate & candore atque oculorum magnitudine omnes excelleret. Pedum octo & prope semis longitudine, calceamentum ejus pede majus hominis vestigio atque mensura, tantæ voracitatis ut uno die LX. carnis libras ederet, amphoram Capitolinam vini biberet. A Senatu propter immanitatem hostis judicatus est. Gordiani Africani à militibus Africæ Augusti erant appellati. Post eorum necem Pupienus & Balbinus Senatores à Senatu dicti sunt Augusti, contra quos Maximinus è Germaniâ venit cum instructissimo exercitu. Hic tamen juxta Aquileiam quam obsidebat, in castris quiescens in tentorio trucidatur. Filius Maximus etiam necatus est. Capita hastis suffixa Romam transmissa sunt: cadavera in profluentem abjecta. Vixit annos LXV.

 Maxi-

Herodianus. MAximinus illustrem exercitum secum in Germaniam duxerat & Mauros & Osrhoënos & Parthos & omnes quos secum Alexander ducebat ad bellum: horum virtute magnam sibi gloriam comparavit. *Ingressus Germaniam Trans-Rhenanam per* CCC *vel* CCCC *millia barbarici soli vicos incendit, greges abegit, prædas sustulit, barbarorum plurimos interemit, militem divitem reduxit, cepit innumeros. Et nisi Germani per amnes & paludes & silvas confugissent, omnem Germaniam in Romanam ditionem redegisset.* Hæc satis hujus tabellæ nummos explicant.

Capitol.

Ptolem. Pausan. Arrian. Plin. GRæcos Maximini nummos hic habes. Primus quidem à Sidetensibus 1. cusus est. *Perge & Side urbes sunt præcipuæ Pamphyliæ:* Παμφυλία ἔχει δὲ δύο πόλεις ἐπιφανεῖς Πέργην καὶ Σίδην. Hanc Cumæorum ex Æolia coloniam fuisse constat. Urna mensæ imposita, urceolus, rami, indicant sacros quosdam ludos. Minervam à Sidetanis cultam fuisse docet Strabo, cui templum condiderant. Rami videntur esse ex olivis, sive in honorem Minervæ cui sacræ erant, sive ad indicandam copiam: *Sidetensium enim campos olivis refertos esse* scribit idem Strabo.

Lib. 14.

Nicæenses forte Maximini fortitudinem per leonis typum exprimere vo- 2. luerunt, animalium fortissimi. *Maximinus quippe cum erat juvenis* XVI. *lixas uno sudore devicit; hamaxas manibus attrahebat, rhedam onustam solus movebat, equo si pugnum dedisset dentes solvebat, si calcem Aura frangebat, lapides tophicios friabat, arbores teneriores scindebat.* Quare vir sui temporis fortissimus dictus est, & Crotoniates Milo & Antæus & Hercules & Ajax. De Nicæensibus 3. dictum est passim in superioribus, ut de Diana Ephesiorum.

Capitol.

Elegantes videntur postremi nummi, in quorum primo Jupiter cernitur 4. aquilæ volitanti insidens, in altero vero fluvius decumbens, quem ob victorias 5. Germanicas Rhenum suspicantur: At characteres numerales Græci Nilum potius videntur indicare, qui in superioribus nummis eodem habitu signatus est.

Maxi-

MAXIMVS Maximini & Paulinæ filius fuit: adoleſcens inſolentiſſimæ ſuperbiæ, ita ut etiam cum pater ſuus homo crudeliſſimus, pleriſque honoratis aſſurgeret, ille reſideret. Tantæ erat pulchritudinis ut paſſim amatus ſit à procacioribus feminis: & ut etiam caput ejus mortui jam nigrum, jam ſordens, jam maceratum, defluente tabo, velut umbra pulcherrima videretur. Vitæ fuit lætioris, vini parciſſimus, cibi avidus, maximè ſilveſtris, ita ut nonniſi aprugnam, anates, grues, & omnia captiva ederet. Veſtibus tam accuratus fuit, ut nulla mulier nitidior eſſet in mundo. Uſus eſt idem adoleſcens & aurea lorica exemplo Ptolemæorum: uſus eſt argentea, uſus & clipeo gemmato inaurato & haſta inaurata. Fecit & ſpathas argenteas, fecit etiam aureas, & omnino quidquid ejus pulchritudinem poſſet juvare. Anno ætatis XVIII. aut ut ſcribit Capitolinus XXI. cum patre in tentorio necatus eſt, conclamantibus cunctis militari joco, ex peſſimo genere ne catulum habendum.

MAximus PRINCEPS IVVENTVTIS dicitur in primo nummo quemadmodum plures alii Imperatorum filii; ſequens nihil peculiare indicat, quod priùs non dictum fuerit.

Colonias duas tantum vidi ſignatas in Maximi nummis: Troadem & Deultum, de hac dictum eſt pag. 240. de illa pag. 176. Earum cum hoc Cæſare coujunctionem nullam apud antiquos reperi.

Quo brevius fuit Maximo imperii tempus eo rariores ejus cenſendi ſunt nummi: Græcos deſignat hæc tabella cum typis non vulgaribus. Primus quidem à Sardianis cuſus eſt, ſed qua ratione non intelligo, niſi gens adulationis avida cum aliquem Cæſarem perſentiſceret, ſtatim nummis ſuis vulgabat. Spica & malum Granatum quid indicent non facile eſt conjicere. Fortaſſis ſerpens in vaſe ad illud refertur quod ſcribit Capitolinus, *Omen ſane imperii illud fuit: Serpens dormienti Maximo caput circumdedit.* 1.

Lib. 3. RHENE inſula eſt maris Ægæi, Delo proxima. Utramque catena ligatam à Polycrate dicatam fuiſſe Apollini docet Thucydides. *In Rhenem deportabantur & mortui & moribundi, ne Delum quodammodo profanarent*, iuquit Strabo. Quemadmodum nulli lepores Itacæ, apri aut cervi in Africa, ſerpentes Aſtypalææ, ſic *in inſula Rhene nulli feles occurrebant*, ὐδὲ ἐν Ῥηνεία τῇ πρὸς Δήλω γαλῆ. Deſertam ſuo ævo ſcribit Strabo: floruiſſe Alexandri Severi temporibus teſtatur nummus à Goltzio commemoratus, illam *metropolim* nominans, ΡΗΝΙΩΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙC. 2.

Strabo lib. 10.

De Nicomedia dictum eſt pag. 132. 133. Navis aut vires maritimas indicat, aut magnum quid quod me latet. Templa explicare non minoris eſt operis. 3.

M. AN-

M. ANTONINVS GORDIANVS AFRICANVS Africæ Proconſul ab Africana juventute octogenarius Imperator eſt creatus, in Maximini odium. Vir erat longitudine Romana, canitie decora & pompali vultu barbatus, ruber magis quam candidus, facie bene lata, oculis, ore, fronte verendus, corporis qualitate craſſiuſculus, moribus ita moderatus, ut nihil poſſis dicere quod ille aut cupidè, aut immodeſtè aut nimiè fecerit. Aiunt eum Auguſti vultum ſic repræſentaſſe ut & vocem & mores & ſtaturam ejus exprimeret. Scripſerat ille poëmata, ac inter ea verſibus diſertiſſimis, vitam, bella & privatim publiceque geſta Antonini Pii & Marci Aurelii, Antoniniadωs inſcripſerat, quemadmodum Virgilius Æneidωs, Statius Achilleidωs & multi alii Iliadωs. Imperium quidem vir bonus recuſaverat, invitus accepit. Paulo poſt Capeliano Maximini partes tuente Gordianum filium adverſus eum miſit, qui victus & interemptus eſt. Pater, ut vincula hoſtium effugeret, laqueo ſibi vitam finit. Vixit annos LXXX. Imperavit menſes VI. Eum Senatus Auguſtum primùm appellavit, deinde inter Deos retulit.

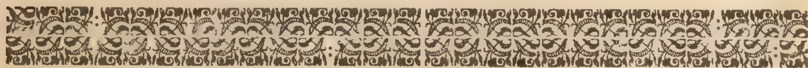

IMaginem ſedentis Romæ exprimit hic nummulus, quam ubique gentium adoratam fuiſſe conſtat. *Æternam* dictam fuiſſe ex omni ejus ævo docent Scriptores. Interdum hoc epitheto à cæteris urbibus dignoſcebatur, Urbs enim Æterna Romam deſignabat. Cùm populi ſuos Imperatores ſalutabant Æternitatem ut dignitatis nomen frequenter habebant in ore, qua illos demereri conabantur. In Codice ſæpe repetitur ore Principum ÆTERNITAS NOSTRA quo modo poſterioribus temporibus, claritas, majeſtas, ſerenitas.

Hypæpæ

HYpæpæ urbs eſt Lydiæ inter Tmolum & Cayſtrum. De ea ſic Plinius: *Epheſum vero alterum lumen Aſiæ remotiores conveniunt Cæſarienſes, Metropolitæ, Cylbiani, inferiores & ſuperiores Myſo-Macedones, Maſtaurenſes, Brullitæ, Hypæpæni,* &c. De his dictum eſt pag. 234. Epheſiæ Dianæ cultum denotat ipſa Diana velata templi medium occupans. Inſcriptionem non ita tamen detritam aſſequi & interpretari non potui. Diſſimulandum non eſt circum caput, AFRICANI cognomen inſcriptum non eſſe, quare Gordiano tertio poſſet etiam tribui, faciei tamen ſimilitudo facit ut Gordiano ſeniori adſcribam.

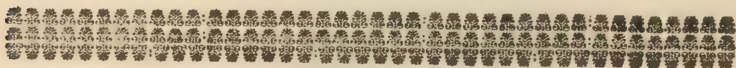

M. ANTONINVS GORDIANVS AFRICANVS patrem habuit ejuſdem nominis, quare ſecundus dictus eſt. Erat corpore vaſto, in ſtudiis gravis, formâ conſpicuus, memoriæ ſingularis, bonitate inſignis, & juris peritus. Pompeio fuit ſimillimus quamvis obeſus non fuerit. Fuit vini cupidior, ſemper tamen undecunque conditi, nunc roſa, nunc maſtiche, nunc abſinthio, cæteriſque rebus quibus gula maxime delectatur. Cum Parente Africæ præfuit & Auguſtus eſt appellatus: tandem à Capeliano Mauretaniæ rectore & Maximini partium, cui in vita privata ſemper adverſus fuerat, victus & interemptus eſt, ætatis anno XLVI. A Senatu Auguſtus appellatus eſt, & inter Divos cum patre relatus. Quòd plurimas habuerit concubinas, præſertim vero ſibi decretas viginti & duas, & ex omnibus ternos aut quaternos filios, Priamus dictus eſt, ab aliis per jocum Priapus. Vixerat in deliciis, in hortis, in balneis, in amœniſſimis nemoribus, &c.

PIETAS AVGusti & lemmate & typo designatur. Illam exprimunt signa pontificalia & auguralia quæ ad res divinas pertinebant. De illis dictum est in Caracallæ nummis, pag. 236. Observandum autem Romanos etsi non ita religiosos, religionis tamen tantam habuisse rationem ut quotiescumque occasio occurreret ejus ornamenta suis monumentis non omisisse testantur innumeri lapides, innumeri nummi.

CUi tribuendus sit hic nummus, non satis video: inscriptio enim Gordianum tantùm designat illumque Cæsarem, quod Africano filio & etiam Gordiano tertio competit, uterque enim Cæsar dictus est. Annus primus imperii per L. A. designatus est. Aquila imperii ut & Jovis symbolum coronam rostro tenet quam Imperatoris capiti imponere parata videtur. Cæterùm nummus est & antiquissimus & integerrimus.

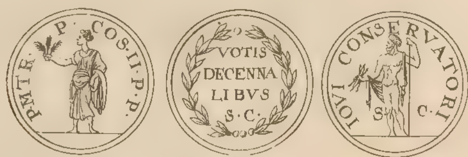

DECIMVS COELIVS BALBINVS familiæ vetustissimæ, bonitate, sanctitate & verecundiâ ingentem sibi amorem conciliavit. Staturâ procerus, corporis qualitate conspicuus, eloquentiâ clarus, voluptatibus deditus, quas adjuvabat divitiarum abundantia. Iterum Consul fuerat, rector provinciarum infinitarum: nam & Asiam & Africam & Bithyniam & Galatiam & Pontum & Thracias & Gallias civilibus administrationibus rexerat, ducto nonnunquam exercitu, sed rebus bellicis minor fuerat quam civilibus. Eo

Romæ

Romæ imperium contra Maximinum adminiſtrante, maxima fit ſeditio inter Prætorianos & populum, ita ut potiſſima pars urbis incenderetur & conflagraret, templa fœdarentur, plateæ omnes cruore polluerentur: nec ſedaretur donec Balbinus Gordianum purpuratum ad populum produxiſſet longiſſimi hominis collo ſuperimpoſitum: quo viſo illius amore in concordiam rediere. Pupienus ad bella pronior contra Maximinum ivit, Balbino Romæ res publicas moderante. Eo truncato Imperatores clam inter ſe diſſentientes ſeditioni militari locum dedere, in qua uterque occubuit, ante adeptum imperii biennium. Vixit Balbinus annos LX.

BAlbinus his in nummis Deos precari videtur. Primus quidem illum ex- 1.
hibet ramum oleæ dextra tenentem, ſiniſtra ſcipionem. Hic pacem optare videtur, qui tamen, ſi cogatur arma capere, paratus eſt: quod Balbini mores explicat.

Vota ſuſcipiebat in ſecundo quibus ſibi per S. P. Q. R. felicitas perpetua 2.
denunciabatur. Jovem in tertio ſollicitat quem ſuum profitetur Conſerva- 3.
torem.

Notandum porrò Balbini nummos ex ære mediocri ita raros eſſe, ut pauci occurrant in cimeliarchiis.

NUmmos Balbini paucos Romæ cuſos fuiſſe ex ære mediocri dictum eſt, pauciores adhuc in Græcia. Hic unus illuſtrat illud cimeliarchium quod in hoc opere deſcribitur. Fortunam is refert ſub Iſidis imagine. Nullum nomen ſcriptum eſt quod aut urbem, aut regionem deſignet. Ex characteribus L. A. patet nummum primo Balbini imperii anno cuſum eſſe.

ALium nummum Græcum Balbini exhibet hæc tabella cum templo Solis Didymæi qui Mileti colebatur: De Didymæo & de Mileto abunde dictum est supra pag. 73. De cervo quem habet præ manibus adi Illustriss. Seguinum à quo hunc accepimus nummum. In Select. Numism.

M. CLOD. PVPIENVS MAXIMVS domi forisque semper severus, ita ut & Tristis cognomen acceperit, vultu gravissimus & verecundus, staturâ procerus, corporis qualitate sanissimus, justus, amplissimæ virtutis. Pater ei fuerat unus è plebe, ut nonnulli dicunt, faber ferrarius, ut alii, rhedarius, vehicularius, fabricator. Operam Grammatico, Rhetori non multam dedit, siquidem semper virtuti & militari severitati studuit. Militaris Tribunus fuit, Prætor, Proconsul Bithyniæ & deinceps Græciæ ac tertiò Narbonæ. Missus Præterea Legatus Sarmatas in Illyrico contudit, atque inde translatus ad Rhenum, rem contra Germanos satis feliciter gessit. Posthæc Præfectus urbis prudentissimus, ingeniosissimus & severissimus approbatus est. Quare veluti Senatus ei homini, quod non licebat novæ familiæ, imperium tamen detulit, confessus omnibus eo tempore in Senatu aptiorem non esse qui deberet Principis nomen accipere. A Senatu una cum Balbino Augustus dictus est & cum ingenti exercitu missus contra Maximinum: qui cùm ad Ravennam bellum pararet maximo apparatu, eò perferuntur capita Maximini & filii Maximi, quæ à Pupieno Romam transmissa sunt: Paulo pòst tamen per seditionem à militibus Maximini una cum Balbino interemptus est. Imperavit ferme annos duos: Vixit LXXIV.

NUmmi antiqui Concordiam frequenter exhibent, Deam ſedentem cornucopiæ tenentem. Corcordiâ res parvæ creſcunt, diſcordiâ maximæ dilabuntur: utriuſque dicterii exemplis non immorabor. Balbinum & Pupienum in regendo terrarum orbe concordes fuiſſe teſtantur plures nummi ex argento cum his titulis utrique Imperatori dicatis, AMOR MVTVVS AVGG. CHARITAS MVTVA AVGG. FIDES MVTVA AVGG. PIETAS MVTVA AVGG. Capitolinus tamen utriuſque diſcordias commemorat, ſed tacitas, & quæ intelligerentur potius quam viderentur. Victoria ſtans quæ tum inſcriptione tum alis & palmâ & coronâ dignoſcitur, Pupienum & Balbinum coronare videtur, ea enim in utriuſque nummis ſcalpta eſt, ob devictum & necatum juxta Aquileiam Maximinum. Quamvis Balbinus ad pacis munera, Pupienus ad bella pronior fuerit, utrique tamen honores omnis generis in ſolidum deferebantur.

In Maximo & Balbino.

M. ANT. GORDIANVS ſenioris Africani aut ex filio aut ex filia nepos, juvenis lætus, pulcher, amabilis, gratus omnibus, in vita jucundus, in litteris nobilis, prorſus ut nihil præter ætatem deeſſet imperio. Anno æt. XV. Cæſar factus eligitur cum Balbino & Pupieno contra Maximinum, quibus cùm biennio imperaſſent, militari ſeditione interemptis, ſolus imperio ſucceſſit. Contra Perſas profectus Saporem vincit, Antiochiam, Carras & Niſibin recipit; atque hæc omnia auxilio Miſithei ſoceri Præfecti prætorio, viri doctiſſimi quem eloquentiæ cauſa dignum parentela ſua putavit. Is à Senatu tutor Reipublicæ ob merita in Rempublicam eſt appellatus & Parens principum populi Romani. Quo per fraudem à Philippo ſublato tandem & ipſe Gordianus ejuſdem inſidiis interficitur, ætatis anno XXII. imperii VI. Inter Deos à Senatu relatus eſt: Ejus ſepulchrum in finibus Perſidis poſitum erat cum hac inſcriptione, Græcis & Latinis & Perſicis & Judaïcis & Ægyptiacis litteris, ut ab omnibus legeretur.

DIVO

DIVO GORDIANO
VICTORI PERSARVM VICTORI GOTHORVM VICTORI SARMATARVM
DEPVLSORI ROMANARVM SEDITIONVM, VICTORI GERMANORVM
SED NON VICTORI PHILIPPORVM.

Tantam quæ adhuc hodie ſupereſt nummorum Gordiani copiam ad id revocare placet quod narrat Capitolinus, his verbis, *Philippum cum eum interfeciſſet, neque ejus imagines tollere, neque ſtatuas deponere, neque nomen abradere*, &c.

SPectant hi nummi ad bellum Perſicum, de quo ſic Capitolinus, *Gordianus aperto Jano gemino, quod ſignum erat indicti belli, profectus eſt contra Perſas cum exercitu ingenti, & tanto auro, ut vel auxiliis vel militibus facilè Perſas vincere poſſet. Fecit iter in Mœſiam atque in ipſo procinctu quidquid hoſtium in Thraciis fuit, delevit, fugavit, expulit atque ſubmovit. Inde per Syriam & Antiochiam recepit. & Carras & Niſibin, quæ omnia ſub Perſarum imperio erant. Rex ſane Perſarum tantùm Gordianum Principem timuit* &c. *Effectum denique eſt ut Perſæ qui jam in Italia timebantur in regnum ſuum pugnante Gordiano redirent, totumque Orientem Romana Reſpublica detineret.* Quas ob cauſas *quadrigæ elephantorum Gordiano decretæ ſunt à Senatu utpote qui Perſas viciſſet, ut triumpho Perſico triumpharet. Miſitheo autem Imperatoris ſocero quadriga equorum & triumphalis currus & titulus hujuſmodi,*

MISITHEO
EMINENTI VIRO PARENTI PRINCIPVM
PRÆTORII PRÆFECTO ET TOTIVS VRBIS
TVTORI REIPVBLICÆ
S. P. Q. R.
VICEM REDDIDIT.

Triumphi imaginem repræſentat primus nummus, quem ideo cuſum eſſe arbitror ne debita gloriâ fraudaretur victor Gordianus qui Romam nunquam reverſus eſt, ſed nefarie oppreſſus eſt & occiſus à Philippo.

Alter Romam clypeo inſidentem exhibet, galeatam ut ſolet, orbem Gordiano tradentem, ſed habitu conſulari, quod pacem indicat poſt victos tot hoſtes imperii Romani.

Tertii nummi typus non minus eſt illuſtris. Imperatorem ſpoliis inſidentem coronat Victoria, milite coram ei palmam tradente; quæ omnia ut & inſcriptio VIRTVTEM Gordiani celebrant. In quarto etiam coronatur Imperator: Pons ſcaphis impoſitus expeditionem trans Euphratem denotat. Quintus iterum

rum Imperatorem coronatum exponit à Victoria juxta templum, præ cujus foribus mactatur victima. Triplici illo loco fortassis significare voluerunt Romani suum Imperatorem coronam in solo, in salo, & in cœlo meritum esse.

COlonias exhibet hæc tabella quæ nummos cuderunt in honorem Gordiani, *qui adolescens à militibus & populo & Senatu & omnibus gentibus ingenti amore, ingenti studio & gratia Augustus est appellatus. Amabatur autem merito avi & avunculi sive patris qui ambo pro Senatu & pro populo Romano contra Maximinum arma sumpserunt & militari vel morte vel necessitate perierunt.* Hæc Capitolinus. Ad colonias redeamus.

In Gordian.

COLonia IVLia AVGusta FELix BERytus in duobus primis tabellæ nummis repræsentatur : ea frequens occurrit in nummis antiquis quos supra vulgavimus. Qualis fuerit, dictum est pag. 30. Aquilæ legionariæ à Berytensibus jam Imperatoribus Romanis dicatæ fuerunt, quod probat nummus Trajani supra expositus, pag. 143. Id verisimiliter arguebat legionem quamdam Beryti stativa agere solitam, quæ se urbemque sibi commissam Imperatoribus Romanis fidelem & devotam esse profitebatur. Dea in templo quin ad Venerem Astartem referatur, nullum est dubium. Videntur adhuc in templo sed subobscurè duæ aquilæ legionariæ quæ idem quam superius dictum est indicant. 1. 2.

Sequentis coloniæ inscriptionem satis difficilem aperuit & interpretatus est Cl. Tristanus, Provinciæ Mysiæ Superioris COLonia VIMinacium. Locum enodationi dederat Ptolemæus, Viminacium collocans ad Danubium in Mysia superiori, & Procopius scribens eam in Dacia constitutam vetustate collapsam à Justiniano novam & validam restauratam esse. Mysia etenim pars erat Daciæ. Illius in Severo urbis plura apud antiquos reperiuntur, *Et quùm Severus iret contra Albinum*, inquit Capitolinus, *in itinere apud Viminacium filium suum majorem Bassianum, apposito Aur. Antonini nomine Cæsarem appellavit, ut fratrem suum Getam ab spe imperii quam ille conceperat, submoveret.* Eò loci Carus Carini filius à militibus Diocletiano faventibus derelictus & interemptus est, *inter Viminacium & Aureum montem*, inquit Victor. Legionis nomen legitur in inscriptione antiqua à Grutero commemorata quæ illam VICTRICEM FRUMENTARIAM nominat. Obscuri sunt characteres in ima nummi parte signati AN. XII. Ad ANNONAM refert Tristanus, certè illi assentior cùm id annos significare non arbitratur. Taurus & Leo appositus quomodo conveniant difficile est solvere : illle quidem coloniarum erat symbolum, hic fortitudinis. Eos exprimunt versus sancti Paulini quos in honorem Nicetæ Dacorum Episcopi fecerat, 3.

Paul Diac. lib. X. Pag. 371.

Poemate 30.

Pascitur concors vitulus Leoni &c.

Alias

1. Alias colonias exhibet hæc tabella. Colonia Tyrus Metropolis in primo nummo ſignata eſt, quam & typus & inſcriptio demonſtrant. Concha purpuræ ſeu nautilus nonniſi in Tyriorum nummis expreſſa eſt, de qua dictum eſt pag. 239. Ambroſiæ Petræ ſupra fuerunt explicatæ pag. 270.

2. Pella Alexandri Magni patria in nummo Hadriani jam ſupra ſcripta eſt pag. 156.

3. Tertii nummi characteres mihi ſunt admodum obſcuri. Capricorni globum moderantis typus ad Octavium Auguſtum refertur, qui in ejus nummis ſimiliter occurrit. Vide pag. 24.

Diximus raros eſſe eos omnes antiquos nummos qui plures facies exhibent. Serapis Deus & Gordianus Imperator hîc cernuntur; alter ſuam habet lauream caput cingentem, alter impoſitum modium cum appoſito retro copiæ cornu, indicandæ rerum omnium ubertati, quam Serapidem procuraſſe dicebant.

1. Odyssus vel Odessa quemadmodum in nummo legitur urbs eſt Mœſiæ inferioris non procul à Ponto, quæ hodie *Varna* nuncupatur. Illius provinciæ urbes in nummis Gordiani frequenter occurrunt: procul dubio ii cuſi ſunt cum *is per Myſiam iter fecit*, ut narrat Capitolinus. Imperator ſacrificare videtur pro felici ſui itineris ſucceſſu, quem eventus non fefellit, *Parthos enim vicit* &c.

2. Vicini Marcianopolitani eumdem typum in Gordiani nummis uſurpaverunt, Serapidem nempe & ipſum Imperatorem ſeſe invicem reſpicientes. Imperatorem ſtantem in ſecundo nummo deſignatum eſſe nullum eſt dubium.

3. In tertio Bacchum ſuſpicor, attamen non ſatis novi. Menophilus in utroque nummo ſcriptus eſt qui certe magiſtratum indicat, de quo nihil legiſſe memini.

memini. Quod illi à Marciana Trajani ſorore nomen habuerint & cur, dictum eſt pag. 266. Nummum illuſtrat hæc inſcriptio, quam de aula Principis Tranſilvaniæ refert Gruterus,

Pag. 272.

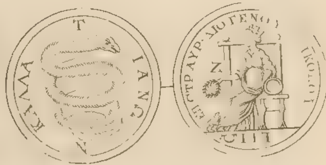
IMP. CÆS. M. ANTONIO GORDIANO
PIO FELICI AVG. PONTIF. MAX. TRIB. POT. II. COS. PP.
COL. VLPIA TRAI. AVG. DACIC. SARMIZ.
METROP. DICATISSIMA NVMINI MAIESTATIQVE EIVS.

Dionyſopolitani plures fuerunt, in India intra Gangem, quos nummi noſtri certè non deſignant, cum ii nimis eſſent ab Urbe remoti. Alii ſunt in Libya, quos ex Serapide in ſuſpicionem trahere meritò poſſent Antiquarii : meo tamen judicio ad hoc pertinere non arbitror. Si enim attendatur ad id quod ſculptum eſt in duobus prioribus nummis, nempe eumdem Serapidis & Gordiani habitum Odeſſæ & Marcianopoli ſignatum, certè ii ritus deſignabuntur qui illis vicini ſunt. ΔΙΟΝΥϹΟΠΟΛΙΣ autem urbs eſt in Myſia inferiori ad Pontum Euxinum, Odeſſæ fere contigua & non procul à Marcianopoli : *Crunos* antea vocabatur. Augent conjecturam tot antiqui nummi quos in honorem ejuſdem Gordiani cudi curaverunt aliæ inferioris Mœſiæ urbes, quemadmodum in ſequentibus demonſtrabitur. 4.

Plinius. Ptolem. Strabo.

ODESSA iterum occurrit, de qua dictum eſt in ſuperiori pagina. Palmæ ex urna prodeuntes ludos ibi celebratos demonſtrant qui ei inſcripti ſunt : ex detritis characteribus libet hoc ſuſpicari ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΑ. De ludis Antoninianis Alexandrinis dictum eſt ſupra pag. 281.

GRæcos populos iterum exhibet hæc tabella, qui Gordiano ſuo Imperatori iter ad bellum Perſicum facienti ſuas dedicavere monetas. CALLATIANI primi occurrunt, prope Tomos ſiti ſunt in Myſia inferiori ad Pontum : Serpens quid ſignificet in hoc nummo cuperem ſcire : ΚΑΛΛΑΤΙΑ nominatur à Ptol. ΚΑΛΛΑΤΙϹ, à Strab. quam primùm ACERVETIM appellatam fuiſſe ſcribit Plinius.

Nicopolis ſequentem vulgavit, quam dignoſcere inter tot ejuſdem nominis non facile eſt : eam ſuſpicor quæ ad Danubium ſita eſt ad confluentiam Iatri,

Iatri, in Myſia inferiori, non procul à Trajani ponte. Huic interdum nummi antiqui epithetum addiderunt, ut diximus pag. 266. in qua ſcalpti ſunt nummi ΝΙΚΟΠΟΛΙΤΩΝ ΠΡΟΟΙϹΤΡΟΝ. Cybele ſedet, ex tympano & cubantibus leonibus dignoſcitur : Ea occurrit frequenter hoc habitu in antiquis nummis & marmoribus, ex quorum numero hoc ſeligemus ex Grutero cum hac inſcriptione :

DEÆ SYRIÆ SACR.
VOTO SVSCEPTO PRO SALVTE &c.

Vix poteſt ſciri quiſnam fuerit ille Magiſtratus qui in nummo legitur : ſic ſe habent Characteres : ΕΠ. ϹΤΡ. ΑΥΡ. ΔΙΟΓΕΝΟΥϹ. ΝΙΚΟΠΟΛΕΙΤΩΝ. hoc eſt, *ſub Prætore Aurelio Diogene, Nicopolitanorum.*

1. AB eâ provincia non prius ad alias pergemus quin urbes celebraverimus quæ nummos tunc temporis cuderunt in honorem Gordiani. Eo ſunt illuſtriores quo ejus faciei conjuncta eſt etiam uxoris Tranquillinæ facies : de hac ſuo loco dicetur.

TOMIS urbs eſt Myſiæ inferioris ad Pontum quam nobilitavit ſuo exilio Ovidius, ejus nummos jam frequenter in ſuperioribus vulgavimus. Dea Salus nihil peculiare demonſtrat.

2. ANCHIALVS etiam in Ponto collocata eſt quæ procul dubio à Trajano
3. VLPIA dicta eſt. Serapidem in nummo averſo ſatis illuſtrant ſuperiores in quibus Serapis ipſe Gordiano conjunctus eſt. De eo abundè ſupra dictum eſt pag. 115. De figura muliebri ſtante quæ in tertio nummo ſculpta eſt nihil auſim conjicere.

ASiaticos populos hic habes qui etiam ſuis nummis Gordianum ſunt ve- 1.
nerati. Cyziceni priores occurrunt, de quibus jam dictum eſt pag. 191. Vulcanus ſæpe occurrit arma fabricans, interdum coram Pallade aut Venere, ſed præcipuè in nummis ex maximo modulo. Typus attinet ad id
Iliad.lib.18. quod deſcribit Homerus, in gratiam Palladis Vulcanum Achilli fabricaſſe, de quo in THESAVRO dicemus.

Miletopolitanis alterum nummum tribuit Cl. Triſtanus, quamvis ab illa 2.
voce parùm differant characteres. Ii in Myſia Aſiatica non procul à Cyzico. Eos Dianam coluiſſe ut plures alios Græciæ populos typus demonſtrat: de his dictum eſt pag. 216.

Magnetenſes in tribus ſequentibus celebrantur: quorum longe eſt illuſtrior 3.
ille qui locum inter Aſiaticas urbes Magneſiæ tribuit; hæc enim nona in num- 4.
mo declaratur, quod rariſſimum eſt. Illam diſceptationem non minus politè 5.
quam eruditè vulgavit Ezechiel Spanhemius Sereniſſimi Electoris Palatini ab intimis conſiliis, in ſuo quem edidit libro DE VSV ET PRÆSTANTIA NVMISMATVM ANTIQVORVM. De Magneſia dictum eſt pag. 136. De typo nihil auſim affirmare.

Sextus nummus Epheſios celebrat Alexandrinos dictos, ſive quòd, ut in- 6.
quit Triſtanus, Troas quæ Alexandria dicta eſt cum Epheſo communitatem inierit, ſive quod Epheſii à Severo dicti fuerint Alexandrini, ſive quod in Alexandria Ægypti, Epheſiorum multitudo commercia agens utriuſque populi ſocietatem in nummo celebret: Etenim inter utramque urbem maxima erat neceſſitudo.

Sardiani ſeptimum cuderunt de quibus ſatis ſupra dictum eſt, Jupiter ſe- 7.
dens nihil peculiare denotat.

Edeſſa urbs eſt Meſopotamiæ non longe ab Euphrate, Metropolis Oſrhoë- 8.
nicæ regionis & Abgarorum Regum domicilium. Videtur hæc, caput enim turritum quid aliud indicaret, Romam inſidentem clypeo coronare propter partam à Gordiano victoriam qua Parthos ſuperaverat: tunc enim ſuæ ditioni redditus & reſtitutus eſt Abgarus.

Poſtremis duobus nummis Carrheni inſcripti ſunt. Carrha vel Carrhæ 9.
Amm Marcell. lib. 23. urbs eſt Meſopotamiæ, *oppidum antiquum Craſſorum & Romani exercitus ærumnis* 10.
inſigne. Eamdem Lunam jam vidimus in Caracallæ nummis pag. 245. Quæ tum fœminino tum maſculino habitu religiosè per hos tractus colitur. Columna & ara indicant Gordiano ab hac urbe ſacrificia oblata fuiſſe ut Deo Marti,

ti, qui illam ab hostibus vicinis liberaverat. Parthi enim temporibus Maximini has regiones invaserant.

1. ITerum Græcos nummos populorum Asiæ exhibet hæc tabella. Nicome-
2. dienses duos primos cuderunt. De illorum origine jam scripsimus ex Libanio quod ad rem nostram facit, cum inter Domitiani nummos anguis ve- Orat. 6.
niebat explicandus, pag. 132. Aquila & ara accuratius adhuc illorum originem demonstrant. Duæ figuræ stantes ad templi seu urbis fores Gordianum & Tranquillinam fortassis exhibent cum palmis hinc inde, victoriæ nempe præmiis, quam ille contra Parthos adeptus erat.

3. Nicæenses vicini legionum signa suo Imperatori exhibent; quemadmodum & Caracallæ & Alexandro Magno fecerant.

4. Pallas quæ in quarto nummo repræsentata est sic se habet in Caracallæ nummo supra exposito pag. 243. Quo loci diximus de Seleucia ad Calycadnum.

5. De Hypæpis dictum est pag. 234. ad quod refertur Dea nuda in medio templo quam Venerem interpretor, *cujus dono*, ut inquit Stephanus, *mulieres* De Urbibus.
Hypæpenenses supra cæteras erant formosissimæ. Miror Cl. Tristanum hanc Dianam esse asseruisse, cum neque ubera, neque quæ ad venationem pertinent hic exhibeantur.

6. PATARA quæ sextum nummum cudit urbs est Lyciæ maritima in Asia prope Pamphyliam & Cariam: Arsinoë dicta est ab Ptolomæi Philadelphi uxore. Celebris erat ob oraculum Apollinis. *Pataram*, inquit Pomponius Mela, *nobilem facit delubrum Apollinis quondam opibus & oraculi fide Delphico simi-* Lib. 1.
le. Quare non mirum est si nummus Apollinem repræsentet, eumque ut va- cap. 15.
tem, Musarum habitu quem etiam induit dum ACTIVS dicitur in Augusti nummo. Laurus & tripus ad ipsum pertinet & serpens ei implicitus. Corvus frequenter Apollini dicatus est diciturque à Statio *comes obscurus tripodum.* Hunc Lib. 3.
Batto apud Callimachum muneri dedit qui viam ostenderet locum quærenti Thebaïd.
Cyrenæ condendæ,

Καὶ λιβύην ἐσιόντι κόραξ ἡγήσατο λαῷ.

7. Egregium typum exhibet septimus. Gordianus ut Genius montem gerit in capite, quo Argæus significatur, cui imposita erat Cæsarea Cappadociæ metropolis. Non inusitatum erat antiquis Deos pro montium Geniis usurpare, imò pro ipsis montibus: sic Jupiter Casius pro Deo Casii montis in nummo Trajani supra expositus est: sic Argæus mons in nummis argenteis quos

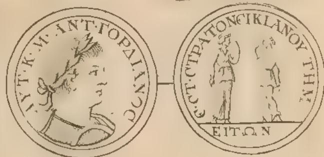
possidemus Pii Antonini & Severi & Juliæ, quos publici juris facere cum reliquis nostri Thesauri in animo est.

Colophon quæ octavum nummum cudit urbs erat Ioniæ in Asia minori, quæ se cum sex aliis Homeri natalitiis jactitabat. Apollo sedens pro typo est, ex cithara & lauro ei sacra dignoscitur. *Apud Colophonios lucus visitur Apollinis, fraxinis condensus*, inquit Pausanias. *Habebant etiam templum & oraculum Apollinis Clarii, ipsa antiquitate sanctissimum.* Quis fuerit ille Callinicus Colophoniensis Prætor, nihil nisi ex hoc nummo didici. 8.

In Achaïc. lib. 7.

Vicina Metropolis ut Colophon Gordiano suum nummum dicavit de illa dictum est pag. 244. cum nummum vulgavimus eodem prorsus typo & inscriptione. Verisimile est eumdem ejus fuisse animum cùm & Caracallæ & Gordiano ad bellum Parthicum properantibus hos honores congesserunt. 9.

Decimi nummi typus egregius est. Tripodi urna est imposita è qua prodit palma. Vas à sinistris collocatum est, à dextris quidem aliquid quod vetustas eripuit: hæc omnia ad ludos pertinent fortassis Apollinis. Thessaloniche ad ostium sinus maris Ægæi in Macedonia. 10.

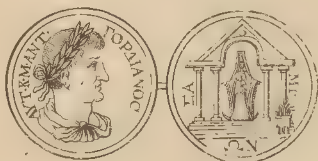

Hunc nummum Cl. Tristanus ad Temnitas refert Ioniæ populos quamvis in ejus nummo, ut etiam in meo, ΤΗΜΕΙΤΩΝ legatur, non ΤΗΜΝΕΙΤΩΝ. Mallem utriusque originem quærere apud Timum seu Temum Asiæ propriæ urbem quæ temporibus Tiberii terræ motu concussa & eversa fuerat, deinde refecta. Sed aliud est in hoc nummo quod res nostras antiquas summopere illustrat. Duarum Nympharum quæ pro typo sunt, habitus similis conspicitur in nummis Sacro Senatui oblatis, cum hac inscriptione ΙΕΡΑ ϹΥΝΚΛΗΤΟϹ. Duodecim huic dicatos scalpi supra curavimus pag. 4. inter quos hic undecimum locum obtinet, eadem inscriptione conspicuum nempe ΕΠ. ϹΤ. ΑΥ. ϹΤΡΑΤΟΝΙΚΙΑΝΟΥ ΤΗΜΕΙΤΩΝ; *Sub Prætore Aurelio Stratoniciano.* Hæc omnia locum dedere conjecturæ, quam hic eruditorum censuræ lubens exhibeo, nempe hos omnes nummos Senatui dicatos temporibus Gordiani hujus cusos fuisse: conveniunt typus & inscriptio utriusque nummos illustrantes: conveniunt & facies, nec enim plurimùm mihi differre videtur Gordiani effigies ab ea quam finxerunt Senatui. Et quod rem mihi dirimere videtur, id est quod pleræque urbes quæ uni nummos obtulerunt, alii etiam dicaverunt, Gordianum ut ipsum Senatum venerantes.

Ex

EX quatuor hujus tabellæ nummis unus eſt, quem quantum potuit Cl. Triſtanus interpretatus eſt, GRIFS inquit id fortaſſis indicat *Gordianus Romanorum Imperator Filius Serapidis:* laudo quidem ſolertiam ſed ea non ſufficit: quamvis ampliorem ſuperaddere nequeam. Anni in nummo ſignati CCCVIII. ænigma penes ſe habent cujus ſolutionem non novi.

Cæteri vel annos imperii vel tribuniciæ poteſtatis exhibent. Captivi juxta trophæum victorias Gordiani demonſtrant, quas è Parthis reportavit.

NUmmus hic ab Illuſtri Seguino jam vulgatus fuit. Junonem pronubam interpretatur ſtantem in templo tetraſtylo habitu nubentis. Ejus ſacra anniverſaria nuptiarum ritu à Samiis celebrabantur quia apud eos adoleverat, & Jovi nupſerat. Nummum in ejus honorem cuſum ab iiſdem Samienſibus inſcriptio docet, illam Imperatori ſuo dicantibus, pro more Græcorum. In Select. Numiſm.

DE Abgaris Edeſſenorum Dominis Regibus & Phylarcis dictum eſt pag. 192. 193. At iſte qui hic ſignatus eſt tripliciter ſuam erga Romanum Imperatorem gratitudinem teſtatur, tùm eques, tùm pedes, tùm ad προτομὰς ſcalptus, quod Galli vocant *en demy buſte.* Triplex ille habitus denotat Abgarum omni officiorum genere Gordiano devinctum, omnibus modis aut in pace aut in bello gratias acturum. Interpretatur Cl. Triſtanus eum ab Artaxerxe fugatum à Gordiano reſtitutum fuiſſe, in cujus rei recordationem tot nummi cuſi fuerunt. De Tiara ſeu Cydaride, tunica manicata quam de græca latinam fecerunt chiridotam, ut & de cæteris Magnorum Regum ornamentis, dixit abunde Theophylactus Simocatta, & poſt eum Briſſonius, cùm egit *De regno Perſico.* Lib. 4. cap. 3. Quæ ad nummos antiquos ſpectant excerpſimus, ad illuſtrandum nummum

 Perſi-

Persicum quem volente Deo cis paucos menses in Thesavro nostro vulgare propositum habemus.

Tranquillina Misithei filia fuit, uxor Gordiani. Plures exstant apud Gruterum inscriptiones illam celebrantes, in quibus interdum Flavia, interdum Valeria, interdum Fvria Sabina nominatur, certè in omnibus ejus nummis quos vidi sic legitur ΦΡΟΥ*εια* ΣΑΒΕΙ*να* ΤΡΑΝΚΥΛΛΕΙΝΑ. Tristano non placet lectio. *Scribitur*, inquit, ΦΟΥ*εια*: Fortassis quòd Furia fuerit nomen à Romanis sæpe usurpatum, sed omnes ut jam dixi conclamant nummi. De ejus moribus & liberis penes Autores altum est silentium: Sanctissimam nominant frequentes inscriptiones, quare illam tanto patre & tanto conjuge dignam facile crediderim. Sanctitas priscè pro castitate usurpabatur, quam præcipuè viri laudant in mulieribus. Plinius Plotinam nuncupavit sanctissimam fœminam, quod de paucis dictum est. Ad aversos nummorum typos procedamus.

In Paneg.

Illi certè tales sunt quales nulli alii in tota nummorum serie: ad Ephesios quidem pertinent, sed cum diversissimo Dianæ habitu. Ea enim vel in curru stat à cervis velociter currentibus vecto, vel uni cervo insidet, vel pedes cernitur cum adstante cane venatico. Ubique Ephesii significantur Primi Asiæ, quod Antoninus comprobat Ephesum nominans *Primam Metropolitarum* πρῶτον τῶν μητροπόλεων Ἔφεσον. Stephanus *Illustrissimam* illam nominat ἐπιφανεστάτην.

In leg. obser. Dig. de officio Proc.

Eidem Tranquillinæ hi tres nummi dicati sunt, quam non Sabinam sed ΣΑΒΕΙΝΙΑΜ nuncupant. De Chalcedonensibus dictum est pag. 148. 149. Ut de Apolline à cygno in cælos delato.

Alter à Nicomediensibus cusus est de quibus etiam dictum est pag. 148. Serpens ille tot gyris circumvolutus eorum originem certè denotat quam supra declaravimus. Sed cur caput humanum ei est impositum mihi obscurum est,

nisi

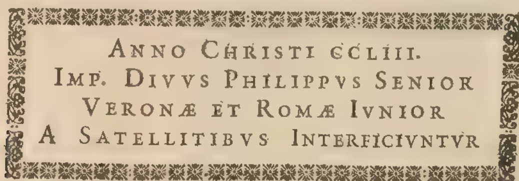
nisi morem suspicer Ægyptiorum ad Nicomedienses etiam translatum esse, qui suas belluas cum capitibus humanis adorabant Διὸ εἰς τὴν θεοποιίαν παρέλαβον τῶν ζώων καὶ ὁμοίως πως οὐ ἀνέμιξαν θηρία καὶ ἀνθρώπου καὶ πάλιν ὀρνέων σώματα καὶ ἀνθρώπου &c. inquit Porphyrius. Cernitur etiam idem caput humanum anguino corpori impositum in Caracallæ nummo. Lib 4. περὶ ἀποχῆς τῶν ἐμψύχων.

Perinthii frequenter Romanis Imperatoribus & eorum uxoribus suas dicaverunt monetas, exstant plura exempla in superioribus, præcipuè pag. 132. 148. & 150.

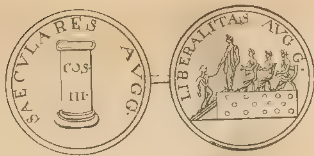

M. IVLIVS PHILIPPVS Arabs, humillimo ortus loco fuit, patre nobilissimo latronum ductore, virtute rei militaris clarus, ordinis comes, dux & Præfectus prætorio creatus, cum Gordiano contra Persas profectus, Misitheum fraude necavit: post ejus mortem à Gordiano tanquam parens dilectus, eumdem tandem interfecit, sibique imperium arripuit, Senatui scribens Gordianum morbo extinctum, se Imperatorem creatum ab exercitu. Deceptus Senatus credit, ipsumque Augustum appellat. Superbus erat qui se in novitate atque enormitate fortunæ non tenuit: Oppidum à se nominatum Philippopolim in Arabia condidit sacramentis intervenientibus, amicitia cum Sapore constituta, belloque sopito Romam proficiscitur contra Decium tandem educens exercitum mente turbatus ac veluti furore percitus Veronæ cadit pulso amissoque exercitu. Tradunt illum à militibus interfectum medio capite supra ordines dentium præciso. Imperavit annis quinque, deinde inter Divos cum filio relatus est. Christianum eum fuisse tradunt Eusebius & alii. Inscriptionem Veronæ exstantem ex annalibus Baronii excerpsit Zozimus. Gruterus:

ANNO CHRISTI CCLIII.
IMP. DIVVS PHILIPPVS SENIOR
VERONÆ ET ROMÆ IVNIOR
A SATELLITIBVS INTERFICIVNTVR

Sibi prospiciant qui antiquam arbitrantur: sane cum Scaligero suppositiam puto, non is erat tunc temporis mos scribendi. In Euseb.

Duos

DUos Philippi nummos vulgabimus rem illuſtrem demonſtrantes. Ludos nempe ſæculares & Imperatoris liberalitatem. De his ſupra diximus pag. 119. Eorum quos Philippus celebravit magnificentiam quodammodo de-
In Gordiano. ſcribit Capitolinus his verbis, *Fuerunt ſub Gordiano Romæ elephanti triginta & duo, quorum ipſe duodecim miſerat, Alexander decem; alceos decem, tigres decem, leones manſueti ſexaginta, leopardi manſueti triginta, belbi id eſt hyænæ decem: gladiatorum fiſcalium paria mille: hippopotamus & rhinoceros unus: archoleontes decem, camelopardali decem, onagri viginti, equi feri quadraginta & cætera ejuſmodi, animalia innumera & diverſa; quæ omnia Philippus ludis ſæcularibus vel dedit vel occidit. Has autem omnes feras manſuetas & præterea efferas, Gordianus parabat ad triumphum Perſicum; ſed votum publicum nihil valuit, nam omnia hæc Philippus exhibuit ſecularibus ludis & muneribus atque Circenſibus, cùm milleſimum ab urbe condita annum in conſulatu ſuo & filii celebravit.* Ea ad utriuſque nummi interpretationem referantur, quam adhuc illuſtranto alii quos penes me habeo in quibus legitur SÆCVLARES AVGG. I. II. III. IV. V. VI. cum variis animalibus tunc temporis productis, ET SÆCVLVM NOVVM, ET MILLIARIVM SÆCVLVM quamvis apud Occonem & alios MILLENARIVM non MILLIARIVM legatur. Eos autem ludos exhibuit Philippus ſecundo imperii anno vel tertio, per tres dies continuos noctesve, quibus natum eſt
In Chronico. incendium. Locus Caſſiodori hac de re ſpectabilis: *Æmiliano & Aquilino Coſſ.* inquit, *milleſimus annus urbis Romæ expletus eſt: ob quam ſolennitatem innumerabiles Philippus cum filio ſuo beſtias in Circo magno interfecit: ludoſque in Campo Martio theatrales, tribus diebus ac noctibus populo pervigilante celebravit &c.*

PHilippi nummos hic habes quos Coloniæ in ejus honorem cuderunt. 1.
VIMINACIVM in Mœſia jam pridem Gordiano ſuum nummum dicaverat, quem ſupra vulgavimus pag. 294. Idem typus occurrit, mulier nempe inter taurum & leonem de quibus ibidem dictum eſt.

Alter ab univerſa Dacia videtur cuſus abſque ullius urbis deſignatione. 2.
Obſervandum eundem typum etiam repræſentari in nummis Otaciliæ Severæ, & ejus filii Philippi junioris. Galerus quo mulieris caput ornatum eſt, Dacis erat uſitatus: id probant plures nummi Decebalum Daciæ Regem ſic exprimentes, & plures figuræ in columna Trajana, quæ bellum Dacicum à Trajano confe-

confectum egregiè repræſentat. An aquila & leo utriuſque animalis in illis regionibus proventum ſignificet, incertum eſt, ſed certè ibi frequentes occurrunt. Leones & aquilas in Auſtria vidi è Tranſilvania abductas, quæ olim Dacia nuncupabatur. Vexillum illud meo judicio aliquam legionem indicat, firmandæ contra barbarorum impetum provinciæ in Dacia degentem. Characteres in eo conſpicui DE aſſequi non poſſum.

3. Tertius nummus templum exhibet quod COLONIA HELVIA Jovi Optimo Maximo Helvio dicaverat. Illud in nummis Severi, Caracallæ & Getæ ſupra vulgavimus. De ea dictum eſt pag. 225.

4. De COLONIA LAODICEA METROPOLI ſupra dictum eſt pag. 183. &

5. de COLONIA DAMASCO pag. 36. cur aries in ejus nummo ſit expreſſus non ſatis novi.

1. PRimus tabellæ nummus ad Zeugmatenſes pertinet de quibus dictum eſt pag. 177. 178. Cur in ima nummi parte appoſitus ſit caduceus non facile eſt conjicere. Non me latet Clariſſ. Occonem & Triſtanum Philippo filio hunc nummum tribuiſſe qui forte utrique dicatus eſt, ſed certè meus faciem exhibet ſexagenariam, & ideo ſoli patri competit, cum Philippus junior anno ætatis duodecimo ſit necatus.

2. Alter ad Cyrteſtenſes. Jupiter in ſuo templo ſedet fulgur tenens quaſi miſſurus: de eo dictum eſt pag. 180. Hunc ſicut priorem aſſignavit Cl. Triſtanus Philippo filio, fortaſſis utrique dicati ſunt, ſed certè mei Philippum patrem referunt.

3. Theſſalonicenſes tertium cudere, in quo Apollo nudus lauream tenens & urna è qua palma certè ludos Pythios indicant, Figuram coram ipſo ſtantem refert Cl. Triſtanus ad Philippum; ſed cur orbem ab Apolline reciperet & id quod humeris geſtat: mallem eum Cabirum eſſe vel Philippum ſub Cabiri ſpecie, cui præcipuus iſtius regionis cultus deferebatur: Cabiros enim malleum ubique ſimilem humeris geſtantes repræſentavit antiquitas & præcipuè nummi: De iis vide pag. 232.

4. Phocæenſes quartum ſignaverunt: plures eorumdem nummos ſuprà vulgavimus: vide pag. 233.

5. De Coienſibus dictum eſt pag. 34. Victoria gradiens lauream & palmam gerens Philippo gratulari videtur *ob pacatum Orientem & compoſitum*, ut loquitur Aur. Victor. De Cæſarib.

Hyrcanos demonstrat quintus nummus: an ii sint qui mari Caspio nomen 6.
dedere, verisimile est. Cl. Tristanus arbitratur mulierem cum cane esse pro typo: pace ejus dixerim Bacchus stat cantharum dextrâ tenens, sinistrâ thyrsum, pedes ejus lambente tigride, similem typum vulgavimus inter Aurelii nummos quem explicat inscriptio ΔΙΟΝΥCΟC ΚΤΙΣΤΗC ΤΙΑΝΩΝ *Bacchus conditor Tianensium.* vide pag. 199. Eum illustrant quæ dicta sunt pag. 179.

Septimus nummus triremem exhibet quam nondum in Ephesiorum num- 7.
mis videram. Is quantumvis integer in una parte corruptus nomen eripit spectabile quod felicior quispiam conjiciet: certè pars superior Ephesiorum primatum significat. Dissimulandum non est hunc nummum posse tribui juniori Philippo, nomina enim conveniunt, deinde facies in eo expressa quæ juvenilis videtur: at malui cum Occone errare, si quid sit erroris, quam in re incerta virum tam doctum reprehendere.

Octavus ad Pergam pertinet Pamphyliæ urbem. Perga vel Pergæ dice- 8.
batur, Asylum fuisse inscriptio docet, & ibi cultam Dianam, sicuti nummus supra vulgatus pag. 229. Quod hìc ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ legatur fortassis ad exemplum factum est alterius nummi in Julia in qua legitur ΕΦΕCΙΩΝ ΤΡΙC ΝΕΩΚΟΡΩΝ ΚΑΙ ΤΗC ΑΡΤΕΜΙΔΟC.

DE Antiochia supra diximus. Senatus consulti notam hic latinis characteribus appositam esse notabile est, fortassis ob populorum erga eum reverentiam à quo etiam dialectum mutuabantur.

De Fortuna in Lectisternio cubante diximus in nummis M. Aurelii pag. 197. Eadem occurrit etiam in Lucilla pag. 207. Cætera annos imperii designant, qui in nummis frequenter notantur, Aquila & Jupiter summam Imperii Majestatem designant.

Strabo. Plinius. Stephanus. Ptolem.

MEsambria urbs est Mœsiæ ad Pontum Euxinum de qua passim apud antiquós. ΜΕCΑΜΒΡΙΑΝΩΝ in his nummis legitur non ΜΗCΑΜΒΡΙΑΝΩΝ ut scribunt quidam. Coloniam fuisse Byzantinorum & Chalcedonensium docet Herodotus repugnantibus Stephano & Strabone alium conditorem assignantibus. Postremus hic nomen ad vetus Thracicum idioma revocat, quo ΒΡΙΑ urbs significatur. De Genio in aversa primi parte nihil suppetit, de Serapide ubique terrarum ferè culto dictum est pag. 115. Cæterum

Lib. 6.

terum illustres faciunt nummos conjugum facies, Philippi & Otaciliæ Severæ. De hac nunc dicere ordo noster postulat.

MARCIA OTACILIA SEVERA uxor fuit Philippi patris, mater junioris. Hæc Christum coluisse fertur, & cum marito ac filio baptismate insignita, ab Origene edocta. Pauca de ea sciuntur, Scriptorum incuriâ. Primus nummus LVDOS SÆCVLARES celebrat quos edidit Philippus de quibus supra pag. 304. Ad id etiam refertur alter in quo scriptum est MILLIARIVM SÆCVLVM. Alium plurimi notant autores in quo scriptum MILLENARIVM, at illum non vidimus.

1. Sicuti PROVINCIA DACIA suos nummos Philippo dicaverat, eumdem etiam honorem in Otaciliam Severam ejus uxorem congessit eodem planè typo, qui supra explicatus est. Conjectura est hanc ei fuisse patriam.

2. Nummus alter egregius quidem est, tùm propter falcatam Lunam cui imposita est Augustæ effigies, tum propter templum illud rupi impositum in aversa parte. Tota inscriptio non legitur quæ tamen Berytum subindicat. Templum prorsus simile cernitur in Macrini nummo supra descripto pag. 258. Quod ad Phanæam pertinet, Colonus agens boves aut coloniæ instaurationem aut restaurationem demonstrat, quod Otaciliæ Severæ deberi docet nummus. Notanda venit inscriptio circum caput, M. OT. SEVERÆ AVG. M. C. quam ita interpretor Marciæ OTaciliæ SEVERÆ AVGustæ Matri Cæsaris.

3. COLonia DAMAscus METRopolis in tertio nummo signata est. Romanis eam paruisse indicant Romulus & Remus cum lupa lactante. LEGIO VII. vexillo inscripta procul dubio Damasci commorabatur, suæque fidelitatis hoc perhibet testimonium, cujus etiam per alios nummos quos vidi, Philippum certiorem fecerant.

Photius. HÆc tabella nummos Græcos exhibet ejusdem Augustæ in quibus observandum eam non OTACILLAM vocari sed OTACILIAM. Primum quidem jam explicavit Cl. Tristanus Apollinem ad Ierapolitanos Phrygiæ referens, quòd apud eos coleretur & antrum haberet præstigiis ac miraculis clarum: sic antiqui. 1.

Strabo. lib. 13.

Hierapolitanis vicini Magnetenses suam etiam Cybelem Otaciliæ Severæ obtulerunt: de illis dictum est pag. 136. 2.

Tertius nummus à Nicomediensibus cusus est bis Neocoris. Serapis & Isis illum summoperè illustrant, de quibus abundè supra dictum est. 3.

Antiochenses quemadmodum solebant tum Imperatoribus tum eorum uxoribus & filiis suos nummos offerebant: De iis supra dictum est. ΜΗΤΡΟΚΟΛΩΝ interpretor Metropolitas Coloniæ. 4.

Temnitenses quintum nummum percussere: De iis dictum est pag. 282. Verisimile est hunc fluvium decumbentem esse eum qui Temnum alluit, Hermum scilicet, in Asia propria satis celebrem. 5.

M. IVLIVS PHILIPPVS filius fuit Philippi Imperatoris & Otaciliæ Severæ. A patre in consortium imperii adscitus est, & Romam adductus. Adeo severi & tristis animi fuit ut jam tum à quinquenni ætate nullo prorsus cujusquam commento ad ridendum solvi potuerit, patremque ludis sæcularibus petulantius cachinnantem, quamquam adhuc tener, vultu notaverit aversato; quare ἀγέλαςος dictus est. Patre adversus Decium profecto, hic Urbi relictus est, ubi audita Philippi morte à Prætorianis militibus interficitur, annum agens duodecimum. Observandum ejus nummos nullo discrimine à Parentis nummis differre, nisi illis interdum CÆSARIS dignitas apposita sit, his AVGusti: Cæteri eodem prænomine, nomine & agnomine, interdum etiam faciebus, quamvis parens eo profectus fuerit ætatis quæ senem illum faceret, Filius verò nondum adolescens necatus fuerit.

Philippo

PHilippo filio non defuit PROVINCIA DACIA; eumdemque typum illi obtulit quem pridem patri Philippo & matri Otaciliæ Severæ dicaverat.

1. EJusdem Philippi junioris nummos aliquot Græcos hic exposuimus. Primus ab Illust. Seguino vulgatus & explicatus est. Typus sanè ut insolitus sic est elegantissimus. Tres Furias exhibet, sorores sceleris ultrices Deas; Alecto, Tisiphone, Megæra ab antiquis vocabantur: *Tunicis ad talos demissis cingulo pectus incinctis* illas describit Strabo, quas insuper nummus terribiliores demonstrat, serpentibus, tædis, flagellis, & stimulis quos habent præ manibus. Cur eæ ab Antiochensibus in nummo signatæ, aut cur Philippo dicatæ, mihi quidem obscurum est. Mos erat antiquis etiam iratis Diis templa dicare, aras erigere, victimas sacrificare. Testes sunt nummi Ve-Jovis, Pavoris, Palloris, quos post Fulv. Ursinum publici juris fecimus. Febri etiam aras & templa exexerunt Romani, quò minus noceret. Sic recentiores Indi Orientales Dæmones non honoris causa sed timoris adorant: At de his satis.

In Select. Numism.

Lib. 4. Geogr.

In Famil. Roman. Valer. Maxim.

2. Aram inter serpentes Cyziceni in suo nummo expresserunt: an ii Asiam voluerint indicare quemadmodum Augustus fecerat eodem fere typo cum hac epigraphe ASIA RECEPTA: an aliquid aliud difficile est conjicere: Ii quippe ad littoris Propontidis oram quasi Asiæ limen occupant. De iis dictum est pag. 191. & 242. In qua nummum Caracallæ dicatum similem vulgavimus.

3. De Hyrcanis supra dictum est pag. 306. Verisimile est eos patri & filio eodem animo suos nummos dicavisse.

4. De Magnetensibus etiam dictum est pag. 136. Typus binas aquilas exhibens, imperium orientale & occidentale non exhibuisse constat, cùm ante Theodosium illius partitionis nullum exstet vestigium: nisi potentia imperii Romani ad utrumque extensa significetur. Caracalla quidem & Geta inter se dissentientes illam orbis divisionem tentavere, at precibus Juliæ neutrum deserere volentis, res infecta est. Herodian.

5. Quid de Ephesiis dicendum est aut de Diana, quod prius non dictum fuerit? brevitati semper operam dedimus, quæ aut repetitione aut locis communibus offenderetur.

CNEVS MESSIVS QVINTVS TRAIANVS DECIVS Sirmienſium vico ortus Budalia quæ nunc Buda dicitur in Pannonia inferiori militiæ gradu ad imperium conſpiraverat. Vir erat artibus cunctis & virtutibus inſtructus, placidus & communis domi, in armis promptiſſimus : quare Trajano adæquatus eſt, & nomen optimi Principis judicio Senatus meruit. A militibus Illyricianis contra Philippos Imperator factus eſt, devicto & occiſo patre, à Senatu Auguſtus appellatus. Filium ETRVSCVM nomine Cæſarem fecit, quem paulo poſt adverſus Barbaros trans Danubium miſit : Sequutus & ipſe in acie cum filio necatus eſt, copiæ omnes proſtratæ imperiumque Romanum Scythis & Getis deſpectui habitum corpuſque paludis voragine abſorptum, nec uſquam repertum eſt. Dicunt illum à Treboniano Gallo Duce limitis Mœſiæ proditum. Vixit annos L. imperavit biennio : In Chriſtianos acriter ſævierat. Ejus temporibus oppreſſi ſunt duo imperium ambientes, Iotapianus ſeu Papianus & Priſcus, quorum nulli exſtant nummi. Decii hæc exſtat
Gruter. pag. 273. inſcriptio Tarracone in Hiſpania citeriori.

PIO ATQVE INCLITO DN. TRAIANO
NOBILISSIMO AC FORTISSIMO ET
FELICISSIMO CAESARI &c.

LIberalitatem exponit primus hic nummus, quam Tr. Decium erga populum Romanum exercuiſſe veriſimile eſt, cùm imperium conſentiente Senatu adeptus eſt. Plurima ejuſmodi exempla ſupra vidimus. 1.

Alterum typum in quo DACIA baculum ſeu vexillum tenet cujus vertici impoſitum eſt aſini caput perdoctè explicavit Cl. Triſtanus. Aſinus ἀπειθὲς animal 2.

animal ab antiquis vocabatur, quod Homero locum dedit Ajacem inter præliandum asino comparare. Sic liber divinus Jacobi & Liæ filium nominat Issachar seu asinum fortem, quòd constans esset, firmus & intrepidus. Daci ideò fortassis dicti Asini quòd asinos haberent in vexillis: Illa autem in nummis Romanis repræsentatur in honorem Decii, qui Dacus erat: Dacia enim Transilvaniam, Moldaviam, Valachiam, Hungariam & Pannoniam continet: Dicta est FELIX in nummo argenteo quemadmodum CARTHAGO, RAVENNA. Hujus postremæ nummum hic scalpi curavimus urbis Genium repræsentantem. Optarem quidem, cæterarum similia monumenta nobis superesse quæ aut historiam aut geographiam possent illustrare.

Epitet. lib. 1. c. 18. Lib. 11. Iliad. Genes. cap. 49.

3. Tertius nummus Trajanum Decium repræsentat sub habitu Genii exercitum Illyricianum tuentis, quemadmodum in alio nummo dicitur GENIVS ILLYRICI. Apud Romanos omnia suum habebant Genium, qui Angelo custodi Christianorum non malè convenit. In nummis legitur GENIVS CÆSARIS, GENIVS SENATVS, GENIVS POPVLI ROMANI, GENIVS EXERCITVS &c. Illyricum autem ea est provincia quæ ab Alpibus & mari supero ad Danubium extenditur; Ideo Decium celebrat in hoc nummo, & quod illius sit patria, & quod suorum militum virtute, ii enim fortissimi censebantur, Philippi exercitus fugatus fuerit & Decius Imperator factus.

NOvus typus prodit ab Antiochensibus, tria nempe signa militaria, quæ haud dubiè legiones indicant Antiochiæ commorantes. Interdum etiam earum leguntur nomina. Antiochias supra quadraginta commemorant Veteres; Earum nulli fortassis hic nummus convenit propter appositum COLONIæ nomen, de qua nihil penitus in libris reperi. Characteres latini tum nummi scalptura illam deductam esse circa Danubii ripam subindicant, in Illyrico aut Dacia quòd satis Decio cæterisque ejus nummis conveniret.

Prævium

PRævium habui Cl. Triſtanum in horumce nummorum explicatione, quare hæc gloria illi per me relicta ſit : SEPTIMIAM COLONIAM RESÆNESIORVM exhibent, quam ubi collocata ſit nemo aut Hiſtoricorum aut Geo-
Lib.5.c.28. graphorum declarat. PECAINA legitur apud Ptolemæum, PECINA apud Stephanum, quam reſtauratam eſſe & coloniam factam ab Imperatore Severo indicant ejus nummi, quare dicta eſt SEPTIMIA. Sita eſt ad Tigris ripam in Meſopotamia prope Euphratis confluentiam : Locus ille eſt ſpectabilis tum propter devictos Perſas per Gordianum, tum propter ipſius Gordiani cædem
Lib.23. à Philippo patratam, *cujus adhuc ſepulchrum ſtat*, inquit Ammianus Marcellinus.

Averſos typos breviter exponam. Primus indicat coloniæ inſtaurationem 1.
cui aquila boum jugo ſuperimpoſita imperium Romanum demonſtrat. Eadem aquila occurrit in altero coronans figuram ſacrificantem, quam coloniæ 2.
Genium eſſe veriſimile eſt. Vexillum quod in tertio expreſſum eſt, legionem 3.
denotat coloniam adverſus Parthorum impetum firmantem. Quartus templum 4.
demonſtrat cujus januam occupat noctua, indicando Minervæ cultui. Figura virilis palmam tenens Tigrim repræſentat qui urbem alluit. Quintus figu- 5.
ras duas exhibet ſacrificantes, quas Palladem & Genium Reſainæ poſſumus arbitrari. Ara concordiam, trophæum victorias denotat, quod limitibus utriuſque imperii convenit Romani & Perſici. Cur Centaurus ad Perſas referatur ſane neſcio.

EAſdem figuras ſacrificantes, exhibet hic nummus, ſed hic prioribus longe eſt illuſtrior : Facies enim habet conjunctas Trajani Decii & ejus filii de quo ſuo loco dicetur.

NUllus occurrit in hac tabella nummus quorum typos in ſuperioribus non vulgaverimus, quare ab uberiori interpretatione abſtinebimus.

SAlluſtia BARBIA ORBIANA uxor fuit Trajani Decii & mater Q. Herennii Etruſci. De ea altum eſt apud Hiſtoricos ſilentium : Inſcriptionem commemorat Gruterus ejus nomina celebrans.

GNAEÆ SEIÆ HERENNIÆ
SALLVSTIÆ BARBIÆ ORBIANÆ
AVG. CONIVGI DOMINI NOSTRI AVG. &c.

CONCORDIA ſedens in averſo nummo nihil peculiare indicat, præter domeſticam tranquillitatem, cujus monumenta uxores Imperatorum poſteris ſignificare conabantur.

DEcii filius fuit QVINTVS HERENNIVS ETRVSCVS MESSIVS DECIVS & Barbiæ Orbianæ. A patre primùm Cæſar dictus eſt deinde Auguſtus, cùm ad expeditionem Gothicam properaret : nummos habeo utramque dignitatem ſeorſim indicantes. Obiit in primo conflictu fortiter pugnando

gnando contra Gothos, anno imperii ſecundo. Deciorum mortem plerique illuſtrem ferunt, namque filium audaciùs congredientem cecidiſſe in acie, patrem autem cùm perculſi milites ad ſolandum Imperatorem multa præfarentur, ſtrenuè dixiſſe, *Detrimentum unius militis parùm videri ſibi* : ita refecto bello cùm impigrè decertaret, interiiſſe pari modo.

Victor.

IMperatorum Auguſtorum filios frequenter dictos eſſe PRINCIPES IVVENTVTIS declarant plures nummi, unum adhuc exemplum tradit primus tabellæ nummus.

Nummus alter Mercurium exponit caduceo conſpicuum & crumena : De caduceo trita res eſt. Crumenam ideo Mercurius tenet quòd ipſe aurum ſeu auri commercium & uſum primus invenerit, quare ab Ægyptiis *Aureus Deus* dictus eſt. *Mercurium Deum lucri dicunt, unde & cum ſacculo pingitur* : Τοῦ κέρδους αἴτιον λέγουσι καὶ τὸ ἐμπόριον τὸν Ἑρμῆν : ὅθεν καὶ τὸ ἄγαλμα αὐτοῦ ἱστῶσι βαστάζον μάρσιπον.

Codinus in Conſtantinop.

DE Provinciæ Mœſiæ ſuperioris COLonia VIMinacio ſuprà dictum eſt, pag. 294. At quo tempore Etruſco oblatus eſt nummus? certè nummos vidi in quibus ſeorſim ab eadem colonia Viminacio aut Cæſar aut Auguſtus nominatur : ergo poſtremis temporibus.

UNus eſt ex his nummis qui explicationem mereatur, cæteris typis ſupra declaratis. Cl. Triſtanus poſt Ptolemæum, Salem urbem collocat in mediterranea parte Hyrcaniæ. Decius junior ſacrificare videtur, manu quidpiam ex patera in aram fundens. Arbor quæ hic eſt appoſita, vel ſilvas iſtius regionis indicat, vel ad Deum referenda eſt, cui ſacrificabatur : quem Apollinem poſſumus ſuſpicari ob vicinam laurum. Cætera ſunt obſcura, præcipuè de DORILAO in nummo ſcripto.

CAIVS

Caivs Val. Hostilianvs Mess. Qvintvs Trajani Decii certè filius fuit, ſed an à natura, an naturæ vices ſupplente adoptione, incertum eſt & obſcurum, propter diſſentientes hac de re Autores, Victorem præcipuè, Zoſimum, Jornandem, Caſſiodorum, Zonaram & alios. Dicunt illum Barbiam Orbianam Decii filiam in uxorem duxiſſe, eumque generum factum adoptatum fuiſſe. Nummum habemus ad hanc rem plurimùm facientem, in quo tum Etruſcus tum ipſe Hoſtilianus faciebus jugatis primam partem occupant, ambobus in eo dictis Cæſaribus, eum infra ſcalpi curabimus. Leguntur apud Gruterum inſcriptiones Valentiæ in Hiſpania repertæ, quæ eorum dignitatem denotant. Pag. 274.

Q. Herennio Etrvsco
Messio Decio
Nobilissimo Cæs.
Principi Ivventvtis
Valentini Veter. Et Veteres.

C. Valenti Hostiliano
Messio Qvinto
Nobilissimo Cæs.
Principi Ivventvt.
Valentini Veterani Et Veteres.

Poſtquam Patres, hoc eſt Senatus, Trajanorum exitium compererunt, Gallo & Hostiliano auguſta imperia decernunt: at hic paulò poſt peſtilentiâ atrocius ſæviente, Romæ interiit. Rari ſunt ejus nummi ex quolibet metallo.

Hoſtiliano ſuum obſervantiæ teſtimonium obtulit Colonia Viminacium: de ea dictum eſt pag. 294. Obſervandum hunc typum ſimilem occurrere in Trajani Decii & Etruſci nummis iiſdem temporibus expreſſum; Hoſtilianus enim in eo tantùm Caesar indigitatur, quare trium illorum Principum non modo concordia ſed & affinitas ſuſpicitur, & quodammodo probatur. Quid ſignificet An. xii. in nummo ſignatum non ſatis video, id enim ad annum duodecimum referri nequit: nec etiam ad Annonam, ut quibuſdam placet.

Hic nummus affinitatem Etrusci & Hostiliani arguit ut supra dictum est. Col. Æl. K. designat ut arbitror Coloniam Æliam Capitolinam, quæ Hierosolyma est. De ea dictum est pag. 155. Cætera non satis liquent ob nummi detrimentum.

C. Vib. Trebonianvs Gallvs patritia familia ortus, Dux limitis Mœsiæ à Decio factus, post ejus mortem à legione quæ à Scytharum prælio residua erat, Imperator est electus & à Senatu Augustus nominatus est. Dicitur proditione imperium arripuisse, & fœdere cum Scythis victoribus facto eis ducentarum drachmarum aurearum tributum persolvisse: quo tamen insolentiores facti in Thraciam, Macedoniam, Græciam & Asiam impetum fecerunt, sed repressi ab Æmiliano Mœsiæ limitis Duce, non sine magna cæde in solitudines suas redire coacti sunt. Is re feliciter gesta, Imperator ab exercitu appellatur, contra quem Gallus Volusiano suo filio in consortium imperii adscito & secum ducto profectus est. Uterque cæsus est à propriis militibus Æmiliano faventibus, apud Interamnam. Vixit an. XLVII. regnavit II.

Provincia Dacia & Colonia Viminacium omnibus Imperatori- 1.
bus à Gordiano, suos nummos dicavere, eos quos in honorem Galli cu- 2.
derunt hic habes: De iis supra dictum est. Annos infra positos non intelligo, cum Gallus biennio tantum regnaverit, & in nummo tredecim notati sint.

Tertius

3. Tertius nummus COLONIAM DAMAscum METRopolim Syriæ demonſtrat : ſed quid ſignificet illud animal cum jacente puerulo & fortaſſis lactante, non ſatis video, felicior adipiſcetur.

4. Quartus ab eadem Colonia Damaſco cuſus eſt. Vexillum ſtat cum binis aquilis, quod ſecuritatem imperii Romani demonſtrat, valentibus Imperatoribus, valente exercitu. Obſervandum tunc temporis Damaſcum Voluſiano nummum ſuum dicaſſe eodem prorſus typo : illum habemus, & ſuo loco vulgabimus.

5. Quintus à vicina TYRO percuſſus eſt : illam non modo characteres ſignati indicant, verum & conchyle purpuræ, quod in Tyrienſibus nummis perpetuò occurrit. Bos coloniæ ſymbolum eſſe nemo non novit, ut vexillum legionis alicujus indicium. Characteres appoſiti III. tertiam indicant, quæ in honorem Gallorum Gallica dicitur ; quid enim aliud GAL. ſignificaret. Deinde tertiam Gallicam legionem ex inſcriptione antiqua commemorat Goltzius. In theſauro.

NUmmus hic utriuſque Imperatoris effigies præ ſe fert, patris Treboniani Galli & Voluſiani filii. Ab Antiochenſibus cuſum eſſe inſcriptio docet, de quibus ſupra dictum eſt. Orontes fluvius, qui Antiochiam alluit, Cybeles pedibus ſubjectus videtur.

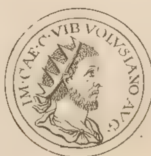

ASpendium urbs eſt Pamphyliæ ad Eurimedontem fluvium, non procul à mari Pamphylio dicto. Cur luctantes in ſuo nummo Treb. Gallo dicato ſignaverit, mihi obſcurum eſt.

Nicæenſium & Byzantinorum communitatem hic habes, ſed quales fuere iſti Nicæenſes ? conjectura eſt de Bithynis, ob viciniam. Piſces hos pelamides eſſe veriſimile eſt, de quibus dictum eſt in Plotinæ nummo, pag. 150.

Aquila nihil ſignificat præter imperium Romanum & ejus potentiam : eum typum qui frequenter occurrit in nummis frequenter etiam prætermitto.

CAIVS VIBIVS VOLVSIANVS Treboniani Galli filius vulgò perhibetur; A patre Auguſtus ſecum unâ dictus eſt: & contra Æmilianum ductus. Ambo civile bellum molientes, ut inquit P. Diaconus, ab exercitu ſuo cæduntur. Iſti nihil omnino clarum geſſerunt; ſolâ peſtilentiâ & morbis atque ægritudinibus noti, quod nulla fere provincia Romana, nulla civitas, nulla domus fuit, quæ non illâ generali peſtilentiâ correpta atque vaſtata ſit. Ambo in Chriſtianos ſæviere.

NUmmos Latinos Voluſiani lubens omittam, quòd eorum typi in aliis Imperatoribus ſæpe occurrant. Colonias duas hic apponi curavi quemadmodum jam ſcalptæ ſunt inter ejus parentis Treb. Galli nummos, nimirum COLonia VIMINacium & COLonia DAMAſcus METRopolis, de quibus dictum eſt pag. 294. Obſervandum hunc poſtremum nummum ita circum caput inſcriptum eſſe, IMP. GALLO VOLOSSIANO AVG. Hic lubet aliquid ſcribere de tot nummis qui ſimiles occurrunt in diverſis Imperatoribus eodem tempore regnantibus: Veriſimile eſt provincias utroſque ſic ſuos Dominos & ſuos Auguſtos appellaſſe, eoſdem honores illis congerendo. Plurima edidimus exempla paris venerationis indices, Aurelio & Vero, Balbino & Pupieno, Caracallæ & Getæ, quod nunc etiam confirmatur ex Treboniani Galli & Voluſiani nummis. Quod ſi iſtius generis omnes nummos producere non poſſim, nemo me opinor ideo accuſabit, cùm eorum jacturam ſola temporum injuria efficere potuerit; Deinde quis eos tandem publicos eſſe futuros negare audebit? Sane plures reperi quorum nulli libri, nulli Autores mentionem fecere. Quare neminem fore arbitror qui meam in hiſce rebus quantulamcumque felicitatem, meamque erga Rempublicam litterariam obſervantiam damnare poſſit, quique laudem aliquam deneget: majorem iis referam qui plures vulgabunt.

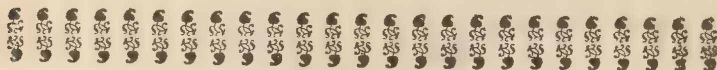
Nicæen-

1. NIcæensium nummus Volusianum celebrans idem probat argumentum. Ipsi enim supra vulgato nummo quamvis dissimilis typi Treb. Gallum iisdem temporibus sunt venerati. De iis supra dictum est.

2. Colophonii duos egregios sequentes nummos percusserunt: De iis ut de
3. Apolline qui pro typo est, dictum est in Gordiani nummis pag. 300. Quinam fuerint CLaudius ille CALLISTVS & AVRelius ATHENIENSIS, non facile est dicere. Spectanda venit illa scribendi formula quæ non frequenter occurrit in nummis antiquis, nempe o & y conjunctos esse ita ut ex utroque charactere evadat diphthongus ȣ uno tantum signata.

Phaneæ Palæstinæ urbis plures nummos supra declaravimus, de ea diximus pag. 194. At typum huic similem vulgavimus inter Macrini nummos pag. 258.

HERENNIA ETRVSCILLA filia fuit Trajani Decii, uxor Volusiani: de ejus moribus silent Autores. Ejus PVDICITIAM & Fœcunditatem celebrant nummi antiqui: at inter illos eminet quem hic scalpi curavimus. Sedet Augusta sub habitu Deæ Pudicitiæ inter duas Deas stantes, quibus ex caduceo & serpente Pacem & Salutem significari arbitror. Eumdem typum habeo in nummo cujus moles, pondus & integritas pretium adaugent.

COLonia VIMinacium nulli fere hisce temporibus defuit: non mirum si filiæ & uxori Imperatorum suos nummos dicaverit, ei præcipuè quæ Trajanum

Trajanum Decium patrem habuerat quem genuiſſe & educaſſe Dacia gloriabatur. In ea autem Viminacium, ut ſuprà dictum eſt.

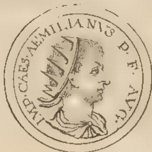

TRes nummos Græcos in honorem Herenniæ Etruſcillæ cuſos exhibet hæc 1.
tabella. Primus ad Reſænenſes pertinet Tigrim accolentes, de quibus dictum eſt pag. 312.

Alter Dianam celebrat, ſed nomen populi qui nummum percuſſit ex de- 2.
trito nummo non licet aſſerere.

Aquila quæ eſt in tertio, ſeu fulgure ſeu coronâ nonniſi ſummam poten- 3.
tiam demonſtrat. Duo adhuc occurrunt in hoc nummo notatu digna, primum eſt quod duplici dialecto inſignitus ſit, S C. Romanè Senatus conſultum indicat, cætera Græca ſunt: alterum quòd Tribunicia poteſtas in nummo Auguſtæ ſignata ſit; id certè rarum eſt cum honos iſte non niſi viris conceſſus fuerit.

C. IVLIVS ÆMILIANVS in Mauritania ortus cœpit à pueris ſtipendia mereri: Dux limiti Sarmatico in Mœſia à Decio præpoſitus & à Treb. Gallo non ſubmotus. Scythas non modo fugavit ſed & magna ex parte profligavit. Poſt victoriam præmiis perſolutis Imperator ab exercitu appellatus eſt. Ad hos motus opprimendos Gallus cum filio Voluſiano profectus eſt, ſed uterque cæſus eſt. Æmilianus Senatui ſcribens docet ſe Imperatorem lectum, promittit liberaturum Thracias & Meſopotamiam atque Armeniam recuperaturum: ſed interea Alpini milites Valerianum eligunt Imperatorem. Hoc nuncio accepto, Æmilianum milites, ne civili bello ſe conficerent, occidunt ad Spoletum, Valeriano cenſorio ſe tradentes. Imperavit menſibus III. Vixit annos XLVI.

D. N. C. AEMILIANO
FORTISSIMO PRINCIPI
HERCVLI CONSERVATORI
L. VIRIVS PAVLLINVS V. C.
COMES DOMESTICORVM.
PRÆFAT. VRB. D. N. M.
Q. EIVS.

Ad illum attinet hæc inſcriptio quæ nummum ejus argenteum explicat, in quo HERC. CONSERVATORI.

HOs nummos non ita commendant typi, ſed raritas. Æmilianus enim, ex brevitate imperii id conjicitur, rarus eſt in nummis antiquis, quem ideo frequentiſſimè ſuppoſititium habent in cimeliarchiis. Hi ſunt autem tum antiquitate tum integritate conſpicui, de quorum averſis partibus nihil eſt quod dicendum habeam ſupra id quod jam dictum eſt, aut cujuſque conjecturam.

1. 2. DE PROVINCIA DACIA & de COLONIA VIMINACIO nihil ſuppetit quòd prius non dictum fuerit. Unum dicam, Coloniarum nummos penes Romanos Imperatores longè rarius habendos eſſe ſi eorumdem latini & ſoliti nummi rari ſunt: id in Æmiliano occurrit.

3. Tertius longè rarior qui characteribus rudioribus ſcriptus & ſcalptus Damaſcum indicat, cum deſignatione ludorum ibi celebrari ſolitorum in honorem Apollinis: urna è qua palmæ prodeunt nihil aliud deſignat: Senatus-Conſulti notam appoſitam eſſe notabile eſt, cùm ea rariſſimè ſcalpta ſit in Coloniarum nummis. Diſſimulare non poſſum hunc nummum ad Æmilianum fortaſſis non pertinere, characteres enim circum caput poſiti, quamvis ſatis integri, quodammodo confuſi videntur. Deinde caput ornatum eſt coronâ radiatâ, quæ in cæteris ejus nummis æneis non occurrit. At in re incerta, conjeci: feliciùs alter rem indicet: ſed certè nummus eſt illuſtris. Narrat Treb. Pollio temporibus Gallieni ÆMILIANVM *apud Ægyptum ſumpſiſſe imperium, occupatis horreis multa oppida malo famis preſſiſſe ſed tandem victum, ad* In Gallien.

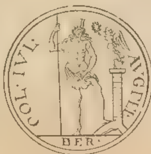
Gallienum missum esse. In ejus honorem fortassis Damascus nummum cudit, locorum enim vicinia aliquod beneficium illiusque gratam testificationem potuit efficere.

IMP. LICINIVS VALERIANVS stolidus & iners, à Victore dictus est, neque ad usum aliquem publicum officio, seu consilio, seu gestis commodus. At cæteri scriptores eum nobili progenie ortum asserunt, vita & moribus laudatis, doctrinâ clarum, exemplum antiquitatis, ad omnes dignitatum gradus pervenisse & per LXX. annos vitæ probitatem in eo fuisse conspicuam. Censoriam potestatem ab universo Senatu delatam per Tr. Decium accepit. Cùm Imperator factus esset maximam de eo spem Fortuna fefellit: nam in Persidem profectus, in potestatem hostium devenit, fraude captus à Sapore Rege, ignobili miserâque ac perpetuâ servitute apud ipsum consenuit: nam quoad vixit Rex Sapor pedem cervicibus ejus imponens equum ascendere solitus pro scabello eo usus est. Tandem quod Odenatus pro Imperatoris Romani libertate feliciter pugnaret, Sapor Valerianum crudelissima morte, à cervicibus cute ad imos pedes detracta, necavit. Anno æt. LXXVI.

PLures coloniæ nummos Valeriano dicaverunt, vel mores suos servantes, 1.
vel beneficiorum à Valeriano acceptorum gratias agentes, vel ei vota offerentes. VIMINACIVM cum solito typo in primo cernitur, quemadmodum in omnibus ferè Imperatoribus à Gordiano. De eo dictum est pag. 294.

COLonia IVLia AVGusta FELix BERytus in secundo significatur, 2.
de qua abundè dictum est pag. 30. Verisimile est percussum fuisse nummum cùm Valerianus ad Parsas tenderet. Typus egregius est & nummus integerrimus. Inter nummos Caracallæ unum ejusdem Beryti coloniæ vulgavimus pag. 239. in quo similis fere typus sed in medio templo exhibetur.

Sequentes duo ad Tyrum pertinent, de qua multoties supra dictum est 3.
præcipuè pag. 133. Quarti typum ad historiam Stratonis revocat Cl. Tristanus quam ex Justino desumpsit, *Cum ille velut occisos alienasset, servisque de* 4. Lib. 18.

statu

statu Reipublicæ deliberantibus placuisset regem ex suo corpore creari, eumque potissimum quasi acceptissimum Diis qui Solem Orientem primus vidisset, rem ad Stratonem, hoc enim ei nomen erat, dominum occultè latentem detulit. Ab eo formatus cum medio noctis omnes in unum campum processissent, cæteris in orientem spectantibus, solus occidentis regionem intuebatur. Id primùm aliis videri furor, in occidente Solis ortum quærere: ubi vero dies adventare cœpit, editissimisque culminibus urbis oriens splendere exspectantibus aliis ut ipsi Solem adspicerent, hic primus omnium fulgorem Solis in summo fastigio civitatis ostendit. Non servilis ingenii ratio visa, requirentibusque autorem, de domino confitetur. Tunc intellectum est quantum ingenua servilibus ingenia præstarent, malitiaque servos non sapientiâ vincere. Igitur venia seni filioque data est, & velut numine quodam reservatos arbitrantes, regem Stratonem creaverunt &c. Caput enim radiis ornatum Solem esse Cl. Tristanus arbitratur; qui cum oritur sic in demissa orbis parte ut in imo nummo cernitur: ædificium seu portam Tyrum repræsentare cui insidens Strato Genium urbis muliebri figura personatum alloquitur, seque primum Solem orientem vidisse prædicat, quare consentiente Tyriorum plebe, Rex illis creatus est. Rusticus terram fodiens & copiæ cornu fertilitatem indicant. Si non placeat ænigmatis solutio, felicius solvat quispiam. Conchile in tertio expressum ad purpuram, ut sæpe diximus, refertur. Cætera in rarissimo nummo expressa jam vulgavimus inter Alexandri Severi numismata, pag. 279.

1. COLONIA AVGUSTA TROAS hos duos nummos percussit. Primus quidem indicat Romæ originem eo typo quem etiam sibi sumpsit Roma, fratribus Romulo & Remo lupam lactantibus; quem vulgavimus pagina hujus Operis secunda.

2. Typus sequentis admodum est insolitus. Victoria orbi innixa ambabus manibus tenere & firmare videtur aliquid capiti impositum clypeo simile. Certe res est egregia sed quam interpretari non valeo.

HOs omnes typos ad Ephesios referri ex Diana & inscriptione certum est. De iis frequenter supra diximus. Septimus & octavus nummus docent 7.
Dianam interdum Fortunam dictam fuisse, quemadmodum culta fuerat sub 8.
Gregor. Gyrald. habitu Junonis, Naturæ, Isidis, Veneris, & Cybeles. Græci pro placito Theologiam suam mutabant, suis Diis quaslibet dotes tribuentes, cum iis indigerent. Venerem fingebant pudicam cùm lascivam neglexerant. Jovem adorabant iratum, si beneficiis non afficerentur. Solem & Neptunum colebant cùm ubertatem & divitias eis debere simulabant. Valeriano militanti & contra Persas proficiscenti suam Dianam non venatricem obtulerunt sed Dianam Fortunam, quæ prosperum belli eventum portenderet. Conspicuus est postremus nummus in quo ΤΥΧΗ utriusque habitum explicat.

TYpum profectò eximium exponit primus hic nummus, sive Charites 1.
sive Nymphæ censeantur. Eæ sunt quæ quidquid apprehendunt venu-
De Diis Gentium. stant, quare nudæ pinguntur. De iis adi doctissimum Gyraldum. A Juliensibus colebantur & Valeriano offeruntur, fortassis cùm contra Persas pugnaturus proficisceretur. Julis autem urbs insulæ Ceæ in mari Ægæo. Ἴουλις πόλις ἐν Κέῳ τῇ νήσῳ, ἀπὸ Ἰουλίδος κρήνης, inquit Stephanus: *Julis urbs in Cea insula ab Julia fonte dicta.* Julienses posset quis revocare ad Byzantinos qui Romani dicti sunt, & adhuc hodie *Romeli*, deducto nomine ab Julo gentis conditore.
In Politiis. Controversiam dirimit Heraclides illam Hydrussam nominans, ex qua Nymphas quæ eam tenebant à leone terrefactas in Carystum quæ in Eubœa est trajecisse scribit. Quid nummo proximius, id enim situm loci demonstrat & typum quem occupant Nymphæ.

Nummus alter ab Amphipolitanis cusus est: Eos autem Syriacos fuisse 2.
arbitror ex nummi scalptura & ex Diana polymamma quam Serapis tenet præ manibus.

manibus. Deum sedentem Serapidem interpretor ex modio caput ornante. Amphipolis erat etiam in Macedonia propè Strymonicum sinum.

MARINIANA Valeriani fuit uxor altera, ex quo Valerianum genuit qui cum Gallieno imperavit: ea fortassis Marini filia fuit qui Philipporum temporibus degustaverat imperium. De ejus moribus nihil apud antiquos Autores reperi. Pavo qui aversam nummi partem occupat Augustarum animas in cœlos deferre simulabatur, quemadmodum Aquila Imperatorum: quod frequenter in nummis antiquis occurrit.

IMP. LICINIVS GALLIENVS Valeriani filius fuit, primùm à Patre Cæsar, deinde Augustus est appellatus: præclara plurima gessit, Erat enim in eo subitæ virtutis audacia, nam aliquando injuriis graviter movebatur. Oratione, poëmate, atque omnibus artibus clarus fuit, & ingeniosissimus. Patre capto cùm reliqui mœrerent, ipse lætatus est; excusso cervicibus jugo paterno, vino, mulierculis, popinis, lenonibus se totum dedit. Ejus temporibus triginta propè tyranni in oriente & in occidente imperium adipisci conati sunt, quorum nummos plerosque vulgabimus: Exosus tandem fere omnibus à propriis Ducibus & militibus prope Mediolanum interemptus est, ætatis anno L. imperii decimo quinto. Ingens tum exorta militum seditio, Imperatorem sibi utilem, necessarium, fortem, efficacem dicentium, raptum; pecuniarum largitione Claudius illos sedavit. Natum abdomini & voluptatibus dies & noctes vino ac stupris dicunt perdidisse orbem terrarum. In ejus arcu adhuc exstat Romæ hæc inscriptio à Grutero commemorata.

GALLIENO CLEMENTISSIMO PRINCIPI
CVIVS INVICTA VIRTVS SOLA PIETATE SVPERATA EST
ET SALONINÆ SANCTISSIMÆ AVG.
M. AVRELIVS VICTOR DEDICATISSIMVS
NVMINI MAIESTATIQVE EORVM.

SEcundum hunc nummum ad Gordianos Africanos revocavit Cl. Triſtanus, procul dubio ex detriti alicujus inſcriptione quam conjicere non valuit. Noſter etenim CONCORDIAM AVGVSTORVM declarat & apertè vultum Valeriani patris Gallieno oppoſitum exhibet. Auguſtum hunc ille declaraverat, antequam ad Perſas proficiſceretur: Liberalitatis quæ vel Deâ, vel figuris demonſtratur, mentio frequens eſt apud antiquos; ſed eam eſſe arbitror quam ante diſceſſum Patris exercuit. *Congiariis populum mollivit*, inquit Treb. Pollio, quod ad nummum noſtrum referri poteſt.

Zoſim. lib. 1. In Gallien.

CUm Cl. Triſtano hunc nummum ad Gallienum pertinere arbitror quamvis alii, Octavio Auguſto tribuerint: convenit enim facies tametſi radiis Solis ornata & in Genii modum aliquid gerat in capite. Gallienum ut Solem videri voluiſſe exponit Treb. Pollio his verbis: *Statuam ſibi majorem coloſſo fieri præcepit Solis habitu: ſed ea imperfecta periit: tam magna denique cœperat fieri ut duplex ad coloſſum videretur.* Cur eum etiam in nummis non eſſet imitatus? GENIVS Populi Romani hic cenſetur tum inſcriptione tum turri capiti ejus impoſita quæ mole ſua maximam urbem denotat, Romam ſcilicet. Averſa facies coronam ſuppeditat ipſi fortaſſis delatam quaſi Genio Urbis cum in illam magnificè intraret, quod videntur innuere hi characteres INT. URB. Geniis frequenter comparatos fuiſſe Romanos Imperatores probant infiniti poſteriorum temporum nummi.

Illuſtris

ILlustris est in hoc numismate utriusque faciei inscriptio. GALLIENVM AVGustum compellat in accusativo casu Populus Romanus, quasi post erectam illi statuam. Illustrior Dea Hygiæa quæ aversum typum occupat OB RESTITVTIONEM SALVTIS. Scribunt Historici postremis illis temporibus pestem per totum terrarum orbem ita sæviisse, ut nulla ferè provincia Romana, nulla civitas, nulla domus fuerit, quæ non illâ generali pestilentiâ *Orosius.* correpta atque vastata sit. At Gallieno imperante *Tanta pestilentia exstiterat ut* *l. 7. c. 21.* *vel Romæ vel in Achaïcis urbibus, uno die quinque millia hominum pari morbo perirent,* inquit Treb. Pollio. Eam tamen minus paulò post desæviisse docet Orosius *In Gallien.* his verbis: *Romæ autem à Senatu Gallienus Cæsar creatus mansit in regno annis* *lib. 7. c. 28.* *quindecim, respirante paulisper ab illâ supra solitum jugi & gravi pestilentiâ humano genere.* Posset etiam hic nummus revocari ad aliquam ægritudinis restitutionem à Gallieno perceptam sicuti in superioribus nummis vidimus præcipuè Antonini, Aurelii & Commodi. Eodem typo jam usi erant Romani, quemadmodum videmus in gente ACILIA in cujus tertio nummo Manius ACILIVS signatus est, qui tunc temporis III. VIR erat VALETVDinarius: de quo vide Familias nostras Romanas pag. 4. Tanti autem æstimabant Veteres prosperam valetudinem, ut eam optimum naturæ donum sæpe vocaverint, absque quo cætera veluti languerent. Amicis sibi invicem scribentibus pro votis solitum erat ΥΓΙΑΙΝΕΙΝ, quod unum solum à Pyrrho Deos precante, omissis victoriis & triumphis flagitabatur.

1. COlonias quæ in honorem Gallieni nummos percusserunt exponit hæc tabella. Primus nummus à Dacia universâ quemadmodum prioribus Imperatoribus Gallieno dicatus est de qua satis in superioribus.

2. Sequentes duo pertinent ad COLONIAM IVLiam AVGustam FELicem
3. HELviam de qua dictum est pag. 225. & alibi. Spectandæ veniunt Gallieni & Saloninæ facies sese invicem respicientes: hanc sub habitu Genii exprimit caput turritum, illum quasi Mercurium indigitat caduceus retro positus: qui typum prioris etiam occupat. Nummus alter Gallieni sed græcus Mercurium exhibet propter quem observandum nullum fortassis fuisse Romanum Principem qui pluribus Diis suam religionem nummis testatus sit. Habemus enim Gallieni nummos quorum partem posticam occupant Jupiter, Neptunus, Mars,

Mars, Mercurius, Diana, Minerva, Sol, Vulcanus, Hercules, Victoria, Bacchus, Deus Auguſtus, at ſuper cæteros Apollo quem diverſis agnominibus & diverſo habitu exprimunt nummi. Veriſimile eſt iſtum Deum ut ſummum Medicum, Oratorem, Poëtam, Vatem, Muſicum, Sagittarium coli, quorum exercitationibus lubens Imperator ille dabat operam.

Poſtremi duo ad Col. Avg. Troadem referuntur, de qua abunde 4.
dictum eſt : quarti typus jam ſcalptus eſt, pag. 187. 5.

HÆc tabella ad Epheſios pertinet diverſo habitu ſuam Dianam fingentes. Supra cæteros ſpectabilis venit ſecundus nummus carpentum exprimens quemadmodum videmus in Juliæ & Agrippinæ nummis : doleo quod ſuperioris partis inſcriptionem aſſequi non poſſim, nummus enim eſt elegantiſſimus & cætera integerrimus.

NIcomedienſes duos priores nummos cuderunt in quibus palmæ in urnis 1.
nil niſi ludos ſignificant, quorum erant præmia : fortaſſis ii in honorem Gallieni erant celebrati ut temporibus Valeriani alios celebraverant, quorum memoriam refricat nummus ille in indice poſtremo poſitus cum tribus capitibus Valeriani patris, Gallieni & Valeriani junioris. Gallieni benevolentiam in Nicomedienſes teſtatur Treb. Pollio ſcribens *Scythas Aſtacum quæ poſtea Nicomedia dicta eſt, incenſam graviter vaſtaviſſe, in Gallieni contemptum.* Eumdem poſſideo typum in nummo ex ære maximo Caracallæ dicato quem ſi Deus faveat poſt aliquot menſes in Theſauro noſtro vulgabimus.

Tria templa quid indicent præter Nicomedienſium reverentiam erga ſuos 2.
Imperatores patrem Valerianum & filios, Gallienum & Valerianum non ſatis video.

Idem fere occurrit in Smyrnæenſium nummis, quorum ſimile puto fuiſſe 3.
conſilium.

Tres figuræ quæ in quarto nummo ſtant Charitum inſtar, eædem occur- 4.
runt ut arbitror, ac in Valeriani nummo ſupra vulgato quem Julienſes cuderunt.

Nummum

NUmmum iſtum vulgavit Cl. Triſtanus : eum illuſtrem reddunt Probini facies, cætera incogniti. Suſpicatur ille non Prætorem tantùm fuiſſe apud Pruſienſes qui nummum percuſſere, ſed & Bithyniæ Præfectum, & fortaſſis Gallieni affinem. Ruunt funditus iſtæ conjecturæ, ſi nummus aliquid aliud deſignet : at id certum eſt ; non enim ei inſcriptum eſt ΠΡΟΒΕΙΝΩ ut aſſerit Cl. Triſtanus, ſed ΠΡΟϹ ΥΠΙΩ, quod Pruſam deſignat ad Hypium fluvium ſitam, ab ea diverſam quæ ad Olympum ſita eſt. Cognomen deinde Gallieni obſervandum venit, quod non niſi in hoc & in alio nummo legitur, nempe IGNATIVS.

1. LUdos adhuc aliquot exhibet hæc tabella, quos ab urnis & palmis præcipuè novimus. Duo primi cuſi ſunt Metropoli, ſed incertum an Ioniæ aut Phrygiæ. In primo indicantur ludi Auguſti Cæſarei ab Auguſto nomen deducentes, qui ut veriſimile eſt in honorem Gallieni iterum celebrati ſunt. Eorum mentionem faciunt marmora Arundelliana de quibus Seldenus doctiſſimè diſſeruit.

2. Alter Cybelem exhibet dextrâ tenentem Gallieni ſtatuam : Idem eſt ejus habitus in nummo Gallieni cui id inſcriptum eſt VIRTVS AVG.

3. Certum eſt à Samienſibus cuſum eſſe tertium nummum, at qualis ſit illa Dea, incertum. Conjicit Cl. Triſtanus illam eſſe Junonem Martialem cujus nomen habemus in Treb. Galli nummo : id autumat præcipuè quod in inſula Samo Juno præ cæteris Diis colebatur : laudo quidem conjecturam, at aliam præfero, Dianam ſcilicet hîc eſſe ſcalptam : firmat hanc opinionem alter noſter nummus in quo circum Dianam Epheſiam legitur idem populorum nomen ΣΑΜΙΩΝ : Diana deinde ubique, at præſertim in Græcia colebatur.

Sequentes duo ad Magneſiam referri ex inſcriptione patet. Prioris typus navem exhibet cum ſuperbiſſima inſcriptione ΑΡΓΩ ΜΑΓΝΗΤΩΝ. Quare arbitror eos deſignari Magnetes qui non juxta montem Sipylum ſiti ſunt, ſed ad Mæandri oram in Aſia propria non longe à Metropoli & Epheſo : Illam etiam indicat poſtremus nummus in quo prodeunt palmæ ab urna, ludorum præmia. Veriſimile eſt vicinas iſtas urbes ludos celebraſſe, quorum memoriam tum Gallieno tum poſteris gratam fore ſunt arbitrati hoc fortaſſis conſilio illos in nummis ſuis ſignaverunt.

NUmmos absque ulla inscriptione hic habes, qui tamen ferè omnes annos imperii designant. Plures potueram vulgare, at ii in indice postremo occurrent. Primus nummus cognomen habet iterum Gallieni, qui in eo ΙΓΝΑΤΙΟΣ nuncupatur. Cætera religionem Imperatoris designant erga Urbem æternam, Minervam, Jovem habitu sub aquila Orientem & Jovem Serapidem, omissis pluribus aliis alios Deos indicantibus.

CORNELIA SALONINA origine Græca, nomine ΧΡΥΣΟΓΟΝΗ, formâ egregiâ, moribus sanctis, & erga eruditos propensâ. Malè illam tum Occo tum alii Pipam aut Piparam nuncupant, Marcomannorum Regis filiam, cui per pactionem Gallienus pro concessa uxore superioris Pannoniæ partem concessit. Hæc concubina tantum fuit, Salonina uxor, utraque Gallieno dilectissima. Dignitatis uxor nomen est, concubina voluptatis. Plurimæ supersunt inscriptiones illam celebrantes. Aversi nummi typum VENVS GENETRIX facit : ea pomum tenet, alludente coram puerulo : quod ut arbitror Treb. Pollionis dubium tollit, imo corrigit, cùm ipse Gallieni filium ideo *Saloninum* cognominatum scribat *quòd apud Salonas natus esset :* cur id à matris nomine non sumpsisset, & nomen Patris & matris in se non conjunxisset : vocabatur enim LICINIVS GALLIENVS SALONINVS. Ex nummo arguitur Saloninam filium habuisse Venerique Genetrici gratias egisse, quòd filium pepererit, sicuti videtur in aliarum Augustarum nummis.

EJusdem Saloninæ nummos duos exhibet hæc tabella, sed cum apposito 1. cognomine, vel nomine græco. Eam enim à natalibus ΧΡΥΣΟΓΟΝΗΝ dictam illam fuisse demonstrant. Primus Ephesios celebrat, eo protinus

nus modo, quo illi Gallienum in ſuis nummis etiam celebraverant; per Dianam nempe venatricem, ſagittam è pharetra mittentem, cane juxta pedes ad prædam currente.

2. Alterum vulgavit Cl. Triſtanus quem ad Sardianos revocat utrumque pretioſum facit & rariſſimum ΧΡΥΣΟΓΟΝΗΣ nomen. Id poſſum aſſerere, primum nempe nummum ex fabri ærarii avari manibus feliciter evaſiſſe, qui proximè fundendus in ignem immittebatur: de quo mihi etiam gratulor.

1. THeſſalonicam ludos etiam feciſſe in honorem Gallieni & Saloninæ ex urna veriſimile eſt, in qua ΑΚΤΙΑ legitur hoc eſt propter Apollinem. De Theſſalonicenſibus dictum eſt pag. 232. Unum reſtat eam quæ ΜΕΤΡΟΠΟΛΙΣ in nummo indicatur, dictam etiam fuiſſe totius Macedoniæ matrem.

> Σοὶ μιθρηκίης σκυλιφόρε Θεσσαλονίκη
> Μήτηρ ἡ πάσης πέμψε Μακεδονίης.

Anthol. Græc. c.26.

2. Cabiros ibi cultos fuiſſe docent ſecundus & tertius nummus: ſed jam de iis ut
3. & de Theſſalonicenſibus dictum eſt, pag. 232.
4. Nicomedienſes quartum cudere, eodem prorſus conſilio quo Gallieno nummos ſuos obtulerant. Iſis in eo velum extendit ſicuti in Amaſtrianorum nummis ſupra videre eſt, pag. 201.
5. Cyziceni quintum cum navi, indicandæ maritimæ potentiæ aut navium copiæ. De iis dictum eſt pag. 191.
6. Metropolitani in ſexto ſignati ſunt, quos Ionios ſuſpicor: Dea ſedens urbis Genium ſignificat.
7. Epheſii nihil peculiare hic habent: Primi Aſiæ dicuntur ſeu primatum habentes, de quo ſupra dictum eſt.
8. Octavus à Smyrnæis cuſus eſt, Bacchum thyrſum & cantharum tenentem ſignavere: ſed eum cur Saloninæ dicaverint, ignoro.
9. Poſtremi duo annos imperii deſignant undecimum & duodecimum, dua-
10. rum Dearum Fortunæ & Spei imaginibus.

P. LICIN. CORN. SALONINVS VALERIANVS filius fuit Gallieni & Saloninæ, Valeriani nepos. *Valerianus filium suum Gallienum Augustum fecit, Gallienique filium* CORNELIVM VALERIANVM *Cæsarem.* An id congruat cum Victore hæc scribente ? *His prosperè ac supra vota cedentibus, more hominum secundis solutior Gallienus rem Romanam quasi naufragio dedit, cum Salonino filio cui honorem Cæsaris contulerat.* Is nobiliter natus, educatus regiè, à Patre Coloniam missus qui Duce Postumo Gothorum barbarorumque impetum coerceret : Postumus iis devictis se Imperatorem nuncupari patitur, Coloniam obsidet, in qua Saloninus occisus est, non sua sed patris causa. Hujus hæc exstat inscriptio Romæ à Grutero commemorata.

Victor. Epit. 33.

cap. 33.

Inscript. antiq. pag. 275.

P. LICINIO SALONINO VALERIANO
NOB. CÆS. PRIN. IVVEN.
VALERIANI AVG. NEPOTI
GALLIENI ET SALONINÆ AVG. FILIO
MATER PIENTISSIMA.

Eum fuisse PRINCIPEM IVVENTVTIS docet tum ille nummus tum etiam inscriptio supra posita. Eadem etiam occurrit in alio nummo in quo captivus jacet ad pedes stantis Principis : Id sane hujus aliquam victoriam demonstrat. 1.

CONSECRATIO quæ in altero legitur, nummum ad Gallieni filium pertinere demonstrat : hic enim à Patre in Deorum numerum relatus est, cùm Valerianus junior Gallieni frater una cum fratre necatus sit, nec à Claudio successore Deus sit factus. Aquilam Cæsarem ad cœlos evehere typus docet. 2.

Conse-

Consecrationem ejus iterum exponit hic nummus, quem rarissimum jure merito Cl. Occo arbitratus est. Illum utrique Valeriano adscripsit, fratri Gallieni & ejus filio : At ad hunc pertinere tum ipsa declarat consecratio, tum nomina & prænomina, cùm frater Gallienus non fuerit dictus SALONINVS, qui tamen legitur in nummo. Aquilam autem caput istius Cæsaris gerentem jam ita scalptam vidimus in antiquis nummis : Marinum Deum ita pictum vulgavit Illustriss. Seguinus. Qua mente ducti Pergenses hunc percusserunt, non satis novi : videntur ii ludos in ejus honorem celebrasse, quorum nomen meo quidem judicio mensæ inscriptum erat, at malo quodam fato ista periit epigraphe, quamvis cætera nummus sit integerrimus. De Perga dictum est pag. 229.

P. LICINIVS VALERIANVS filius fuit Valeriani, Gallieni verò frater. Matris nomen ignoratur, at aliam fuisse à Mariniana constat. Adolescens fuit formâ conspicuus, verecundia laudabilis, eruditione pro ætate clarus, moribus jucundus, à fratris dissolutione sejunctus, à patre absente Cæsar, à fratre Augustus est appellatus. Cum fratre prope Mediolanum à militibus Claudio faventibus *interemptus est, quem multi Augustum, multi Cæsarem, multi neutrum fuisse dicunt, quod verisimile non est*, inquit Treb. Pollio : *siquidem capto jam Valeriano scriptum invenimus in fastis* VALERIANO IMPERATORE CONSVLE. Ejus sepulchro jussu Claudii id scalptum est, VALERIANVS IMPERATOR. In Gallien.

Aversus typus Deam Clazomenem repræsentat seu Genium urbis, qui turribus capiti impositis dignoscitur. Clazomene urbs est Ioniæ prope Smyrnam, olim insulam : Peninsulam fecit Alexander Magnus quemadmodum Tyrum. Dea indigitatur sic, quemadmodum Roma frequenter Dea dicta est. Junonem pronubam præ manibus tenere asserit Tristanus non Victoriam, quod indicium est, inquit, Valerianum aliquam uxorem duxisse ex istis regionibus, quemadmodum frater Gallienus Saloninam Chrysogonem. Fortassis est Diana Ephesia, polymamma &c. Pausan. lib. 7. Strabo.

M. Cassivs Latienvs Postvmvs obſcuro genere natus eſt, arbitror, in Galliis. Vir in bello fortiſſimus, in pace conſtantiſſimus, in omni vita gravis, uſque adeo ut Saloninum filium ſuum eidem Gallienus in Gallia poſitum crederet, quaſi cuſtodi vitæ & morum, & actuum imperialium inſtitutori. Cùm Galli vehementiſſimè Gallienum odiſſent, puerum autem apud ſe imperare ferre non poſſent, eum qui commiſſum regebat imperium, Imperatorem appellarunt, miſſiſque militibus adoleſcentem interfecerunt. Erga hunc magnus amor Gallicæ gentis, quod ſubmotis Germanis, Romanum in priſtinam ſecuritatem revocavit imperium. Ejus elogium ſcripſit Valerianus Imp. in epiſtola quam ille ad Gallos miſit. Trans-Rhenani limitis ducem & Galliæ Præſidem Poſtumum fecimus, virum digniſſimum ſeveritate Gallorum, præſente quo non miles in caſtris, non jura in foro, non in tribunalibus lites, non in curia dignitas pereat, qui unicuique proprium & ſuum ſervet, virum quem ego præ cæteris ſtupeo, & qui locum principis mereatur jure, de quo ſpero quod mihi gratias agetis. &c. Tandem à militibus novarum rerum cupidis interemptus eſt, æt. LX. imperii anno VII.

PRimum hunc nummum cur Cl. Triſtanus filio Poſtumo tribuerit ſane 1.
non video, cùm non minus patri quam filio conveniat ſenilis illa & barbata facies. Exercitvs IscAnicus fortaſſis hic repræſentatur ut Rætievs, Dacicvs, Britannicvs, Ivdaicvs, Mavretanicvs in nummis Hadriani. Iscam dicunt in Magna Britannia poſitam in Monumethenſi comitatu, hodie dictam *Kaer-leon-ar Usk* ſeu *urbs Legionis ad Iſcam* fluvium. De illa doctè diſſeruit idem Triſtanus. Veriſimile eſt iſtius exercitus operâ aliquam Poſtumo partam eſſe victoriam.

Cujus quidem victoriæ vel fortaſſis alterius, plures enim adeptus eſt, illu- 2.
ſtria ſuperſunt monumenta in duobus ſequentibus nummis, quorum alter egre- 3.
giam habet inſcriptionem & typum perrarum, gaudet equis victor Poſtumus præeunte Comite Victoria.

Feli-

4. FELICITAS inſcripta arcui triumphali indicat ſe victoriis originem debere, nec ullam eſſe poſſe tranquillitatem niſi victis hoſtibus, præcipuè ſi potentes fuerint.

5. Poſtumus dicitur PACATOR ORBIS in quinto nummo, quod plus erat in ſpe quam in re. Rempublicam omnimodè turbatam aut potius orbem terrarum civilibus armis, & hoſtibus undecunque in imperium ruentibus, facilè putabant Galli ſuum Imperatorem virtutibus ſuis, prudentia & fortitudine pacaturum.

1. *Poſtumus talem ſe præbuit per annos ſeptem ut Gallias inſtauraverit* & hoc primum nummum explicat. Solus Poſtumus cum Hadriano dictus eſt Galliarum Reſtitutor, quod ei non minimam peperit gloriam. Gallia autem in genua Poſtumi procumbens coronam habet radiis ornatam, quòd in provinciarum typis non occurrit, dignitas ejus ſupra cæteras hoc ornamento indicatur. Treb. Pollio.

2. Quamvis de Deuſone non conſtet, eam tam eſſe *in Francorum regione* ſcri-
3. bit D. Hieronymus, *Duiz* prope Coloniam arbitrantur. Ab ejus incolis Poſtumus ut alter Hercules dictus eſt, ſed qualem ipſi ſibi proprium fingebant.
4. Eadem adulationis ſpecie uſi ſunt illi qui quartum nummum percuſſere, Poſtumum ſuum Herculem Macuſanum nominantes: ſed ubi illa Macuſa vel Macuſum: apud Geographos non reperitur: Ortelius ad Scaldis oſtium fingit, quibus ductus teſtimoniis neſcitur: Ad Moguntiam referri poſſe conjicit Cl. Triſtanus.

5. Poſtumi fortitudinem adhuc explicat quintus hic nummus illum exhibens quaſi alterum Herculem taurum domantem: an id ad toties fractos Germanos & barbaros debeat referri, veriſimile eſt.

Spectabilis eſt hic nummus qui Poſtumi utriuſque faciem exhibet, Patrem quidem ſub Herculis Deuſonienſis imagine, de quo ſuperiori pagina dictum eſt. Filium à Patre Cæſarem dictum deinde Auguſtum ac cùm illo interemptum ſcribunt hiſtorici: ſic apud Pollionem, cujus non meminit Cl. Triſtanus cum ſcripſit: Poſtumum filium ante necem patris ad plures tranſiiſſe, tacentibus hac de re omnibus veteribus Autoribus. *Fuit autem ita in declamationibus diſertus ut ejus controverſiæ Quintiliano dicantur inſertæ, quem declamatorem Romani generis acutiſſimum vel unius capitis lectio, prima ſtatim fronte demonſtrat.* Trebel. Pollio.

Quanti

Quanti Valerianus Imperator illum magni fecerit hæc ejus epistolæ verba testes sint, *Hujus filio Postumo nomine Tribunatum Vocontiorum dedi, adolescenti qui se dignum patris moribus reddet.*

M. Fvlvivs Macrianvs vir fuit fortis, constans, integer, probatus in Republica & dives. Eum S. P. Q. Romano commendaverat Valerianus antequam ad Saporem proficisceretur, his verbis, Ego P. C. bellum Persicum gerens, Macriano totam Rempublicam credidi quod à parte militari, ille vobis fidelis, ille mihi devotus, illum amat & timet miles, &c. Auditis quæ de Valeriano facta erant, Augustus est appellatus in Asia, Balistæ consiliis & exercitus universo consensu. Rebus in Oriente quodammodo compositis, contra Gallienum inertem pro tempore Principem proficiscitur, cui obviam processit Domitianus Aureoli Dux fortissimus, eumque in Illyrico quadraginta quinque militibus stipatum vincit & cum filio interimit, reliquo exercitu in Aureoli potestatem veniente. Imperavit biennio.

Aversus nummus Alexandriæ Genium repræsentat. De ea jam dictum est pag. 17. At illam *omnium civitatum verticem nominat* Amm. Marcell. quæ Macriano favens hunc illi nummum dicavit quum primùm Imperator est renunciatus: indicatur id per L. A. quæ annum imperii primum significat.

Lib. 22.

Q. Fvlv. Macrianvs filius à Patre M. F. Macriano Imperator Cæsar Augustus appellatus est, & post biennium cum ipso interfectus in pugna cujus victor exstitit Domitius Aureoli Dux. A Valeriano Tribunus erat constitutus, multum armis potens. Iovi Conservatori dicatus est nummus cujus opem implorabat Cæsar: Alium nummum ejusdem Macriani possideo Apollinem celebrantem, Apollini Conservatori. At quia ille nummus est argenteus, hujus non est propositi.

C. Fvlv. Qvietvs Macriani ſenioris filius Baliſtæ voluntate cum patre & fratre Imperator dictus eſt; adoleſcens imperio dignus, ab Odenatho qui jam certior factus Macrianum cum filio ab Aureolo victos & occiſos, milites quoque in ejus poteſtatem conceſſiſſe, quaſi Gallieni vindicaret partes, eſt interfectus, prope Emeſam. Juvenes Imperatores frequenter Soli, ſeu Orienti ſuos nummos dicaverant, quem Invictvm nominabant. Juventus ſibi faventem habere fortunam dicitur, ideoque fortaſſis per Solem repræſentatur, quod ejus ortui ſimilis ab omnibus appetatur; tot inde aræ, tot inſcriptiones, tot nummi Solem celebrantes.

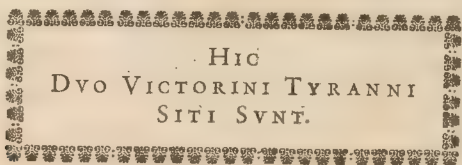

M. Piavonnivs Victorinvs per Poſtumum in imperii partem venit, quo interfecto & Lolliano, in imperio ſolus remanſit in Gallia, vir fortiſſimus & præter libidinem optimus Imperator. Sed cum corrumpendis militum matrimoniis vacaret, à quodam actuario cujus uxorem conſtupraverat, Agrippinæ cum filiolo interfectus eſt: virtute Trajano, clementia Antonino, gravitate Nervæ, gubernando ærario Veſpaſiano, cenſurâ vitæ Pertinaci, & ſecuritate militari Severo comparatus. Sed omnia hæc libido & cupiditas muliebris voluptatis ſic perdidit ut nemo auderet virtutes ejus litteris mandare, inquit Trebellius Pollio. Ejus ſepulchro inſcriptum fuerat:

Hic
Dvo Victorini Tyranni
Siti Svnt.

Aversi typi nihil docent quod prius declaratum non fuerit, si tres ultimos excipias: exhibent ii Victorinum in Deorum numerum relatum, sed à quo; certè id Romæ præstitum non fuit, penes quam non Augustus sed Tyrannus habitus est. Verisimile est in Gallia cusos esse nummos cui præfuerat. Auget conjecturam hujus Imperatoris nummorum copia quæ in nostris regionibus occurrit, sive in cimeliarchiis, sive in terræ visceribus.

M. Avr. Marivs ex fabro ferrario Imperator, triduo tantum imperavit. Vir fuit strenuus ac militaris. Miræ erat in manibus & digitis fortitudinis. Occisus est à quodam milite operario ejus in officina fabrili, qui gladio in eum ruens dixit; *hic est gladius quem ipse fecisti.* Cum uno die factus esset Imperator, altero visus est imperare, tertio interemptus. Fabulosa, aut plurimùm obscura sunt, quæ de hoc Imperatore scripta sunt: Ejus nummi Victorias indicant, at eæ non uno die partæ sunt. Sæcvli Felicitas à populis non celebrabatur post triduum etsi felix fuisset. Concordiam Militvm quis agnoscit momento? neque illa potuisset monetis consignari si Marius tantùm triduo regnasset. Arbitror cum Cl. Tristano eum diutius imperium tenuisse, qui tum in Galliis pugnaverat & vicerat, tum etiam in magna Britannia, quæ nobis hodie Anglia dicitur.

L. Ælianvs iisdem temporibus imperium arripuit Moguntiaci, post interfectum Lollianum: at paulo post ipse occisus est. Ejus gesta ab historicis aut non commemorantur, aut valdè obscurè, ita ut etiam cum Lolliano plerumque confundatur. Victoria quæ in averso typo cernitur ei favisse videtur, at non diu durasse istam gratiam certum est.

M. Avr.

M. Avr. Clavdivs è Dalmatis oriundus, vir integerrimæ vitæ, morum gravitate insignis: staturæ proceræ, oculis ardentibus, vultu lato, digitis adeo robustis ut sæpe equis & mulis ictu pugni dentes excusserit. Invidit nulli, malos persecutus est, militaribus virtutibus maximè clarus Decii & Valeriani temporibus. Gallieni morientis sententiâ Imperator est designatus: imperium adeptus leges optimas condidit, & ita se gessit ut ejus stirpem ad imperium Senatus Principesque eligerent. Sarmatas, Gothos, Scythas, Quados vicit: quare Gothicus dictus est. Daciam recuperavit. Gothos & Sarmatas qui prædæ cupiditate in Romanum solum irruperant insigni clade contrivit, interfectis trecentis viginti millibus. Navali quoque pugnâ eos oppressit ac submersit cum duobus millibus navium. Tandem morbo consumptus eo ingravescente periit, Sirmii, anno ætatis XXXII. imperii tertio. Quidam eum interfectum scribunt. Illum & Senatus & populus ante imperium, in imperio & post sic dilexit, ut satis constet neque Trajanum, neque Antoninos, nec quemquam alium Principem sic amatum: nam in Capitolio auream statuam & clypeum aureum, expressa vultus ejus imagine post mortem collocavit.

1. Primum tabellæ nummum in gloriam fortitudinis Claudii cusum esse arbitror. Res est sane egregia Herculem eo quo solet esse habitu stantem, clavam dextrâ, sinistrâ vero exuvias leonis & pomum tenentem cernere, cum hac epigraphe Ivventvs Avg. Narrat Trebellius Pollio Claudium *digitis usque adeo fortibus ut sæpe equis & mulis ictu pugni dentes excusserit. Fecerat hoc etiam adolescens in militia, cum ludicro Martiali, in campo luctamen inter fortissimos quosque monstraret*: quibus intelligitur Imperatoris hujus cum Hercule comparatio. Nummum Claudii vulgavit Cl. Tristanus in quo Hercules ita stat circum quem legitur Virtvti Avgvsti. In Claudio.

2. Ivno Regina vix in nummis Augustorum cernitur: hic prorsus similis

 est

eſt ei quam ſupra ſcalpi curavimus in Manliæ Scantillæ nummo, pag. 218. Salonina eamdem habet in nummis inſcriptionem & typum.

3. Tertius Claudii LIBERALITATEM celebrat, de qua tacent hiſtorici: at tanti Principis indolem denegantibus libris nummus aperit.

4. PROVIDENTIA ſæpe in nummis occurrit, iſtis temporibus præſertim quibus Imperatores Deorum omnium attributa ſibi vindicabant ut patet ex eorum numiſmatibus.

5. Quintus nummus CONSECRATIONEM indicat Claudii, quam apud antiquos commemoratam non legi. Scribit tamen Pollio *Adulator igitur Senatus, adulator populus Romanus, adulatrices exteræ gentes, adulatrices provinciæ. Siquidem omnes ordines, omnis ætas, omnis civitas, ſtatuis, vexillis, coronis, fanis, arcubus, bonum Principem aris ac templis honoraverunt.*

Gruter. inſcript. pag. 276.

SENATVS ET POPVLVS SAGVNTINORVM
CLAVDIO INVICTO PIO FELICI
IMP. CÆS.
PONT. MAX. TR. POT. P. P. PROCOS.

NUmmos Græcos in honorem Claudii cuſos exponit hæc tabella, quibus demonſtratur illum non ſecundo imperii anno obiiſſe ut dicunt, at tantùm tertio: poſtremus ſiquidem nummus annum tertium indicat. Aquila imperii ſymbolum, Abundantia ſtans & Juſtitia ſedens nihil peculiare denotant.

M. AVR. CL. QVINTILLVS frater Claudii, vir ſanctus, mortuo fratre delatum ſibi imperium omnium judicio ſuſcepit, à Senatu Cæſar Auguſtuſque eſt appellatus. Aureliano Imperatore creato, impar illius conatibus, venas ſibi ſolvit, & voluntariè deceſſit, ante completum menſis imperium. APOLLO CONServator frequenter occurrit in nummis Auguſtorum, ſive vatis habitu, ſive Solis Orientis.

CL. DO-

CL. DOMITIVS DOMITIANVS ab uno Zoſimo nominatur Auguſtus, cæteris illum tantum Ducem deſignantibus: at nummus Zoſimo favet, quem etiam illuſtrat tribus characteribus in ima parte nummi appoſitis: ALEXandriam enim denotant: in qua veriſimile eſt percuſſum eſſe nummum & occupatum imperium. Γ appoſitum tertium ejus imperii annum indicat: Ab Aureliano tandem oppreſſum fuiſſe veriſimile eſt.

Averſus nummus GENIO POPVLI ROMANI inſignitus eſt, qualis illis temporibus frequenter in nummis occurrit. Prudentius plurima de Geniis conſcripſit ſacra, erudita, curioſa. Lib. 2. in Symmach.

C. PESVVIVS TETRICVS Galliæ Præſes, Victoriâ ſuadente imperium ſuſcipit & Auguſtus appellatur. Cum multa præclara egiſſet & militum inſolentiam diutius ferre non poſſet, maluit ſe Aureliano committere, quam inſidioſis imperare. Aurelianus eum cum Zenobia in triumpho duxit, poſtea vero non ſolum vivere ſed etiam in ſumma dignitate, commiſsâ illi totâ Italiâ manere paſſus eſt, illum ſæpe collegam, nonnunquam commilitonem, aliquando Imperatorem appellans. Mortuo nummi cuſi ſunt conſecrationem illius celebrantes, quod mirum in eo qui privatus mortuus eſt: duos filios reliquit quorum nomina in nummis leguntur. SPES PVBLICA, FIDES MILITVM, SALVS AVGG. LÆTITIA AVGG. & CONSECRATIO nihil habent quod in pleriſque Imperatoribus non occurrat.

C. Piv. Tetricvs Auguſtus cum Patre dictus eſt; an ille fuerit unicus filius, an fratrem habuerit minorem natu, variant & libri & nummi. Hunc cum Patre ab Aureliano in triumphum ductum, omnibus deinde honoribus Senatoriis functum, illibatum patrimonium ad poſteros ſuos tranſmiſiſſe hiſtorici docent: Tres ejus monetas hic apponi curavi, omnes illum Cæſarem indigitantes. Typi averſi juveni Principi conveniunt.

In XXX. Tyrannis.

OMnis jam conſumptus eſt pudor, inquit Treb. Pollio, ſiquidem fatigatâ Republicâ eo uſque perventum eſt, ut Gallieno nequiſſimè agente, optimè etiam mulieres imperarent, & quidem peregrina nomine Zenobia quæ ſe de Cleopatrarum Ptolomæorumque gente jactaret. Poſt Odenathum maritum imperiali ſagulo perfuſo per humeros habitu, donis ornata, diademate etiam accepto, nomine filiorum Herenniani & Timolai diutius quam fæmineus ſexus patiebatur, imperavit. Siquidem Gallieno adhuc regente Rempublicam, regale mulier ſuperba munus obtinuit & Claudio bellis Gothicis occupato, vix denique ab Aureliano victa & triumphata conceſſit in jura Romana. Caſtitas ejus fuit ut ne virum ſuum quidem ſciret, niſi tentatis conceptionibus. Vixit regali pompa, more magis Perſico; adorata eſt more Regum Perſarum. Convivata eſt Imperatorum more Romanorum. Ad conciones galeata proceſſit cum limbo purpureo gemmis dependentibus per ultimam fimbriam, brachio ſæpe nudo. Fuit vultu ſubaquilo, fuſci coloris, oculis ſupra modum vigentibus, nigris, ſpiritus divini, venuſtatis incredibilis: tantus candor in dentibus, ut margaritas eam plerique putarent habere, non dentes. Vox clara & virilis; ſeveritas ubi nec neceſſitas poſtulabat tyrannorum: bonorum Principum clementia ubi pietas requirebat; larga prudenter, conſervatrix theſaurorum ultra femineum modum. Uſa vehiculo carpentario, raro pilento, equo ſæpius. Fertur autem vel tria vel quatuor milliaria frequenter

quenter cum peditibus ambulasse. Bibit sæpe cum Ducibus, cùm esset alias sobria: bibit etiam cum Persis atque Armeniis, ut eos vinceret. Usa est vasis aureis gemmatis ad convivia, quibus & Cleopatra usa est. In ministerio Eunuchos gravioris ætatis habuit, puellas nimis raras. Filios latinè loqui jusserat adeo ut græcè vel difficilè vel raro loquerentur. Ipsa latini sermonis non usquequaque ignara, sed ut loqueretur pudore cohibita; loquebatur & ægyptiacè ad perfectum modum. Historiæ Alexandrinæ atque Orientalis ita perita, ut eam epitomasse dicatur: latinam autem græcè legerat. Palmiræ habitabat quam ædificaverat Salomon. Cùm illam Aurelianus cepisset atque in conspectum suum ductam sic appellasset, *Quid, ô Zenobia, ausa es insultare Romanis Imperatoribus?* illa dixisse fertur, *Imperatorem te esse agnosco qui vincis, Gallienum & Aureolum & cæteros, Principes non putavi.* Ducta est igitur per triumphum ea specie ut nihil pompabilius populo Romano videretur. Jam primum ornata gemmis ingentibus, ita ut ornamentorum onere laboraret. Fertur enim mulier fortissima sæpissime restitisse, cum diceret se gemmarum onera ferre non posse. Vincti erant præterea pedes auro, manus etiam catenis aureis: nec collo aureum vinculum deerat, quod scurra Persicus præferebat. Huic ab Aureliano vivere concessum est. Fertur vixisse cum liberis, matronæ jam more Romanæ, data sibi possessione in Tiburti, quæ hodieque *Zenobia* dicitur, non longè ab Hadriani palatio, atque ab eo loco, cui nomen est *Conchæ.*

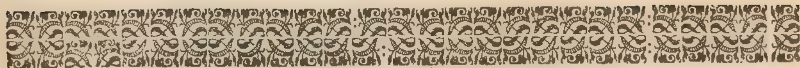
3. Reg. 9.
1. Paral. 8.

Ejus nummos rarissimos esse norunt omnes Antiquarii: duos hic apposui, tum propter eximiam raritatem, tum propter nomen Augustæ quod Gallienus Zenobiæ impertierat: primum è meo musæo ad Regium cimeliarchium evectum esse cum duobus aliis millibus eximiæ raritatis & integritatis, non parum mihi gratulor.

VABALATHVS cognomine ERMIAS Athenis filius hic legitur; fuit is Odenathi filius ex priori uxore. Diademate cinctus est quemadmodum Abgarum vidimus & Rhœmetalcem, Reges etiam in Romanorum monetis depictos, quod ipsis favissent & ultro fuissent amici. De Vabalatho plura exstant apud Tristanum quæ mirificè illustrant antiquos qui de eo scripserunt. Aurelianum Imperatorem ab altera parte cernis pro quo Vabalathus pugnaverat, credibile est contra Zenobiam patris alteram uxorem & viduam.

DOMI-

DOMITIVS AVRELIANVS Sirmii Pannoniæ obſcura familiâ ortus, matre tamen Sacerdote templi Solis. A prima ætate ingenio vivaciſſimo, viribus clarus, nullum unquam diem quin in eo ſe exerceret intermiſit. Adulta ætate ſtaturâ procerus, nervis validiſſimis, ſeveritatis immenſæ, diſciplinæ ſingularis, gladii exercendi cupidus. Juvenis erumpentes in Illyrico Sarmatas cum trecentis præſidiariis ſolus attrivit, XLVIII. interfecit. Tandem omnium legionum conſenſu Imperator factus contra Suevos & Sarmatas pugnat & ſplendidiſſimam victoriam reportat : Marcomannos qui Romanis tantum incuſſerant terrorem ut de Urbe deſperarent, ſuperat. Quibus peractis in Orientem proficiſcitur contra Palmirenos & Zenobiam filiorum nomine imperium Orientale tenentem, Palmiram obſidet & expugnat, Zenobiam ad Perſas fugientem capit, & Romam adduxit, ubi ſuperbiſſimo triumpho de ea cæteriſque victis populis triumphavit. In Gallias deinde profectus eſt, & Vindelicos obſidione barbarica liberavit, & contra Perſas pugnaturus cum per Illyricum iter faceret, prope Byzantium fraude notarii ſui interfectus eſt : anno imperii VI. Imperator magis neceſſarius quam bonus. Ejus mortem ægrè tulerunt & milites & S. P. Q. R. à quibus id conciliante ſucceſſore Tacito, inter Divos relatus eſt.

EX pluribus Aureliani nummis hos ſelegimus qui hiſtoriam ſummoperè illuſtrant. In quibus omnibus notanda eſt ejus corona radiis ornata quæ diademati ſuperimpoſita videtur : id Victori congruit apud quem de Aureliano
In Aurelian. legitur, *Primus apud Romanos diadema capiti impoſuit.* Apud Jornandem, *Is*, inquit, *primus gemmas veſtibus calceamentiſque inſeruit, diademataque in capite.*

Averſi typi gloriam Aureliani exhibent. Primus enim Orientem ſeu So- 1.
lem exhibet cum proſtratis hinc inde captivis, quos vicerat : nummum vul-
Orat. 7. gavit Cl. Triſtanus in quo ſe SOLEM DOMINVM IMPERII ROMANI vocavit Aurelianus : Fingit Julianus Aurelianum ideo DOMINVM fuiſſe appellatum

pellatum quaſi Solem ; quare illum jurantem ſic ſcribit οὐ μὰ τὸν ἐμὸν Δεσπότην ἥλιον, *Per Dominum meum Solem* notat Plutarchus *à Perſis Solem Dominum nuncupari*, quod nummos illuſtrat, Κύριον γὰρ καλεῖν πέρσας τὸν ἥλιον. Alter videtur nummus cum eodem prorſus typo, quem circumdat hæc inſcriptio SOLI INVICTO.

2. Sol ſeu Aurelianus ſub habitu Solis, & Dea quam Concordiam ſuſpicor hîc PROVIDENtiam DEorum exponunt, quæ Aurelianum ad comprimendos Scythas, Sarmatas, Gothos, Germanos, Palmirenos & Perſas impulit : Eodem habitu videtur Dea in altero Aureliani nummo in quo legitur CONCORDIA MILITVM.

3. In tertio gratulatur Roma ſedens Aureliano ſtanti, tum ob partas ejus virtute victorias, tum ob ampliatos ſuos muros : Aurelianus enim *adhibito conſilio Senatus, muros Urbis Romæ dilatavit.* Idem narrat Victor, *At ne unquam*, Vopiſcus. inquit, *quæ per Gallienum evenerant, acciderent, muris urbem quam validiſſimis latiore ambitu circumſepſit.* Quod etiam apud alios Authores legitur.

4. Quartus Aurelianum nominat RESTITVTOREM EXERCITI, quod rariſſimum eſt in nummis. Exerciti autem priſcè in genitivo uſurpabatur pro Exercitus.

5. At quintus adhuc eſt illuſtrior in eo nominatur RESTITVTOR ORBIS, idque à Victoria coronam ipſi præbente, ob debellatos ſcilicet Romani imperii hoſtes. Ea ex alis & palma quam geſtat, dignoſcitur : Cl. Triſtanus Fortunam eſſe putat ſed aut illam vidit in alio aliquo nummo aut ob nummi detrimentum deceptus eſt. Rem firmat ſuperbiſſima hæc inſcriptio antiqua Romæ reperta quam commemorat Gruterus. Pag. 276.

IMP. CÆS. L. DOMITIO
AVRELIANO PIO FELICI
INVICTO AVG. PONTIF. MAXIMO
GOTHICO MAX. GERMANICO MAX.
TRIB. POT. V. COS. DESIG. III. IMP. III.
P. P. PROCONS. RESTITVTORI ORBIS
INVICTISSIMO ET VICTORIOSISSIMO PRINCIPI.

AUreliani faciei conjuncta eſt Severinæ facies, de qua unus Vopiſcus inter tot hiſtoricos facit mentionem, qui tamen illam neque uxorem neque filiam indigitat. Libros ornant numiſmata, ut illi interdum horum brevitati ſuccurrunt. Ex Aureliano filiam ſuſcepit Severina, matrem alterius Aureliani viri gravis, Senatoris & Ciliciæ Proconſulis.

PRimos tres hujus tabellæ nummos populi Severinæ dicaverunt quos pridem ejus marito Aureliano obtulerant. CONCORDIA MILITVM utrique gratulatur similibus nummis, ut & PROVIDENTIA DEORVM, quam mariti & uxoris habitu pingi placuit. Aurelianus etiam ut Sol aut Oriens fingebatur. Severinam autem ex tot nummis Concordiam dictam esse verisimile est, quæ præcipua laus est uxorum frugi.

IVNO REGINA majestatem indicat, VENVS FELIX prolem: quam- 3.
vis Severinam nonnisi filiam genuisse compertum habeamus: Gloriatur tamen 4.
illa infantulo quem tenet præ manibus eodem prorsus typo quem sibi plurimæ aliæ Augustæ assumpserant.

C. M. CLAVDIVS TACITVS à Senatu permittentibus militibus Imperator atque Augustus eligitur, cum post occisum Aurelianum per sex menses interregnum fuisset. Tanta militum concordia, tanta populi quies, ut sub judicio Senatus, militum & populi, totus orbis temperaretur. Cornel. Tacitum Scriptorem historiæ Augustæ, quod parentem suum eumdem diceret, in omnibus bibliothecis collocari jussit. Vitæ fuit parcissimæ, tunicis & togis iisdem in Imperio usus quibus privatus. Validior in senectute, adeo ut & minutas litteras ad stuporem legeret. Ob temporis brevitatem nihil præclari gessit.

Vopiscus.

gessit. Insidiis enim militaribus sexto Imperii mense est necatus, vel ut alii tradunt febre correptus, Tarsi interiit, ætatis anno LXV. Exstant aliquot ejus inscriptiones in Hispania, quas Gruterus in suo thesauro recensuit, pag. 276.

Illustrant Taciti historiam aversi nummi: PROVIDENTIA AVG. SPES PVBLICA. & TEMPORVM FELICITAS, quæ in tribus prioribus leguntur. Aristot. Plutarch. Plinius. A. Gellius l. 3. Noct. Att. c. 6.

Quartus Victoriam exhibet vincula veluti captivis parantem, quare fortassis à vinciendo dicta est. Eam frequenter antiqui nummi signant cum corona laurea & palmas. Hæc illi tributa, quòd ponderi imposito exsistat, nec premi se patiatur, imo obsistat. Corona laurea vinculum erat quo victi hostes alligari solebant.

Quintus TEMPORVM CLEMENTIAM celebrat, quasi eam quâ solebant gloriari boni Principes sibi etiam per tantum Imperatorem seneca populi vindicarent: *Clementia enim eorum adauget Majestatem.*

EXplicant hunc nummum hæc Zozimi verba; *Gothi scitè trajecta palude Mæotide per Pontum ad Ciliciam usque sita, incursionibus vexarunt. Quos aggressus Tacitus partim ipse debellatos ad internecionem delevit, partim Floriano designato Prætorii præfecto debellandos tradidit, & in Europam contendit, ubi lapsus in insidias, necatus.* Id explicat nummum & vicissim per nummum explicatur, in quo legitur VICTORIA GOTTHICA. Facetè id perstringit Scaliger scribens decantatam esse victoriam antequam parta fuisset, τὸ ἐπινίκιον πρὸ τῆς νίκης ᾄδειν. At nummus indubitatæ antiquitatis facetias solvit. Ad Eusebium n. 2291.

Victoriam interdum fuisse alatam plures nummi demonstrant, indicandæ Victoris celeritati. Ob ejus alas fulmine percussas & exustas sic lusit Pompeius poëta,

Ῥώμη παμβασίλεια τεὸν κλέος οὔποτ' ὀλεῖται Anthol. Græca.
Νίκη γάρ σε φυγεῖν ἄπτερος οὐ δύναται.
Roma potens alis cur stat Victoria lapsis?
Urbem ne valeat deseruisse suam.

M. An. Florianvs Taciti frater, vir imperandi cupidus, ſuo motu quaſi hereditarium arripuit Imperium, illudque duobus tantum menſibus tenuit: nam Probo Imperatore facto ſolutis venis occubuit, aut ut alii ſcribunt Tarſi à militibus occiſus eſt.

Ex pluribus ejus nummis quos poſſidemus, unum ſcalpi curavimus Concordiam Militvm exponentem: hæc ſub Victoriæ habitu Florianum coronat. Olim vel ſymbolo dextræ duplicis, vel Deâ haſtæ innixâ ſignabatur, quæ interdum geminum cornucopiæ tenet, majoris ubertatis, dupliciſque fœcunditatis teſſeram, cum hæ per illam ampliari videantur. Illam per OMONOIAM ſive communitatem frequenter Græci ſignaverunt.

C. M. Avr. Val. Probvs Sirmio Pannoniæ oriundus, tam privatus quam Imperator nobiliſſimis virtutibus claruit. Valeriani judicio puer & imberbis, tribunatum adeptus bello Sarmatico, tranſmiſſo Danubio multa fortiter fecit. Valeriani patrem è Quadorum manu liberavit, inde militum amor erga Probum ingens fuit. Marmaridas vicit: Pugnavit contra Palmirenos: Ægyptum & Orientis maximam partem in Aureliani poteſtatem redegit. Tacito Cæſare ab Orientali exercitu cæſo, Imperator eſt creatus, invitus & retractans, dicens & obtrectans; *Non vobis expedit, milites, non mecùm bene agitis, vobis enim blandiri non poſſum:* Tandem à Senatu nomen Cæſaris & Auguſti ſuſcepit. Aureliani & Taciti percuſſores vindicavit. Gallias cum LX. civitatibus à Germanis occupatas recepit: Gothos devicit. In Oriente omnia compeſcuit. Saturninum diverſis præliis ſuperavit: Proculum & Bonoſum Impp. apud Agrippinam oppreſſit. Romam reverſus triumphavit de Blemiis & Germanis. Spectacula edidit magna; item ludos gladiatorios ex devictis hoſtibus. Ad bellum Perſicum iter parans à militibus quos nimium agitaret, nec otioſos pateretur, apud Sirmium occiſus eſt, ætatis anno L. imperii VI. Ejus ſepulchro à militibus ex aggeribus extructo, id inſcriptum eſt.

Hic

HIC PROBVS IMPERATOR VERE PROBVS SITVS EST
VICTOR OMNIVM GENTIVM BARBARARVM
VICTOR ETIAM TYRANNORVM.

1. IN honorem optimi Imperatoris hi nummi cuſi ſunt. Primus SISCIA PROBI AVG. inſignitus quæ fortaſſis ejus patria indicatur. Sirmium quidem indicat Vopiſcus, at quodammodo nummus refragatur. Utraque autem Pannoniæ urbs erat, Sirmium regionis caput ideo fortaſſis à Vopiſco nominatum eſt. Siſcia quæ hodie *Siſceek* nominatur, ad confluentiam Colapis & Savi ſita eſt: Eos duobus ſenibus repræſentatos eſſe veriſimile eſt. Quid præ manibus teneat illa Dea ſedens, quod fortaſſis urbis Siſciæ Genius eſt, non facile eſt interpretari, an pannos à quibus diceretur Pannonia? certè viliorem arbitror quam par eſt, etymologiam.

2. In altero Probus eques captivum calcat cum inſcriptione rem demonſtrante. Ea non galeata eſt, quemadmodum ſolebat in nummis Veterum, ſed per galeatum Imperatorem & hoſtes ſuperantem ſe exprimit. VIRTVS PROBI AVG. conſpicua eſt in debellandis hoſtibus. Carthagini ſignatum eſſe nummum infima inſcriptio docet, quare illum Vopiſci verbis explicatum credimus. *Pugnavit Probus contra Marmaridas in Africa fortiſſimè, eos denique vicit, atque ex Libya Carthaginem tranſiit, eamdemque à rebellionibus vindicavit. Pugnavit & ſingulari certamine contra quemdam Aradionem in Africa, eumdemque proſtravit: Et quia fortiſſimum ac pertinaciſſimum virum viderat, ſepulchro ingenti honoravit.* In Probo.

3. Tertius eamdem Probi Virtutem ſeu fortitudinem demonſtrat, quam præterea denotat Victoria. Certè typus eſt egregius.

4. Quartus ADVENTVM AVGuſti equitis exhibet, poſt tot luſtratas provincias, tot devictos hoſtes, quod captivo calcato demonſtratur. R & A in imo nummo Romam, ut arbitror, denotant, in qua percuſſus eſt nummus.

5. Quadriga eminet in quinto Solem vehens: Is tunc temporis frequenter in nummis occurrebat, qui in honorem Aureliani noſtri procul dubio ſcalptus eſt. INVICTI cognomen ſæpe apud antiquos ei tributum legimus quod exſtat in marmoribus antiquis.

ΗΛΙΩ ΜΙΘΡΑ ΑΝΙΚΗΤΩ

SOLI MITRÆ INVICTO.

M. AVR. CARVS Narbonæ genitus in Illyrico, Romæ in bonis litteris educatus, per gradus ita crevit ut Proconſul Ciliciæ & prætorio Præfectus à Probo crearetur, atque eo interfecto, militum amore Imperator. Vir morum veterum dictus eſt. Bellum Perſicum quod Probus paraverat conſenſu militum aggreſſus eſt, liberis priùs Cæſaribus dictis. Sarmatas Panoniam vaſtantes devicit: Meſopotamiam recepit & Cteſiphontem pervenit. Cumque avidus gloriæ longius eſſet progreſſus, fulminis ictu interiit, vel morbo, vel vulnere: varia enim ſcribunt Autores, anno imperii ſecundo.

In primo nummo Carus ut RESTITVTOR ORBIS inſcriptus eſt, an aliquid 1.
Principi glorioſius poteſt offerri? In ſequenti ÆTERNITAS IMPERII ſi- 2.
Bibliot. histor. gnificatur Sole currente, qui ut narrat Diod. Siculus *æternus habebatur & antiquiſſimus Deorum.* VICTORIA gradiens res à Caro geſtas celebrat; eaſque 3.
nobiliſſimas. Alter Pacem exercitus, eam inſcriptionem nuſquam videram in 4.
antiquis nummis. Quintus CONSECRATIONEM Cari exhibet; in quo- 5.
rum poſtremo obſervanda venit inſcriptio DIVO CARO PARTHICO, ob Sueton. in Domit. devictos ſcilicet Parthos. Jam diu erat quod Imperatores Romani ab ſuis Dii vocabantur. Scribonius Largus ad Jul. Caliſtum ſcribens ſic de Tiberio loquitur, *tradendo ſcripta mea medicinalia Deo meo Cæſari:* Domitianus ſe Dominum & Deum appellari juſſit. Cætera ejus generis exempla omittam.

Pag. 278. Ejus & filiorum exſtat adhuc inſcriptio Tarracone, à Grutero commemorata.

VICTORIOSISSIMO PRINCIPI IVVENT. M. AVRELIO CARINO NOBILISS. CÆSARI COS. PROCOS.	FORTISSIMO ATQVE CLEMENTISSIMO IMP. CÆS. M. AVRELIO CARO INVICTO AVG. P. M. TR. P. II. COS. II.	VICTORIOSISSIMO PRINCIPI IVVENTVT. M. AVR. NVMERIANO NOBILISS. CÆSARI PROCOS.

M. AVRELIVS VALENTINIANVS V. C. LEG. AVGG. PRO PR. PROVINCIÆ HISPANIÆ CITERIORIS D. N. M. Q. EORVM.

M. Avrel. Carinvs Cari filius fuit primogenitus, à Patre Cæsar factus est, deinde Augustus. Ei commissum fuit Occidentis imperium, Patre contra Persas proficiscente: qui nisi morte præventus fuisset, ei Cæsareum nomen cum imperio abrogare decreverat, ob nimiam libidinem pravamque indolem. Cùm audivit Diocletianum ab exercitu in Perside Imperatorem electum, cum suo exercitu contra eum progressus est: multis tandem præliis in Dacia victus occubuit; ætat. anno XXXVI. Imperii II. Trucidatus est ejus Tribuni dextrâ cujus dicebatur conjugem polluisse.

De aversa nummorum parte nihil est quod occurrat novi: si postremus excipiatur. Is ambos fratres exhibet coronatos à Diis, Carinum ab Hercule, quod adeptas ejus fortitudine victorias demonstrat, Numerianum ab Oriente, globum quo orbis regimen significabatur, Fratri suo majori offerentem.

M. Avrel. Nvmerianvs alter Cari filius fuit, optimis moribus præditus, eloquens, comes patris bellò Persico, nimio fletu ob paternam necem sibi oculos corrupit. Cæsar à Patre & Augustus dictus erat cum fratre. Tandem ab Apro socero occisus est, & fœtore cadaveris quod tanquam vivum lectica deportatum est, prodita mors est, nec inulta: Aper enim à Diocletiano interfectus est, à quo etiam Numerianus consecratus.

Primus

Primus nummus iisdem dignitatibus insignitus est quæ inscriptæ leguntur in superiori pagina. De Mercurio crumenam tenente dictum in superioribus. Sed cur petasatus est, cur alas habet capiti infixas? Deûm interpres dictus est, præses eloquentiæ, Mercatorum ut & furum Deus. Virgam semper habet præ manibus:

Tum virgam capit: hâc animas ille evocat orco
Pallentes, alias sub tristia tartara mittit.

MARS VICTOR ad victoriam Persicam revocatur: Numerianus enim post obitum Patris Persas vicerat, & ipsam Babylonem expugnaverat. Mars autem inter duodecim majorum gentium Deos numerabatur qui victorias parabat, tranquillitatem firmabat.

IVNO, VESTA, MINERVA, CERES, DIANA, VENVS, MARS, MERCVRIVS, IOVIS, NEPTVNVS, VVLCANVS, APOLLO.

DIOCLETIANVS Salonis Dalmatiæ ortus utroque Parente ignobili, militare à pueris cœpit. Gregarius miles in Gallia augurium futuri imperii à Druide accepit. Interfecto Apro, victo Carino, Imperator est appellatus & Augustus, atque à Senatu magno honore exceptus. In quibusdam imperii regionibus tyrannis insurgentibus, vir prudens advertens imperii consorte opus esse, legit Val. Maximianum: mox Galerium Maximianum, & Constantium Chlorum Cæsares fecit, & adoptavit. In gubernanda Republica tanta fuit inter utrumque Imperatorem concordia ut alter alteri nunquam repugnaverit, & Maximianus ut filius Patri Diocletiano obtemperabat. In Oriente plurimas nacto victorias triumphus à Senatu decernitur, quem aureo & gemmato curru explevit. Divinos sibi honores usurpavit & adorari voluit. Senio confectus decrevit se imperio abdicare & privatus vivere, quod fecit Nicomediæ, quo die & Maximianus Mediolani imperii fasces deposuit, anno Christi. 304. Imperavit annis XX. Post depositum imperium, mansit privatus Salonis agriculturam exercens annis decem. Cum ab Herculio atque Galerio ad recipiendum imperium rogaretur, tanquam pestem aliquam detestans in hunc modum respondit, *Utinam Salonæ possetis visere olera nostris manibus instituta, profectò nunquam istud tentandum judicaretis.* Tandem à Constantino & Licinio vocatus ad nuptias Constantiæ, excusans se per senectutem, sed excusationem minacibus literis rejicientibus, suspectans necem ignominiosam, quòd favisset Maxentio

tio ac Maximino, venenum ſumpſiſſe fertur, atque ita occubuiſſe, ætatis anno LXVIII. Atrociter in Chriſtianos ſæviiſſe, declarant hiſtorici & inſcriptiones.

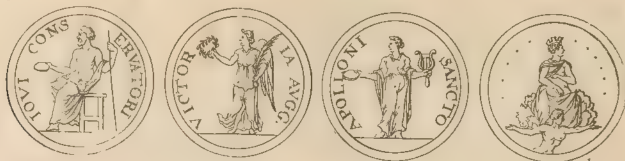

1. PRimus hujus tabellæ nummus Solem habet pro typo ſeu Orientem. Is captivum habet juxta pedes, Perſam ſcilicet quem victricibus armis Diocletianus ſubjecerat. Inſcriptio ſanè ut elegans ſic inſolita, virtutes Imperatoris CLARITATE exprimit: quod fortaſſis locum dedit poſterioris ævi appellationibus. Imperatoribus enim ſæpe & dictum & ſcriptum eſt, CLARITAS veſtra, Æternitas veſtra. P. TR. in imo nummo interpretantur de moneta Percuſſa TReveris.

2. Sequentes duo quamvis in honorem Jovis ſignati videantur, ii tamen planè
3. Diocletianum celebrant qui Jovius dictus eſt, Maximianumque voluit Herculem aut Herculeum nuncupari. TVTATORIS nomen in nummis, hoc excepto, non occurrit.

4. Quartus CONCORDIA MILITVM inſignitus eſt, per quam ad imperii faſtigium evectus eſt Diocletianus: hic enim poſt mortem Apri qui Numerianum interfecerat, univerſis conſentientibus Cæſar Auguſtus appellatus eſt.

5. Quintus typus certè ad Maximianum imperii collegam refertur. At ne aliquis honos uni tantum deferri videretur, ideo qui Maximino oblatus eſt eumdem etiam Diocletiano dicatum eſſe arbitramur: Teſtes ſunt cæteri nummi eorundem Imperatorum quorum typi fere omnes ſimiles utrique dicati ſunt. Teſtes ex priori ævo illi quos in imperio collegis ſimiles dicaverant Romani, Aurelio & Vero, Caracallæ & Getæ, Balbino & Pupieno, quorum ſuo loco mentionem fecimus.

QUamvis hi duo nummi nullius Imperatoris nomen indicent, eos tamen prætermittendos non cenſui, quos ad Diocletianum revocari veriſimile eſt. Fortaſſis ille ſub habitu JOVIS CONSERVATORIS depictus eſt, globum ſive orbem moderantis.

Alter APOLLONI SANCTO dicatus eſt: notandum epithetum, notanda formula, Apolloni pro Apollini. Averſa facies Orontem fluvium exhibet juxta Deæ pedes veluti natantem, quam Antiochiæ Genium interpretor. Eumdem typum ſupra vulgavimus pag. 243.

M. Avr. Maximianvs è Sirmio in Pannonia, vir natura ferus & immitis, ardens libidine, consiliis stolidus, civilitatis expers, ortu agresti, à Diocletiano Cæsar factus est, deinde cum Augusti nomine consors imperii. Tyrannos vicit Amandum & Ælianum, Gallias pacavit, & cum Carausio quem vincere non potuerat, pacem firmavit. Africanos vicit & ad pacem coëgit. Cùm tandem ingravescente ævo parùm se idoneum Diocletianus moderando imperio esse sentiret, autor Herculio fuit, id erat Maximiani cognomen, ut in vitam privatam concederent, Rempublicam junioribus mandarent: cui ægrè collega obtemperavit. Tamen uterque una die privato habitu imperii insigne mutavit, Nicomediæ Diocletianus, Herculius Mediolani, post triumphum inclytum, quem Romæ ex numerosis gentibus egerant. Maxentio filio favens & Constantio genero insidias struens per Faustam uxorem detectas, profugit Massiliam, ubi oppressus est. Captus pœnas dedit fractis laqueo cervicibus, cadaver Mediolani sepultum est. Vixit annis LX. imperavit XX. In Christianos unâ cum Diocletiano atrociter sævierat, ut patet ex columna Cluniæ in Hispania asservata, in qua id legitur.

DIOCLETIANVS IOVIVS ET
MAXIMIANVS HERCVLEVS
CÆS. AVGG.
AMPLIFICATO PER ORIEN
TEM ET OCCIDENTEM
IMP. ROM.
ET
NOMINE CHRISTIANORVM
DELETO QVI REMP. EVER
TEBANT.

Herculis labores quidam expressi videntur in Maximiani nummis, quòd 1.
hic alter Hercules dictus fuerit, vel ob domitos tyrannos, vel ob ejus 2.
cum Hercule faciei & morum similitudinem. Sicut autem vetus Hercules

Com-

Compressit Nemeæ primùm virtute leonem,

ideo frequenter leones in hujus Imperatoris nummis occurrunt, à Maximiano veluti altero Hercule debellati: quare VIRTVS AVGG. eodem nomine celebratur in duobus prioribus nummis. Alterum Herculis facinus Maximiano dicavit antiquitas cum eadem inscriptione, aprum Herculis humeris impositum signans, quo scriptum est,

Mox Erymanthium vis tertia perculit aprum.

Alterum etiam ex auro percussit, in quo Hercules aut sub ejus specie Maximianus cervum aureis cornibus comprimit.

3. ÆTERNITAS in tertio designatur Elephante, animalium omnium longævissimo: An hîc adposita sit ut CLARITAS in nummo Diocletiani? facile conjicerem.

4. Leo in quarto expressus, iterum ad Herculis indicandam similitudinem scalptus est, cujus ÆTERNAM fore MEMORIAM optabat & confidebat Maximianus. Fortassis ille ejus tumulo impositus fuerat, *symbolum scilicet Herculei roboris: unde mos inolevit in reliquorum quoque sepulchris, marmoreos statuere leones.* Narrat Pausanias, *proximo urbi loco esse commune Thebanis sepulchrum, iis qui in acie contra Philippum stantes ceciderunt, nulla ei apposita inscriptione: at insigne tumuli leo est, ad eorum virorum animi magnitudinem significandam.* Observandum in hoc nummo eum nuncupari Divum, quod arguit à Cæsaribus per eum factis percussum fuisse: sicuti alium in quo pariter exstat consecrationis argumentum, Aquila. Ita se habet inscriptio circum caput, DIVO MAXIMIANO SEN. OPTIM. PR. In Bæotic. Photius.

5. De FELICE ADVENTV Imperatorum frequens est apud veteres mentio, præcipuè in nummis: Diem festum tunc celebrabant, quem sacrificiis, epulis, ludis & omnis generis exultationibus passim decorabant populi. Leonem appositum esse puto qui perpetuo Herculem Maximianum demonstret.

CARAVSIVS ex Hibernia natus, vir militiæ navali assuetus, in Britannia purpuram sumpsit, imperii indicem. Maximianus bellum ei indixit, at vincere non potuit: quare sancitâ pace, ei Britanniæ regnum concessum est. Dolo denique circumventus, interfectus est ab Allecto ejus potentiam ambiente, postquam imperasset annis VII.

PAX, SALVS & PROVIDENTIA frequenter in Imperatorum Romanorum nummis occurrunt.

De ADVENTV AVG. major esset dissertationis locus, nec enim licet eum interpretari quemadmodum de cæterorum Imperatorum adventibus, nempe Romam intrantium: Carausium enim in suis ditionibus permansisse certum est; at nummum intelligere possumus de felici adventu in magnæ Britanniæ metropolim: Augustam Trinobantum conjiciat quislibet, aut aliam definiat.

ALLECTVS Carausii familiaris regnandi libidine percitus, suo Principi & benefactori vitam eripuit, imperioque potitus est. De eo admodum pauca leguntur apud antiquos. Certum est eum in Britannia permansisse; tandem ab Asclepiodoto Constantii prætorii Præfecto, post triennium victus & interemptus est.

PAX in nummo designatur quam ambiebat Allectus, sed quam habere non potuit, statim enim oppressus est. Fortassis eundem typum sibi sumpserat qui prius prædecessori Carausio erat inscriptus.

VIRTVS quæ interdum Imperatore, interdum Deâ significatur, hic per navim conspicua est: maritimis enim viribus se suumque imperium tueri Allectus confidebat.

FL. VAL. CONSTANTIVS cognomento CHLORVS filius Eutropii Rom. gentis nobilissimi & Claudiæ Crispi filiæ qui frater fuerat Impp. Claudii & Quintilli. In ejus vultu videbant omnium signa virtutum, in fronte gravitatis, in oculis lenitatis, in robore verecundiæ. Vir fuit pius & Christianus

ſtianus naturâ, mitiſſimus, divitiarum ſpretor, modici cultus, tantæ modeſtiæ ut facilem ſe & amabilem cunctis præberet. A Maximiano & Diocletiano cum Gal. Valer. Maximiano in imperium adoptatus eſt, cui diviſo orbis imperio cedebat Illyricum, Græcia & Oriens; Conſtantino verò Gallia, Germania, Italia & Hiſpania cum tota Africa. Allectum per Præfectum vicit, tumque hoſtes populi Romani ab armis ceſſavere. *Devicta Germania & Alemania*, inquit Berengarius Abbas, *tandem victor omnium, mortuus & ſepultus eſt*, Eboraci, *in Britannia:* cum imperaſſet ut Cæſar XII. annos, ut Auguſtus duos. Et quoniam illis temporibus plures erant Auguſti & Cæſares, inſcriptionem quæ Romæ viſitur, poſt Gruterum proferam, cum notis rem illuſtrantibus. Lib 3. de invent. ſanct. crucis.

[1] DD. NN. DIOCLETIANVS ET
MAXIMIANVS INVICTI [2] SENIORES
AVGVSTI [3] PATRES IMPERATORVM ET
CÆSARVM CONSTANTIVS ET [4] MAXIMIA
NVS INVICTI AVG. ET SEVERVS ET [5] MAXI
MINVS NOBILISS. [6] CÆSARES [7] THERMAS
FELICES DIOCLETIANI AVG. FRATRIS SVI
NOMINE CONSECRAV. COEPTIS AEDI
FICIIS PRO TANTI OPERIS MAGNITV
DINE OMNI CVLTV PERFECTAS
ROMANIS SVIS DEDICAV.

1. Soli Auguſti dicebantur Domini noſtri.
2. Ratione habita Galer. Maximiani & cæterorum Auguſtorum & Cæſarum, qui juniores erant ætate & dignitate. SENIORES ſæpe in nummis occurrit.
3. Per adoptionem.
4. Scilicet Galerius Maximianus.
5. Maximinus non Maximianus, in quo erravit Gruterus & poſt eum multi alii.
6. Severus & Maximinus adoptati ſunt à Galer. Maximiano, & Cæſares dicti.
7. Adhuc viſuntur Romæ.

Horum omnium tum Auguſtorum tum Cæſarum antiqua numiſmata in hoc Opere ſcalpta ſunt quod marmoreum illud ſcriptum illuſtrat.

EX pluribus Conſtantii nummis duos hic habes cum aquila & leone, quaſi ÆTERNÆ ejus MEMORIÆ ſacris. Conſtantius enim in eo Divus nominatur, quare nonniſi poſt ejus mortem illos percuſſos fuiſſe certum eſt: DIVI enim titulus ſeu conſecrationis nota poſt mortem tantùm tribuebatur: typos refert Cl. Triſtanus ad Chriſtianam religionem, autumans quod cùm nulla ſignata ſit ara, nullus rogus, id in odium idololatriæ Conſtantium deſeruiſſe paganiſmum ſubindicet, cujus pietatem Conſtantinus filius & Helena uxor hiſce typis exprimi curaverunt. At ſibi proſpiciat, qui ſimiles typos, ſimileſque titulos obſervare potuit in Diocletiani Maximianique nummis quos habeo, de quorum in religionem Chriſtianam odio nullus dubitare poteſt. Aquila certe imperii Romani ſymbolum, Leo fortitudinis, illis tanquam fortiſſimis Principibus potuit conſecrari, nullo religionis habito reſpectu. Deinde aquila Jovem, leo Herculem ſignificabat quorum ſymbola, Impp. Diocletianus & Maximianus aſſumpſerant: quod leones Heroum tumulis imponebantur, dictum eſt in Diocletiani nummo.

FL. HELENA Conſtantii Chlori uxor fuit adhuc privati: Ex eo Conſtantinum Magnum genuit. Repudiata eſt jubente Maximiano ei Theodoram ſuæ uxoris Eutropiæ filiam collocante, poſt quod Cæſarem illum creavit. Helena ſagax fœmina à Chriſtianis religiosè colitur, tùm propter pios ejus mores, tum ob repertam quæ jamdiu delituerat ſanctiſſimam Crucem, cui Salvator mundi Chriſtus nefariè affixus fuerat. Inter cæteros ejus honores *Conſtantinus M. matri conceſſit ut* AVGVSTA *diceretur & nummus ejus imagine ſignaretur.* Averſam faciem ad proverbium refero ΔΑΦΝΙΗΝ ΦΟΡΩ ΒΑΚΤΗΡΙΑΝ *Laureum porto baculum.* Suidas tradit ita ſolere loqui eos qui inſidiis petiti feliciter effugiſſent periculum. *Laurus luſtrationibus adhiberi ſolita*, inquit Plinius, *valetque contra vim fulminis.* Helena ipſa ſub habitu Deæ, SECVRITATEM REIPVBLICÆ lauro promittere videtur quæ per Maxentium omni ex parte turbata fuerat: niſi mavis id ad religionem referre, quam ſecurè & palam profiteri poterant populi, ad exemplum piiſſimorum Principum ſeſe componentes. Ad rem noſtram ſpectat quod refert Boſius ex M. S. ejuſdem Helenæ actis Codd. Later. & S. Petri, his verbis. *Poſtquam beatiſſima Helena Romam ad filium* (Conſtantinum) *rediit, ibi plena dierum ultra octogeſimum ætatis annum, expleto vitæ ſuæ curſu cum felici lætitia, ſexto Id. Febr. depoſito carnis onere, cœlo reddidit ſpiritum & ſepulta eſt honorificè cum aromatibus Via Labicana, ubi dicitur* inter duas lauros *milliario tertio ab urbe. Et in eodem loco fecit* (Conſtantinus) *Baſilicam ſanctis Martyribus Marcellino & Petro & ibi in mauſoleo porphyretico undique pretioſè ſculpto, juxta regiam excellentiam, matrem ſuam ſepelivit.* Ejus inſcriptionem quæ Neapoli viſitur, hîc apponere cum notis Lectori curioſo tædioſum fore non arbitror.

Euſebius lib. III de vita Conſtant. c. 46.

Eraſm. adag. chil. I. cent. I.

Lib. 4. cap. 9.

[1] PIISSIMÆ ET [2] VENERABILI
DOMINÆ NOSTRÆ [3] HELENÆ
AVGVSTÆ MATRI
DOMINI NOSTRI [4] VICTORIS
SEMPER AVG. CONSTANTINI ET
AVIÆ [5] DOMINORVM NOSTRORVM
[6] BEATISSIMORVM CÆSARVM
ORDO ET POPVLVS NEAPOLITANVS.

1. Hoc jam Chriſtianiſmum ſapit.
2. Sic Gruterus Triſtanus antem ſupponit CLEMENTISSIMÆ.
3. Sic Gruterus, & benè. Triſtanus ſcribit AVGVSTÆ HELENÆ non enim Auguſtus Tiberius, aut Auguſtus Veſpaſianus aut Auguſta Fauſtina, ſed Tiberius Auguſtus, Veſpaſianus Auguſtus, Fauſtina Auguſta.
4. Conſtantinus Magnus ſæpe in antiquis inſcriptionibus VICTOR nuncupatur.
5. Sunt illi Conſtantinus junior, Conſtantius & Conſtans.
6. Obſervandum venit iſtud ἐπίθετον, quod non niſi poſterioribus temporibus uſurpatum eſt.

Ejuſdem

Ejusdem Helenæ nummum alterum habemus, cujus aversam partem occupat ipsa Helena sub habitu Pacis Publicæ, sicuti in priori se Securitatem Reipublicæ prædicabat. Spectandus venit capitis ornatus admodum insolitus: Diademate subcincti capilli morem præbuerunt Constantinopolitanis Imperatoribus sua capita sic ornare.

Fl. Maximianam Theodoram ex prioribus nuptiis susceperat Eutropia, quæ postea Maximiano nupta est. Theodoram filiam volentibus Diocletiano & Maximiano, Constantio Chloro conjunxit statim Cæsari creato. Hâc de causâ Helena Constantini mater repudiata est. Tres illi Theodora peperit filios, totidem filias, Delmatium, Constantium, Hannibalianum, Constantiam uxorem Licinii, Eutropiam matrem Nepotiani, denique Anastasiam uxorem Bassiani Cæsaris. De ejus actis & moribus silent Historici.

Pietas Romana hic optimè designatur matre infantem lactante, quod tunc temporis & optimè quidem, moris erat. Sic matrem filiam alloquentem fingit Alcinius Avitus, Lib. 1. de consolat. castit. laude.

Deliciæ mea gnata meæ, charissima matri
Pignora grandævæ, per ego has te deprecor ulnas
Per quæ suxisti primævis ubera in annis,
Fac isthinc abeam promisso libera voto.

Maximianus hic Galerius & Valerius dictus est, cognomento Armentarius, ob pecorum commercium: Parentibus agrariis in Dacia ortus est. Militiâ præstans à Diocletiano adoptatus & Augustus factus est. Utramque fortunam in Persia expertus erat; victus est enim primùm à Narseo, deinde ingenti successu pugnavit, nec minore consilio simul & fortitudine: castra ejus diripuit, uxores, sorores, liberos cepit, infinitam Persarum nobilitatem, abduxit gazam Persicam copiosissimam; quare ad Diocletianum in Mesopotamia cum præsidiis tum morantem ovans regressus ingenti honore susceptus est. Duos sibi adoptavit Cæsares, Severum & Maximinum sororis suæ filium. Mortuo Severo consortem imperii Licinium fecit, ac contra Maxentium proficiscitur, sed auditâ militum defectione, in Illyricum rediit; ibique ob sævam libidinem & crudelitatem in Christianos ulcere inguinibus innato, consumptis genitalibus defecit, & vermibus ubique erumpentibus fœdissimo, sed digno exitu periit. Homo sanguinarius & crudelissimus, simulachrorum cultor, deliciis & luxu ad insaniam diffluens, nullam urbem sine adulteriis & virginum stupris incontaminatam relinquens; cum nulla Medicorum ope levaretur, sibi ipsi manus intulit cùm Cæsar fuisset annis tredecim, Augustus septem. Ejus ætas ignoratur.

Aversus typus in omnibus fere hujus temporis numismatibus occurrit; omnes enim Augusti, omnes Cæsares se Genium Populi Romani jactitabant, cujus ambiebant dominationem.

Ejus exstat inscriptio antiqua à Grutero commemorata quam tum propter ejus nomen, tum Paganorum in Christianos odium hic apponemus.

Diocletiano Cæs. Avg.
Galerio In Oriente Adopt.
Svperstitione Christi
Vbiqve Deleta
Et Cvltv Deorvm Propagato.

Gal.

GAL. VALERIA Diocletiani filia fuit, quam pater poſt adoptatum ſibi Gal. Val. Maximianum, eidem in uxorem tradidit. In ejus honorem Stiriæ pars inter Savum & Danubium ſita *Pannonia Valeria* dicta eſt.

Venerem in averſa parte cernere eſt, pomum pro more tenentem quam plures Imperatorum uxores ſibi propitiam in nummis optavere. Exempla videantur inter Fauſtinæ numiſmata & Juliæ. Inſcriptionem hîc poſſe explicari arbitror, aut quòd Valeria fuerit comes victoriarum Mariti, quas ad Venerem refert, aut quòd ipſa maritum velut alterum Martem vicerit. Obſervat Cl. Triſtanus in ejuſdem Theodoræ nummis interdum lauream ejus capillos cingere quod ad viri ejus Gal. Maximiani victorias refertur: ſeque nuſquam lauream capita fœminarum ornantem in nummis vidiſſe: Nummum habeo Helenæ, cujus caput laureâ cinctum eſt. Alterum cum ſimili laurea Theodoræ, poſterioris Conſtantii uxoris. Hunc in Theſauro noſtro vulgabimus.

FL. VAL. SEVERVS à Conſtantio & Gal. Maximiano, addito collega Maximino, Cæſar & Auguſtus dictus eſt. Italiæ & Africæ præfectus eſt, poſtquam Conſtantius Galliâ, Hiſpaniâ & Britanniâ contentus, eas abnuiſſet. Cùm Maxentius in urbe à prætorianis Imperator creatus eſſet, contra eum Severus profectus eſt & duxit exercitum, at viribus impar fugere coactus, circa Tres Tabernas captus eſt & cæſus juſſu Maxentii, deinde in Gallieni ſepulchro ſepultus, non longè ab Appia via, cum imperaſſet annos duos. Alii ſcribunt Severum circa Ravennam captum & cervicibus laqueo fractis ſtrangulatum.

1. Primus typus Imperatorem Severum repræſentat ſub habitu Romuli opima ſpolia gerentis, aut Martis poſt ſuperatos hoſtes: Inſcriptio quæ eum tantùm ut CÆSAREM celebrat, facit etiam mentionem AVGVSTORVM, Conſtantii ſcilicet & Maximiani.

Alter Severum ut GENIVM POPVLI ROMANI celebrat quemadmodum priores Imperatores Diocletianus, Maximianus, Constantius in nummis erant depicti. 2.

Sequentes duo frequentissimè occurrunt in nummis eorum qui tunc temporis aut Augusti erant aut Cæsares. Arbitror communi consensu in eorum omnium gloriam percussos esse, quam ambientes alii similibus typis & inscriptionibus expresserunt. 3. 4.

In Panegir. Ad quintum spectat quod Plinius scribit, *Præsides custodesque imperii Deos, ego Consul pro rebus humanis, ac Te præcipuè, Capitoline Jupiter, precor, ut beneficiis tuis faveas, tantisque muneribus addas* PERPETVITATEM. Illam veneratus erat Severus prior Alexander dictus, in nummo argenteo: ad cujus imitationem fortassis Val. Severus nummum percussit, nihil enim de PERPETVITATE videre contigit in aliorum Impp. nummis. Diversis tamen typis illam finxere, hic ut Romam sedentem, alter ut Deam columnæ innixam baculum sinistrâ tenentem in Providentiæ modum, dextrâ globum, qui æternitatem designat, cùm utrique desit & principium & finis. Infimi characteres monetam SIsciæ percussam fuisse demonstrant. 5.

ALEXANDER *Phryx origine, ingenio timidus, inferior adversus laborem vitio senectæ,* inquit S. A. Victor: alter è Pannonia ortum scribit: A Severo Præfectus aut Pro-Præfectus, prætorio Africæ factus est, alterutrum enim non constat. Audita Severi nece Imperator à militibus appellatus est contra Maxentium, at statim oppressus est per Volusianum, quem cum exercitu eò miserat Maxentius. Certamen quidem leve fuit, ex eo fugiens Alexander, Cirtæ apprehensus est & strangulatus. Illum regnasse supra annum constat ex ejus nummo Græco, in quo L. B. scriptum est quod secundum indicat. (Zosim. l. II.)

Aversa pars hujus nummi Genium Carthaginis exhibet habitu pacifico, spicas & papavera tenentem, fertilitatis indices. P. K. Pecuniam Karthaginensem denotant vel monetam Percussam Karthagine, quod idem est. Carthaginem autem dictam fuisse FELICEM ex pluribus nummis patet, & Autoribus; *Deinde promontorium Apollinis,* inquit Martianus Capella, *& in alio sinu Utica Catonis morte memoranda, flumen Bagrada, ac propinque Carthago, inclyta pridem armis nunc* FELICITATE *reverenda.* De Carthagine supra diximus. pag. 12. 13. De illa posterioribus temporibus sic loquitur Salvianus, *Carthaginem urbi Romæ quondam adversariam & in Africano orbe quasi Romam,* & paulò post, *Romanis arcibus semper æmulam, armis quondam & fortitudine post, splendore & dignitate.* Ideo in hoc nummo ut in plurimis aliis INVICTÆ ROMÆ FELIX KARTAGO conjungitur. (Lib. 6.) (De gubern. Dei. l. 7.)

EXstant nummi Nigriniani, Nigrianum plerique libri nuncupant, quibus minimè fidendum est. At qualis ille fuerit non liquet. Eum cum Sergio Consulem fuisse, cùm Constans interfectus est, scribit Cassiodorus. In Chronic. Tradit Cl. Tristanus hunc fortassis Alexandri filium fuisse quem libidinosus Maxentius suæ fidei committi optaverat, Ἡ γὰρ παῖς τῷ Ἀλεξάνδρῳ τὴν τε ἡλικίαν ἀκμάζον Zozim. lib. II. καὶ τὴν ὄψιν ὡραῖος. Quibus temporibus & à quo consecratus, penitus ignoro.

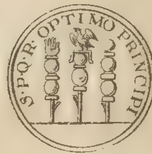

MAXIMINVS cognomine DAZA ab avunculo Gal. Val. Maximiano, Galerius Valerius dictus est, cùm ab eo adoptatus est & Cæsar creatus. Orienti præfectus, Cæsar quadriennio, Augustus triennio imperavit. In Christianos maximè sæviit. Cum adversus Licinium res novas in Oriente moliretur, rupto fœdere, cum filiis quos jam socios imperii assumpserat, oppressus, & ne vivus caperetur se strangulavit Tarsi. Scribit Eusebius eum fœ- Lib. 9. dissimo morbo correptum in atrocissimis doloribus vitam finiisse. Id etiam cap. 8. testatur Divus Hieronymus his verbis, *Legamus Ecclesiasticas historias, quid De-* cap. 14. Zachar. *cius, quid Valerianus, quid Diocletianus, quid Maximiani duo, quid sævissimus omnium Maximinus, & nuper Julianus passi sunt. Et tunc rebus probabimus etiam juxta litteram prophetiæ, veritatem esse completam. Quòd computruerint carnes eorum & oculi contabuerint, & lingua in pædorem & saniem dissoluta sit.*

1. Primus nummus fortitudinem bellicam celebrat Cæsarum & Augustorum ejus temporis, quorum nomina in superiori inscriptione leguntur pag. 357. Mars, Romulus, eodem habitu sæpe in nummis depicti sunt opima spolia reportantes, ad quorum exemplum, Imperatores Romani, cùm victores erant.

2. Typi secundi & tertii tunc temporis ab omnibus Principibus usurpabantur,
3. quia omnes monetam signabant; in quo jus regale consistere nemo inficiatur.

Quartus à Carthaginensibus cusus est in honorem quidem Maximini, sed adjuncta cæterorum Principum autoritate : ita ut illos omnes sibi demereri conati sint ex tot illis dicatis nummis. 4.

Quintus legionum Romanarum potentiam demonstrat, earumque affectum erga Severum : sed cur OPTIMVS PRINCEPS à S. P. Q. R. dictus est, cùm esset pessimus ; deinde cùm Romæ non esset. Conjectura est sic à suis nominatum esse, & adulationibus id obtinuisse quod Trajani, Antonini, Aurelii, aliorumque Impp. dotibus conveniebat. 5.

M. AVREL. VAL. MAXENTIVS ex cognominibus Maximiani Herculei filius dignoscitur & Eutropiæ : repugnantibus tamen quibusdam Autoribus. Imo etiam aliis dicentibus eum suppositum fuisse arte muliebri, Matremque de ejus origine quæsitam, respondisse Syro quodam genitum. A Prætorianis non abnuente Senatu Imperator dictus est, deinde Severum qui adversum se exercitum duxerat, circa Ravennam interfecit. A Constantino Magno qui contra eum in auxilium à Senatu vocatus fuerat, ad pontem Milvium superatus est, & Tiberi absorptus : ipsum enim cum equo & armis insignibus frustra conatum per abrupta ripæ ulterioris evadere, idem Tiberis correptum gurgite devoravit. Cadaveri caput fuit amputatum & per omnes Urbis vias veluti in triumphum deductum ; *suberat adhuc ei sævitia, ac horrendæ frontis minas mors ipsa non vicerat.* Periit ille Tyrannus anno æt. XXX. imperii VI.

Priores duo nummi ad victoriam referuntur quam Maxentius contra Seve- 1.
rum adeptus est : Vicerat etiam Alexandrum in Africa. Refert Cl. Tristanus 2.
alium nummum fere secundo similem, in quo VOTIS MVLTIS scriptum, in nostro certè VOTA leguntur X. seu decennalia, quæ tamen non solvit, cùm ante adeptum imperii annum septimum à Constantino fuerit profligatus : *ne septenarium numerum sacrum & religiosum inchoando violaret*, inquit Panegyrista anonymus.

Lib. I. contra Symm.

Tertius refertur ad Castorem & Pollucem quos ita describit Prudentius, 3.

- - - - - - gemini quoque fratres
Corrupta de matre nothi, Ledeia proles
Nocturnique equites, celsa duo numina Romæ
Impendent, retinentque veru, magnique triumphi
Nuntia suffuso figunt vestigia plumbo.

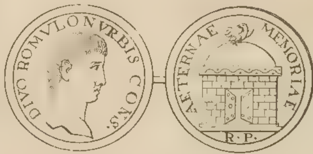
Nihil

Nihil aptius ad nummi deſcriptionem: ideo autem AETERNITATEM AVGuſti Noſtri deſignabant, quòd alter alteri æternitatem donaverat: ſic Maxentius Romulo ſuo filio Æternitatem dediſſe dicitur, Caſtoris fatum imitatus. Equos ut ſolent frænis retinent, ſymbolum nempe majeſtatis imperii.

Poſtremi duo Romam in templo deſignant globum tenentem, quaſi orbis dominam. In altero Victoria ei coronam præbet Maxentium celebrans à quo miſſa fingitur, captivo ad ejus pedes lugente, Severo nempe cujus profligatione, conſervata cenſebatur ipſa Urbs ope Maxentii, qui hac de cauſa ſe CONSERVatorem VRBIS SVÆ declarat.

MAGNIA VRBICA filia fuit Gal. Maximiani, Maxentii uxor. De utroque tamen quidam dubitant. Magnentio nuptam dicunt. At cur VENVS GENETRIX in nummo Chriſtianæ, ſane id Paganæ tantum competit, nec amplius videntur ejuſmodi inſcriptiones à Conſtantini M. temporibus. Romuli mater perhibetur & alterius qui ante exceſſum Maxentii obierat, aut qui cum Patre interiit; res enim incerta eſt. Illius nulla apud antiquos mentio eſt.

ROMVLVS Maxentii filius fuit & Magniæ Urbicæ. Is Cæſar & Conſul à Patre dictus eſt. Ante obitum Patris interiit, à quo conſecratum fuiſſe probant nummi inſcriptiones. Pars enim antica illum DIVVM nominat, poſtica vero, aquilam exhibet templo inſidentem, quod MEMORIÆ ÆTERNÆ Divi Romuli conditum videtur. R. P. vel Romanam Pecuniam, vel Romæ percuſſum eſſe nummum indicat, quod mihi idem eſt. Alterum fere huic ſimilem nummum exhibet Cl. Triſtanus, in quo circum Romuli caput legitur IMP. MAXENTIVS DIVO ROMVLO N. V. FILIO. Ultimos characteres ſic interpretantur Antiquarii, Noſtræ Vrbis FILIO, is enim natus erat Romæ. Noſter nummus illum Noſtræ VRBIS CONſervatorem exprimit, at quidni CONſulem? Ea ſanè ſunt obſcura, quæ plurimas poſſunt admittere conjecturas.

C. Val. Licinianvs Licinivs in Dacia parentibus agricolis natus à Philippis Imperatoribus originem habuisse videri volebat. A Gal. Maximiano *malè Maximinum Occo nominat*; mortuo Severo consors imperii factus est & Augustus appellatus. Constantiam in uxorem Mediolani duxit, quam firmando fœderi ei Constantinus concesserat. Res inde Christianorum auctæ pro quibus edicta tum à Constantino vulgata sunt, tum etiam à Licinio. At paulo post dissentientes Imperatores arma moverunt: atrox pugna in Pannonia commissa, cujus victor Constantinus exstitit. Pax iterum sancita est, quâ Crispus Constantius junior & Licinius filius Cæsares creati sunt. Iterum ad arma ventum est, Licinius iterum profligatus est à Constantino M. & Thessalonicæ cum Martiniano quem Cæsarem creaverat, est interfectus à propriis militibus, anno æt. LX. imperii XV. Hic erat asper & avaritiæ libidinique deditus omnium Christianis infensissimus. Sunt qui scribant, cùm filiam Herinam Christianæ religionis cultricem ab equis discerpi vellet, ipsum à suorum uno, morsu interfectum esse. Sigonius scribit illum à Constantino victum, Nicomediam pulsum, ibique obsessum, Imperii insignia deponere & privatum Thessalonicam migrare coactum.

Restitvtori Libertatis
Ac Fvndatori Pvblicæ Secvritatis
D. Val. Liciniano Licinio
Pio Felici Invicto Avg. &c.

Primi nummi typus frequens est illis temporibus. Eumdem cum alia in- 1.
scriptione vulgavit Cl. Tristanus, scilicet Genio Avgvsti: subintelligebant nimirum eumdem esse Deum qui Augustum & populum tutaretur.

Duo

2\. Duo sequentes Iovi Conservatori dicati sunt. Peculiaris est ille
3\. habitus Imperatoris ab aquila portati fulgur gerentis. Aliquod militare facinus id indicat, fortassis victoriam quam contra Maximinum adeptus erat.

4\. Quartus vexillum militare exhibet cum hinc inde prostratis captivis. Vot. xx. non suscipiebantur neque signabantur nisi decennalibus solutis : ergo circa postremos Licinii annos nummus cusus est. Captivi ad victorias referuntur quas plures adeptus erat Licinius. P. in ima nummi parte vel Pecuniam refert vel Percussam monetam, perinde est. Tr. ad Treviros referunt, sed non satis mihi constat. Cl. Tristanus eumdem nummum vulgavit cum cruce in summa vexilli parte quod labarum esse contendit in Constantini gratiam, at nummus noster cujus integritati nihil deest, crucem non designat, sed tres veluti globulos superiorem pali partem ornantes in cuspidis figuram. Deinde plura ejusmodi vexilla absque cruce in nummis signata sunt.

5\. Quintum illustrat Jupiter globum Licinio tradens & victoriam veluti perpetuam comitem fore spondens : Ritus paganos in singulis observabat Licinius quibus milites & populum contineret, Constantinumque tanquam novæ religionis cultorem exosum haberet. Ii enim ei duorum Augustorum mores; fortassis ab invidia ducti, ut si unus aliquas partes tueretur, statim alter in contrarias descenderet.

Licinius junior Licinii filius erat & Constantiæ. Mensibus viginti natum Imperatorem & Cæsarem fecit Constantinus M. pace cum patre sancitâ. Egregius erat Juvenis & optimæ indolis. Duodecimo ætatis anno Faustæ insidiis interfectus est, eodem quo Crispus. Nomina ejus variant in nummis. Secundus enim sic inscriptus est D. N. Val. Licin. Licinivs Nob. C. tertius Licinivs Ivn. Nob. Cæs. omnes autem sunt integerrimi.

Typi aversi filio dicati sunt quos prius inter nummos Licinii patris vulgavimus. Romae Aeternae primus dicatus est clypeo inscribenti Vota quinquennalia, quæ Cæsaribus frequenter offerebantur. P. & R. sive Populi Romani exprimant sive Pecuniam Romæ percussam aut Romanam, nummum illustrant. Vota autem vicennalia hisce characteribus xx. designata ridicula sunt in altero hujus Principis nummo, cùm ille ætatis anno duodecimo interfectus fuerit, Monetarii fortassis aversas partes Patris, filii nummis impresserunt. S. P. Tr. fortassis indicant signatam fuisse hanc pecuniam seu monetam Treveris.

veris. IVPITER CONSERVATOR nil deſignat præter idololatriam, cui eò pertinacius inhærebant Licinii quò gratiores forent iis omnibus qui aut Conſtantino non favebant, aut ab idolorum cultu ſemoveri nondum potuerant.

DELMATIVS Hannibaliani filius à patruo Conſtantino M. Cæſar dictus eſt & Conſul. In Meſopotamiam admodum juvenis miſſus eſt, qui cum exercitu Perſas coërceret & à Romanarum regionum ditione arceret. In Cyprum deinde juſſu Conſtantini navigavit, qui Calocerum tyrannum expugnaret, quem deinde captum Tarſi Ciliciæ Conſtantino M. obtulit. Thraciam deinde, Macedoniam, Achaïam, ripamque Gothicam regendas habuit. Victor. Hoc mortuo imperavit aliquot menſes cum Conſtantino, Conſtante & Conſtantio, deinde *interfectus eſt, incertum quo ſuaſore.* Rem ſic narrat Eutropius, *Delmatius proſperrima indole neque patruo abſimilis,* is erat Conſtantinus Magnus, *non multo poſt oppreſſus eſt, factione militari & Conſtantio patruele ſuo ſinente potius* In Chronic. *quam jubente.* Necis reum Euſebius Conſtantium facit. Illam autem cum patruo ſimilitudinem non modo ex moribus conſideres ſed ex vultu : ſola enim inſcriptionis diverſitas Conſtantini nummos ac Delmatii diſcrepare facit, ſi ætatem excipias : hic enim magnos oculos, naſum aduncum, virilemque ac prorſus martialem faciem exhibet. Primus nummus poſt adeptam de Calocero victoriam in Cypro cuſus eſt. Sitne labarum inter duos milites, aut vexillum ſolitum militare, incertum : nulla enim neque crucis neque Chriſti deſignatio : at in ſuperiori parte velata eſt, inquit Clariſſ. Triſtanus : ſuſpicetur cum illo quislibet ; Rei tectæ & incertæ velum non detraham.

FL. CL. HANNIBALIANVS Delmatii frater, Delmatii Hannibaliani filius erat. *Conſtantinus cùm fratris ſui Delmatii filium fecit Cæſarem, ejus fratrem Hannibalianum datâ ei Conſtantinâ filiâ ſua Regem Regum & Ponticarum gen-* De geſtis Conſtant. *tium conſtituit,* inquit Autor anonymus Cappadociæ ſcilicet & Armeniæ. Ei plures

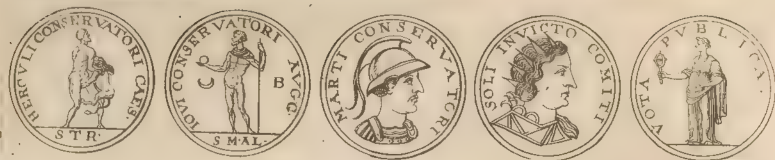
plures regulos ſubjecerat minuendæ Perſicorum Regum gloriæ, qui ſe Reges Regum nominari jubebant: cujus exemplum ſubminiſtrat Cleopatræ nummus, tum ille Perſicus quem proximè in THESAVRO publici juris faciam. Conſtantii artibus interfectum fuiſſe Hannibalianum ut fratrem Delmatium veriſimile eſt.

Fluvius jacens videtur Euphrates, quod ſit ille maximus in illis regionibus Hannibaliano ſubjectis. Characteres in infima nummuli parte deſignant Conſtantinopoli. OBſignatam eſſe monetam autem debet intelligi per conſenſum Auguſti tunc temporis imperantis, nimirum Conſtantis.

FL. VALER. CONSTANTINVS filius fuit unicus Conſtantii Chlori & Jul. Helenæ. Puer optimis imbutus litteris, militare cœpit in Oriente cum Gal. Maximiano. Adoleſcens contra Sarmatas miſſus ducem ipſorum catenatum Galerio adduxit; quare Galerio ſuſpectus inſidias fugiens ad patrem pervenit. Eo mortuo regnum Galliarum, Hiſpaniarum & Cottiarum Alpium ſibi teſtamento relictum accepit: Cæſar annis tribus in Galliis ſumma cum laude imperavit. Italiam à tyrannide Maxentii liberavit; eamque biennio cum urbe priſtinæ majeſtati aſſeruit, inde primus Magni cognomen meruit & arcum triumphalem à Senatu. Ante Licinii cædem cùm privatus adhuc viveret, tres Cæſares fecit Criſpum, Conſtantinum filium & Licinium juniorem ſororis ſuæ filium. Poſt bella civilia vicit Sarmatas & cum Gothis omnem Scythicam gentem. Byzantium inſtauravit, illi Novæ-Romæ & Conſtantinopoleως nomen tradens, ac illuc imperium tranſtulit. Lavacrum baptiſmatis in extremum tempus diſtulit, cupiens in Jordane baptizari. Senex Perſis Meſopotamiam diripientibus bellum indixit: copiis coactis Sotiropolim petiit ut aquis calidis ſenile corpus foveret: pharmaco dato miniſtri venenum admiſcuerunt, quod intrepidus hauſit; paulo poſt in morbum incidit, quo tandem extinctus. Corpus Conſtantinopolim regiâ pompâ à filio Conſtantino deductum, & ibidem in templo XII. Apoſtolorum cum matre ſepultum, anno ætatis LXVI. imperii XXXII. relictis filiis Conſtantino, Conſtante & Conſtantio à quibus conſecratus & in Divorum numerum relatus.

Mirum videri poſſit Conſtantinum primum Imperatorem Chriſtianum Herculem ſui conſervatorem primo nummo agnoſcere: at cum cuſus eſt nondum erat Chriſtianus: inſcriptio circum caput docet, hunc tantum Nobilem aut Nobiliſſimum Cæsarem demonſtrat. Deinde Herculeus dictus erat ob adoptatum patrem ſuum Conſtantium à Maximiano cognomine Herculeo: at Cl. Triſtanus ex Praxagora rem propiùs attigiſſe videtur his verbis: Παρὸν δέ φησι Μαξιμιανὸς ὁ τῆς κάτω Ἀσίας βασιλεύων εἰς ἐπιβουλὰς ὥρμησε τοῦ νέου, καὶ πρὸς μάχην λέοντι ἀγρίῳ καθίστησι τὸν νεανίαν. Ὁ δὲ τὸ μὲν θηρίον κρατήσας ἀνεῖλε τῆς δὲ ἐπιβουλῆς αἰσθόμενος φεύγει πρὸς τὸν πατέρα. Hoſt eſt, *Dicunt Maximianum inferioris Aſiæ Dominum, juveni* (Conſtantino) *ob invidiam inſidias ſtruxiſſe, illumque ad debellandum leonem impuliſſe: quod ille fecit, belluamque occidit, at cognita invidia ad patrem fugit* Conſtantium, in paternum regnum reducto populi gratulantes hoc fortitudinis & generoſitatis facinus ſuis nummis conſignaverunt. Moneta deinde quam etiam ex auro alii viderunt, Treveris percuſſa inferioribus characteribus indicatur. 1.

Photius.

Secundus Jovem celebrat, aut ſub habitu Jovis Diocletianum qui Jovius dictus erat: Infimi characteres id indicant, ſignata Moneta Alexandriæ. 2.

Tertius Martis effigie inſignitus eſt quæ eadem eſt ac Conſtantini, fortaſſis quod uterque in Thracia natus erat, ac ſemper victor. 3.

Quartus Conſtantinum Soli ſimilem reddit: an quia ille Imperator lætus erat & pulcherrimus? an quia victoriarum celeritate ipſius Solis curſum æquaverit: Interdum enim in nummis non capitis modo ſimilitudine pingitur, ſed toto corpore globum tenente, nempe quem irradiat. 4.

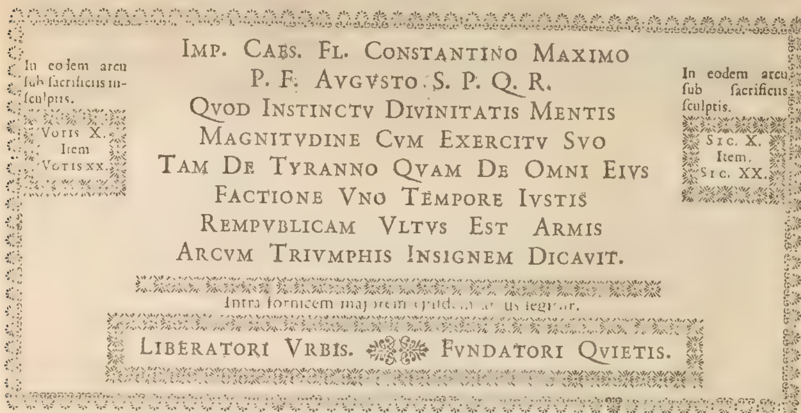
Quintus Iſidem ſtantem exhibet ſuo more ſiſtrum tenentem: Vota Publica Ægyptiorum hic demonſtrantur quibus ſua ſacra aut non immutari aut planè ſibi reddi ſperabant. Omnes autem ii lentam deſignant religionis Chriſtianæ propagationem quam nonniſi paulatim receperunt gentes, Imperatore ſuo jam facto Chriſtiano. Idolorum & Deorum ſuorum imagines adhuc Conſtantino offerentes quemadmodum prioribus Principibus quibus ob Paganiſmum grata cenſebatur hæc ſignificatio. 5.

Egregii ſunt hi nummi, ſive inſcriptiones ſpectes ſive typos. Ubique Victor cernitur Conſtantinus ſtans inter duos captivos. Ejus victorias nemo neſcit. Quare interpretatio nulla deſideratur. 1.

In ſequenti procedit opima ſpolia ferens poſt debellatum hoſtem ſub calcati captivi 2.

captivi repræſentatione. Nummum mirificè illuſtrat hæc inſcriptio antiqua, quam ex pluribus ejuſdem fermè autoritatis ſelegimus. Exſtat adhuc integra in arcu Conſtantini qui eſt in capite viæ Appiæ ad Amphitheatrum.

In eodem arcu ſub ſacrificiis inſculptis.

VOTIS X.
Item
VOTIS XX.

IMP. CAES. FL. CONSTANTINO MAXIMO
P. F. AVGVSTO S. P. Q. R.
QVOD INSTINCTV DIVINITATIS MENTIS
MAGNITVDINE CVM EXERCITV SVO
TAM DE TYRANNO QVAM DE OMNI EIVS
FACTIONE VNO TEMPORE IVSTIS
REMPVBLICAM VLTVS EST ARMIS
ARCVM TRIVMPHIS INSIGNEM DICAVIT.

In eodem arcu ſub ſacrificiis ſculptis.

SIC. X.
Item.
SIC. XX.

Intra fornicem majorem [illegible] legitur.

LIBERATORI VRBIS. FVNDATORI QVIETIS.

3. De CLARITATE jam dictum eſt in nummo Diocletiani pag. 353. At hic Conſtantinus cenſetur ipſe Claritas Reipublicæ: ad quod alludit Theodoretus cùm illum appellat *Maximum aſtrum* Μέγαν φωστῆρα. Propiùs Euſebius his verbis, *Porro impiis hominibus è medio ſublatis & poteſtate tyrannica deleta* Maxentii nimirum & Licinii, *mundus de reliquo velut Solis claritate colluſtratus fuit.* Occurrit hæc eadem inſcriptio in pluribus aliis Imp. Rom. nummis. Gloria autem à Claritate in eo differt *Quòd gloria multorum judiciis conſtat, Claritas bonorum,* inquit Seneca. Epiſt. 102.

4. Quarti nummi typum implet ara, cui noctua inſidet, clypeo à dextris, à ſiniſtris galeâ, ſceptro tranſverſim poſito, cum inſcriptione pretioſiſſima, SAPIENTIA PRINCIPIS. Ad pietatem illa referuntur quæ ſumma inerat Conſtantino. Cæteras ejus virtutes quæ ad Sapientiam revocantur, ſic commemorat Panegyriſta, *Neque enim forma tantum in Te patris, Conſtantine, ſed etiam continentia, fortitudo, juſtitia, prudentia, ſeſe votis gentium præſentant &c.* Nummum vidi aureum ſimili fere typo inſignitum cum hac inſcriptione SAPIENTIA PRINCIPIS PROVIDENTISSIMI. S. ARL. hoc eſt Signata ARELate in Gallia Narbonenſi: juxta id quod legitur in *Notitia Imperii* PROCVRATOR MONETÆ ARELATENSIS.

5. Quintus Nummus apotheoſin refert Conſtantini in cœlum rapti. An id paganiſmum non redoleat, non definivit Baronius: Rudes adhuc iſthic temporibus Chriſtiani Imperatorem piiſſimum ſummis etiam honoribus venerabantur quem orbis pacatorem, pacis fundatorem, religionis aſſertorem noverant. Conjectura eſt filios hunc ſibi quæſiviſſe honorem per Parentis gloriam.

ALteros Conſtantini M. nummos exhibet hæc tabella. Vota Populi Romani decennalia cernuntur in primo nummo ob Victoriam Laetam Principis Perpetui, ſupra Maxentium partam. 1.

Omnibus hæc ſit læta dies, tua gaudia, Princeps,
Nullus agat triſtis.

Trophæum cum captivis ad eamdem refertur, ſed cum epigraphe militum virtutem bellicam celebrante. Interdum loco trophæi ſcalptum eſt Labarum cum votorum vicennalium deſignatione. De hoc in nummo Conſtantii dicetur. Conſtantinus autem nullam teſtandæ ſuæ erga ſanctiſſimam crucem pietatis occaſionem prætermittebat quam frequenter militaribus ſignis impoſuit, victoriæ partæ ſymbolum & futuræ indicium. 2.

Novam inſcriptionem profert tertius nummus; & inauditam Sarmatiam nempe Devictam. Commodus quidem in nummo ſuo triumphum erexit De Sarmatis. Illorum autem regio vix illis temporibus erat cognita, quare nummus hic priori eſt illuſtrior. Autor anonymus ſcribit *Galerium pluribus periculis objeciſſe Conſtantinum: nam & in Sarmatia, cum hic juvenis eſſet, ferocem Barbarum capillis tentis raptum ante pedes ſupplicem Galerii Imperatoris adduxerat.* Id ad nummum poteſt revocari: Sed propius accedit illa memorabilis victoria quâ *Gothos atque Sermatas Thraciam diripientes profligavit*, XII. Kal. Mai. A. V. MLXXXIV. 3.

De geſtis Conſtant.

Providentiam Avgg. in muniendis civitatibus aut condendis theſauris, quartus nummus innuit: ad quid enim turris hæc ſeu quidvis aliud ædificium? De Conſtantinopoli quidam interpretantur tum à Conſtantino tum à Conſtantio ornatam. Suſpicor nummum à filiis in Conſtantini parentis memoriam percuſſum: Auguſti plures duplici G G. deſignantur. Stella ſuper impoſita apotheoſin ejus denotat: ſive Conſtantinopolim cujus adhuc ſtemma eſt ab antiquis deſumptum. Cernitur enim in nummo gentis Petroniæ, quod ſibi etiamnum habent Turcæ. Hi quamvis barbari, antiquitatis & hiſtoriæ ignari, eruditionis ut & religionis Chriſtianæ hoſtes illud retinuerunt indicandis victoriis, & imperii orientalis poſſeſſioni. Signatam Monetam Alexandriæ indicant imi characteres. 4.

Famil. Roman.

Quintus nummus indiget Oedipo. Victoria ſedet lauream tenens captivum calcans juxta trophæum; res ſatis nota. Sed quid indicant hæc verba Constantiniana Dafne; an hæc pro laurea quæ ſe totam eſſe Conſtantini aſſerat? nummus abſque dubio percuſſus eſt Cons tantinopoli. 5.

Fl. Ivl.

FL. IVL. CRISPVS Constantini M. ex Minervina filius, à Patre adhuc privato Cæsar dictus est, cum Patre baptizatus est: optimæ indolis adolescens à Lactantio Firmiano instructus fuit; bellicis deinde artibus operam dedit: Francos & Germanos superavit: deinde felicissimè Licinii exercitum navali prælio profligavit. Tandem à Fausta noverca delatus, quasi vim ei inferre tentasset, jussu Patris interfectus est, in Istria: *Frigore veneni sublatum* scribit Sidonius, æt. XXIV. Constantinus demùm cognitâ Faustæ fraude & libidine, eam calore balnei extingui jussit, filioque Crispo statuam erexit ex argento inaurato, quasi reparandæ injuriæ & proprio leniendo dolori, cum hac inscriptione. Nicephorus lib. 7. Cedrenus. Collectanea antiqua θεαμάτων, Constant.

ΗΔΙΚΗΜΕΝΟϹ ΥΙΟϹ ΜΟΥ.

1. VOTA V. sive quinquennalia CÆSARVM NOSTRORVM leguntur in primo nummo, quorum frequenter mentionem facit Nazarius; hunc locum selegimus, *Quinquennis igitur feliciter inchoatis, decennia Cæsarum nobilissimorum*, Crispi nempe & Constantini junioris, *ultra posteros nostros extendenda, quam impensè rogare & orare nos conveniat, ipsis bonis temporum & Reipublicæ utilitatibus admonemur.* In Panegyr. Constantini.

2. Alter vota decennalia designat & VIRTVTEM EXERCITI cujus ope Gallicum & Germanicum bellum imperante Crispo confectum est.

3. Tertius & quartus VOTIS XX. sive Vicennalibus inscripti sunt. Emi-
4. net quartus ob Crispi appositum secundum consulatum his characteribus, CRISPVS Nobilis. Cæsar COS. II.

5. ALAMANNIA DEVICTA legitur in quinto nummo, quæ ut ex superioribus nummis patet, Germania dicebatur. Alamanniam putarem Germaniæ partem. Illam repræsentat captivus ad pedes Victoriæ vinctus, trophæum & palmam gerentis. *Gallos & Germanos in suam potestatem redegisse* Constantinum scribit Praxagoras, quos expresè nominat Nazarius his verbis, *Quid memorem Bructeros, quid Chamaros, quid Cheruscos, Vangionas, Alamannos, Tubantes? innumeræ simul gentes ad bellum coactæ, sed uno impetu tuo fusæ, dum collativam vim comparant, compendiosam Victoriam præstiterunt.* Honos etiam Victoriæ datus est Crispo Constantinoque juniori tunc Cæsaribus; *quorum alter* De Vita Constantin. In Panegyr. Constantini. Id. ibid.

 jam

jam obterendis hostibus gravis, terrorem paternum, quo semper barbaria omnis, Gallia & Germania intelligitur, *intremuit, derivare ad suum nomen cœpit.*

Porphyrius. *- - - - - - Sed Crispi in fortia vires*
Non dubiæ ripas, Rhenum Rhodanumque tueri
Ulteriora parant, & Francis tristia jura.

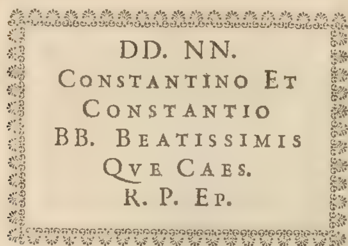

FL. MAXIMIANA FAVSTA Gal. Maximiani ex Eutropia filia fuit uxor altera Constantini M. Hac impellente veterum opinionibus hæsit, & Diis sacrificavit aliquando Constantinus, erat enim ethnica. Ejus fraude Crispus privignus interfectus est, sed post aliquot annos cognita causa à Constantino quem Helena mater dolore nimio nepotis increparat, in balneas ardentes conjecta necata est. Sex liberos suscepit, tres filios totidem filias: de his infra.

SPES REIPVBLICÆ indicatur ex Constantini Faustæque liberis, imperii hæredibus. Infimi characteres fortassis id indicant, Sacra Moneta Treveris Percussa.

FL. CL. CONSTANTINVS in nummis ut in inscriptionibus IVNIOR dictus, filius erat primogenitus Constantini M. & Faustæ, Arelate natus. Decimo ætatis anno Cæsar à Patre dictus est. Augustus cum fratribus, appellatus mortuo Constantino: divisum tunc inter illos imperium fuit; Constantino obtigit Gallia, Hispania, Alpes Cottiæ, Britannia, Hibernia, Thule; uno verbo omnia trans alpes: Constantio à freto Propontidis, Asia atque Oriens. Constanti Illyricum, Italia, Africa, Dalmatia, Thracia, Macedonia, Achaïa: Sublatis æmulis & inimicis Delmatio, Hannibaliano & aliis, Constantinus ditionibus suis non contentus, ob Italiæ Africæque jus cum fratre Constante dissentire cœpit, exercitumque duxit in Italiam sed victus & interemptus est: cadaver in fluvium Alsam projectum, non procul ab Aquileia. Vixit annis XXV. regnavit III. Princeps fuit piissimus, qui S. Athanasium Treveris quo exulatus fuerat Alexandriam cujus erat Episcopus, remisit.

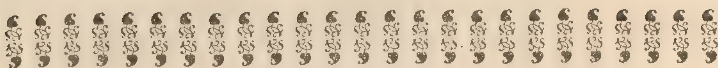

PLures exponit nummos hæc tabella quos pares jam vidimus Criſpo dicatos. Ambo filii Conſtantini Magni, ambo Cæſares ſimul dicti, ſimilibus gaudebant honoribus. Certum eſt iiſdem temporibus cuſos, in iiſdem urbibus, ne dicam ab iiſdem artificibus. Excepta enim facie & nominum diverſitate, averſæ partes utrique conveniunt: quæ jam explicatæ fuerunt cùm de Criſpo egimus. Beata Tranqvillitas quæ in quarto nummo legitur, ſummam in terris pacem denotat, ſummamque poſt tot bella totque labores quietem. Revocari poteſt ad æternam illam beatitudinem quam jam in hac vita deguſtare videbatur Conſtantinus tanta præditus pietate, tantis virtutibus ornatus. *Hos exiſtimo beatos*, inquit Cicero, *qui ſunt in bonis nullo adjuncto malo:* quod cœlo receptis tantum contingit. Illa autem firma in Cebetis tabula & lapidi quadrato impoſita, non rotundo, quo tutius ſtaret. Ἕστηκε, δὲ οὐκ ἐπὶ στρογγύλου λίθου, ἀλλ᾽ ἐπὶ τετραγώνου. Porphyrius ſic laudat Conſtantinum hunc juniorem:

In Panegyr.

Lib. 5. Tuſculan.

Conſtantinus item, laus orbis, gloria ſæcli,
Romuleum ſidus, lux clemens, inclyta fratrum
Nobilitas, proavis verum & memorabile fama
Reſtituit victor Cæſar, nomenque decuſque.

FL. IVL. CONSTANS tertius Constantini Magni filius & Faustæ, à Patre Cæsar nuncupatus est, ætatis an. XIV. Post tres annos Augustus dictus imperavit cum fratribus : huic Italia, Africa, Illyricum, Dalmatia, Macedonia, Achaïa, Peloponnesus & Græcia cessit. Cæso fratre Constantino occupat ejus hæreditatem, Galliam Alpibus superatis intra biennium redegit. Dolo tandem Magnentii imperium ambientis circumventus dormiens intra tentorium occisus est Elnæ propè Pyrenæos montes : Rem aliter narrat Aur. Victor. *Constans*, inquit, *venandi cupidine ductus dum per silvas saltusque erraret, conspiravere aliquanti milites in ejus necem autoribus Chressio, & Marcellino simulque Magnentio, qui ubi patrandi negotii dies placuit Marcellinus natalem filii simulans, plerosque ad cœnam rogat, itaque in multam noctem celebrato convivio, Magnentius quasi ad ventris secreta secedens habitum venerabilem capit ; ea re cognita Constans fugere conatus apud Helenam interficitur.* Vixit annos XXX. regnavit XIII. Fortunatus ille fuit cœli temperie, fructuum proventu, nulla à Barbaris formidine.

GLORIA EXERCITVS quæ in primo tabellæ nummo picta est, ad 1.
militum fortitudinem refertur, aut ad divinum Christi nomen in Labaro signatum, utrique enim convenire potest, post devictos Barbaros & præcipuè Francos : cujus hoc est monumentum.

Sequentes quatuor eamdem habent inscriptionem sed typos diversos. FE- 2.
LIX TEMPORUM REPARATIO Phœnice repræsentatur se ipsum post mor- 3.
tem reparante. De ea sic Orus Apollo, quòd ad rem nostram facit, *Instaurationem quæ post multa fiat sæcula, volentes indicare, Phœnicem avem pingunt.* Plura leguntur de hac fabula apud Antiquos.

Hic

Hic quæ donari mentitur fama Sabæis
Cinnama naſcuntur, vivax quæ colligit ales,
Natali cùm fine perit, nidoque peruſto
Succedens, ſibimet quæſita morte reſurgit.

Avitus de Origine mundi. lib. 1.

4. Quartus iterum Phœnicem exhibet orbi impoſitum quem dextrâ tenet Imperator ſtans in navi, labarum ſiniſtrâ tenens, Victoriâ in puppi ſedente temonem gubernante, quæ omnia referri videntur ad immortalitatem Flaviæ Gentis ſeu Conſtantinianæ, & ad religionem Chriſtianam quam Conſtantinus M. propagaverat, filiique omni cultu proſequebantur. Poſſet etiam revocari ad expeditionem Britannicam quam Conſtans feliciſſime ſuſcepit. Illius facit mentionem Jul. Firmicus Maternus ſic Conſtantium Conſtantemque alloquens, *Viciſtis hoſtes; propagaſtis imperium, & ut virtutibus veſtris major gloria accederet, mutato temporum ordine, hieme (quod nec factum eſt aliquando nec fiet) tumentes ac ſævientes undas calcaſtis Oceani Britannici ſub remis veſtris incogniti, jam nobis penè maris unda contremuit, & inſperatam Imperatoris faciem Britannus expavit. Quid amplius vultis? virtutibus veſtris victa elementa ceſſerunt.*

De myſteriis & err. profan. religion.

5. Quintus eamdem celebrat FELicem TEMporum REPARATIonem ſed typo, admodum obſcuro. Videtur Imperator armatus puerum ex antro ducere, ſive tranquillitati temporum indicandæ, ſive fortaſſis Chriſtianum libertati deſignandæ, qui ſuperioribus temporibus Diocletiani ſcilicet & Maximiani, ſolitudines ſibi ſecuriores arbitrabantur. Ii fortaſſis reducti videntur ope Chriſtiani & optimi Imperatoris, ſicque tempora feliciter reparata.

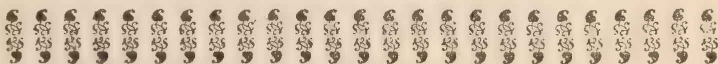

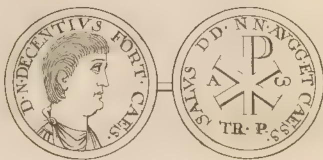

MAGNENTIVS à Magno patre nomen ducens, ex Gallia ortus fuit, barbaris parentibus ſcilicet Britannis, militiæ peritus. Barbaros ſæpe vicerat, præerat enim Jovianæ & Herculianæ legionibus quas inſtituerant Impp. Diocletianus & Herculianus. Conſtans eximius cætera Princeps venationibus ut plurimùm intentus, occaſionem illi dedit arripere imperium. Purpuram poſt convivium Auguſtoduni ſumpſit ſtatimque ſicarios miſit qui Conſtantem interficerent; quo facto ei omnes ceſſere provinciæ Conſtanti pridem parentes, Gallia, Britannia, Hiſpania, Africa, Sicilia, ipſa denique Roma. Poſt plures cum Conſtantio pugnas, ab eo ſuperatus eſt, & ne vivus in hoſtium poteſtatem traderetur, matre & charis ſuis necatis ſeipſum transfoſſo latere interfecit, anno æt. L. imperii V. Illi poſt profligatum Nepotianum columna Romæ erecta eſt cum hoc ſcripto.

LIBERATORI VRBIS ET ORBIS ROMANI
RESTITVTORI LIBERTATIS
ET REIPVBLICAE CONSERVATORI MILITVM
PROVINCIALIVM
D. N. MAGNENTIO INVICTO PRINCIPI.

Veriſimile eſt iiſdem temporibus hunc nummum ſignatum fuiſſe, cum Victoriæ mentionem faciat, ob quam ſupra VOTA quinquennalia etiam multiplicata erant decennalia.

DECENTIVS frater erat Magnentii à quo Cæſar Mediolani dictus eſt: FORTiſſimus appellatus eſt ut ex nummorum inſcriptione patet. Miſſus trans Alpes ad tuendas Gallias, audito fratris caſu, ſibi metuens laqueo apud Senonas vitam finiit. Nonne hoc eſt mori propter mortis metum.

Averſus nummus inſigne Chriſtianorum ſymbolum refert, de quo in Conſtantii nummo dicetur: Arguit id Decentium fuiſſe Chriſtianum ut & Magnentium, in cujus nummis pariter ſignatum eſt. Alpha & Omega ejuſdem ſunt argumenti. *Ego ſum*, inquit Chriſtus A. *&* Ω. *principium & finis, primus & noviſſimus.* Inſcriptio ſatis per ſe nota eſt, SALVS Dominorum Noſtrorum AVGuſtorum ET CAESarum in ſigno crucis poſita eſſe cenſetur. Nummus TReveris Percuſſus eſt. In illis regionibus Decentius nomine fratris Magnentii ſummæ rerum præpoſitus erat.

Apocal. cap. 1. v. 22.

FL. IVL. CONSTANTIVS Constantini Magni & Faustæ secundus erat filius, malè tertium Occo scribit. Orientem, diviso inter fratres imperio, sortitus est. Morte Constantis intellectâ, eam ulturus Gallum patruelem Cæsarem fecit & Orienti præfecit. Magnentium memorabili prælio fudit ad Murciam, quò Romani imperii vires pæne concidere, desideratis utrinque LIII. millibus. Illum circa Lugdunum bellum reparantem iterum vicit. Gallum Cæsarem ferocientem & insolentem interfecit, tyrannos ubique oppressit: Contra Persas infeliciter conflixisse scribunt multi, plures feliciter. Romam cum Ormisda Regis Persarum filio rediit. Julianum Galli fratrem Cæsarem fecit, sorore suâ Helenâ ei in matrimonium traditâ, qui Imperator ab exercitu appellatus est. Constantius adversus Julianum exercitum mittit, sed febre ardente ex impatientia & indignatione contractâ Mopsuestiæ decessit, anno æt. XLI. imperii XXV. Placidus erat, clemensque pro negotio: litterarum ad elegantiam prudens, atque orandi genere leni jucundoque: laboris patiens ac destinandi sagittas mirè promptus: cibi, omnis libidinis, atque omnium cupidinum victor: gnarus vitâ bonorum Principum Reipublicæ quietem regi.

GLORIAM EXERCITVS sibi quisque ex tribus Constantini Magni filiis vindicabat, ut constat ex eorum nummis pari typo, pari inscriptione signatis. FELicem etiam TEMPorum REPARATionem tum ob profligatos hostes tum etiam ob Christianam religionem promulgatam. Ejus indicium est X. & P. unum veluti characterem efficientes in labaro signati. De eo in sequentis tabellæ interpretatione dicemus. SIS. quod frequenter occurrit in istius temporis numismatibus, ad SIsciam revocatur Pannoniæ urbem in qua erat officina monetaria: quare in Notitia Imperii mentio facta est *Procuratoris monetæ Sisciana*.

CONSTANTIVS Conſtantini M. filius hunc nummum fieri fecit, in quo Victoriam quæ Imperatorem coronat comitatur ſuperbiſſima epigraphe, & quæ ad religionis Chriſtianæ fundamenta illuſtranda plurimùm confert. Tenet ille Labarum ſeu vexillum militare, de quo nunc dicendum eſt. Characteres ☧ in ejus medio erant collocati, ut qui prius vel aquilas vel Imperatorum imagines adorare non dedignabantur, etiam flexis genubus ii divinum Chriſti nomen quod illis ſignificabatur, omni honore & reverentia proſequerentur. Percipiuntur etiam iſti in Paganorum nummis, veluti Ptolomæi Ægypti Regis, at hoc nihil ad rem noſtram facit; Ægyptii enim & deinde Judæi ſuos Reges, Χριστοὺς nominavere, quaſi unctos oleo, nec priùs illi renuntiabantur Reges, quam oleo ipſa Prophetarum manu perfuſi eſſent: quod etiam ſacræ litteræ confirmant, *Faciens miſericordiam Chriſto ſuo David*, & alibi, *non mittam manum in Chriſtum Domini*, hoc eſt, unctum. Id ab antiquis Chriſtianis obſervatum eſt. *Jeſus inter homines nominatur, nam Chriſtus non proprium nomen eſt, ſed nuncupatio poteſtatis & regni: ſic enim Judæi ſuos Reges appellabant.*

Pſalm. 15. 1. Reg. 24.

Lactantius de vera ſap. l. 4. c. 7.

Quamvis autem characteres illi ante Conſtantinum Magnum à Chriſtianis fuerint uſurpati in ſigillandis epiſtolis & monumentis, certum eſt eos in uſum non veniſſe frequentiſſimum niſi ab ejus temporibus, quibus fuit excogitatum Labarum. Nam cum ille Maxentium aggreſſurus eſſet, *ambigenti & animo anxio ob iſta, figura ei crucis media die ſtellis effecta apparuit in cœlo; cum ſcriptura circa eam Romanis litteris* IN HOC VINCE. *Igitur ex auro ſtatim ſubitario opere efformans crucem, juxta ſpeciem quæ apparuiſſet, & hanc jubens prægredi exercitum, cum Maxentianis prælium commiſit & ſuperavit.* In quibus notandum Zonaram Græcum Hiſtoricum ſcripſiſſe EN TOYTΩ NIKA quod ſive *in hoc*, ſive *in hoc ſigno* poteſt traduci. Hæc ſunt ejus verba: Ἀγωνιῶντι δὲ ταῦτα, τύπος αὐτῷ σταυρικὸς μεσούσης ἡμέρας δι' ἀστέρων ἐφάνη κατ' οὐρανόν, καὶ γραφὴ περὶ τὸν σταυρὸν Ῥωμαϊκοῖς στοιχείοις, EN TOYTΩ NIKA. ἐκ χρυσοῦ τοίνυν αὐτίκα χαλκεύσας σταυρὸν κατὰ τὸν φανέντα τύπον αὐτῷ, καὶ τοῦτον κελεύσας στρατιᾶς αὐτοῦ προπορεύεσθαι, τοῖς τοῦ Μαξεντίου συρρήγνυται καὶ ὑπερτερεῖ. Rem fuſius ſic declarat Euſebius: *Ille*, Conſtantinus ſcilicet, *ſimul atque dies illuxit ſurgens primum arcanum illud viſum amicis exponit: deinde artificibus qui aurum & lapides precioſos affabrè ſcalpere norant, auditis, medio inter illos loco aſſidet; verbis ſigni deſcribit effigiem, eam auro & lapidibus imitatione adumbrari mandat: quam quidem effigiem contigit ut nos olim oculis contemplaremur: Ipſe enim Imperator, Deo illud largiente, eam nobis oſtendere dignatus eſt, erat autem tali figura fabricata: Haſtile oblongum, erectumque auro undique obductum fuit, quod cornu habuit tranſverſum ad formam Crucis conſtructum, ſupra in faſtigio ejus operis corona affixa lapidibus pretioſis, & auro polito circumtecta. In ea ſalutaris appellationis Salvatoris nota inſcripta, duobus ſolum expreſſa elementis, id eſt è duabus primis litteris nominis Chriſti erat* P. *in medio litteræ*

Zonaras in Conſtant.

In vita Conſtantin. lib. 1. c. 24, 25. 26.

litteræ X, curiosè & subtiliter perspicuè significarent, quas qui perator in galea gestare consuevit hastile in sublime appensum, cujus ducta fuit, sub ipsum Crucis insi brias, auream Imperatoris pari ad pectus usque concinnè descri

inserta, quæ totum Christi nomen dem litteras deinceps semper Im- &c. Oblongum vero & erectum pars inferior versus basim longius gne ad texturæ discurrentis fimter ac liberorum suorum effigiem ptam continuit. Isto igitur salutari signo Imperator tanquam hostilis cujusque & infestæ violentiæ propugnaculo semper usus est, cujus expressæ similitudinis mandavit, ut universum exercitum perpetuò antecederent, &c.

Frequenter ejus mentionem facit primus Poëta Christianus : Prudentius lib I. contra Symmachum.

Christus purpureum gemmato textus in auro
Signabat Labarum, clypeorum insignia Christus
Scripserat, ardebat summis crux addita cristis. & alibi :
- - - - - - - - prima hasta Draconis Lib. 2.
Præcurrit, quæ Christi apicem sublimiter effert.

In hoc autem illud observandum, inquit Baronius, *mira concinnitate iisdem elementis exprimi simul Christi nomen & crucis signum, ut crux in Christo & Christus in cruce monstratur : Per X. enim Crux licet transversa notatur, quam in rectam lineam alii diducebant.* Sed ne ab antiquis recedamus in re tanti momenti, Eusebium iterum dicentem audiamus. *At Constantinus*, inquit, *utpote pietate in Deum, tanquam naturaliter menti insita imbutus, non applausu illo populari, & strepitu insolenter se jactans, non laudum elatus præconio, sed præsidii à Deo allati admodum conscius, extemplo preces cum gratiarum actione auctori victoriæ impertit, atque illustribus inscriptionibus, columellisque erectis omnibus hominibus salutaris Christi signi virtutem promulgavit. Inque urbe media quæ præ cæteris principem locum facile obtinet, ingens istud trophæum contra hostes erexit, & hoc salutare signum characteribus qui nullo modo deleri poterant, in eo insculptis, Romanorum aliorumque ejusdem Imperio subjectorum propugnaculum esse demonstravit, palamque omnibus proposuit, ad intuendum. At statim ubi erectum hastile ad formam Crucis in manum propriæ imaginis in statua expressæ insertum Romæ in loco celebri ac multum à populo frequentato locatum fuit, hanc inscriptionem latino sermone eò mandat incidere.* Tom. 3. ann. 312. c. 23. In vita Constant. lib. 33.

HOC SALVTARI SIGNO
VERO FORTITVDINIS INDICIO
CIVITATEM VESTRAM
TYRANNIDIS IVGO LIBERAVI
ET S. P. Q. R. IN LIBERTATEM
VINDICANS PRISTINÆ
AMPLITVDINI ET SPLENDORI
RESTITVI.

Posterioribus temporibus tantus fuit erga illius crucis signum cultus ut omni religione illud omnes sint venerati, crucem etiam cui affixus fuerat Salvator mundi Christus, adoraverint : Illam nominat Callistus *Angelorum gloriam, Regum victoriam & Martyrum invictum clypeum*: Ἀγγέλων δόξα ὁ σαυρὸς, βασιλέων νίκη, μαρτύρων ἀήτλητον ὅπλον : quod plurimos nummos explicat, in quibus crux typum obtinet cum hac inscriptione VICTORIA AVGG. Ad id refertur clamor In homil. De Cruce.

Cedrenus Imp. Leo De apparatu bellico cap. 12. mor ille militaris ante pugnam effundi solitus : σταυρὸς νενίκηκε, *Crux vicit*, & Νικητήριον τοῦ σταυροῦ, *victoria Crucis*. Quare Theodosius ad pugnam contra Eugenium Tyrannum se accingens, *sciens se esse non solum signo crucis tuendum sed* Orosius lib. 7. c. 35. *& victoriam adepturum, signo crucis se muniens, signum victoriæ dedit, ac signo crucis signum prælio dedit, ac se in bellum etiamsi nemo sequeretur, victor futurus, immisit.* Vetatur in Justinianeo Codice *signum Salvatoris Christi humi vel in silice insculpi.* Idque summæ venerationis ergo.

Nunc ad id quod Constantium attinet deveniamus. Is fortissimus Imperator fuit, Tyrannorum debellator, VICTOR OMNIVM GENTIVM & GAVDIVM POPVLI ROMANI, quod ex ejus nummis argenteis probatur. Themist. Orat. 13. Julian. Orat. 2. Histor. Tripart. Is summè Parentem dilexit, propter eum & *Constantinopolim variè ornavit:* Symbolum ejus semper sibi habuit : Constantinus enim *in figurationibus solidorum & imaginibus propriis signum crucis jussit inscribi.* Quod Sozomenus quoque asserit his verbis : πλαττομένῳ τε ἐν νομίσμασι, καὶ εἰκόσι γραφομένῳ, ἐκέλευσεν ἀεὶ συγγράφεσθαι καὶ συντυποῦσθαι τοῦτο τὸ θεῖον σύμβολον· καὶ μαρτυροῦσιν εἰς ἔτι νῦν εἰκόνες αὐτοῦ ἐπὶ τούτου οὖσαι τοῦ σχήματος : hoc est, *Impresso autem sibi in nummis aut picto in imaginibus, jussit semper adpingi istud divinum symbolum*, & testantur etiamnum quæ in eo schemate exstant. l. 1. c. 6. Id præstitit ejus filius hic noster Constantius. Quamvis enim inscriptionem illam alteram fuisse fere omnes censent ΕΝ ΤΟΥΤΩ ΝΙΚΑ, Paul. Diac. lib. XI. Ant. August. dialog. 1. compertum habeo tum ex Philostorgo, tum ex hoc nummo, eam latinam fuisse : Sed qualem, alii enim sic sunt interpretati, HOC SIGNO VICTOR ERIS, alii IN HOC VINCE : At nummus is quidem integerrimus, certè ita legitur IN HOC SIGNO VICTOR ERIS.

Id autem tanti fecit ut tum in galea tum in pectore semper habuerit, sicuti testantur ejus imagines & in nummis & in lapidibus sculptæ, Victor. Hist. tripart. l. c. 9. *Vetus deinde veterrimumque supplicium patibulorum & cruribus suffringendis primus removit.* Idem Cassiodorus scripsit, *supplicium crucis quod primitus apud Romanos erat in usu, lege prohibuit.*

Quis itaque nunc audebit rem adeo illustrem in dubium revocare, quam tot Authores ita præcisè affirmant, & describunt, nummusque procul dubio antiquus & primis illis temporibus cusus? Sane id nonnisi à Christianæ veritatis hostibus & ignarissimis hominibus negari potest.

FLAVIVS CLAVDIVS IVLIANVS Constantinopoli natus est patre Constantio Constantini Magni fratre, matre Basilina nobilissima fœmina. Formâ fuit liberali ingenioque & ad litteras & ad armanda capessenda satis accommodato. Vir erat staturâ exiguâ & gracili, majestate conspicuus, similis existi-

existimatus Tito, belli successibus Trajano, moderatione M. Aurelio, litterarum studio magnis Philosophis. Noctibus vigilans conscribebat libros & descendens in Senatu publicè recitabat: Solus enim Imperatorum à Julio Cæsare in curia Senatus recitavit orationes. Honorabat disciplinarum cultores, maximè philosophantes. Habebat autem plurimum vanæ gloriæ vitium & in oratione quam *de Cæsaribus* scripserat, cunctos ante se Principes laceravit. Ab Eusebio Episcopo Nicomediæ in Christiana doctrina institutus palam Christum confessus est, deinde ejus fidem deseruit & idolis serviit. A Constantio Constantini M. filio Cæsar factus est. Is Galliis præpositus in campis Argentoratensibus cum paucis militibus infinitas hostium copias delevit, Regesque cepit Chonodomarium & Badomarium. Re benè gesta, hostibus sæpe profligatis, ultraque Rhenum coactis, à militibus Parisiis Imperator & Augustus salutatus est. Christianos impio odio insectatus est; ab eorum tamen sanguine abstinuit. Constantio mortuo, adeptoque toto imperio, Persis bellum indixit, trajectoque Euphrate & ponte revulso ne militibus redeundi via daretur, ad hostes pervenit, commissâ pugnâ acceptoque vulnere lethali, manu cruore repletâ in aërem sanguinem projiciens, *Vicisti*, inquit, *tandem Galilæe, vicisti*: Sanguine vacuus epotâ frigidâ interiit, anno ætatis XLII. cùm imperasset solus annum unum & septem menses, & Cæsar fuisset annis septem. Cadaver Tarsum perductum in suburbana villa sepultum est.

Aversum typum bos facit, cum duplici astro Orientem & Occidentem indicante: Etenim post Constantii mortem Julianus utriusque imperio potitus est. Constantinopoli percussum esse nummum docet inferior inscriptio. Ad bovis interpretationem faciunt Amm. Marcellini verba, *Hostias sanguine plurimo, aras crebritate nimia perfundebat, tauros aliquoties immolando centenos*: Lib. 22. quod illum Christianam pietatem deseruisse satis probat. Inscriptionem illustrat textus Victoris, *Audax erat plus quam Imperatorem decet: cui salus pro-* In Epitom. *pria, cùm semper ad* SECVRITATEM *omnium, tùm maximè in bello conservanda est.*

Num-

NUmmos hic habes quos Ægyptii cudi curaverunt in honorem Juliani. Eum ſuæ ſuperſtitionis & idolorum cultus reſtitutorem cenſebant, quem Chriſtianam religionem odiſſe & ſpernere ſatis cognoverant. Pingitur is in Serapidis modum quem ſupra cæteros Deos venerabatur, capite interdum radiato, quo magis Solem demonſtraret, ei interdum modio ſuper impoſito, ne alienis à more notis careret. Junctus eſt interdum Iſidi, quod concordiam conjugum innuit. Helena enim Juliani uxor in numiſmatibus antiquis ſub habitu Iſidis cernitur, ut mox dicemus. Se fortaſſis Deum ſub hac imagine pingebat, uxoremque Deam. *Cœlum enim & Terra iidem ſunt Dii qui Ægyptiis ſunt Serapis & Iſis*, inquit Varro. Averſæ facies Nilum denotant circa cujus ripas præcipua erga Serapidem erat religio, vel Iſidem, vel Anubida. Caduceum ille tenet & ſiſtrum quo ſe indicaret Mercurio conjunctum. Commemoratur à Plutarcho ΕΡΜ-ΑΝΟΥΒΙΣ quaſi & Mercurius & Anubis. Sic Apuleius de Anubi, *Ibat tertius attollens palmam auro ſubtiliter foliatam, Mercurialem etiam caduceum.* Illorum dotibus Julianum pollere palam dicebant, cum is eſſet pius, doctus, eloquens, ingenioſus, ſagax & aſtutus ſupra priores Principes. VOTA PVBLICA in omnibus his nummis ſignata populorum odium erga Chriſtianam religionem teſtantur, ſeque felices teſtantium hunc Apoſtatam habere Imperatorem. De Iſide, velo & navi, dicetur in nummo Helenæ.

Lib. de ling. lat.

Lib. 11. metamorph.

Currus

CUrrus ille à monſtris vectus ænigma nobis eſt quod feliciorem Oedipum requirit. Certè nummum ultrò commendant raritas & integritas.

Cæterum non mirum eſt Julianum interdum in nummis barbatum occurrere, interdum ſine barba. Qui enim Conſtantio ſeſe ſimilem fingeret, ejus mores & conſuetudines ſervabat in rebus etiam leviſſimis: Et deinde quò ſe inter veteres Heroas & Philoſophos annumerandum cenſeret, promiſſam aluit barbam, qualis in nummo ſcalpta eſt. Obſervari debet quod globo quem Julianus tenet præ manibus non crux ſit impoſita, cum tamen id moris eſſet, ſed Victoria; cujus id eſſe argumentum veriſimile eſt quòd is à Chriſti fide receſſerit, & idolorum cultui addictus unum ex illis ſemper ſecum habuerit, cujus favorem ambiebat.

FL. MAXIMINIANA HELÈNA Conſtantini M. filia fuit & Fauſtæ. Juliano à Conſtantio fratre in uxorem data eſt, Cæſari tum dicto. Chriſtianam eam fuiſſe probabile eſt: Ex partu mortua nullos reliquit liberos. Corpus ejus Romam perlatum eſt & ſepultum.

Hi nummi Helenæ ab idololatris dicati fuerunt ſub Iſidis habitu, quemadmodum Julianum inſtar ſui Serapidis agnoſcebant, qui ſtans in primo cernitur & Herm-Anubide capite canino ſignificatur. De ſiſtro & flore capiti impoſito ſupra dictum eſt. FARIA inſcribitur lenita voce quæ Paria dici debuit, ſicuti Philippus pro Pilippus, & triumphus pro triumpus. Farrea à Tertulliano dicta eſt, *quod fortaſſis far aut farris uſum invenerit.* Ab Iſide Pharia Pharos Apolog. cap 16.
Alexandrinum dictum eſt, quod priùs Paros dicebatur, ſicuti ea Illyrici inſula Strabo l. 7.
in mari Hadriatico à Pariſienſibus Gallis ita nominata, qui Illyricum olim & Plin. l. 5.
Macedoniam domuerant. Inde πόλις Παρισίων Λευκοτεκία apud antiquos legitur, Strabonem, Ptolemæum, Julianum Imperatorem. Hos ab Iſide Paria nomen deduxiſſe veriſimile eſt, cùm hæc apud eos præcipuè colebatur: docente etiam Zozimo Lutetiam in Germania collocante. Eam dictam fuiſſe *Fariſeam civitatem* probat fragmentum D. Hilarii *de Ariminenſi Synodo*, idque ob Iſidem Fariam ſeu Cererem cujus permultas vidimus ſtatuas antiquas & ſigna. Una eſt lib. 3.
etiamnum hodie templo D. Mariæ *de campis* impoſita in Pariſienſi ſuburbio, lib. 2. cap. 1.
ſpicas tenens Cereris inſtar. Ad cujus habitus explicationem facit ille Euſebii textus: Φασὶ τοίνυν Αἰγύπτιοι τὸν μὲν Ὄσιριν εἶναι τὸν Διόνυσον, τὴν δὲ Ἶσιν τὴν Δημήτραν. hoc

 eſt,

est, *Aiunt Ægyptii Osirim esse Bacchum, Isidem verò Cererem.* Confirmat id Herodotus his verbis, *Ceres autem Isis est.* Δημήτηρ δὲ Ἶσις. At supra cæteros Apuleius, apud quem ita de se Isis loquitur, *Me primigenii Phryges Pessinuntiam matrem nominant, me Eleusinii vetustam Deam Cererem.* Lapideam alteram ejusdem Isidis statuam Abbas sancti Germani è muro in quo antiquitùs erat collocata dimoveri curavit, ne in posterum mulierculæ & infimæ sortis homunciones ei genua flecterent, superstitioseque colerent. Cl. Tristani illas conjecturas firmat illa navis quam pro clypeo & scuto sibi habet Parisiensis civitas. In ea enim Isidis navigium repræsentatum arbitror, quod Ægyptii & Romani venerabantur, gratiam Isidi rependentes, quod vel navibus ducendis prima usa fuerit.

FL. VALENTINIANVS ex oppido Pannoniæ natus, post Joviani mortem Niceæ ab exercitu Imperator appellatus est. Ipse magnanimus & rei militaris peritus, pius, justus, robustus, egregio vultu, animo gravi, ingenio solertissimus, sermone cultissimus. Sed avaritia notatus & quandoque immanis, trux & sanguinarius. Orthodoxus fuit, vim tamen nulli faciebat qui dissentiret in religione. Thraciâ expulit Gothos, Saxones ad officium redegit, Germaniam Theodosii auspiciis pacavit. Quadorum legationem latrocinia excusantem audiens subitâ irâ accensus, in morbum incidit, ex nimia scilicet vocis contentione arteriam rumpens & sanguinem effundens. Obiit ætatis anno LV. imperii XI.

Tres ejus nummi interpretatione non indigent: ad Victorias referuntur quas contra Thraces, Sarmatas, Gothos & Saxones reportavit, VIRTVS EXERCITI in primo celebratur, per quem ad imperium evectus fuerat. Secundus trium Augustorum characteres habet, Valentiniani nimirum, Valentis ejus fratris, & Gratiani filii, quos postremos ille imperii consortes fecerat.

GLORIA ROMANORVM indicatur frequenter Imperatore captivo supplici manum imponente. Ut spectandum semper venit Labarum divino charactere insignitum qui veram Romanorum gloriam efficiebat, deductis ad sacrosanctam religionem Paganorum mentibus.

FL. VA-

FL. VALENS Valentiniani frater, ab eo collega imperii & Augustus designatus, bella gessit in Oriente. Procopium vicit & occidit, Christianus primùm, mox conjugis suasu Arianus, gravissimam contra Orthodoxos persecutionem excitavit. Contra Scythas & Gothos pugnans ferociùs quam cautiùs in fuga vulneratus, atque in vile tugurium deportatus circa Hadrianopolim, igne à Gothis injecto, etiam ignaris quid facerent, flamma absumptus est, anno ætatis L. Imperavit cum fratre annis XIV. solus III.

Typos nummorum similes habuit cum fratre, ex quibus unum hîc exhibemus qui probet eum fuisse Christianum, cùm GLORIA ROMANORVM non tam ex Imperatore captivum ducente exurgat quam ex Labaro in quo Salvatoris Christi symbolum pro temporum more impressum est.

FL. GRATIANVS Valentiniani ex Severa filius Sirmii natus, litteris bene institutus, Princeps religiosus & pius, patruo Valente defuncto, Asiæ Libyæque regna suscepit. Treveris Valentinianum juniorem fratrem, Cæsarem & participem imperii declarat. Admodum juvenis Alemannorum triginta millia in Gallias irrumpentium circa Argentoratum fudit. Theodosium contra Gothos in Thraciam misit, & re feliciter gesta, imperii consortem fecit,

 tradito

tradito Oriente cum imperio Thraciæ. Dum otiosus exercitum suum negligens & Alanos fovens, Maximi insidiis, qui ab exercitu Imperator factus est, circumventus periit, circa Lugdunum ad Rhodanum, cum imperasset annos XV. nimirum cum Patre VIII. cum patruo Valente III. & cum Theodosio IV. ætatis anno XXIX.

Verisimile est ei nummos similes dicatos esse sicuti Valentiniano & Valenti: plures quippe nobis videre contigit similes, etiam ex omni metallo. Duos hîc tantum apposuimus quorum alter Christianam religionem ab eo summoperè cultam fuisse probat, alter REIPublicæ REPARATIonem, quam laudabiliter quidem tunc temporis ambiebant Principes.

FL. VALENTINIANVS Junior Valentiniani ex Justina filius, frater Gratiani, ab eo post obitum patris consors imperii factus est & in Italiam missus. Fratre dolo Maximi interfecto, in Illyrium confugit, inde in Orientem ad Theodosium. Tandem restitutus cùm ex Italia in Gallias profectus dum Viennæ Allobrogum negligentius moraretur, fraude Arbogastis Alanorum Præfecti, quem ad nimiam potentiam evexerat, nocte in cubiculo strangulatus obiit. Vixit annos XXVI. imperavit XVI. Ejus cadaver à sororibus Arbogastis mercede redemptum, Mediolanum transmissum est & sepulturæ mandatum.

Nummi typus idem est quem in Valentiniano patre & Valente & Gratiano vidimus supra. Labarum eorum cultum indicat, Christianosque fuisse satis declarat. De eo dictum est in Constantii nummo.

FL. MAGNVS MAXIMVS Britannus ſe de Conſtantini ſtemmate oriundum ferebat. Vir in militari expeditione adverſus Francos, Germanos, Gothos, alioſque Barbaros habita, fortis & ſtrenuus, quos terrore ſui tantum nominis domuit & ad præbenda vectigalia coëgit. Cæca dominandi libidine percitus, Gratianum optimum Principem per Andragatium interfici curavit, imperii titulos, majeſtatemque uſurpavit. Legatos ad Theodoſium miſit, qui illum compellerent ad pacem, ut potius collegam in imperio reciperet, quàm res ſuas aleæ belli committeret. Officiis non ſuccedentibus, & ſe morâ detrimentum paſſurum cogitans, in Italiam migravit in qua ampliſſimam reportavit victoriam: Bis deinde à Theodoſio victus eſt & Aquileiæ obſeſſus, tandem à propriis militibus Theodoſio vinctus deditus eſt. Cum ille veniam daturus eſſe videretur, eum rurſus milites abſtraxerunt & necaverunt.

Hi nummi cuſi videntur poſt adeptam in Italia victoriam, quæ tertio nummo deſignatur. Reſpublica ab Imperatore gerente ſublevata ac reparata videtur in altero. Tertius ad imitationem illius cuſus cenſetur quem Conſtantinus M. vulgaverat quò ſibi Magnus Maximus animos conciliarat renovatâ Conſtantini Magni memoriâ, ex cujus proſapia ſe genitum prædicabat.

FL. VICTOR Magni Maximi filius adhuc puer à Patre Cæſar factus eſt, & Galliis præpoſitus. Eum Auguſtum fuiſſe teſtantur nummi ex auro & argento quos vidimus. Cognita patris nece, à militibus Romanis & eorum Præfecto Arbogaſte interfectus eſt.

Ejus nummi typus ſimilis ſcalptus eſt inter Parentis nummos, quem ideo cuſum ſuſpicamur proſapiæ à Conſtantino Magno indicandæ, per quem maximam uterque ſibi deducebat gloriam.

FL. THEODOSIVS genere Hiſpanus Patre Theodoſio Magiſtro militum, ab Imp. Trajano ducebat originem; cui moribus, vultu & ſucceſſu rerum ſimilis fuit. Huic enim eminens fuit ſtatura, cæſaries magna, ingentes oculi, ſumma clementia: incredibilis pietas, rei militaris diſciplina: quibus, ut alter, Optimus Princeps dictus eſt. Ex Duce Mœſiæ, Magiſter militum à Gratiano, ac mox Auguſtus creatus eſt. Ingentibus præliis Gothos ſuperavit illoſque Thraciâ expulit, quare triumphans Conſtantinopolim ingreſſus eſt. Subactis undique Tyrannis, Maximo, Victore, Eugenio, Arbogaſte, Reipublicæ adminiſtrationi animum adjecit, filioſque imperii conſortes faciens, Arcadium Orienti, Honorium Occidenti præfecit cum Conſulum nomine. Ex Galliis Conſtantinopolim remeans confectus ſenio, & fatigatus mole imperii, deceſſit Mediolani, ætatis anno LX. imperii XVII. Corpus ejus Conſtantinopolim tranſlatum, ibi ſepultum eſt cum cæteris Romanis Imperatoribus.

Unum hîc tantum Theodoſii nummum ſcalpi curavimus, cùm illis temporibus pauci novi typi prodirent: Elegantiores in auro cudebantur qui ad noſtrum propoſitum non faciunt.

REPA-

Reparatio Reipvblicae tunc temporis prædicari poterat; cum extinctis Tyrannis tota imperii Majestas in unum Theodosium translata est, Principem, pium, beneficum, victorem, pacificum, optimum, uno verbo verè Christianum.

Aelia Flaccilla fuit Theodosii prima uxor. Fæmina religiosissima, quæ multa pietatis exempla egenis exhibuit: Maritum admonebat ne benefactori ingratus foret. Hujus matronæ castitas, pietas & beneficentia erga pauperes valde prædicantur, & inprimis hæc memoranda sententia: *Imperio convenit ut aurum id largiatur, ego vero manuum mearum opus pro imperio ipso, ei qui id semel contulit, offero.* Deum significabat quem omni cultu est semper prosequuta. Filios habuit Arcadium & Honorium, de quibus mox dicetur. Hos tamen alii dicunt ex Theodosio & Placidia natos. Scaliger.

Aversam nummi partem revocari posse ad Paganorum religionem non inficior: Salus enim stans Deam repræsentat, quæ tum à sanis tum ab ægrotantibus celebrabatur: ab his quidem valetudinis recuperandæ gratia, ab illis conservandæ: Illam Christianissimæ Augustæ mentem non fuisse censemus, nisi quæ voluerit veterem errorem pharmaco mederi, quod in nummo cernitur; Cruce nimirum Christum symbolicè designante per X. & P. ut in Constantii nummo dictum est pag. 380. 381. Sanè id piissimæ fæminæ convenit, Paganorum religionem ad veram & salutiferam unam ducenti. Abest serpens perpetuus Salutis comes, at Christi nomen est substitutum, qui Salvatoris vices obivit in utroque Testamento; in veteri quidem sub serpentis habitu populum qui Evang. S. Joan. c. 3. inspexisset sanantis: in novo, cum pro salute generis humani cruci adfixus est.

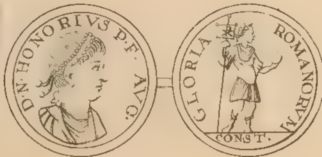

Fl. Arcadivs Theodosii filius à patre consors imperii factus Orienti præficitur, quem post Theodosii obitum, pro hæreditate sibi habuit; Tutor ei datus est Rufinus, qui spe potiundi imperii missis muneribus Alari-

cum Regem Gothorum contra Arcadium ſollicitat, qui ad mare Hadriaticum venere, & Conſtantinopolim obſidere auſi ſunt, ſed comperta proditione ab Italicis militibus ab expeditione redeuntibus interficitur, & in fruſta ſecatus eſt. Gainas deinde civile bellum movit, & Arcadii res ad deplorationem uſque pepulit: tandem victus interemptus eſt. Arcadius pius erat Princeps & ex multis inſidiis divinâ veluti providentiâ liberatus. Obiit Byzantii, annos natus XXXI. cum imperaſſet XIII. anno V. C. 1160. à Chriſto nato 408. Filium habebat Theodoſium ex Licinia Eudoxia, quem in cunis vagientem Auguſtum appellavit, & quatuor filias, Placidiam, Pulcheriam uxorem Marciani Imper. Arcadiam & Marinam.

Averſus nummus VOTA Quinquennalia deſignat, quæ ſolebant ſuſcipi in uniuſcujuſque Principis imperio. Hunc Paganorum morem, ut & plures alios, ſervarunt Chriſtiani.

FL. HONORIVS Theodoſii filius, Arcadii frater, conſors imperii Occidenti præficitur, tutore Stilicone. Princeps religioſiſſimus diu imperavit ancipiti fortuna: Gildonem qui Africæ regnum invaſerat, oppreſſit. Suevos, Vandalos & Alemannos clam à Stilicone accerſitos donis pecuniiſque allectos vicit: eorum Regem Rhadagaiſum, qui cum ducentis Gothorum millibus in Italiam irruperat, cepit & ſtrangulari juſſit. Ei ſuffectus Athalaricus, imperio potitus eſt, conceſſâ ſuis Galliâ ab Honorio, ad habitandum. A Stilicone vocatus eſt; qui omnem facinorum laudem perfidiæ crimine obliteravit: ille quamvis aliquando victus, in Italiam venit, Romam cepit & diripuit, Placidiam abduxit, quam Ataulfo propinquo ſuo in uxorem dedit. Spoliis onuſti Gothi ad ſuos Lares reverterunt: ſic Roma urbium Regina capta primùm vaſtata eſt, anno V. C. 1162. Vandali Hiſpaniam diripuerunt Regemque in ea conſtituerunt Gundericum. Honorius Conſtantium Magiſtrum militiæ conſortem imperii accepit: is ingentis animi vir & in rebus gerendis clariſſimus, tyrannos Gratianum in Britannia, Conſtantinum cum filio Conſtante in Galliis ſuſtulit, Barbarorum impetus qui Gallias, Hiſpanias & Britanniam infeſtabant domuit, at immaturâ morte ſublatus eſt. Et paulo poſt Honorius aquâ inter cutem laborans, nulla ſuperſtite prole, ætatis anno XLIII. imperii XXXI.

Oroſ. lib. 7. cap. 37.

Signata eſt hæc moneta Conſtantinopoli, ut indicant infimi characteres. GLORIA ROMANORVM in eo ſtat, quæ paulo poſt jacuit, captâ à Gothis & vaſtatâ Româ.

FL. ANI-

FL. ANICIVS IVSTINVS Thrax à Senatu Imperator eſt electus qui labantem Rempublicam reſtitueret. Dicunt Anaſtaſium Imperatorem cùm Deum de revelatione ſucceſſoris ſui rogaſſet, hoc tuliſſe reſponſum; *Is qui die craſtino primus adeſſe nominatus fuerit, Tibi ſuccedat*, factum eſſe ut Anaſtaſio nondum cubiculum egreſſo primus adeſſe Juſtinus nunciaretur. Inſidiatores tres ſuſtulit. Vir veræ pietatis ſtudioſus, Chalcedonenſe Concilium inſtituit; ex Oriente Arianos expulit, Orthodoxos Epiſcopos ab Anaſtaſio ejectos recepit. Cùm novem annis magna virtute imperium adminiſtraſſet, Juſtinianum ex ſorore nepotem adoptavit, & paulò poſt obiit, recrudeſcente ulcere quod in pugna quondam acceperat, æt. an. LXXVII. imperii IX. Princeps fuit ἀναλφάβητος, quod malè quidam tradunt de Juſtiniano.

Egregius typus & inſolita inſcriptio cernuntur in nummo exiguo: Crux vice labari ab Imperatore tenetur, qui hîc per crucem ad religionis Chriſtianæ decus VICTOR dicitur.

IVSTINIANVS Juſtini ſororis filius fuit, à Juſtino imperium accepit anno æt. XLIV. adjecitque animum ut illud repararet: Orientem pacavit. Perſas opere Beliſarii fudit fugavitque & trans Euphratem abire coëgit: veteres firmavit limites. Romam à Gothorum ſervitute aſſeruit; Africam pulſis Vandalis Imperio reſtituit, Regem eorum Gilimerem cepit & vinctum catenis Conſtantinopolim duxit; de Perſis & Vandalis triumphavit. Narſete Duce Totilam Gothorum Regem ultra decem annos in Italia regnantem qui & Ro-

mam ſpoliaverat, incenderat & cultoribus vacuam reliquerat, interfecit, & Gothorum nomen in Italia delevit. Italia, Africa & Perſide ſubacta, domi foriſque glorioſus templum Sophiæ condidit. Leges reformavit. Atque *jus civile* quod ante ipſum Julio Cæſari propoſitum fuerat, *ad certum modum redegit & ex immenſa diffuſaque legum copia, optima quæque & neceſſaria in paucos libros contulit.* Romanamque ſanctionem ab Urbe condita uſque ad ſui imperii tempora penè mille & quadringentis annis confuſam, in unam reduxit conſonantiam. *Omnes ſua deſideria & querelas ad ipſum deferentes, viros, fœminas, pueros, ſenes, ſublevavit atque confirmavit: majeſtatis ac purpuræ ſplendore velut attonitos: nullius humilitatem aut inopiam non modo tribunali, ſed ne domo quidem excluſam.* Hæc Zonaras, quæ pro Chriſtianiſſimo Rege Ludovico XIV. adeo illi conveniunt, ſcripta eſſe videntur. Vir juſtus fuit & maximus Princeps. Morbo ex ſenio affectus, captus mente deceſſit, æt. an. LXXXIII. imperii XXXIX.

Suet. in Cæſ. cap. 44.

Leg. 2. pr. Cod. de ve. Jur. enucl.

M in averſo nummo quid ſignificet non facile eſt aſſequi. Cruces appoſitæ denotant Principis religionem, ROMA locum indicat ubi nummus ſignatus eſt.

DE Athalarico Gothorum Rege pauca jam diximus in Honorii nummo. INVICTAM ROMAM per nummum celebrat, fortaſſis quò eam nonniſi à ſe victam probaret. Imperatorum Romanorum titulos hiſce characteribus imitatus eſt D. N. ſcilicet, cum ſe Dominum Noſtrum quemadmodum illi ſolebant, aſſereret.

SUum hîc habebit locum Gothorum Rex THEODAHATVS, cujus nummi ſatis frequenter occurrunt in cimeliarchiis. Optarem cæteros habere qui hiſtoriam Gothicam ab Hiſtoricis aut ſpretam aut non intellectam, illuſtrarent. Ille, Athalarico Rege Gothorum immatura morte prævento, ab ejus matre Amalaſunta in regnum adſcitus eſt: at collati ſibi immemor beneficii, eam poſt dies aliquot in balneo ſtrangulari præcepit. Et quia ipſa dum adhuc viveret, ſe ſuumque filium commendarat Principi, Juſtinianus Auguſtus audita ejus morte, gravi mox adverſus Theodahatum iracundia exarſit. Sentiens ſe Theodahatus infenſum habere Principem, Papam Agapetum Conſtantinopolim miſit, quatenus ei apud Juſtinianum facti impunitatem impetraret:

Hiſtor. miſcell. lib. 16.

traret: Obtinuerat ille quidem, ſed Conſtantinopoli ante reditum obiit, quare Juſtinianus Beliſarium patricium multis jam præliis glorioſum adverſus Theodahatum dirigit, ut etiam Italiam à Gothorum ſervitio liberaret. Eo in Sicilia morante Rex Gothorum Theodahatus exſtinctus eſt: Aiunt tumultu militari interfectum: anno regni II. Dicunt, tres tunc temporis fuiſſe in terrarum orbe Reges philoſophos, doctos & eloquentes, Juſtinianum Conſtantinopoli, Choſroëm in Perſia & Theodahatum Romæ.

JUSTINUS è Juſtiniani ſorore Vigilantia natus ei ſucceſſit, qui in civilibus laudabilis, leges ac juſtitiam amavit; in bellicis primùm infelix cùm accepta à Perſis inſigni clade, pudore ac mœrore percitus in phreneſin incidit: quâ commotus Choſroës petenti Sophiæ triennales inducias conceſſit. Redintegrato tamen bello, tam feliciter pugnatum eſt, ut Choſroës, lege perpetua ſanxerit, ne contra Romanos Rex Perſarum copias ipſe duceret. Ejus temporibus Narſes eunuchus qui jampridem Italiam à Gothis vindicarat, Longobardos eo tempore militiâ formidabiles è Pannonia advocat, quorum Regi Alboino Italiam prædam ſpondet, promiſſiſque ſtetit; idque in odium Sophiæ Juſtini uxoris à qua contumelioſè habitus erat. Imperavit Juſtinus annis XIII. relicto filio Tiberio Conſtantino quem in imperii conſortium ante quatuor annos adſciverat. Uterque cernitur in ſolio ſedens, at Juſtinus globum tenet cruce conſpicuum ſolemne tum temporis Auguſtorum ornamentum. Duos nummos ejuſdem generis profert doctiſſimus Alemannus, cùm ἀνέκδοτα Procopii notis illuſtravit, quos ad Juſtinum & Juſtinianum retulit, ſed certe mendosè: debent enim referri ad Juſtinum nomine ſecundum & Tiberium. Rem demonſtrant characteres numerales appoſiti ANNO IX. ANNO X. & in hoc ANNO XI. Juſtinus enim nomine primus, nonniſi novem annis imperavit, ſecundus vero ſupra tredecim. Iſtius nummi tria poſſidemus exempla, quorum qui ſupra ſcalptus eſt CONſtantinopolim deſignat, alter NIKOMediam, fortè etiam NIKOpolim, tertius KYzicum.

FLAVIVS PHOCAS Præfectus Scythiæ per Mauritii cædem à ſcelerato exercitu Imperator electus & Auguſtus appellatus eſt. Cùm pro more recepto quinto menſe poſt initum imperium litteras ad Choſroëm mitteret, indicans ſe imperii dignitatem aſſecutum eſſe, Rex ille indignè ferens Mauritii amici ſui tam crudelem internecionem, Phocæ bellum indicit, Syriam, Palæſtinam, Phœniciam ſubegit, Hieroſolymam cepit, templa Chriſtianorum ſpoliavit, & vexillum Dominicæ Crucis Hieroſolymâ abduxit; ſed gentes tandem cum Imperatore pacem ſanxêre. Avariſſimus & ipſe chariſſimos habebat eos qui inexplebili rapacitate populos vexabant; Cætera ſocors & ignavus Αἱμοπότης dictus eſt ſeu *ſanguinarius*. Narſetem nobiliſſimum Ducem, qui rebellarat, per fas & nefas iteratis juramentis interpoſitis ad ſe pellectum, vivum comburi juſſit. Conſpiratione in eum facta, à conjuratoribus captus, manibus pedibuſque truncatis & genitalibus ob inſignem ejus libidinem & capite amputatis interficitur, omnibus fratribus & neceſſariis unâ ſublatis. Sic dignum perfidia ſua in Mauritium exitum habuit, cùm imperaſſet annis VIII.

Cedrenus.

CONſtantinopoli percuſſum fuiſſe nummum indicant characteres infimi, at cur non græcè ſcripti ſunt? An linguam latinam Conſtantinopoli colebant Imperatores & eam cum imperii ſede Româ eò deduxerint? Puto artificum incuria nihil pretioſius in typo expreſſum eſſe, quod illis temporibus ferè ſemper contigit.

FLAVIVS

FLAVIVS HERACLIVS patricii & prætoris Africæ filius fuit, στρατηγοῦντος ἐν Ἀφρικῇ καὶ Λιβύῃ, ut ait Zonaras, poſt interfectum Phocam Imperator fit à militibus. Perſis qui Africam ſibi ſubjecerant, bellum indixit: ingentibus copiis in Choſroëm ductis qui LXXXX. millia Chriſtianorum interfecerat. Eo profligato, victis ejus Ducibus, Perſideque in ultionem ferro & flamma vaſtata, crucem Domini recepit, quam Hieroſolymam tranſtulit. Cum Siroe Choſrois filio à quo fuit interfectus pater, pacem firmavit. Ejus temporibus vixit Mahomet Turcarum imperii fundator, ad perniciem Chriſtianorum an. DCXXX. In ſenectute deditus fuit auſpiciis & dæmonum præſtigiis & hæreſi Monothelitarum, cui inceſtum adjunxit, fratris ſui filiâ ductâ in uxorem. Novo mortis genere occubuit, teſtium folliculo ſurſum vulſo, cum priapiſmo, adeo ut quoties meieret, niſi objecta tabula id prohiberet, vultum lotio ſpargeret: alii hydrope obiiſſe tradunt, anno imperii XXXI. æt. LXVI. Obſervandum Heraclium poſtremum fuiſſe Imperatorem ab exercitu Romano electum; & poſt eum Imperatores imperii dignitatem quaſi hæreditariam accepiſſe.

Nihil indicat averſus nummus præter annum primum imperii, & locum ubi ſignatus fuerit nempe Conſtantinopolim, ſi crucem excipias, quam & avita pietate & motu proprio pro ſua teſſera ſibi habuit præſtantiſſimus Imperator. Illa autem globo eſt impoſita quem habet ille præ manibus, cujus rationem ſic Suidas docet. *Juſtinianus imaginem ſuam poſuit ſupra columnam in equo. Eâ ſiniſtrâ manu fert globum, cruce in eo infixâ: ſignificante quod per fidem in crucem terræ Dominus ſit factus. Globus enim terra eſt, ob hanc ejus rotundam formam: fides autem crux, ob Deum qui carne in ea affixus.* Nec tamen Juſtinianus inventi ejus autor: exſtant Theodoſii aliorumque nummi ſic inſigniti *diu ante illum*, inquit Lipſius: ut ego ipſe comperi. Plures etiam principes Byzantini in progreſſibus publicis crucem hanc prætulerunt ſuapte manu. De Cruce. Ἀπὸ μὲν οὖν τῶν τοιούτων φορημάτων φορεῖ ὁ βασιλεὺς οἷα ἂν βούλοιτο, τὸν δέ γε σταυρὸν ἐν δεξιᾷ φέρει ἀεί. *E reliquis geſtaminibus geſtat Imperator quæcunque voluerit; crucem autem dexterâ ſemper geſtat.* Joannes Curopalates lib. de off. aulæ Conſtant. Ab hoc ritu etiam nunc crucifer ille globus inter Sacri ROMANI Imperii inſignia, quod Tu, LEOPOLDE AVGVSTE per tot inclytos majores ad Te miſſum tenes, tenebiſque diu, ita voveo bono Chriſtiani orbis.

QUemadmodum Heraclii Numiſmata ſeries finiunt in cimeliarchiis, ſic finem imponent Operi noſtro. Illud ulteriùs poteramus extendere, Conſtantinopolitanorum enim Imperatorum monetæ nobis non deerant, at illæ tam rudes ſunt tamque barbaræ, ut lubenter abſtinuerimus. Si tamen haſce ſcalpturas brevibus noſtris commentariis adornatas Reipublicæ curioſæ placuiſſe cognovero, id quod ad poſteriorum Imperatorum hiſtoriam ſpectat, indagare & publici juris facere non intermittam.

INDEX NUMISMATUM ANTIQUORUM,

Ex ære mediocri & parvo.

*Hoc ſigno * notantur quæ in hoc opere ſcalpta ſunt.*

Latona hic ſcalpta eſt à Tripolitanis, de quibus alias: Ea rarò occurrit in nummis antiquis. Obſervandum eſt quod in omnibus nummis quos vidi Sacro Senatui dicatis, ΣΥΝΚΛΗΤΟϹ ſemper ſcriptum ſit per ΝΚ nunquam per ΓΚ quod tamen apud recentiores Grammaticos fieri ſolet, cùm talis ſonus indicatur.

Nummulus hicce videtur temporibus Conſtantini Magni cuſus, qui eum tanquam Genium POPULI ROMANI repræſentat.

ΟΜΗΡΟϹ

AVGV-

AVGVSTVS Pag. 20.

* Vota P. Susc. pro sal. & red. I. O. M. Sacr. *Miles vexillum tenens.*
* { Vic. Aug. *Victoria Insistens globo.*
{ Cho. Præ. Phil. *tria signa militaria.*

Augustus. *Aquila.*
Augustus. *in laurea.*
III. *in laurea.*
III. *Biga.*
VIII. *in laurea.*
XIIII. *in laurea.*
X. *in laurea.*
XV. *in laurea.*
XVI. *in laurea.*
* P. Stolo III. Vir *in medio* A. A. A. F. F. S. C.
T. Crispinus III. Vir A. A. A. F. F. S. C.
C. Asinius Gallus III. Vir A. A. A. F. F. S. C.
C. Plotius Rufus III. Vir A. A. A. F. F. S. C.
Gallius Lupercus III. Vir A. A. A. F. F. S. C.
M. Mæcilius Tullus III. Vir A. A. A. F. F. S. C.
M. Mæcilius Tullus III. Vir A. A. A. F. F. S. C.
M. Salvius Otho III. Vir A. A. A. F. F. S. C.
L. Surdinus III. Vir A. A. A. F. F. S. C.
P. Lurius Agrippa III. Vir A. A. A. F. F. S. C.
S. C. Pont. Maxim. trib. pot. XXXIIII.
* Romæ & Augusto. *Ara.*
Romæ & Augusto. *Idem fere.*
Romæ & Augusto *in ære minuto.*
* Jovi Deo. S. C. *Templum.*
* Augustus. *Capricornus cum cornucopiæ.*
* P. Æbutio C. Julio Herac. II. Vir. qui. iter. *in laurea.*
* M. Postum. Albin. L. Porc. Capit. II. Vir. q. *Sacerdos.*
* C. Var. Ruf. Sex. Jul. Pol. II. Vir. q. *Instrumenta Pontificalia.*
* Q. Terentio Culleone II. Vir.... *Caput Juvenile.*
* Cæsar Augusta Q. Lutat. M. II. Vir. *jugum Boum.*

Cæsar Augusta L. Cassio. C. Valer. Fe. II. Vir. *Jugum Boum.*
Cæsar Augusta Cn. Dom........ II. Vir. *Jugum Boum.*
* C. A. *in corona rostris ornata.*
* C. A. *in laurea.*
* Cæsar Augusta M. Porci. Cn. Fad. II. Vir. *Ara, Vexillum.*
Cæsar Augusta M. Porci. Cn. Fad. II. Vir. *Colonus Agens jugum Boum.*
* { Augustus C. V. I. Celsa *Caput Augusti in laurea.*
{ L. Cor. Terr. M. Iun. Hisp. II. Vir. *Bos.*
* C. V. I. Cel. L. Baccio. MV. Festo II. Vir. *Bos.*
{ Col. V. I. Cels. II. Vir. *Caput Augusti.*
{ L. Pomp.
{ MV. CAL. Iulia, August*us. Caput Augusti.*
{ L. Bæ. Prisco C. Grav. Broc. II. Vir. *Bos.*
* L. Prisco C. Broccho II. Vir. *Caput Bovis.*

* Mun. Ergavica. *Bos.*
* Mun. Ilerda. *Lupa.*
* MV. Augusta Bilbilis M. Semp. Tiberi L. Lici. Varo. II. Vir. *in corona.*

MV. Augusta Bilbilis L. Cor. Caldo L. Semp. RVTilo II. Vir.

* { Augustus *Caput Augusti.*
{ Bilbilis *Eques.*
* { Bilbilis *Caput Augusti.*
{ Italica *Eques.*

V. V. Osca *Eques.*
* Turiaso *Caput muliebre.*
Turiaso, Severo ..... II. Vir.
* C. V. T. Ti. Cæsar. *Caput Tiberii.*
* V. V. Osca. Composto & Martullo. II. Vir. *Eques.*
* { Vrbs Vict. *Caput Augusti.*
{ Osca, *Eques.*
* Emerita *Jugum Boum.*
{ Divus Augustus Cæsar.
{ Col. Augusta Emerita. *Castra.*

Hic Nummus non nisi post mortem Augusti cusus est: apparet ex Divi Titulo apposito. Conjectura est, eodem tempore factum, quo Emeritani similem typum Tiberio obtulerunt.

* Nem. Col. *Dea stans arrectos pascens colubros.*
* Nem. Col. *Oleæ rami, vas inversum, in laurea.*
Col. Nem. S. C. *Crocodilus palmæ appensus.*
Col. Nem. *incusus nummus.*
* Col. A. A. Patrens. *Jugum Boum.*
* Col. Iul. Aug. Fel. Ber. *Jugum Boum.*
* Ber. *Neptunus stans.*
* *Labyrinthus.*
Victoria Aug. Cytheronte.
...... Colon.
{ Augustus ex D. D. *Caput Augusti.*
{ Roma ..... *figura Victoriam gestans.*

Victoria gradiens.
Jugum Boum.
M. Cal.
L. Valentino. L. Novo. II. Vir *Bos.*
{ C. I. XXXVI. *Caput Augusti.*
{ Ex D. D. *Caput.*
* Cor. Bellio Proc. ..... II. Vir. *Pegasus.*
Cor. ...... II. Vir. *Templum.*
C. Domit. L. Pom. II. Vir. *Bos.*
Cossus Cn. F. Lentulus...... *figura Equestris.*
* Sapilus II. V. Q. *in Corona.* Rex Ptol.
* Col. Iul. *Colonus agens jugum boum.*
ΚΑΙΣΑΡ *Caput Augusti.*
* ΣΟΦΟΚΛΗΣ ΚΩΙΩΝ. *Clava, Serpens.*
* ΚΩΙΩΝ. ΝΙΚ. ΘΡΑ...... *Caput Herculis.*
ΝΙΚΟΜΑΧΟΣ *Caput Herculis Jun.*
* ΣΕΒΑΣΤΟΣ *Luna falcata cum cometa.*
* { ΤΡΙΠΟΔΕΙΤΩΝ *Caput Augusti Apollinis habitu.*
{ ΜΕΝΑΝΔΡΟΣ ... ΚΑΙϹΑΡΙΟ *Characteres incogniti, Græci male scalpti.*
* { ΚΑΙϹΑΡ ϹΕΒΑϹΤΟϹ ΠΛΟΤϹΙΑϹ ΤΠΑΤ. *Caput.*
{ ΑΠΟΛΛΑϹ ΦΑΝΙΟΤ. ΑΜΞ .... *Pallas.*

* ΑΣΚΑΛ.

Theſſalonicenſes hac arte ſunt uſi qua Principem demererentur ut Liviam ei chariſſimam ſuis in nummis ſignarent. Id etiam ſunt imitati Edeſſeni quorum nummum pag. 60. vulgavimus.

JULIA AUGUSTI Pag. 42.

AGRIPPA Pag. 46.

CAIUS CÆSAR.

LUCIUS CÆSAR Pag. 47.

TIBERIUS Pag. 49.

Rom.

Rom. &c. Aug. *fere idem.*
Rom. &c. Aug. *in ære minuto.*
* { Augustus Ti. Cæsar. *Caput Tiberii, cum aquila & lauro.*
Characteres incogniti .... ΥΟΛΤ .... *cum capite Apollinis & lyra, in laurea.* }
Pontif. Maxim. *&c.* S. C. *Dea Sedens.*
Pontif. Maxim. *&c.* *Caduceus.*
Pontif. Maxim. *&c.* *Caduceus inter duo cornucopiæ.*
Pontif. Maxim. *&c.* *Orbis cum temone.*
* Clementiæ S. C. *Clypeus, in medio effigies Deæ.*
* Moderationi S. C. *Clypeus in cujus medio effigies Deæ.*
* Justitia. *Caput Deæ.*
* Justitia. *idem nummus restitutus à Tito.*
Salus Augusta. *Caput Deæ.*
* C. Vib. Marso Pr. Cos. Dr. Cæq. Pr. T. C. Rufus F. C. D. D. P. P. *Dea sedens.*
* C. Vibio Marso Pr. Cos. III. C. Sallus. Rufius . . . M. M. I. V. *Dea Sedens.*
* Divus Augustus Mun. Tur. *Caput Augusti.*
* L. Cæc. Aqvin. M. Cel. Palvd. II. Vir. Mv. Tvr. *Bos.*
* M. Cato L. Vettiacus II. Vir. C. C. A. *Jugum Boum.*
* C. C. A. *Bos.*
* C. C. A. . . . . . II. Vir. *tria signa militaria.*
* Perm. Divi Aug. Munic. Italic. *Ara in qua scriptum.* Providentiæ Augusti.
* Munic. Cascantum. *Bos.*
* Municip. Graccuris. *Bos.*
* Mv. Augusta Bilbilis, Ti. Cæsare V. L. Ælio Sejano *in laurea.* CoS.
* Sag. L. Semp. Gemino L. Val. Sura II. Vir. *Navis.*
* Col. Augusta Emerita. *Castri figura.*
* C. V. I. Celf. Bagg. Front. Cn. Bucco. II. Vir *Bos.*
* Mun. Osicerda. *Bos.*
* M. C. I. Tvl. Sparso L. Saturnino II. Vir. *Bos.*
* Segobriga *in corona.*
* Clunia Cn. Pomp. M. Ao. T. Ant. M. Jul. Seran. IIII. Vir. *Bos.*
* C. I. I. A. M. Julius Settal. L. Sesti. Celer. II. Vir. *Araè qua palma, in ea scriptum est.* Sal. Aug.
* C. V. T. Tar. Divus Augustus Pater *Caput Augusti radiatum.*
* C. V. T. Julia Augusta Drusus Cæs. Trib. Pot. *Capita adversa Juliæ Drusi.*
* V. V. Osca. *Eques.*
* C. A. I. Æternitati Augustæ. *Templum.*
* Abdera. *Templum quinque columnarum.*
* Junctio. Q. Cn. A. L. Ter. Lon. . . II. Vir. *Duæ figuræ manus jungentes supra aram.*
* { Col. Rom. Perm. Divi Aug. *Caput Tiberii.*
Drusus Cæsar Germanicus Cæsar. *Capita adversa.* }
* { ΠΑΤΗΡ ΠΑΔΡΗΔΟΣ. *Caput Tiberii.*
ΣΕΒΑΣΤΟΣ. *Sex spica.* }
* { Τιβ. ΚΑΙϹΑΡ. *in laurea.*
. . . . *Palma.* }
* ΕΠΙ ΦΛΑΚΚΟΥ ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. . . . . *in laurea.*
* ΕΔΕΣΣΑΙΩΝ ΣΕΒΑΣΤΗ. *Caput Juliæ.*
ΕΠΙ ΑΡΑΔ. . . . *instar coronæ.*
* Nero & Drusus C. . . . . Q. C. Vinc. *capita adversa.*
* Imp. T. Cæs. Divi Vesp. F. Aug. Rest. *in medio.* S. C.
* Imp. T. Cæs. Divi Vesp. F. Aug. P. M. Tr. P. P. P. Cos. VIII. Restitu. *in medio.* S. C.
* Imp. D. Cæs. Divi Vesp. F. Aug. Rest. *in medio.* S. C.

Drvsvs Tib. Filius. Pag. 61.

Pontif. *&c.* S. C.
* { Pietas. *Caput velatum.*
Drusus Cæsar Ti. Augusti F. Tr. Pot. Iter. *in medio.* S. C. }
* { Pietas. *Caput velatum.*
Imp. T. Cæs. Divi Vesp. Aug. Rest. *in medio.* S. C. }
* L. Rusti. Celius Cordus II. Vir Quinq. D. D. *Templum Veneris Paphiæ cum area.*
* ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΣ ΚΑΙΣΑΡ. *Caput Germanici.*
* Imp. T. Cæs. Divi Vesp. F. Aug. restituit. *in medio.* S. C.
* Imp. T. Cæs. Divi Vesp. F. Aug. Tr. P. P. P. Cos. VIII. restituit. *in medio.* S. C.
* Imp. D. Cæs. Divi Vesp. F. Aug. Rest. *in medio.* S. C.

Antonia Pag. 63.

* Ti. Claudius Cæsar Aug. P. M. Tr. P. Imp. S. C. *Figura velata.*

Germanicvs Pag. 64.

C. Cæsar Divi *&c.* S. C.
C. Cæsar. Aug. *&c.* S. C.
Ti. Claudius *&c.* S. C.
* { Germanicus Cæsar. *Quadriga.*
Signis devictis. Receptis Germanis. S. C. *Imperator stans in habitu militari.* }
* Scipione & Montano II. Vir. *in medio.* C. C. A.
* Munic. Italic. M. D. *Tria signa militaria.*
* C. Hejo Pollione II. Vir. C. Mussid. Prisco. II. Vir. *in corona.*
* { ΓΟΡΤΥΝΙΩΝ, ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΝ ΚΑΙΣΑΡΑ. *Caput Germanici laureatum.*
ΓΑΙΟΝ ΚΑΙΣΑΡΑ ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΝ ΣΕΒΑΣΤΟΝ. *Caput Caligulæ laureatum.* }
* { ΣΕΒΑΣΤΟΣ. . . . *Imperator stans.*
. . . . *Europa à Jove sub bovis specie rapta.* }
* ΙΟΥΛΙΕΩΝ ΤΩΝ ΚΑΙ ΛΑΟΔΙΚΑΙΩΝ. *Caput turritum.*
I. A. N. A.
* Imp. D. Cæs. Divi Vesp. F. Aug. Rest. *in medio.* S. C.

Agrippina. Pag. 68.

* { . . . ΜΙΛΗΣΙΩΝ. *Caput Agrippinæ.*
ΓΑΙΟΣ ΚΑΙΣΑΡ ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΣ ΣΕΒΑΣΤΟΣ. *Caput Caii, Stella.* }
{ ΑΓΡΙΠΠΙΝΑΝ ΣΕΒΑΣΤΗΝ. *Caput Agrippinæ.*
. . . . . *Pallas stans.* }

Nero & Drvsvs. Pag. 70.

* { C. Cæsar Divi Aug. Prov. P. M. Tr. P. III. P. P. S. C.
Nero & Drusus Cæsares. *Equites.* }

Caligula, Pag. 69.

Vesta S. C. *Dea sedens.*
S. C. *Neptunus stans.*
* C. Cn. At. El. Flac. Cn. Pom. Flac. II. Vir. . . . . Sal. Aug. *Caput Deæ.*
* Agrippina, Drusilla, Julia. S. C. *tres figuræ.* R. C. C. *&c.*
* Germ. Cæsar Pulchro III. Vario. II. Vir. *Caput Germanici.*
* Germ. Cæsar Dosseno Pulchro II. Vir. *Caput Germanici.*
* Liciniano & Germano II. Vir. *in medio.* C. C. A.
* Liciniano & Germano II. Vir. *Jugum boum.*
* M V. Aug. Bilbil. C. Corn. Refec. M. HElu. Front. *in Corona laurea.* II. Vir.
* Segobrica. *in Corona quercea.*
* Cor. . . Lo. II. Vir. *Pegasus.*
* ΜΙΛΗΣΙΩΝ ΔΙΔΥΜΕΥΣ. *Apollo citharædus.*
* ΚΩΙΩΝ. . . ΠΟΠ. . . *Serpens.*
* { ΓΑΙΟϹ ΚΑΙϹΑΡ ΘΕΟϹ ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ ϹΕΒΑϹΤΟΙ. *Duo capita adversa cippis imposita Augusti & Caii.*
ΘΕΑ ΡΩΜΗ ΙΕΡΑ ϹΥΝΚΛΗΤΟϹ ΙΛΙεων. *Adversa capita Romæ & Senatus Pallade intermedia.* }

Claudius Pag. 75.

S. C. *Pallas.*
Constantiæ Augusti S. C. *miles stans.*
Libertas Augusta. *stans.*
Ceres Augusta S. C. *sedens.*
* . . . . VII. *Aquilæ legionariæ.*
{ Ti. Claudius Cæsar. Aug. *Congium.*
S. C. *&c.* *absque typo.* }
Idem *Manus & bilancem tenens.*
Rom. & Aug. *Ara.*
* Col. A. A. Patr. XXII. *Signa legionum, Aquila volitans fulguri imposita.*
* Liberis Aug. Col. A. A. P. *Duplex cornucopiæ cui imposita sunt duo capita muliebria Antoniæ scilicet & Octaviæ, & intermedium Britannici.*
* Col. Aug. Jul. Philip. Divus Aug. *Duæ figuræ stantes in cippo.*
* C. Cib. D. D. Publ. *in Corona.*
* C. Cib. D. D. *Palma.*
* Col. Cl. *Jugum boum cum quinque vexillis militaribus.*
* . . . . *Neptunus.*
* ΑΡΟΧΕΩΝ ΜΥΩΝΟΣ ΣΥΝ ΑΓΧΙΑΛ. *Victoria gradiens Victoriam gerens.*
* ΚΟΙΝΩΝ ΚΥΠΡΙΩΝ. *in Corona.*
ΚΥΠΡΙωΝ *in medio*, ΕΠΙ ΚΟΜΙΝΙΟΥ ΠΡΟΚΛΟΥΑΝΟΥ ΥΠΑΤΟϹ.
* ΣΑΡΔΙΑΝΩΝ ΑΜΑΖΕΑΣ. *Pallas stans.*
* ΝΙΚΑΙΕΩΝ. . . . . ΟΣ ΑΝΘΥΠΑΤΟΣ. *Ædificium.*
* ΕΠΙ ϹωΚΡΑΤΟΥ. . . ΛΟΥ ΑΙΖΑΝΕΙ. *figura stans.*
* ΑΣΚΛΗΠΙΟϹ. . . ΜΙΟΥ. . . ΚΙΑΣΟΥ. *figura stans.*
* { ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΗΡΩΔ. . . ΥΛΙΟΣ. *Caput Claudii.*
ΚΛΑΥΔΙΩ ΚΑΙΣΑΡΙ ΣΕΒΑΣΤΩ ΕΤ. Ε. *in laurea.* }
* ΔΙΟΣ. . . . *Caput Jovis, Stella.*

* ΑΥΤΟΚΡΑ. *Nili caput cum Cornucopiæ duplici, è quorum uno prodit infans.*
* ΑΥΤΟΚΡΑ. *Africæ caput.*
* ΑΥΤΟΚΡΑ. L. IΓ. *Aquila fulguri insistens.*

* ΑΥΤΟΚΡΑ. *Caduceus inter spicas.*

Hic typus frequenter in nummis occurrit, qui perpetuo pacem atque fertilitatem indicat.

* ΑΥΤΟΚΡΑτωρ *Manus junctæ.*
* ΑΥΤΟΚΡΑ. *Hippopotamus.*
* L. B. *Taurus.*
* L. B. *Sex Spicæ.*
* ΘΕΑ ΣΕΒΑΣΤΗ. *Caput Liviæ.*
* ΑΝΤΟΝΙΑ, ΔΡΟΥΣΟΣ ΓΕΡ. *capita Ant. & Drusi.*
* Valeria Messalina Augusta. *Caput Messalinæ.*
* ΟΥΑΛΕΡΙΑ ΜΕΣΣΑΛΙΝΑ. ΣΕΒΑΣΤΗ. *Caput Messalinæ.*
* { ΤΙ. ΚΛΑΥΔΙΟΣ ΓΕΡΜ. ΣΕΒΑΣΤΟϹ. *Caput Claudii.*
ΚΛΑΥΔΙΟΝ ΣΕΒΑΣΤΟΝ ΑΓΡΙΠΠΙΝΑΝ ΣΕΒΑϹΤΗΝ. *Capita adversa.* }
* { ΖΜΥs. ΨΙΛΩΠΑΤΡΙΣ ΕΠΙ ΧΡΕΣΧΙΟΥ *Victoria.*
ΚΛΑΥΔΙΟΝ ΣΕΒΑΣΤΟΝ ΑΓΡΙΠΠΙΝΑΝ ΣΕΒΑϹΤΗΝ. *Capita adversa.* }
* Imp. T. Vesp. Aug. Rest. S. C. *Pallas stans.*
* Imp. T. Vesp. Aug. Rest. S. C. *Spes stans.*
* Imp. Titus Vesp. Rest. S. C. *Miles stans.*
* Imp. T. Vesp. Aug. Rest. S. C. *Ceres sedens.*

Agrippina Pag. 85.

* { ΑΓΡΙΠΠΙΝΑ. *Caput Agrippinæ.*
ΕΥΘΗΝΙΑ L. IB. *Caput Cereris.* }
* { *Agrippinæ caput absque inscriptione.*
ΕΥΘΗΝΙΑ L I A N. *Caput Cereris.* }
* { ΣΕΒΑΣΤΗΝ ΑΓΡΙΠΠΙΝΑΝ. *Caput Agrippinæ cum papavere inter duas spicas.*
ΑΚΜΟΝΕΩΝ ΕΠΙ ΣΕΡΟΥΗΝΙΟΥ ΚΑΠΙΤΩΝΟϹ ΚΑΙ ΙΟΥΛΙΑϹ ΣΕΟΥΗΡΑϹ. *Diana venatrix cum Nympha cornu gerente.* }
ΚΟΤΙΑΕΩΝ ΕΠ. ΙΟΥΛΙΟΥ ΥΙΟΥ. *Cybele.*

Nero, Pag. 86.

S. P. Q. R. *in clypeo gestato à Victoria.*
Pontif. Max. Tr. Pot. Imp. P. P. S. C. *Nero Apollo. Nero cytharam pulsans.*
Genio Augusti. *Nero stans.*
Ara Pacis. S. C. *Ara.*
Roma S. C. *Sedens.*
Securitas Augusti S. C. *sedens.*
Victoria Augusti. S. C. *gradiens.*
* S. C. *in laurea.*
* Mac. Aug. S. C. *ædificium.*
Idem *ferè idem.*
* Por. Ost. Augusti. S. C. *Portus.*
* Pace P. R. Terra marique Parta Janum clusit S. C. *Templum Jani.*

* Pace P. R. Ubiq. parta Janum clusit. *Templum Jani.*
Jupiter Liberator. C. P. *stans.*
Adventus Augusti. C. P. *Triremis.*
Cer. Quinq. Rom. Co. S. C. *Ara.*
P. M. Tr. P. Imp. P. P. S. C. *Ramus lauri.*
P. M. Tr. P. Imp. P. P. S. C. *Columna, galea, &c.*
Max. Trib. Pot. P. P. S. C. *Miles stans.*
Nummus incusus.
{Nero Clau. Cæs. Aug. Imp. Urino Volumnio *Caput Neronis.*
*{Nero Clau. Cæs. Aug. Imp. Octavia Aug. *Capita adversa Neronis & Octaviæ sub habitu Solis & Lunæ.*
Nero Claud. . . . *Capita adversa Neronis & Octaviæ.*
* Col. Jul. Aug. Cassandren. . . . *Caput Jovis Ammonis.*
Idem *Idem fere.*
* C. Cib. ex consensu. *Bos.*
* . . . . . TAENO II. Vir. Cor. *Pegasus cum Bellerophonte.*
* . . . . ENO II. Vir. Cor. *in corona apii* Isthmia.
* C. . . . II. Vir. Adve. Aug. Cor. *Triremis.*
* ΓΑΙΟΣ ΠΟΣΤΥΜ. ΛΑΟΔΙΚΕΙΑΣ. *figura paludata juxta columnam, super qua corona, in qua* B. *&c.*
Idem *Idem fere.*
* ΔΗΜΟϹ ΡΩΜΑΙΩΝ. *Dea stans.*
* ΕΡΕΙΤΩΝ ΑΠΟΛΛΩΝΙ.
* Τπ. ΑΤ. ΓΑΙΟΥ ΗΡΗΣΙΠΠΟΥ. *figura stans.*
*{ΝΕΡΩΝΙ ΑΠΟΛΛΩΝΙ. *Nero citharœdus.*
{ΝΕΡΩΝΟϹ. *Victoria.*
*{ΚΑΙϹΑΡΟϹ. *Palmam.*
{ΝΕΡωΝΟϹ. *In corona.*
* ΣΜΥΡ. ΕΠΙ ΕΡΜΟΓΕΝΟΥϹ ΚΛΑΡΟΣ. *Fluvii decumbentis typus.*
* ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ ΣΕΒΑΣΤΟϹ. *Clypeus.*
* ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΩΝ *in corona.*
* ΑΥΤΟΚΡΑ. *Caput Nili.*
* ΑΥΤΟΚΡΑ L. ΙΒ. *Aquila.*
ΑΥΤΟΚΡΑ L. ΙΒ. *Caput Serapidis.*
ΑΥΤΟΚΡΑ. L. ΙΒ. *Caput ornatum proboscide velut Africæ.*
* ΑΓΡΙΠΠΙΝΗ ΣΕΒΑΣΤ. *sedens.*
ΣΕΒΑΣΤΟ. . . . *figura turrita stans, dextrâ caput tenens, sinistra hastam.*
{ΝΕΡΩΝΙ ΑΠΟΛΛΩΝΙ.
{ΝΕΡΩΝΟϹ. *Victoria.*
ΤΙΒΕΡΙΟΣ ΚΑΙΣΑΡ. *Caput Tiberii laureatum.*
ΔΙΟΣ. . . . ΙΟΥ. *Caput Jovis.*
ΖΕΥϹ. . . . *Caput Jovis.*
ΑΚΤΙΟΣ ΑΠΟΛΛΩΝ. *Pharetram gestans.*

*{ΙΕΡΑ ΣΥΝΚΛΗΤΟϹ. *Caput Neronis laureati.*
{ΛΗΤΩ ΤΡΙΠΟΛΕΙΤΩΝ. *Latona sedens.*
Conjectura est illius Deæ habitu expressam fuisse Neronis Uxorem Poppæam, quam ille violentissime adamavit.
ΘΕΑϹ ΣΙΔΩΝΟϹ. *Europa à Jove sub specie tauri rapta.*
ΕΠΙ Τ. ΔΑΜΑ. *Salus nuda etiam serpenti præbens.*
Ad Damascenos iste nummus refertur.

OCTAVIA, Pag. 95.

*{ΟϹΤΑΟΥΙΑ ΣΕΒΑΣΤΗ. L. *Caput Uxoris.*
{ΝΕΡ. ΚΛΑΥ. ΚΑΙΣ. ΣΕΒ. ΑΥΓ. *Caput Neronis.*

POPPÆA, Pag. 95.

*{ΠΟΠΠΑΙΑΣ ΣΕΒΑΣΤΗΣ. *Caput Poppææ.*
{ΝΕΡΩΝΟΣ ΣΕΒΑΣΤΟΥ. *Caput Neronis laureati.*
*{ΠΟΠΠΑΙΑ ΣΕΒΑΣΤΗ. Lι. *Caput Poppææ.*
{*Caput Neronis radiati.*
*{ΝΕΡΩΝΑ ΠΟΠΠΑΙΑΝ ΣΕΒΑΣΤΟΥΣ. *Capita jugata Neronis & Poppææ.*
{ΘΕΑΝ ΡΩΜΗΝ. *Caput turritum.*
*{ΝΕΡΩΝ ΠΟΠΠΑΙΑ. *Capita Neronis & Poppææ adversa.*
{. . . . ΡΩΜΗ. *Caput incognitum.*
{ΣΑΒινης ΠΟΠΠΗΙΣ ΣΕΒΑΣΤΗΣ ΗΡΑΣ. *Caput Poppææ.*
{ΝΕΡΩΝΟϹ ΣΕΒΑΣΤΟΥ ΚΑΙΣΑΡΟϹ. *Caput Neronis.*
Poppææ cognomen scilicet Sabina hic spectandum venit, deinde illam Junonem dici; quemadmodum Imperatores frequenter nominabantur Joves.

CLODIUS MACER, Pag. 96.

*{Clodius Macer. S. C. *Caput Clodii.*
{Pro Præ. Afric. *Triremis.*

GALBA, Pag. 96.

S. P. Q. R. Ob cives servatos. *in corona quercea.*
Vesta S. C. *sedens.*
Pax Augusti S. C. *stans.*
Libertas Publica. S. C. *stans.*
S. C. *Tria signa militaria.*
Securitas Romana. *sedens.*
* Quadragens. remissæ. S C. *Arcus pulchetrimus; in quo duo equites, infra quatuor captivi gradiuntur.*
* L. Can. Agrippæ II. Vir. *Templum.*
* Col. A. A. Patr. XXII. *Tria signa militaria &c.*
* L. A. *Caput Isidis.*
ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ. *Juvenis palmam, sive coronam tenens, quasi Galbæ capiti impositam.*
Nummus hic refertur ad omina Imperii Galbæ faventia, quæ narrat Suetonius (in Galba cap. 10.) *Alexandrina navis Dertosam appulit armis onusta, sine gubernatore, sine nauta ac vectore ullo, ut nemini dubium esset, justum piumque & faventibus Diis bellum suscipi.*

OTHO Pag. 99.

* ΚΑΙΣΑΡΕΑϹ ΕΤ. . . . *Mons.*
*{Imp. M. Oto Ca. . . . *Caput Othonis.*
{S. C. *in laurea.*
*{. . . . Τ. ΡΚ. . . ΟΘΩΝΟΣ Κ. . . *Caput.*
{L. A. *Canopus, Deus Ægyptiorum.*
* L. A. *Caput Deæ.*
* ΕΤΟΥϹ Α. *Aquila rostro coronam tenens.*

VITELLIVS Pag. 104.

* Fides Exercituum S. C. *Manus junctæ.*
* Conſenſus Exercituum. S. C. *Imp. Martis habitu.*
* Victoria Auguſti. S. C. *Victoria clypeum tenens in quo.* S. P. Q. R.
* Victor. Auguſti. S. C. *inſcribens clypeo trophæo appenſo.*
* Pax Auguſti S. C. *Imperator paludatus Minervæ dextram porrigens.*
* Concordia Auguſti S. C. *Sedens.*
* Ceres Aug. S. C. *Sedens.*
* Securitas P. Romani. S. C. *Sedens.*
* Æquitas Auguſti S. C. *ſtans.*
* Provident. S. C. *Ara.*

Col. Aug. *Colonus agens jugum Boum.*
ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ ΣΕΒΑΣΤΟΣ. *Clypeus.*

VESPASIANVS Pag. 106.

S. C. *in laurea.*
Pax Auguſti. *ſtans.*
* Iudæa Capta S. C. *ſedens ſub palma.*
* Iudæa Capta S. C. *etiam ſub palma ſedens ſed diverſa.*
* Viciſti Cæſ. S. C. *Judæa lugens ſub palma.*

Victoria Navalis *gradiens in prora.*
Victoria Auguſti. *gradiens in prora.*
Roma. *ſedens.*
S. P. Q. R. *in clypeo. Victoria.*
Æquitas Auguſti. *ſtans.*
Veſta. *templum.*
Idem. *Idem fere.*
Pont. Max. Tr. Pot. P. P. Coſ. V. Cenſ. *Caduceus, cornucopiæ.*
Felicitas publica. *ſtans.*
S. C. *Aquila globo inſiſtens.*
Ceres Auguſta. *ſtans.*
Fides Publica *ſtans.*
Provident. *Ara.*
Fortunæ Reduca. *Dea ſtans.*
Nota quòd Reduca pro REDVCI.
Veſp. Pon. Tr. P. *Caduceus.*
Veſta. *ſtans.*
{ Imp. Veſpaſian. Aug. *trophæum.*
{ P. M. Tr. P. P. P. Coſ. III. *Aquila legionaria.*
{ Imp. Veſpaſian. Aug. *Orbis cum temone.*
{ P. M. Tr. P. PP. Cos. VI. *Caduceus.*
Cos. VIII. *Jugum Boum.*
Pax Aug. *ſtans.*
* Antiochia. *Caput turritum.*
* Municipi Stobenſium. *Templum.*

Jupiter ſedens fulgur tenens.
* ΚΟΙΝΟΝ ΚΥΠΡΙΩΝ ΕΤΟΥϹ Η. *Templum Veneris Paphiæ.*
* ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΩΝ. *Aquila in corona.*
* ...... ΚΟΥ ΠΛΑΝΚΙΟΥ ΟΥΑΡΟΥ. *Leæna vas cuſtodiens.*

...... *Diana arcitenens.*
L. B. *Victoria gradiens.*
L. Δ. *Aquila.*
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΩΝ. *Laurea in qua Aquila roſtro Coronam, pedibus palmam gerens.*
ΚΟΠΑΙΩΝ, *Ceres faces tenens.*

Id interpretantur quaſi Proſerpinæ quærendæ. Copæ urbs eſt Beotiæ in qua Cereris, Bacchi & Serapidis templa fuiſſe, ſcribit Pauſanias Lib. IX.

* Tutela Auguſti S. C. *Dea ſedens utraque manu tenens Titum & Domit.*
* Imp. T. Veſ. Cos. D. Cæſar Aug. F. Cos. Deſig. *Capita adverſa.*
* T. & Domitian. Cæſares Prin. Iuvent. S. C. *Duo Equites jugati.*

DOMITILLA, Pag. 109.

* { ΦΛΑΟΥΙΑ ΔΟΜΙΤΙΛΛΑ. *Caput Domitillæ.*

{ L. S. *Draco inſiſtens equo currenti.*

TITVS Pag. 110.

S. C. *tria ſigna militaria.*
S. C. *templum.*
S. C. *Spes.*
* Iudæa capta S. C. *lugens ſub palma.*
* Iud. cap. S. C. *Idem fere.*
* S. C. *Imperator ſtans in quadriga triumphali.*
* Victoria Navalis S. C. *inſiſtens proræ.*

Victoria Auguſti. *inſiſtens proræ.*
* S. C. *Meta.*

Felicitas Publica *ſtans.*
Concordia Auguſt. *ſedens.*
Æternitas Aug. *ſtans.*
Salus Aug. *ſedens.*
Genio P. R. *ſtans.*
Veſta. *ſedens.*
Securitas Aug.
Pax. Aug. *ſtans.*
Ceres Aug. *ſtans.*
* ANTIOCHIA. *Caput turritum.*
* ΙΟΥΔΑΙΑΣ ΕΑΛΩΚΥΙΑΣ. *Victoria inſcribens clypeo.*
* ΙΟΥΔΑΙΑΣ ΕΑΛΟΚΥΙΑϹ. *trophæum.*
* ΦΛΑΟΥ. ΝΕΑΠΟΛΙ. ΣΑΜΑΡΕΙΑΣ. *in corona.*
* ΑΣΚΑΛΟ. *figura ſtans prora inſidens.*
* ΦΛΑΥ. ΚΥΡΗΝΗ. *Caput muliebre cum proboſcide.*
* *Victoria cum palma & corona gradiens.*
* ΕΤΟ. ΚΓ. ΒΑ ΑΓΡΙΠΠΑΣ. *Victoria gradiens, cum Palma & corona.*
* ΕΙΡΗΝΗ. *Pax ſtans.*
* *Diana Venatrix.*
* ΔΟΜΙΤΙΑΝΟΣ ΚΑΙϹΑΡ, ΣΑΜΙΩΝ. *Caput Domit.*

ΠΡΟΝΟΙΑ. *ſedens.*
* L. Γ. *Harpya.*

L. B. *Victoria gradiens.* [ex Argent.]
* L. Δ. *Caput Iſidis.*

L. Δ. *Aquila.*
* L. S. *Caput Serapidis.*
* L. H. *Serapis ſtans.*

IVLIA Titi Filia, Pag. 116.

* Veſta. S. C. *ſedens.*
* Ceres Auguſt. S. C. *ſtans.*
* Concordia Auguſta S. C. *ſedens.*
* ΘΥΑΤΕΙΡΗΝΩΝ. *Tripus.*

DOMITIANVS, Pag. 117.

Moneta Auguſt. *ſtans.*
Deana Auguſta. *Diana cum cane.*
Veſta. *ſedens.*

Veſta.

Vesta. *templum.*
* Imp. Cæs. Vespasian. Aug. P. M. Tr. Pot. Cos. II. *Caput Vespasiani.*
* S. C. *Eques.*
Princ. Iuvent. *Eques.*
* Victoriæ Aug. S. C. *Victoria coronans trophæum.*
* S. C. *Victoria gerens clypeum in quo.* S. P. Q. R.
* S. C. *Victoria gradiens gestans coronam & palmam.*
* S. C. *trophæum cum captivis.*
* S. C. *Arma Germanorum.*
* S. C. *Victoria gerens aquilam legionariam.*
* S. C. *Triumphalis currus.*
S. C. *Miles gradiens gestans Victoriam.*
S. C. *Pallas stans.*
S. C. *Spes.*
S. C. *Templum.*
S. C. *in laurea.*
Tr. P. Cos. VII. Des. VIII. P. P. *Pallas stans.*
Æternitas August. *stans.*
Æquitas August. *stans.*
Annona Aug. *sedens coram puero.*
Fides Publica. *stans.*
Tr. P. Cos. VII. Des. VIII. P. P. *Pallas.*
Fortunæ Augusti *stans.*
Virtuti Augusti. *figura stans.*
Iovi conservat. *Jupiter stans.*
Saluti Augusti. *Area.*
Provident. *Ara.*
S. C. *Cornucopiæ.*
S. C. *Calathus frugum plenus.*
S. C. *Fruges.*
S. C. *Navis.*
S. C. *in Laurea.*
S. C. *Aquila.*
Rhinoceros.
S. C. *&c.*
* Cos. XIIII. Lud. Sæc. Fec. S. C. *Sacrificium.*
* Idem. *diversus typus.*
* Idem. *diversus typus.*
* Idem. *diversus typus.*
* Idem. *diversus typus.*
* Col. Aug. Philipp. *Duæ figuræ basi insistentes, cum inscriptione.* Divus Aug.
* Col. Jul. *Colonus agens boves.*
* Gen. Col. A. . . *Figura stans sacrificans.*
* Ne. . . . Col. Patr. *Neptunus.*
* Col. A. A. Patr. XII. *Tria signa militaria.*
* Col. A. A. Patrens. *Colonus agens boves.*
* Ετο. ΚΑ. Β. Α. ΑΓΡΙΠΠΙΑ. *Victoria gradiens cum palma & corona.*
* Ετο. Ks. ΒΑCΙ. ΑΓΡΙΠΠΑC. *Victoria inscribens clypeo.*
* Imp. . . . *Palma.*
* *Canopus.*
* ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ. *Bacchus stans ante aram.*
* ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ. *Jupiter sedens.*
* ΚΟΙΝΩΝ. ΚΡΗΤΩΝ. *Jupiter sedens.*
ΕΠΙ ΜΑΡΚΟΥ ΡΟΥΦΟΥ ΑΝΤΙΠΑΤΟΥ. *Clypeus, Pallas coronans trophæum.*
* ΚΛΑΥΔΙΟΠΟΛΕΙΤΩΝ. *Jupiter sedens fulgur dextra tenens.*
* ΤΡΑΛΛΙΑΝΩΝ, ΠΥΘΙΟΣ. *Apollo stans.*
* ΑΡΤΕΜΙC ΚΛΑΡΙ. . . *Diana Ephesia.*
* ΕΠ. ΑΓΑΘωΝΟC. *Jupiter sedens.*
* ΝΙΚΟΜΗ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΑΙ ΠΡΩΤΗ ΒΕΙΘΥΝΙΑC. *Anguis supra proram.*
* ΚΥΔΟΥΤΤα. . . *templum sex columnarum.*
* ΚΟΙΝΟΝ ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ. *Clypeus.*
. . . *Templum in quo mons.*
. . . *figura stans.*
* { *Caput Domitiani minutum ante caput Veneris.*
ΑΡΑΔΙΩΝ ΕΣΤ. *Bos currens.* }

* { ΑΥΤ. ΚΑΙΣ. ΔΟΜΙΤΙΑΝΟΣ ΣΕΒΑΣΤΟΣ. *Caput Domitiani.*
ΑΡΑΔΙωΝ ΒΜΤ. *Fortuna temoni imposita.* }
* ΖΕΥΣ ΠΑΝΔΗΜΟΣ, ΣΥΝΝΑΔΕΩΝ. *figura sedens.*
ΕΤΟΥΣ ΝΕΟΥ ΤΡΙΤΟΥ. *Templum.*
ΕΤΟΥC ΠΕΜΠΤΟΥ. *Caput Serapidis.*
ΑΥΤΟΚΡΑ. L. ΙΓ. *Aquila.*
. . . . *Diana Venatrix.*
* { ΚΑΙCΑΡ ΔΟΜΙΤΙΑΝΟC. *Caput Domitiani.*
ΔΟΜΙΤΙΑ CΕΒΑCΤΗ ΔΟΜΙΤΙΑΝΟΥ CΕΒ. *Caput Domitiæ.* }
* { ΑΥΤ. ΚΑΙΣΑΡ ΔΟΜΙΤΙΑΝΟΣ ΣΕΒ. L. *Caput Domitiani.*
ΔΟΜΙΤΙΑ ΣΕΒΑΣΤΗ. *Caput Domitiæ.* }
* { ΔΟΜΙΤΙΑΝΟΣ ΚΑΙΣ. ΣΕΒ. ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΣ ΔΟΜΙΤΙΑ ΣΕΒΑCΤΗ. *Facies adversæ Domitiani & Domitiæ.*
ΖΜΥΡ. ΕΠΙ ΔΙΜΟΣΤΡΑΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΟΥ. . *Hercules stans aut Bacchus.* }
* { ΔΟΜΙΤΙΑΝΟC ΣΕΒ. ΔΟΜΙΤΙΑ ΣΕΒ. *Capita adversa.*
ΘΕΩΝ CΕΒΑCΤΩΝ. . . . *Templum.* }
* ΕΤΟΥΣ ΤΡΙΤΟΥ. *Caput Serapidis.*
* ΕΤΟΥΣ ΤΡΙΤΟΥ. *Aquila fulguri innixa.*
ΕΤΟΥC ΝΕΟΥ ΤΡΙΤΟΥ. *Templum.*
* ΕΤΟΥC ΠΕΜΠΤΟΥ. *Caput Isidis.*
ΕΤΟΥC ΠΕΜΠΤΟΥ. *Caput Serapidis.*
L. Α. *Harpocrates.*
* L. Ζ. *Apis, Deus Ægyptiacus.*
* L. ΙΑ. *Draco impositus equo currenti.*
* L. ΙΓ. ΑΥΤΟΚΡΑ. *Aquila innixa fulguri.*

DOMITIA Pag. 136.

* ΟΜΟΝΟΙΑ ΕΦΕ. ΣΜΥΡ. ΑΝΘΥ. ΚΑΙCΕΝ. . . ΠΑΙΤΟΥ. *Diana Ephesia.*
* Idem. *Duæ figuræ muliebres stantes adversæ.*
* ΚΑΛΟΗΝΩΝ. *Diana Ephesia.*
* ΜΑΓΝΗτων CΙΠιλυ. *Fluvius decumbens.*

NERVA. Pag. 137.

Concordia Exercituum. *Manus junctæ.*
Concordia Exercituum. *Manus junctæ cum signo militari.*
Libertas Publica. *stans.*
Fortuna August. *stans.*
Æquitas August. *stans.*
S. C. *Caduceus, modius, spicæ.*
* ΔΙΑ ΠΑΝΔΗμον. . . ΣΙΣ. *Jupiter sedens.*
L. Α. *fig. stans.* [Nummus Argenteus.]

TRAIANUS. Pag. 138.

Tr. Pot. Cos. II. *Figura sedens.*
Nummus incusus.
Dac. Parthico. P. M. Tr. Pot. XX. Cos. VI. P. P. S. C.
Caput Trajani in aversa facie.
Senatus Populusque Romanus. *Victoria gradiens*
Senatus Populusque Romanus. *Dea stans.*
Idem. *Columna Trajani.*
S. P. Q. R. Optimo Principi S. C. *in Corona.*
Idem. *Captivus lugens ad trophæum.*
Idem. *Fortuna cum temone & cornucopiæ.*
Idem. *Clypei Dacici.*

Idem. *Clypei Dacici.*
Idem. *Trophæum.*
Idem. *Tria signa militaria.*
Idem. *Templum cum utraque porticu.*
Idem. *Indumentum thoracis militare Paludamentum.*
Idem. *Clava cum exuviis leonis.*
Idem. *Imperator dextra Victoriam : captivus.*
Idem. *absque captivo.*
Idem. *Victoria coronans Imperatorem.*
Idem. *Quadriga.*
Idem. *Imperator sedens.*
* S. P. Q. R. Optimo Principi : Alimenta Italiæ S. C. *Imperator sedens congiaria distribuens.*
* S. P. Q. R. Optimo Principi Arab. Adqui. S. C. *Stans.*
* S. P. Q. R. Dacia August. Provincia. S. C. *Sedens.*
* S. P. Q. R. Optimo Principi S. C. *Eques prosternens captivum.*
* Senatus Populusque Romanus. S. C. *Duo trophæa.*
* Idem. *Imperator stans inter duo trophæa.*
* S. P. Q. R. Optimo Principi S. C. *Pax stans.*
* Idem. *Imperator in quadriga triumphali.*
* Idem. *Pons infra quem navicula deducitur.*
* Idem. *Templum sumptuosissimum.*
* S. P. Q. R. Optimo Principi S. C. Via Trajana. *Figura muliebris humi decumbens, rotam dextra tenens.*
* S. P. Q. R. Optimo Princip. Aqua Trajana *Figura decumbens quæ aquam repræsentat.*
* Senatus Populusque Romanus S. C. *Columna Trajani superbissima.*
Dardanici. *Figura stans.*
S. C. *Porcus.*
S. C. *Mensa cum corona & urceolo.*
S. C. *Columna Herculis.*
* Col. Ber. *Colonus agens jugum boum.*
* Col. Ber. *Duæ Aquilæ in laurea.*
Ister. . . . *Eques.*
* ΚΟΙΝΟΝ ΚΥΠΡΙΩΝ ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞΟΥϹ. ΥΠΑΤ. *Templum Veneris Paphiæ.*
* ϹΕΛΕΥΚΕΩΝ Π. ϹΥΡΙΑϹ. ΖΕΥΣ ΚΑΣΙΟΣ. *Mons in templo.*
* ΚΟΙΝΟΝ ΚΡΗΤΩΝ. *Europa à Jove rapta.*
* Idem. *Jupiter sedens, Aquilam habens coram pedibus.*
* Idem. *Æsculapius & Hygiæa stantes.*
Idem. *Diana Venatrix.*
ΙΕΡΑΠΟΛΕΙΤΩΝ. *Diana Ephesia inter duos cervos.*
* ΣΙΔΩΝΟΣ ΘΕΑΣ. ΖΚ. *Europa à Jove rapta.*
* ΣΙΔΩΝΟΣ ΝΑΥΑΡΧΙΔΟΣ. ΙΖΚΕ. *Mulier stans in navi dexteram protendens.*
* ΚΟΙΝΟΝ ϹΥΡΙΑϹ. *Caput turritum.*
* ΘΕΑϹ ϹΥΡΙΑϹ ΙΕΡΑΠΟΛΕΙτων. Α. *in laurea.*
* ΣΕΠΦΩΡΗΝΩΝ. *Palma.*
ΚΥΡΡΗϹΤΩΝ ΔΙΟϹ ΚΑΤΕΒΑΤΟΥ. *Jupiter sedens.*
* ΚΥΡΡΗϹΤΩΝ. Α. *in laurea.*
* ΒΕΡΟΑΙΩΝ. Γ. *in laurea.*
ΦΛ. ΧΑΛΚΙΔΕΩΝ Κ. Ε. *in laurea.*
* ΚΑΡΥΤΙΣΩΝ. *Caput Jovis.*
* ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞ. ΥΠΑΤ. Β. *in laurea.*
Idem. *Laurus, Arcus, clava.*
L. E. *Canopus.*
* L. H. *Caput Africæ.*
* L. IA. *Quadriga.*
* ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞ. ΥΠΑΤ. . . . *Caput Jovis Ammonis.*

L. . . . . . *Hercules stans.*
L. IA. *Quadriga triumphalis.*
* ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ. *Fortuna stans.*
* ΝΑΚΡΑϹΙΤΩΝ. *Victoria stans.*
Idem. *Figura nuda.*
* ΙΟΥΛΙΕΩΝ ΤΩΝ ΚΑΙ ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ. *Caput.*
* Η. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙϹ ΝΙΚΟμηδεια ΚΑΙ ΠΡΩΤΗ ΠΟΝΤΟΥ ΚΑΙ ΒΕΙΘΥΝΙΑϹ.
* ΤΙΒΕΡΙΕΩΝ ΕΠΙ ΚΛΑΥΔΙΟΥ ΕΤ. ΑΠ. *Fortuna stans in prora.*
* ΒΥΖΑΝΤΙΩΝ ΕΠΙ ΤΡΑΙΑΝΟΥ. *Galea.*
ΒΥΖΑΝΤΙΩΝ ΣΩΤειρα [Byzantinorum Servatrix] *Stella in Luna.*
Hunc nummum edidit Tristanus, stemma recentiorum Turcarum ad antiquos Byzantinos referens. Luna autem illorum servatrix dicitur, quòd ejus splendore urbs liberata fuerit ab expugnatore Philippo Alexandri M. Patre.
* ΚΑΛΧΑΔΟΝΙΩΝ. *Cygnus ad cœlos deferens Apollinem.*
* ΕΦΕϹΙΩΝ. *Diana.*
* ΙΕΡΑΠΟΛΕΙΤΩΝ. *Diana inter duos cervos.*
* ΜΙΛΗΣΙΩΝ ΕΠΙ. . . . . . ΦΙΛΟΜΗΤΟΡΟΣ. *Diana stans.*
* { ΤΡΙΠΟΛ. *Caput Deæ galeatum.*
ΑΥ. ΚΑΙϹ. ΤΡΑΙΑΝΟϹ. *Imperator juxta trophæum.* }
* ΤΡΙΠΟΛΕΙΤων. *Duo capita jugata : Fortassis Castoris & Pollucis.*
* ΑΡΑΔΙΩΝ. . . . . . ΟΤ. *Fortuna gubernaculo insidens.*
* ΦΟΙΝΕΙΚΑΙων. *Eques.*
* ΤΡΑΙΑΝΟϹ ΠΕΡΓΑΜΗΝΩΝ. . . . . *Templum.*
ΦΛ. ΧΑΛΚΙΔ. . . . . ϹΕΙΡΟΥ. *Figura stans capite radiato dextra arbusculum, sinistra jaculum, & clypeum.*
. . . . . . *Victoria.*
Rhinoceros.
ΠΗΤΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙϹ. *Mulier sedens trophæum sinistra gerens.*
ΚΟΛΟΦΟΝΙΩΝ ΚΛΑΡΙΩΝ. *Diana Ephesia.*
ΚΥΔΟΝ. *Capra lactans Jovem.*
Ea est quæ hodie Canea dicitur in Insula Creta.

PLOTINA Pag. 150.

* { ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ, ΠΛΩΤΕΙΝΑ ΣΕΒΑΣΤΗ. *Caput Plotinæ.*
ΤΡΑΙΑΝΟΣ ΚΑΙΣ. . . ΝΕΡ. *Caput Trajani.* }
* { ΠΛΩΤΕΙΝΑΝ ΣΕΒΑΣΤΗΝ. *Caput Plotinæ.*
ΒΥΖΑΝΤΙΩΝ ΕΠΙ ΤΡΑΙΑΝΟΥ. *tres Pisces.* }
* { ΠΛΩΤΕΙΝΑ ϹΕΒΑϹΤΗ. *Caput Plotinæ.*
ΑΜΑΣΤΡΙΑΝΩΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙΤΩΝ. *Dea stans.* }

* { Plotinæ Aug. *Caput Plotinæ.*
Matidiæ Aug. *Caput Matidiæ.* }
Nummulum eximiæ raritatis hic apposui, quo prototypus indigitaretur tot adulteratorum in Cimeliarchiis servatorum : deinde quo utrique fœminæ honores ab Imp. Trajano decreti dignoscerentur ; utraque enim AVGVSTA dicta est.

HA-

HADRIANUS, Pag. 151.

Moneta Augusti. *Stans.*
Pietas Augusti. *Stans.*
Virtuti Augusti. *Stans.*
Æternitas Augusti. *Stans.*
Felicitas Publica. *Stans.*
Concordia. . . . *duæ figuræ.*
Concordia. *sedens.*
Providentia Deorum. *Stans.*
Fortuna Redux. *Sedens.*
Adventus Aug. *Duæ figuræ stantes.*
Adventus Aug. Pont. &c. *Duæ figuræ.*
Felicitas Aug. *Duæ figuræ stantes.*
Pont. Max. Tr. Pot. Cos. II. *Tria signa militaria.*
Hadrianus Aug. Cos. III. P. P. *Caput Imp. Hadriani.*
S. C. *In Corona.*
Idem *Imp. stans, sub ejus pedibus crocodilus.*
Idem. *Pallas.*
S. C. . . . *Spes gradiens.*
Idem. *Dea stans.*
S. C. Annona. *Congium.*
Cos. III. *Dea Sedens.*
Idem. *Janus quadrifrons stans.*
Idem. *Navis.*
Idem. *Idem diversa.*
Cos. III. P. P. *Eques.*
Cos. III. *Pegasus.*
Idem. *Idem. sed diversus.*
Idem. *Draconis caput seu Pegasi.*
Idem. *Capra lactans Jovem.*
Idem. *Aquila.*
Idem. *Tria signa militaria.*
Idem. *Caput Jovis Ammonis.*
Idem. *Lyra.*
Idem. *Figura sedens.*
Ut occurrit frequenter in Antiochiæ Nummis.
Cos. III. P. M. Tr. P. S. C. *Fulgur, Aquila.*
. . . . *Caput Palladis.*
Cos. III. *Cornucopiæ gerens bilancem.*
Iustitia Aug. P. P. *sedens.*
Annona Aug. *Duæ figuræ.*
Clementia Aug. P. P. Cos. III. *stans.*
Salus Augusti. *stans.*
Liberalitas Aug. *&c. stans.*
Felicitati Aug. *&c. Navis.*
Hilaritas P. R. *Stans inter duos puerulos.*
* Adventui Aug. Mauretaniæ S. C. *duæ figuræ stantes.*
* Mauretania S. C. *Maurus firme ducens equum.*
* Idem. *Idem & diversus.*
* Ægyptos S. C. *Decumbens.*
* Alexandria S. C. *Decumbens.*
* Nilus S. C. *Decumbens.*
* Africa S. C. *Decumbens.*
* Cappadocia S. C. *stans.*
Idem. *Idem & diversus.*
* Dacia S. C. *Sedens.*
* Hispania S. C. *Decumbens.*
* Britannia S. C. *Sedens.*
* Roma S. C. *stans.*
* Restitutori Hispaniæ. S. C. *Imperator stans &c.*
* Idem. *Idem & diversus.*
* Restitutori Africæ S. C. *Idem & diversus.*
* Restitutori Achaiæ. S. C. *Idem & diversus.*
Fortunæ Reduci.
Tellus stabilita. *Sedens.*
Met. Nov. *in corona quercea.*
Difficilis est hæc interpretatio: an liceat Noricûm metropolim suspicari, *Nurenberg.*

Laurus in Corona.
* Col. Jul. Cor. *Porticus Templi &c.*
* C. L. I. Cor. *Bellerophon debellans Chimæram.*
* Col. Jul. Aug. Cor. *Diana stans.*
* Col. Æl. Cap. *Templum in quo tres figuræ.*
* Col. Ber. *inter duas aquilas legionarias in Laurea.*
* Col. Jul. Aug. Pella. *Figura nuda virilis, rupi insidens &c.*
* C. Flav. Cæsar. *Figura Capite turrito, &c.*
* L. A. *Canopus coram ara.*
* L. A. *Calathus, &c.*
* L. Δ. *Draco cum Caduceo.*
* L. Ennea. *Caput, fortassis Nili.*
* L. ΔΕΚΑΤΟΥ. *Serapis stans.*
* L. ΙΑ. *Tigris.*
L. ΙΑ. *Gryphus.*
* L. ΙΑ. *Caput radiatum.*
* ΚΑΝΙ L. ΙΑ. (aut quid simile) *Figura stans.*
* L. ΙΑ. *Ceres aut Vesta stans.*
* L. ΔΩΔΕΚ. *Ceres stans.*
* L. ΙΣ. *Victoria gradiens.*
* L. ΙΣ. *Isis cum puerulo in gremio.*
* L. ΙΣ. *Serapis sedens, ad cujus pedes parvulus stans.*
* L. Ι. Η. *Isis sedens.*
* L. Ι. Η. *Serapis sedens, ad cujus pedes puerulus stans.*
* L. Ι. Ζ. *Turris &c.*
* L. Ι. Ζ. *Apis, Bellua divina.*
L. ΕΝΔΕΚ. *Nilus cum crocodilo, cornucopiæ, arundine.*
* L. Κ. *Nili Fluvii decumbentis typus. &c.*
* L. Κ. Β. *Nilus decumbens.*
* Κ. Β. ΠΡΟΝΟΙΑ, *Dea stans.*
* Κ. Κ. *Ara.*
* L. Η. *Canopus.*
* L. Ι. *Harpocrates.*
* Α. *In Corona.*
* { ΑΥΤ. ΘΕΟΝ ΑΔΡ. ΘΕΣΣΑΛ. *Caput Hadriani.* ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΩΝ ΚΟΙΛΗϹ ϹΥΡ. *Caput Antinoi instar Dei Bacchi.* }
* ΠΕΤΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙϹ. *Dea sedens.*
* ΓΑΖΑΕΙΩ. ΔΕΝΙΓ. *Duæ figuræ.*
* ΔΕΛΦΩΝ. *Lyra rupi imposita.*
* ΗΛΕΙΤΩΝ. *Aquila rostro coronam gerens.*
Idem. *Apollo cytharœdus.*
* ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩϹ. *Caput turritum.*
* . . . . *Imperator in navi remigante Victrix.*
* ΚΙΑΒΙΑΝΩΝ *Æsculapius & Hygiæa stantes.*
* ΠΕΡΓΑμηνον ΕΠΙ ΚΕΦΑΛΙΩΝΟΣ. ΟΒ. *Telesphorus.*
* ΦΛΑ. ϹΑΜΟ. ΜΗΤΡΟ. ΚΟΜ. *in Corona.*
* ΣΙΔΟΝΟΣ ΘΕΑΣ. ΗΚΕ. *Currus.*
* { ΘΕϹϹΑΛΩΝ ΑΔΡΙΑΝΩΝ ΚΑΙϹΑΡΑ. *Caput Hadriani.* ΝΙΚΟΜΑΧΟΥ. . . ΟΧ. *Pallas.* }
* ΦΛ. ΧΑΛΚΙΔΕΩΝ *in Corona.*
* ΑΔΡΙΑΝ. . . ΜΗΤΡΟΠΟΛΙϹ. *Dea trophæum humeris gerens, saxo insidens.*
* ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΩΝ. *Duo Equites Castor & Pollux.*
Idem. *Duo capita jugata.*
* ΓΟΡΤΥϹ. ΚΟΙΝΟΝ ΚΡΗΤΩΝ. *Minerva equestris.*
ΚΟΙΝΟΝ ΚΡΗΤΩΝ. *Jupiter.*
* ΤΡΙΠΟΛΕΙΤΩΝ ΗΚΥ. *Mulier stans capite turrito pedem proræ navis imposito.*
* ΚΟΙΝΟΝ ΒΕΙΘΥΝΙΑΣ. *Templum.*
ΤΙΒΕΡΙΕΩΝ. *Jupiter in templo.*
ΔΩΡ. ΙΕΡΑϹ. . . . *Caput Jovis.*
* { ΑΥΤ. ΚΑΙ. ΤΡ. ΑΔΡΙΑΝΟΥ ΣΕΒ. . . . . *Capita adversa Hadriani & Sabinæ.* . . . . *Minerva debellans monstrum.* }
* { ΑΔΡΙΑΝΟΣ ΣΕΒ... ΤΡΑΙΑΝ. *Capita Hadriani & Sabinæ adversa.* ΑΔΡΙΑΝΟΠΟΛΕΙΤΩΝ. *Victoria globum tenens.* }
* ϹΑΛΙΤΩΝ. *Ceres.*

* Hadrianus Aug. Cos. III. P. P.

Amorem conjugalem exponit hic nummus, utriusque conjugis facie. Is mos apud Romanos frequens erat, cujus exempla plurima nummi suppeditant.

SABINA Pag. 165.

S. C. *Vesta sedens.*
Concordia Aug. *Sedens.*
Pudicitia. *Sedens.*
Hadrianus Aug. Cos. III. P. P. *Caput Adriani.*
* Col. Jul. Cor. *Arbor, intra quam puer delphino incumbit.*
* ΦΩΚΑΕΩΝ. *Prora navis. &c.*
* ΜΕΛΗϹ ϹΜΥΡ. *Fluvii decumbentis typus.*
* ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ. *Dea stans.*
* *Dea stan , fortassis Isis.*
ΚΟΙΝΟΝ ΚΥΠΡΙΩΝ. *Templum Veneris Paphiæ.*

ANTINOVS. Pag. 166.

* ϹΑΡΔΙΑΝΩΝ. *Saturnus stans, puerum sinistrâ gestans.*
Pest. ΑΔ. . . *Eques.* [in Argento.]
* L. Θ. *Antinous eques dextra Caduceum gerens.*
* ΜΗΤΡΟΠΟΛΙϹ ΝΕΙΚΟΜΗΔΕΙΑ Η. *Taurus. .. Figura columnæ innixa, forte Mercurius.*

ÆLIVS. Pag. 167.

Tr. Pot. Cos. II. S. C. *Spes.*
Idem. *Fortuna.*
* Idem. *Spes & Fortuna.*
Tr. Pot. Cos. II. Salus. *Sedens.*
* Tr. Pot. Cos. II. Pannonia. *Stans.*

ANTONINVS Pag. 168.

* S. C. *Apollo stans.*
S. C. *Pallas stans.*
* Genio Senatus S. C. *Imperator stans.*
Tr. Pot. Cos. *Manus junctæ cum caduceo.*
Tr. Pot. Cos. III. *Secespita, aspergillum, urceolus, lituus, simpulum.*
Idem. *Caduceus inter Cornuacopiæ.*
Idem. *Mars gradiens.*
Idem. *Janus stans.*
Tr. Pot. Coss. III. Pudicitia. *Sedens.*
Tr. Pot. Cos. III. *Caduceus & Clava.*
Tr. Pot. Cos. III. Victoria. *Quadriga.*
Tr. Pot. Cos. III. *Aquila coronam gestans.*
Cos. III. *Panarium spicis & papaveribus refertum.*
Idem. *Noctua, aquila, pavo.*
* Imperator II. S. C. *Sus cum porcellis.*
* Tr. Pot. Cos. III. S. C. *Mars accedens ad Rheam.*
* Imperator II. S. C. *Lupa lactans Romulum & Remum &c.*
Idem. *Jupiter sedens.*
Idem. *Victoria trophæum gestans.*
* Imperator II. S. C. Ancilia. *Peltæ.*
* Tiberis Tr. Pot. Cos. III. S. C. *more solito jacens.*
* Hadrianus Augustus. *Caput Hadriani.*
Cos. IIII. Hercules stans.
Cos. IIII. Vota. *&c.*
Cos. IIII. *figura in templo.*
Tr. Pot. Cos. IIII. *Bellona stans.*
Libertas. &c. stans.
Tr. Pot. XIV. Cos. IIII. *Imp. eques pacificatoris habitu.*
Tr. Pot. XX. Cos. IIII. *fig. stans. &c.*
Annona *sedens.*
Justitia &c. *sedens.*
Pietas &c. *sacrificans.*
* Munificentia Aug. Cos. IIII. S. C. *Elephas.*
* Idem. *Dea cum tigride.*
* Liberalitas IIII. *Tres figuræ.*
* Liberalitas IIII. S. C. *Quatuor figuræ.*
* Templum Div. Aug. Rest. Cos. IIII. S. C. *Templum.*
Bono Eventui, *Figura sacrificans.*
* Vict. Aug. S. C. Tr. Pot. Cos. III. *Triumphus in quadriga.*
Britannia Cos. IIII. *lugens.*
Imperator. *Victoria gestans clypeum in quo* Britan.
* Sicilia Cos. II. S. C. *stans.*
Fortuna opsequens Cos. III. S. C. *stans.*
Providentia Deorum. *Fulgur.*
Annona Aug. *stans.*
S. P. Q. R. Optimo Principi. *in laurea.*
Templum Divi Aug. Restit.
Pietati Aug. *Figura cum quatuor puerulis.*
Primi Decennales *in corona.*
Pietati Aug. *mulier cum tribus puellis.*
Romæ Æternæ. *Templum.*
Concordia Exercituum, *stans.*
. . . . *Tres Figuræ stantes veluti tres Monetæ.*
Temporum Felicitas. *Duo capita in cornibuscopiæ.*
M. Aurelius. *Caput Marci Aurelii.*
* Cos. IV. *Quatuor anni tempora.*
* Col. Cæs. Antiochmensis. *Deus Lunus.*
* Col. Prima Fl. Aug. Cæs. *Caput Serapidis.*
Idem. *Apollo.*
* Col. Ælia Cap. *Bacchus cum thyrso & tigride.*
* Col. Aug. Troad. *Aquila volitans bovis caput unguibus tenens.*
* ΡΟΔΙΩΝ. *Caput Solis.*
* ΖΕΥΓΜΑΤΕΩΝ. *Mons & templum.*
* ΖΕΥΓΜΑΤΕΩΝ. *Mons & templum in laurea.*
* ΑΒΩΝΟΤΕΙΧΕΙΤΩΝ. *Figura stans, sive Palladis, sive Bacchi.*
* ΠΕΡΓΑΜΗΝΩΝ ΝΕΩΚογον ΕΠΙ ΣΤΡΑ. . . . . . . ΩΛΛΙΑΝ *Hygiæa & Æsculapius.*
* ΝΙΚΑΙΕϹ, ΘΕΑ ΥΓΕΙΑ. *Higiæa Stans.*
* ΚΥΡΡΗϹΤΩΝ ΔΙΟϹ ΚΑΤΑΙΒΑΤΟΥ. *Jupiter sedens.*
* ΕΦΕϹΙΩΝ. *Capra.*
Idem. *Diana.*
* ΝΕΙΚΟΜ. . . . ΔΗΜΙΤ. *Figura stans.*
* ΤΙΑΝΩΝ. *Fax.*
. . . . *Mons Argæus.*
* ΤΙΑΝΩΝ. *Tres figuræ.*

* ΑϹΚΑΛΩ.

* ΑϹΚΑΛΩ. ϹΝΕ. *Semiramis.*
* ΑΔΡΙΑΝΟΠΟΛΕΙΤΩΝ. *Eques.*
* ΑΜΙϹΟϹ ΑΜΑϹΤΡΙϹ. *Duæ figuræ.*
* ΑϹΤΥΡΗΝΕ. . . . *Diana.*
* ϹΑΜΟϹ. ΙΕΡ. ΑϹΥ. ΑΥΤΟΝΟ. ΜΗΤ. ΚΟΜ. *Dea insidens rupi, ad cujus pedes Orontes fluvius.*
* ϹΕΛΕΥΚΕΩΝ Π. ϹΥΡΙΑϹ, ΖΕΥϹ ΚΑϹΙΟϹ.
* ΙΕΡΑΠΟ. ΘΕΑϹ ϹΥΡΙΑϹ. Α. *in laurea.*
* ΝΙΚΑΙΕΩΝ. *Sol gradiens.*
* ΙΕΡΑΠΟΛΕΙΤΩΝ ΕΝ ΤΩ ΛΙΒΑΝΩ. *Imperator stans.*
* ΕΜΙϹΗΝΩΝ. *Aquila orbi insistens rostro coronam gerens.*
* L. Ζ. *Delphin tridenti intortus.*
* L. Η. *Caput Serapidis.*
* L. Η. *Serpens.*
* L. ΕΝΑΤΟΥ. *Aquila.*
* L. ΙΓ. *Justitia sedens.*
* ΙΟΥΛΙΕΩΝ ΤΩΝ ΚΑΙ ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ ΘΕ. *Caput muliebre turritum.*
* ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ. *Jupiter stans.*
* ΓΑΔΑΡΕΩΝ. *Caput Galeatum.*
* L. Β. *Tres figuræ &c.*
* Γ. *Aquila orbi insistens rostro coronam gerens.*
* ΜΟΚΑ ΙΕΡ. ΑϹΥ. ΑΥΤΟ. *Dea in templo.*
* ΙϹΛΙΕΩΝ ΤΩΝ ΚΑΙ ΛΑΟΔΙΚ. ΚΟ. *Caput turritum.*
* Π. ΑΙΛΙΟϹ ΔΙΟΝΥϹΟϹ ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ. *in laurea.*
ΕΤΟΥϹ. Β. *Canopus.*
ΕΦΕ ΙΩΝ. ΠΙΟϹ. *Diana Hercules.*
ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ ΚΑΙϹΑΡ ΟΥΗΡΟϹ. *Cap. M. Aurelii.*
ΜΗΤ. ΚΑΙ. . . . *Figura sedens.*
S. C. *In laurea. Græcus nummus.*
ΠΕΡΓΑΜΗΝΩΝ *Ara &c.*
* ΚΟΙΝΟΝ ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ. *Fulgur.*

De Macedonibus & fulgure diximus in nummo M. Aurelii eodem typo signato, pag. 192. Frequenter illud Imperatoribus Romanis obtulerunt Macedones gloriæ præteritæ memores.

ΤΡΑΛΛΙΑΝΩΝ. *Jupiter sedens.*
De Trallianis dictum est pag. 132.
Divo Pio. *Columna Antonini, quæ Romæ visitur.*

FAVSTINA, Pag. 184.

* Antoninus Aug. Pius P. M. T. P. P. Cos. *Caput Antonini.*
Æternitas. *Figura stans.*
Idem. *Templum.*
* Idem. S. C. *Biga Elephantum.*
* Æternitas. *Leones trahentes currum.*
S. C. *Septem stellæ circa lunam.*
S. C. *Figura stans.*
Æternitas. *Figura insidens globo.*
Antoninus &c. *Caput Antonini.*
Veneri Augustæ. *Figura stans.*
Pietas Aug. *Figura stans.*
Pietas August. *Ara.*
Augusta. *Figura stans.*
Idem. *cum face in ambabus manibus.*
Idem. *Sedens.*
Concordia Aug. *stans.*
* Consecratio. S. C. *Pavo gerens animam Augustæ.*
Consecratio. *stans.*
. . . . *Templum.*
* ΠΥΘΙΑ. *Ara, corona, urceus, simpulum, & pullus.*

GALERIVS ANTONINVS, Pag. 184.

* ΘΕΑ ΦΑΥϹΤΕΙΝΑ. *Caput Faustinæ.*
M. ΑΝΝΙΟΣ. ΓΑΛΕΡΙΟϹ ΑΝΤΩΝΙΝΟΣ, ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ ΑΝΤΩΝΙΝΟΥ ΥΙΟΣ. *Caput Galerii.*

M. AVRELIVS, Pag. 186.

Pietas Aug. *Quinque signa Pontificalia.*
Pietas Aug. Tr. &c. *Parvulus coram muliere.*
Iuventus. *in corona quercea.*
Iuventas. *stans.*
Eques. *cum signo legionario.*
Cos. II. *Cornucopiæ.*
Cos. III. *Caput Jovis Ammonis.*
Tr. P. &c. *Mars gradiens.*
Idem. *Pallas stans.*
Idem. *Figura stans columnæ innixa.*
Idem. *Justitia.*
Idem. *Figura sacrificans.*
Idem. *Idem fere.*
Idem. *Victoria gradiens.*
Idem. *Duæ figuræ.*
Idem. *Lupa lactans Romulum & Remum.*
Honos. *Stans.*
Relig. &c. *Mercurius.*
Idem. *Idem ferè.*
* Felicitati Aug. P. P. &c. *Triremis.*
Imp. VII. Cos. III. S. C. De Germ. *Trophæum cum captivis.*
* Vict. Germa. Imp. VI. Cos. III. S. C. *in laurea.*
* Germania Subacta. Imp. VI. Cos. III. *lugens ad trophæum.*
* Germania subacta. Imp. VI. Cos. III. S. C. *Decumbens & lugens.*
* Imp. VII. Cos. III. S. C. *Rhenus decumbens.*
De Sarmatis. Imp. VII. Cos. III. P. P. *Trophæum cum captivis.*
Vic. Par. *in clypeo lato à victoria.*
Liberalitas. &c. *Stans.*
Marti Victori. &c. *Figura stans.*
Vota Publica. *Tres Figuræ.*
Hilaritas. *Stans.*
Concordia. &c. *Duæ figuræ jungentes dextras.*
Concordia Exercituum. *Manus junctæ cum signo militari.*
Virtus &c. *Sedens.*
Imp. &c. *Jupiter sedens.*
Pax æterna. &c. *Stans.*
Idem. *Idem fere.*
Primi Decennales Cos. III. S. C. *in laurea.*
Profectio Cos. III. *Imp. Eques cum tribus militibus.*
* Col. Iul. Valentia . . . . *Bacchus cum pardo.*
* Col. Ber. *Pallas in templo.*

FAVSTINA, Pag. 199.

Insolitus

Insolitus admodum typus occurrit. Dea insidet animali, quod definire non audeo, fortassis lupus est. Isis illa videtur ex sistro quod dextrâ tenet & flore capiti imposito. Miror characteres latinos, videtur enim nummus tùm fabrica tùm typo esse Ægyptiacus.

* ΑΜΑΣΤΡΙΑΝΩΝ. *Caput Isidis.*
* Idem. *Salus stans.*
* Idem. *Tripus & Serpens.*
* Idem. *Dea Nemesis.*
* Idem. *Victoria.*
* Idem. *Justitia.*
* Idem. *Isis velum extendens.*
* ΟΤΑΠΙΑΣ ΠΑΤΤΑΛΙΑΣ. *Salus stans.*
* Idem. *Pallas sedens.*
Idem. *Stans.*
Idem. *Fluvius decumbens.*
* L. I. *Serpens.*
* L. IH. *Nilus decumbens.*
* ΔΩΔΕΚΑΤΟΤ. *Spes.*
* . . . . *Cornucopiæ.*
* . . . . *Gryphus.*
* ΑΔΡΙΑΝΟΠΟΛΕΙΤΩΝ. *Dea sacrificans.*
* . . . . ΩΝ. *Statua basi imposita juxta quam Vir Asino impositus sese juxta erigit.*
* . . . ΟΚΑ. . . *Æsculapius stans.*
* . . . Π. *Miles stans ac sacrificans.*
* ΚΥΖΙΚΗΝΩΝ ΝΕΩΚΟΡΟΝ. *Ceres gradiens cum gemina face.*
* ΦΙΛΙΠΠΟΠΟΛΕΙΤΩΝ. *Ceres stans.*
ΦΑΝΕΑϹ ΠΟΛΕΟϹ ϹΤΡΙΑϹ ΠΑΛΑΕϹΤΙΝΗϹ ΕΤ. ΠΘ. *Diana Ephesia inter cervos.*
* ΑΝΚΥΡΑΝΩΝ. *Diana Ephesia inter cervos.*
* ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ. *Isis sacrificans.*
* . . . . ΝΩΝ. *Aquila.*
* ΠΛΟΤΕΙΝΟΠΟΛΕΙΤΩΝ. *Dea stans.*
* ΜΑΓΝΗΤΩΝ. *Dea stans.*
* L. Γ. *Victoria in quadriga.*
Idem. *Aquila alis expansis.*
ΑΜΑΚΡΙΑΝΩΝ ϹΜΥΡΑΙΩΝ. *Æsculapius stans.*
ΑΝΤΙΟΧ. ΠΡΙΠ. ΙΕΡ. ΑϹΤΛΟΖ ΘΚΕ. *Figura stans Isidis equum fræno tenentis.*
ΑΣΚΑΛΩνιτων. *Castor & Pollux stantes.*
ϹΜΥΡ. . . . *Æsculapius.*
ΟΚ. . . . ΩΝ. *Æsculapius.*
ΑΣΚΑΛ. Β. Σ. Ϲ. *Castor & Pollux stantes quorum vertici impositæ sunt stellæ, luna intermedia.*

Ascalonitenses in Syria hunc nummum percussere; de iis dictum est in nummo Augusti & Titi.

VERUS, Pag. 204.

Prov. Deor. &c. *Stans.*
Concord. Augustorum. Duo Imp. *Stantes.*
Saluti Augustorum. *Dea sacrificans.*
* Profectio Aug. Tr. P. III. S. C. *eques.*
* Tr. P. IIII. Imp. II. Cos. III. S. C. *Imperator prosternens captivum.*
Idem. *Victoria gradiens.*

Idem. *Figura stans inter quatuor signa militaria.*
Idem. *Mars gradiens.*
Idem. *Imperator stans coram Pallade sedente.*
* Tr. P. VII. Imp. II. Cos. II. S. C. *Tria trophæa.*
* Armen. Tr. P. IIII. Imp. II. Cos. II. S. C. *Lugens ad trophæum.*
* Rex Armen. Dat. Tr. P. IIII. Imp. II. Cos. II. S. C. *Imp. sedens cum quatuor figuris.*
Fort. Red. &c. *Sedens.*
* Col. Prima Flav. Cæ. *Caput Serapidis.*
* Isthmia. *in corona apii.*
Col. Aug. Tro. *Equus pascens.*
* C. L. I. Cor. *Triumphus Neptuni.*
* Idem. *Delphin, supra quem puer.*
* Idem. *Templum in quo Delphin, puer, arbor. &c.*
* Idem. *Chimæra.*
* Idem. *Mercurius cum capra.*
Col. Aug. Troas. *Figura stans in basi.*
* ΑΒΥΔΗνων ΕΠ. . . *Templum hexapylum in quo Diana.*
* ΑΝΑΖΑΡΒ. . . . *Fluvii decumbentis typus.*
* ΔΙΟϹ ΚΑΤΕΒΑΤΟΥ ΚΥΡΡΗϹΤΩΝ. *Jupiter sedens ful. ui tenens.*
* ΖΕΥΓΜΑΤΕΩΝ Δ. *in corona.*
* ΘΕΑϹ ϹΥΡΙΑϹ ΙΕΡΟΠΟΛειτων Β. *in laurea.*
* { ΑΥΤΟΚΡΑΤ. ϹΕΒΑϹΤ. . . *capita adversa Aurelii & Veri.*
. . . . ΩϹ ΜΗΤΡΟΠΟΛ. ΠΑΡ. *Victoria.* }
* { ϹΕΒΑ ΤΩΝ. *Capita adversa Aurelii & Veri.*
. . . . *Figura stans.* }
* Armenia L. E. *Captivus alligatus trophæo.*
* ΟΜΟΝΟΙΑ ΝΙΚΟΜ. ΝΕΩΚΟ. *Templum in quo Jupiter.*
* ΝΙΚΑΕΩΝ. *Figura stans.*
* ΑΒΓΑΡΟϹ ΒΑϹΙΛΕΥϹ. *Caput Regis Abgari.*
* ΠΡΟΥϹΙΕΩΝ ΠΡΟϹ ΥΠΙΩ. *Bos.*
* . . . ΜΗΤΡ. ΙΕΡΑϹ. ΚΑΙ ΑϹΥΛ. . . *Mulier capite turrito &c.*
L. *Caput.*
L. Δ. *Caput Orientis.*
L. I. *Isis decumbens in lectisternio.*
ΘΗΡΕΩΝ. *Terminus.*

Duplici modo Antiqui Deum Terminum fingebant, vel cum pedibus ut in hoc nummo cernitur, vel cubo impositum, qualem sibi pro typo elegerat vir incomparabilis Desid. Erasmus Roterodamus. De Thera dictum est. p. 195.

Consecratio. *Aquila in Cippo.*

LUCILLA, Pag. 207.

Venus. *stans.*
Vesta. *stans.*
Juno. *stans.*
Juno Regina. *stans.*
Fecunditas. *Sedens coram puero.*
Pudicitia. *sedens.*
Pudicitia. *stans.*
* ΤΥΧΗ ΑΔΡΑΝΝΩΝ. *Caput turritum.*
* . . . . *Caput Palladis.*
* L. Z. *Isis in lectisternio.*

COMMODUS, Pag. 208.

Princ. Juvent. *Imp. stans ad trophæum.*
Principi Juventutis. *Manus junctæ cum signo.*
* Equester Ordo Principi Juventutis S. C. *in clypeo.*
Libertas Aug. &c. *stans.*

Hilaritas. *stans.*
Pietas Aug. *instrumenta Pontificalia.*
Idem. *& diversus.*
Spes Publica. *stans.*
Salus Aug. &c. *Sacrificans.*
Vot. XX. &c. *Mars gradiens.*
Idem. *Victoria gradiens.*
Idem. *Figura in Templo.*
Idem. *Fortuna.*
Idem. *Pallas.*
Idem. *Minerva.*
Idem. *& Diversus.*
* Tr. P. VI. Imp. IIII. Cos. III. P. P. S. C. *currus triumphalis.*
Idem. *& diversus.*
Virtus &c. *Imp. sedens.*
* De Germ. Tr. P. II. Cos. P. P. S. C. *Trophæum.*
* Liberalitas Aug. S. C. *quatuor figuræ.*
* Lætitiæ C. V. P. P. S. P. Q. R. *in laurea.*
* Hercul. Romano Aug. S. C. *Hercules, trophæum.*
* Hercul. Roman. Augu. *clava in laurea.*
* Herculi Romano Augusto. S. C. *Arcus, clava, pharetra.*
Herculi Commodiano. &c. *Hercules, ara.*
Nobilitas. *Figura stans.*
Vota Decen. Susc. &c. *Imperator Sacrificans.*
Primi Decennales &c. *in laurea.*
* Apollini Palat. Imp. VIII. Tr. P. XIII. Cos. V. *Apollo lyram tenens columnæ impositam.*
* Apol. Monetæ. P. M. Tr. P. XV. Imp. VIII. Cos. VI. S. C. *Apollo columnæ innixus.*
. . . . *Caput Commodi.*
* Col. L. An. Com. P. M. Tr. P. XV. Imp. VIII. Cos. VI. S. C. *jugum boum.*
* Col. Prima F. Aug. Cæsar. *Caput Serapidis.*
* Col. A. A. Patrens. *Colonus agens boves.*
* Col. A. A. Patr. *Æsculapius.*
* Col. . . . *Caput muliebre turritum.*
* Col. Aug. Troad. *Equus pascens.*
* Idem. *Aquila tenens caput bovis.*
* Idem. *Sybilla petræ dextram pedem imponens.*

* C. L. I. Cor. *Victoria gradiens.*
* Idem. *Neptunus sedens.*
* Idem. *Arbor, puer supra Delphinum.*

De Colonia Julia Corintho supra frequenter dictum est : ita ut nulla sit urbs cujus tot exstent diversa monumenta : fortassis quòd ex Græcis Romæ vicinior fuerit, armamentarium habuerit celebre, & Duum-Virorum navalem nobilissimum.

* ΠΕΡΓΑΜΗΝΩΝ. *Æsculapius.*
* ΛΑΜΨΑΚΗΝΩΝ. *medius pegasus.*
* . . . . ΔΙΟΠΟΛΕΙΤΩΝ. *mulier eques.*
* ΚΥΖΙΚΗΝΩΝ ΝΕΩΚΟρων. *Mulier capite turrito in clypeo sedens.*
* ΝΕΙΚΟΜΗΔεων. *Aquila.*
* ΝΙΚΟΜΗΔΕΩΝ ΔΙϹ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Templum.*
* ΦΩΚΑΙεων ϹΤΡΑ. ΗΡΑΚΛΕΙΔΟ ΤΑϹΚΛΗ. T. B. *Duæ figuræ.*
* ΟΥΛΠΙΑϹ ΠΑΥΤΑΛΙΑϹ. *Hercules.*

* . . . . ΠΑΥΤΑΛΙΑϹ. *Templum inter lauros.*

Ulpia Pantalia frequenter est celebrata in nummis antiquis : nullum aliud ejus templum vidi præter illud quod in hoc expressum est. Lauri fortassis Apollinem indicant.

* ΜΗΤΡΟΠΟ. ΚΑΙϹΑΡΕΙΑϹ. *Ara è qua spicæ : Ei inscriptum* ΕΤ. Ι.
* . . . . ΧΠ ΠΙΕΡ ΑϹΥΛΟ.... *Mulier eques.*
* ΕΦΕϹΙΩΝ Β ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Diana in curru à cervis vecto.*
* . . . . . . *Capita adversa Aurelii & Faustinæ.*
* Ν. . . . Tr. ΒΟϹΤΡΑ, *Camelus.*
* . . . . ικα ΙΕΩΝ *templum in quo inscriptum est* ΚΟΜΟΔΕΙΑ.
* . . . . *Europa à Jove rapta.*
* ΡωΜΑΙωΝ ΗΡΑΚΛΕΩΝ. *Commodus sub habitu Herculis coronatus à Victoria.*
* *Commodus à Pallade coronatus.*
* ΝΙΚΑΙΕΩΝ. *Hercules.*
* ΤΡΑΠΕΖουντιων. *medius Deus Lunus cum medio Pegaso.*
* ϹΕΒΑϹΤΗΝωΝ ϹΙΡ. ΙϹ. *Mars gradiens.*
* ΑΔΡΙΑΝΗϹ ΤΑΡϹΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩϹ. *Pallas.*
* ΑΔΡΙΑΝΟΠΟΛΕΙτων ΕΠΙ ϹΤΡ. ΟΥΛ. ΚΑϹΤΟΥ. *Mercurius rupi insidens.*
* ΑΔΡΙΑΝΟΠΟΛΕΙΤΩΝ ΕΠΙ ϹΟΥ. ΜΑΚΡΙΑΝΟΥ. *Quadriga.*
* . . . ΑΝΘΠΟΛΕΙΤΩΝ. *Hercules domans equos Diomedis.*
* ΦΙΛΙΠΠΟΠΟΛΕΙΤΩΝ. *Templum in quo Hercules.*
* L. A. *Caput muliebre coram Luna crescente.*
* L. A. *Spes stans.*
L. A. *Aquila fulguri innixa.*
* L. S. *Roma sedens.*
* L. KE. *Victoria triumphans in quadriga.*
* L. K. Z. *Caput Jovis.*
. . . . . . *Æsculapius.*
ΔΙΟϹ ΚΑΤΕΒΑΤΟΥ ΚΥΡΡΗϹΤΩΝ.

CRISPINA, Pag. 215.

Juno *stans.*
Juno Regina *stans.*
Ceres *sedens.*
* ΒΥΖΑΝΤΙΩΝ ΕΠΙ ΑΙλιυ ΠΟΝΤΙΚΟΥ. *Tres pisces.*
* .... ΜΑΓΝΗΤΩΝ ϹΙΠΥΛΟΥ. *Mater Deum stans inter duos leones in medio templi.*
* . . . . ΑϹΤ. ΑΥΤΟΝΟΜ. ΕΛΕΥΘΕΡΑϹ. *figura muliebris stans inter duos canes.*
* ΑΔΡΙΑΝΗϹ ΤΑΡϹΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩϹ. *Minerva stans.*
* ΓΕΡΜΗΝΩΝ. *Duæ figuræ muliebres globulum columnæ imponunt, in quarum medio vas positum.*
* ϹΜΥΡ. ΕΠΙ ϹΤΡΑ. ΜΕϹϹΑΛΙΟΥ. *Imperator eques hasta leonem debellans.*
* ΜΕΙΛΗΤΟΠΟΛΙ. ΣΤΡΑ. *forte* ιεgε.... ΕΥΤΥΧ. *Fortuna stans.*

PERTINAX, Pag. 216.

* Providentiæ Deorum Cof. II. S. C. *Figura ſtans.*
* Lætitia Tempor. Cof. II. S. C. *ſtans.*
* Æquit. Aug. Tr. P. Cof. II. *ſtans.*
* Vot. Decen. Tr. P. Cof. II. S. C. *Imperator ſacrificans.*
* Opi Divin. Tr. P. Cof. II. S. C. *figura ſedens.*

DIDIVS IVLIANVS. Pag. 218.

* P. M. Tr. P. Cof. S. C. *Fortuna ſtans.*

MANLIA SCANTILLA Pag. 218.

* Iuno Regina S. C. *ſtans.*

PESCENNIVS NIGER. Pag. 219.

* ΚΑΙϹΑΡΕΙΑϹ ΓΕΡΜΑΝΙΚΗϹ. *Diana Venatrix.*
* ΑΔΡΙ. . . . . Κ. ΙϹΑΡΑΙΩΝ ΜΗΤΡΟ. *Fortuna ſtans coram figura ſedente.*

Item. *Æſculapius.*

ALBINVS. Pag. 220.

* Seculo Frugifero. *Mercurius ſtans.*
* Felicitas. Cof. II. S. C. *ſtans.*
* Cof. II. S. C. *Æſculapius.*
* Fortunæ Reduci. Cof. II. *ſedens.*

ΓΑΔΕΙΡΗΤΩΝ. *Hercules in templo.*

Nummus hic à Gaditanis cuſus eſt, ad fretum hujus nominis. Tyriorum erat colonia, quæ Herculem colebat ſuo nomine Gaditanum. Vide Triſtanum in Albino.

SEVERVS, Pag. 222.

P. M. &c. *Fortuna ſtans.*
Idem. *Trophæum cum captivis.*
Idem. *Dea ſtans.*
Idem. *Minerva ſedens cum puero.*
Idem. *Victoria cum duobus captivis.*
Idem. *Genius ſacrificans.*
Idem. *Ceres.*

* Dis Auſpicibus. Tr. P. III. Cof. II. P. P. *Hercules & Bacchus.*
* Cof. III. Lud. Sæc. Fec. S. C. *in columna inter Herculem & Bacchum.*
* P. M. Tr. P. XV. Cof. III. P. P. *Templum in quo Hercules ſtat inter duos angues.*
* Felicitas Sæculi. S. C. *Quinque figuræ.*

Felicitas *ſtans.*

* Fidei Leg. Tr. P. Cof. S. C. *Dea ſtans.*
* Victoriæ Britannicæ S. C. *Victoria inſcribens clypeo ex arbore pendente.*
* Vict. Part. Max. *gradiens.*
* Victoriæ Augg. *Biga Triumphalis.*
* Reſtitutor Vrbis S. C. *Roma ſedens.*
* Indulgentia Augg. in Carth. S. C. *Juno inſidens leoni.*
* Adventui Augu. Feliciſſimo. S. C. *Imperator eques præcedente milite.*
* P. M. Tr. P. XIII. Cof. III. P. P. S. C. *Portus turribus magnificis ornatus.*
* P. M. Tr. P. XII. Cof. III. P. P. S. C. *Navis.*

Apollini Auguſto. *Figura ſtans.*

* I. O. M. H. Col. Hel. *Templum decapylum.*

Idem. Templum diverſum.

* Col. Hel. *inter duas Aquilas legionarias in laurea.*
* Col. Aug. Troa. A. *Equus paſcens.*
* Municip. Stobenſi. *Victoria gradiens.*

Antiochen. Col. *Iſis ſtans.*

* C. L. I. Cor. *Figura tenens puerum &c.*
* ROC. I. Γ. C. *inverſi characteres, ſic leguntur:* C. L. I. COR. *Delphin portans puerulum ſub arbore.*
* C. L. I. Cor. *Templum, Bos, arbor.*
* ΑΚΡΑϹΙΩΤΩΝ. *Æſculapius.*
* ΦΙΛΙΠΠΟΠΟΛΙΤΩΝ. *Bacchus cum pardo.*
* Idem. *Botrus ſeu uva racemi.*
* ΑΔΡΙΑΝΟΠΟΛΙΤΩΝ. *Bos.*
* ΜΑΡΧΙΑΝΟΠΟΛΙΤΩΝ ΕΠΙ ΓΕΝΤΙΑΝΟΥ. *Bacchus ſtans.*
* ΜΙΤΡΟ. ΠΟΝΤΟΥ ΤΟΜΕΩΝ. Δ. *Jupiter ſedens.*
* ΟΥΛΠΙΑϹ ΠΑΥΤΑΛΙΑϹ. *Aquila globo inſiſtens roſtro coronam gerens.*
* ΘΕϹϹΑΛΟΝΙΚΕΩΝ *victoria gradiens.*
* ϹΕΛΕΥΚΕΩΝ ΠΙΕΡΙΑϹ. *Fulgur menſæ impoſitum.*
* ΑΥΓΟΥϹΤΗ ΤΡΑΙΑΝΗ. *Diana venatrix.*
* ΑΒΓΑΡΟϹ ΒΑϹΙΛ. ΜΕΓ. *Caput Regis.*
* Idem. *& diverſus.*
* ΑΥΓ. ΔΟΜΝΑ ΤΥΧΗ. . . . *Caput Juliæ Domnæ in templo.*
* ΕΝ ΠΑΘΜΩΔΑ. *Figura armata &c. Fortaſſis Martis.*
* ΤΥΥΡΑΝΩΝ. *Hercules dextrâ clavam; ſiniſtrâ poma.*
* ϹΑΜΟ . . . . . *Dea ſtans.*
* ΠΕΡΓΑΙΩΝ. *Diana.*
* ΑΒΑϹηνων. . . . *Jupiter ſedens.*
* ΑΜΙΠΟ. . . . *Dea ſedens.*

ΙΟΥΛΙΑ ΔΟΜΝΑ ϹΩΤ. *Caput Juliæ in templo.*

Obſervandum Juliam Domnam interdum dictam eſſe Fortunam, hîc ſervatricis nomine donari, quod populorum erga eam cultum indicat.

ΤΡΙΠΟΛΕΙΤΩΝ. *Palma.*

Illâ indicatur Tripolis Syriæ.

ΑΒΥΔΗΝΩΝ. *Capita Serapidis & Oſiridis.*
...ΛΙΟΥΠΟΛΙΤΩΝ, *Capita Caracallæ, & Getæ.*

IVLIA DOMNA, Pag. 230.

Veneri victr. *columnæ innixa.*
Sæculi Felicitas. *ſtans.*
Hilaritas *ſtans.*
Idem. *Diana ſtans.*
Venus Genetrix *ſedens.*
Fortunæ Felici. *Dea ſedens coram puerulo.*

* Veſta. S. C. *Templum cum quatuor figuris.*
* Veſta Mater. S. C. *Templum cum ſex figuris.*
* Mater Caſtrorum. S. C. *Figura ſtans; ara, tria ſigna militaria.*
* Luna Lucifera S. C. *in curru.*
* Fecunditas. S. C. *ſedens, orbem ſtellatum tenens cum quatuor puerulis.*

Fecunditas *ſedens.*
Juno Regina *ſtans.*

* Col. Alex. Aug. Tro. *Equus paſcens.*
* C. L. I. Cor. *Victoria gradiens.*

CARACALLA. Pag. 254.

Etiam hic nummus Coloniam Helviam. Significat quæ Caracallæ jampridem nummum dicaverat, ut videre est pag. 238. de illa dictum est pag. 225.

* ΒΥΖΑΝ-

* ΒΥΖΑΝΤΙΩΝ. *Uva racemi.*
* ΣΜΥΡΝΑ. . . . *Jupiter sedens.*
* ΚΥΖΙΚΗΝΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. ΚΙΙ. *Ara inter faces serpentibus circumdata.*
* ΦΙΛΙΠΠΟΠΟΛΕΙΤΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Urna cui inscriptum* ΠΥΘΙΑ.
ΦΙΛΙΠΠΟΠΟΛΕΙΤΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Caput Deæ.*
* ΚΑΛΧΑΔΟΝΙΩΝ. *Serpens tripodi implicitus.*
* ΜΗΤΡ. ΚΑΙϹΑ. ΕΤ Ρ. *Mons in templo.*
* ΘΕΑϹ ϹΥΡΙΑϹ ΙΕΡΟΠΟΛΕΙΤΩΝ. *in laurea.*
* ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ. ΚΑΛ*καδυε. Pallas captivum sternit.*
* ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ. Π. ϹΥΡΙΑϹ. *Templum.*
* ΣΕΛΕΥΚΙΑϹ ΠΙΕΡΙΑϹ. . . *Caput Juliæ Domnæ.*
* ΟΔΗϹϹΕΙΤΩΝ. *Dea stans.*
* ΠΡΟΥϹΑΕΩΝ. *Ajam Decumbens.*
* ΚΟΛ. ΕΔΕϹϹΑ. *Caput turritum.*
* ΚΟΛω. ΜΑΡΕΔΕϹϹΑ. *Caput turritum.*
* ΚΟΛΩ. ΜΑΡΕΔΕ. *Ara inter duo capita turrita.*
* ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙΤΩΝ ΤΩΝ ΕΝ ΙΩΝΙΑ. *Duæ formæ stantes.*
* ΚΟΛΟΝΙΑ. . ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. Κ. Φ. *Dea sedens ad cujus pedes fluvius natare videtur.*
* . . . . *Puer camelo insidens.*
* ΚΟΡΚΥΡΑΙΩΝ. *Navis.*
* Idem. *Imperator stans habitu togato.*
* ΜΗΤΡΟ. ΑΝΚΥΡΑϹ. *Victoria gradiens.*
* ΜΙΔΑΕΩΝ. *Æsculapius.*
* ΚΟΙΝΩΝ ΘΕϹϹΑΛΩΝ. *Pallas stans.*
* ΚΟΙΝΟΝ ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ. ΝΕΟ. Β. *Alexander Bucephalum domans.*
* ΝΕΙΚΟΜ. . . *Serpens intortus tripode, laurus, corona.*
* ΑΝΘΗΔΟΝΟϹ. *Figura turrita in templo.*
* ΜΙΤΡΟ. Α. . . Λ. *Templum.*
* ΝΙΚΑΙΕΩΝ. *Templum.*
* ΝΙΖΑΙΕΩΝ. *Satyrus capram trahens.*
* ΚΑΙϹΑΡΕΩΝ ΑΓΗΝΩΝ. *Bacchus stans cum Satyro & tigri.*
* ΚΑΡΡ. ΚΟΛΟ. *Stella in luna.*
* ΜΗΤΡΟΠΟ. . . *Stella in luna.*
* ΜΑϹΤΑΡΕΙΤΩΝ. *Dea stans.*
* ΓΑΔΑΡΕωΝ ΠΟΠ. Γ. Τ. *Navis.*
* . . . . ΜΗΤΡΟΚΟ. ΙΛΙΑ ΠΥΘΙΑ. *Urna.*
* Ν. Ε. ΜΗΤ. . . . ΠΥΘΙΑ. *Urna inter duas lauros.*
* ΙΣΤΗΜΙΑ. *in corona ex lauro.*
* ΔΑΜΑϹΚΟΥ ΙΕΡΑϹ ΚΑΙ ΑϹΥΛΟΥ, *in corona quercea legitur* ϹΕΒΑϹΜΙΑ.
* ΤΟΜΕΟϹ. *Cupido stans.*
* ΑΒΥΔιvωv. *Leander inter procellas luctans, & Hero in excelsa turri.*
* ΟΜΟΝΟΙΑ ΤΩΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΑ ΠΥΘΙΑ ΕΝ ΦΙΛΙΠΠΟΠΟΛΙ. *in corona laurea.*
* ΠΡΥΜΝΗϹ ϹΕ. *Dea sedens.*
* ΟΥΑΠΙΑϹ ΠΑΥΤΑΛΙΑϹ. *Serpens.*
* ΝΙΚΑΙΕΩΝ. *Cista è qua serpens.*
* . . . . ΑΝ. . . . *Eques.*
* ΜΗΤΡ. *Caput turritum in templo.*
* ΠΥΛΙΩΝ. *Æsculapius.*
* . . . ΤΑΡϹΟΥ. . . . ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩϹ. *Corona in qua* ΔΗΜΙ.
* ΤΑΡϹȣ ΚΟΛ. . . ΙΟΝ. ΕΛΕΥΘ. *Dea sedens.*
* . . . . Ϲ. ΕΛΕΥΘΕΡ. Ε. Θ. *Diana Ephesia.*
* ϹΑΜΟϹΑΤΕωΝ ΜΗΤ. ΚΟΜ. *Dea sedens aquilam tenens.*
* ΝΙΚΟΠΟΛΕΩϹ ΙΕΡΑϹ. *Dea sedens.*
* ΟΥΑΠΙΑϹ ϹΕΡΔΙΚΗϹ. *Ceres in curru.*
* Idem. *Æsculapius.*
* Idem. *Imperator sedens.*
ΓΑΒΑΛΕΩΝ. *Fortuna sedens.*
ΡΟΔΙΩΝ. *Caput Solis.*
S. C. Δ. Ε. *Aquila in laurea.*

PLAUTILLA, Pag. 249.

* Venus Victrix. S. C. *stans.*
* Concordia Augg. S. C. *Sedens.*
* Pietas Augg. *Dea puellum fovens.*
Idem. *fere idem.*
* C. L. I. Cor. *Figura sedens.*
* ΓΑΖΑ, ΑΖΑ. *Duæ figuræ in templo.*
* ΕΛΑΙΤΩΝ. *Æsculapius.*

GETA, Pag. 251.

* Nobilitas. *stans.*
* Pontif. Tr. P. II. Cos. II. S. C. *Imperator coronans trophæum.*
* Pontifex Cos. S. C. *Hercules in templo.*
* Pontif. Cos. II. S. C. *Minerva sedens &c.*
Idem. *Mulier stans cum duobus puerulis.*
Idem. *ferè idem.*
* Fort. Red. Tr. P. III. Cos. II. P. P. S. C. *Fortuna sedens.*
Idem. *ferè idem.*
* Felicitas Sæculi, *Quinque figuræ.*
* Princ. Iuvent. Cos. S. C. *Tres Equites.*
* Sæcularia Sacra, S. C. *Tres figuræ sacrificantes.*
* Victoriæ Augustorum S. C. *Victoria coronans duos fratres, &c.*
* Castor S. C. *stans equum fræno tenens.*
Concordia militum. *Figura stans inter sex signa militaria.*
Vota Publica.
* C. L. I. Cor. *Biga.*
* Idem. *Diana venatrix.*
* Col. Hel. *in corona inter duas aquilas.*
Idem. *Caput turritum.*
* Col. Ptolemais. *Colonus agens jugum boum cum quatuor signis militaribus.*
* C. I. F. Sinopes. *Piscis.*
* Stabou. *Bos.*
* Munici Stoben. *Victoria stans.*
* ΛΑΟΔΙϹΕΩΝ. *Caput in templo.*
* ΜΗΤΡΟΠ. ΠΟΝΤ. ΤΟΜΕΩ. Λ. Δ. *Aquila super aram inter duo signa militaria.*
* ΑΔΡΙΑΝΟΠΟΛΕΙΤΩΝ. *Hercules suffocans Leonem.*
* ϹΤΡΑΤΟΝΙΚΕΩΝ. *Ceres ambabus manibus faces tenens, juxta pedes currus a serpentibus vectus.*
* ΚΟΡΚΥΡΑΙΩΝ. *Figura stans.*
* Idem. *Imperator stans.*
* ΝΙΚΑΙΕΩΝ. *Minerva stans.*
* ΚΑΛΧΑΔΟΝΙΩΝ. *Figura stans inter aram & laurum.*
* ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Palma in urna.*
* ΠΑΥΤΑΛΙΟΤΩΝ. *Calathus frugibus refertus.*
* ΕΦΕϹΙΩΝ. *Aper.*
* Idem. *Cervus.*
* ΑΓΧΙΑΛΕΩΝ. *Diana venatrix.*
* ΑΠΟΛΛΩΝΙΑΤΩΝ. *Fluvius decumbens. Navis.*
* ϹΥΚΥωΝΙωΝ. *Salus pateram tenens, serpens ejus collo involutus.*
* ΗΡΑΚΛΕΙΑϹ ΕΝ ΠΟΝΤΩ. *Caput Palladis.*
* ΟϹΙϹΑ. . . *Figura stans.*
* . . . . ΝΙΩΝ. *Jupiter sedens.*
ΑΤΤΑΙΤΩΝ. *Fluvius decumbens.*
ΒΥΖΑΝΤΙΩΝ. *Uva racemi.*

MACRINUS, Pag. 256.

Pontif. Max. &c. *Jupiter stans.*
Idem. *Figura stans columnæ innixa.*
Iovi conservatori. *Jupiter stans.*
Salus publica. *Sedens.*
* Securitas Temporum S. C. *Columnæ innixa.*
* Felicitas Temporum, *stans & caduceum tenens.*
* Iovi Conservatori. S. C. *Fulgur dextra tenens, &c.*
* Vict. Parth. P. M. Tr. P. II. Cos. II. P. P. S. C. *Sedens inscribens clypeo.*
* Pontif. Max. Tr. P. I. S. C. *Currus triumphalis.*
* Col. Augg. Cæsar. *Colonus agens jugum boum.*
* SEPHYRO Metro. Colon. Leg. XII. *Bos, signum legionis, concha.*
* Æl. Munici. Comm. *Prora Navis.*
* ΦΑΝΕΑϹ ΠΟΛΕΩϹ. *Templum, Mons, Aquila.*
* ΝΙΚΑΙΕΩΝ. *Jupiter stans.*
* Μ. ΟΠΙ. ΑΝΤ. ΔΙΑΔΟΥΜΕΝΙΑΝΟΣ. *Caput Diadumeniani.*
* ΕΦΕϹΙΩΝ ΠΡΩΤΩΝ ΑϹΙΑϹ. *Diana venatrix.*
* ΓΑΒΑΛΕΩΝ. *Fortuna sedens.*
* ΝΙΚΟΠΟΛΙΤΩΝ ΠΡΟϹ ΙϹΤΡΟΝ. ΥΠ. *Hygiæa & Æsculapius.*
S. C. Δ. E. *in laurea.*

DIADUMENIANUS, Pag. 259.

* Princ. Iuventutis. S. C. *stans cum duobus signis militaribus.*
* Idem. *Idem cum tribus militaribus.*
Idem. *Idem* [in ære minuto.]
* Spes Publica. *stans.*
* Tyrus Metro. Coloni. *Arbor Phœnicia, Palma.*
* Tyrus Metr. Col. *Hercules Tyrius.*
* ΦΑΝΕΑϹ ΠΟΛΕΟϹ. ϹΤΡ. ΠΑΛ. *Dea in templo.*
* ΒΥΖΑΝΤΙΩΝ. *Victoria stans.*
* ....., Κορκυραίων. *Navis.*
* S. C. Δ. C. *Aquila in corona laurea.*

ELAGABALUS, Pag. 262.

* Sacerdos Dei Solis Elagab. S. C. *Imperator sacrificans.*
* P. M. Tr. P. IIII. Cos. III. P. P. S. C. *Imperator sacrificans.*
* P. M. Tr. P. III. Cos. III. P. P. S. C. *Sol gradiens.*
Idem. *Sol stans.*
Pax Augusti. *gradiens.*
Pax....... *Mars stans.*
* Adventus Augusti S. C. *Eques.*
* P. M. Tr. P. II. Cos. II. P. P. *Imperator triumphans in quadriga.*
* Liberalitas Aug. II. P. M. Tr. P. II. Cos. II. P. P. S. C. *Sedens in theatro &c.*
Libertas Aug. *stans.*
* Munic. Stobensium. *Victoria stans.*
* Colo. Tyro. *Rusticus fructus è palma decerpens.*
* ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ. *Caput turritum in templo.*
* L. Δ. *Caput Serapidis.*
* S. C. Δ. *Ovis in laurea.*
* ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. Col. Δ. E. S. C. *Dea insidens rupi ad cujus pedes Orontes.*
* { ΑΔΙΡΒΗΝΩϹ. *Caput radiatum.* ΙΕΡΑΠΟΛΕΙΤΩΝ. *Hygiæa sedens prope Telesphorum.* }
* ΝΙΚΟΠΟΛΙΤΩΝ ΠΡΟϹ ΙϹΤΡΟΝ ΥΠ. ΝΟΥΒΙΟΥ ΡΟΥΦΟΥ. *Castellum.*
* ΝΙΚΟΠΟΛΙΤΩΝ ΠΡΟϹ ΙϹΤΡΟϹ ΕΠ. ΝΟΥΒΙΟΥ ΡΟΥΦΟΥ. *Imperator sacrificans.*
* ΜΑΡΚΟΥ ΑΥΓ. ΤΡΑΙΑΝΗϹ ΕΠ. ϹΤΡ. ΑΝΝΙΟΥ. *Cybele sedens.*
* ΜΑΡΚΙΑΝΟΠΟΛΕΙΤΩΝ ΥΠ. ΙΟΥΛ. ΑΝΤ. ϹΕΛΕΥΚΟΥ. *Fortuna stans dextra temonem, sinistra cornucopiæ.*
* ΜΑΡΚΙΑΝΟΠΟΛΙΤΩΝ ΥΠ. ΙΟΥΛ. ΑΝΤ. ϹΕΛΕΥΚΟΥ. *Dea stans.*
* ΑΠΟΛΛΟΝΙΑΤΩΝ. *Mercurius rupi insidens.*
* ΗΡΑΚΛΕΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Saturnus.*
* ΓΑΔΑΡΕΩΝ..... *Figura inter duos leones sacrificans.*
* ΤΡΙΠΟΛιτων. *Tres figuræ.*
* ΘΥΑΤΕΙΡΗΝΩΝ. *Diana Venatrix.*
* ϹΑΡΔΙΑΝΩΝ Β. ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Leo cum stella.*
* ΝΙΚΑΙΕΩΝ. *Tria signa militaria.*
* ΔΑΜΑϹΚΟ. ..... *in Corona.* ϹΕΒΑϹΜΙΑ.
* ΤΡΙΟΡΥΜ. *in urna.* ΗΡΑΚΛΙΑ ΟΛΥΜΠΙΑ.
ΓΑΒΑΛΙΤΩΝ. *Fortuna stans.*
ϹΕΛΕΥΚΕΩΝ. *Fulgur mensæ impositum.*
.... *Templum, aut arcus triumphalis.*
.... *Tria templa.*

ANNIA FAUSTINA, Pag. 267.

* Concordia. *Elagabalus & Faustina stantes dextram jungentes.*
* Col. Met. *Colonus agens boves ac in vexillo legitur.* Leg.
* .... *Fortuna stans.*

IULIA PAULA, Pag. 269.

* Concordia S. C. *Sedens.*
* Concordia Æterna. S. C. *Tres figuræ sacrificantes.*
* ΑΝΑΖΑΡΒΕΩΝ ΜΗΤΡΟ .... ΑΜ Κ. Γ. Β. *Capricornus cum globo.*

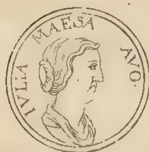
AQUILIA SEVERA, Pag. 270.

Concordia *stans.*
* ΤΥΡ. .... *Arbor inter ambrosias petras, canis ad conchyle.*
* Col. Alexan. *Caput muliebre turritum.*

JULIA MÆSA, Pag. 271.

* Pudicitia S. C. *Sedens.*
* Fecunditas Augustæ, *sedens cum puero.*
* Col. Aur. Metr. Sid. *Tria signa militaria.*
* Consecratio. *Pavo gerens animam Augustæ.*

Hunc

Hunc nummum sic explicat Herodianus lib. VI. *Adepta est honores imperatorios, ut mos Romanis est, & inter Divos relata est.*

* ΑΜΑCΤΡΙΑΝΩΝ. *Sol & Luna stantes cum signis cœlestibus.*
* ΝΙΚΑΙΕΩΝ. *Serpens.*
* ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Victoria Stans.*
* ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Ceres stans.*
* ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ ΔΥΣ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Dea sacrificans.*

JULIA SOÆMIAS, Pag. 273.

* Venus Cœlestis S. C. *stans.*
* Venus Cœlestis. *sedens.*
* ...... *Templum in quo figura stans.*
* ΒΥΖΑΝΤΙΩΝ. *Nemesis stans.*

JULIA MAMÆA, Pag. 274.

Felicitas Publica. *Columnis innixa.*
Vesta. *stans.*
* Felicitas Perpetua. *Quatuor figuræ.*
* Col. Fl. Pac. Deult. *Diana Venatrix.*
* Colonia Bostra. *Caput turritum, Cornucopiæ.*
* ΑΥΤ. Κ. Μ. ΑΥΡ. CΕΟΥΗΡ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟC ΕΥ. CΕΒ. *Caput Imp. Severi.*
* CΜΗΡΝΑΙΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Hercules aut Bacchus stans.*
* ΠΕΡΙΟΔΟC ΔΕΚΑΤΗ *in laurea.*
* L. ΙΓ. *Trophæum cum captivis.*

L. ΠΕΜΠΤΟΥ, ΜΑΜΕΑ CΕΒ. *Caput Mameæ.*
* ΜΑΓΝΗΤΩΝ ΑΠΟ CΙΠΥλω. *Caput turritum.*
* ΑΙΓΙΕΩΝ ΜΕΤΡ. ΘΟC. *Nemesis stans.*
* ΕΦΕCΙΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Diana cervum opprimens.*

ALEXANDER SEVERUS. Pag. 276.

P. M. &c. *sol gradiens.*
Idem ferè. *Imperator stans.*
Idem ferè. *figura dextra ramum.*
Idem. *figura muliebris inter duo signa.*
Spes Publica *stans.*
Jovi Propugnatori. *Jupiter stans.*
* Mars ultor S. C. *gradiens.*
* Profectio Augusti S. C. *Eques.*
* P. M. Tr. P. VIII. Cos. III. PP. S. C. *Triumphus.*
* Fides Militum. *Tres figuræ sacrificantes.*
* Restitutor Monetæ S. C. *Imperator stans sinistrâ lancem tenens.*
* P. M. Tr. P. V. Cos. II. P. P. *Ædificium pulcherrimum.*
* Liberalitas Augusti IIII. S. C. *Dea stans.*
* Idem. *Quatuor figuræ.*

* { Imp. Sev. Alexand. Aug. Julia Mamæa. Aug. mater. Aug. *Capita adversa.*
  Fides militum. *Tres figuræ sacrificantes.* }
* { Imp. Sev. Alexand. Aug. Julia Mamæa Aug. mater. Aug. *Capita adversa.*
  Felicitas temporum. *Quatuor figuræ.* }
* Col. Alex. Tro. Aug. *Equus pascens.*
* Col. Alex. Troa. *Equus pascens.*
* Col. Al. Au. Tro. *Equus currens ad statuam Dianæ.*
* Col. Ale. Aug. Tro. *Templum in quo Diana.*
* Col. Tyr. Met. *Imperator coronans trophæum, coronatur ipse à Victoria statua imposita. Satyrus, conchyle.*
* Col. Fl. Pac. Deultum. *Serapis stans, ara.*
* Col. Aug. Pia. Metr. Sido. *Bacchus cum tigride & cane.*

Col. . . . *Serpentes aquilæ invidentes.*
Col. Cæs. Antioch. *Romulus & Remus lactentes. Arbor.*
* L. ΤΕΤΑΡΤΟΥ. *Caput Serapidis.*
* ΠΕΜΠΤΟΥ. *Serapis stans.*
* L. E. *Roma sedens.*
* L. T. *Idem.*
* CΕΛΕΥΚεων ΚΑΛΥκαδνω. *Eques.*
* Idem *caput turritum.*
* ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ, *Bacchus cum tigride.*
* ΜΑΡΚΙΑΝΟΠΟΛΙΤΩΝ ΥΠ. ΤΙΒΙΟΥ ΡΑΦΙΚΤΟΥ. *Dea stans.*
* ΕΦΕCΙΩΝ ΤΕΤΡΑΚΙC ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Diana venatrix.*
* CΜΗΡΝΑΙΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Templum in quo Dea.*
* ΝΙΚΑΙΕΩΝ. *Nemesis stans, sinistra rhombum, ad ejus pedes rota.*

Item. *Roma sedens victoriam dextra tenens, sinistra hastam.*
* ΝΙΚΑΙΕΩΝ. *Tria signa militaria.*
* ΝΙΚΟΜΗΔΕΩΝ ΔΙC ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Dea stans.*
* ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩC ΚΑΙCΑΡΙΑC ΕΤ. Γ.
* ΜΗΤΡ. ΚΑΙCΑ. ΕΤ. *tria folia plantæ.*

ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ.
. . . . ΝΕΩΚΟΡΟΥ. *Urna è qua serpens.*
* ΑΝΤΟΝΕΙΝΙΑ ΒΥΖΑΝΤΙΩΝ. *Urna è qua palmæ.*
* { ΑΥΤ. Κ. Μ. ΑΥΡ. ΑΛΕΧΑΝΔΡΟC. ΙΟΥΛΙΑ ΜΑΙCΑ. *Capita Alexand. & Mææ*
  ΑΓ. ΤυΧΗ ΤΕΡΕΒΕΝΤΙΝΩΝ ΚΑΡΧΕΔΩΝ. *Dea stans.* }
* ΤΗΜΝΕΙΤΩΝ ΕΠ. CΤΡ. ΑΥΡ. ΕΡΜ. *Pallas victoriam tenens.*
* L. Γ. *Fortuna in lectisternio.*
* ΔΕCCΕΝων ΜΗΤΡΟΠ. *Dea sedens.*
* ΤΗΝΙΩΝ. *Serpens tridenti intortus.*
* ΕΦΕCΙΩΝ ΠΡΩΤΩΝ ΑCΙΑC. *Serpens curru intortus.*

ΜΑΚΕ. . . . *Currus. Serpens è calatho inter duas faces aut quid simile.*

Pulcherrimus est iste nummus, & admodum insolens ejus typus, cujus tamen explicationem aggredi non possum ob nummi detrimentum.

* { ΑΥΤ. ΚΑΙ. Μ. ΑΥΡ. ϹΕΟΥ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟϹ ϹΕΒ. *Caput Alexandri Severi.*
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ. . . . *Caput Palladis.*

Certè nummus iste est rarissimus.

MAXIMINVS. Pag. 283.

* Victoria Aug. S. C. *gradiens.*
Salus Augusti *sedens.*
Providentia Aug. *stans.*
Votis Decennalibus *in laurea.*
* Victoria Germanica S. C. *Victoria coronans Imperatorem.*
P. M. &c. *Imperator stans inter tria signa.*
P. M. Tr. P. II. Cos. P. P. S. C. *Imperator triumphans in Quadriga.*
Fides Militum. *Stans inter duo signa.*
* ϹΙΔΗΤΩΝ. *Urna è qua palmæ mensæ imposita.*
* ΝΙΚΑΙΕΩΝ. *Leo currens.*
Idem. *Dea stans dextra pateram, sinistra cornucopiæ.*
* ΕΦΕϹΙΩΝ Γ. ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Diana Venatrix.*
* L. B. *Jupiter gestatus ab Aquila.*
* L. Γ. *Fluvius decumbens.*
* { ΑΥΤ. Κ. Γ. ΙΟΥ. ΟΥΗΡ. ΜΑΞΙΜΕΙΝΟϹ Γ. ΙΟΥ. ΟΥΗΡ. ΜΑΞΙΜΟϹ Κ. *Capita adversa Patris & Filii.*
ΒΡΟΥΖΗΝΩΝ. *Duo tritones sublevantes sellam cui insidet aliquis Deus.*

Hunc nummum in suis SELECTIS NUMISMATIBUS vulgavit, & ut solet, elegantissimè explicavit Illustris Seguinus.

MAXIMVS, Pag. 285.

* Principi Juventutis S. C. *Princeps stans cum duobus signis militaribus.*
Idem. *in ære minuto.*
* Pietas Aug. *Signa Pontificalia.*
* Col. Aug. Tro. *Equus.*
* Col. Fl. Pac. Deult. *Apollo.*
* ΑΡΔΙΑΝΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ ΕΠΙ ϹΕΝ. ΜΕΝΕϹΤΡΑΤΙΑΝΟΥ ΑΡΑ. *Serpens è cista prodiens inter spicam & papaveris florem.*
* ΡΗΝΙΩΝ. *Dea stans dextra victoriolam tenens.*
* ΝΙΚΟΜΗΔΕΩΝ ΔΙϹ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Navis in qua milites, super qua duo templa.*

GORDIANVS AFR. Pater, Pag. 287.

* Romæ Æternæ. *Roma sedens.*
* ΥΠΑΙΠΗΝΩΝ ϹΤ. ΑΙΛ. ΑΝΤ. ΤΑϹΤΑ. *Templum in quo Diana.*

GORDIANVS AFR. Filius, Pag. 288.

* Pietas Aug. *Signa Pontificalia.*
* { Μ. ΑΝΤ. ΓΟΡΔΙΑΝΟϹ ΚΑΙϹ. *Caput Gordiani.*
L. A. *Aquila coronam rostro gerens.*

BALBINVS. Pag. 289.

* P. M. Tr. P. Cos. II. P. P. *Imperator stans.*
* Votis Decennalibus S. C. *in laurea.*
* Jovi Conservatori S. C. *Jupiter stans.*
* L. A. *Fortuna Isis.*
* ΜΙΛΗϹΙΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Sol in templo Cervum tenens.* &c.

PVPIENVS. Pag. 291.

* Concordia Augg. S. C. *Dea sedens.*
* Victoria Augg. S. C. *stans.*

GORDIANVS PIVS. Pag. 292.

Jovi Conservatori. *Jupiter stans.*
P. M. &c.
Idem. *Imperator stans dextra hastam.*
Idem. *Imperator sacrificans.*
* Pontifex Max. Tr. P. IIII. Cos. II. P. P. *Imperator in curru coronatus a Victoria.*
* Pontifex Max. Tr. P. III. Cos. II. *Quatuor figuræ.*
* Virtus Augusti. *Imperator sedens coronatus à Victoria coram milite.*
* Felicitas Aug. *Quinque figuræ supra pontem.*
Jovi Statori. *Figura stans.*
Æternitas Aug.
* *Templum cum figuris.*
Virtuti Augusti. *Hercules.*
Pax Augusti, *stans.*
* Col. Ber. *Duæ Aquilæ legionariæ.*
* Col. Jul. Aug. Ber. *Dea in templo.*
Col. Jul. Aug. Fel. Ber. *Figura stans.*
* Col. Vin. P. M. S. *Dea stans inter vitulum & leonem.*
* Idem *cum signis militaribus* LEG. X.
* ϹΗϹΤ. . . *figura stans in cujus dextra avis.*
* Col. Tyr. Metr. ΑΜΒΡΟϹΙΕ ΠΕΤΡΕ. *Arbor, Concha &c.*
* Col. Jul. Aug. Pella. *Isis sedens.*
* C. ϹΙΗΡ. *Capricornus tenens globum.*
* Col. Aug Troad. *Jupiter aut Neptunus stans.*
Col. Jul. Aug. Fel. Ber. *Bacchus cum tigride stans dextra cornucopiæ tenens.*
* { Μ. ΑΝΤ. ΓΟΡΔΙΑΝΟϹ. ΑΥ. *Capita Gordiani & Serapidis, Cornucopia.*
ΟΔΗϹϹΕΙΤΩΝ. *Imperator sacrificans.*
* { Idem. *Idem excepto cornucopiæ.*
ΜΑΡΚΙΑΝΟΠΟΛΕΙΤΩΝ ΥΠ. ΜΗΝΟΦΙΛΟΥ. *Imperator stans.*
* { Idem. *Idem.*
ΜΑΡΚΙΑΝΟΠΟΛΕΙΤΩΝ ΥΠ. ΜΗΝΟΦΙΛΟΥ. *Figura stans, fortassis Bacchi. &c.*
* { ΑΥΤ. Κ. Μ. ΑΝΤΩΝΙΝΟϹ ΓΟΡΔΙΑΝΟϹ. . . . *Capita Gordiani & Serapidis adversa.*
ΔΙΟΝΙϹΟΠΟΛΕΙΤΩΝ. *Serpens.*

* ΑΥΤ.

* { ΑΥΓ. Μ. ΑΝΤ. ΓΟΡΔΙΑΝΟϹ ΑΥΓ. *Capita Gordiani & Serapidis.*
ΟΔΗϹϹΕΙΤΩΝ. *Urna è qua palma in qua scriptum est* ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΑ. }
* ΚΑΛΛΑΤΙΑΝΩΝ. *Serpens.*
* ΝΙΚΟΠΟΛΕΙΤΩΝ ΕΠ. ϹΤΡ. ΑΥΡ. ΔΙΟΓΕΝΟΥϹ. *Cybele sedens.*
* { ΑΥΤ. Κ. Μ. ΑΝΤ. ΓΟΡΔΙΑΝΟϹ ΑΝΤ. ΤΡΑΝΚΥΛΛΕΙΝΑ. *Capita adversa Gordiani & Tranquillinæ.*
ΤΟΜΕΩΝ ΜΗΤΡΟ. ΠΟΝΤΟΥ. *Salus stans.* }
* { Idem. *Idem.*
ΟΥΛΠΙΑΝѠΝ ΑΓΧΙΑΛΕΩΝ. *Serapis stans.* }
* { Idem. *Idem.*
ΟΥΛΠΙΑΝΩΝ ΑΓΧΙΑΛΕΩΝ. *Dea stans.* }
* ΚΥΖΙΚΗΝΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Vulcanus arma fabricans.*
* ΜΕΙΛΗΤΟΠΟΛΕΙΤΩΝ ΕΠ. Μ. ΤΡ. ΑΥΡ. ΕΡΜΟΥ. *Diana.*
* ΜΑΓΝΗΤΩΝ ΕΒΔΟΜΗ ΤΗϹ ΑϹΙΑϹ. *Serpens Puer. &c. in corona.*
* ΜΑΓΝΗΤΩΝ. *Hercules stans.*
* ΜΑΓΝΗΤΩΝ ΑΘΗΝΟΔΩΡΟΥ ϹΠΡΚ. *Currus à cervis vectus & in quo figura stans.*
* ΚΟΙΝΟΝΙΑ ΕΦΕΣΙΩΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΩΝ. *Capita jugata Serapidis & Isidis.*
ΕΦΕϹΙΩΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΩΝ. *Bos.*
* ϹΑΡΔΙΑΝΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Figura stans aviculam dextra tenens.*
* ΔΕΒϹϹΑΙΩΝ. *Roma sedens coronata à victoria.*
* ΜΗΤΡΟΠ. ΚΟΛ. ΚΑΡΡΗΝΩΝ. *Stella in luna.*
* ΜΗΤΡΟΠ. ΚΑΡΡΗΝΩΝ. *Caput turritum Imperatoris cum luna statua, ara.*
* ΝΙΚΟΜΙΔΕΩΝ. . . . *Duæ figuræ, serpentes, Aquila Templum.*
* ΝΙΚΟΜΙΔΕΩΝ ΒΙϹ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Duæ figuræ coram ara & templo.* &c.
* ΝΙΚΑΙΕΩΝ. *Quatuor signa militaria.*
* ϹΕΛΕΥΚΕΩΝ ΚΑΛ. *Pallas &c.*
* ΥΠΑΙΠΗΝΩΝ ϹΤ. ΑΙΛ. ΑΝΤ. ΤΑ. ΕΥ. Δ. *Dea in templo.*
* ΠΑΤΑΡΕΩΝ. *Apollo stans laurum tenens, serpens. tripus, & aquila globo insidens.*
* ΜΗΤΡΟΠΟΛΙϹ. Β. Ν Δ. *Caput montem gerens.*
* ΚΟΛΟΦΩΝΙΩΝ ΕΠ. ΣΤΡ. ΚΑΛΛΙΝΕΙΚΟΥ. *Apollo sedens.*
* ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙΤΩΝ ΤΩΝ ΕΝ ΙΩΝΙΑ. *Duæ figuræ.*
* ΘΕϹϹΑΛΟΝΙΚΕΩΝ ΜΗΤΡ. *Tripus &c.*
* ΤΗΜΕΙΤΩΝ Ε. ϹΤ. ΑΥ. ϹΤΡΑΤΟΝΙΑΝΟΥ. *Duæ figuræ stantes.*
ΝΙΚΟΠΟΛΕΙΤΩΝ. *Templum cum figurâ.*
* Griff. An. CCC. VIII. *Caput barbatum veluti Serapidis.*
* ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞΟΥϹΙΑϹ S. C. *Aquila coronam rostro tenens.*
* L. Δ. *Trophæum cum captivis.*
* L. E. *Caput Palladis.*
* ΣΑΜΙΩΝ. *Juno in templo.*
* ΑΥΤ. ΓΟΡΔΙΑΝΟϹ, ΑΒΓΑΡΟϹ. ΒΑϹΙΛΕΥϹ. *Duo principes stantes.*
* ΑΒΓΑΡΟϹ ΒΑϹΙΛΕΥϹ. *Eques.*
* Idem. *Caput Regis.*
. . . . . . ΤΩΝ. *figura stans.*
ΓΕΡΜΗΝΩΝ. *Fortuna.*

De Germia diximus in Crispinæ nummo. p. 215.

TRANQVILLINA. Pag. 302.

* ΕΦΕϹΙΩΝ Α. ΑΣΙΑΣ. *Diana in curru à cervis vecto.*
* Idem. *Diana Eques.*
* ΕΦΕϹΙΩΝ ΠΡΩΤΩΝ ΑϹΙΑϹ. *Diana Venatrix.*
* ΚΑΛΧΑΔΟΝΙΩΝ. *Apollo a cygno in cœlos vectus.*
* ΝΙΚΟΜΗΔΕΩΝ ΔΙΣ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Serpens.*
* ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ ΔΙϹ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Ceres.*

PHILIPPVS Pater. Pag. 303.

Pax æterna *stans.*
Æternitas Augg. *Elephas.*
* Sæculares Augg. *Columna in qua legitur.* Cos. III.
Fides Militum *stans inter duo signa.*
Felicitas Temporum *stans.*
Fides exercitus. *Quatuor signa.*
* Liberalitas Augg. *Quinque figuræ.*
Annona Aug. Dea *stans.*
* P. M. S. Col. Vim. An. V. *Dea inter leonem & vitulum.*
* Provincia Dacia. *Dea stans inter aquilam & leonem, vexillum tenens in quo* DE.
* Col. Hel. I. O. M. H. *templum.*
* Col. Laodic. Asma. Δ. Ε. *Aquila in templo.*
* S. C. *Aries in laurea.*
Col Laod. Metropol. *Cybele inter cervos.*
* ΖΕΥΓΜΑΤΕΩΝ. *Templum in vertice montis.*
* ΔΙΟϹ ΚΑΤΑΙΒΑΤΟΥ, ΚΥΡΡΙϹΤѠΝ. *Jupiter in templo.*
* ΘΕϹϹΑΛΟΝΙΚΕΩΝ ΠΥΘΙΑ. *Duæ figuræ.*
* ΦΩΚΑ. ΕΠ. ϹΤΡ. ϹΚΡΕΙΒΩΝΙΑΝΟΥ. *Duæ figuræ muliebres.*
* ΚΩΙΩΝ. *Victoria gradiens.*
* ΥΡΚΑΝΩΝ. *Bacchus stans &c.*
* ΕΦΕ. ΙΩΝ ..... *Navis.*
* ΠΕΡΓΑΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΡΤΕΜΙΔΟϹ. *Templum.*
* ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. ΜΗΤΡΟΚΟΛΩΝ Δ. Ε. S. C. *Caput turritum.*
* ΑΝΤΙΟΧΙΑ. ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞΟΥϹΙΑϹ. ΥΠΑΤ. S. C. *Aquila coronam rostro tenens.*
* L. A. *Caput Jovis laureatum.*
* L. Γ. *Fortuna in lectisternio.*
* L. Γ. *Aquila rostro coronam gerens.*
* L. B. *Caput Jovis.*
L. Γ. *Fortuna stans.*
L. Γ. *Victoria sedens.*
* { ΑΥΤ. Κ. ΙΟΥΛ. ΦΙΛΙΠΠΟϹ. Μ. ΟΥ. ϹΕΟΥΗΡΑ. *Capita adversa viri & uxoris.*
ΜΗϹΑΜΒΡΙΑΝΩΝ. *Genii figura stans.* }
* { Idem. *Idem.*
Idem. *Serapis stans.* }

* ΚΟΛΟ-

* ΚΟΛΟΦΩΝΙΩΝ. ΕΠΙ CΤΡ. ΑΥΡ. ΑΔΗΝΑΙȣ *Apollo sedens.*
* ΦΑΝΕΑC ΠΟΛΕΩC. *Aquila, mons, templum.*

Herennia Etruscilla, Pag. 319.

* Pudicitia Augustæ. *sedens inter duas Deas stantes.*
Pudicitia Aug. *Sedens.*
Fecund. Aug. *Stans cum puerulo.*
* P. M. S. Col. Vim. An.... *Dea stans inter leonem & vitulum.*
* CΕΠ. ΚΟΑ. ΡΗCΑΙΝΕCΙΩΝ..... *Colonus agens jugum boum.*
* ΕΠΙ ΑΡΤΕΜ.... *Templum in quo Diana Ephesia.*
* ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞΟΥCΙΑC. S. C. *Aquila.*
ΜΑΓΝΗΤΩΝ CΙΠΙΛȣ ΕΠ. CΤΡ..... *Jupiter in templo.*

Æmilianus, Pag. 320.

* P. M. Tr. Pot. S. C. *Imperator sacrificans.*
* Votis Decennalibus S. C. *in laurea.*
* Spes Publica. S. C. *stans.*
* Paci Aug. *Dea stans.*
* Provincia Dacia An. VII. *stans inter aquilam & leonem.*
M. S. C. III. XIV. *Figura inter taurum & leonem.*
* P. M. S. Col. Vim. *Dea stans inter taurum & leonem.*
* ΔΑΜΑCCΟ COΛΟΝΙΑ. ..... ΜΗΤΡΟ. S. C. *Urna è qua palmæ prodeunt.*

Valerianus, Pag. 322.

Concordia Exercit. *stans.*
Liberalitas Aug. *stans.*
Victoria Augg. *stans.*
. . . . . Conservatori.
Restitut Orientis. *Dea coronans Imperatorem.*
* P. M. S. Col. Vim. A. II. *Dea stans inter taurum & leonem.*
* Col. Iul. Aug. Fel. Ber. *Dea capite turrito coronata à Victoria columnæ imposita.*
* Col. Tyro. Met. *Dea stans capite turrito coronata à Victoria columnæ imposita. Trophæum, Satyrus, concha.*
* Col. Tyro. Met. *Figura muliebris, ædificium. Caput radiatum.*
Col. Tyro. Metro......
* Col. Aug. Tro. L. *Lupa lactans Romulum & Remum.*
* Col. Aug. Tro. *Victoria orbi innixa.*
{ . . . . *Duo capita.*
{ . . . . *Torcular, aut quid simile.*
{ ΑΥΤ. ΟΥΑΛΕΡΙΑΝΟC ΓΑΛΛΙΗΝΟC ΟΥΑΛΕΡΙΑΝΟC ΚΑΙCΑ. CΕΒΑCΤ. *Tria capita adversa.*
{ ΝΗΚΟΜΗΔΕΩΝ ΤΡΙC ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Tres urnæ in quibus palmæ.*
Idem. *ferè.*
ΝΙΚΑΙΕΩΝ. *Tres figuræ stantes.*
L. A. *Aquila.*
ΚΥΜΑΙΩΝ. . . . ΑΠΙ ΔΗΦΟΡΟΥ. *Figura stans capite turrito &c.*
* ΕΦΕCΙΩΝ ΠΡΩΤΩΝ ΑCΙΑC. *Templum in quo Diana venatrix.*

* ΕΦΕCΙΩΝ. *Diana cervum opprimens.*
* ΕΦΕΣΙΩΝ Δ. ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Diana venatrix.*
* ΕΦΕCΙΩΝ Γ. ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Diana venatrix prope arborem.*
* ΕΦΕCΙΩΝ ΤΡΙΣ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Currus.*
* ΕΦΕCΙΩΝ ΑΡΤΕΜΙC. *Diana venatrix inter duas arbores.*
* ΕΦΕ. ΙΩΝ. *Fortuna stans.*
* ΕΦΕCΙΩΝ ΤΥΧΗ. *Fortuna stans.*
ΚΟΤΙΑΕΩΝ. *Leo gerens figuram.*
* { ΙΟΥΛΙΕΩΝ. *Tres Nymphæ.*
{ ΑΜΦΙΠΟΛΕΙΤΩΝ. *Serapis sedens dextra tenens Dianæ Ephesiæ simulacrum &c.*

Mariniana, Pag. 325.

* Consecratio. S. C. *Pavo.*

Gallienus. Pag. 325.

Votis Decennalibus. *in laurea.*
Felicitas Augg. *stans.*
Victoria Germ. *stans cum captivo ad pedes.*
Virtus Augg. *miles stans.*
* { Concordia Augustor. *Duo capita adversa.*
{ Liberalitas Augg. *Dea stans.*
* { Concordia August. *Capita adversa Valeriani & Gallieni.*
{ Liberalitas Augg. *sex figuræ.*
Concordia. *Manus junctæ.*
* { Concordia Augg. *Capita adversa Gallieni & Saloninæ.*
{ Liberalitas Augg. *Quatuor figuræ.*
* { Genius P. R. *Caput radiatum.*
{ S. C. Int. Urb. *in Corona.*
* Ob conservationem Salutis. *Dea Salus stans.*
* Provincia Dacia. *Dea stans inter aquilam & leonem.*
* Col. Jul. Aug. Fel. Hel. *Caduceus inter cornuacopiæ.*
* Col. . . Cl. Fel. Hel. *Facies adversæ Gallieni & Saloninæ.*
* Col. Aug. Troad. *Rusticus sacco onustus.*
* Idem. *Caput muliebre turritum.*
* ΕΦΕΣΙΩΝ Δ. ΝΕΟΚΩΡΩΝ. *Diana venatrix.*
* ΕΦΕΣΙΩΝ ΑΠΗ. *Currus a biga vectus.*
* ΕΦΕΣΙΩΝ Γ. ΝΕΩΚΩΡ. *Diana cervum opprimens.*
* ΝΙΚΟΜΗΔΕΩΝ ΤΡΙC ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Tres urnæ è quibus palmæ.*
* Idem. *Tria templa.*
* CΜΥΡΝΑΙΩΝ Γ. ΝΕΩΚ. ΕΠ. . . *Tria Templa.*
* ΝΙΚΑΙΕΩΝ. *Tres Nymphæ nudæ.*
* { ΠΟΥ. ΛΙΚ. ΓΝΑ. ΓΑΛΛΙΗΝΟC. *Caput Gallieni.*
{ ΠΡΟΥCΙΩΝ ΠΡΟC ΥΠΙΩ. *Caput incognitum.*
* ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙΤΩΝ CΕΒΑCΤΑ ΚΑΙCΑΡΕΑ. *Urna è qua palmæ.*
* ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙΤΩΝ ΕΠ. CΤΡ. ΟΥΑΛ. ΝΕΙΚΙΑ. *Dea stans &c.*
* ΣΑΜΙΩΝ. *Dea clypeum tenens.*
* ΜΑΓΝΗΤΩΝ ΑΡΓΩ. *Navis.*
* ΜΑΓΝΗΤΩΝ ΕΠΙ CΤ. ΑΥΡ. ΦΡΟΝΤΩΝ. *Duæ urnæ e quibus palmæ.*
* *Roma sedens vel Minerva.*
L. ΙΑ. *Fortuna.*
* L. Ι. Β. *Minerva stans.*
L. ΙΔ. *Aquila.*
* L. ΕΝΑΤΟΥ. *Aquila, palma & corona.*
L. ΙΔ. *Caput radiatum.*
L. ΙΔ. *Dea cornucopiæ tenens.*
* L. ΙΕ. *Caput radiatum.*

Æginatis

Æginatis. *Vulcanus.*
Salus Aug. *ſtans.*
Fides Exercit. *cum ſigno militum.*
Virtus Aug. *Miles ſtans.*
Jovi Statori.
Mars ultor *gradiens.*
* Liberalitas Aug. *Dea cum teſſera.*
Annona Aug.
* Providentia *ſtans.*
* Provident. Aug. *ſtans.*
Genius Exercit.
Juventus Aug. *Hercules.*
Pax Aug. *gradiens.*
Marti Pacif.
Spes.
Diana.
* Conſecratio. *Aquila.*
Conſecratio. *Ara.*
{Divo Claudio Optimo. *Imperator velatus.*
{Memoriæ æternæ. *Aquila.*
{Divo Claudio Gothico.
{Conſecratio. *Ara.*
* L. A. *Aquila coronam roſtro tenens.*
L. B. *Victoria gradiens.*
* L. B. *Aquila roſtro coronam gerens cum palma.*
* L. B. *Dea ſtans cornucopiæ gerens.*
* L. B. *Juſtitia ſedens.*
L. B. *Caput Iſidis, ſpica.*
* L. Γ. *Aquila roſtro coronam gerens.*

QVINTILLVS. Pag. 340.

Fides Militum. *inter duo ſigna militaria.*
Marti Pacifico.
Virtus Aug. *Miles ſtans.*
Concordia Aug. *Dea ſtans.*
* Apollini Conſervatori. *Apollo ſtans.*

DOMITIVS DOMITIANVS. Pag. 341.

* Genio Populi Romani Γ. Ale. *Deus ſtans.*

TETRICVS, Pater. Pag. 341.

* Spes Publica. *ſtans.*
* Fides Militum. *ſtans inter duo ſigna militaria.*
* Salus Augg. *Dea ſtans cum ara & ſerpente.*
Virtus Augg. *Miles ſtans.*
Comes Aug. *Victoria ſtans.*
* Lætitia Aug. *ſtans.*
* Conſecratio. *Ara.*

TETRICVS Filius, Pag. 342.

* Pietas Augg. *vaſa Pontificalia.*
Victoria Aug.
* Spes Augg. *ſtans.*
* Pax Augg. *ſtans.*
Conſecratio. *Signa Pontificalia.*

ZENOBIA, Pag. 342.

* {CEΠΤ. ZHNOBIA CEB. *Caput Zenobiæ.*
{L. E. *Figura ſtans.*

* {CEΠTIMIA ZHNOBIA CEB. *Caput Zenobiæ.*
{L. E. *figura ſtans.*

VABALATHVS. Pag. 343.

Imp. C. Aurelianus Aug.
L. E. ſpes. Α. Δ.
* {ATT. K. Λ. Δ. ΑΥΡΗΛΙΑΝΩC... C. L. Α. *Caput Aurelii laureatum.*
{ΟΥΑΒΑΛΛΑΘΟC ΑΘΗ. ΑΥΓ. ΕΡΜΙΑC. L. Δ. *Caput Vabalathi diademate cinctum.*

AVRELIANVS. Pag. 344.

Concordiæ Aug. *duæ figuræ caput Solis.*
Pax Auguſti *gradiens.*
Pietas Auguſti. *Duæ figuræ.*
Idem *inter duos captivos.*
* Oriens Aug. XXIVI. *ſol gradiens inter duos captivos.*
* Providen. Deor. P.XXV. *Dea & Sol ſtantes. &c.*
* Romæ Æter. *Roma ſedens gratulatur Aureliano ſtanti,* &c.
* Reſtitutor Exerciti. XXI. *Duæ figuræ ſtantes.*
* Reſtitutor Orbis. Γ. XXI. *Duæ figuræ ſtantes. &c.*
Concordia Militum. *Duæ figuræ.*
Concordia Legionum *inter quatuor ſigna.*
Virtus Aug. *Miles ſtans.*
Oriens Aug. *cum captivo.*
Fortuna Redux *ſedens.*
Fides militum *ſtans.*
Jovi Conſer. *Duæ figuræ.*
Reſtitutor orbis. *Victoria coronans Imperatorem.*
Concordia Militum. *Duæ figuræ.*
Vabalathus Verimpr.
* Severina Aug. *Caput Auguſtæ.*
L. B. *Dea tenens caput ſerapidis.*
L. Δ. *Aquila inter duo ſigna.*
L. *Aquila.*

SEVERINA, Pag. 345.

* Concord. Milit. *Dea ſedens.*
* Concordiæ Militum, *inter duo ſigna militaria.*
* Providen. Deor. NXXT. *Duæ figuræ. &c.*
* Juno Regina *cum pavone & haſta.*
* Venus Felix. *Figura ſtans infantulum præ manibus tenens.*

TACITVS, Pag. 346.

* Providentia Aug. *ſtans.*
* Spes Publica. *Duæ figuræ.*
* Temporum Felicitas. *ſtans &c.*
* Victoria Aug. *ſtans inter clypeos vinculum tenens.*
Idem. *Miles.*
Ubertas Aug. *ſtans.*
Pax Publica *ſtans.*
Æquitas Aug. *ſtans.*
Salus Aug. *ſtans.*
Fides militum, *inter duo ſigna militaria.*
* Clementia Temporum. *Duæ figuræ ſtantes.*
Temporum felicitas *ſtans.*
Lætitia fundata *ſtans.*
* Victoria Gothi. *ſtans.*

* Apol-

* { Apollini Sancto. *Apollo stans.*
{ . . . *Mulier rupi insidens, infra fluvius.*
{ ΔΙΟΚΛΗΤΙΑΝΟϹ ϹΕΒαςος.
{ L. H. *Jupiter sedens.*
L. Γ. *Fortuna stans.*

MAXIMIANUS, Pag. 354.

Genio Populi Romani. *Figura stans.*
Idem, *cum ara.*
Sacr. Monet. Augg. & Cæs. NN. *stans.*
Providentia Deorum Quies Augg. *duæ figuræ.*
Salvis Augg. & Cæs. Fel. Kart. *stans.*
Fides Militum, *sedens inter duo signa.*
Quies Aug. *stans.*
Concordia Militum. *duæ figuræ.*
Concordia Augg. *duæ figuræ.*
Jovi Augg. *stans.*
Principi Juvent. *stans, quinarius.*
{ Imperator Maximianus Aug. *Caput Imperatoris.*
{ Imperator Maximianus Aug. *Caput Imperatoris. Quinarius.*
Virtus Aug. *Imperator domans cervam. Quinarius.*
Virtus Augg. *Hercules.*
* Virtuti Augg. *Hercules cum clava domans leonem.*
* Virtuti Augg. *Idem cum Victoria.*
* Æternit. Augg. *Elephas cui puer insidet.*
* Memoriæ Æternæ. P. T. *Leo, Clava.*
* Felix Adventus Augg. N. N. *Dea stans &c.*
Vot. XXX. Augg. *in laurea.*
Memoriæ Æternæ. *Leo.*
Pax Aug. *stans dextra Victoriam.*
Salus Augg. *stans.*
Requies optimo Principi.
Clementia Temp. *Duæ figuræ.*
Jovi Conservat. *stans.*
L. Δ. *figura stans.*
L. I. S. *Victoria gradiens.*
L. B. *Spes.*
L. E. *Figura dextra bilancem, sinistra cornucopiæ.*

CARAUSIUS. Pag. 355.

* Pax Aug. *stans.*
* Salus Aug. *stans.*
* Providentia Aug. *stans.*
* Adventus Aug. *Eques.*

ALLECTUS. Pag. 356.

* Virtus Aug. Q. L. *Navis.*

CONSTANTIUS CHLORUS. Pag. 356.

{ Constantius & Maximianus Augg. *Duo capita jugata.*
{ Genio Populi Romani. *Caput armatum.*
Genio Populi Romani. *stans cum ara.*
Idem. *Caput laureatum.*
Vot. X. T. K. *in laurea.*
Vot. XX. *in laurea.*
Fides Militum *sedens.*
Salvis Augg. & Cæss. Fel. Kart.
Fortunæ Reduci Cæss. N. N. *stans.*
Felix Advent. Augg. N. N. *stans.*

Oriens Augg. *stans.*
Sacra Moneta Augg. & Cæss. Nostror.
Requies Optimo Principi. *sedens.*
* Memoriæ Æternæ. R. S. *Leo.*
* Idem. *Aquila.*
Memoria Felix. *Columna, tres Aquilæ.*
Idem. *Ara inter aquilas.*
Consecratio. *Aquila.*

HELENA. Pag. 358.

* Securitas Reipublicæ S. M. A. *stans.*
* Pax Publica *stans.*

THEODORA, Pag. 359.

* Pietas Romana Tr. P. *stans puerulum in sinu fovens.*

GAL. MAXIMIANUS, Pag. 360.

Vot. XX. *in laurea.*
{ Divo Gal. Val. Maximiano. *Caput velatum.*
{ Forti Fortunæ.
* Genio Populi Romani. *Deus stans.*

GAL. VALERIA, Pag. 361.

* Veneri Victrici. *Dea stans.*

SEVERUS, Pag. 361.

* Virtus Augg. & Cæs. N. N. *Mars gradiens.*
Idem. *Eques prosternens captivum.*
* Genio Populi Romani. *Deus stans.*
* Salus Augg. & Cæs. Fel. Kart. *Dea stans.*
* Sacra Mon. Urb. Augg. Cæs. *Dea stans.*
* Perpetuitas Aug. *Roma sedens.*

ALEXANDER, Pag. 362.

* Invicta Roma Felix Kartago. *Dea stans.*

NIGRINIANUS, Pag. 363.

* Consecratio. *Aquila.*

MAXIMINUS, Pag. 363.

* Virtus Augg. & Cæs. N. N. P. T. *Mars gradiens.*
* Genio Cæs. *Deus stans & sacrificans.*
Genio Augusti. *Deus stans.*
Genio Populi Rom. *Deus stans.*
Genio Augusti. *Deus stans cum Aquila.*
* Sacra Mon. Urb. Augg. & Cæs. *Dea stans.*
* Salus Augg. & Cæs. Fel. Kart. *Dea stans.*
* S. P. Q. R. Optimo Principi. *Tria signa militaria.*

Sæculi

Sæculi Felicitas Aug.
VNMR. *figura stans.*

CRISPVS, Pag. 373.

* Cæsarum Nostrorum. *in corona legitur* Vot. V.
* Virtus Exercit. *Trophæum, duo captivi, intermedio labaro in quo scriptum.* Vot. ✠ *ac infra* SIS.

Virtus Exercit. N. S. *duo captivi intermedio labaro in quo legitur.* Vot. XX. *ac infra* P. L. C.
* Beata tranquillitas S. R. *Ara in qua* Votis XX.
* Alamannia Devicta. *Victoria prosternens captivum.*

Vot. X. *Idem.*
Idem. *ferè.*
Principi Juventutis.
Victoriæ Lætæ Princ. perp.
Vota publica. *Mercurius.*

FAVSTA, Pag. 374.

* Spes Reipublicæ. S. M. TSP. *stans cum duobus pueris.*

Idem. *ferè.*

CONSTANTINVS Junior. Pag. 374.

* Cæsarum Nostrorum. SIS *ac in corona legitur.* Vot. V.
* Claritas Reipublicæ F. T. *Oriens stans.*
* Gloria Exerciti SIS. *Duæ figuræ stantes cum signis militaribus.*
* Beata Tranquillitas S. R. *** *Ara in qua legitur.* Votis XX.
* Alamannia Devicta. SIRM. *Victoria gradiens prosternens captivum.*

Principi Juventutis. *stans.*
Vot. X. Cæsarum nostrorum. *Laurea.*
Vot. XX. virtus Exercit. *Trophæum cum duobus captivis.*
Idem.
Victoria Cæsarum, *gradiens.*
Vota vicennalia orbis. *figura sedens.*
Constantinus Cæsar.
Providentiæ Cæs. *Castra.*
Soli Invicto Comiti. *stans.*

CONSTANS, Pag. 376.

* Gloria exercitus. *Duæ figuræ intermedio Labaro, infra* S. M. ANI.
* Fel. Temp. Reparatio TRP. *Phœnix supra rupem.*
* Fel. Temp. Reparatio M. R. *Phœnix supra orbem.*
* Fel. Temp. Reparatio R. P. *Imperator navigans cum Victoria.*
* Fel. Temp. Reparatio. R. B. *Imperator educens puerum &c.*

Incusus nummus.
* Idem.

Victoriæ Augg. N N. *duæ victoriæ.*
Victoria Aug. *stans ambabus manibus laureas tenens.*
Vot. XX. Mult. XXX. *laurea.*

NEPOTIANVS.

Gloria Romanorum. *Imperator eques prosternens captivum.*

VETRANIO.

Literarum prorsus expers & ingenio stolidior, è magistro militum Imperator dictus est. Hinc à Constantio imperium abrogatum, sed grandævæ ætati non vita modo, sed & voluntarium otium concessum.

Concordia Militum. *Princeps stans inter signa.*
In hoc signo victor eris.

MAGNENTIVS Pag. 377.

Salus DD. NN. & Cæss. ☧ ☧
* Victoria DD. NN. Augg. & Cæss. *Duæ Victoriæ tenentes clypeum in quo* Vot. V. Mul. X.

Victoria Aug. lib. Romanor. *Imperator calcans captivum.*
Felicitas Reipublicæ. Idem.
Victoria Romanorum. *Eques prosternens captivum.*

DECENTIVS Pag. 378.

* Salus DD. NN. Aug. & Cæss. A. Ω. T. R. *in medio* ☧

Victoriæ DD. Augg. & Cæss. vot. V. Mult. X.

CONSTANTIVS, Pag. 379.

* Gloria Exercitus. *Duæ figuræ cum signis militaribus.*
* Fel. Temp. Reparatio. *Imperator in navi cum Victoria.*
* Fel. Temp. Reparatio ANT. *Imperator labarum juxta duos captivos, in quo* ✠
* Fel. Temp. Reparatio. S. M. TS. *Imperator prosternens captivum cum equo.*
* Providentiæ Augg. S. M. TS. *Castra aut simile quid cum stella.*

Moneta Aug. *Tres monetæ.*
Fel. Temp. Reparatio. *Imperator eques cum captivo.*
Fel. Temp. Reparatio. *Phœnix.*
Idem. *Imperator stans, dextra Victoriam.*
Idem. *Imperator educens puerum Barbarum è silva.*
In hoc signo Victor eris. *Imperator coronatus à Victoria.*
Salus Aug. ☧
Virtus Cæss. *Castra.*
Gloria Romanorum. *Imperator eques prosternens captivum.*
Idem. *Idem.*
Constantius Cæsar.

JVLIANVS Pag. 382.

Securitas Reipub. P. Conft. *Bos, aquila, &c.*
* { Deo Serapidi. *Caput radiatum.*
{ Vota Publica. *Fluvius jacens.*
* Idem. *absque radiis.*
* { Vota Publica. *Caput Serapidis.*
{ Vota Publica. *Fluvius decumbens.*
* { Idem. *Caput Juliani.*
{ Idem. *Caput Anubidis &c.*
* { Vota Publica. *duo capita jugata Serapidis scilicet & Isidis.*
{ Vota Publica. *figura cum sistro.*
* { Deo Serapidi. *duo capita jugata.*
{ Vota Publica, *Isis in navi.*
* *Currus cum figuris.*
Virtus Aug. N. *Imperator prosternens captivum.*
Spes Reipublicæ. *Imperator stans.*
Votis X. Multis XX. *in laurea.*
Fel. Temp. Reparatio. *Imperator prosternens captivum.*
Deo Serapidi, *Caput super quo modius.*
Vota publica, *Victoria in navi.*
{ Deo Serapidi. *Duo capita.*
{ Vota Publica. *Figura stans cum sistro.*
{ Isis Faria. *Caput Isidis.*
{ Vota Publica. *Isis in navi.*
{ Vota Publica. *caput.*
{ Vota Publica. *figura imposita animali f. lupo.*
Vota Publica, *caput Serapidis radiatum.*
Vota Publica *figura capite canino.*

HELENA, uxor Juliani, Pag. 385.

Pax Publica *stans.*
Idem.
* { Isis Faria, *sistrum tenens.*
{ Vota Publica. *Serapis stans.*
* { Idem. *Idem.*
{ Vota Publica. *Anubis, &c.*

JOVIANVS.

Victoriæ Romanorum. *Imperator stans ad labarum.*
Vot. v. in *laurea.*
Idem *fere.*

VALENTINIANVS, Pag. 386.

Urbs Roma *sedens.*
* Virtus Exerciti. *Imperator stans labarum tenens calcans captivum.*
* Victoria Augg. TR. P. *stans.*
* Gloria Romanorum * K. P. SIS. *Imperator stans labarum tenens, manum imponens captivo.*
Salus Reipublicæ.
Concordia Augg. *sedens.*
Votis X. Multis XX. *in laurea.*

VALENS, Pag. 387.

Reftitutor Reipublicæ. *Imperator stans.*
Securitas Reipublicæ. *Victoria gradiens.*
Idem.
* Gloria Romanorum. *Imperator labarum tenens, captivo manum imponens.*
Virtus Exerciti. *Victoria coronans Imperatorem.*

GRATIANVS. Pag. 387.

* Gloria Romanorum. *Imperator labarum tenens, captivum rapiens.*
* Reparatio Reipub. *Imperator sinistra Victoriam, orbi impositam, dextra sublevans.*
Concordia Augg. *sedens.*
Securitas Reipublicæ. *stans.*

VALERIANVS Junior. Pag. 388.

Reparatio Reipublicæ. *Imp. sinistra Victoriam, dextra captivum.*
* Gloria Romanorum. P. SIS. *Imperator labarum tenens captivum rapiens.*

MAGNVS MAXIMVS. Pag. 389.

* Reparatio Reipub. *Imperator sinistra victoriam, dextra sublevans.*
* Spes Romanorum. *Castra.*
* Victoria Augg. *Imperator stans dextrâ labarum tenens, sinistra Victoriam orbi impositam &c.*

VICTOR. Pag. 390.

* Spes Romanorum. *Castra.*

THEODOSIVS. Pag. 390.

* Reparatio Reipub. S. M. *Imperator sublevans Genium reipublicæ, sinistrâ Victoriam gerens.*
Gloria Romanorum. *Imperator in navi, Victoria.*
Idem. *Imperator eques.*
Idem. *Tres figuræ stantes, pater cum duobus filiis.*
Concordia Augg. *sedens.*
Virtus Exerciti. *Imperator stans prosternens captivum.*
Victoria Augg. *Duæ Victoriæ stantes.*
Salus Reipublicæ *trahens captivum.*
Salus Militum. *Imperator trahens captivum.*

ÆLIA FLACCILLA. Pag. 391.

* Salus Reipublicæ Con. S. *stans* ☧
Idem. *Victoria sedens scribens in Clypeum* ☧:
. . . . . . Romanorum *sedens.*

AR-

ARCADIVS. Pag. 391.

* Vot. V. *in laurea.*
Gloria Romanorum. *Imperator ſtans dextra labarum.*
Idem. *Tres figuræ.*
Idem. *diverſo typo.*
Virtus Exerciti. *Imperator calcans captivum.*
Urbs Roma. *Imperator ſtans, dextra labarum, ſiniſtra Victoriam.*
Idem.
Salus Reipublicæ. *Victoria cum captivo.*

HONORIVS, Pag. 392.

* Gloria Romanorum. *Imperator ſtans dextra labarum, ſiniſtra globum.*
Concordia Augg. *Roma ſedens coronata à Victoria.*
Virtus exercitus. *Duæ figuræ.*
Idem.

PRISCVS ATTALVS.

Invicta Roma Æterna. *ſedens.*
. . . . . Romanor. *Victoria.*

PVLCHERIA.

Crux in laurea.

LEO.

Salus Reipublicæ. *Imperator calcans captivum, orbem ſiniſtra, dextra labarum tenens.*

MAIORIANVS.

. . . . . .
Virtus Augg. *Victoria gradiens.*

ANTHEMIVS.

Salus Reipublicæ. *Duæ figuræ ſtantes.*

ZENO.

Victoria, Roma, *gradiens.*

ANASTASIVS,

M. *cum cruce* Conſtantinopoli.
K. *cum cruce.*

JVSTINVS. Pag. 393.

* Victor. *Imperator ſtans crucem tenens.*
Γ. E.
Dn. Juſtinus P.F.A. *duæ figuræ ſedentes.*
Anno G. M. NIKO. *cum Cruce.*

JVSTINIANVS. Pag. 393.

* M. ✠. ✠. * Roma *in corona.*
* { *Sedens globum ſiniſtra tenens cruce ſignatum.*
{ M.
K. ✠.
I. ✠. B. Concord.
I. in laurea.
I. ✠. Anno XXIII.
I. ✠. Anno XIIII. *Carthagine percuſſa.*
Non à re noſtra alienum erit dicere Carthaginem à Juſtiniano dictam fuiſſe *Juſtinianam.* Conſule novellam. 131.
E. *in corona.*

ATHALARICVS AMALVS. Pag. 394.

* { Invicta Roma. *Caput.*
{ D. N. Athalaricus Rex. *in laurea.*

THEODAHATVS. Pag. 394.

* { D. N. Theodahatus Rex. *Caput Regis.*
{ Victoria Principum S. C. *Victoria gradiens.*
{ Theodahatus Rex. *Caput Regis.*
{ Victoria Auguſt. S. C. *Victoria gradiens.*
Invicta Roma.
Dn. Theodahatus Rex, *in laurea.*

WITIGES.

Invicta Roma. *Caput galeatum.*
D. N. Witiges Rex. *in laurea.*

ATALARICVS. ROGVS.

Invicta Roma. *Caput galeatum.*
D. N. Atalaricus. S. C. *Imperator ſtans.*
Invicta Roma. *caput galeatum.*
D. N. Athalaricus. *Rex in laurea.*

TOTILAS. BADVILLA.

Baduilla Rex. *Caput.*
Luri Arr. X. *Miles ſtans.*

ATILA.

{ Athil. *Caput.*
{ Equus.

F I N I S

INDICIS NUMISMATUM ANTIQUORUM.

INDEX

INDEX
AUGUSTORUM, AUGUSTARUM, CÆSARUM, Principum & aliorum:
quorum Numiſmata in hoc Opere ſcalpta ſunt.

*Hoc ſigno * notantur loca Indicis Numiſmatum Antiquorum.*

SOLI DEO GLORIA.

